

C:\Users\Plazma\Desktop\detektivky a valečné\Bear_Greg-Darwinovo_radio.pdb

PDB Name: Greg Bear - Darwinovo rádio
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 25.9.2007
Modification Date: 25.9.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Greg Bear Darwinovo rádio

OBSAH

NEČTĚTE TO! JSTE-LI SLABŠÍ POVAHY SE SKLONEM K NESPAVOSTI, NEČTĚTE TO! BUDETE SE BÁT!
PROTOŽE... CO KDYBY SE TO STALO I VÁM? CO KDYŽ SE PRÁVĚ VÁM NARODÍ DÍTĚ S DVAAPADEŠÁTI
CHROMOZOMY (A TO UŽ JE VÁŽNĚ MOC, KDYŽ NÁM BĚŽNĚ STAČÍ ŠESTAČTYŘICET), DÍTĚ, KTERÉ MLUVÍ
OD NAROZENÍ, ALE RADĚJI SE DOROZUMÍVÁ JINAK... A KTERÉ ZMĚNÍ I SVÉ RODIČE. DARWINOVO RÁDIO
JE KNIHA PLNÁ NAPĚTÍ, STRACHU, A HLAVNĚ PŘÍBĚHU, KTERÝ SE OPAKUJE POKAŽDÉ, KDYŽ NÁŠ
MNOHEM CHYTŘEJŠÍ GENOM ROZHODNE, ŽE NASTAL ČAS NA INOVACI LIDSKÉ RASY.

Na trupech zůstalo celkem dost mumifikovaného svalstva,
na lebce našla jakási neznámá vlákna, tmavé vyschlé
proužky kolem čela, očí a na tvářích. Vzala kapesní nožik,
odložený vedle nejbližšího trupu, nadzvedla cár tkaniny,
který byl kdysi bavlněnou látkou, a za šťourala nožem do
tuhého, vpadlého laloku kůže na břiše. V látce oděvu a
kůži kryjící pánev se objevily díry po kulkách.

"Bože," vyhrkla.

Uvnitř pánve, obaleno kusy vyschlé tkáně a hlinou, leželo
schoulené tělíčko, pouhá hromádka křehkých kostiček
s promáčkou lebkou.

Dav se křečovitě zachvěl a zčistajasna ho vypudil ven,
dostal se k barikádě a octl se tváří v tvář policistovi.

"Ježíši," řekl policista, ucouvl o tři kroky, a dav vrazil
do zátarasů. Jezdci se pokoušeli lidi zadržet, ale zapletli
se mezi ně. Jakási žena zaječela. Dav se vzedmul a spolkl
pěší i jízdní policisty, dřív než mohli zvednout obušky nebo
vytáhnout pistole z pouzdra. Koně to vytlačilo až na
schody, tam klopýtl, klesl do davu, jeho jezdec se z něj
svalil, jedna bota se vymrštila do výšky.

Greg Bear Darwinovo rádio

©Greg Bear, 1999 Translation © Jana Rečková, 2003 Cover © Jan Patrik Krásný, 2003 © TRITON, 2003

ISBN 80-7254-342-3

Nakladatelství Triton, Vykáňská 5, 100 00 Praha 10 www.triton-books.cz

Kniha první
Herodova zima

01 KAPITOLA

V Alpách, u hranic Rakouska a Itálie

Srpen

Plochá odpolední obloha se prostírala nad černými a šedými horami jako pozadí na jevišti a měla vybledlou barvu šílených psích očí.

Mitch Rafelson se s bolavými kotníky a zády odřenými od nešikovně přehozeného nylonového lana pachtil za Tildou, která se svižně pohybovala po rozhraní mezi bílým firmem a novým prachovým sněhem na pláni. Z cimbuří a věžiček starého sněhu spolu s popadanými oblémi kusy ledu vytvaroval letní žár mléčně zbarvené nože s pazourkovým ostrím. Po Mitchově levé ruce se hory tyčily nad změtí černých balvanů, lemující rozlámaný sráz ledopádu. Na pravé straně se led v plné záři slunce zvedal v dokonalých, oslepujících křivkách.

Franco se pohyboval asi dvacet yardů na jih od něj; Mitchovi ho zakrýval okraj brýlí, takže ho slyšel, ale neviděl. Pár kilometrů za nimi, teď už také mimo dohled, zůstala jasně oranžová kupole stanu z laminátů a hliníku. Tam se naposled zastavili k odpočinku. Nevěděl, kolik kilometrů už urazili od poslední horské boudy, jejíž jméno si nepamatoval, ale vzpomínka na horký čaj ve sluncem zalité místnosti, Gaststube, mu dodávala sílu. Až tahle muka skončí, dá si další šálek silného čaje a bude sedět v Gaststube a děkovat Bohu, že je naživu a v teple.

Blížili se ke skalní stěně a sněhovému můstku nad propastí, vyhlodanou vodou z tajícího sněhu. Potoky, jež se tu tvořily na jaře a během léta, touto dobou už opět zamrzlé, narušovaly okraj ledovce. Za můstkem, který vycházel z prohlubně ve stěně ve tvaru U, se zvedal jakýsi skřítkův zámek, obrácený hlavou dolů, nebo snad varhany, vytesané z ledu; zmrzlý vodopád, rozdělený na spoustu silných sloupů. Kusy ledu, které se z něj uvolnily, se spolu s nánosy sněhu nahromadily u špinavě bílé paty ledopádu; jeho krémově bílý vrchol vyleštilo slunce.

Franco se objevil v jeho zorném poli, jako by se vynořil z mlhy, a připojil se k Tildě. Prozatím se nacházeli na poměrně ploché části ledovce, ale zdálo se, že se Tilda a Franco chystají slézat ledové varhany.

Mitch se na okamžik zastavil a sáhl dozadu pro cepín. Posunul si brýle nahoru, skrčil se a se zavrčením si sedl, aby si zkontroloval mačky. Kusy ledu mezi bodci povolily, když na ně přitlačil nožem.

Tilda se vrátila pár yardů zpátky a promluvila na něj. Vzhledl k ní, husté tmavé obočí se mu spojilo v můstku nad ostrým nosem, zelené oči v chladu pomrkávaly.

"Tohle nám hodinu ušetří," řekla Tilda a ukázala na varhany. "Je pozdě. Zdržels nás." Z tenkých rtů jí plynula přesná angličtina se svůdným rakouským přízvukem. Měla štíhlou, dokonale tvarovanou postavu, světle plavé vlasy zastrčené pod tmavomodrou čepici, drobný obličej s jasnými šedými očima. Atraktivní žena, i když ne právě jeho typ; přesto se stali na krátkou dobu milenci, dokud se neobjevil Franco.

"Povídal jsem ti přece, že už jsem osm let nelezl," řekl Mitch. Franco ho svým horolezeckým uměním snadno zahanbil. Ital se opřel o cepín u ledových varhan.

Tilda byla typ, který všechno pečlivě zvažuje a měří; vybírala si vždy jen to nejlepší a druhé nejlepší hned zavrhovala, ale pro případ, že by jí staré vztahy mohly být k užítku, nikdy zcela nepřerušila spojení. Franco měl hranaté čelisti, bílé zuby a hranatou hlavu, husté černé

vlasy zastřižené po stranách, orlí nos, olivovou pleť člověka ze Středozeří, široká ramena a svalnaté paže, jemné, velice silné ruce. Pro Tildu nebyl zbytečně moc chytrý, ale ani žádný hlupák. Už jen ta představa, že dostane Franca do postele, dokázala podle Mitche vytáhnout Tildu z toho hustého rakouského hvozdů. Ona světlá, on tmavý, jako vrstvy na dortu. Tohle všechno mu však připadalo podivně vzdálené. Tilda se věnovala milování s mechanickou přesností, která ho na nějakou dobu oklamala, ale později pochopil, že prostě provádí ty správné pohyby jeden po druhém, jako nějaké duševní cvičení. Právě tak také jedla. Nikdy se jí nic opravdu hluboce nedotklo, občas však uměla být vtipná a měla půvabný úsměv, který jí u koutků tenkých, dokonalých rtů nakreslil jemné vrásky.

"Před setměním musíme sestoupit dolů," řekla Tilda. "Nevím, jak to bude vypadat s počasím. Do jeskyně to máme ještě dvě hodiny. Není to moc daleko, ale čeká nás těžký výstup. Se štěstím budeš mít hodinu, aby ses podíval, co jsme tam našli."

"Budu se snažit," odpověděl Mitch. "Jak daleko jsme od turistických cest? Už celé hodiny jsem nezahlédl červenou značku."

Tilda si stáhla brýle a čistila si je. Věnovala mu rychlý úsměv bez špetky vřelosti. "Tady nahoře turisty nepotkáš. Ani dobří horolezci sem nechodí, ale já to tu znám."

"Sněžná bohyně," řekl Mitch.

"A co bys čekal?" Tilda to považovala za lichotku. "Lezla jsem po horách už jako malá holka."

"Pořád jsi malá holka," poznamenal. "Tak pětadvacet? Šestadvacet?"

Nikdy mu svůj věk neprozradila. Teď ho ocenila pohledem, jako by byl nějaký drahokam, který by snad mohla ještě zkusit prodat. "Je mi dvaatřicet. Francovi čtyřicet, a přitom je rychlejší než ty."

"K čertu s Frankem," zabručel Mitch beze zloby. Tildiny rty se pobaveně zvlínly. "Dnes jsme všichni nějak divní." Odvrátila se. "Cítí to dokonce i Franco. Ale další Ledovcový muž... Jakou může mít cenu?"

Ta samotná představa Mitchovi brala dech, a to zrovna teď nepotřeboval. Jeho vzrušení se svinulo zpátky do sebe a smísilo se s vyčerpáním. "To nevím," odpověděl.

Otevřeli mu svá malá prodejná srdce dole v Salzburgu. Byli ctižádostiví, ale ne hloupí; Tilda si byla naprosto jista, že jejich objev není jen další mrtvý horolezec. Kdo by to měl vědět lépe než ona - ve čtrnácti letech pomáhala při odnášení dvou těl, která vyplivl jazyk ledovce. Jedno z nich bylo přes sto let staré.

Mitch přemítal, co by se stalo, kdyby objevili skutečného Ledovcového muže. Byl přesvědčen, že Tilda by si nakonec se slávou a úspěchem nedokázala poradit. Franco ano, ten působil dostatečně flegmaticky, ale Tilda byla svým způsobem křehká. Jako diamant, který řeže ocel, ale stačí do něj udeřit z nesprávného úhlu, a rozsype se na kusy.

Franco by slávu přežil, ale vydržel by to i s Tildou? Mitch ho měl přese všechno docela rád.

"Ještě tři kilometry," řekla mu Tilda. "Pojďme." Spolu s Frankem mu předvedli, jak se šplhá po zmrzlém vodopádu.

"Teče jen uprostřed léta," vysvětloval Franco. "Teď už je z něj víc jak měsíc led. Musíš pochopit, jak zamrzal. Tady dole je pevný." Uhodil do světla šedé masivní základny varhan cepínem. Led zazvonil, odskočilo od něj pár odštěpků.

"Ale tady to tálo a znova mrzlo, je to samá bublina, a nahoře zase rozbředlé. Když se špatně trefíš, začnou padat velké kusy a někdo přijde k úrazu. Tilda do

toho dokáže vysekat pár schůdků, ale ty ne. Polezeš mezi Tildou a mnou."

Tilda půjde první; tím Franco pozitivě přiznával, že je lepší horolezkyně než on. Franco připravil lana a Mitch předvedl, že si ze šplhání v Kaskádách ve státě Washington ještě pamatuje uzly a smyčky. Tilda se ušklíbala a upravila mu smyčku kolem pasu a ramen alpským způsobem. "Většinu cesty můžeš vystoupat na předních hrotech maček. Pamatuj si, když budeš potřebovat, můžu ti vysekat pár schodů," připomněla mu. "Nechci, abys shazoval kusy ledu dolů na Franca."

Ujala se vedení.

Neustále zarýval přední hroty maček do ledu, a když se dostal zhruba do poloviny pilíře, Mitch překročil jakousi hranici, vyčerpání jako by se z něj postupně, ve vlnách, nohama vyliho a zanechalo po sobě krátkou nevolnost. Vlastní tělo mu připadalo čisté, jakoby propláchnuté čerstvou vodou, a dýchalo se mu lehce. Následoval Tildu, mačky se zakusovaly do ledu, nakláněl se co nejvíc a zachytával se všeho, na co dosáhl. Cepín používal jen střídmo. Blízko ledu se zdál vzduch opravdu teplejší.

Zabralo jim patnáct minut, než se dostali za polovinu, na krémově zbarvený led. Slunce se prodralo nízkými šedými mraky, pod ostrým úhlem ozářilo zmrzlý vodopád a proměnilo ho ve zlatou průsvitnou stěnu.

Počkal, až Tilda oznámí, že bezpečně překročila vrchol. Franco jí lakonicky odpověděl. Mitch postupoval, vklíněn mezi dva sloupy. V těch místech byl led skutečně nepředvídatelný. Zarýval do něj postranní hroty maček a shazoval na Franka mraky odštěpků. Franco sice klel, ale Mitch naštěstí ani jednou neodskočil od stěny a nezůstal viset na laně. Stoupal, plazil se po hrbatém, okrouhlém okraji vodopádu. Rukavice mu nebezpečně klouzaly po ledových pramíncích. Chvilí kolem sebe kopal, až pravou nohou zachytil kraj skály, zabodl do ní mačku, našel na skále další úchyt, chvíli popadal dech a pak jako mrož dopadl vedle Tildy.

Zaprášené šedé balvany ohraňovaly po obou stranách koryto zmrzlého potoka. Pohlédl vzhůru do úzkého skalnatého údolí, napůl ukrytého ve stínu, kudy kdysi splýnul dolů k jihu malý ledovec a vyryl do něj svou charakteristickou stopu, zářez ve tvaru U. V posledních letech nebylo dost sněhu, a tak ledovec klesal dál, až opustil zářez, který nyní ležel několik tuctů yardů nad jeho hlavní masou.

Mitch se otočil na břicho a pomohl Francovi přes vrchol. Tilda stála stranou, na samém kraji, bez námahy udržovala rovnováhu, jako by vůbec neznala strach, štihlá a nádherná.

Zamračila se na Mitche. "Pořád nabíráme zpoždění," prohlásila. "Co asi tak zjistíš za půl hodiny?"

Mitch pokrčil rameny.

"Než se setmí, musíme vyrazit na zpáteční cestu," obrátil se Franco k Tildě, pak se zazubil na Mitche. "Nebylo to na tom zkurveným ledě tak hrozné, co?"

"Šlo to," odpověděl Mitch.

"Rychle se učí," řekl Franco Tildě, která jen zvedla oči k nebi. "Už jsi někdy lezl na ledu?"

"Na takovémhle ne."

Pár tuctů yardů pokračovali po zmrzlém potoce. "Ještě dva výstupy," řekla Tilda. "Franco, půjdeš první."

Mitch se zahleděl křišťálově čistým vzduchem přes okraj koryta k vyšším horám, podobným zubům pily. Pořád ještě nedokázal odhadnout, kde se právě nacházejí. Tilda s Frankem ho raději nechali v nevědomosti. Od chvíle, kdy ve velké kamenné Gaststube popíjeli čaj, ušli nejméně dvacet kilometrů.

Když se ohlédl, rozeznal oranžový stan, asi čtyři kilometry vzdálený a stovky metrů pod nimi. Ležel v sedle, které teď bylo ve stínu.

Sněhová vrstva se zdála velmi tenká. Hory právě prodělaly nejteplejší léto v novodobé alpské historii, během něhož docházelo ke zvýšenému rozpouštění ledovců, silné deště působily v údolích krátkodobé záplavy a z minulých let zbývalo jen málo sněhu. Média poslední dobou stále omílala globální oteplení; bohužel z místa, kde právě seděl, i jeho laickému pohledu připadalo až příliš reálné. Během několika málo desetiletí možná budou Alpy holé.

Poměrně teplé a suché počasí otevřelo i cestu ke staré jeskyni, a tím umožnilo Francovi a Tildě objevit dosud ukrytou tragédii.

Franco oznámil, že je v bezpečí, a Mitch se kousek po kousku sunul vzhůru po povrchu poslední skály. Cítil, jak se rula pod jeho botama drolí a odlamuje. Kámen byl v těchto místech šupinatý, někde až práškovitý a měkký; tuto oblast dlouho, dost možná celá tisíciletí, pokrýval sněh.

Franco mu podal ruku a společně drželi lano, když se Tilda škrábala nahoru. Postavila se na kraji, zastínila si rukou oči před přímým sluncem, touto dobou už stěží na šířku dlaně nad rozedraným obzorem. "Víš, kde teď jsi?" zeptala se Mitche.

Zavrtěl hlavou. "Takhle vysoko jsem nikdy nebyl."

"Chlapec z údolí," zazubil se Franco.

Mitch jen zamžoural.

Hleděli přes oblé, kluzké ledové pole, tenký prst ledovce, který zde kdysi splýval téměř sedm mil v několika působivých

kaskádách. Nyní proud v této větvi zeslábl. Horní část ledovce přizívalo málo sněhu. Skála spálená sluncem se tyčila do výšky několika tisíc stop nad ledovým okrajem trhliny mezi ledovcem a úpatím svahu a její vrcholek se vypínal výš, než se Mitch odvážil podívat.

"Tady," ukázala Tilda k protějším skalám pod hřebenem.

Mitch s námahou rozeznal malou červenou tečku ve stínu na šedočerném pozadí: praporek, který tam Franco umístil při minulé výpravě. Vydali se na cestu přes ledové pole.

Jeskyně, přírodní trhlina, měla malý vstupní otvor o průměru tří stop, záměrně zakrytý nízkým valem z kamenů velikosti hlavy. Tilda vytáhla digitální fotoaparát a fotografovala vstup do jeskyně z několika různých úhlů, přitom obcházela kolem a couvala, zatímco Franco rozebíral stěnu a Mitch zkoumal vchod.

"Jak daleko to sahá?" zeptal se Mitch, když se k nim Tilda znovu připojila.

"Deset metrů," odpověděl Franco. "Tam vzadu je hodně zima, je to lepší než mrazák."

"Ale ne na dlouho," poznamenala Tilda. "Myslím, že tato oblast je takhle odhalená letos poprvé. Příští léto už tady bude teplota nad bodem mrazu. Dostane se sem teplý vítr." Udělala grimasu a stiskla si nos.

Mitch si sundal batoh a vytáhl z něj baterky, sadu nožů, gumové rukavice - všechno, co sehnal v obchodech dole ve městě. Přendal všechno do malého plastického sáčku, zavřel ho a strčil do kapsy. Pak se zahleděl mezi Franca a Tildu.

"No?" řekl.

"Tak běž." Tilda naznačila rukama postrčení a věnovala mu velkorysý úsměv.

Sklonil se a po ruce a po kolenou vlezl do jeskyně. Franco ho po několika vteřinách následoval, Tilda lezla těsně za ním.

Mitch držel řemínek malé baterky v zubech, prodíral se a tlačil dopředu po kouscích; pokaždé postoupil o šest či osm palců. Podlahu jeskyně pokrýval tenký povlak ledu a jemný sněhový poprašek. Stěny byly hladké a u stropu se spojovaly v úzkém klínu. Tudy by se neprotáhl, ani kdyby se skrčil. Franco na něj zavolal: "Brzy se to rozšíří."

"Útulný pelíšek," ozvala se Tilda. Znělo to dutě.

Vzduch uvnitř neměl žádný vlastní pach, byl jakoby prázdný. A také studený, hodně pod nulou. Skála z nich vysávala všechno teplo, Mitch to cítil i přes zateplenou bundu a kalhoty. Minul ledovou žílu, mléčně bílou na černé skále, škrábl do ní prstem. Tvrdá. Dokud byla jeskyně skrytá, sníh a led se určitě nahrnuly až sem. Hned za ledovým pruhem začalo dno jeskyně strmě stoupat, ucítil slabý závan vzduchu z dalšího klínovitého komína ve skále, v němž teprve nedávno roztál led.

Mitch se zmocnila slabá nevolnost, ani ne při představě, co brzy uvidí, ale kvůli neortodoxnímu, dokonce zločinnému způsobu tohoto výzkumu. Seběmenší šlápnutí vedle, seběmenší únik informací, zpráva, která se dostane ven jinak než tím správným a legálním postupem...

Mitch už kdysi měl potíže s úřady. Před necelými šesti měsíci ho to stálo zaměstnání v Hayerově muzeu v Seattlu, ale tam se jednalo o politickou záležitost a všechno to bylo absurdní a nespravedlivé.

Až dosud si nikdy nedovolil znevážit samotnou Paní Vědu.

Dole v hotelu v Salzburgu se o tom s Francem a Tildou celé hodiny přeli, ale ti dva neustoupili. Kdyby se nerozhodl jít s nimi on, našli by si někoho jiného - Tilda navrhovala jakéhosi nezaměstnaného medika, se kterým kdysi chodila. Tilda měla zřejmě bohatou sbírku bývalých milenců, sice méně kvalifikovaných, ale také mnohem méně zásadových než Mitch.

Ať už byly Tildiny důvody a její morální zásady jakékoli, Mitch nebyl typ na to, aby ji nejdříve odmítl a pak udal. Každý si v džungli lidské společnosti udržuje své vlastní hranice, svá vlastní omezení. Mitchovy meze začínaly u představy, že by mohl svou bývalou milenkou vydat rakouské policii.

Franco ho zatahal za mačku na botě. "Nějaký problém?" zeptal se.

"Nic se neděje," odpověděl Mitch a posunul se o dalších šest palců.

Jedním okem zahlédl pruh světla, jako by se mimo jeho zorné pole objevil obrovský měsíc. Tělo se mu jakoby nafouklo. Ztěžka polkl. "Do prdele," zamumlal doufaje, že to není to, na co myslí. Světelný pruh vybledl, jeho tělo mělo zase normální rozměry.

Jeskyně se v těch místech zužovala do těsného jícnu, méně než stopu na výšku a jedenadvacet či dvaadvacet palců na šířku. Naklonil hlavu na stranu, nahnatal trhlinu těsně za zúžením, přidržel se jí a šplhal dál. Přitom se mu za něco zachytila bunda, a jak se usilovně snažil uvolnit a protáhnout skrz, uslyšel zvuk trhané látky.

"To je nejhorší místo," ozval se za ním Franco. "Já tudy sotva prolezu."

"Proč jste šli až tak daleko?" zeptal se Mitch, sbíraje odvahu postoupit do širšího, ale pořád ještě temného a stísněného prostoru před sebou.

"Protože to tu bylo, ne?" Tildin hlas zazněl jako vzdálený ptačí křik. "Byla to výzva. Já provokovala Franca, on zase mě." Zasmála se a v přítomnosti s nimi to zacinkalo ozvěnou. Mitchovi se zjezily chloupky na šíji. Nový Ledovcový muž se smál s nimi, možná se jim vysmíval. Byl už mrtvý. Nemusel se o nic starat, zato se mohl dobře bavit tím, jak se tolik lidí trápí, jen aby spatřili jeho tělesné pozůstatky.

"Kdy jste tu byli naposled?" zeptal se Mitch. Přemítal, proč jim tu otázku nepoložil dřív. Možná proto, že jim ve skutečnosti až dosud nevěřil. Teď se však dostali až sem a nezdálo se, že by si z něj tropili žerty; ostatně pochyboval, že by Tilda byla něčeho takového schopna.

"Před týdnem, možná před osmi dny," odpověděl Franco. Průchod se natolik rozšířil, že se mohl posunout nahoru, k Mitchovým nohám, a Mitch mu mohl posvítit do obličeje baterkou. Franco se na něj zazubil jako pravý Ital.

Mitch se zahleděl dopředu. Už před sebou něco rozeznával, jakousi tmavou hromádku popela.

"Už jste tam?" ozvala se Tilda. "Mitchi, nejdřív je to jen noha."

Mitch se tu větu chvíli pokoušel pochopit. Tilda se vyjadřovala zásadně v metrické soustavě, tudíž ‚noha‘ - anglicky totéž co ‚stopa‘ - neznamenal vzdálenost, ale skutečnou končetinu. "Ještě nic nevidím."
"Nejdřív naraziš na popel," řekl Franco. "Támhleto by mohlo být ono." Ukázal na malou černou hromádku. Mitch cítil, jak proud vzduchu těsně před ním klesá, plyne kolem něj a ponechává zadní část jeskyně v klidu.
Pomalou, uctivě se posunul dopředu a pozorně přitom sledoval okolí. Nechtěl přehlédnout sebemenší kousek důkazu, který mohl svědčit o předchozím vniknutí - odštěpky kamene, kousky větviček nebo dřeva, značky na stěnách...
Nic. Znovu se spustil na kolena a s obrovským pocitem úlevy se plazil dál. Franco už začínal projevovat netrpělivost.
"Je to přímo před tebou," řekl a znovu poklepal na bodec jeho mačky.
"Zatraceně, postupuju tak pomalu, abych nic nepřehlédl, jasné?" Mitch potlačil potřebu vykopnout jako mula.
"V pořádku," pravil Franco vlídně.
Mitch už viděl za zatačku. Podlaha se mírně vyrovnala. Začichal a ucítil cosi podobného trávě, slaného, jako čerstvá ryba. Chloupky na šíji se mu znovu zjezily, oči se mu zamžily. Vcítění do pradávných událostí...
"Už to vidím," ohlásil. Nohu, vyčnívající přes skalní převis, zkroucenou do sebe - opravdu malou, jakoby dětskou, vrásčitou a tmavohnědou, skoro černou. V tom místě se jeskyně rozšiřovala a na podlaze ležely roztroušené útržky suchých, zčernalých vláken - snad trávy. Rákosu. Otzi, skutečný Ledovcový muž, nosil na hlavě rákosovou čapku.
"Můj bože," vyhrkl Mitch. A další bílý pruh v jeho oku, pomalu blednoucí, a zašeptání bolesti ve spánku...
"Tady nahoře je to větší," zavolala Tilda. "Vejdeme se sem všichni, a přitom je nepoškodíme."
"Koho ‚je‘?" zeptal se Mitch a mezi nohama posvítíl baterkou zpátky.
Franco, zarámovaný jeho koleny, se usmál. "To je překvapení! Jsou tady dva."

02 KAPITOLA

Gruzínská republika

Kaye se schoulila na sedadle spolujezdce v kabině sténajícího malého fiata, kterého Lado řídil hrůzu nahánějícími zatačkami a zákrutami gruzínské Vojenské cesty. Nemohla usnout, přestože byla vyčerpaná a spálená od slunce. Její dlouhé nohy sebou v každé zatačce škubaly. Při zapištění dohola sjetých pneumatik si prohrábla rukama krátce zastřížené hnědé vlasy a schválně zívla.
Lado vytušil, že mlčení už trvalo příliš dlouho. Vrhł na Kaye pohled hebce hnědých očí v dohněda opálené tváři s jemnými vráskami, zvedl cigaretu nad volant a vystrčil bradu. "Naše spása je v hovnech, co?"
Kaye se proti své vůli usmála. "Nepokoušejte se mě rozveselit, prosím vás," řekla.
Lado její poznámku ignoroval. "V tom jsme dobří. Gruzie má světu co nabídnout. Máme úžasné splašky." Jeho ‚r‘ elegantně hrčela a vyslovoval ‚splá-áš-ky‘.
"Splašky," zamumlala. "Splaš-ky."
"Řekl jsem to správně?" přeptal se Lado.
"Naprosto," odpověděla.
Lado Džakeli byl vedoucím vědeckého týmu Eliavova institutu ve Tbilisi, kde se vědci věnovali extrakci bakteriofágů - virů, které napadají pouze bakterie - z městských a nemocničních splašků a zemědělského odpadu a také ze vzorků, nasbíraných po celém světě. A právě teď se dostavil Západ, počítaje v to i Kaye, s kloboukem uctivě v ruce, aby se od Gruzínců naučil víc o léčebných možnostech fágů.
S pracovníky Eliavova institutu si hned padla do oka. Po týdnu jednání a exkurzí po laboratořích ji několik mladších vědců pozvalo na výlet na úpatí hory Kazbek, do krajiny zvlněných hor a zářivě zelených ovčích pastvin.
Ale potom se všechno rychle změnilo. Právě tohoto rána Lado urazil dlouhou cestu ze Tbilisi do jejich tábora poblíž starého kostela gruzínské ortodoxní církve v Gergeti, odříznutého od světa. Přivezl v obálce fax z velitelství Mírových operací OSN v hlavním městě Gruzie.
Lado v táboře vypil hrnek kávy a pak ji jako gentleman, a navíc její sponzor, nabídl, že ji doveze do Gordi, městečka ležícího pětasedmdesát mil jihozápadně od Kazbeku.
Kaye neměla na vybranou. Neočekávaně, a k tomu v nejhorší možnou dobu, ji dostihla vlastní minulost.
Tým OSN prošel záznamy všech cizinců v zemi, aby našel odborníka s určitou medicínskou kvalifikací, nikoli Gruzínce. Požadavkům odpovídala pouze ona: Kaye Langová, třicet čtyři let, společnice svého manžela Saula Madsena ve firmě EcoBacter Research. Počátkem devadesátých let studovala soudní lékařství na Státní univerzitě v New Yorku a měla zájem především o kriminalistické vyšetřovací metody. Po roce sice změnila názor a přešla na mikrobiologii, speciálně genetické inženýrství, ale momentálně byla jediný cizinec v Gruzii s trochou praxe v oboru, který OSN potřebovalo.
Lado ji vezl tou nejkrásnější krajinou, jakou kdy spatřila. Míjeli terasovitá pole ve stínu centrálního Kavkazu, malá kamenná stavení, kamenné sýpky a kostelíky, městečka s domy ze dřeva a kamene, přívětivé domy s krásně vyřezávanými verandami, které se otevíraly do úzkých uliček dlážděných cihlami nebo kočičími hlavami nebo do uliček s ušlapanou hlínou, města roztroušená na zmačkaném plášti luk a pastvin s ovceci nebo kozami a hustých lesů.
Tady se i o zdánlivě bezvýznamné, pusté oblasti po celá staletí bojovalo, jako ostatně o každé místo, které v Západní a teď i Východní Evropě navštívila. Někdy cítila, že ji ta bezprostřední blízkost ostatních lidí přímo dusí. Ty bezzubé úsměvy starých mužů a žen, postávajících podél silnic a pozorujících, jak tudy projíždějí vozy z jiných, nových a neznámých světů. Ty vrásčité, přívětivé tváře, uzlovaté ruce, které mávají jejich autíčku...
Všichni mladí se přestěhovali do měst a venkov přenechali starým, obzvlášť v horských oblastech. Gruzínci měli v

plánu vybudovat stát se spoustou rekreačních oblastí. Jejich ekonomika každoročně vzrůstala na dvojnásobek; jejich měna, lari, stále posilovala a už dávno nahradila rubly; brzy nahradí i západní dolary. Otevírali ropovody od Kaspického k Černému moři; a v kraji, kde víno dostalo své jméno, se právě víno stávalo hlavním vývozním artiklem.

Za několik málo let bude Gruzie vyvážet nový a zcela odlišný druh vína: roztoky obsahující fágy, které budou léčit svět, poražený ve válce s bakteriálními infekcemi.

Při projíždění nepřehlédnou zatačkou přejel fiat do vnitřního pruhu. Kaye ztěžka polkla, ale neřekla nic. Lado se k ní v institutu choval velmi starostlivě. Během minulého týdne ho Kaye několikrát přistihla, jak se na ni dívá s výrazem jakéhosi hlubokého starosvětského zamyšlení, oči stažené do vrásčitých štěrbin, podobný satyroví, vyřezanému z olivového dřeva a obarvenému na hnědo. Mezi ženami, zaměstnanými v Eliavě, se povídalo, že se mu nedá vždycky věřit, zvláště co se týče těch mladších. Ale s Kaye jednal vždy zdvořile, někdy až úzkostlivě. Jako právě nyní. Nechtěl, aby byla smutná, ale sám neviděl jediný důvod k veselí.

Přes všechnu svou krásu měla Gruzie své nedostatky: občanskou válku, vraždy, a teď ještě hromadné hroby.

Vjeli do stěny deště. Stěrače na předním skle se třepotaly jako černé ocásky, ale stačily vyčistit sotva třetinu skla. "To bylo od Josifa Stalina hezké, že nám nechal splašky," přemítal Lado. "Byl to dobrý syn Gruzie. Náš nejdůležitější export, lepší než víno." Křivě se na Kaye usklíbl. Vypadal trochu zahanbeně, ale současně jako by chtěl Stalina bránit. Kaye si nedokázala pomoci, musela ho povzbudit k další řeči. "Zabil miliony lidí," zamumlala. "Zabil doktora Eliavu." Lado zachmuřeně zíral ven mezi pruhy deště, pokoušeje se dohlédnout přes krátkou kapotu. Náhle zpomalil, přefadil a přibrzdil, objel díru, ve které by se schovala i kráva. Kaye tiše vyjekla a honem se chytila opěradla. Na téhle cestě chyběla svodidla a pod silnici zela propast, strmý sráz, spadající z výšky nejméně tři set metrů k řece z tajícího ledovce. "To Berija prohlásil doktora Eliavu za nepřítele lidu," pravil Lado věcně, jako by vykládal něco, co se týká staré rodinné historie. "Berija byl tehdy hlavou gruzínské KGB, pouhý místní zkurvysyn, zneužívající malé děti, nikoli vztekly vlk Ruska."

"Byl to Stalinův člověk," řekla Kaye, pokoušeje se nevšímat si cesty. Nedokázala pochopit pýchu Gruzínců, týkající se Stalina.

"Tehdy byli Stalinovými lidmi všichni, jinak museli zemřít," pokrčil rameny Lado. "A když Chruščov prohlásil, že Stalin byl špatný, začalo to tady pěkně smrdět. Copak my víme? Jebal nás tolik let, až nám přišlo, že to musí být manžel."

Kaye ta poznámka připadala zábavná a Lada její úsměv povzbudil.

"Leckdo by dal přednost návratu do prosperujícího komunismu. Nebo budeme prosperovat z hoven." Podrbal se na nose. "Já dávám přednost hověnině."

Během následující hodiny sestoupili do míst, která už nenaháněla hrůzu, k úpatí hor a do oblasti plošin. Dopravní značky, vyvedené v kudrnatém gruzínském písmu, nesly zrezavělé stopy po kulkách. "Ještě tak půl hodiny," řekl Lado. Hustý déšť smazal hranici mezi dnem a nocí, takže se dala těžko rozeznat. Lado rozsvítil matné reflektory svého fiata, až když se blížili ke křižovatce s odbočkou k městečku Gordi.

Těsně před křižovatkou stály po stranách silnice dva ozbrojené transportéry. Pět příslušníků ruských mírových sborů v pláštích do deště a kulatých helmách, připomínajících nočníky, je otráveně zastavilo praporkem.

Fiat se mírně naklonil na stranu, když Lado zastavil. Kaye si všimla další jámy jen pár yardů před nimi, právě v místě, kde se cesty rozdělovaly. Budou ji muset objet po samém kraji.

Lado stáhl okénko. Dovnitř nakoukl devatenáctiletý či dvacetiletý ruský voják s růžovými tvářemi zpěvák na kůru. Z helmy mu kapalo Ladovi na rukáv. Lado na něj promluvil rusky.

"Američanka?" přeptal se mladý Rus Kaye. Ukázala mu pas a obchodní licenci E.U. a C.I.S. (Společenství nezávislých států - SNS) a také fax, požadující - prakticky prikazující - její přítomnost v Gordi. Voják si vzal fax a zamračeně se ho pokoušel přečíst, přičemž ho řádně znácel. Odstoupil, aby se poradil s důstojníkem, který dřepěl v zadních dvířkách nejbližšího transportéru.

"Nechtěl jsi být," zašeptal Lado Kaye. "A my zase nestojíme o ně. Jenomže jsme je požádali o pomoc... Kdo za to může?"

Přestalo pršet. Kaye se zahleděla do zamlženého šera před sebou. I přes hučení motoru slyšela cvrčky a ptačí zpěv.

"Jet dolů, jet vlevo," řekl voják Ladovi, zjevně hrdý na svou angličtinu. Usmál se na Kaye a mávnutím je poslal k dalšímu vojákovi, který stál jako osamělý kůl z plotu u jámy v silnici. Lado povolil spojku a autíčko vyrazilo kolem díry, minulo třetího vojáka a zabočilo na postranní cestu.

Lado nechal okno otevřené. Chladný, vlhký večerní vzduch vířil v kabině a cuchal Kaye krátké vlasy na šiji. Kolem silnice hustě rostly břízy. Na okanzík ucítili nepříjemný zápach. Projeli těsně kolem lidského sídla. Potom Kaye napadlo, že to, co tu páchlo, možná nebyly městské splašky. Nakrčila nos, žaludek se jí sevřel. Ale ne, to nebylo pravděpodobné. Jejich cíl se nacházel míli za městem, a do Gordi jim po silnici zbývaly ještě dvě míle.

Lado dojel k potoku a zvolna přebrodil rychle ubíhající mělkou vodu. Kola se ponořila až k blatníkům, ale auto se na druhé straně brodu bezpečně vynořilo a pokračovalo dalších sto metrů. Z rychle letících mraků vykoukly hvězdy. Rozeklané mezery mezi horami šplhaly k nebi. Objevil se les, pak ustoupil, spatřili Gordi a jeho kamenné domy, několik novějších dřevěných dvoupatrových staveb s malými okny, jedinou obecní budovu ve tvaru krychle bez jakékoli výzdoby, cesty z rozježděného asfaltu nebo starých dlažebních kostek. Nikde žádná světla. Slepá černá okna. Už zase vypnul proud.

"Tohle město neznám," zamumlal Lado. Dupl na brzdy a vytrhl Kaye ze snění. Auto zastavilo na malém náměstí,

obklopeném dvoupatrovými domy. Kaye rozeznala na místním hostinci jménem Tygr Rustaveli vybledlý znak Inturistu. Lado rozsvítil slabou lampičku nad sebou a vytáhl fax s mapou. Pak mapu zase znechuceně odhodil a prudce otevřel dvířka fiatu. Panty vydaly hlasité kovové zaskřípění. Vyklonil se ven a gruzínsky zaječel: "Kde je ten hrob?" Jedinou odpověď mu byla tma.

"Náhdera," zavrčel Lado. Práskl dveřmi dvakrát po sobě, než se pořádně zavřely. Auto se šhubavě rozjelo, Kaye pevně stiskla rty. Spouštěli se s pronikavým skřipotem převodů dolů úzkou ulicí s obchůdky, které teď byly temné a rolety z vlnitého plechu měly stažené, a zadem ven z vesnice, kolem dvou opuštěných chatrčí, mezi hromadami šterku a poházenými balíky slámy.

Po několika minutách zahlédli světla, záři baterek a malého táborového ohně, a pak uslyšeli hukot přenosného generátoru a hlasy, které se rozléhaly v tichu noci.

Hrob se nacházel blíž, než ukazovala mapa, méně než míli od městečka. Kaye přemítala, zda tehdy místní obyvatelé zaslechli výkřiky, pokud ovšem vůbec byly nějaké výkřiky.

Bylo po legraci.

Členové týmu OSN si nasadili plynové masky, vybavené protiaerosolovými filtry. Nervózní příslušníci Gruzínské státní bezpečnosti se museli spokojit se šátky na obličejích. Vypadali podivně, za jiných okolností by nejspíš působili komicky. Důstojníci měli chirurgické roušky.

Hlava místní rady zvané sakrebulo, malý muž s velkýma rukama, vysokou kšticí tuhých černých vlasů a nápadným nosem, s nešťastným psím výrazem postával mezi důstojníky.

Velitel jednotky OSN, plukovník americké armády z Jižní Karolíny jménem Nicholas Beck, přichází rychle představil a podal Kaye masku. Byla si jistá, že jí nic nehrozí, ale nasadila si ji. Beckova černošská asistentka, desátnice Hunterová, jí podala pár bílých chirurgických rukavic. Když si je natahovala k zápěstím, vydaly povědomý mlaskavý zvuk.

Beck s Hunterovou vedli Kaye a Lada od ohně a bílých džípů dolů po úzké pěšině zpustlým lesem a křovím ke hrobům.

"Zdejší starosta má dost nepřátel. Příslušníci místní opozice vykopali tyhle jámy a pak zavolali na velitelství OSN ve Tbilisi," řekl Beck. "Nemyslím, že by nás tady hoši od státní bezpečnosti viděli nějak rádi. Ve Tbilisi se nám také nedaří navázat spolupráci. Stručně řečeno, jste jediná osoba, která byla k dispozici a měla aspoň nějakou kvalifikaci."

Tři znovu otevřené rovnoběžné příkopy ozařovala elektrická světla na vysokých sloupcích, zapuštěných do písčité půdy, která napájel přenosný generátor. Sloupky spojovala červenožlutá páska, nehybně visící v panujícím bezvětří. Kaye obešla první příkop a nadzvedla si masku. Začichala, krčíc nos v očekávání zápachu, ale necítila nic zvláštního kromě hlíny a bláta.

"Jsou víc než dva roky staré," řekla a podala masku Beckovi. Lado, jemuž se zjevně nechtělo jít blíž ke hrobům, zůstal stát asi deset kroků za nimi. "Potřebujeme to vědět jistě," pravil Beck. Kaye došla ke druhé jámě, sehnula se a přejela paprskem baterky přes hromady tkaniny, tmavých kostí a zaschlé hlíny. Půda zde byla písčitá a suchá, možná kdysi tvořila dno potoka z tajících ledovců. Těla byla téměř k nepoznání; blede, hnědé kosti pokryté hlínou, svaštělé hnědočerné maso. Oděv vybledl a nabyl barvy okolní půdy, ale ty zbytky a cáry nepatřily vojenským uniformám: šlo o obyčejné šaty, kalhoty a kabáty. Vlna a bavlna se ještě úplně nerozložily. Kaye hledala jasněji zbarvené syntetické materiály: ty by mohly určit nejvyšší možné stáří hrobu. Momentálně však žádné neviděla.

Pohnula baterkou a posvítla si na stěny výkopu. Nejsilnější z kořenů, přetáté rýči, měly v průměru asi půl palce.

Nejbližší stromy stály jako vysoké, vyzábělé přízraky o deset yardů dál.

Přistoupil k nim příslušník státní bezpečnosti, muž středních let s působivým jménem Vachtang Čikurišvili, statný a svým způsobem pohledný, s mohutnými rameny a silným, mnohokrát zlomeným nosem. Neměl masku a držel v ruce cosi tmavého. Kaye pár vteřin trvalo, než poznala, že je to bota. Čikurišvili oslovil Lada v gruzínštině, plně souhlasně.

"Říká, že ty boty jsou staré," přeložil Lado. "Tihle lidé prý zemřeli před padesáti lety, možná i dřív."

Čikurišvili nazlobeně mávl rukou a vychrlil směrem k Ladovi a Beckovi rychlý proud směsi ruštiny a gruzínštiny.

Lado překládal: "Povídá, že Gruzínci, kteří tohle vykopali, jsou pitomci. Tohle není nic pro OSN. Tohle se stalo dávno před občanskou válkou. Povídá, že to nejsou Osetinci."

"Copak někdo říkal něco o Osetincích?" zeptal se suše Beck.

Kaye zkoumala botu. Měla silnou koženou podrážku a kožený svršek, visící tkaničky shnilly a pokryly se prašnými hrudkami. Kůže ztvrdla na kámen. Nahlédla dovnitř. Hlína, ale žádné ponožky či tkáň - tahle bota nebyla stažena z rozkládající se nohy. Čikurišvili vyzývavě čelil jejímu nesouhlasnému pohledu, pak škrtl zápalkou a zapálil si cigaretu. Tohle zinscenovali, pomyslela si Kaye. Vzpomněla si na kurz v Bronxu, na ten kurz, který ji nakonec odradil od lékařské kriminalistiky. Návštěvy míst, kde se skutečně odehrály vraždy. Masky, chránící proti hnilobným bakteriím.

Beck uklidňujícím tónem promlouval k důstojníkovi v lámané gruzínštině a o něco lepší ruštině. Lado jeho pokusy jenně opravoval. Potom Beck vzal Kaye za loket a vedl ji k dlouhému plátěnému přístřešku, který vztyčili pár yardů od výkopu.

Pod přístřeškem byly na dvou otřískaných skládacích stolicích rozloženy zbytky těl. Naprosto amatérské, pomyslela si Kaye. Možná sem ta těla položili starostovi nepřátelé, aby si je vyfotili jako důkazy své pravdy.

Obešla stůl: dva trupy a lebka. Na trupech zůstalo celkem dost mumifikovaného svalstva, na lebce našla jakási neznámá vlákna, tmavé vyschlé proužky kolem čela, očí a na tvářích. Zaměřila se na stopy po hmyzu. V jednom svaštělém krku našla mrtvé larvy masařky, ale nebylo jich mnoho. Těla byla pohřbena během několika hodin po smrti. Dalo se předpokládat, že k tomu nedošlo uprostřed zimy, kdy masařky nelétají. Zimy v Gruzii v této nadmořské výšce ovšem bývají mírné.

Vzala kapesní nožík, odložený vedle nejbližšího trupu, nadzvedla cár tkaniny, který byl kdysi bavlněnou látkou, a zašourala nožem do tuhého, vpadlého laloku kůže na břiše. V látce oděvu a kůži kryjící pánev se objevily díry po kulkách. "Bože," vyhrkla.

Uvnitř pánve, obaleno kusy vyschlé tkáně a hlinou, leželo schoulené tělíčko, pouhá hromádka křehkých kostiček s promáčklou lebkou.

"Plukovníku." Ukázala Beckovi svůj objev. Jeho tvář se proměnila v kámen.

Tato těla snad mohla ležet v zemi padesát let, ale pokud tomu tak skutečně bylo, vypadala neobyčejně zachovale.

Zůstaly na nich dokonce zbytky vlny a bavlny. Všechno bylo velmi suché. Ale ty kořeny...

Čikurišvili znovu promluvil. Jeho tón naznačoval větší ochotu ke spolupráci, dokonce zněl provinile. Během dlouhých staletí se tady všude nahromadila spousta viny, se kterou se lidé museli vyrovnat.

"Říká, že obě těla jsou ženského pohlaví," zašeptal Lado Kaye.

"To vidím," zamumlala.

Přešla podél stolu ke druhému trupu. Tenhle už neměl na břiše žádnou kůži. Odškrábala z něj hlinu, tělo se přitom zakymácelo a vydalo zvuk jako uschlá dýně. V pánvi ležela další maličká lebka, patřící asi šestiměsíčnímu plodu, podobná té první. U trupu chyběly končetiny a Kaye nedokázala odhadnout, jestli držely pohromadě s tělem ještě v hrobě. Žádný z plodů nebyl vypuzen ven tlakem břišních plynů.

"Obě těhotné," řekla. Lado to přeložil do gruzínštiny. Beck promluvil tichým hlasem. "Napočítali jsme asi šedesát osob. Zdá se, že ženy byly zastřeleny. Muži patrně buď zastřeleni, nebo ubiti k smrti."

Čikurišvili ukázal na Becka, pak zpátky k táboru, a s obličejem zrudlým v záři reflektorů vykřikl: "Džugašvili, Stalin!" Prohlásil, že hroby byly vykopány několik let před druhou světovou válkou, během čistek. Koncem třicátých let. To by znamenalo, že jsou skoro sedmdesát let staré, že jde o pozůstatky z minulosti, do kterých OSN nic není.

Lado poznamenal: "Chce dostat OSN a Rusy odtud. Povídá, že tohle je vnitřní záležitost, nic pro mírové sbory."

Beck znovu promluvil, a tentokrát se na gruzínského důstojníka neobracel právě chlácholivě. Lado se rozhodl, že se téhle výměny názorů nechce účastnit, a přešel ke Kaye, která se skláněla nad druhým trupem. "Ošklivá záležitost," řekl. "Moc dávno," ozvala se tiše.

"Cože?" přeptal se.

"Sedmdesát let, to je moc dávno," opakovala. "Povězte mi, proč se o tom hádají." Rýpala kapesním nožem do podivných cárů tkáně kolem očních jamek. Vypadalo to, že tvoří jakousi masku. Že by jim před popravou natáhli na hlavy kápě? To se jí nezdálo. Vlákna byla tmavá a pevně držela na místě.

"Ten člověk z OSN říká, že válečné zločiny nepodléhají promlčení," oznámil jí Lado. "Žádný... jak se to... předpis o promlčení."

"Má pravdu." Kaye lebku opatrně obrátila. Na zátylku objevila frakturu s promáčknutím do hloubky asi tří centimetrů. Obrátila pozornost ke kostičce uložené v pánvi druhého trupu. Ve druhém ročníku medicíny studovala také embryologii. Struktura kostí plodu se jí zdála poněkud zvláštní, ale měla obavy, že by lebku uvolněním ze ztvrdlé tkáně a hlíny zničila. Tady už se vměšovala až dost.

Kaye pocítila nevolnost, ani ne ze sraštělých a vyschlých pozůstatků, ale spíš z toho, jakou rekonstrukci události jí nabídla vlastní představivost. Narovnála se a zamávala na Becka, aby upoutala jeho pozornost.

"Ty ženy byly střeleny do břicha," prohlásila. Zabijte všechny prvorozené. Jak je to šílené. Zrůdné. "Zavražděny." Pevně sevřela zuby. "Kdy se to stalo?"

"Možná se ten člověk neplete ohledně stáří té boty, pokud vůbec pochází tady odtud, ale hrob tak starý není. Kořeny na krajích výkopu jsou moc tenké. Odhaduju, že oběti zemřely přibližně před dvěma nebo třemi lety. Hlína se tu zdá suchá, ale půda je pravděpodobně kyselá, takže by se v ní kosti po několika letech rozložily. Pak je tady ta tkanina; vypadá to jako vlna a bavlna, a to znamená, že je hrob jen pár let starý. Kdyby šlo o syntetické materiály, mohly by vydržet déle, ale i to by svědčilo pro dobu dávno po Stalinovi."

Beck k ní přistoupil a nadzvedl si masku. "Můžete nám pomoci, než dorazí ostatní?" zašeptal. "Jak dlouho?" zeptala se Kaye.

"Čtyři, pět dnů," odpověděl Beck. Čikurišvili je pozoroval ze vzdálenosti několika kroků, těkal pohledem od jednoho ke druhému, čelisti sevřené, nazlobený výraz, asi jako když policie přeruší domácí hádku.

Kaye si uvědomila, že zadržuje dech. Odvrátila se, o krok ustoupila, nadechla se a pak se zeptala: "Chystáte se zahájit vyšetřování válečných zločinů?"

"Rusové si myslí, že bychom měli," řekl. "Jsou do toho celí žhaví. Snaží se diskreditovat nové komunisty u nich doma, pár starých zvěstev by jim poskytlo čerstvou municí. Jaký je váš nejpravděpodobnější odhad - dva roky, pět let? Třicet?"

"Méně než deset let, a nejspíš méně než pět. Tímhle jsem se už dávno nezabývala," odvětila. "Moc toho udělat nemůžu. Vzít vzorky tkání... Pochopitelně neprovedu úplnou pitvu."

"I to je mnohem lepší než nechat místní, aby se v tom hrabali," mínil Beck. "Nikommu z nich nevěřím. Nevím ani, jestli se dá věřit Rusům. Všichni si na tom přihřívají svoji polívčičku, ať tak či onak."

Lado zachoval nehybnou tvář a nijak jeho výrok nekomentoval, ani nepřekládal pro Čikurišviliho.

Kaye najednou pocítila to, čeho se celou dobu bála: přepadla ji její stará známá temná, ponurá nálada.

Už si myslela, že na cestách, pryč od Saula, se jí podařilo na ty špatné časy zapomenout. Že se od toho nešťastného období oprostila, zatímco pozorovala vědce a techniky, pracující v Eliavově institutu, viděla, kolik dobrého dokážou vykonat s tak omezenými prostředky, jak získávají zdraví doslova ze splášků. A tu vznešenou, nádhernou tvář Gruzie. A teď... Mince se obrátila. Tatiček Stalin, etnické čistky, Gruzíni vyhánějí Armény a Osetince, Abcházci se snaží vyhnat Gruzíny, Rusové sem posílají své jednotky, a do toho všeho se začínají míchat Čečenci... Malé, špinavé války dávných sousedů, nezapomínajících na dávné křivdy.

Z téhle záležitosti pro ni nekoukalo nic dobrého, ale odmítnout nemohla.

Lado sraštil tvář a pohlédl na Becka. "Byly to nastávající matky?"
"Většinou," odpověděl Beck. "A někteří z nich pravděpodobně nastávající otcové."

03 KAPITOLA

V Alpách

Prostor v zadní části jeskyně byl značně stísněný. Tilda se krčila pod nízkým skalním výstupkem s koleny přitáženými k tělu a sledovala Mitche, jak klečí před těmi, kvůli nimž sem přišli. Franco dřepěl vedle něj.

Mitch měl napůl otevřená ústa jako malý překvapený chlapec. Chvilí nebyl schopen řeči. Na konci jeskyně se rozhostilo nehybné ticho, jen kužel světla z baterky přejížděl tam a zpátky po obou postavách.

"Ničeho jsme se nedotkli," podotkl Franco.

Zčernalý popel, dávné úlomky dřeva, kousky trávy a rákosí, to všechno působilo dojmem, že stačí dýchnout a všechno se rozpráší, a přesto bylo pořád znát, že jde o zbytky ohniště. Kůže na tělech dopadla o mnoho lépe. Mitch ještě nikdy neviděl tak překvapivě dokonalý příklad mumifikace mrazem. Tkáně byly tuhé a vysušené, všechnu vlhkost z nich vysál suchý, mrazivý vzduch. U hlav, obrácených tvářemi k sobě, se kůže a svaly sraštily jen nepatrně, než je mráz stačil konzervovat. Rysy tváří působily téměř přirozeně, přestože se oční víčka stáhla a oči pod nimi se sevřely a ztmavly, jako by vyjadřovaly nesmírnou ospalost. Obě těla zůstala nedotčena; jen svaly u nohou víc seschly a zčernaly, možná vinou větru, vanoucího ze vzdálené šachty. Chodidla byla vrásčitá a připomínala sušené houby. Mitch nemohl uvěřit tomu, co vidí. Na poloze těl patrně nebylo nic mimořádného - ležela na bocích, muž a žena umírající tvářemi k sobě a nakonec, když vychladl popel z jejich posledního ohně, mrznoucí. Mužova ruka, natažená k ženě tváří, také působila docela přirozeně. Žena

měla ruce složené před sebou, jako by si držela břicho. Na zvířecí kůži pod oběma těly také nebylo nic zvláštního.

Vlastně ani na další kožešině, shrnuté za mužovým tělem, jako by ji odhodil stranou.

Když vyhasl oheň a on postupně mrzl k smrti, asi mu bylo příliš teplo, a tak se přikrývky zbavil.

Mitch pohlédl dolů na ženiny zkroucené prsty a potlačil pocit, který mu stoupal hrdlem a který by těžko dokázal přesně určit nebo vysvětlit.

"Jak jsou staří?" zeptala se Tilda, rušíc jeho soustředění. Její hlas zazněl jasně a ostře, jako zvuk vytaženého nože.

Mitch sebou trhl. "Velmi staří," řekl tiše.

"Jistě, ale tak jako Ledovcový muž?"

"Ne jako Ledovcový muž." Mitchovi téměř selhal hlas.

Žena byla zraněna. Měla na boku ránu a kolem ní stopy krve a jemu se zdálo, že krvavé skvrny rozeznává i na kameni pod ní. Možná právě to zranění bylo příčinou její smrti.

V jeskyni nebyly žádné zbraně.

Protřel si oči, aby z nich vyhnal roztřepený bílý měsíček, který mu vstoupil do zorného pole a rozptyloval ho, znovu pohlédl na tváře před sebou. Měly krátké široké nosy, obrácené vzhůru. Ženina čelist ochable visela, muž měl čelisti sevřené. Žena před smrtí lapala po dechu. Mitch si tím nemohl být jist, ale v podstatě o správnosti svého pozorování nepochyboval. Všechno to do sebe zapadalo.

Až teď se opatrně posunul podél ležících postav, pomalu, přikrčený, s ohnutými koleny těsně nad mužovým bokem.

"Vypadají staře," ozval se Franco, asi jen proto, aby slyšel nějaký zvuk. Oči mu svítily. Mitch po něm šlehl pohledem, pak se zase vrátil k profilu mrtvého muže.

Husté srostlé obočí, široký plochý nos, žádná brada. Mohutná ramena, zužující se do poměrně štíhlého pasu. Silné ruce. Obličej byl hladký, téměř bez vousů. Avšak od krku dolů měla těla kůži pokrytou jemnou, hebkou tmavou srstí, viditelnou jen při pohledu zblízka. V krátkce přistřižených vlasech na spáncích byly patrné pečlivě, zkušeně vyholené vzory.

Tolik k neupraveným, zarostlým muzeálním rekonstrukcím.

Mitch se sklonil ještě níž, až mu studený vzduch jeskyně ztěžkl v nose, a opřel se rukou o strop. Mezi těly leželo něco jako maska, vlastně dvě masky, jedna zmuchlaná vedle muže, druhá pod ženou. Okraje masek vypadaly potrhane. Každá měla otvory pro oči, nozdry, náznak horního rtu, všechno pokryté jemnými chloupky. Dole visel více ochlupený lalok, který snad původně ulpíval na dolní čelisti a na krku. Možná si je majitelé stáhli z tváří a zahodili je, ale přitom neměli nikde na hlavách strženou kůži.

Zdálo se, že maska ležící těsně u ženy je připevněna k jejímu čelu a spánku tenkými vlákny, podobnými vouskům škeble.

Mitch si uvědomil, že se zaměřuje na drobné záhady, aby si nemusel připustit něco zcela nemožného.

"Jak jsou staří?" opakovala Tilda. "Dokážeš to poznat?"

"Myslím, že takoví lidé už tu nežijí několik desítek tisíc let," odpověděl Mitch.

Tilda jeho prohlášení o tak dávných časech zřejmě přeslechla. "Jsou to Evropané, tak jako Ledovcový muž?"

"To nevím." Mitch zakroutil hlavou a zvedl ruku. Nechtěl teď mluvit, potřeboval přemýšlet. Právě se nacházel na nejvyšším nebezpečném místě a v nebezpečné situaci, jak profesionálně, tak mentálně, prostě po všech stránkách. Nebezpečné, přízračné, nemožné.

"Pověz mi, Mitchi," zaprosila Tilda překvapivě šetrně, "pověz mi, co vlastně vidíš." Natáhla se, aby se dotkla jeho kolena. Franco to pohazení nevzrušeně pozoroval.

Mitch začal: "Jde o muže a ženu, oba měří asi sto šedesát centimetrů."

"Malí," poznamenal Franco, ale Mitch mluvil dál.

"Zdá se, že patří k rodu Homo, druh sapiens. Ale nejsou jako my. Mohli trpět nějakým druhem zakrslosti, znetvoření rysů..." Zarazil se, znovu se podíval na hlavy. Žádné známky znetvoření nenašel, i když ty masky ho znepokojovaly. Klasické rysy. "Ne, nejsou zakrslí," řekl. "Jsou to neandrtálci."

Tilda zakašlala. Vzduch v jeskyni vysušoval sliznici v krku. "Cože?"

"Jeskynní lidé?" zeptal se Franco.

"Neandrtálci," opakoval Mitch, zčásti aby přesvědčil sám sebe, zčásti opravil Franca.

"To je blbost," prohlásila Tilda a hlas jí hněvivě zaskřípal. "Nejsme malé děti."

"Není to blbost. Našli jste dva dokonale zachované neandrtálce, muže a ženu. První neandrtálské mumie vůbec."

Tilda a Franco o tom chvíli přemýšleli. Venku se kolem vchodu do jeskyně proháněl vítr.

"Jak staré?" zeptal se Franco.

"Všeobecně se má za to, že neandrtálci vyhynuli někdy před sto tisíci až čtyřiceti tisíci lety," odpověděl Mitch. "Ale možná se všichni mýlí. Pochybuju, že by se v téhle jeskyni zachovali v takovém stavu celých čtyřicet tisíc let."

"Možná byli poslední," navrhl Franco a uctivě se pokřivoval.

"Neuvěřitelné." Tildě vzrušením zrůžověla tvář. "Jakou asi mají cenu?"

Mitche chytla křeč do nohy, musel se přemístit zpátky a dřepnout si vedle Franca. Protřel si oči rukou v rukavici.

Taková zima. Celý se roztrásl. Zářící měsíc se rozmazal a posunul. "Nemají žádnou cenu," řekl.

"Nedělej si legraci," zamračila se Tilda. "Je to přece ohromná vzácnost -ještě nikdo nic takového nenašel, ne?"

"I kdybychom - totiž, i kdybyste -je dokázali odtud dostat nepoškozené a v pořádku, snést je dolů z hor, kde byste je asi tak prodali?"

"Někteří lidé takové věci sbírají," namítl Franco. "Velmi bohatí lidé. Už jsme se s některými o Ledovcovém muži bavili. A další Ledovcový muž a ještě žena..."

"Snad bych vám to měl říct přímo," prohlásil Mitch. "Pokud se s těmi dvěma nebude zacházet podle platných vědeckých zásad, půjdu na příslušné úřady ve Švýcarsku, v Itálii nebo kde to vlastně jsme. A povím jim o tom."

Nastalo ticho. Mitch téměř slyšel Tildiny myšlenky, tikající jako rakouský hodinový strojek.

Franco udeřil rukou v rukavici do podlahy jeskyně a nechápavě na Mitche zíral. "Co bys z toho měl, takhle s náma vyjebat?"

"Tihle lidé vám nepatří," řekl Mitch. "Nepatří nikomu." "Jsou přece mrtví!" vykřikl Franco. "Nepatří už ani sami sobě, no ne?"

Tildiny rty se proměnily v rovnou, zachmuřenou čárku. "Mitch má pravdu. Neprodáme je."

Mitche její slova trochu vystrašila. Rychle pokračoval: "Nemám ponětí, jaké s nimi máte plány, ale neřekl bych, že se vám podaří tenhle nález udržet pod kontrolou nebo snad prodat práva na něj, udělat z nich jeskynní panenky Barbie nebo co." Zhluboka se nadechl.

"Ne, vážně, povídám, že Mitch má pravdu," prohlásila znovu Tilda. Franco na ni zamyšleně zamžoural. "Tady jde o něco velkého. Budeme jednat jako dobří občané. Tohle jsou přece předkové nás všech. Táta a Máma celého světa." Mitch pocítil, jak se ho definitivně zmocňuje bolest hlavy. Předchozí pruhy světla patřily k obvyklému varování: přichází krutá, drtivá bolest. Sestup dolů bude pro něj s migrénou, při které doslova praská hlava, těžký, ne-li nemožný. Nevzal si s sebou žádné léky. "Chystáte se mě tady zabít?" zeptal se Tildy.

Franco po něm střelil pohledem, pak se obrátil k Tildě a vyčkával.

Tilda se ušklíbla a poklepala si na čelo. "Přemyslím o tom. Jací by z nás byli úžasní darebáci! Jako v těch slavných historkách. Vykradači prehistorie. Johohó, a flaška šnapsu k tomu..."

"Měli bychom udělat tohle," řekl Mitch, předpokládaje, že to znamenalo zápornou odpověď. "Odebrat z každého těla vzorek tkáně, jen minimální zásah. Pak..."

Sáhl pro baterku a posvítíl přes hlavy muže a ženy s ospalýma očima do vzdálenějšího výklenku, asi o tři yardy hlouběji. Leželo tam něco malého, zabaleného v kožešině.

"Co je to?" ozval se vzápětí Franco.

Mitch chvíli uvažoval. Mohl by se v dřepu protáhnout kolem ženy, aniž by se dotkl čehokoli vyjma prachu. Na druhé straně by bylo nejlépe nechat všechno zcela netknuté, opustit jeskyni a vrátit se sem se skutečnými odborníky. Vzorky tkání poslouží jako dostatečně přesvědčivý důkaz. O DNA neandrtálců se vědělo dost z kosterních nálezů. Až by se pravost nálezu potvrdila, mohla by se jeskyně zapečetit, dokud...

Sevřel si spánky a zavřel oči.

Tilda mu poklepala na rameno a jemně ho odstrčila z cesty. "Já jsem menší," řekla. Protáhla se kolem ženy až do zadního výklenku jeskyně.

Mitch ji sledoval a neřikal nic. Tak tohle považoval za skutečný prohřešek - za hřích způsobený nezvladatelnou zvědavostí. Nikdy si to neodpustí, jenomže, omlouval sám sebe, jak by mohl Tildu zastavit, aniž by poškodil těla? Kromě toho byla opatrná.

Tilda se tak skrčila, až se její tvář octla na podlaze vedle ranečku. Uchopila dvěma prsty konec kožešiny a pomalu ho obrátila.

Mitchovi se sevřelo hrdlo úzkostí. "Posviť mi," požádala. Poslechl a udělal to.

Franco také namířil baterkou dozadu.

"Je to panenka," řekla Tilda.

Z ranečku vykoukl obličejík, podobný tmavému svraštělému jablíčku, se dvěma vpadlýma černýma očima.

"Ne," opravil ji Mitch. "Je to dítě."

Tilda se posunula několik palců nazpět a vydala malé, překvapené hmm!

Přes Mitche se v té chvíli přelila migréna jako dunící bouře.

Byli blízko vchodu do jeskyně, Franco mu svíral paži. Tilda ještě zůstala uvnitř. Mitchova migréna dosáhla nejhoršího stupně, se zrakovými příznaky a se vším všudy. Musel vydávat ohromné úsilí jen na to, aby se neschoulil a nezačal ječet. Už ho postihly i návaly na zvracení, tam u stěny jeskyně, a teď se silně třásl.

Věděl naprosto jistě, že tady nahoře umře, zrovna na prahu toho nejpodivnějšího objevu v historii antropologie, a zanechá ho v rukou Tildy a Franca, kteří nejsou o mnoho lepší než zloději.

"Co to tam uvnitř dělá?" zasténal se skloněnou hlavou.

i světlo soumraku mu připadalo příliš ostré. Beztak se rychle stmívalo.

"To není tvoje starost," odsekl Franco a sevřel mu paži pevněji.

Mitch se odtáhl a poslepu sáhl do kapsy pro ampulky se vzorky. Než bolest vyvrcholila, podařilo se mu odebrat dva malé špalíčky z horní části mužových i ženiných stehů; teď už sotva viděl.

S úsilím udržel víčka otevřená, vzhledl k nebeské safírové modři, přesně obkreslující hory, led i sníh, kterou mu teď překrývalo jiskření v koutcích očí, podobné droboučkým bleskům.

Tilda se vynořila z jeskyně s fotoaparátem v jedné a balíčkem ve druhé ruce. "Tohle nám jako důkaz stačí," prohlásila.

Pak italsky oslovila Franca, rychle a tichým hlasem. Mitch jí nerozuměl a ani ho to nezajímalo.

Chtěl se prostě dostat dolů z téhle hory, zalézt do teplé postele a spát a čekat, až pomine ta příšerná bolest, kterou sice znal až příliš dobře, ale přesto mu pokaždé připadala jiná, čerstvá a nová.

Druhou alternativu představovala smrt, která pro něj v té chvíli také měla jistou přitažlivost.

Franco ho obratně přivázal na lano. "Tak jdeme, kamaráde," vybidl ho s vlídným škubnutím. Mitch se potácel dopředu, zatínaje pěsti, aby se nezačal bušit do hlavy. "Cepín," řekla Tilda a Franco uvolnil Mitchovi cepín z opasku, kde se mu pletl mezi nohy, a strčil mu ho do batohu. "Nejsi v nejlepší formě," poznamenal. Mitch pevně zavřel oči; soumrak byl naplněn blesky a hromy nahrazovala bolest, při každém kroku neslyšně drtící jeho hlavu. Tilda se ujala vedení, Franco je těsně následoval. "Jdeme jinudy," řekla Tilda. "Přitahuje a ten můstek za moc nestojí."

Mitch otevřel oči. Hřeben se rýsoval jako rezavé ostří uhlově tmavého stínu proti čistému ultramarínovému nebi, přecházejícímu do hvězdné černi. Každý nádech mu připadal studenější a obtížnější. Silně se potil.

Mechanicky se plahočil dál pokoušeje se sestoupit po skalnatém srázu, posetém skvrnami chřupajícího sněhu, uklouzl a chytil se lana, čímž stáhl Franca o pár yardů ze svahu dolů. Ital se nezlobil, místo toho Mitchovi znovu pečlivě ovázal lano kolem těla a uklidňoval ho jako dítě. "Oukej, kamaráde, tak je to lepší. To je lepší. Pozor, kam šlapeš."

"Už to dlouho nevydržím, Franco," zašeptal Mitch. "Už jsem neměl migrénu přes dva roky. Ani jsem si nevzal s sebou léky."

"To nic. Jenom dávej pozor na nohy a dělej, co ti řeknu." Franco zavolal dopředu na Tildu. Mitch vycítil, že je nablízku, a zašilhal směrem k ní. Její obličej rámovaly mraky současně s jeho vlastními světly a jiskrami.

"Brzy začne sněžit," řekla. "Musíme si pospíšet." Pak mluvili italsky a německy a Mitch usoudil, že se baví o tom, jak ho tady nechají na sněhu. "Můžu jít," ozval se. "Ještě můžu chodit!"

A tak pokračovali dál po ledovcovém srázu a doprovázel je zvuk padajícího ledu, jak kolem proudil ledovec jako pomalá pradávná řeka, která na svém sestupu praskala a duněla, rachotila a lámala se. Někde blízko jako by tleskaly obří ruce. Zvedl se vítr a Mitch se k němu otočil zády. Franco ho natočil zpátky a už o něco méně jemně ho postrčil. "Není čas na hlouposti, kamaráde. Jdeme." "Já se snažím." "Prostě jenom pojď."

Vítr se změnil v pěst, vraženou do jeho obličeje. Opřel se o něj. Ledové krystalky ho bodaly do tváří, a když se pokusil stáhnout si kapuci, vlastní prsty v rukavicích mu připadaly jako párky.

"Nezvládne to," řekla Tilda a Mitch viděl, jak ho obchází, zahalená vířícím sněhem. Sněhový vír se náhle rozvinul a všichni tři sebou škubli, jak je strhl vítr. Francova baterka ozářila miliony vloček, šlehačících ve vodorovných pruzích. Zvážili možnost vyhloubit si ve sněhu úkryt, jenže sníh byl příliš tvrdý, kopat v něm by trvalo příliš dlouho.

"Běž! Prostě pokračuj dolů!" zařval Franco na Tildu a ta mlčky poslechla. Mitch neměl ponětí, kam míří, a bylo mu to jedno. Franco nepřetržitě italsky klel, ale vítr ho přehlušil. Mitch o něm věděl jen díky tahu za lano, a tak se vlekl dál, vytahoval boty ze sněhu a znovu je spouštěl, zarával mačky do ledu, pokoušeje se udržet ve vzpřímené poloze.

"Bohové se zlobí!" zaječela Tilda, napůl triumfálně, napůl v žertu, vzrušeně, dokonce rozjařeně.

Franco asi upadl, protože Mitch cítil, jak ho něco táhne dozadu. Nějak se mu dostal do ruky cepín, a jak se převálil a upadl na břicho, v jasné chvíli ho zarazil do ledu a zastavil tím svůj pád. Franco nejspíš visel na laně o několik yardů níž. Mitch tím směrem pohlédl. Světla z jeho zorného pole se ztratila. Mrzl, opravdu mrzl, a to tišilo bolest, způsobenou migrénou. Franca mezi hustými rovnoběžnými pruhy sněhu neviděl. Vítr hvízdal, pak zavřískl a Mitch přitiskl obličej ke sněhu. Jeho cepín se uvolnil z ledu, sklouzl o dva tři yardy níž. Jak bolest polevovala, přišlo mu divné, že se z téhle situace dostal živý. Zaryl mačky do ledu a vytáhl se vzhůru po svahu, Franca přitom vlekl za sebou. Tilda pomohla Francovi vstát. Krvácel z nosu a vypadal omámeně. Určitě se udeřil do hlavy o led. Tilda vrhla na Mitche rychlý pohled. Pak se usmála a dotkla se jeho ramene. Tak úzasně přátelsky.

Nikdo nic neřikal. Sdílená bolest a plíživé, nebezpečné teplo je velmi sblížily. Franco vydal jakýsi zvuk, něco mezi vzlykem a polknutím, olízl si krvácející ret a přitáhl jejich

lano blíž k sobě. Byli tak nechráněni, vydáni napospas zuřícím živlům!

Led nad nimi zapraskal a přehlušil i jekot větru, zaduněl, rozlomil se a vydal zvuk jako traktor na šterkové cestě. Mitch cítil, jak se led třese. Dostali se příliš blízko k ledopádu, který se probudil k životu a dělal strašný rámus.

Zatáhl za Tildino lano, to se však k němu vrátilo volné, uříznuté. Zatáhl za lano za sebou. Klopýtající Franco se vynořil ze stěny větru a sněhu, obličej pokrytý krví, pod brýlemi horečnatě planoucí oči. Klekl si vedle Mitche, pak klesl na ruce v rukavicích a svalil se na stranu. Mitch ho chytil za rameno, ale Franco se odmítl pohnout. Mitch se zvedl a pohlédl dolů ze svahu. Vítr ho srazil z vrcholu hřebenu, převážil se dopředu. Zkusil to znovu, nemotorně se nakláníje dozadu, a znovu upadl. Zbývala jediná možnost, plazit se. Vlekl Franca za sebou, ale po několika stopách zjistil, že to nepůjde. Doplazil se zpátky k němu a začal ho postrkovat. Led nebyl kluzký, ale drsný, a vůbec mu nepomáhal. Mitch nevěděl, co dělat. Potřebovali se dostat do závětrí, jenomže nebylo dobře vidět a on nevěděl, kde jsou, takže ani nemohl vybrat správný směr. Byl rád, že je Tilda opustila. Třeba se z toho dostane a třeba ji pak někdo udělá dítě, pochopitelně žádný z nich dvou; oni už byli z té staré známé evoluční smyčky venku. Zbavili se vši odpovědnosti. Bylo mu líto Franca, že takhle dopadl.

"Hej, kamaráde!" zakřičel mu do ucha. "Probud' se a pomoz mi trochu, nebo tady umřeme!"

Franco neodpověděl. Možná už byl opravdu mrtvý, ale Mitch nevěřil, že by někoho mohl zabít jeden obyčejný pád. Našel baterku, přivázanou k Francovu zápěstí, vzal ji a posvětil mu do očí, s obtížemi je rozevíraje prsty v rukavici. Zorničky byly zúžené a nestejně široké. Jejda. Namlátil si o led, způsobil si otřes mozku a zlomil nos. Z toho asi pocházela všechna ta krev. Krev a sníh se na Francově obličejí slily v rudou břečku. Mitch na něj přestal mluvit, nemělo to smysl. Pomyslel na to, že se odřízne, ale nějak se k tomu nemohl odhodlat, Franco se k němu choval slušně. Sokové, spojení ledovou smrtí... Kdyby o tom slyšela nějaká žena, sotva by pochopila tu romantiku. Mitch o tom aspoň pochyboval. Podle jeho zkušeností se ženy o takové věci moc nestaraly. Umírání, to ano, ale ne chlapské přátelství. Je to všechno tak zmatené a tak rychle se otepluje. Jeho bunda byla velmi teplá, jeho oteplovačky také. Vrcholem všeho bylo, že se mu chtělo čurat. Důstojná smrt patrně nepřicházela v úvahu. Franco zasténal. Ne, to nebyl Franco. Led pod nimi se otřásl, pak poskočil, propadli se a sklouzli stranou. Mitch matně zahlédl ve světle baterky zvedající se obrovský ledový blok, ale možná jen oni sami padali. No ano, opravdu padali, zavřel oči, očekával náraz. Ale neudeřil se do hlavy, ačkoli si řádně vyrazil dech. Přistáli na sněhu a vítr utichl. Vzápětí na ně dopadly chuchvalce sněhu a pár těžkých kusů ledu se zabodlo Mitchovi do nohy. A bylo ticho a klid. Mitch zkusil nohu zvednout, ale bránilo mu v tom cosi měkkého a teplého. Druhá noha mu ztuhla. Bylo rozhodnuto. Vzápětí na to otevřel oči do oslepující záře modrého slunce, zabírající celé nebe.

04 KAPITOLA

Gordi

Lado smutně i rozpačitě potřásal hlavou, ale musel se vrátit do Tbilisi a nechat Kaye na starosti Beckovi. Nemohl si dovolit vzdálit se z Eliavova institutu na delší dobu.

Příslušníci jednotek OSN zabrali v Gordi malý hostinec Tygr Rustaveli - najali si všechny pokoje. Rusové vztyčili stany mezi vesnicí a hroby a spali v nich.

Členové mírových sborů snědli pod dohledem ztrápené, ale vytrvale se usmívající hostinské, silné černovlasé ženy jménem Lika, pozdní večeri, skládající se z dršťkové polévky a chleba, ke které každý dostal velkou sklenici vodky. Brzy na to se všichni kromě Kaye a Becka odebrali do postele.

Beck si přitáhl židli ke dřevěnému stolu a postavil před Kaye sklenici bílého vína. Vodka se ani nedotkla.

"Tohle je Manavi. Nejlepší, jaké tu mají - tedy přinejmenším pro nás." Beck se posadil a skryl v dlani říhnutí. "Promiňte. Co víte o gruzínské historii?"

"Moc ne," odpověděla Kaye. "Něco o současné politice. O vědě."

Beck přikývl a složil ruce na prsou. "Naše mrtvé matky," začal, "mohly být případně zavražděny během občanské války. Ale já o žádné podobné akci poblíž Gordi neslyšel." Zatvářil se pochybovačně. "Také by mohly být obětmi třicátých, čtyřicátých, padesátých let... Ale vy tvrdíte, že ne. Dobrý postřeh, to s těmi kořeny." Podrbal se na nose a pak si poškrábal bradu. "Tahle nádherná země oplývá pěkně ponurými dějinami."

Beck Kaye připomněl Saula. Většina mužů v jeho věku jí něčím připomínala Saula, o dvanáct let staršího než ona, který zůstal doma na Long Islandu, ovšem ve skutečnosti od ní byl vzdálen víc, než by dokázala pouhá dálka. Úžasný Saul, slabý Saul, Saul, v jehož mysli to každý měsíc víc a víc skřípalo. Posadila se rovně a protáhla si paže, nohy židle zaskřípaly o dlaždice podlahy.

"Mě spíš zajímá budoucnost Gruzie," řekla. "Polovina farmaceutických a lékařských společností ze Spojených států sem vysílá výpravy. Zkušenosti gruzínských odborníků mohou ušetřit celé miliony."

"Užitečné viry."

"Správně," přisvědčila Kaye. "Fágy."

"Napadají výhradně bakterie."

Kaye přikývla.

"Četl jsem, že během občanské války nosili gruzínští vojáci s sebou lahvičky s fágem," řekl Beck. "Spolkli je, když se chystali do bitvy, nebo si je nalili na rány či spáleniny, dřív než se dostali do nemocnice."

Kaye znovu kývla. "Používají fágovou terapii už od dvacátých let, kdy sem přijel Felix d'Hérelle a začal pracovat s Jiřím Eliavou. D'Hérelle byl lajďák; výsledky výzkumu tehdy vyznívaly dost neurčitě, a brzy nato už jsme měli sulfonamidy a penicilin. Až dosud jsme fágy dokonale ignorovali. A tak teď máme smrtící bakterie, rezistentní na veškerá známá antibiotika. Ale ne na fágy."

Oknem malé haly viděla přes střechy nízkých domků na protější straně ulice hory, ozářené měsíčním světlem. Hrozně

ráda by šla spát, ale věděla, že bude v té úzké, tvrdé posteli ležet celé hodiny, a stejně neusne.

"Připíjím na lepší budoucnost." Beck pozvedl sklenku a vyprázdnil ji. Kaye usrkla. Víno bylo báječně vyvážené, sladké i kyselé současně, a připomínalo jí natrpkle meruňky.

"Doktor Džakeli mi řekl, že jste lezli na Kazbek," ozval se Beck. "Je vyšší než Mont Blanc. Já pocházím z Kansasu. Tam nemáme vůbec žádné hory. Sotva nějakou tu skálu." Usmál se dolů na stůl, jako by se ostýchal setkat se s jejím pohledem. "Miluju hory. Moc se omlouvám, že jsem vás vytrhl z práce... a připravil vás o potěšení."

"Nejsem žádný horolezec," řekla. "Byla to jen turistika."

"Pokusím se nezdržovat vás tu víc než pár dní," slíbil Beck. "V Ženevě mají záznamy o pohřešovaných osobách i o možných masakrech. Pokud se naše údaje budou shodovat s jejich a půjde o záležitost ze třicátých let, všechno předáme Gruzíncům a Rusům." Beck si přál, aby hroby byly staré, a ona ho z toho těžko mohla vinit. "A co když se to stalo nedávno?" zeptala se. "Potom sem přijede z Vídně celý vyšetřovací tým." Kaye na něj upřela jasný, přísný pohled. "Stalo se to nedávno," řekla.

Beck dopil víno, vstal a rukama sevřel opěradlo židle. "Souhlasím," vzdychl. "Proč jste nechala kriminalistiku? Tedy pokud vám nevádí o tom mluvit..."

"Dověděla jsem se o lidech až příliš," odpověděla. Krutí, zkažení, špinaví a zoufale hloupí lidé. Pověděla Beckovi o poručíkovi z oddělení vražd z Brooklynu, který ji učil v kurzu. Byl to křesťan, velmi zbožný muž. Když jednou studentům ukazoval fotografie obzvlášť ohavného místa činu se dvěma mrtvými muži, třemi ženami a dítětem, řekl jim: "Duše těchto obětí už opustily těla. Netrapte se pro ně. Mějte soucit s těmi, kdo zůstali naživu. Musíte se přes to přenést. Dejte se do práce a pamatujte: pracujete pro Boha." "Věra mu uchovala zdravý rozum," řekla Kaye. "A vy? Proč jste změnila obor?" "Nejsem věřící," odpověděla.

Beck přikývl a spojil ruce na opěradle židle. "Chyběla vám výzbroj. No, udělala jste, co bylo ve vašich silách. Prozatím za vás nemáme náhradu." Popřál jí dobrou noc, zamířil k úzkým schodům a vyběhl po nich nahoru rychlým, lehkým krokem.

Kaye zůstala ještě pár minut sedět u stolu, pak vyšla předními dveřmi hostince ven. Postála na zápraží, dlážděném žulou, v úzké uličce s kočičími hlavami a vdechovala noční vzduch, slabě páchnoucí městskými splašky. Přes střechu protějšího domku viděla sněhem pokrytý hřeben, jenž se zdál tak blízko, že by mohla natáhnout ruku a dotknout se ho.

Ráno se probudila zabalená v teplém prostěradle a přikrývce, která už nebyla delší dobu praná. Zahledla se na vlasy, které se zachytily ve vlněné tkanině těsně u její tváře a nebyly její. Malé dřevěné lůžko s vyřezávanými a červeně natřenými sloupky stálo v pokoji asi osmkrát deset stop, s omítnutými stěnami a s jediným oknem za postelí, jedinou dřevěnou židlí a prostou dubovou skříňkou s umyvadlem. Ve Tbilisi se našly i moderní hotely, ale Gordi leželo daleko od turistických cest a příliš daleko od Vojenské cesty.

Vyklouzla z postele, opláchla si obličej a natáhla si džinsy, halenku a bundu. Už sahala po železné zástrčce, když někdo rázně zaklepal. Beck ji zavolal jménem. Otevřela a zamžourala na něj jako sova.

"Vyhazují nás z města," řekl s tvrdým výrazem. "Zítra máme být zpátky ve Tbilisi."

"Proč?"

"Jsme tu nežádoucí. Dostavil se oddíl pravidelné armády, aby nás vyprovodil. Povídal jsem jim, že vy jste civilní poradce, nikoli člen týmu, ale nedbají na to."

"Ježíši," vyhrkla Kaye. "Cože tak najednou obrátili?"

Beck udělal znechucenou grimasu. "To má na svědomí sakrebulo, místní rada, aspoň myslím. Mají o tu svoji hezoučkou obec strach. Ale třeba to přišlo shora."

"To nevypadá na novou Gruzii," podotkla Kaye. Ji nejvíc zajímalo, jaký tahle událost bude mít vliv na její spolupráci s institutem.

"Mě to taky překvapilo," řekl Beck. "Někomu jsme šlápli na kuří oko. Takže si laskavě sbalte věci a přijďte dolů za námi."

Obrátil se k odchodu, ale Kaye ho chytila za paži. "Fungují tu telefony?"

"To nevím. Ale můžete použít jeden z našich satelitních telefonů."

"Díky. A... doktor Džakeli už touhle dobou bude ve Tbilisi. Strašně nerada bych, aby se sem kvůli mně musel vracet."

"Dovezeme vás až do Tbilisi," slíbil Beck. "Pokud máte v úmyslu jet právě tam."

"Výborně," řekla Kaye.

Bílé džípy Cherokee se na slunci před hostincem jen blýskaly. Kaye na ně hleděla skrz okenní tabulky v hale, zatímco čekala, až jí hostinská přinese už téměř starožitný černý telefon s vytáčecím číselníkem a zapojí ho do zásuvky u pultu. Hostinská zvedla sluchátko, chvíli poslouchala, pak ho podala Kaye. Žádný tón. Za pár let Gruzie dožene jedenadvacáté století, ale prozatím tady měli méně než sto telefonních linek, které vedly do vnějšího světa, a ty poskytovaly spíše sporadické služby, jelikož všechny hovory musely být směrovány přes Tbilisi.

Hostinská se nervózně usmála. Projetovala neklid už od chvíle, kdy přijeli.

Kaye si vynesla tašku ven. Tým OSN, šest mužů a tři ženy, se už shromáždil. Kaye stála vedle Kanadanky jménem Doyleová, Hunterová jí přinesla satelitní telefon.

Nejprve se Kaye pokusila promluvit s Tamarou Mirianišvili, svým hlavním prostředníkem v institutu. Když se po několika pokusech konečně podařilo navázat spojení, Tamara projevila účast a podivovala se, s čím to tam tolik zmatkují, pak prohlásila, že Kaye rádi znovu přivítají, jen ať se vrátí a stráví u nich ještě pár dní. "Je to ostuda, že tě do toho namočili. Jen přijď, bude legrace, zase tě rozveselíme."

"Nevolal mi Saul?" zeptala se Kaye.

"Volal dvakrát," odpověděla Tamara. "Povídal, ať se vyptáš na biofilmy. Jak se fágy chovají v biofilmech, když bakterie vytvoří společenstva."

"A vy nám to prozradíte?" zažertovala Kaye.

Tamara vydala zvonivý, veselý smích. "Copak ti musíme vykládat o všech našich tajnostech? Ještě spolu nemáme žádnou smlouvu, drahoušku!"

"Saul má pravdu. Mohla by to být opravdu velká věc," uznala Kaye. I ve svých nejhorších chvílích se Saul ve své vědě a v jejich společném podnikání dokonale orientoval.

"Tak přijď, a já ti ukážu něco z našeho výzkumu biofilmů, speciálně tobě, protože jsi roztomilá," řekla Tamara.

"Skvělé."

Kaye Tamarě poděkovala a vrátila telefon desátnici.

Gruzínské štábní auto, stará černá volha, přivezlo několik důstojníků, kteří vystoupili na levé straně. Napravo vystoupil major Čikurišvili a tvářil se hrozivěji než kdy předtím. Vypadalo to, že co chvíli exploduje a změní se v oblak krve a slin.

Mladý armádní důstojník - Kaye netušila, jakou měl hodnost - přistoupil k Beckovi a chvíli s ním hovořil lámanou ruštinou. Když skončili, mávl Beck rukou a členové týmu OSN vyšplhali do džípů. Kaye jela v džípu s Beckem.

Mířili ven z Gordi směrem na západ. Při odjezdu je pozorovalo pár místních lidí. U omítnuté stěny stála dívka a mávala jim; šedooká, silná a hezká. Úplně normální a roztomilá holčička.

Hunterová v čele malé karavany mířila na jih. Nikdo nemluvil. Beck zamyšleně hleděl před sebe. Džíp s tuhým pérováním nadskakoval na hrbolech, propadal se do vyježděných kolejí a vyhýbal se výmolům. Kaye na pravém zadním sedadle usoudila, že se jí asi brzo udělá špatně. Rádio vyhrávalo populární melodie z Alanie a opravdu dobrá blues z Ázerbájdžánu a pak jakousi nesrozumitelnou talk show, při níž se Beck chvílemi docela bavil. Když se na Kaye ohlédl, pokusila se statečně usmát.

Po několika hodinách začala dřímat. Zdálo se jí o společenstvích bakterií uvnitř těl v příkopových hrobech. Biofilmy, kterým většina lidí říká prostě sliz: malá, pilná městečka bakterií, přeměňující mrtvoly, tyto kdysi živoucí obrovské výplody evoluce, znovu v původní materiály. Umisťují svou krásnou polysacharidovou architekturu do vnitřních prostorů a trubic, do stěv a plic, srdce a cév, očí a mozku. Jednotlivé bakterie se vzdávají volnosti, stávají se obyvateli měst, která provádějí dokonalou recyklaci; obrovských měst vzniklých jako skládky smetí, jejichž bakterie vesele ignorují filosofii, historii i charakter mrtvých vraků, které si teď vyžádaly zpátky.

Bakterie nás vytvořily. Nakonec si nás zase vezmou. Vítejte doma!

Probrala se celá zpocená. Vzduch se oteploval, protože právě sjížděli do dlouhého, hlubokého údolí. Jak by bylo krásné nevědět nic o tom, jak tělo funguje uvnitř. Živočišná nevinost; neprozkoumaný život je nejsladší. Ale pak se všechno pokazí, začne zkoumání a sebepozorování. Kořeny veškerého uvědomění.

"Sny?" zeptal se jí Beck, když zajeli ke kraji silnice k malé čerpací stanici, spojené pláty vlnitého plechu s dílnou.

"Noční můry," řekla Kaye. "Nejspíš se moc vžívám do své práce."

05 KAPITOLA

Innsbruck, Rakousko

Mitch se díval, jak modré slunce krouží a tmavne, a usoudil, že je noc, ale vzduch byl matně zelený a vůbec ne chladný. Nahoře na stehně cítil bodání bolesti, v žaludku se mu usadil pocit neurčité stísněnosti.

Ted' už nebyl v horách. Zkusil zamrkat, aby dostal z očí jakousi nečistotu, a natáhl se, aby si otřel obličej. Zastavila ho cizí ruka a tlumený ženský hlas mu německy doporučil, aby byl hodný chlapec. Potom mu ta žena otřela čelo kusem navlhčeného plátna a řekla mu anglicky, že má trochu popraskanou kůži, omrzlý nos a prsty a také zlomenou nohu. Pár minut na to znovu usnul.

Po chvíli - aspoň jemu to tak připadalo - byl zase vzhůru a podařilo se mu v té pevné, svěží nemocniční posteli posadit. Umístili ho na pokoj se čtyřmi dalšími pacienty, dvěma po stranách vedle něj a dvěma naproti. Byli to všechno muži pod čtyřicet. Dva měli zlomené nohy na závěsech, známých z filmových komedií, další dva zase zlomené paže.

Mitchovi dali nohu do sádry, ale ne na závěs.

Všichni muži na pokoji měli modré oči, byli šlachovití, s pohlednými orlími tvářemi, štíhlými šijemi a dlouhými čelistmi. Pozorně ho sledovali.

Ted' už Mitch viděl pokoj zřetelně: vymalované betonové zdi, bíle lakované postele, přenosná lampa na chromovaném stojanu, kterou si spletl s modrým sluncem, pestré dlaždice na podlaze, pach parního topení a desinfekce, všudypřítomná mentolová vůně.

Mitchův soused zprava, mladý muž se spálenou, Olupující se kůží na dětsky růžových tvářích, se k němu naklonil

a oslovil ho: "Vy jste ten šťastný Američan, co?" Kladka a závaží, držící jeho nohu zdviženou, zaskřípaly. "Jsem Američan," zachraptěl Mitch. "A nejspíš jsem i šťastný, protože nejsem mrtvý." Muži si vyměnili vážné pohledy. Mitch pochopil, že už se o něm nějakou dobu baví. "Všichni jsme se shodli, že bude nejlepší, když vám všechno řeknou horolezci jako vy." Než se Mitch zmohl na protest, že on vlastně není žádný horolezec, mladý muž mu oznámil, že jeho společníci jsou mrtvi. "Ten Ital, se kterým vás našli na hřebenu ledovce, měl zlomený vaz. Tu ženu našli o hodně níž, pohřbenou v ledu." Pak se s ostrým, zvědavým pohledem - s očima barvy nebe, jaké Mitch spatřil tehdy nad hřebenem a které mu připomnělo divokého psa - zeptal: "V novinách psali, bylo to i v televizi... Kde vzala tu dětskou mrtvolku?" Mitch se rozkašlal. Zahlédl na podnose u svého lůžka džbán s vodou. Nalil si ji do sklenice. Horolezci ho pozorovali, podobni nějakým atletickým elfům, připoutaným k postelím. Mitch jejich pohledy opětoval, pokoušeje se skrýt ohromení. Teď by mu rozhodně neprospělo Tildu odsuzovat. Vůbec ne.

Vyšetřovatel z Innsbrucku dorazil v poledne a spolu s místním policejním důstojníkem se posadili k jeho posteli, aby ho vyslechli. Důstojník uměl anglicky lépe, proto překládal. Kladli vesměs rutinní otázky; přinejmenším vyšetřovatel tvrdil, že patří k běžnému výsledku při vyšetřování nehody. Mitch jim řekl, že neví, kdo byla ta žena, a inspektor po zdvořilé odmítnutí namítl, že byli viděni pohromadě v Salzburku. "Vy, Franco Maricelli a Mathilda Bergerová."

"To byla Francova přítelkyně," řekl a ze všeho se mu dělalo zle, ačkoli se snažil nedávat to najevo. Inspektor s nesouhlasným povzdechem stiskl rty, jako by šlo o triviální, jenom mírně otravnou záležitost.

"Měla u sebe mumii dítěte. Pravděpodobně velmi starou mumii. Nemáte představu, kde ona k ní přišla?"

Zadoufal, že policie neprohledávala jeho věci a že nikdo neobjevil ampulky a nerozeznal, co obsahují. Možná ztratil batoh na ledovci. "Je to všechno strašně divné. Nedokážu o tom mluvit," řekl.

Vyšetřovatel pokrčil rameny. "Nejsem žádný odborník na těla v ledu. Mitchelli, já dám vám otcovskou radu. Jsem já už dost starý, ne?"

Mitch připustil, že je inspektor dost starý. Horolezci na pokoji se ani nepokoušeli skrýt svůj zájem o průběh vyšetřování.

"Hovořili jsme s vaším předchozím zaměstnavatelem, s Hayerovým muzeem v Seattlu."

Mitch pomalu zamžikal.

"Sdělili nám, že vy jste zapleten do krádeže historické památky, majetku federální vlády. Kosterní ostatky Indiána, zvaného Muž z Pasca. Velmi starý, snad deset tisíc let, nalezen na březích řeky Columbie. Vy jste odmítl předat ostatky ženistickému vojsku."

"Ženíjnímu," opravil ho Mitch jemně.

"Takže oni vás uvězní jako zloděje památek a muzeum vás vyhodí, protože kolem toho moc publicity."

"Indiáni prohlašovali, že kosti patří jejich předkovi," řekl Mitch a tváře mu při té vzpomínce zrudly hněvem. "Chtěli je znovu pohřbit."

Inspektor přečetl ze svých poznámek: "Zakázali vám přístup k vašim sbírkám v muzeu, kosti byly zabaveny ve vašem domě. Spousta fotografování kolem, další publicita."

"Byla to absolutní volovina! Ženisté na ty kosti neměli sebemenší právo. Pro vědce byly neocenitelné..."

"Jako to mumifikované dítě z ledu?" zeptal se vyšetřovatel.

Mitch se odvrátil a zavřel oči. Už mu to bylo jasné. Hloupost, to není to správné slovo. Tohle je jednoduše a prostě osud.

"Budete zvracet?" Inspektor se odtáhl.

Mitch zakroutil hlavou.

"Už víme, že vy jste byl spatřen s tou ženou v Braunschweiger Hutte, necelých deset kilometrů od místa, kde vás našli. Nápadná žena, krásná blondýna, říkají svědkové."

Horolezci sborově pokývali, jako by byli u toho.

"Nejlepší bude, když vy všechno povíte podle pravdy. My to uslyšíme první, já potom řeknu italské policii, rakouská policie vás vyslechne, a možná z toho nakonec nic nebude."

"Byli to moji známí," řekl Mitch. "Byla to - kdysi - moje přítelkyně. Chci říct, byli jsme milenci."

"Ano. Proč ona se vrátila za vámi?"

"Něco našli. Myslela si, že bych jim mohl říct, co to vlastně objevili."

"Ano?"

Mitch usoudil, že nemá na vybranou. Vypil další sklenici vody a pak vyprávěl inspektorovi většinu toho, co se přihodilo, jak nejpřesněji dokázal. Nezmínil se o ampulkách, protože ani vyšetřovatel o nich nemluvil. Důstojník si dělal poznámky a nahrával jeho doznání na malý magnetofon.

Když Mitch skončil, inspektor řekl: "Někdo určitě chce vědět, kde se tato jeskyně nalézá."

"Tilda - Mathilda měla fotoaparát," pravil Mitch unaveně. "Všechno si fotila."

"Nenašli jsme fotoaparát. Mohlo by být hodně jednodušší, když víte, kde je jeskyně. Takový nález... velmi vzrušující."

"Už mají to dítě," řekl Mitch. "To by mohlo být dostatečně vzrušující. Neandrtálské dítě."

Inspektor se zatvářil pochybovačně. "Nikdo nic neříká o neandrtálci. Možná je to přelud nebo vtip?"

Mitch už dávno ztratil všechno, na čem mu kdysi záleželo - kariéru, své postavení a pověst mezi paleontology. A teď zase jednou něco parádně zvorál. "Možná za to může moje migréna. Jsem úplně vyřízený. Samozřejmě že jim pomůžu tu

jeskyni najít," řekl.

"Pak tedy není žádný zločin, pouze tragédie." Inspektor vstal a rozloučil se, důstojník se na pozdrav dotkl čepice.

Když odešli, horolezec se sloupanými tvářemi prohlásil: "Vy se domů hned tak nevrátíte."

"Hory vás chtějí nazpátek," řekl ten ze všech nejméně opálený, který ležel naproti Mitchovi, a moudře pokýval, jako by se tím všechno vysvětlovalo.

"Jděte do háje," zamumlal Mitch a obrátil se k nim v té svěží bílé posteli zády.

06 KAPITOLA

Eliavův institut, Tbilisi

Lado, Tamara, Zamfýra a sedm dalších vědců a studentů se shromáždilo kolem dvou dubových stolů na jižní straně hlavní budovy laboratoří. Všichni pozvedli kádinky s nalitou brandy, aby připili Kaye. Místnost ozařovalo mihotavé světlo svíček, odrážející se zlatavými záblesky ve skle, naplněném jantarově zbarvenou tekutinou. Ještě zdaleka nesnědli všechno jídlo, a tohle už byl osmý přípitek, který Lado dnešního večera pronesl jakožto tamada, pro tuto příležitost řídící hostinu. "Na naši drahou Kaye," zvolal

Lado, "která si tolik cení naší práce... a slibuje, že nám pomůže zbohatnout!"

Králíci, myši a kuřata je ospale pozorovali z klecí za stolem. Dlouhé černé pracovní stoly, zastavěné laboratorním sklem, regály, inkubátory a počítače připojené k sekvenátorům a analyzátorům se na neosvětleném konci laboratoře ztrácely v šeru.

"Na Kaye," dodala Tamara, "která už viděla víc z toho, co Sakartvelo, Gruzie, může nabídnout... než bychom si přáli. Na statečnou a chápavou ženu."

"Copak ty tady řídíš hostinu?" ohradil se Lado podrážděně. "Proč nám připomínáš nepříjemné věci?"

"A proč ty v takové chvíli mluvíš jenom o bohatství, o penězích!" štěkla Tamara.

"Já jsem tamada!" zaburácel Lado. Stál u dubového rozkládacího stolu a mával skleničkou, v níž to špláchalo, nad kolegy a studenty. Nikdo mu neodporoval, až na mírné úsměvy.

"Tak dobře," ustoupila Tamara. "Tvoje přání je nám rozkazem."

"Nemají žádnou úctu," postěžoval si Lado Kaye. "Myslíte, že prosperita zničí naše tradice?"

Pracovní stoly utvořily v Kayině zužujícím se zorném poli jakési přeplněné ,V'. Veškeré elektropřístroje byly napojeny na generátor, který si tiše bafal na dvoře. Saul Gruzíncům poskytl dva sekvenátory a počítač; generátor věnovala velká mnohonárodní firma Aventis.

Od pozdního odpoledne už v městské síti Tbilisi trval výpadek proudu. Večeři na rozloučenou uvařili na Bunsenových hořácích a v plynové troubě.

"Tak pokračuj, mistře přípitku," pronesla Zamfýra tónem láskyplné odevzdanosti a ukázala na Lada prstem.

"Však budu." Lado odložil skleničku a uhladil si oblek.

Jeho snědá vrásčitá tvář, díky horskému opálení zrudlá jako řepa, zářila ve světle svíček jako leštěné dřevo. Kaye připomínal jejího trolle, kterou jako dítě milovala. Z krabice, schované pod stolem, vytáhl sklínku z křišťálového skla se složitými broušenými vzory. Uchopil nádherný, stříbrem pobitý roh kozorožce a přešel k velké amfoře, opřené v dřevěné bedničce v rohu za stolem. Amfora, nedávno vytažená ze země v jeho vlastní malé vinici za Tbilisi, byla plná vína. Nabral víno z jejího hrdla malou sběračkou a pomalu ho nalil do rohu, pak znovu, a ještě jednou, sedmkrát, dokud nebyl roh plný. Lehce vínem zakroužil, aby ho nechal vydýchat. Rudá tekutina mu vyšpláchla na zápěstí.

Nakonec z rohu naplnil broušenou sklínku až po okraj a podal ji Kaye. "Kdybyste byla muž, musela byste vypít plný roh a pronést přípitek."

"Lado!" vyjekla Tamara a pleskla ho po rameni. Málem přitom upustil roh a obrátil se k ní s hraným překvapením. "Co je?" naléhal. "Není snad sklenička dost krásná?" Zamfýra se za stolem postavila a zahrozila mu prstem. Lado se široce zazubil a proměnil se z trolle v karmínového satyra. Pomalu se obrátil ke Kaye.

"Co mám dělat, milá Kaye?" pronesl s rozmáchlým gestem. Z rohu znovu vyšpláchlo trochu vína. "Chtějí, abyste tohle všechno vypila."

Kaye už měla v sobě pořádnou dávku alkoholu a nebyla si jistá, zda by ve stoje udržela rovnováhu. Cítila v těle lahodné teplo a připadala si v bezpečí, mezi přáteli, obklopena starodávnou temnotou houstnoucí jantarem a zlatými hvězdami.

Skoro už zapomněla na hroby, na Saula a potíže, které na ni čekají v New Yorku.

Nastavila ruce, Lado k ní přitlančil s překvapivou grácií, která jeho předchozí neohrabanost usvědčovala ze lži. Vložil jí roh do dlaní, aniž by vybyrýndal sebemenší kapičku.

"Tak do toho," vyzval ji.

Kaye věděla, co se od ní čeká. Důstojně vstala. Lado už toho večera pronesl mnoho přípitku, jež se vyznačovaly poetickou mluvou a nekonečnou vynalézavostí a zabraly dlouhé minuty. Pochybovala, že by se mu mohla rovnat výmluvností, ale byla odhodlána aspoň se o to pokusit. Měla toho ostatně hodně na srdci, spoustu myšlenek, které jí bzučely v hlavě po ty dva dny, co se vrátila z Kazbeku.

"Nikde na světě není země, která by se podobala vlasti vína," začala, pozvedajíc roh. Všichni se usmívali a zvedali své kádinky. "Není žádná jiná země, která by nabízela víc krásy a ještě slibovala zdraví nemocným srdcím i tělům. Získali jste z jiného, nového vína lék, který zapudí hnilobu a choroby, které našemu tělu dědičně náležejí. Uchovávali jste své vědomosti po sedmdesát let, abyste je mohli darovat jedenadvacátému století. Jste mágové a alchymisté věku

mikroskopů a právě přinášíte společenství vědců Západu obrovský poklad."

Tamara hlasitým šeptem překládala pro vědce a studenty, shromážděné kolem stolu.

"Považuji za čest, že jste se mnou jednali jako s přítelem a kolegou. Sdíleli jste se mnou svůj poklad i všechny poklady Sakartvela - hory, pohostinnost, a v neposlední řadě také víno."

Zvedla roh jednou rukou a pronesla: "Gaumarjos phage!" Název 'fág' vyslovila s gruzínským přízvukem, jako 'fej-gej'.

"Gaumarjos Sakartvelos!"

Pak se pustila do pití. Nedokázala ocenit Ladovo víno, dlouho ukryté a uzrálé v zemi, tak, jak by si zasluhovalo, a oči jí slzely, ale nechtěla přestat, jednak aby neprojevila

slabost, jednak aby tahle chvíle neskončila. Polykala doušek za douškem. Ze žaludku se jí do paží a nohou rozléval oheň, zmocňovala se jí malátnost. Ale udržela oči otevřené a pokračovala a pila až do dna rohu, pak ho převrátila, podržela dnem vzhůru a znovu zvedla.

"Na říši těch nejmenších a práci, kterou pro nás vykonávají! Na jejich slavné i nezbytné činy, pro které jim musíme odpustit... bolest..." Jazyk jí ztuhl a slova klopýtla. Jednou rukou se opřela o rozkládací stůl a Tamara ho nenápadně vlastní rukou podepřela, aby se nekymácel. "A všechny ty věci, které... které jsme zdědili. Na bakterie, naše vážené protivníky, malé matky světa!"

Lado s Tamarou začali provolávat slávu. Zamfýra pomohla Kaye usadit se na dubovou židli. Zdálo se jí, jako by dosedala z veliké výšky.

"Úžasné, Kaye," zašeptala jí do ucha. "Přijed' do Tbilisi, kdykoli budeš chtít. Máš tady svůj druhý domov."

Kaye se usmála a utřela si oči, protože se z přemíry citů a z úlevy po napětí posledních dnů rozplakala.

Následujícího rána měla Kaye zádušnou náladu a připadala si nesoustředěně, ale jinak žádné následky večírku na rozloučenou necítila. Během těch dvou hodin, než ji Lado vyzvedl, aby ji odvezl na letiště, se procházela chodbami ve dvou ze tří budov s laboratořemi, které byly nyní téměř prázdné. Zaměstnanci včetně většiny absolventů se účastnili zvláštní schůze v Eliavově síni, věnované diskusi o různých nabídkách amerických, britských a francouzských společností. Pro institut to znamenalo důležitý, klíčový okamžik; během příštích dvou měsíců pravděpodobně dojde k rozhodnutí, kdy a s kým bude navázáno spojení. Ale zatím jí nikdo nedokázal říct, jak to dopadne. Všechno bude oznámeno později.

Institut stále nesl stopy dlouholetého zanedbávání. Ve většině laboratoří se ze stěn loupaly kusy lesklého, bílého či světle zeleného emailového nátěru a odhalovaly popraskanou omítku. Kanalizace pocházela ze šedesátých let, tedy její nejnovější části; jiné už sloužily od dvacátých či třicátých let. Žárově bílý plastik a nerezová ocel nových přístrojů jen podtrhovaly starý bakelit a černý email starožitných mosazných a dřevěných mikroskopů a dalšího podobného vybavení. V jedné z budov byly umístěny dva elektronové mikroskopy - obrovské, masivní přístroje na podstavcích, odolných vůči vibracím.

Saul institutu slíbil koncem roku dodat tři nové špičkové skenovací tunelové mikroskopy - pokud si zvolí EcoBacter za jednoho z partnerů. Firmy Aventis nebo Bristol-Myers Squibb by nepochybně mohly věnovat víc.

Kaye se procházela mezi laboratorními stoly, nahlížela do prosklených dvířek inkubátorů s naskládanými Petriho miskami, které měly dna potažená vrstvou agaru, pokrytou koloniemi bakterií, místy s prázdnými kruhy zvanými plaký, kde fagy bakterie zahubily. Den po dni, rok za rokem výzkumní pracovníci institutu analyzovali a katalogizovali přirozeně se vyskytující bakterie a jejich fagy. Pro každý bakteriální kmen se našel přinejmenším jeden, ale často i stovky specifických fágů, a jak bakterie postupně mutovala, aby se těchto nevídaných vetřelců zbavila, fagy mutovaly s ní, aby se jí vyrovnaly, v závodech, jež nikdy neskončí. Eliavův institut vlastnil jednu z největších knihoven záznamů o bakteriofázích na celém světě a mohl reagovat produkcí příslušných fágů několik dní po zaslání bakteriálních vzorků. Na stěně laboratoře nad novým vybavením visely plakáty, předvádějící bizarní struktury hlavy a bičíku ubikvitérních 'T-even' fágů - T2, T4 a T6, pojmenovaných takto

ve dvacátých letech - jak se jako nějaký kosmický koráb vznášejí nad povrchem bakterie Escherichia coli, který se v porovnání s nimi jevil obrovský. Staré fotografie, staré koncepce, podle nichž fagy jednoduše na bakterii cizopasí, zmocňují se její DNA jen proto, aby produkovaly nové fagy. Mnoho fágů to opravdu dělá, a tím udržuje populace bakterií pod kontrolou. Jiné druhy, známé pod názvem lyzogenní fagy, se stávají genetickými černými pasažéry; skrývají se uvnitř bakterie a vkládají své genetické poselství do hostitelské DNA. Něco velmi podobného provádějí retroviry u větších rostlin a živočichů.

Lyzogenní fagy potlačily svou expresi a kompletaci a zachovaly se jako součást bakteriální DNA, v níž se přenášely po mnoho generací. Opouštěly loď, na níž se tak dlouho vezly, jen když jejich hostitel začal jevit zřetelné známky stresu; tehdy začaly tvořit stovky, ba tisíce potomků na každou buňku a při jejím prasknutí se hromadně uvolňovaly, aby se zachránily.

Lyzogenní fagy se ve fágové terapii prakticky neuplatňovaly. Byly mnohem víc než pouzí predátoři. Často tito viroví okupanti poskytovali hostiteli odolnost vůči jiným fágům. Někdy přenášeli geny z jedné buňky do druhé, geny, jež mohly změnit její vlastnosti. O lyzogenních fázích se vědělo, že dokážou napadnout poměrně neškodné bakterie - například benigní kmeny Vibria - a přeměnit je ve virulentní Vibrio cholerae. Vznik smrtících kmenů Escherichia coli v hovězím masu byl připisován přenosu genů, kódujících produkci toxinu, pomocí fágů. Institut tvrdě pracoval na identifikaci tohoto typu fágů a jejich eliminaci ze svých preparátů.

Kaye však fascinovaly. Strávila značnou část své profesionální dráhy studiem lyzogenních fágů u bakterií a retrovirů u opic a lidí. Prázdné schránky 'vykuchaných' re-

trovirů se běžně využívaly v genové terapii a genetickém výzkumu k dopravě léčebných genů, ale Kayin zájem nebyl tak praktický.

Mnoho metazoí - nebakteriálních životních forem - nese ve svých genech skryté zbytky dávných retrovirů. Až třetina lidského genomu, našeho kompletního genetického záznamu, je tvořena těmito takzvanými endogenními retroviry. Kaye napsala tři studie o humánních endogenních retrovirech čili HERV, v nichž předložila teorii o tom, že by mohly přispívat ke změnám genomu - a ještě mnohem víc. Saul s ní souhlasil. "Každý ví, že jsou nositeli malých tajemství," řekl jí jednou, v dobách, kdy spolu teprve chodili. Jejich namlouvání bylo neobvyklé a krásné. Saul byl vůbec zvláštní a někdy velmi milý a laskavý; jenomže nikdy nevěděla předem, kdy to bude.

Kaye se na okamžik zastavila u kovové laboratorní stoličky a položila ruku na její sedadlo z dřevovláknité desky. Saul se vždycky zajímal o velké záležitosti; jí naopak stačily drobné úspěchy, malá, upravená sousta vědění. Jeho příliš velká touha vedla k četným zklamáním. Saul musel tiše přihlížet, jak jeho mladá manželka dosahuje lepších výsledků. Věděla, že ho to zraňuje. Už pouhá skutečnost, že není génius a že se v jeho kariéře nedostavují žádné oslnivé úspěchy, znamenala pro Saula selhání.

Kaye zvedla hlavu a nadechla se. Cítila chemikálie, parní topení, závan čerstvé barvy a pach tesařských prací z přilehlé knihovny. Měla ráda tuhle starou laboratoř s jejím starožitným vybavením, s její skromností a historií dlouhých desetiletí strádání a pak konečného úspěchu. Dny, které strávila tady a v horách, patřily k nejpříjemnějším v jejím životě, aspoň v poslední době. Tamara, Zamfya a Lado způsobili, že se tu cítila vítána, přijali ji okamžitě a s otevřenou náručí, velkoryse ochotni stát se pro cizí poutnici rodinou.

Saul by tady byl velmi úspěšný. Dvojnásobně; vždycky se potřeboval cítit důležitý a užitečný.

Otočila se a otevřenými dveřmi zahlédla Tengize, starého správce laboratoří, který hovořil s malým, obtlouklým mladým mužem v šedých kalhotách a tričku. Stáli na chodbě mezi laboratoří a knihovnou. Mladý muž se na ni podíval a usmál se. Tengiz se také usmál, energicky přikývl a ukázal na Kaye. Muž vešel do laboratoře, jako by mu patřila.

"Jste Kaye Langová?" oslovil ji americkou angličtinou se zřetelným líným jižním přízvukem. Byl o několik palců menší než ona, přibližně v jejím věku nebo jen o málo starší, s řídkou černou bradkou a vlnitými černými vlasy. Oči, také černé, měl malé a bystré.

"Ano," odpověděla.

"Rád vás poznávám. Jmenuju se Christopher Dicken. Pracuju pro Epidemiologickou zpravodajskou službu (Epidemic Intelligence Service - EIS) Národního střediska pro infekční nemoci (National Center for Infectious Diseases - NCID) v Atlantě v Georgii."

Kaye mu s úsměvem stiskla ruku. "Tady bych vás opravdu nečekala," řekla. "Co tady Středisko..."

Dicken ji přerušil: "Před dvěma dny jste navštívila jisté místo poblíž Gordi."

"Vyhnali nás odtud," podotkla Kaye.

"Vím. Včera jsem mluvil s plukovníkem Beckem."

"Proč by to mělo zajímat zrovna vás?"

"Možná k tomu nemám žádný rozumný důvod." Stiskl rty a zvedl obočí, pak se znovu usmál, jako by nad tím mával rukou. "Beck povídal, že jednotka OSN i ruské mírové sbory z té oblasti odtáhly a vrátily se do Tbilisi na základě důrazného požadavku parlamentu i prezidenta Ševardnadzeho. Zvláštní, nemyslíte?"

"Nepříjemné pro obchod," zamumlala Kaye. Tengiz naslouchal jejich rozhovoru z haly. Zamračila se na něj, spíše zmateně než hněvivě. Loudavě se odebral pryč.

"Nojo," řekl Dicken. "Staré trápení... Jak asi staré, co byste řekla?"

"Co-ten hrob?"

Dicken přikývl.

"Pět let. Možná méně."

"Ty ženy byly těhotné."

"A-no..." Protáhla odpověď pokoušejíc se uhádnout, proč by ta záležitost měla zajímat člověka ze Střediska pro potírání chorob. (CDC- Center for Disease Control) "Ty dvě, které jsem viděla, byly."

"Nemohla jste se znýlit? Nešlo o donošené děti, vhozené do jámy?"

"Určitě ne," řekla. "Byly to šesti nebo sedmiměsíční plody."

"Díky." Dicken jí znovu zdvořile potřásl rukou a obrátil se k odchodu. Tengiz právě přecházel napříč halou za dveřmi a spěšně ustoupil stranou, když kolem něj Dicken prošel. Vyšetřovatel Epidemiologické služby se rychle ohlédl na Kaye a zamával jí na pozdrav.

Tengiz naklonil hlavu na stranu a věnoval jí bezzubý úšklebek. Tvářil se náramně provinile.

Kaye se rozběhla ke dveřím a dostihla Dickena na nádvoří. Právě se soukal do malého nissanu z půjčovny.

"Promiňte!" vykřikla.

"Pardon. Mám fofr." Dicken bouchl dveřmi a nastartoval.

"Kristeježíši, vy teda umíte vzbudit podezření!" řekla hlasitě, aby ji slyšel i přes zavřené okénko.

Dicken okénko stáhl a přivětivě se na ni zašklebil. "Jaké podezření?"

"Co tady ksakru vůbec děláte?"

"Sbírám drby." Ohlédl se přes rameno, aby se ujistil, že má cestu volnou. "Víc k tomu nemůžu říct."

Otočil auto na šterkovém povrchu a opatrně manévroval mezi hlavní budovou a druhou laboratoří. Kaye si založila ruce na prsou a vyprovázela ho zachmuřeným pohledem.

Z okna hlavní budovy se vyklonil Lado a zavolal na ni. "Kaye! Připravena? My už jsme skončili."

"Ano!" Kaye vykročila k oknu. "Viděl jste ho?"

"Koho?" přeptal se Lado s prázdným výrazem ve tváři.

"Toho chlapíka ze Střediska pro potírání chorob. Povádal, že se jmenuje Dicken."
"Ne, nikoho jsem neviděl. Mají kancelář někde na Abašeliho ulici, můžete jim zavolat."
Zavrtěla hlavou. Neměla už čas, a vlastně jí do toho nic nebylo. "To není důležité," řekla.

Lado se cestou na letiště tvářil nezvykle zasmušile.

"Tak co, máte dobré zprávy, nebo špatné?" zeptala se.

"O tom nemůžu mluvit," odpověděl. "Musíme nechat, jak vy říkáte, všechny možnosti otevřené. Připadáme si jako dětičky ztracené v lese."

Kaye přikývla a upřela pohled před sebe. Vjeli na parkoviště. Lado jí pomohl odnést zavazadla k mezinárodnímu terminálu. Míjeli přitom řadu taxíků, v nichž netrpělivě čekali řidiči s pronikavými očima. U odbavovací přepážky Britských aerolinií stála krátká fronta. Kaye si už zase připadala jako mezi dvěma světy, blíž k New Yorku než k Ladově Gruzii, ke starému kostelíku nebo Kazbeku.

Konečně postoupila na začátek fronty a vytáhla pas a letenku. Lado postával stranou se založenými rukama a mžoural ve vodovém slunečním světle, procházejícím okny terminálu.

Úřednice u přepážky, mladá blondýna s příznačně bledou pletí, se pomalu probírala letenkami a doklady. Nakonec vzhledla. "Ne odejít. Ne odletět," řekla.

"Prosím?"

Žena zvedla oči ke stropu, jako by tam hledala sílu nebo moudrost, a zkusila to znovu. "Žádné Baku. Žádné JFK. Žádné Vídeň."

"Co, všechno už odletělo?" zeptala se Kaye vztekle. Pohlédla bezmocně na Lada, ten překročil plastikem obalenou šňůru u přepážky a oslovil úřednici strohým, káravým tónem, ukázal na Kaye a povytáhl huňaté obočí, jako by říkal: Velmi důležitá osoba!

Bledé líce mladé ženy se nepatrně zbarvily. S výrazem nekonečné trpělivosti se podívala na Kaye a spustila rychlou gruzínštinou cosi o počasí, o tom, že budou padat kroupy, že se blíží neobyčejně silná bouře. Lado překládal jen jednotlivá klíčová slova: kroupy, neobyčejná, brzy.

"Kdy budu moci odletět?" zeptala se Kaye ženy.

Lado naslouchal vysvětlování úřednice s přísným výrazem, pak pokrčil rameny a otočil se ke Kaye. "Další letadlo letí příští týden. Nebo můžete letět přes Vídeň. Pozitíí."

Kaye se rozhodla zamluvit si let do Vídně. Ve frontě za ní teď stáli čtyři lidé a projevovali jak známky pobavení, tak netrpělivost. Podle řeči a oblečení určitě neletěli ani do New Yorku, ani do Londýna.

Lado s ní vyšel po schodech a v rozlehlé čekárně s ozvěnou se posadil proti ní. Potřebovala se zamyslet a utřídit si plány. Na kraji čekárny prodávaly stařeny s přenosnými stánky západní cigarety, parfémy a japonské hodinky. Opodál spali na lavicích dva mladíci a synchronně přitom chrápali. Stěny pokrývaly rusky psané plakáty, další plakáty s půvabným kudrnatým gruzínským písmem, jiné zase v němčině či francouzštině. Zobrazovaly zámky, čajové plantáže, láhve vína i hory, zdánlivě nízké a vzdálené, ale s jasnými barvami, kterým neubralo na intenzitě ani umělé světlo zářivek.

"Chápu, že potřebujete zavolat manželovi, jistě vás postrádá," řekl Lado. "Můžeme se vrátit do institutu - u nás jste vždycky vítána."

"Ne, díky," odmítla Kaye. Najednou pocítila slabou nevolnost. Nebyla to žádná předtucha; v Ladovi dokázala číst jako v otevřené knize. Co se pokazilo? Přišla snad některá větší firma s lepší nabídkou?

Co tomu bude říkat Saul, až se všechno doví? Jejich společné plány byly založeny na optimistickém předpokladu, že dokážou na základě přátelských vztahů a vzájemné pomoci vybudovat solidní obchodní spojení...

Byli už tak blízko!

"Nejlepší hotel v Tbilisi je Palác Metechi. Tam vás odvezu! Budete se cítit jako opravdový turista, jako v Průvodci cizinců! Dáte si horkou sprchu, odpočínáte si před odletem..."

Kaye kývla a usmála se, ale bylo jasné, že jí to nejde od srdce. Lado se náhle, impulzivně naklonil dopředu a sevřel její ruku suchými, rozpraskanými prsty, drsnými z neustálého mytí a od chemikálií. Jemně jí přitiskl jejich spojené ruce na koleno. "Nic nekončí! Tohle je teprve začátek! Musíme být silní a vynalézaví!"

Kaye vyhrkly z očí slzy. Znovu se zadívala na plakáty -Elbrus a Kazbek s vrcholky v oblacích, kostelík, vinice a pečlivě obdělávaná políčka.

Lado rozhodil rukama, výmluvně gruzínsky zaklel a vyskočil na nohy. "Já jim povídal, že to není správné!" vybuchl. "Povádal jsem těm byrokratům z vlády, že jsme s vámi pracovali, s vámi a Saulem, tři roky, a to se nedá změnit za jednu noc! Copak potřebujeme něco extra, co? Odvezu vás do Metechi."

Kaye se vděčně usmála a Lado si znovu sedl, shrbil se a zachmuřeně potřásl hlavou. "Je to k vzteku," řekl. "Co všechno musí člověk v dnešní době překousnout!"

Oba mladíci dál nerušeně chrápali.

07 KAPITOLA

New York

Christopher Dicken přistál čirou náhodou na letišti JFK téhož večera jako Kaye Langová a zahlédl ji, jak čeká u celní přepážky. Právě skládala svá zavazadla na vozík a nevšimla si ho.

Vypadala pobledlá vyčerpáním. Dicken sám strávil ve vzduchu třicet šest hodin. Vracel se z Turecka se dvěma uzamčenými kovovými schránkami a pytlem. Za současných okolností se s Langovou rozhodně nechtěl potkat. Dicken si nebyl úplně jistý, proč vlastně šel Langovou v Eliavě navštívit. Snad proto, že oba - každý zvlášť - zažili tutéž hrůzu u Gordi. Snad se chtěl přesvědčit, jestli ví

o tom, co se děje ve Státech, o důvodech, proč odvolali

i jeho; a snad jen proto, že se chtěl seznámit s atraktivní, inteligentní ženou, jejíž fotografii kdysi zahlédl na webových stránkách EcoBacteru.

Předložil celníkovi průkaz CDC a dovozní povolení NCID, vyplnil pět požadovaných formulářů a nenápadně proklouzl postranními dveřmi do prázdné letištní haly. Nervy, podrážděné přemírou kávy, dodávaly všemu kolem něj natrpklý nádech. Po celou dobu letu nezamhouřil oko, a navíc do sebe v poslední hodině před přistáním obrátil pět šálků kávy. Potřeboval čas na přemýšlení a na přípravu k setkám s Markem Augustinem, ředitelem Střediska prevence a potírání chorob.

Augustin se právě nacházel na Manhattanu, kde přednášel na konferenci o nové léčbě AIDS.

Dicken odnesl své kuřky na kryté parkoviště. V letadlech a na letištích úplně ztratil pojem o čase; teď ho poněkud zaskočilo, když zjistil, že se v New Yorku stmívá.

Propletl se labyrintem schodišť a výtahů, vyjel se svým služebním dodgem z dlouhodobého parkoviště pod zachmuřenou oblohu nad Jamaica Bay. Na Van Wyckově autostrádě byl hustý provoz. Starostlivě urovnal zapečetěné schránky na sedadle spolujezdce. První z nich zabíral z větší části suchý led, v němž byly uloženy ampule se vzorky krve a moči od jisté turecké pacientky a vzorky tkání jejího potraceného plodu. Druhá obsahovala dva zapečetěné plastické sáčky s mumifikovanou epidermální a svalovou tkání, pozornost od velícího důstojníka Mírové mise OSN v Gruzínské republice, plukovníka Nicholase Becka.

V případě vzorků tkáně z hrobů u Gordi šlo o záležitost dlouhodobé perspektivy, Dickenovi se však v mysli rýsoval určitý obraz - velmi zvláštní a znepokojivý obraz. Strávil tři roky pátráním po jakémsi virologickém preludu: pohlavně přenosné chorobě, postihující pouze těhotné ženy a pravidelně vyvolávající potraty. Byla to potenciální bomba, přesně podle úkolu, jímž Augustin Dickena pověřil: najít něco natolik děsivého a pobuřujícího, že to CDC zaručí zvýšení dotací.

V průběhu těch tří let Dicken mnohokrát zavítal na Ukrajinu, do Gruzie a Turecka doufaje, že se mu podaří shromáždit dost vzorků, aby mohl sestavit epidemiologic-

kou mapu. A znovu a znovu mu úředníci všech tří států, pověřeni péčí o národní zdraví, kladli do cesty nepřekonatelné překážky. Jistě k tomu měli své důvody. Dicken se dověděl minimálně o třech, ale spíš o sedmi hromadných hrobech, obsahujících těla mužů a žen, kteří byli pravděpodobně zabiti proto, aby se předešlo dalšímu šíření této choroby.

Získávání vzorků z místních nemocnic bylo neobyčejně obtížné, i když příslušné země podepsaly formální dohodu s CDC a Světovou zdravotnickou organizací. Za celou dobu mu dovolili navštívit pouze hrob u Gordi, a to jen proto, že se jednalo o záležitost vyšetřovanou OSN. Odebral své vzorky z těl obětí hodinu potom, co Kaye Langová odjela.

Dicken se až dosud nikdy nesetkal se spiknutím za účelem zatajení existence nějaké choroby.

Jeho práce mohla přinést významné výsledky, přesně to, co Augustin potreboval, ale teď hrozilo, že bude zastíněna, možná úplně smetena ze stolu, jinou událostí. Zatímco se Dicken za ní honil po Evropě, kořist vylezla z úkrytu přímo na domácím hřišti CDC. Mladý výzkumný pracovník z Lékařského střediska Kalifornské univerzity, který se snažil najít něco společného u sedmi potracených plodů, objevil dosud neznámý virus. Poslal vzorky lodí epidemiologům v San Franciscu, zaměstnancům CDC. Vědci zkopírovali a sekvenovali genetický materiál viru a okamžitě o výsledku informovali Marka Augustina. Augustin zavola Dickena domů. Zprávy o objevení prvního lidského endogenního retroviru čili HERV, vyvolávajícího nakažlivé onemocnění, se rychle rozšířily. Také v novinách tu a tam napsali o viru, který vyvolává potraty. Až dosud si však nikdo mimo CDC nedal ty dvě věci dohromady. V letadle z Londýna Dicken strávil velmi drahou půlhodinku brouzdáním po Interne-

tu, kde navštívil nejdůležitější odborné webové stránky i nové diskusní skupiny, avšak nikde nenašel podrobný popis nového objevu, zato všude panovala zvědavost, která se ostatně dala snadno předvídat. Není divu. Za tohle by někdo mohl dostat Nobelovu cenu - a Dicken by se vsadil, že by tím dotyčným klidně mohla být Kaye Langová.

Jako profesionální lovec virů byl Dicken už dávno hluboce fascinován lidskými endogenními retroviry, těmi genetickými fosiliemi pradávných chorob. Langová poprvé vzbudila jeho pozornost před dvěma lety, kdy publikovala tři studie, popisující oblasti lidského genomu, konkrétně na 14. a 17. chromozomu, kde lze najít části potenciálně kompletních a potenciálně infekčních retrovirů. Nejpodrobnější studie vyšla v časopise Virologii: "Model exprese, kompletace a laterální transmise chromozomálně rozptýlených genů env, pol a gag: životaschopné části pravěkých retrovirů v lidském a opičím genomu."

Okolnosti vzplanutí choroby a její možné rozšíření patřily k nejpřísněji střeženým tajemstvím, ale několik zasvěcenců v CDC vědělo alespoň toto: retroviry nalezené v plodech se jevíly geneticky identické s HERV, jenž byl součástí lidského genomu od dob, kdy došlo k evolučnímu oddělení opic Starého a Nového světa. Nesl je v sobě každý člověk na Zemi, ale teď už přestaly být pouhým genetickým smetím či zapomenutými fragmenty. Něco roztroušené zlomky HERV probudilo, přimělo je složit své proteiny a RNA do částice, schopné opustit tělo a nakazit dalšího jedince.

Všechny potracené plody byly těžce malformovány.

Tyto nově vytvořené virové partikule vyvolávaly nemoc, pravděpodobně přesně tu, za kterou se Dicken v posledních třech letech honil. Choroba už dostala své pracovní jméno, známé pouze CDC: Herodova chřipka.

S typickou směsí brilantnosti a štěstí, která obvykle charakterizuje většinu velkých úspěchů na poli vědy, Langová

přesně ukázala lokalizaci genů, které nyní zjevně vyvolávaly Herodovu chřipku. Dosud jí ale chybělo vodítko k průběhu událostí, to jí viděl na očích už tehdy ve Tbilisi. K výzkumům Kaye Langové Dickena táhlo ještě něco víc. Společně s manželem napsala studii o evolučním významu pohyblivých genetických elementů, zvaných také skákající geny: o transpozonech, retrotranspozonech, dokonce i HERV. Pohyblivé elementy mohly ovlivňovat čas, místo a frekvenci exprese genů a tím působit mutace, zcela měnící stavbu organismu.

Pohyblivé elementy, retrogeny, byly kdysi pravděpodobně předchůdci virů; některé zmutovaly a naučily se, jak opustit hostitelskou buňku, chráněny kapsidami a obaly, genetickými ekvivalenty vesmírných skafandrů. Několik se jich později vrátilo jako retroviry, jako marnotratní synové; a některé z nich zase během tisíciletí infikovaly zárodečné buňky - vajíčka a spermie, nebo jejich předchůdce - a přitom ztratily schopnost vyvolávat nemoci. Právě z těch později vznikly HERV.

Na svých cestách Dicken vyslechl od důvěryhodných zdrojů na Ukrajině historky o ženách, které porodily nepatrně, nebo i ne jen nepatrně odlišné děti, o neposkvřených početech, o celých vesnicích vyhlazených těsně po proběhlé epidemii potratů.

Šlo vesměs o zvěsti nepodložené důkazy, ale pro Dickena představovaly povzbuzení, dokonce výzvu. Při své práci lovců se řídil vlastními instinkty, vybroušenými k dokonalosti. Vyprávění, která vyslechl, rezonovala s něčím, co zaměstnávalo jeho mysl už déle než rok.

Možná se jedná o spiknutí mutagenů. Třeba událost v Černobyli nebo jiné podobné, k nimž došlo během sovětské éry, stiskla pomyslné tlačítko a spustila uvolňování endogenního retroviru, který vyvolává Herodovu chřipku. Ovšem dosud se s touto teorií nikomu nesvěřil.

V Centrálním tunelu vybočil ze svého směru těžký nákladák, vyzdobený tančícími veselými krávy, a téměř do něj vrazil. Dicken dupl na brzdy dodge. Pneumatiky zaječely, od srážky ho dělilo jen několik palců. Na čele mu vyvstal pot. Ta příhoda uvolnila všechnu jeho hněv a frustraci. "Běž do prdele!" zařval na neviditelného řidiče. "Příště sem přivezu Ebolu!"

Jeho pocity měly daleko k lidumilství. CDC bude muset vyjít s novými zprávami na veřejnost, možná už během několika týdnů. Tou dobou, pokud tabulky a grafy nelhal, bychom mohli mít jen ve Spojených státech přes pět tisíc případů Herodovy chřipky. A Christopheru Dickenovi nepřipíšu na účet nic víc než dobrou práci v terénu.

08 KAPITOLA

Long Island, New York

Středně velký, ale důstojný zelenobílý dům v koloniálním stylu čtyřicátých let stál na vrcholu nízkého kopečku, obklopen starými duby a topoly a také rododendrony, které vysázela před třemi lety.

Kaye zavolala domů ještě z letiště a vyzvedla si vzkaz od Saula. Je právě u klienta ve Filadelfii a vrátí se pozdě večer.

Ted' bylo sedm a podvečerní obloha nad Long Islandem zářila nadýchanými oblaky, jež se odtrhly od záplavy zlověstné šedi. Špačci svým štěbetáním proměnili koruny dubů v hlučné jesle.

Odemkla dveře, prostrčila jimi tašky a zadala svůj kód k vyřazení alarmu. Dům byl cítit zatuchlinou. V předsíni se objevila jedna z jejích dvou koček, mourek jménem Crickson. Jeho dráčky vydávaly na teplé týkové podlaze slabý tikavý zvuk. Kaye odložila tašky, vzala mourka do náruče a poškrabala ho pod bradou. Začal přist a mňoukat jako nemocné jehňátko. Druhou kočku, Temina, nikde neviděla. Asi bude venku, na lovu.

Když vstoupila do obývacího pokoje, srdce jí pokleslo. Všude zůstaly poházené zašpiněné šaty, na konferenčním stolku a orientální rohožce před pohovkou ležely papírové talířky od hotových jídel do mikrovlnky. Na jídelním stole se vršily knihy, noviny a žluté stránky, vytržené ze starého telefonního seznamu. Zatuchlý pach vycházel z kuchyně: z nahnílé zeleniny, ztvrdlé kávové sedliny a plastových obalů od jídel.

Na Saula zase přišly špatné časy. Jako obvykle se vrátila právě včas, aby tady uklidila.

Kaye otevřela dokořán hlavní dveře a všechna okna.

Osmázila si malý stejk a udělala si k němu zeleninový salát s hotovým dresingem. Když otvírala láhev Pinot noir, všimla si, že na kachlovém pultu vedle kávovaru leží obálka. Nechala víno dýchat a roztrhla ji. Uvnitř našla kartičku s květinovým přáním a naškrábaným vzkazem od Saula.

Kaye.

Nejsladší Kaye, lásko moje, tolik mě to mrzí. Chybělas mi a tentokrát je to všude v domě znát. Prosím neuklízej. Požádám zítra Caddy, aby to udělala, a zvlášť jí za to zaplatím. Jen si odpočiň. Ložnice je docela určitě v pořádku.

Tvůj starý bláznivý Saul

Kaye kartičku zmačkala a nespokojeně si odfrkla. Chvilí upírala zrak na pult a skříňky. Oko jí padlo na urovnanou hromádku starých časopisů, nevhodně umístěnou na dřevěném kuchyňském stolku. Zvedla časopisy. Pod nimi leželo pár ofocených stránek a další vzkaz. Vypnula sporák a přikryla pánev poklicí, aby steak zůstal teplý, pak se pustila do čtení prvního listu.

Kaye!

To se ti povedlo! Přijmi tuhle hromádku jako omluvu. Je to hrozně vzrušující. Dostal jsem to z Virionu a zeptal jsem se Ferrise a Farrakhana Mkebe z UCI, co všechno vědí. Neřekli mi toho moc, ale myslím, že už je To tady, přesně jak jsme předpovídali. Nazývají to SHERVA. (Scattered Human Endogenous Retrovirus Activation - Aktivace roztroušeného lidského endogenního retroviru) Na webových stránkách toho moc nenajdeš, ale tady máš diskusi.

S láskou a obdivem Saul

Kaye se nad tím vzkazem rozplakala, ani nevěděla proč. Prolistovala papíry s očima zaměřenými slzami, pak listiny odložila na podnos vedle steaků a salátu. Byla unavená a vynervovaná. Odesla si táč do pracovny, aby si k jídlu pustila televizi.

Saul získal před lety malé jmění díky patentu speciální odrůdy transgenní myši; následující rok se seznámil s Kaye, oženil se s ní a okamžitě použil větší část peněz na založení firmy EcoBacter. Podstatnou sumou přispěli také Kayini rodiče, dřív než přišli o život při autohavárii. V obdélníkové šedomodré budově na parcele na Long Islandu, těsně vedle pultu dalších biotechnologických společností, pracovalo pět vědců a třicet pomocných zaměstnanců. Sídlo firmy se nacházelo čtyři míle od jejich domu.

Chystala se vyrazit do EcoBacteru až zítra kolem poledne. Doufala, že Saula něco zdrží a že bude mít víc času pro sebe, aby se mohla zamyslet a připravit, ale při tomto přání se jí znovu stáhlo hrdlo a do očí jí vstoupily slzy. Potřásla hlavou, znechucena sama sebou a svými nevládnutými pocity, přitiskla sklenku vína ke slzám, usazeným rtům a vypila ji. Ve skutečnosti si pouze přála, aby byl Saul zdravý, aby se jeho stav zlepšil. Chtěla zpátky svého manžela, toho muže, který změnil její život, svého partnera, svůj pevný bod ve zběsile rotujícím světě.

Pomalou ukusovala malá sousta steaků a četla si příspěvky z diskusní skupiny Virionu. Bylo jich přes stovku, několik od vědců, většina od laiků nebo studentů, kteří jen omílali kusé zprávy a zvažovali je.

Polila si zbytek masa omáčkou a zhluboka se nadechla.

Z toho by se mohla vyklubat vážná věc. Saul měl na své vzrušení plné právo. Ale postrádala podrobné údaje, nenašla žádné vodítko, žádné sdělení, kde se na objevu pracovalo, popřípadě kde bude publikován, ani žádnou stopu po tom, odkud novinky prosáklý na veřejnost.

Právě odnášela táč do kuchyně, když zazvonil telefon. Udělala v punčochách drobnou piruetu, vyvážíla podnos na jedné ruce a zvedla sluchátko.

"Vítej doma!" řekl Saul. Jeho hluboký hlas v ní stále ještě vyvolával malé zachvění. "Moje milá cestovatelko Kaye!" Vzápětí přešel na kající tón. "Musím se ti omluvit za ten nepořádek. Caddy вчера nemohla přijít." Caddy byla jejich hospodyně.

"Jsem ráda, že už jsem zase zpátky," řekla Kaye. "Pracuješ?"

"Jsem tady úplně uvázaný. Nemůžu vypadnout." "Chyběls mi."

"Nesnaž se v domě uklízet."

"Neuklízela jsem. Nijak zvlášť."

"Přečetla sis, co jsem ti stáhl ze Sítě?"

"Ano. Leželo to zahrabané na pultu."

"Chtěl jsem, abys to četla ráno, při kávi, když jsi nejbystřejší. Tou dobou už bych možná měl solidnější zprávy. Vráťím se zítra kolem jedenácté. Ne abys hned vyrazila do laboratoře."

"Počkám na tebe," slíbila.

"Máš unavený hlas. Byl to dlouhý let?"

"Mizerné počasí," řekla. "Tekla mi krev z nosu."

"Chudinko, moje malá Mädchen. O mě si nedělej starosti. Když už jsi doma, je mi bezvadně. Co Lado...?" Nechal větu vyznít do ztracena.

"Zatím žádné zprávy," zalhala Kaye. "Snažila jsem se."

"To věřím. Hezky se vyspi a já brzy přijedu. Přivezu úžasné novinky."

"Ty něco víš. Pověz mi to!"

"Ještě ne. Očekávání má svůj půvab."

Kaye tyhle hry nenáviděla. "Saul..."

"Neukecáš mě. Kromě toho ještě nemám potvrzeno všechno, co potřebuju. Miluju tě. Hrozně mi chybíš." Naznačil polibek na dobrou noc a po chvíli loučení zavěsili oba současně. Starý zvyk. Saul nesnášel, když zůstal na lince jako poslední.

Kaye se rozhlédla po kuchyni, vzala hadr na nádobí a začala uklízet. Nechtěla se jí čekat na Caddy. Když dala všechno do pořádku, osprchovala se, umyla si vlasy a ovinula si je ručníkem, oblékla si své oblíbené pyžamo z umělého hedvábí a zapálila v horní ložnici oheň v krbu. Pak se usadila v lotosové pozici na kraji lůžka a vychutnávala záři plamenů v krbu a hladkou látku pyžama. Venku se zvedl vítr a skrz krajkovou záclonu zahlédla blesk. Kazilo se počasí.

Kaye si vlezla do postele a dala si pod hlavu péřovou přikrývku. "Aspoň že už se tolik nelituju," prohlásila statečně. Crickson přišel za ní, připochoďoval přes postel se svým načechraným oranžovým ocasem. Temin si také vyskočil nahoru, o něco důstojněji, přestože byl trochu navlhlý, a milostivě dovolil, aby ho dosucha vytřela svým ručníkem. Poprvé od hory Kazbek se cítila v pohodě a bezpečí. Chudák holka, pomyslela si obviňujícím tónem. Čeká, až se jí vrátí manžel. Čeká, až se jí vrátí její skutečný manžel.

09 KAPITOLA

New York

Mark Augustin stál u okna malého hotelového pokoje, v ruce skleničku s pozdní noční dávkou bourbonu s vodou a kostkami ledu, a poslouchal Dickenovo hlášení.

Augustin byl solidní, zdatný muž s usměvavými hnědými očima, s pevným držením hlavy s hustými šedivými vlasy, malým ostrým nosem a výraznými rty. Díky létům stráveným v rovníkové Africe a dlouholetému pobytu v Atlantě měl trvale snědou pleť, hlas jemný a melodický. Byl to houževnatý a vynalézavý muž, navíc zběhlý v politikaření, což se od ředitele jaksi očekávalo, a v CDC se o něm povídalo, že se patrně stane příštím hlavním lékařem.

Když Dicken skončil, Augustin odložil sklenici. "Ve-e-lmi zajímavé," prohlásil hlasem Artieho Johnsona. "Vynikající práce, Christopher."

Christopher se usmál, ale čekal na podrobné hodnocení.

"Shoduje se to se vším, co prozatím víme. Hovořil jsem o tom s hlavní lékařkou," pokračoval Augustin. "Domnívá se, že bychom s tím měli brzy vyjít na veřejnost, ale opatrně, po malých krůčcích. Já s ní souhlasím. Nejdřív necháme naše vědce, ať si to pěkně užijí, ať si z toho udělají románek. Však víš, o droboučkých vetřelcích, pocházejících z nitra našich těl, no není to fascinující, a my vůbec netušíme, co vlastně umějí... Něco na ten způsob. Doel a Davison v Kalifornii už jsou schopni nastínit v hlavních rysech svůj objev a udělají to pro nás. Tvrďe na tom zapracovali a zaslouží si trochu slávy." Augustin znovu uchopil sklenku a s tichým cinkáním v ní zamíchal led a tekutinu. "Řekl ti doktor Mahy, jak dlouho jim bude trvat provedení analýzy tvých vzorků?"

"Ne," odpověděl Dicken.

Augustin se soucitně pousmál. "Možná jsi je měl poslat raději do Atlanty."

"Možná jsem tam měl s nimi zaletět a provést analýzu sám," řekl Dicken.

"Ve čtvrtek jedu do Washingtonu," pravil Augustin. "Musím podpořit hlavní lékařku před Kongresem. NIH tam patrně bude mít zástupce. Zatím jsme ještě nepřizvali tajemníka HHS. Rád bych, abys letěl se mnou. Požádám Francise a Jona, aby připravili tiskové prohlášení na zítřek na ráno. Už je týden hotové."

Dicken to vzal na vědomí se soukromým, nepatrně ironickým úsměvem. HHS - Zdravotní a humanitární služba (Health and Human Services) - byl mocný vládní úřad, jehož úkolem bylo dohlížet na NIH, Národní ústav zdraví (National Institute of Health), a CDC, Středisko pro prevenci a potírání chorob (Centers for Diseases Control and Prevention) v Atlantě v Georgii. "Jako dobře promazaný stroj," poznamenal.

Augustin to vzal jako lichotku. "Ještě pořád nám můžou vrazit hlavy do prdele. Pořádně jsme Kongres podráždili naším stanoviskem k tabáku a zbraním. Ti bastardi ve Washingtonu se rozhodli, že jsme velký, tlustý terč, do kterého se můžou strefovat. Zkrouhli nám dotace o třetinu, aby vyrovnali nové snížení daní. Jenomže teď se chystá velká věc a nepřichází ani z Afriky, ani z deštných pralesů. Dokonce to nemá co do činění s naším znásilňováním Matky Přírody. Je to parádní trefa, a vynořilo se to zevnitř z našich požehnaných tělíček." Augustinovi se objevil na tváři vlčí úsměv. "Ježí se mi z toho vlasy, Christopher. Tohle je dar z nebes. Musíme si naše vystoupení načasovat, musíme z toho udělat drama). Pokud to neprovedeme správně, hrozí reálné nebezpečí, že si nás nikdo z Washingtonu nevšimne, dokud nepřijdeme o celou generaci dětí."

Dicken přemítal, jak naskočit do tohoto rozjetého vlaku. Musí existovat způsob, jak prosadit svou práci v terénu, celé ty roky, kdy stopoval nejrůznější přeludy. "Uvažoval jsem o tom z hlediska mutací," vyslovil s vychlazenými ústy. Vložil Augustinovi, co slyšel o mutovaných dětech na Ukrajině, a zhruba načrtl svou teorii o uvolnění HERV vlivem radioaktivity.

Augustin zúžil oči a potřásl hlavou. "O defektech novorozenců z Černobyli víme. To není nic nového," zamumlal. "Ale tady není žádná radiace. Ne, to se nám nehodí, Christopher." Otevřel okno pokoje a hluk, způsobený provozem na ulici o deset pater níž, vzrostl. Do bílých záclon se opřel vítr.

Dicken se pokoušel hájit své stanovisko, ale současně si uvědomoval, jak žalostně nedostatečné jsou jeho důkazy. "Je tady vysoká pravděpodobnost, že Herodova chřipka může způsobit ještě leccos jiného než jen potraty. Zdá se, že se objevuje v relativně izolované populaci. K aktivaci dochází už od šedesátých let. Politické reakce byly často extrémní. Těžko by někdo vyhladil celou vesnici nebo po-

bil tucty matek a otců i s jejich nenarozenými dětmi jen kvůli sérii potratů."

Augustin pokrčil rameny. "Je to příliš neurčitě," namítl, upíraje zrak dolů na ulici pod sebou.

"Ale jako důvod k zahájení pátrání to snad stačí," navrhl Dicken.

Augustin se zachmuřil. "Rečičky nám nepomůžou, Christopher," řekl chladně. "My teď musíme přijít s nějakým obrovským, děsivým nápadem, nestačí nám pověsti a science-fiction."

10 KAPITOLA

Long Island, New York

Kaye uslyšela kroky na schodech, posadila se v posteli a odhrnula si vlasy z očí právě včas, aby spatřila Saula. Vplížil se do ložnice po špičkách a nesl krabičku zabalenou v červené fólii, ovázanou stuhou, a ještě kytici růží se šaterem. "Kruci," vyhrkl, když viděl, že už je vzhůru. S rozmáchlým gestem podržel růže stranou a naklonil se nad postel, aby ji políbil. Rty měl přitom vlhké a pootevřené, ale vůbec ne agresivně. To u něj signalizovalo, že na prvním místě jsou její potřeby, ale že on má zájem, a velký zájem. "Vítej doma. Chybělas mi, Mädchen."

"Díky. Je fajn být zase zpátky."

Saul se posadil na okraj lůžka a zahleděl se na růže. "Mám dobrou náladu. Moje paní je doma." Široce se usmál a lehl si k ní, nohy přehodil přes postel. Kaye cítila růže, silnou, sladkou vůni, skoro až příliš sladkou na tak časně ráno. Saul jí podal dárek. "Pro moji skvělou přítelkyni."

Kaye se pohodlně usadila a Saul jí natřásl polštář pod zády. Když viděla Saula takhle v pohodě, vyvolávalo to v ní stejné pocity jako dřív: naději, radost z toho, že je doma a o něco blíže k jakémusi pevnému bodu. Nešikovně ho objala kolem ramen a přitulila se mu k šíji.

"Ach," udělal. "Teď ale otevři tu krabici."

Zvedla obočí, sešpulila rty a zatáhla za stuhu. "Co jsem provedla, že si tohle zasloužím?" zeptala se.

"Nikdy jsi nepochopila, jak jsi úžasná a jakou máš pro mě cenu," řekl Saul. "A možná je to tím, že tě miluju. Možná je tvůj návrat tak výjimečná příležitost. Nebo... třeba oslavujeme ještě něco jiného."

"A co?"

"Otevři to."

Se vzrůstající intenzitou si uvědomovala, že byla pryč celé týdny. Strhla červený obal a pomalu políbila Saulovu ruku, přitom však upírala zrak na jeho tvář. Pak se podívala dolů do krabičky.

Uvnitř ležel velký medailon s povědomou bustou slavného výrobce výbušnin. Byla to Nobelova cena - vyrobená z čokolády.

Kaye se nahlas rozesmála. "Kde... kdes tohle sehnal?"

"Stan mi půjčil svoji a já si udělal odlitek," odpověděl Saul.

"A pořád mi ještě nepovíš, co se vlastně děje?" zeptala se Kaye, dotýkajíc se prstem jeho stehna.

"Teď hned ještě ne," řekl. Odložil růže a stáhl si svetr, zatímco mu rozepínala košili.

Závěsy byly stále zatažené, pokoj ještě neobdržel svou dávku ranního slunce. Leželi na posteli mezi pomačkanými přikrývkami, prostěradly a prošívanými dekami. Kaye v záhybech lůžkovin viděla hory a její prsty putovaly přes květovaný vrchol. Saul se s tichým křupáním chrupavek protáhl a několikrát se zhluboka nadechl. "Jsem dočista z formy," řekl. "Stává se ze mě úředník. Měl bych takhle cvičit častěji."

Kaye podržela před sebou palec a ukazováček spojené do kroužku a začala jimi rytmicky pohybovat nahoru a dolů.

"Cvičení se zkumavkou," řekla.

"Pravá mozková hemisféra, levá hemisféra," navázal Saul, svíraje si spánky a nakláněje hlavu ze strany na stranu.

"Budeš muset dohnat tři týdny internetových vtipů!"

"No nejsem já chudák holka?" zareagovala.

"Snídaně!" vykřikl Saul a vyhoupl se nohama napřed z postele. "Čeká dole, úplně čerstvá, jen ji ohřát."

Kaye ho v županu následovala. Saul je zpátky, pokoušela se přesvědčit sama sebe. Můj dobrý Saul se vrátil.

Stavil se v místním obchodě s potravinami a nakoupil rohlíčky plněné sýrem a šunkou. Rozložil talíře mezi šálky kávy a pomerančového džusu na stůl na zadní verandě. Slunce jasně svítilo, vzduch po bouři byl čistý a příjemně teplý. Začínal krásný den.

Kaye s každou hodinou strávenou s dobrým Saulem zapomínala na vábení hor, které postupně mizelo jako dívčí naděje. Nepotřebovala nikam odjíždět. Saul vykládal o všem, co se událo v EcoBacteru, o svém výletu do Kalifornie a Utahu a pak do Filadelfie kvůli poradě s klienty a partnerskými laboratořemi. "Naš referent v FDA (Úřad pro kontrolu potravin a léků - obdoba našich hygieniků) nařídil čtyři další preklinické testy," prohlásil sardonicky. "Ale přinejmenším jsme jim ukázali, že dokážeme nepřátelské bakterie přimět ke spolupráci v soutěži o zdroje a k tvorbě chemických zbraní. Předvedli jsme, že dokážeme izolovat a vyčistit bakteriociny, produkovat je ve velkém v neutralizované formě - a pak je aktivovat. Žádné riziko u potkanů, žádné riziko u křečků ani u kočekodanů, a účinnost proti rezistentním kmenům tří nebezpečných patogenů. Předstihli jsme firmy Merck i Aventis o tolik, že nám ani nedoplnnou na zadek."

Bakteriociny byly chemické látky, produkováné bakteriemi, které zabíjejí jiné bakterie. Patřily ke slibným novým zbraním v rychle slábnoucím arzenálu antibiotik.

Kaye šťastně naslouchala. Ještě jí neprozradil novinky, které jí slíbil; musel se k té chvíli propracovat svým způsobem, řádně si ji vychutnat. Kaye jeho metody dobře znala a nemínila mu poskytnout potěšení z toho, že by dala najevo nedočkavost.

"A kdyby to ještě nestačilo," pokračoval se zářícíma očima, "Mkebe tvrdí, že už jsme blízko řešení, jak zničit veškeré řízení, kontrolu a komunikační síť Staphylococcus aureus. Zaútočíme na ty malé hajzlíky ze tří různých stran najednou. Bum!" Složil své výmluvné ruce a ovinul si paže kolem těla jako spokojený chlapec. Pak se jeho nálada změnila.

"A teď," řekl Saul a tvář měl náhle prázdnou, "teď mi pověz všechno o Ladovi a Eliavě."

Kaye na něj chvilku zírala tak úporně, že se jí div nepřekřížily oči. Pak sklopila zrak a řekla: "Myslím, že si vybrali za partnera někoho jiného."

"Pan Bristol-Myers Squibb," řekl Saul a odmítavě zamával a zakroužil zdviženou rukou. "Architektura zkamenělého společenství proti nové, mladé krvi. Jak strašně se mýlí!" Zahleděl se přes dvůr na pár plachetnic, vyhýbajících se vrcholům vln, které zvedl ranní vítr. Pak dopil svůj pomerančový džus a dramaticky si mlaskl. Energicky -se zavrtil na židli, naklonil se dopředu, upřel na ni hluboké šedé oči a sevřel její ruce ve svých.

Už je tu, pomyslela si Kaye.

"Ještě toho budou litovat. V příštích měsících nás čeká spousta práce. Dneska CDC konečně zveřejnilo své novinky.

Potvrdili existenci prvního životaschopného lidského endogenního retroviru. Ukázali, že se může přenášet mezi jednotlivci. Nazvali to Aktivace roztroušeného lidského endogenního retroviru čili SHERVA (Scattered Human Endogenous RetroVirus Activation) a pro efekt vynechali R ze slova 'retro'. Takže z toho vzniká SHEVA. Dobré jméno pro virus, co myslíš?"

Kaye zapátrala v jeho obličeji. "Není to vtip?" zeptala se nejistě. "Opravdu to prokázali?"

Saul se zazubil a pozvedl paže jako Mojžíš. "Absolutně. Věda neochvějně míří do země zaslíbené."

"Jak vypadá? Jak je velký?"

"Je to retrovirus, opravdu pěkná příšera, osmdesát dva kilobází, třicet genů. Jeho komponenty gag a pol se nacházejí na 14. chromozómu, env na chromozómu 17. Podle Střediska pro potírání chorob je to pravděpodobně mírný patogen a lidé proti němu mají jen malou nebo vůbec žádnou odolnost, protože se tak dlouho schovával."

Položil dlaň na její a jemně ji stiskl. "Tys to předpověděla, Kaye. Popsalas ty geny. Zaměřili se na tvého hlavního kandidáta, zlomky HERV-DL3, a uvádějí tvé jméno. Citovali tvou studii."

"No jejda." Kaye zbledla. Naklonila se nad svůj talíř, ve spáncích jí tepalo.

"Jsi v pořádku?"

"Je mi fajn," odpověděla, ale přitom cítila závrať.

"Užijme si soukromí, dokud můžeme," pronesl Saul triumfálně. "Brzy nám začnou telefonovat reportéři. Dávám jim asi dvě minuty, než si projdou svoje záznamníky a prohledají stránky MedLine. Budeš v televizi, na CNN, v Good Morning America."

Kaye prostě nedokázala uvěřit tomu náhlému obratu událostí. "Jakou nemoc ten virus vyvolává?" vypravila ze sebe.

"Zdá se, že to nikdo neví jistě."

Kaye se hlavou zběsile honily různé možnosti. Kdyby teď zavolala Ladovi do institutu, kdyby to řekla Tamaře a Zamfýře... Třeba by změnili názor a spojili by se s EcoBakterem. Saul by pak zůstal jejím dobrým Saulem, byl by šťastný a výkonný.

"Bože můj, my jsme ale úžasní," vyhrkla. Ještě se nestačila vzpamatovat. Zvedla prsty a zahýbala jimi, la di da...

"To ty jsi úžasná, drahá. Je to tvoje zásluha."

V kuchyni zazvonil telefon.

"To bude Švédská Akademie," prohlásil Saul a moudře pokýval hlavou. Vyndal medailon a Kaye si z něj ukousla.

"Neblbni," řekla šťastně a šla to zvednout.

11 KAPITOLA

Innsbruck, Rakousko

Nemocnice Mitchovi poskytla na znamení úcty k jeho znovuobjevené proslulosti samostatný pokoj. Byl docela rád, že se zbaví těch horolezců, ale na tom, co cítil a co si myslel, stejně vůbec nezáleželo.

Během posledních dvou dnů se ho zmocnila téměř úplná citová otupělost. Když viděl svou fotku v televizi, na BBC a Sky Worldu a také v místních novinách, potvrdilo se mu, co už v podstatě věděl: je po všem. Tohle byl jeho konec.

Curyšský tisk ho označil za "jediného, kdo přežil výpravu zlodějů těl". V Mnichově ho zase nazvali "únosem pravěkého Ledovcového dítěte". V Innsbrucku ho pojmenovali stručně: "vědec/zloděj". Všude uváděli jeho absurdní historku o mumích neandrtálců, kterou ochotně poskytla innsbrucká policie. Všichni se zmiňovali o jeho krádeži "kostí amerického Indiána" na "severozápadě Spojených států".

Všeobecně ho popisovali jako šíleného Američana, kterému už došlo štěstí a který zoufale touží po publicitě.

Ledovcové dítě převezli na univerzitu v Innsbrucku, kde se ho chystal zkoumat tým vědců v čele s Herr Doktor Professor Emilianem Luriou. Luria se měl později odpoledne dostavit osobně, aby si s Mitchem pohovořil o jeho objevu.

Dokud měl Mitch informace, které potřebovali, zůstával v centru dění - pořád ještě s ním zacházeli tak trochu jako s vědcem, průzkumníkem, antropologem; o něco lépe než s obyčejným zlodějem. Jakmile přestane být užitečný, přijde pád do hlubokého, temného vzduchoprázdna.

Mitch netečně zíral na stěnu. Do pokoje vešla postarší dobrovolná pomocnice a strkala před sebou vozík na kolečkách, na kterém rozvázela jídlo. Byla to veselá sedmdesátice, vysoká asi pět stop, s obličejem jako scvrklé jablíčko, a mluvila rychlou němčinou s měkkým vídeňským přízvukem. Většinu z toho, co mu povídala, Mitch nerozuměl.

Stará žena rozložila ubrousek a zastrkala mu ho za župan. Stiskla rty a zaklonila se, jako by ho zkoumala. "Jez," pobídla ho. Zmračila se a dodala: "Ten zatracený mladý Američan, nein? Já nedbám, kdo ty jsi. Jez, nebo přijde nemoc!"

Mitch se chopil plastické vidličky, zvedl ji v pozdravu a začal se rýpat v talíři s kuřetem a bramborovou kaší. Na

odchodu stará žena zapnula televizi, připevněnou ke stěně naproti posteli. "Zatraceně ticho tady," prohlásila, mávla rukou směrem k němu a naznačila káravé plesknutí po tváři. Pak postrčila vozík ven ze dveří.

Televize byla naladěna na Sky News. Zpravodajství začalo reportáží o definitivním, celá léta odkládaném zničení velkého vojenského satelitu. Působivé záběry z ostrova Sachalinu sledovaly jeho poslední chvíle v plamenech. Mitch hleděl na snímky, pořízené teleobjektivem, které zabíraly otáčející se a zářící ohnivou kouli. Zastaralý, nepotřebný, padající v plamenech.

Hmátl po dálkovém ovladači a chystal se televizi zase vypnout, vtom se však na obrazovce objevila fotografie přitažlivé mladé ženy s krátkými tmavými vlasy, dlouhou ofinou a velkýma očima, sloužící jako ilustrace ke zprávě o důležitém objevu biologů ve Spojených státech.

"Byla prokázána spojitost lidského proviru, skrývajícího se po milióny let jako černý pasažér v naší DNA, s novým kmenem chřipky, postihujícím pouze ženy," začal hlasatel. "Doktorka molekulární biologie Kaye Langová z Long Islandu v New Yorku je považována za první, kdo předpověděl útok tohoto neuvěřitelného vetřelce, jenž přichází z dávné minulosti lidstva. Na Long Islandu je teď náš reportér Michael Hertz."

Hertz hovořil s mladou ženou z fotografie před rozlehlým, elegantním zeleno-bílým domem, choval se zdvořile a s formální přívětivostí. Langová podezíravě sledovala kameru.

"Podle našich informací ze Střediska pro potírání chorob a nyní i z Národního ústavu zdraví byl výskyt tohoto nového typu chřipky potvrzen v San Franciscu a Chicagu a očekává se jeho identifikace v Los Angeles. Domníváte se, že by mohlo dojít ke chřipkové epidemii, jaké se svět obává už od roku 1918?"

Langová nervózně hleděla do kamery. "Tak především, nejde o skutečnou chřipku. Tohle není žádný chřipkový virus a také se nepodobá žádnému viru, které se projevují rýmou a nachlazením... Nic takového. Jednak se zdá, že vyvolává příznaky pouze u žen..."

"Můžete nám tento nový, či spíše velmi starý, virus nějak popsat?" zeptal se Hertz.

"Je obrovský, přes osmdesát kilobází, to znamená..."

"Přesněji řečeno, jaké příznaky vyvolává?"

"Je to retrovirus, to znamená, že se rozmnožuje transkripcí svého genetického materiálu, uloženého v RNA, do DNA a jeho následným včleněním do DNA hostitelské buňky. Podobně jako HIV. Zdá se, že je to specifický způsob u lidských..."

Reportérovo obočí poskočilo nahoru. "Je tak nebezpečný jako virus AIDS?"

"Zatím jsem neslyšela nic, co by mě o tom přesvědčilo. Byl přenášen v naší DNA po milióny let, už tím se liší od retroviru HIV."

"Jak naše posluchačky poznají, že se nakazily touto chřipkou?"

"Příznaky byly podrobně popsány ve zprávě CDC a já nevím nic víc, než co už bylo oznámeno. Teploty, bolest v krku, kašel."

"Tak se ale projevují stovky různých virových infekcí."

"Přesně tak." Langová se usmála. Mitch studoval její tvář a úsměv se zvláštním svíravým pocitem. "Můžu vám poradit jen jedno: sledujte zprávy."

"Co je potom na tomto viru tak zvláštního, když nezabíjí a infekce má tak lehký průběh?"

"Je to první HERV - lidský endogenní retrovirus - který se aktivoval, první, který se osvobodil z lidských chromozómů a šíří se laterálně."

"Co znamená tohle laterální šíření?"

"To znamená, že je virus infekční. Může se přenášet z jednoho člověka na druhého. Po celé milióny let se šířil pouze vertikálně, rodiče ho předávali dětem spolu s veškerou genetickou výbavou."

"Existují v našich buňkách ještě jiné staré viry?" "Poslední odhady hovoří o tom, že téměř třetina našeho genomu může sestávat z endogenních retrovirů. Někdy vytvářejí uvnitř buněk částičky, jako by se pokoušely osvobodit, ale zatím nedošlo k žádnému úspěšnému pokusu -až teď."

"Dá se tedy říct, že tyto virové 'památky' jsou už dávno porušené či oslabené?"

"Je to trochu složitější, ale snad by se to tak dalo vyjádřit." "Jak se vlastně dostaly do našich genů?" "Kdysi dávno v minulosti infikoval retrovirus zárodečné buňky či pohlavní buňky, jako jsou vajíčka a spermie. Netušíme, jaké příznaky tehdy infekce způsobila. Po nějaké době provirus, jakýsi technický plán viru začleněný do DNA, nějakým způsobem zmutoval nebo byl porušen, nebo se prostě jen přestal projevovat. Lze předpokládat, že z těchto sekvencí retroviru DNA dnes zbývají jen útržky. Před třemi lety jsem však předložila teorii, podle které mohou tyto provirové fragmenty, umístěné na různých lidských chromozómech, vytvořit aktivní retrovirus. Uvnitř buňky se nacházejí všechny potřebné proteiny a RNA, které se mohou spojit, a tím dojde ke kompletní infekční částici."

"A právě k tomu nyní došlo. Vědecké spekulace hrdě krácejí vpřed a předhánějí skutečnost..."

Mitch sotva slyšel, co reportér vykládá. Místo toho se zaměřil na oči Kaye Langové; velké, ostrážitě, očím, kterým nic neujde. Velmi odvážné. Oči toho, kdo přežívá.

Vypnul televizi a překulil se v posteli, aby si zdříml, aby na chvíli zapomněl. Noha uvnitř dlouhého sádrového obvazu ho bolela.

Kaye Langová by mohla shrábnout výhru, zvítězit v příštím kole té hry, kterou hrají vědci mezi sebou. Na druhé straně Mitch už sahal po daleko cennější trofeji... Jenomže o ni díky své neohrabanosti přišel, upustil ji na led a navždy ztratil.

O hodinu později ho probudilo energické zaklepání na dveře. "Vstupte!" zavolal a odkašlal si.

Ošetřovatel v naškrobené zelené uniformě uvedl do pokoje tři muže a jednu ženu. Všichni návštěvníci byli zralého věku a konzervativně oblečení. Vešli dovnitř a obhlédli si místnost, jako by v duchu zaznamenávali únikové cesty. Nejmenší z mužů vystoupil a představil se, podává mu ruku.

"Jsem Emiliano Luria z Ústavu pro výzkum lidstva," řekl. "Toto jsou moji kolegové z Innsbrucké univerzity, Herr Professor Friedrich Brock..."

Jména Mitch téměř okamžitě zapomněl. Ošetřovatel přinesl dvě židle z chodby, pak zůstal stát u dveří se založenými rukama a nosem nahoru jako člen palácové stráže.

Luria si otočil židli opěradlem dopředu a posadil se. Jeho silné, kulaté brýle se leskly v šedivém světle, procházejícím závěsy na oknech. Upřel pohled na Mitche, udělal tiché 'hm', pak se podíval na ošetřovatele. "Vystačíme si sami," řekl. "Odejděte, prosím. Žádné povídání na prodej pro novináře, žádná honba za těly v ledovcích!"

Ošetřovatel přátelsky přikývl a opustil pokoj.

Luria ještě požádal hubenou ženu středních let s přísným obličejem a hustými šedými vlasy staženými do uzlu, aby se přesvědčila, že ošetřovatel neposlouchá za dveřmi. Přistoupila ke dveřím a vykoukla ven.

"Inspektor Haas z Vídně mě ujistil, že se o tuhle věc už nezajímají," řekl Luria Mitchovi poté, co bylo učiněno zadost formalitám. "Je to mezi vámi a námi, a já budu spolupracovat s Itálií a Švýcarskem, pokud bude třeba překročit hranice." Vytáhl z kapsy velkou skládací mapu a doktor Block či Brock nebo jak se vlastně jmenoval, ukázal krabici s několika knihami o Alpách.

"Takže, mladý muži..." Luriovy oči plavaly za tlustými čočkami brýlí. "Pomozte nám napravit škodu, kterou jste vědě způsobil. Tyto hory, kde jste byl nalezen, nám nejsou neznámé. Pouze jedno horské pásmo nás dělí od místa, kde byl objeven skutečný Ledovcový muž. V této oblasti hor panoval po celá tisíciletí čilý provoz, snad tudy vedly obchodní cesty, nebo možná lovecké stezky."

"Nemyslím, že tihle šli po obchodní cestě," řekl Mitch. "Spíš byli na útěku."

Luria se podíval do svých poznámek. Žena se přesunula blíž k posteli. "Dva dospělí, v dobrém stavu, až na to, že žena měla nějakou ránu v břiše."

"Od oštěpu," ozval se Mitch. V pokoji na okamžik zavládlo ticho.

"Měl jsem několik telefonických hovorů s lidmi, kteří vás znají. Prý se sem chystá váš otec, aby vás vzal z nemocnice, a mluvil jsem i s vaší matkou..."

"K věci, prosím, pane profesore," požádal Mitch. Luria zvedl obočí a prohrábl své papíry. "Bylo mi sděleno, že jste byl velmi schopný vědec, svědomitý, odborník na přípravu a provádění dokonale, pečlivě uspořádaných výkopů. Našel jste tu kostru známou jako Muž z Pasca. Když domorodí Američané protestovali a vyžádali si Muže z Pasca jako jednoho ze svých předků, odvezl jste kosti z místa nálezu."

"Abych je ochránil. Voda z nich odplavila nánosy půdy, ležely na břehu řeky. Indiáni je chtěli vrátit do země. Ty kosti pro vědu hodně znamenaly. Nemohl jsem to dopustit."

Luria se naklonil dopředu. "Vzpomínám si, že Muž z Pasca zemřel na infekci z rány oštěpem do stehna, ne?"

"Možná," odpověděl Mitch.

"Máte čich na dávné tragédie," poznamenal Luria a poškrábal se prstem na nose.

"Život byl tehdy hodně drsný."

Luria souhlasně přikývl. "Tady v Evropě nemáme s kosterními nálezy takové problémy." Usmál se na své kolegy.

"Nechováme ke svým mrtvým žádnou úctu - vykopeme je, vystavíme, dovolíme turistům, aby si je za nějaký poplatek prohlíželi. Takže to, co vám zničilo vztahy s vaším ústavem, pro nás nemusí nutně znamenat, že jste černá ovce."

"Politická korektnost," zamumlal Mitch, pokoušeje se nepoužívat příliš sarkastický tón.

"Jistě. Jsem ochoten naslouchat člověku s vašimi zkušenostmi, jenomže, doktore Rafelsone, je poněkud mrzuté, že jste mimo jiné popsal něco naprosto nemožného." Luria na Mitche ukázal perem. "Která část vaší historky je lež a která pravdivá?"

"Proč bych lhal?" zeptal se Mitch. "Pro mě už je stejně všechno v pekle."

"Možná proto, abyste si udržel nějaké spojení s vědou? Aby vás úplně neodřízli od Madam Antropologie?"

Mitch se smutně pousmál. "Možná bych byl něčeho takového schopen. Ale to bych si nevymyslel až takhle šílenou historku. Muž a žena v té jeskyni měli jednoznačně neandrtálské rysy."

"Na jakých kritériích je váš odhad založen?" Brock poprvé vstoupil do konverzace.

"Doktor Brock je specialista na neandrtálce," pravil Luria s úctou.

Mitch popsal nalezená těla. Kdyby zavřel oči, viděl by je tak jasně, jako by se vznášela přímo nad jeho postelí.

"Jistě je vám známo, že různí vědci používají pro určování takzvaných neandrtálců různá kritéria," poznamenal Brock.

"Uvnitř tohoto poddruhu existují ještě menší skupiny; neandrtálci raní, pozdní, střední, z odlišných lokalit, gracilní nebo robustní, lišící se snad i rasou. Někdy jsou rozdíly takové, že se pozorovatel může zmýlit."

"Tihle nepatřili k poddruhu Homo sapiens sapiens." Mitch si nalil sklenici vody a nabídl i svým hostům. Luria a žena přijali. Brock zavrtěl hlavou.

"No, až je opravdu najdeme, bude tahle záležitost rychle vyřešena. Zajímá mě váš názor na časový průběh lidské evoluce..."

"Rozhodně nejsem dogmatik," řekl Mitch.

Luria pokýval hlavou - comme ci, comme ça - a obrátil další stránky svých poznámek. "Klášro, podejte mi prosím tu největší knihu. Označil jsem na některých fotografiích a mapách místa, kde jste se mohli nacházet předtím, než vás našli. Připadají vám povědomé?"

Mitch si vzal knihu a nešikovně si ji opřel na klíně. Obrázky byly jasné, čisté a krásné. Většinou je fotili za plného denního světla s modrou oblohou. Prohlédl si označené stránky a zavrtěl hlavou. "Nikde nevidím ten ledopád."

"Nikdo ze zdejších průvodců neví o žádném zmrzlém vodopádu poblíž hřebenu ani podél ledovce. Třeba byste nám mohl poskytnout nějaké jiné vodítko..."

Mitch znovu zavrtěl hlavou. "Udělal bych to, kdybych něco věděl, pane profesore."

Luria rázně složil své poznámky. "Myslím, že jste upřímný mladý muž, snad i dobrý vědec. Něco vám povím, ale ne abyste o tom mluvil s novináři nebo s někým od televize. Jasně?"

"Nemám důvod se s nimi bavit."

"To dítě se narodilo mrtvé nebo těžce zraněné. Zadní

část její hlavy je rozdrčená, možná to způsobila rána oštěpem s vypalovaným hrotem."

Její. To dítě byla holčička. Z nějakého důvodu to Mitchem hluboce otřásl. Upil trochu vody. Všechny ty pocity z vlastní situace, ze smrti Tildy a Franca... Tragičnost té dávné události... Do očí mu vstoupily slzy a hrozily vylitím.

"Promiňte," řekl a utřel si je rukávem županu.

Luria ho s účastí pozoroval. "To dodává vašemu vyprávění na věrohodnosti, ne? Ale..." Profesor zvedl ruku a ukázal ke stropu, jako by do něj chtěl píchnout ukazováčkem, a dokončil: "Pořád je to k neuvěření."

"To dítě zcela určitě nepatří k poddruhu Homo sapiens neandertalensis," prohlásil Brock. "Má nezvyklé rysy, ale je to po všech stránkách dítě dnešního typu. Nepůsobí vysloveně evropsky. Spíš indoevropsky, možná turecky, ale to jsou zatím jen dohady. Nevím o žádných podobných exemplářích z tak nedávné doby. Je to neuvěřitelné."

"Snad se mi to jenom zdálo." Mitch se s povzdechem odvrátil.

Luria pokrčil rameny. "Až se uzdravíte, byl byste ochoten účastnit se naší výpravy na ledovec a podívat se po té jeskyni osobně?"

"Samozřejmě," odpověděl Mitch bez váhání.

"Pokusím se to zařídit. Ale prozatím..." Luria pohlédl na Mitchovu nohu.

"Nejméně čtyři měsíce."

"Za čtyři měsíce od nynějška nebude nejlepší doba pro šplhání po ledovci. Takže to nejspíš odložíme na příští jaro."

Luria vstal a žena jménem Klára postavila svou i jeho sklenici na podnos.

"Děkujeme vám," řekl Brock. "Doufám, že jste se nemýlil, doktore Rafelsone. Byl by to úžasný objev."

Všichni naznačili formální úklon a opustili pokoj.

12 KAPITOLA

Středisko pro prevenci a potírání chorob, Atlanta

Září

"Panny naši chřipku nedostanou." Dicken vzhlédl od dokumentů a grafů na stole. "To se mi pokoušíte říct?" Zvedl černé obočí, až pochybovačné vrásky proměnily jeho široké čelo ve valchu.

Jane Salterová se natáhla a znovu nervózně urovnala papíry, pak je s úzkostlivou pečlivostí položila na stůl. Šustivý zvuk oživil ticho mezi betonovými stěnami suterénní kanceláře.

Velká část kanceláří ve spodních patrech budovy číslo 1 Střediska pro potírání chorob byla upravena z laboratoří, kde se pracovalo se zvířaty, a z místností, v nichž byla zvířata umístěna. Podél stěn se táhly vyčnívající betonové ohrady.

Dicken si někdy představoval, že ještě cítí pach dezinfekce a opičích výkalů.

"To je největší překvapení, jaké z těch údajů dokážu vytáhnout," prohlásila Salterová. Patřila k nejlepším statistikům, které mělo Středisko k dispozici, a s počítači, jež prováděly většinu práce při sledování, modelování a uchovávání záznamů, dokázala přímo čarovat. "Občas ji chytí muži, nebo jsou jen pozitivní při testech, ale nemají žádné symptomy. Stávají se přenašeči a mohou nakazit ženy, ale pravděpodobně nikoli jiné muže. A..." Zabubnovala prsty na stůl.

"Nikdo nemůže nakazit sám sebe."

"Takže SHEVA je úzce zaměřený specialista," řekl Dicken potřásaje hlavou. "Odkud sakra tohle všechno víme?"

"Podívejte se na poznámku pod čarou, Christophere, a všimněte si stylizace. Ženy v domácí partnerské situaci, nebo ty, které měly četné sexuální zkušenosti."

"Kolik případů zatím máme? Pět tisíc?"

"Šest tisíc dvě stě žen, asi šedesát nebo sedmdesát mužů, vesměs partnerů nakažených žen. Retrovirus se přenáší jedině při pravidelně opakované expozici."

"To nezní zas tak bláznivě," poznamenal Dicken. "V tom se tedy nepodobá HIV."

"Správně," přisvědčila Salterová a cuklo jí to ústy. "Bůh si to připravil pro ženy. Infekce začíná jako zahlenění nosních průchodů a průdušek, pokračuje jako mírný zánět plicních sklípků, vstupuje do krevního oběhu - dochází k lehkému zánětu vaječníků... A je po všem. Trochu pobolívání a kašle, bolest břicha. A když žena otěhotní, pravděpodobně potratí."

"Tohle snad Mark dokáže prodat," mýnil Dicken. "Ale zkusme tomu ještě přidat na průraznosti. Potřebujeme vyděsit spolehlivější skupinu voličů než jenom mladé ženy. Co o tom říká geriatric?"

"Staré ženy to nedostanou," odvětila. "Vlastně nikdo pod čtrnáct a přes šedesát. Podívejte se na rozšíření." Předklonila se a ukázala na kruhový diagram. "Věkový průměr jedenatřicet let."

"Je to šílenost. Mark po mně chce, abych v tomhle našel nějaký smysl a posílil argumenty hlavní lékařky pro dnešní schůzku ve čtyři odpoledne."

"Další porada?" zeptala se Salterová.

"S šéfem sekretariátu a vědeckým poradcem. To, co zatím máme, je v pořádku, je to dostatečně děsivé, ale já Marka

znám. Projděte ten materiál ještě jednou - co kdybychom přidali pár tisíc úmrtí starých lidí v Zaire?"

"Vážně chcete, abych zfalšovala záznamy?"

Dicken se uličnický zazubil.

"Jděte do háje, pane," pravila Salterová mírně, s hlavou skloněnou ke straně. "Nedostali jsme žádné další statistiky z Gruzie. Co kdybyste zavolal do Tbilisi?" navrhla. "Nebo do Istanbulu?"

"Zavřeli se před námi jako ústřice," řekl Dicken. "Nikdy jsem toho z nich moc nedostal, a teď už odmítají připustit, že by vůbec nějaké případy měli." Vrhla na Salterovou postranní pohled.

Nakrčila nos.

"Prosím, dejte mi aspoň jednoho postaršího cestujícího ze Tbilisi, který zmizel z letadla!" dožadoval se Dicken.

Salterová propukla v smích. Sundala si brýle a otřela si je, pak si je znovu nasadila. "Není to k smíchu. Mapy vypadají vážně."

"Mark z toho chce udělat drama. Pohrává si s tím jako s rybou na udici."

"Já politice moc nerozumím."

"Já taky předstírám, že ne," kývl Dicken. "Ale čím víc se tady potloukám, tím víc do toho začínám vidět."

Salterová se rozhlédla po malé místnosti, jako by jí tu hrozilo uvěznění. "To je všechno, Christophere?"

Dicken se ušklíbl. "Zase na vás jde klaustrofobie?"

"To dělá tenhle pokojík," řekla. "Neslyšíte je?" Naklonila se přes stůl k němu, zatvářila se vystrašeně. Dicken nedokázal pokaždé rozeznat, kdy si Salterová dělá legraci a kdy něco myslí vážně. "Neslyšíte to opičí vřeštění?"

"Jo," pravil upřímně. "Snažím se pokud možno zdržovat v terénu."

V ředitelské kanceláři v budově číslo 4 se Augustin rychle mrkl na statistiky, zběžně prošel dvacet stránek plných čísel a mápek, generovaných počítačem, a mrštil s nimi na konferenční stůl. "Všechno je to ohromně přesvědčivé!" prohlásil. "Takhle budeme koncem roku venku ze hry. Dokonce ani nevíme, jestli SHEVA vyvolává potraty u všech těhotných, nebo jestli jde jen o slabý teratogen. Ježíši! Už jsem si myslel, že tohle je to pravé!"

"Vždyť je to ono. Je to děsivé a týká se to celé veřejnosti."

"Podceňujete nenávisť republikánů k CDC," řekl Augustin. "Nenávidí nás Národní střelecká asociace. Tabákové společnosti nás nesnášejí, protože jim šlapeme na paty. Nevšiml jste si toho zatraceného billboardu u dálnice? U letiště? 'Konečně prdel, kterou stojí za to políbit!' Či to bylo? Camelky? Marlboro?"

Dicken se zasmál a zavrtěl hlavou.

"Hlavní lékařka se chystá přímo do jámy lvové. Není ze mě moc odvázaná, Christophere."

"Ještě pořád máme ten vzorek, který jsem přivezl z Turecka," připomněl Dicken.

Augustin zvedl ruce a zhoupl se na židli, prsty se přitom přidržoval okraje stolní desky. "Jedna nemocnice. Pět potratů."

"Pět z pěti těhotenství, pane."

Augustin se zhoupl dopředu. "Do Turecka jste se vypravil, protože vám váš informátor sdělil, že mají virus, který vyvolává potraty. Ale proč Gruzie?"

"Před pěti lety došlo ve Tbilisi k sérii potratů. Neměl jsem o tom žádné oficiální informace, jen jsem trochu popíjel s patologem. Povídal, že tou dobou došlo k epidemii potratů také v Gordi."

O tom Augustin dosud neslyšel. Dicken to nedal do zprávy. "Pokračujte," vybídl ho, jen zpola zaujat.

"Byly s tím nějaké problémy a on o tom nechtěl moc mluvit. Tak jsem zajel do Gordi a narazil jsem na policejní kordon kolem města. Poptával jsem se po dědinách na cestě a dověděl jsem se, že tu věc vyšetřuje OSN za účasti Rusů."

Zavolal jsem na Spojené národy a tam mi řekli, že požádali o pomoc jednu Američanku."

"A to byla..."

"Kaye Langová."

"To jsou věci," řekl Augustin a na rtech se mu objevil tenký úsměv. "Žena dne. Víte o její práci na HERV?"

"Ovšem."

"Takže... Vy si myslíte, že někdo ze Spojených národů po něčem šel a potřeboval její radu."

"To mě taky napadlo, pane. Jenomže ji zavolali proto, že se vyzná v soudní patologii."

"Tak co si o tom všem doopravdy myslíte?"

"Mutace. Vrozené defekty, způsobené teratogenními viry. Možná... Uvažoval jsem, proč si vláda přeje smrt rodičů."

"A jsme tam, kde jsme byli," řekl Augustin. "Zpátky u nepodložených spekulací."

Dicken udělal znechucenou grimasu. "Copak mě ještě neznáte, Marku?"

"Občas se divím, jak můžete dosahovat tak dobrých výsledků."

"Ještě jsem svou práci nedokončil. Odvolal jste mě s tím, že máme něco solidnějšího."

"Bůh ví, že jsem se spletl," vzdychl Augustin.

"Ani bych neřekl. Tohle je nejspíš jenom začátek. Brzy se dočkáme pokračování."

"To vám napovídá váš instinkt?"

Dicken přikývl.

Mark stáhl obočí k sobě a složil ruce na desce stolu. "Pamatujete si, co se stalo v roce 1963?"

"To jsem byl ještě mimino, pane. Ale slyšel jsem o tom. Malárie."

"Mně bylo sedm. Kongres tehdy zarazil všechny dotace pro eliminaci chorob přenášených hmyzem, včetně malárie. Ten nejpitomější počin v dějinách epidemiologie. Milióny mrtvých po světě, nové rezistentní kmeny... katastrofa."

"DDT by tak jako tak brzy přestalo fungovat, pane."

"Kdopak ví?" Augustin zvedl dva prsty. "Lidská rasa má sklon uvažovat jako dítě, nadchne se pro jedno a hned zase pro něco jiného. Najednou otázka světového zdraví není v kurzu. Možná jsme svůj případ zveličili. Od zničení deštných pralesů stále jen ztrácíme, ustupujeme, a globální oteplování zatím jen tak tak bublá, kdepak vařit. Už dávno jsme neměli žádný pořádný celosvětový ničivý mor, a našeho amerického občana ani nenapadne, aby se kál za bídu třetího světa. Lidi už apokalypsa nudí. Pokud brzy nedojde tady, na domácím hřišti, ke krizi, kterou politikové vezmou na vědomí, tak nás v Kongresu rozmáznou, Christophere, a dopadne to zase jako v roce 1963."

"Chápu, pane."

Augustin vydechl nosem a zvedl oči k řadě zářivek na stropě. "Hlavní lékařka si myslí, že je to naše jablíčko pro prezidentský stůl ještě moc zelené, a tak si pořídila velmi příhodnou migrénu. Odložila dnešní odpolední schůzku na příští týden."

Dicken potlačil úsměv. Hlavní lékařka s migrénou, jak úžasná představa!

Augustin na něj upřel zrak. "Dobře, jestli něco větíte, tak za tím běžte. Prověřte záznamy o potratech ze všech amerických nemocnic za minulý rok. Pohrozte Turkům a Gruzíncům odhalením před Světovou zdravotnickou organizací. Povězte jim, že je obviníme z porušení dohod o spolupráci, já to potvrdím. Zjistěte, kdo navštívil Blízký Východ a Evropu a vrátil se domů SHEVA pozitivní, popřípadě potratil jedno nebo dvě děti. Máme na to týden, a pokud nedokážete předložit důkazy o smrtícím viru SHEVA, musím přijít aspoň s nějakou neznámou spirochetou, kterou chytili pastevci v Afghánistánu... stykem s ovci." Augustin nasadil výraz spráskaného psa. "Zachraňte mě, Christophere."

13 KAPITOLA

Cambridge, Massachusetts

Kaye byla vyčerpaná, současně se však cítila jako královna. Poslední týden jí kolegové projevovali respekt, přátelský obdiv a vzdávali jí úctu - po počátečních projevech nepřízně nakonec všichni uznali, že viděla vzdálenou pravdu dříve než ostatní. Nebyla ostře a nespravedlivě kritizována, jak se to v posledních sto padesáti letech biologům běžně stávalo, a už vůbec nemusela čelit ničemu podobnému jako kdysi její vzor Charles Darwin. Ani tomu, čemu vzdoroval Lynn Margulis se svou teorií symbiotické evoluce eukaryotických buněk. Ale i tak toho bylo dost.

Skeptické a rozhněvané dopisy v časopisech, zaslané příslušníky staré gardy genetiků, kteří byli přesvědčeni, že se honí za přízrakem; komentáře a konference mírně nadřazených, usmívajících se mužů i žen, přesvědčených pro změnu o tom, že oni sami byli velkému objevu blíž... A výš na žebříku úspěchů, blíž k velké výhře ve Vědění a Uznání. To všechno by Kaye zvládla. Takhle to už ve vědě chodilo, byla až moc lidská, a snad to tak mělo být. Jenomže byl tu ten Saulův výstup s vydavatelem časopisu Cell, který ji zbavil možnosti publikovat u nich. Šla tedy místo toho do Virologie, dobrého časopisu, ale přece jen na žebříčku o stupínek níž. Nikdy se nedokázala uchytit v časopisu Science nebo Nature. Vyšplhala hodně vysoko, ale pak zůstala stát.

Teď se však zdálo, že se tucty laboratoří a výzkumných středisek předhánějí, jen aby jí předvedly výsledky své práce, potvrzující její spekulace. Aby si zachovala klid a čisté svědomí, rozhodla se, že přijme pozvání fakult, středisek a laboratoří, které ji nějakým způsobem podporovaly už

v minulých letech - především Výzkumného střediska Carla Rose se sídlem v Cambridgi, Massachusetts.

Roseovo středisko se rozkládalo na stovce akrů borového háje vysazeného v padesáti letech, v hustém lese, jenž obklopoval krychlovou budovu laboratoří. Krychle nebyla posazena na zem rovně; jedna z jejích hran se z ní zvedala. Přímě pod zvedající se kostkou a na její východní straně ležela dvě patra laboratoří. Roseovo středisko bylo z větší části dotováno z darů nesmírně bohaté rodiny Van Buskirků z Bostonu a zabývalo se molekulární biologii už třicet let. Tři vědci u Roseů získali granty od Projektu lidského genomu - mohutného, hojně dotovaného multilaterálního výzkumu, jehož cílem bylo sekvenovat lidský genom a dokonale porozumět veškeré lidské genetice, což zahrnovalo i analýzu archaických genových fragmentů, nalezených v takzvaných 'zbytečných' oblastech lidských genů, známých jako introny. Vědeckým řízením grantu byla pověřena Judita Kushnerová, která Kaye dělala poradkyni při doktorské práci ve Stanfordu.

Judita měřila stěží pět a půl stopy, měla kudrnaté černé vlasy, kulatý tesklivý obličej, který jako by měl vždycky na krajíčku úsměv, a malé, nepatrně vykulené černé oči. Byla mezinárodně uznávána jako skutečná čarodějka, která dokáže naplánovat experiment a pak přimět přístroje, aby dělaly to, co dělat mají - jinými slovy, provádět ty opakovatelné pokusy, které jsou tak nepostradatelné pro hladký chod vědy.

Poslední dobou trávila většinu času administrativou a vedením postgraduálních studentů, ale tak to prostě v moderní vědě chodilo.

Asistentka a sekretářka Kushnerové, vyhublá rudovláška jménem Fiona Bierceová, vedla Kaye bludištěm laboratoří ke hlavnímu výtahu a dolů.

Kancelář Kushnerové se nacházela na nultém podlaží, už pod úrovní země, ale nad suterénem. Neměla okna a betonové stěny byly vymalovány příjemnou světle béžovou barvou. Podél stěn se hromadily různé texty a svázané časopisy, pečlivě urovnané. V koutě si tiše pobzukovaly čtyři počítače včetně superpočítače Sim Engine od projektu Mind Design v Seattlu.

"Kaye Langová, jsem na tebe tak pyšná!" Jakmile Kaye vstoupila, Kushnerová se zvedla ze židle a celá se rozzářila.

Vydala tichý výkřik radosti, rozpráhla paže, aby ji objala, a roztančila se s bývalou studentkou po místnosti. "Tak

povídej - od koho jsi dostala zprávu? Od Lynna? Od samotného starého pána?"

"Lynn mi včera volal," odpověděla Kaye a zčervenala.

Kushnerová s tlesknutím sejala ruce a potrásla jimi směrem ke stropu, jako závodník oslavující vítězství. "Úžasné!"

"Je toho na mě trochu moc," řekla Kaye a na pozvání Kushnerové se posadila k plochému, širokému monitoru Sim Engine.

"Jen to hezky popadni a užij si to!" radila jí Kushnerová energicky. "Zasloužila sis to, drahoušku. Třikrát jsem tě viděla v televizi! Jackie Oniamová na Síti Trojitě C se pokouší mluvit o vědě - úžasně legrační! Opravdu vypadá jako panenka, i když na ni koukáš zblízka?"

"Všichni se chovali velice přátelsky. Jen mě už unavuje pořád něco vysvětlovat."

"Když je toho tolik k vysvětlování... Jak se má Saul?" zeptala se Judita Kushnerová, úspěšně skrývající neurčité obavy.

"Dobře. Pořád se ještě pokoušíme zjistit, jestli se nám podaří dotlačit Gruzince ke spolupráci."

"Pokud se s vámi teď nespojí, bude jim trvat hodně

dlouho, než se z nich stanou kapitalisté," poznamenala Kushnerová a usadila se vedle Kaye.

Fiona Bierceová se vesele zazubila. Vypadala nadšená už jen tím, že smí poslouchat.

"Takže..." Kushnerová se na Kaye soustředěně zadívala. "Byla to tak trochu zkratka, co?"

Kaye se rozesmála. "Připadám si tak mladě!"

"A já ti tolik závidím! Žádné z mých šílených teorií nikdy nikdo nevěnoval tolik pozornosti."

"Jenom hromady peněz," řekla Kaye.

"Hory peněz. Potřebuješ peníze?"

Kaye se usmála. "Nebudu ohrožovat postavení, které jsme v oboru právě získali. Žádné kompromisy."

"Ach, ten velký nový svět placené biologie, tak tajemný a důležitý a zaměstnaný sám sebou... Pamatuji si, drahoušku, od žen se očekává, že budou dělat vědu trochu jinak. My hlavně posloucháme a dřeeme, posloucháme a dřeeme, přesně jako chudák Rosalinda Franklinová, vůbec ne jako drží kluci. A to všechno jen kvůli zachování nejvyšší etické čistoty. Takže - kdy se ty a Saul chystáte začít s prodejem akcií? Syn mi už zakládá důchodový spořicí účet..."

"Nejspíš nikdy," odpověděla Kaye. "Saul by se nikdy nesmířil s podáváním zpráv akcionářům. Kromě toho bychom se nejdřív potřebovali proslavit, vydělat peníze, a to je vážně dlouhá procházka."

"Dost tlachání," prohlásila Kushnerová s konečnou platností. "Chci ti ukázat něco moc zajímavého. Fiono, mohla bys spustit naši malou simulaci?"

Kaye si posunula křeslo na stranu. Bierceová se usadila u klávesnice Sim Engine a začala na ni hrát jako klavírista.

"Judita na tomhle tři měsíce dělala jako kůň," poznamenala. "Většina z toho vychází z vašich studií, zbytek je založen na údajích ze tří různých projektů genomu; když se objevily první zprávy, byli jsme už připraveni."

"Zaměřili jsme se rovnou na tvoje markery a našli jsme postupy kompletace," řekla Kushnerová. "Obal SHEVA a jeho univerzální dopravní systém v lidském organismu. Tady máme simulaci průběhu infekce, založenou na výsledcích naší laboratoře v pátém poschodí, skupiny Johna Dawsona. Infikovali tkáňovou kulturu hepatocytů. A tohle jim vyšlo."

Kaye sledovala, jak Bierceová přehrává simulovanou kompletaci. Částice SHEVA vstupovaly do hepatocytů - laboratorní kultury jaterních buněk - a zastavovaly některé buněčné funkce, přidávaly jiné, přepisovaly svou RNA do DNA a začleňovaly ji do buněčné DNA, začínaly se replikovat. Simulace předváděla v jasných barvách, jak se v cytosolu - buněčné tekutině čili kapalné výplni buňky - formují nové virové částice, jak migrují směrem k buněčné membráně a protlačují se do vnějšího světa, každá z nich úhledně zabalená do kousku kůže hostitelské buňky.

"Spotřebovávají membránu, ale přitom jde o poměrně jemný a kontrolovaný proces. Viry buňku vyčerpávají, ale nezabíjejí. Vypadá to, že zhruba jedna ze dvaceti virových částic je životaschopná - jsou pětikrát úspěšnější než HIV."

Simulace náhle najela zblízka na molekuly, vytvářené současně s viry, uložené ve speciálních buněčných transportních balíčcích zvaných vesikuly a společně s virem se protlačující ven. Vesikuly byly označeny jasně oranžovými písmeny: PGA? a PGE?

"Zastav to, Fiono." Kushnerová ukázala prstem na oranžová písmena. "SHEVA s sebou nemá veškerou výbavu, kterou potřebuje k vyvolání Herodovy chřipky. V napadených buňkách SHEVA stále nacházíme velké shluky proteinů, které SHEVA nekóduje a které se nepodobají ničemu,

co jsem kdy viděla. A pak se shluk rozpadne a uvolní se z něj tyhle menší proteiny, které tady nemají co dělat."

"Pátrali jsme po proteinech, které měly vliv na naše buněčné kultury," ozvala se Bierceová. "Prozkoumali jsme jich opravdu hodně. Dva týdny jsme si nad tím lámali hlavy a pak jsme poslali pár infikovaných buněk do komerční tkáňové knihovny k porovnání. Tam izolovali ty nové proteiny a našli -"

"Tohle je zase můj příběh!" Kushnerová na asistentku zahrozila prstem.

"Omlouvám se." Fiona se rozpačitě usmála. "Je tak báječné, že jsme to stihli tak rychle!"

"Nakonec jsme usoudili, že SHEVA spouští gen v jiném chromozomu. Ale jak? Podívali jsme se pořádně... A našli jsme gen, aktivovaný SHEVA na 21. chromozomu. Ten kóduje náš polyprotein, který nazýváme LPC čili velký proteinový komplex (large protein complex). K tomu, aby se tento gen exprimoval, je nutná přítomnost specifického transkripčního faktoru. Pátrali jsme po tomto faktoru a našli jsme ho v genomu SHEVA. Zamčená skříňka s pokladem na chromozomu 21 a potřebné klíče ve viru. Jsou to spojenci."

"Úžasné," vyhrkla Kaye.

Bierceová nechala proběhnout simulaci ještě jednou, tentokrát se zaměřením na to, co se děje na chromozomu 21 - tvorbu polyproteinu.

"Ale Kaye, drahoušku, tím to zdaleka nekončí. Narazili jsme na záhadu. SHEVA proteáza vyštěpí z komplexu LPC tři nové cyklooxygenázy a lipooxygenázy, a ty pak zahajují syntézu tří různých, specifických prostaglandinů. Dva z nich jsou pro nás úplně neznámé. Je to fantastické. Všechny se zdají být velmi účinné." Kushnerová vzala pero a ukázala na

prostaglandiny v okamžiku, kdy opouštějí buňku. "To by mohlo vysvětlit ty potraty, o kterých se pořád mluví." Kaye se zamračila soustředěním. "Podle našeho odhadu může plně rozvinutá infekce SHEVA produkovat dostatek prostaglandinů, aby do týdne vyvolala u každé těhotné ženy potrat." "A jako by to už takhle nebylo dost podivné," řekla Bierceová a ukázala na skupinu glykoproteinů, "infikované buňky vytvářejí jako vedlejší produkty i tohle. Ještě jsme je nestačili kompletně analyzovat, ale silně připomínají FSH a LH - folikulostimulační a luteinizační hormony. A tyto peptidy zase vypadají jako jejich uvolňující faktory." "Naši starší známí vládci ženského osudu," prohlásila Kushnerová. "Zrání vajíčka a jeho uvolnění." "Ale proč?" zeptala se Kaye. "Jestliže právě způsobily potrat, proč znovu vyvolávat ovulaci?" "Nevíme, které z nich jsou aktivovány jako první. Mohlo by to být i obráceně, nejdřív ovulace, pak potrat," řekla Kushnerová. "Nezapomeň, tohle je jaterní buňka. Ještě jsme ani nezačali zkoumat infekci v reprodukčních tkáních." "Nedává to smysl!" "Je to výzva," pravila Kushnerová. "Ještě nemáme tušení, co je tvůj milý endogenní retrovirus zač, ale rozhodně není neškodný - přinejmenším pro nás ženy. Vypadá to, jako by ho speciálně navrhli, aby nás napadl, obsadil a parádně převálcovál." "Na tomhle jste zatím pracovali jenom vy?" zeptala se Kaye. "Pravděpodobně," odpověděla Kushnerová. "Dnes budeme posílat hlášení NIH a Projektu Genom," poznamenala Bierceová. "A tebe upozorňujeme předem," dodala Kushnerová a položila Kaye ruku na rameno. "Nechci, aby tě někdo zašlápl." "Nechápu," zachmuřila se Kaye. "Nebud' naivní, drahoušku!" Kushnerová měla v očích znepokojení. "To, co hledáme, může být špatná zpráva biblických rozměrů. Virus, který zabíjí miminka. Spoustu miminek. Někdo by tě mohl považovat za posla. A víš, co se dělá s posly, kteří přinášejí špatné zprávy."

14 KAPITOLA

Atlanta Říjen

Doktor Michael Voight si vykračoval na dlouhých pavoucích nohou a vedl Dickena předsíní k lékařským pokojům. "Zvláštní, že se na to ptáte," řekl. "Právě teď vidáme spoustu porodních anomálií. Už jsme kvůli tomu svolali schůzi. Ne kvůli Herodově chřipce. Máme tady všechny možné infekce, pochopitelně i chřipky, jenomže nám pořád ještě nedodali soupravy pro testování SHEVA." Napůl se otočil a zeptal se: "Dáte si šálek kávy?" Nemocnice Olympijské město byla v Atlantě postavena před šesti lety na náklady města a federální vlády, aby snížila tlak na ostatní nemocnice ve vnitřním městě. Díky penězům od soukromých dárců a použití ušetřených finančních rezerv po olympiádě se z ní stala jedna z nejlépe vybavených nemocnic ve státě, která přitáhla několik nejlepších, nejbystřejších mladých lékařů, a také pár těch nespokojených starších. Zavedení skupinových zdravotních pojištění a řízené péče si vybíralo daň na zkušených specialistech, jejichž příjmy za posledních deset let poklesly a jejichž péči o pacienty kontrolovali účetní. Olympijské město si specialistů aspoň vážilo. Voight navigoval Dickena do společenské místnosti a nalil mu šálek kávy z nerezového zásobníku. Vysvětlil mu, že tuto místnost mohou používat také praktikanti a domácí lékaři pacientů. "Takhle v noci je tu obvykle prázdná. Pro nás teď nastal hlavní vysílací čas, čas, kdy sem vtrhne život a dopraví sem své lehkomyšlné oběti." "Jaké druhy anomálií?" naléhal Dicken. Voight pokrčil rameny, vytáhl zpod laminátového stolu židli a zkroutil své dlouhé nohy jako Fred Astair. Jeho zelený nemocniční oděv zašustil; měl na sobě šaty na jedno použití, vyrobené z pevného papíru. Dicken tiše seděl a svíral v ruku svůj šálek. Věděl, že nebude moct usnout, ale teď potřeboval soustředění a sílu. "Já obvykle řeším nejtěžší případy, většina těch divných ke mně nedostane. Ale za poslední dva týdny... Věřil byste, že se nám tu sešlo sedm žen, které své těhotenství nedokázaly vysvětlit?" "Napjatě poslouchám," řekl Dicken. Voight roztáhl prsty a odpočítával na nich jednotlivé případy. "Dvě braly antikoncepční pilulky, dalo by se říct s nábožnou pečlivostí, a ony selhaly... Což zase není tak moc divné. A měli jsme tu jednu, která sice nic nebrala, ale tvrdila, že vůbec neměla pohlavní styk. A hádejte, co jsme zjistili?" "Co?" "Byla panna, virgo intacta. Asi měsíc silně krvácela, pak to samo přešlo. Pak nastaly ranní nevolnosti, nedostala menstruaci, a když šla k doktorovi, řekl jí, že je těhotná. Sem dorazila, až když začala mít potíže. Plachá mladá žena, která žije s jakýmsi starým pánem, vážně divný vztah... Trvala na svém, že k žádnému sexu nedošlo." "Druhý příchod Ježíše?" nadhodil Dicken. "Nerouhejte se, náhodou jsem věřící," prohlásil Voight se škubnutím rtů. "Promiňte." Voight se napůl omluvně pousmál. "Pak se dostavil její stařeček a pověděl nám, jak to opravdu bylo. Vyšlo najevo, že má o ni velkou starost a že chce, abychom věděli všechno a mohli ji správně léčit. Dovolila mu, aby s ní byl v posteli a třel se o ni... Soucit, chápete? Takže takhle poprvé přišla do jiného stavu." Dicken kývl. Neviděl na té historce nic šokujícího, jen mnohotvárnost života a lásky. Voight pokračoval: "Prodělala potrat. Ale po třech měsících přišla podruhé, a zase gravidní. Ve druhém měsíci. Její postarší přítel se dostavil také a dušoval se, že tentokrát se o ni ani netřel, vůbec nic, a že ona se docela určitě neschází s jiným mužem. Myslíte, že se tomu dá věřit?"

Dicken naklonil hlavu na stranu a zvedl obočí.

"Děje se spousta divných věcí," pravil tiše Voight. "Víc než jindy, řekl bych."

"Stěžují si ty ženy na nějakou nemoc?"

"Jako obvykle. Rýma, teploty, různé bolesti. Myslím, že ještě máme v laboratoři pár vzorků, pokud se na ně chcete kouknout. Byl jste už v severní části města?"

"Ještě ne," odpověděl Dicken.

"A co centrum města? Tam seženete spoustu tkání."

Dicken zakroutil hlavou. "Kolik vám sem chodí mladých žen s neobjasněnými teplotami, s nebakteriálními infekcemi?"

"Tucty. Na tom není nic nezvyklého. Neskladujeme výsledky testů déle než týden, a když jsou negativní, vyhazujeme je."

"Dobře. Pojďme se podívat na ty tkáně."

Dicken si vzal kávu a následoval Voighta k výtahu. Laboratoř pro biopsie a analýzy se nacházela v suterénu, o dvoje dveře dál byla márnice.

"Laboranti odcházejí v devět." Voight rozsvítil světla a rychle prohledal malou ocelovou kartotéku.

Dicken si prohlédl laboratoř: tři dlouhé bílé pracovní stoly opatřené výlevkami, dvě digestoře, inkubátory, skříňky s úhledně vystavenými lahvičkami z hnědého a čirého skla, které obsahovaly reagenty, pečlivě uspořádané hromádky testovacích souprav v tenkých oranžových a zelených kartónových krabicích, dvě nerezové chladničky a starší bílá mraznička; počítač spojený s inkoustovou tiskárnou, na kterou někdo nalepil cedulku Mimo provoz; a zadní místnost za lítačkami přečpaná obyčejnými šedými ocelovými regály.

"Tyhle ještě nejsou v počítači; obvykle nám to trvá tak tři týdny. Vypadá to, že nám tady jeden vzorek zůstal... To je teď v nemocnici běžný postup. Matky dostanou na vybranou, když chtějí, mohou si zařídit pohřeb, patolog jenom odebere vzorek. Tak se záležitost nejlépe uzavře. Ale měli jsme tu jednu chudou ženskou, bez peněz a bez rodiny..."

Tady je to." Zvedl kartičku, zašel do zadní místnosti a našel podle karty číslo police.

Dicken čekal u dveří. Voight se vynořil s nádobkou v ruce, podržel ji proti světlu v laboratoři. "Vzal jsem špatné číslo, ale je to tentýž typ. Tohle už tu máme šest měsíců. Myslím, že to, co jsem hledal, bude ještě v solné lázni." Podal Dickenovi nádobu a zamířil k první lednici.

Dicken se podíval na plod: asi dvanáctitýdenní, zhruba velikosti jeho palce, schoulený, drobný, bledý mimozemšťánek, který se neúspěšně pokusil přežít na Zemi. Anomálie přímo bily do očí. Končetiny byly pouhé výstupky, další výrůstky se rýsovaly kolem oteklého břicha; takové ještě nikdy neviděl, ani u těžce malformovaných plodů.

Obličejík se zdál neobyčejně vyzáblý a prázdný.

"Jeho kostní struktura není v pořádku," řekl Dicken. Voight právě zavíral lednici. Lékař vytáhl další plod v zamrzlém skleněném válci, překrytém plastovým obalem, zapečetěným gumovou páskou a označeném nálepkou.

"Spousta problémů, o tom není pochyb," přisvědčil Voight. Přesunoval přitom nádoby a zběžně obhlížel starší preparáty. "Bůh stanovil u každého těhotenství kontrolu kvality. Tihle dva neprošli." Obrátil významný pohled vzhůru. "Zpátky do nebeských jesliček..."

Dicken nedokázal rozeznat, jestli Voight vyjadřuje upřímný filosofický přístup nebo jen typický lékařský cynismus. Porovnal studený válec a nádobu o pokojové teplotě. Oba plody byly asi dvanáctitýdenní a navzájem se podobaly.

"Můžu si to vzít?" ukázal na chladnější nádobu.

"Cože, chcete oloupit naše studenty?" Voight pokrčil rameny. "Potvrdíte mi zapůjčení pro CDC, podepíšete mi to, žádný problém." Pohlédl na válec. "Našel jste něco signifikantního?"

"Snad," odpověděl Dicken. Cítil, jak se ho zmocňuje smutek současně se vzrušením. Voight mu opatřil bezpečnější nádobu a lepenkovou krabici, bavlněný hadřík a kus ledu v plastovém obalu, aby udržel vzorek v chladu. Rychle vzorek přendali z původní nádoby a Dicken krabici zapečetil lepicí páskou.

"Jestli takových objevíte víc, dejte mi vědět, ano?"

"Jistě." Ve výtahu se Voight zeptal: "Projevujete dost zvláštní zájmy. Nevíte náhodou o něčem, co bych měl taky vědět? Abych mohl lépe sloužit veřejnému prospěchu?"

Dicken si uvědomil, že stále zachovává kamennou tvář, a tak se na lékaře usmál a potřásl hlavou. "Vědte v patr-

"Říkejte mi Drew, prosím. Tohle vážně není moje parketa."

"Taková zdrženlivost, to se vám nepodobá, Drewe," poznamenal Saul. "Všichni víme, že nejste zrovna skromný." Miller nasadil úsměv od ucha k uchu. "No, řekl bych, že už máte nějaké podezření. Vaše žena rozhodně něco tuší. Četl jsem vaši studii o pohyblivých elementech."

Kaye upila vody ze své téměř prázdné sklenice. "Nikdy nevíme jistě, komu co můžeme říct," zamumlala. "Bud' to někoho urazíme, nebo zase všechno prozradíme."

"S originálním myšlením si nelamte hlavu," řekl Miller. "Vždycky se najde někdo, kdo je před vámi, ale obvykle to není ten, kdo udělal všechnu práci. Nakonec k objevu dospěje ten, kdo celou dobu pracoval. Děláte to dobře a píšete dobré články, a tohle je vážně velký skok."

"Nejsme si jisti, jestli to je právě ten velký skok," řekla Kaye. "Možná jde o pouhou anomálii."

"Nemám v úmyslu tlačit někoho do Nobelovy ceny," prohlásil Miller, "ale SHEVA ve skutečnosti není organismus, vyvolávající nemoc. Pro evoluci nemá smysl, aby se něco tak dlouho skrývalo v lidském genomu a pak se projevilo jen jako lehká chřipka. SHEVA je určitě něco jako pohyblivý genetický element, ne? Že by promotor?"

Kaye si vzpomněla na rozhovor s Juditou o symptomech, které může SHEVA vyvolat.

Miller byl zjevně ochoten pokračovat v hovoru, přestože Kaye mlčela. "Už dřív si kdekdo myslel, že viry, obzvlášť retroviry, mohou sloužit evoluci jako nějaké poslové nebo spouštěcí mechanismy, nebo prostě jako náhodné podněty," řekl. "Od té doby, kdy bylo zjištěno, že některé viry přenášejí zlomky genetického materiálu od jednoho hostitele ke

druhému. Mám dojem, že byste si měli položit pár otázek, pokud jste to už náhodou neudělali. Co vlastně SHEVA spouští? Řekněme, že gradualismus to má spočítané. Ke vzniku nových druhů dochází nárazově, pokaždé, když se někde objeví volné místo - třeba nový kontinent, nebo když meteorit vyhladí starý druh. Děje se to rychle, v rozsahu méně než tisíce let; to je naše stará dobrá teorie o vývoji ve skocích. Ale tady nastává vážný problém. Kde se v mezích skrývá ta předpokládaná evoluční změna?"

"Skvělá otázka," podotkla Kaye.

Millerovi zajiskřilo v očích. "Už jste na to pomyslela?"

"A kdo ne?" řekla. "Uvažovala jsem o tom, že viry a retroviry přispívají k inovacím v genomu. Ale vždycky dojdou ke stejnému závěru. Možná že má každý druh svůj řídicí biologický počítač, nějaký procesor, který sčítá prospěšné mutace. Rozhoduje o tom, co, kde a kdy se má změnit... Provádí odhady, když dovolíte, založené na míře úspěchů předchozích evolučních zkušeností."

"A co slouží jako spouštěč změn?"

"Víme, že hormony, uvolňované stresem, mohou ovlivnit expresi genu. Tato evoluční knihovna potenciálních nových druhů..."

Miller se zazubil. "Jen dál," pobídl ji.

"Reaguje na hormony, produkované při stresu," pokračovala Kaye. "Pokud je dostatečné množství organismů ve stresu, vyměňují si signály, až dosáhnou určité hranice, a to spustí genetický algoritmus, porovnávající příčiny stresu se seznamem adaptací čili evolučních odpovědí."

"Evoluce prochází vývojem," dodal Saul. "Druh, vybavený adaptivním počítačem, se může měnit rychleji a efektivněji než běžný starý druh, který nedokáže kontrolovat a vybírat své mutace, závislé pouze na náhodě."

Miller přikývl. "Výborně. Je to mnohem účinnější než prostě nechat libovolnou starou mutaci, aby se projevila a pravděpodobně zničila jedince nebo poškodila celou populaci. Řekněme, že tento adaptivní genetický počítač, tento evoluční procesor, umožňuje pouze využití určitého typu mutací. Jedinci v sobě uchovávají výsledky jeho práce - což by měly být..." Miller neurčitě zamával rukou a pohlédl na Kaye, jako by žádal o pomoc.

"Mutace, které jsou gramaticky správné," dokončila. "Jejichž fyziologické vyjádření nenaruší žádné konstrukční pravidlo organismu."

Miller se blaženě usmál, podržel si koleno a začal se mírně pohupovat dopředu a dozadu. Jeho velká hranatá lebka se leskla, jak odrážela narudlou zář světla nad jejich hlavami. Báječně se bavil.

"Kde asi bude tato vývojová informace uložena - v celém genomu, v jeho různých částech u různých jedinců, nebo jen v zárodečných buňkách, nebo... úplně jinde?"

"Nějaké značky, uložené v rezervní části genomu u každého jedince..." začala Kaye a vzápětí se kousla do jazyka. Miller - a v tomhle případě i Saul - považoval každý nápad za jakýsi druh potravy, o který je potřeba podělit se s ostatními a důkladně ho přežvýkat, než může být opravdu k něčemu užitečný. Kaye si raději chtěla být jista tím, o čem mluví. Zapátrala v paměti po vhodném příkladu. "Něco jako odpověď na tepelný šok u bakterií, nebo u octomilky adaptace na změnu klimatu v jediné generaci."

"Ale nepoužívaná část lidského genomu musí být obrovská. Jsme přece mnohem komplikovanější než drozofily," namítl Miller. "Co když už jsme ji našli, jen ještě nevíme, co to je?"

Kaye se varovně dotkla Saulovy paže. Zvěst o jejich úspěchu se už rozšířila a ji trochu zneklidňovalo, když takhle prozrazovali své nejnovější myšlenky a nápady, dokonce i před tak zkušeným vědcem, jako byl Miller, který měl za sebou tolik vědeckých úspěchů, že by to vystačilo na tucet kariér. Co kdyby se rozneslo: Kaye Langová povídala to a to...

"Nikdo to ještě neobjevil," řekla.

"Vážně?" Miller si ji prohlížel s kritickým výrazem. Připadala si jako laň, polapená v záři reflektorů.

Miller pokrčil rameny. "No, možná že ne. Já bych odhadoval, že k expresi dojde pouze v zárodečných buňkách. Pohlavních buňkách. Haploidní k haploidním. Záložní část genomu se neprojeví a nezačne pracovat, pokud se jí nedostane schválení od ostatních jedinců. Třeba prostřednictvím feromonů. Nebo kontaktu očima, co já vím."

"Na to máme jiný názor," řekla Kaye. "Domníváme se, že záložní část genomu nese pouze instrukce pro malé úpravy, které vedou ke vzniku nového druhu. Ostatní podrobnosti jsou uloženy v genomu jako standardní instrukce pro všechno od této úrovně níže... Nejspíš to funguje stejně u nás jako u šimpanzů."

Miller se zamračil a přestal se pohupovat. "Tohle si musím nejdřív přebrat." Obrátil pohled ke tmavému stropu. "Dává to smysl. Přinejmenším jde o ochranu programu, o němž už víme, že funguje. Takže se tyhle jemné změny, obsažené v záložní části genomu, projevují jako určité jednotky, tak nějak jste to mysleli," pokračoval. "Jedna změna po druhé?"

"To nevíme," odpověděl Saul. Složil ubrousek vedle talíře a začal na něj poklepávat rukou. "A víc už vám k tomu neřekneme, Drewe."

Miller se široce usmál. "Mluvil jsem s Jayem Nilesem. Myslí si, že jde o úspěch teorie vývoje ve skocích, že je to systémový problém a problém sítě. Inteligence selektivní neuronové sítě v akci. Nikdy jsem těm řečem o nervových sítích moc nevěřil. Podle mě je to jenom snaha celou záležitost zamlžit, vyhnout se popsání něčeho, co má být popsáno." Pak naprosto nezáludně dodal: "Řekl bych, že bych vám mohl pomoci, jestli máte zájem."

"Díky, Drewe. Možná se vám ozveme," řekla Kaye, "ale prozatím si to chceme pěkně užít."

Miller výmluvně pokrčil rameny, poklepal si prstem na čelo a přesunul se na druhý konec stolu, sebral tam další kus pečiva a zahájil další konverzaci.

V letadle, mířícím na letiště La Guardia, se Saul zhroutil na sedadlo. "Drew nemá tušení, nemá sebemenší tušení." Kaye vzhledla od časopisu.

"O čem?" zeptala se. "Mně připadalo, že se docela chytá."

"Když už ty, já nebo kterýkoli biolog začne mluvit o inteligenci, která řídí vývoj..."

"Ach tak." Kaye se lehce zachvěla. "Ten strašlivý vitalismus."

"Drew pochopitelně nemá na mysli vědomí, když hovoří o inteligenci nebo mysli."

"Ne?" Kaye se cítila příjemně unavená a dobře najedená těstovin. Zastrčila časopis do kapsy pod stolkem a sklopila si sedadlo dozadu. "A co vlastně má na mysli?"

"Možná že nic," řekl Saul. "Ale navedl moje myšlení užitečným směrem. Neuronové uzly spojené v síti tvoří určité vzory, které zpětnou vazbou předávají zpět uzlům výsledky činnosti celé sítě, což vede ke zvýšení efektivity každého uzlu, a tudíž celé sítě."

"To je naprosto zřejmé." Kaye se zatvářila kysele.

Saul pokýval hlavou ze strany na stranu, jako by oceňoval její kritiku. "Jsi chytřejší, než já kdy budu, Kaye Langová," řekl. Pozorně se na něj zadívala. Viděla jen to, co na Saulovi vždycky obdivovala. Když se ho zmocnila nějaká myšlenka, nehlédl na prospěch, který by z ní mohl mít, zajímalo ho pouze hledání pravdy. Oči se jí zamžily, s bolestnou intenzitou se jí vrátily vzpomínky na city, které v ní vyvolával v prvním roce jejich společného života. Dodával jí odvalu a podněcoval k novým nápadům, doháněl ji k šílenství, dokud myšlenku plně nepochopila a nedokázala svou hypotézu jasně a srozumitelně vysvětlit. "Řekni to jasně, Kaye. V tom jsi přece dobrá."

"Hm..." Kaye se zamačala. "Tak pracuje lidský mozek, nebo celý druh, nebo celý ekosystém, co se toho týče. A je to současně i ta nejzákladnější definice myšlenky. Neurony si vyměňují spoustu signálů. Některé se spolu počítají, jiné zase odečítají, neutralizují se nebo zesilují, aby dosáhly rozhodnutí. Řídí se obecnými zásadami, platnými pro celou přírodu... Spolupráce a soutěž: symbióza, parazitismus, lov pro obživu. Nervové buňky představují v mozku uzly, geny jsou zase uzly v genomu, soutěží a spolupracují na vlastní reprodukci v příští generaci. Jedinci jsou uzly ve svém druhu, druhy zase uzly v ekosystému." Saul se poškrábal na tváři a hrdě na ni pohlédl. Kaye varovně zahrozila prstem. "Vsad' se, že se hned vyrojí kreacionisté a začnou krákorat, že teď tedy konečně mluvíme o Bohu."

"Musíme nést svá břemena," vzdychl Saul. "Miller se domnívá, že SHEVA uzavírá zpětnovazební okruh pro individuální organismy - to jest pro lidské jedince. To by znamenalo, že je SHEVA jakýsi druh neurotransmiteru," řekla Kaye zamysleně.

Saul se přisunul blíž k ní, začal za pomoci rukou popisovat obrovitost předkládaných myšlenek. "Vezměme to konkrétně. Lidé spolupracují, aby z toho měli výhody, čímž se vytváří společnost. Komunikují mezi sebou sexuálně, chemicky, ale také společensky - pomocí řeči, písma, kultury. Molekuly a písemnosti... Víme, že pachové molekuly, feromony, ovlivňují chování; ženy, žijící ve skupině, ovulují společně. Muži

se vyhýbají židlím, na nichž předtím seděl jiný muž; ženy takové židle naopak přitahují. My teď zkoumáme druhy signálů, které mohou být vyslány, zjišťujeme, jaká poselství přenášejí, a hledáme to, co je přenáší. Právě jsme přišli na to, že si naše těla vyměňují endogenní viry právě tak, jak se to děje u bakterií. Je to skutečně tak ohromující?"

Kaye se Saulovi nesvěřila s rozhovorem, který vedla s Juditou Kushnerovou. Ještě se jí nechtělo připravit se o tu nejlepší zábavu, zvlášť když zatím o všem věděla tak málo, ale stejně k tomu brzy dojde. Posadila se rovně. "Co když SHEVA plní víc úkolů?" navrhla. "Mohlo by to mít i nežádoucí vedlejší účinky?"

"Cokoli v přírodě se může pokazit," odpověděl Saul.

"A co když se už něco pokazilo? Co když se virus projevil omylem, co když úplně ztratil svůj původní účel a už jen vyvolává nemoci?"

"To není vyloučeno," pravil Saul tónem, který naznačoval zdvořilý nezájem. V duchu se stále zabíral evolucí. "Vážně si myslím, že bychom to měli během příštího týdne zpracovat a dát dohromady další studii. Materiál máme prakticky připravený - můžeme probrat všechny základní spekulace, přizvat pár lidí z Cold Spring Harbor a Santa Barbary..."

Možná i Millera. Nabídky od lidí jako Drew se jen tak neodmítají. Můžeme promluvit s Jayem Nilesem. Postavit to celé na solidní základ. Půjďme dál, položíme peníze na stůl a vypořádáme se s evolucí?"

Tahle možnost Kaye ve skutečnosti děsila. Připadalo jí to příliš nebezpečné, a navíc chtěla poskytnout Juditě víc času, aby zjistila, co ještě SHEVA dokáže. Kromě toho tahle záležitost nijak nesouvisela s jádrem jejich původního výzkumu - hledáním nových antibiotik.

"Jsem už na myšlení moc unavená," řekla. "Zeptej se mě zítra."

Saul si šťastně povzdechl. "Tolik hádanek, a tak málo času."

Kaye už celá léta nezažila, že by byl Saul tak nabitý energií a tak spokojený. Bubnoval si v rychlém rytmu prsty na opěradlo a tiše si pro sebe pobrukoval.

16 KAPITOLA

Innsbruck, Rakousko

Sam, Mitchův otec, našel syna v nemocniční hale se sbaleným batohem a s nohou v nemotorném sádrovém obvazu. Chirurgové odvedli dobrou práci; svorky mu odstranili už před dvěma dny a noha se hojila podle plánu. Právě měl být propuštěn.

Sam pomohl Mitchovi na parkoviště a nesl mu zavazadlo. Ve vypůjčeném oplu posunuli sedadlo spolujezdce co nejvíc dozadu. Mitch s námahou a za značného nepohodlí vměstnal nohu do vozu a Sam ho vzal mírným dopoledním provozem. Otcovy oči neklidně tékaly, byl viditelně nervózní.

"Proti Vidni to nic není," poznamenal Mitch.

"Hm, ano, jenže já nevím, jak tady zacházejí s cizinci. Nejspíš ale ne tak zle jako v Mexiku," řekl Sam. Mitchův otec měl tuhé hnědé vlasy a široký, pihovatý irský obličej, který budil dojem, že je náchylný k úsměvu. Ale ve skutečnosti se Sam usmíval málokdy a v šedých očích měl vždycky jakési ocelové ostří, kterému Mitch nikdy úplně neporozuměl. Mitch si najal malý byt na předměstí Innsbrucku, ale od nehody v něm nebyl. Sam si zapálil cigaretu a cestou nahoru po betonovém schodišti ji rychle vykouřil.

"Docela ti to s tou nohou jde," podotkl. "Nic jiného mi nezbyvá," řekl Mitch. Sam ho podepřel, aby mu pomohl zdolat o berlích roh schodiště a znovu nabýt rovnováhu. Mitch našel klíče a otevřel. Malý byt s nízkými stropy měl holé betonové stěny a už týdný se v něm netopilo. Mitch se protáhl do koupelny a zjistil, že se mu sádra nevejde mezi stěnu a záchodovou mísu, takže si nebude moct sednout.

"Budu se muset naučit třebovat z výšky," oznámil otci, když vyšel ven. Otec se jen zazubil.

"Příště si pořiď větší koupelnu. Je to tady holé, ale čisté," zhodnotil jeho bydlení. Vrazil ruce do kapes. "Tvá matka i já předpokládáme, že se vracíš domů. Byli bychom rádi." "Asi to tak udělám, aspoň na nějakou dobu," přisvědčil Mitch.

"Připadám si jako spráskaný pes."

"Blbost," zabručel Sam. "Tebe jen tak něco neporazí." Mitch vrhl na otce bezvýrazný pohled, pak se na berlích otočil a podíval se na zlatou ryбку, kterou mu před mnoha měsíci věnovala Tilda. Donesla mu také skleněnou baňku a plechovku s krmením a postavila ji na pult v kuchyňce. Staral se o ryбку ještě i potom, co se rozešli.

Rybka chcipla a zbyl z ní jenom maličký hnijící vor, plovoucí na hladině poloprázdné baňky. Jak se voda postupně odpařovala, zanechávala na stěnách zaschlý kal. Vypadalo to hrozně.

"Do prdele," zašeptal Mitch. Úplně na tu ryбку zapomněl.

"Co to bylo?" zeptal se Sam, upíraje zrak na sklenici.

"To mi zbylo ze známosti, která mě skoro zabila," odpověděl Mitch.

"Zní to pěkně dramaticky," poznamenal Sam.

"Právě naopak," opravil ho Mitch. "Spíš to asi měl být žralok." Nabídl otci z mrňavé ledničky vedle kuchyňské výlevky pivo Carlsberg. Sam si pivo vzal, a než obešel obývací, třetinu ho vypil.

"Máš tady ještě něco rozdělaného?" zeptal se.

"Nevím," odpověděl Mitch a odnesl si zavazadlo do směšně malé ložničky s holými stěnami a jediným stropním světlem z čírého žebrovaného skla. Hodil batoh na matraci a na berlích se protáhl zpátky do obývacího. "Chtějí, abych jim pomohl najít ty mumie."

"Tak ať tě sem dopraví zpátky," řekl Sam. "Teď poletíme domů."

Mitch napadlo zkontrolovat záznamník. Počítadlo se zastavilo na třiceti, maximálním počtu vzkazů.

"Je načase, aby ses vrátil domů a nabral sílu," naléhal Sam.

Znělo to vážně dobře. Úplná paráda. V sedmatřiceti letech se vrátil domů a už zůstat, máma bude vařit a táta ho bude učit vyrábět rybářské mušky nebo něco podobného, budou společně navštěvovat známé, a z něj se znovu stane malý kluk, který za nic důležitého nezodpovídá.

Mitchovi se zvedl žaludek. Stiskl tlačítko pro převíjení pásky záznamníku. Zatímco se s bzukotem navíjela zpátky na cívku, telefon zazvonil a Mitch ho zvedl.

"Promiňte," promluvil anglicky mužský tenorový hlas. "Je tam Mitch Rafelson?"

"Právě ten," odpověděl Mitch.

"Jen vám chci něco povědět, pak se rozloučím. Možná můj hlas poznáváte, ale... na tom nesejde. Našli ta vaše těla v jeskyni. Lidé z univerzity v Innsbrucku. Patrně bez vaší pomoci. Nikomu o tom ještě nic neprozradili, netuším proč. Nedělám si legraci, není to vtip, Herr Rafelson."

Ozvalo se zřetelné cvaknutí a telefon oněměl.

"Kdo to byl?" zajímal se Sam.

Mitch si odfrkl a pokusil se uvolnit čelisti. "Parchanti,"

řekl. "Jenom otravujou. Jsem prostě slavný, tati. Proslulý bláznivý trouba."

"Blbost," zopakoval Sam už podruhé, obličej zaostřený znechucením a hněvem. Mitch se na něj díval se směsí lásky a zahanbení; tohle byl Sam ve své nejsoucítější, nejvíc ochranné náladě.

"Tak už vypadněme z téhle krysy díry," řekl Sam s odpořem.

17 KAPITOLA

Long Island, New York

Kaye udělala Saulovi snídani těsně po východu slunce. Vypadal zaraženě, jak tak seděl u kuchyňského stolu ze sukovitého borového dřeva a pomalu upíjel černou kávu. Už vypil tři šálky, a to nebylo dobré znamení. V dobré náladě - dobrý Saul - nikdy nepil víc než šálek za den. A jestli ještě začne kouřit...

Kaye mu přinesla míchaná vejce a topinku a sedla si k němu. Natáhl se pro jídlo, jí si nevšiml, a jedl schválně pomalu, každé sousto zapíjel kávou. Když dojedl, udělal kyselý obličej a odstrčil talíř.

"Vajíčka ti nechutnala?" zeptala se Kaye tiše.

Upřel na ni dlouhý pohled a zavrtěl hlavou. Pohyboval se pomaleji než jindy, to také nebylo dobré znamení. "Včera jsem zavolaal firmu Bristol-Myers Squibb," řekl. "Nezrušili smlouvu s Ladem a Eliavou, a zjevně to ani nemají v plánu. V Gruzii jde nejspíš o politiku."

"Třeba je to dobrá zpráva."

Saul zavrtěl hlavou a otočil si židli čelem k balkónovým dveřím a šedivému ránu venku za nimi. "Ještě jsem zavolaal jednomu příteli u Mercků. Povídal, že se tam v Eliavě něco peče, ale nevěděl, oč jde. Lado Džakeli letěl do Spojených států a setkal se s nimi."

Kaye se zarazila uprostřed povzdechu a vydechla pomalu a neslyšně. Už zase ten tanec mezi vejci... Tělo to vědělo, její tělo to poznalo. Saul už zase trpěl, ještě víc, než by se zdálo. Už to s ním prodělala nejméně pětkrát. Každou chvíli se může stát, že najde krabičku cigaret, vdechne horký štiplavý nikotin, aby si upravil svoji mozkovou chemii, přestože kouření nikdy nesnášel a tabák přímo nenáviděl.

"Takže... Jsme ze hry venku," řekla.

"To ještě nevím." Saul zašilhal na pomíjivý paprsek slunce. "Nevyprávělas mi o tom hrobě."

Kaye zčervenala v obličeji jako holčička. "Ne," přiznala ztuhle. "Nevyprávěla."

"A v novinách to nebylo."

"Ne."

Saul odstrčil židli a chytil se okraje stolu, napůl se vztyčil a provedl na něm sérii kliků, s očima upřenými na desku.

Když při třiceti skončil, znovu si sedl a otřel si obličej složeným papírovým ručníkem, který používal místo ubrousku.

"Ježíši, jak mě to mrzí, Kaye," řekl drsným hlasem. "Víš, jak se teď cítím?"

"Proč?"

"Že moje žena musela zažít něco takového."

"Víš přece, že jsem studovala soudní lékařství."

"Je mi z toho divně," pokračoval Saul.

"Chceš mě chránit." Kaye položila svou ruku na jeho a jemně mu třela prsty. Pomalu ruku odtáhl.

"Před vším," prohlásil. Přejel rukou po stole, jako by tím pohybem zahrnoval celý svět. "Před krutostí a prohrou. Před hloupostí." Tempo jeho řeči se zrychlilo. "Je

v tom politika. Jsme podezřelí. Jsme ve spojení s OSN. Lado s námi nemůže spolupracovat."

"Ale tak to na mě nepůsobilo, aspoň ne tam, v Gruzii," namítla Kaye.

"Tys tam šla s týmem OSN a nestarala ses, jestli nám to uškodí?"

"Ovšemže jsem si dělala starosti!"

"Správně." Saul kývl, pak potřásl hlavou zezadu dopředu, jako by se snažil uvolnit napětí v šíji. "Musím ještě telefonovat. Zkus nějak zjistit, kde má Lado ty schůzky. Zjevně nemá v úmyslu navštívit i nás."

"Tak bychom se mohli přidat k lidem z Evergreenu," navrhla Kaye. "Mají dobrou kvalifikaci a některé výsledky práce jejich laboratoře..."

"To nestačí. Budeme soupeřit s Eliavou a s tím, s kým se spojí. Dostanou všechny patenty a proniknou na trh jako první. Shrábnou kapitál..." Saul si třel bradu. "Máme dvě banky a pár partnerů a... Spousta lidí od nás čeká, že budeme v čele toho všeho, Kaye."

Kaye vstala, ruce se jí třáslly. "Je mi to líto," začala, "ale ten hrob... Byli to lidé, Saule. Někdo potřeboval pomoc při vyšetřování, jak zemřeli." Věděla, že bezděčně zaujímá obranný postoj, a to ji mátl. "Byla jsem zrovna po ruce. Snažila jsem se pomoci."

"Šla bys tam, i kdybys nedostala rozkaz?" zeptal se Saul.

"Nebyl to rozkaz," řekla Kaye. "Nevyjádřili to tak."

"A šla bys, i kdyby to nebylo oficiální?"

"Jistěže ne," odpověděla.

Saul vztáhl ruku a ona ji znovu podržela. Sevřel jí prsty tak pevně, až to zabořilo, pak mu najednou ztěžkla víčka. Pustil ji, zvedl se a nalil si další šálek kávy.

"Káva nepomáhá, Saule," ozvala se Kaye. "Pověz mi, co ti je. Jak se cítíš."

"Je mi dobře," bránil se. "Jediný lék, který potřebuju, je úspěch."

"Tohle nemá s našimi obchody nic společného. Je to jako příliv. Tvoje vlastní vlny, se kterými musíš bojovat. Sám jsi mi to řekl, Saule."

Saul přikývl, ale neobrátil k ní tvář. "Jdeš dneska do laboratoře?"

"Ano."

"Zavolám ti odtud, až něco zjistím. Domluvíme na večer schůzku s vedoucími laboratoří. Objednáme pizzu. A bečku piva." Statečně se pokusil usmát. "Potřebujeme najít nouzové řešení, a brzy," dokončil.

"Podívám se, jak pokračuje práce," řekla Kaye. Oba věděli, že s příjmy ze současných projektů, včetně práce na bakteriocinu, jsou nejméně v ročním skluzu. "Jak brzy budeme..."

"Nech to na mně." Saul se plížil kolem stolu jako krab, kroutil přitom rameny, vysmívaje se sám sobě, jak to uměl jen on. Pak ji objal jednou paží a přitiskl jí tvář k rameni. Pohladila ho po hlavě.

"Jak já to nesnáším," řekl. "Nenávidím, když je mi takhle."

"Jsi hrozně silný, Saule," zašeptala mu do ucha.

"Ty jsi moje síla." Odtáhl se a třel si tvář jako chlapeček, kterého někdo políbil. "Miluju tě víc než život, Kaye. A ty to víš. Nedělej si se mnou starosti."

Na okamžik měl v očích ztracený výraz, divoký jako u šelmy, zahnané do kouta bez možnosti úkrytu. Pak to přešlo, ramena mu poklesla.

"Budu v pořádku. Zvládneme to, Kaye. Jenom ještě pár telefonátů."

Debra Kimová byla štíhlá žena s širokým obličejem a hladkými, hustými černými vlasy. Jako Euroasiatka měla sklon uplatňovat svou autoritu tiše a nenápadně. S Kaye vycházely velmi dobře, i když k Saulovi a většině mužů se chovala nedůtklivě.

Kimová v EcoBacteru vedla laboratoř pro izolaci cholery a velela jí ocelovou rukou v sametové rukavičce. Druhá největší laboratoř EcoBacteru pracovala v režimu třetího stupně rizika, ale spíš kvůli ochraně supersenzitivních myši než kvůli zaměstnancům, i když s cholerou nejsou žádné žerty. Kimová používala při svém výzkumu myši s těžkou kombinovanou imunodeficiencí čili SCID (severe combined immunodeficiency), geneticky zbavené imunitního systému. Kimová zavedla Kaye do přední kanceláře a nabídla jí šálek čaje. Chvilí si jen tak vykládaly a skrz čirou akrylátovou tabulku pozorovaly speciální kontejnery z oceli a plastu, zabírající celou stěnu, v nichž čile rejdlily myši.

Kimová pracovala na výzkumu účinné léčby cholery, založené na fāgu. Myši se SCID měly implantovány lidské střevní tkáň, které díky defektu imunity nemohl jejich organismus odmítnout; tím se z nich stávaly malé lidské modely pro studium průběhu onemocnění cholerou. Projekt už stál stovky tisíc dolarů a jeho výsledky byly zatím dost hubené, ale Saul ho stále udržoval v chodu.

"Nicki dole v účtárně povídala, že nám zbývají tři měsíce," ozvala se Kimová náhle, bez varování. Odložila šálek a ztuhle se na Kaye usmála. "Je to pravda?"

"Nejspíš ano," odpověděla Kaye. "Tři až čtyři. Pokud neuzavřeme partnerství s Eliavskými. To by vypadalo dostatečně přitažlivě, aby nám to přineslo další kapitál."

"Do háje," řekla Kimová. "Minulý týden jsem odmítla nabídku od společnosti Procter a Gamble."

"Doufám, žeš nespálila všechny mosty."

Kimová zavrtěla hlavou. "Mně se tady líbí, Kaye. Dávám přednost práci s tebou a Saulem prakticky před čímkoli jiným. Ale nemládnu a mám svoje ambice."

"Jako my všichni," přikývla Kaye.

"Brzy bych mohla vyvinout dvousložkovou terapii." Kimová přešla k akrylátovému panelu. "Našla jsem genetické spojení mezi endotoxiny a adheziny. Původce cholery přilne k buňkám střevní sliznice a způsobí, že se začnou chovat jako opilci. Tělo se brání tím, že se zbavuje mukozních membrán. Stolice jako rýžová voda... Dokážu vytvořit fāga, přenášejícího gen, který zastavuje u původce cholery tvorbu řasinek. Mohou sice produkovat toxin, ale nemohou si vytvářet brvy, takže nepřilnou ke střevním buňkám. Stačí dopravit kapsle s fāgem do oblastí, zasažených infekcí, a je to. Daly by se použít i v programu sanace vodních zdrojů. Šest měsíců, Kaye. Už jenom šest měsíců a můžeme svůj preparát předat Světové zdravotnické organizaci po pětasedmdesáti centech za dávku. Čtyři sta dolarů na sanaci celého systému čističek. Budeme mít obrovský zisk a zachráníme každý měsíc několik tisíc životů."

"Já ti rozumím," řekla Kaye.

"Proč všechno závisí na načasování?" zeptala se tiše Kimová a nalila si další šálek čaje.

"Tímhle tvoje práce nekončí. Když se potopíme, vezmeš si všechno s sebou. Přejdeš k jiné společnosti. A myši si vezmi taky. Prosím."

Kimová se zasmála a vzápětí se zachmuřila. "To je od tebe šíleně velkorysé. A co ty? Chystáš se prostě zatnout zuby a klesnout pod tíhou dluhů, nebo vyhlásit bankrot a jít pracovat ke Squibbovi? Ty bys dostala práci snadno, Kaye, obzvlášť když se k tomu odhodláš, ještě než ochabne pozornost médií. Ale co Saul? Tenhle podnik pro něj znamená celý život."

"Máme ještě jiné možnosti," řekla Kaye.

Kimová účastně stáhla koutky úst dolů. Položila Kaye ruku na rameno. "Všichni víme o těch jeho cyklech. Zase to na něj jde?"

Kaye se napůl otřásla, napůl zachvěla, jako by se chtěla zbavit všech nepříjemností. "Nemůžu o tom mluvit, Debro. Vždyť to víš."

Kimová rozhodila rukama. "Ježiš, Kaye, třeba bys mohla využít vši té publicity, přitáhnout k naší společnosti pozornost a vytěžit z toho nějaké finanční prostředky. Mohli bychom tím nějak proplout, získat další rok..."

Debra Kimová neměla ponětí, jak funguje svět obchodu. V tom byla atypická; většina badatelů v oboru biotechnologií se v obchodování vyznala dobře. Nejsou franky, nebude ani Frankensteinova monstrum, slyšela kdysi Kaye od jednoho kolegy. "Nepodaří se nám nikoho přesvědčit, aby nás podporoval, až nabídneme akcie na burze," řekla. "SHEVA nemá s EcoBacterem nic společného, rozhodně ne teď. A cholera je záležitost třetího světa. Není to sexy, Debro."

"Vážně?" Kimová znechuceně zatřepala rukama. "No a co teda ksakru je sexy v tomhle starém chamtivém světě?"

"Aliance, vysoké zisky, cena akcií," odpověděla Kaye. Vstala a poklepala na plastový panel u myších klecí. Myši se odvrátily a nakrčily čenichy.

Kaye se vydala do laboratoře číslo 6, kde prováděla větší část výzkumů. Svou studii bakteriocinů před měsícem předala mladším vědcům v laboratoři 5. Tuto místnost v současné době používali asistenti Debry Kimové, ale ti teď byli na konferenci v Houstonu, takže laboratoř zůstala zavřená a světla v ní zhasnutá.

Když právě nepracovala na antibiotikách, měla v největší oblibě tkáňové kultury Henle 407, odvozené ze střevních buněk; používala je k detailnímu studiu genomu savců a také k lokalizaci potenciálně aktivních HERV. Saul ji v tom povzbuzoval, což možná byla hloupost; mohla se plně soustředit na výzkum bakteriocinů, jenže Saul ji ujišťoval, že je zlaté děvče. Cokoli, čeho se dotkne, přinese společnosti užitek.

No, a teď přinesla spoustu slávy, ale peníze žádné.

Biotechnologický průmysl byl nemilosrdný. Možná jí a Saulovi chybělo něco důležitého, co bylo pro úspěch nezbytné. Kaye seděla uprostřed laboratoře na otáčecí židli, která nějak přišla o kolečko a teď se nakláněla ke straně. Ruce jí klesly na kolena a po tváři jí tekly slzy. Neodbytný hlásek kdesi vzadu v hlavě jí říkal, že takhle to dál nepůjde. Tentýž hlas jí stále upozorňoval, že v osobním životě udělala pár špatných rozhodnutí, jenže ona si nedokázala představit, že by mohla volit jinak. Přes všechno nebyl Saul její nepřítel; měl daleko k surovostem nebo urážkám - byl prostě obětí nešťastné biologické nerovnováhy. Jeho láska k ní byla opravdová.

Její slzy vyvolal zrádný vnitřní hlas, který trval na tom, že by se měla z téhle situace nějak vyvléct, opustit Saula a začít znovu. Lepší příležitost se už nenaskytne. Mohla by si najít práci v univerzitní laboratoři, zažádat o financování čistě výzkumného projektu, který by jí vyhovoval, uniknout tomuhle prokletému, bezohlednému konkurenčnímu boji.

Jenomže Saul byl tak zamilovaný, tak správný, když se vrátila z Gruzie. Ta studie o evoluci patrně znovu podnítila jeho zájem o vědu, která znamená víc než zisk. Ale pak... Překážky, zastrašování; spirála, klesající dolů. Ten špatný Saul.

Nechtěla znovu čelit tomu, co se stalo před osmi měsíci. Saulovo nejhorší zhroucení prověřilo její vlastní meze. Po jeho pokusech o sebevraždu - byly dva - zůstala vyčerpaná a také roztrpčená, víc než byla ochotna připustit. Snila o životě s jinými muži, klidnými a normálními, s muži, kteří by jí byli věkově blíží.

Saulovi o těchto svých přáních, o těch snech, nikdy neřekla; nějakou dobu přemítala, jestli nemá začít chodit k psychiatrovi, ale pak tu myšlenku zavrhl. Saul svým psychiatrům zaplatil desítky tisíc dolarů, prodělal pětkrát různé léčebné kúry, jednou s následkem úplné ztráty sexuálních funkcí a týdnů, kdy nebyl schopen jasně myslet. Zázračné léky u něj nefungovaly.

Co jim zbylo, co jí zbylo, má ještě něco v záloze, jestliže se jeho nemoc vrátí a ona ztratí Dobrého Saula? Soužití se Saulem v jeho špatném období nahloďovalo jiný druh jejích zásob - duchovní rezervy, které se vytvořily v dětství, kdy jí rodiče říkali: Ty sama zodpovídáš za svůj život, za své jednání. Bůh tě obdařil jistými dary, krásnými nástroji...

Věděla, že kdysi bývala dobrá; bývala samostatná, silná, řídila se svými vnitřními hodnotami, a teď by si přála cítit se tak znovu.

Saul měl navenek zdravé tělo a skvělý intelekt, a přece byly doby, kdy svůj život nezvládal, byť to nebylo jeho vinou.

Co to vypovídá o Bohu a duši, o osobnosti? Kolik toho může tak strašně změnit pouhá chemie...

Kaye nebyla nikdy příliš pevná ve víře v Boha; místa činu v Brooklynu napínala její víru v jakékoli pohádkové náboženství do krajnosti - nejdřív ji napjala, a pak přetrhla.

Ale zbyl jí poslední kousek jakési duchovní ješitnosti, poslední pouto se světem ideálů, totiž víra, že člověk rozhoduje o svém jednání.

Zaslechla, jak někdo vchází do laboratoře. Světlo se rozsvítilo. Rozbitá židle zaskřípala a zavržala, jak se Kaye otáčela.

Byla to Kimová.

"Tady jsi!" V obličejí trochu pobledla. "Všude jsme tě hledali."

"Kde jinde bych měla být?" zeptala se Kaye.

Kimová jí podala přenosný telefon. "Volají tě... kvůli Saulovi."

18 KAPITOLA

Středisko pro prevenci a potírání chorob, Atlanta

"Pane Dickene, tohle není dítě. Z toho nikdy nemohlo být dítě."

Dicken si prohlédl fotografie a analýzy potratu z Crown City. Starý, otlučený ocelový pracovní stůl Toma Scarryho stál na konci malé místnosti s bleděmodrými stěnami, plné počítačových terminálů, která přiléhala ke Scarryho laboratoři virové patologie v budově číslo 15. Na pracovní desce se válely diskety, fotografie, pořadače s papíry. Scarry se přesto nějak dokázal ve svých projektech vyznat; patřil k nejlepším histologům v CDC.

"Tak co to tedy je?" zeptal se Dicken.

"Možná to původně měl být plod, ale prakticky všechny vnitřní orgány má zakrnělé. Páteř se neuzavřela - jedna z interpretací může být spina bifida, ale u tohoto případu nacházím řadu nervů, které se větví v jakési folikulární hmotě, uložené tam, kde by se normálně nacházela břišní dutina."

"Folikulární?"

"Jako ovarium, vaječník. Ale obsahuje jen asi tucet vajíček."

Dicken sraštil obočí. Scarryho příjemný táhlý přízvuk se dokonale hodil k jeho přívětivé tváři, ale jeho úsměv byl smutný.

"Takže - by to mělo ženské pohlaví?" "Christophere, tenhle plod byl potracen, protože je to ten nejzmršenější galimatyáš buněčného materiálu, jaký jsem kdy viděl. Potrat se v tomhle případě dá považovat za milosrdenství. Možná by to mělo ženské pohlaví - ale hned v prvním týdnu těhotenství se něco strašlivě pokazilo."

"Nechápu -"

"Hlava je těžce malformovaná. Místo mozku má jen zbytek tkáně na konci zkrácené míchy. Nevidím žádné čelisti. Oční důlky jsou po stranách otevřené jako u kotěte. Lebka, nebo to, co z ní zbylo, připomíná lemura. Po prvních třech týdnech by byla jakákoli mozková funkce nemožná. Po prvním měsíci by byl vyloučen jakýkoli vlastní metabolismus. Takle věc funguje jenom jako orgán, který nasává výživu, ale nemá ani ledviny, játra jsou mrňavá, žaludek a střeva

nestojí za řeč... Něco jako srdce tady máme, ale zase je hrozně malé. Místo končetin jenom masité výběžky... Vlastně nejde o moc víc než o ovarium a jeho krevní zásobením. Kde se to vůbec vzalo?"

"Z nemocnice v Crown City," odpověděl Dicken. "Ale nikde o tom nevykládejte."

"Mám pusku na zámek. Kolik tam toho mají?"

"Pár," řekl Dicken.

"Na jejich místě bych začal pátrat po nějakém silném zdroji teratogenů. Na thalidomid zapomeňte. Věc, která provádí tohle, je horší než noční můra."

"Jo." Dicken si prsty stiskl kořen nosu. "Ještě jedna otázka."

"Dobře. Pak si to odnese a nechte mě vrátit se do normálního života."

"Povídal jste, že je to ovarium. Ale může být funkční?" "Vajíčka byla zralá, jestli se ptáte na tohle. Zdá se, že jeden folikul už praskl. Napsal jsem to do zprávy..." Prolistoval papíry a ukázal: "Tady." Vypadal netrpělivě a trochu rozhněvaně, ale Dicken usoudil, že se zlobí spíš na Přírodu než na něj.

"Takže jde o plod, který ovuloval, než byl potracen?"

přeptal se Dicken nedůvěřivě.

"Pochybuju, že by to došlo až tak daleko."

"Nemáme placentu," řekl Dicken.

"Jestli nějakou najdete, nenoste mi ji sem," žádal Scarry. "Už jste mě vyděsil až moc. Ach -ještě něco. Doktorka Branchová sem ráno hodila výsledky kvantitativního rozboru tkáně." Scarry postrčil přes stůl list papíru, opatrně, jako by ho chtěl oddělit od ostatního materiálu.

Dicken vzal papír do ruky. "Ježíši."

"Myslíte, že tohle dokáže SHEVA?" zeptal se Scarry, poklepávaje na výsledky analýzy.

Branchová prokázala ve fetálních tkáních vysokou hladinu částic SHEVA, hodně přes milion částic na gram. Virus plod, či jak by se dal tento bizarní útvar nazvat, přímo zaplavil; jedině ve folikulární hmotě, v ovariu, se jeho částice prakticky nenacházely. Na konec stránky přidala poznámku:

Tyto částice obsahují méně než 80 000 nukleotidů jednovláknové RNA. Všechny jsou spojeny s neidentifikovaným proteinovým komplexem o 12 000 kilodaltonů v jádře hostitelské buňky. Virový genom vykazuje podstatné známky podobnosti s SHEVA. Zavolejte do mé kanceláře. Ráda bych získala čerstvější vzorky pro přesné PCR (Polymerase chain reaction-polymerázová řetězová reakce) a sekvenování.

"No?" naléhal Scarry. "Má tohle na svědomí SHEVA, nebo nemá?"

"Možná," odpověděl Dicken.

"Dostal už tedy Augustin to, co potřeboval?"

V Clifton Road 1600 se zprávy šířily rychle.

"Nikomlu ani slovo, Tome," řekl Dicken. "Myslím to vážně."

"Tom mlčet jako hrob, massa." Scarry prstem naznačil, jak si zapíná pusku na zip.

Dicken strčil zprávu a rozbor do složky a vrhl pohled na hodinky. Bylo šest. Možná že je Augustin ještě ve své kanceláři.

Dalších šest nemocnic v oblasti Atlanty, které patřily k Dickenově síti, hlásilo zvýšený počet potratů s podobnými zbytky plodů. Přibývalo zařízení, která začala testovat matky na přítomnost SHEVA, a nacházela ji.

O tom bude hlavní lékařka určitě chtít vědět.

19 KAPITOLA

Long Island, New York

Na šterkové příjezdové cestě parkovalo zářivě žluté hasičské auto a vozidlo Záchrané služby. Jejich rotující majáčky, červený a modrý, svými záblesky prosvětlovaly odpolední stíny na starém domě. Kaye projela kolem hasičského vozu a zastavila za ambulancí, s očima dokořán a zvlhlými dlaněmi, se srdcem až v krku. Nepřestávala šeptat: "Proboha, Saule. Teď ne."

Od východu se přihnaly mraky, pokazily to slunné odpoledne a nakupily se jako šedivá stěna za oslňujícími světly pohotovostních vozů. Otevřela dvířka, vystoupila a zůstala hledět na dva požárníky, kteří jí pohled bez zájmu opláceli. Mírný a teplý vítr jí pročísl vlasy. Ve vzduchu bylo cítit vlhko a dusno; večer by mohla přijít bouřka.

Přistoupil k ní mladý člen posádky záchranky. Ve tváři měl výraz profesionální účasti a držel desky na záznamy. "Paní Madsenová?"

"Langová," odpověděla. "Kaye Langová, Saulova manželka." Ohlédla se, pokoušejíc se vzpamatovat, a poprvé zahlédla policejní auto, zaparkované za vozem hasičů. "Paní Langová, zavolala nás slečna Caddy Wilsonová..." Caddy otevřela přední dveře a zůstala stát na verandě. Těsně za ní vyšel policejní důstojník. Dveře se za nimi zabouchly s obvyklým dřevěným klapnutím. Ten důvěrně známý, přátelský zvuk zněl náhle zlověstně.

"Caddy!" Kaye na ni zamávala. Caddy se rozběhla ze schodů, lehká bavlněná sukně se jí vpředu vyhrnovala, prameny světlých vlasů vlály. Bylo jí hodně přes čtyřicet, měla hubenou postavu, silná, šlachovitá předloktí a chlapské ruce, pohlednou tvář s oddaným výrazem a velké hnědé oči, které se teď soustředily na Kaye, ale současně v nich byla panika, jako u koně, který se může každou chvíli splašit.

"Kaye! Přišla jsem odpoledne, jako vždycky..." Zdravotník ji přerušil. "Paní Langová, váš manžel v domě není. Ještě jsme ho nenašli."

Caddy na něj upřela odmítavý pohled, jako by chtěla říct, že tohle měla vyprávět ona. "Uvnitř v domě to vypadá neuvěřitelně, Kaye. Je tam plno krve..."

"Možná byste si měla nejdřív promluvit s policií..." "Prosím!" Zavískla Caddy na muže od záchranky. "Copak nevidíte, jak je vyděšená?"

Kaye vzala Caddy za ruku a udělala pšt. Caddy si zápěstím protřela oči a dvakrát polkla, pak kývla. Přistoupil k nim policejní důstojník, vysoký a břichatý, s úplně černou kůží, vlasy úhledně sčesanými z vysokého čela a aristokratickým obličejem; oči měl moudré a unavené, s nazlátlým bělmem. Pomyslela si, že je opravdu nápadný a ve srovnání s ostatními na dvoře budí pozornost. "Madam..." začal důstojník. "Langová," napověděl mu mladý zdravotník. "Paní Langová, váš dům je momentálně tak trochu..." Kaye vykročila po schodech na verandu. Ať si ti dva vyjasní jurisdikci a postup práce. Potřebovala vidět, co Saul v domě provedl, než si začne lámat hlavu, kde by mohl být a co všechno se mohlo stát... A co by tak mohl dělat ještě teď.

Policista ji následoval. "Měl váš manžel už někdy problémy se sebepoškozováním, paní Langová?" "Ne," řekla se zaťatými zuby. "Kousal si nehty."

V domě bylo ticho až na kroky dalšího policisty, který právě sestupoval po schodech z patra. V obývacím pokoji kdosi otevřel okna. Bílé záclony se vzdouvaly nad čalouněnou pohovkou. Druhý důstojník, vyzáblý, bledý padesátník se shrbenými rameny a tváří zbrzděnou neustálými starostmi, připomínal spíš patologa nebo koronera. Začal něco povídat, jeho slova připadala Kaye vzdálená a jako by ji obtékala. Protlačila se za ním na schody, statný policista za ní. V ložnici Saul hodně řádl. Zásuvky byly vytažené, jeho šaty všude rozházené. Bez přemýšlení věděla, že usilovně hledal správné spodní prádlo, správný pár ponožek, věci, které by se hodily pro nějakou zvláštní příležitost.

Popelník na parapetu přetékal nedopalky. Camelky, bez filtru. Tvrdá droga. Kaye nenáviděla pach tabáku.

Koupelna byla lehce zastříkána krví, vana z poloviny plná narůžovělé vody, krvavé šlépěje vedly od žluté podložky přes černobílou šachovnici dlaždic až na starou tykovou podlahu a do ložnice, kde se v malých loužičkách krve zastavily.

"Teatrální," zamumlala při pohledu do zrcadla se sklem tence postříkaným krví a na krev v umyvadle. "Proboha. Ne teď, Saule."

"Máte nějakou představu, kam asi tak mohl jít?" zeptal se mohutný důstojník. "Udělal to jenom sobě, neublížil ještě někomu jinému?"

Tohle bylo nejhorší, co kdy viděla. Určitě před ní své rozpoložení skrýval, nebo snad zlom přišel s krutou, neobvyklou rychlostí a uzavřel mu veškerý přístup ke zdravému rozumu a zodpovědnosti. Kdysi jí popisoval nástup těžké deprese jako dlouhé temné závoje stínu, které vlečou ďáblův s ochablými obličejem ve zmuchlaných šatech.

"Jen sobě, jenom sobě," odpověděla a zakašlala do hrsti. Kupodivu se jí neudělalo špatně. Uviděla postel, pečlivě ustlanou, bílý přehoz stažený a přesně složený pod polštář, jak se Saul pokoušel najít v tom temném světě nějaký smysl a řád. Zastavila se u malého kruhu z krvavých kapek na dřevě u jejího nočního stolku. "Byl tady sám."

"Pan Madsen býval někdy hodně smutný," ozvala se Caddy ode dveří ložnice. Ruku s dlouhými prsty tiskla na sloupek z javorového dřeva tak pevně, až jí zbělela.

"Už se váš manžel někdy pokusil o sebevraždu?" zeptal se muž od záchranky.

"Ano," řekla. "Ale nikdy to nevypadalo tak zle."

"Zdá se, že si ve vaně rozřízl zápěstí," usoudil policista a moudře pokýval. Kaye se rozhodla, že mu bude říkat pan Smrt, a ten druhý dostane jméno pan Býk. Pánové Býk a Smrt dokážou o domě říct totéž, co ona, možná i víc.

"Vstal z vany," pokračoval pan Býk, "a..."

"Ovázal si zápěstí jako Říman, když si chtěl protáhnout svůj čas na Zemi," doplnil pan Smrt. Omluvně se na Kaye usmál. "Pardon, madam."

"A potom se asi oblékl a odešel z domu."

Přesně tak, pomyslela si Kaye. Měli pravdu, až moc.

Posadila se na postel a přála si, aby byla ten typ, co omdlévá, aby se téhle scény tu a tam na chvíli zbavila, ať se starají druzí.

"Paní Langová, možná bychom vašeho manžela dokázali najít..."

"Nezabil se," řekla. Ukázala na krev na zemi, neurčitě mávla směrem k hale a koupelně. Hledala aspoň droboučkový náznak naděje a na okamžik se jí zdálo, že se už už nějakého chytá. "Bylo to zlé, ale... jak jste říkal, nechal toho."

"Paní Langová..." začal pan Býk.

"Musíme ho najít a dostat do nemocnice." Při náhlé představě, že by ho ještě mohla zachránit, se jí zlomil hlas a začala tiše vzlykat.

"Člun je pryč," řekla Caddy. Kaye ihned přestala plakat a přistoupila k oknu. Klekla si na židli a pohlédla dolů ke krátkému molu, vyčnívajícímu ze skalnaté hráze do šedozelené vody. Malá plachetnice na svém místě nekotvila. Kaye se otfásla jakoby chladem. Pomalu si začínala připouštět, že tohle by mohlo být ono. Statečné pokusy o odmítání skutečnosti už nemohly dál soupeřit s krví a chybějícími věcmi. Saul byl úplně mimo, ovládl ho ten smutný/špatný, závoj pokrytý Saul.

"Nikde ji nevidím," promluvila pronikavým hlasem, hledíc přes zčeřenou vodu. "Má červenou plachtu. Nikde tady"

není."

Požádali ji o popis, o fotografii, oboje jim poskytla. Pan Býk sešel dolů k předním dveřím, k policejnímu vozu. Kaye ho kousek doprovázela, ale pak zamířila do obývacího pokoje.

Nemohla zůstat v ložnici. Pan Smrt a zdravotník jí kladli další otázky, na ně však už neměla mnoho odpovědí.

Policejní fotograf a asistent koronera se svým vybavením šli nahoru.

Caddy všechno sledovala zaujatým sovím pohledem a také s kočičí zvědavostí. Nakonec Kaye objala a něco řekla,

Kaye zase automaticky odpověděla, že bude v pořádku. Caddy už chtěla jít, ale nějak se k tomu nemohla přimět.

V té chvíli se v pokoji objevila kočka, Crickson. Kaye ho zvedla a pohládila a najednou ji napadlo, jestli všechno viděl.

Pak se sehnula a jemně ho postavila na podlahu.

Minuty se zdály delší než hodiny. Setmělo se a do oken obývacího pokoje zabubnoval déšť. Konečně se vrátil pan Býk a pan Smrt odešel.

Caddy trochu provinile a zděšeně, současně však fascinovaně přihlížela.

"Nemůžeme vám tu uklízet," řekl Kayl pan Býk. Podal jí obchodní navštívenku. "Tihle lidé mají takovou malou firmičku.

Uklízejí místa jako je tohle. Není to levné, ale odvedou dobrou práci. Jsou to manželé. Křesťané. Milí lidé."

Kaye přikývla a vzala si navštívenku. Nechtěla ten dům, v téhle chvíli ho vůbec nechtěla, uvažovala o tom, že prostě zamkne dveře a půjde pryč.

Caddy odcházela poslední. "Kam půjdete na noc, Kaye?" zeptala se.

"Ještě nevím," odpověděla Kaye.

"Můžete zůstat u nás, drahoušku, zvu vás."

"Díky, ale v laboratoři mám lehátko. Asi se dnes vyspím tam. Můžete se postarat o kočky? Teď... na ně nemůžu myslet."

"Samozřejmě. Hned je seženu. Chcete, abych se vrátila?" zeptala se Caddy. "Abych tu uklidila, až tamti... Až budou hotovi?"

"Zavolám," řekla Kaye. V té chvíli byla na pokraji zhroutení. Caddy ji objala tak silně, až to skoro bolelo, a vydala se hledat kočky. Asi o deset minut později odešla a Kaye v domě osaměla.

Žádný vzkaz, žádná zpráva, nic.

Zazvonil telefon. Nejdřív ho chvíli nezvedala, ale zvonil dál a záznamník byl vypnutý, asi ho vypnul Saul. Možná volá Saul, pomyslela si zděšeně. Nenáviděla sama sebe za to, že na okamžik ztratila naději. Zvedla telefon.

"Je tam Kaye?"

"Ano." Mluvila ochraptěle, musela si odkašlat.

"Paní Langová, tady je Randy Foster z AKS Industries. Potřebuju mluvit se Saulem. Obchodně. Je doma?"

"Není, pane Fostere."

Odmlka. Rozpaky. Co teď má říkat? Prozradit, co se děje? Kdo vůbec je Randy Foster a co to má být za obchod?

"To je mi líto. Povězte mu, že s právníky už jsme se vším hotovi a smlouvy jsou připraveny. Doručeny budou zítra.

Naplánovali jsme schůzku na čtyři hodiny odpoledne. Těším se, až vás poznám, paní Langová."

Na to jen něco zamumlala a položila sluchátko. Na chvíli se jí zdálo, že se přece jen zhroutí, že se vážně docela sesype.

Místo toho se však pomalu, rozvážně vrátila nahoru a zabalila si do velkého kufru šaty na příští týden.

Pak odešla z domu a došla autem do EcoBacteru. Budova byla teď, v době večere, téměř prázdná, a ona hlad neměla.

Odemkla si vlastním klíčem malou postranní kancelář, kde měl Saul skládací lehátko a příkrývky. Na okamžik zaváhala, než otevřela. Pak opatrně strčila do dveří, které se otvíraly dovnitř.

Malá místnost bez oken byla temná, prázdná a chladná. Voněla čistotou. Všechno bylo v pořádku.

Kaye se svlékla a zalezla si pod běžovou vlněnou deku, pod sebou čerstvě vyprané bílé prostěradlo.

Ráno se probudila časně, ještě před svítáním, zpocená a roztrávená, nikoli nemocí, ale zděšením z nové představy sebe samotné jako vdovy.

20 KAPITOLA

Londýn

Reportéři Mitche nakonec objevili na letišti Heathrow. Sam seděl naproti němu u jednoho z malých stolků kolem otevřeného baru s mořskými specialitami a viděl, jak se pět z nich, dvě ženy a tři muži, shlukují za nízkou ohrádkou z umělé zeleně, která ohraničovala jídelní prostor, a zasypávají ho otázkami. Zvědaví nebo podráždění cestující od ostatních stolků přihlíželi, jiní procházeli kolem se zavazadly na vozících.

"To vy jste jako první potvrdil, že jde o prehistorické mumie?" zeptala se starší žena s kamerou v ruce. Sebevědomě odhodila dozadu lokny vlasů, obarvených hennou, oči jí jezdily zprava doleva, až se nakonec zaostřily na Mitchovi, očekávající odpověď.

Mitch uťobl z krabího kokteilu před sebou.

"Myslíte, že tento nález souvisí s Mužem z Pasca v USA?" zeptal se jeden z mužů, zjevně doufaje, že Mitche vyprovokuje.

Mitch by ty tři od sebe nerozeznal. Všichni byli třicátníci, oblečení v pomačkaných černých oblecích, všichni měli zápisníky a digitální magnetofony.

"To byl váš poslední průšvih, že?"

"Vypověděli vás z Rakouska?" vyptával se další.

"Kolik vám ti mrtví horolezci zaplatili, abyste neprozradil jejich tajemství? Za kolik chtěli mumie prodat?" Mitch se opřel a okázale se protáhl, pak se usmál. Obarvená žena to přesně natočila. Sam potřásl hlavou a přikrčil se, jako by nad ním visel bouřkový mrak.

"Zeptejte se mě na to dítě," řekl Mitch.

"Jaké dítě?"

"Zeptejte se na to dítě. Na to normální dítě."

"Kolik podobných míst už jste vyraboval?" zeptala se hennovláška vesele.

"Našli jsme dítě v jeskyni s jeho rodiči," pokračoval Mitch a vstal. Litinovou židličku přitom odstrčil s ošklivým zaskřípěním. "Tati, jdeme."

"Výborně," řekl Sam.

"V jaké jeskyni? Patřila jeskynnímu muži?" zajímal se muž uprostřed.

"Jeskynnímu muži a ženě," opravila ho mladší reportérka.

"Myslíte, že ho unesli?" Hennovláška si olízla rty.

"Unesli dítě, zabili ho a vzali si ho s sebou do hor, aby měli co jíst... Pak je zastihla bouře, zahynuli!" prohlásil nadšeně muž vlevo.

"To by byl příběh!" liboval si třetí muž.

"Zeptejte se na to vědci." Mitch se začal o berličích prodírat k pultu, aby zaplatil účet.

"Vědci ty informace přidělují jako svátost!" zavolala za ním mladší reportérka.

21 KAPITOLA

Washington, D.C.

Dicken seděl vedle Marka Augustina v kanceláři hlavní lékařky doktorky Maxiny Kirbyové. Kirbyová byla střední postavy, podsaditá, s bystrými mandlovými očima a čokoládovou pletí, na níž se dalo najít jen pár vrásek a která popírala jejich šedesát let. Ty vrásky se ale během poslední hodiny prohloubily.

Bylo jedenáct večer, podrobnosti už probrali dvakrát po sobě. Laptop právě potřetí automaticky procházel sérii diapozitivů s grafy, tabulkami a definicemi, ale díval se už jen Dicken.

Frank Shawbeck, náměstek ředitele Národního ústavu zdraví (NIH), vešel masivními šedými dveřmi zpátky do místnosti. Byl na záchodě dole v hale. Všichni věděli, že Kirbyová nemá ráda, když její soukromou toaletu používá někdo jiný.

Hlavní lékařka upřela pohled na strop a Augustin se na Dickena nepatrně, krátce zamračil, což mělo naznačit, že prezentace nebyla dost přesvědčivá.

Zvedla ruku. "Prosím, zastavte to, Christophere. Motá se mi z toho hlava." Dicken stiskl klávesu ESCAPE a vypnul promítací přístroj. Shawbeck rozsvítil světla v kanceláři a strčil si ruce do kapes. Pak se s výrazem loajální podpory usadil na rohu širokého javorového stolu Kirbyové.

"Tyhle domácí statistiky," začala Kirbyová, "všechny z místních nemocnic - to je silný argument. Jde o něco, co se děje blízko, v sousedství... a ještě k tomu nám přicházejí další zprávy z jiných měst i států."

"Neustále," potvrdil Augustin. "Snažíme se jednat nenápadně, jenže -"

"Stejně se nám tady líhne podezření." Kirbyová se chytla za ukazováček a zírala na vlastní olámaný nalakovaný nehet. Nehet měl zelenomodrou barvu kachního peří. Hlavní lékařce bylo přes šedesát, ale lak na nehty si vybírala jako šestnáctka. "Každou chvíli se to může objevit ve zprávách. SHEVA je víc než jen kuriozita. Znamená totéž, co Herodova chřipka. A ta způsobuje mutace a, potraty. Mimochodem, to jméno..."

"Snad až moc výstižné," poznamenal Shawbeck. "Kdo ho vymyslel?"

"Já," odpověděl Augustin.

Shawbeck se zjevně ujal role hlídacího psa. Dicken už ho viděl hrát Augustinova protivníka, ale nikdy nedokázal odhadnout, nakolik to bylo upřímné.

"Tak dobře, Franku, Marku, tohle je tedy moje střelivo?" zeptala se Kirbyová. Než stačili odpovědět, zatvářila se spokojeně a hloubavě, nafoukla rty a prohlásila: "Je to pěkně strašidelné."

"Je to prostě ono," řekl Augustin.

"Jenomže to nedává smysl," pokračovala. "Něco se jen tak vynoří z našich vlastních genů a dělá to z našich dětí zřůdy... S jediným obrovským vaječníkem? Marku, co to sakra je?"

"Etiologii neznáme, madam," odvětil Augustin. "Jsme hrozně pozadu, počet pracovníků na jednotlivých projektech byl stažen na minimum..."

"Vždyť víte, Marku, že žádáme o víc peněz. Ale nálada v Kongresu je ošklivá. Opravdu nechci, aby mě přistihli při falešném poplachu."

"Co se týče biologie, odvedli jsme prvotřídní práci. Co se týče politiky, jde o časovanou bombu," prohlásil Augustin.

"Pokud to brzy nezveřejníme -"

"Zatraceně, Marku," namítl Shawbeck, "neprokázali

jsme přímé spojení! Lidé, kteří tuhle chřipku chytnou - všechny jejich tkáně jsou zaplaveny částicemi SHEVA, a trvá to pak ještě celé týdny! Co když ty viry jsou staré a slabé a nemají pořádný elán? Vynořily se, protože..." mávl rukou, "protože je mň ozónu a všichni dostáváme víc ultrafialového záření nebo kdovíčeho, třeba jako se opar objeví na rtu při poranění? Možná jsou neškodné a s těmi potraty nemají nic společného."

"Nemyslím, že by to byla náhoda," ozvala se Kirbyová. "Ta čísla hovoří dost jasně. Proč se tělo těch virů nezbaví, nevytloučí je?"

"Protože se uvolňují nepřetržitě po celé měsíce," řekl Dicken. "Ať s nimi tělo dělá, co chce, stále se objevují, a pocházejí z různých tkání."

"Z jakých tkání?"

"To ještě nevíme jistě," ujal se slova Augustin. "Zkoumáme kostní dřev a lymfu."

"Nenašli jsme vůbec žádný projev virémie," pokračoval Dicken. "Žádné zvětšení sleziny a mizních uzlin. Všude samý virus, a nikde žádná pořádná reakce na něj." Nervózně se podrbal na tváři. "Rád bych si něco prošel ještě jednou."

Hlavní lékařka obrátila pohled na něj a Shawbeck s Augustinem ztichli, když to zpozorovali.

Dicken si přitáhl židli o pár palců dopředu. "Ženy se nakazí virem SHEVA od svých stálých partnerů. Osamělé ženy - ty bez vážné známosti - tu nemoc nedostanou."

"To je hloupost." Shawbeck znechuceně zkrivil tvář. "Jak zatraceně může nějaká nemoc vědět, jestli tu ženskou někdo šuká nebo ne?" Teď byla s mračením řada na Kirbyové. Shawbeck se omluvil. "Ale chápete, co mám na mysli?" dokončil.

"Na to odpovídají naše statistiky," odporoval mu Dicken. "Velmi důkladně jsme všechno prověřili. Nemoc se přenáší z mužů na jejich partnerky, ale až po dosti dlouhé expozici. Homosexuální muži virus na své partnery nepřenesou."

Pokud nedojde k heterosexuálnímu kontaktu, k nákaze nedojde. Je to pohlavně přenosná choroba, ale selektivní."

"Ježíši," vyhrkl Shawbeck a Dicken nedokázal rozeznat, jestli chtěl vyjádřit pochybnost nebo hrůzu.

"Prozatím to tedy akceptujeme," prohlásila hlavní lékařka. "A co způsobilo, že se SHEVA objevila právě teď?"

"SHEVA a lidstvo jsou očividně spřízněni už hodně dlouho," řekl Dicken. "Mohlo by jít o lidský ekvivalent lyzogenního fága. U bakterií se lyzogenní fágy začínou projevovat, když je bakterie vystavena vnějším stimulům, které lze považovat za život ohrožující - v podstatě jde o stres. Možná SHEVA reaguje na faktory, vyvolávající u lidí stres. Přelidnění. Společenské podmínky. Radioaktivita."

Augustin na něj vrhl varovný pohled.

"Jsme zatraceně složitější než bakterie," uzavřel.

"Domníváte se, že se SHEVA objevila kvůli přelidnění?" přeptala se Kirbyová.

"Snad, ale o to mi tolik nejde," řekl Dicken. "Lyzogenní fágy mohou být bakterii ve skutečnosti prospěšné. Někdy s ní žijí v symbióze. Pomáhají bakterii přizpůsobit se změnám podmínek, dokonce novým zdrojům výživy, novým příležitostem pomoci přenosu genů z jedné bakterie do druhé. Co když SHEVA slouží i u lidí něčemu užitečnému?"

"Třeba snížením stavu populace?" navrhl skepticky Shawbeck. "Stres z přelidnění v nás aktivuje malé odborníky na potraty? No paráda."

"Možná, já nevím." Dicken si nervózně otřel dlaně o kalhoty. Kirbyová si toho všimla a věnovala mu chladný pohled, jako by si připadala trapně za něj.

"A kdo to tedy ví?" zeptala se.

"Kaye Langová," odpověděl Dicken.

Augustin udělal rukou nenápadné gesto, tak aby ho hlavní lékařka neviděla; Dicken se pohyboval na tenkém ledě. Tohle spolu předem neprobírali.

"Zdá se, že v případě SHEVA měla náskok před všemi ostatními," řekla Kirbyová. Předklonila se nad stolem, oči dokořán, a upřela na něj vyzývavý pohled. "Ale jak jste, Christophe, mohl vědět... Už tehdy v srpnu, v Gruzii? To je ten váš lovecký instinkt?"

"Četl jsem její studie," odpověděl Dicken. "To, o čem psala, mě naprosto fascinovalo."

"To mě zajímá. Proč vás vlastně Mark poslal do Gruzie a Turecka?" zeptala se Kirbyová.

"Málokdy Christophera někam posílám," řekl Augustin. "Když jde o určitý druh kořisti, projevuje skutečně vlčí instinkty."

Kirbyová nespouštěla z Dickena pohled.

"Nebuďte příliš skromný, Christophe. Mark vás vyslal na průzkum a dal vám za úkol hledat nějakou děsivou chorobu. To vážně oceňuju. Je to něco jako využití metod preventivní medicíny v politice. A v Gruzii jste čirou náhodou narazil na Kaye Langovou?"

"CDC má ve Tbilisi pobočku," přispěchal na pomoc Augustin.

"Ale tam pan Dicken vůbec nešel, dokonce tam nevykonal ani zdvořilostní návštěvu," prohlásila hlavní lékařka se svraštělým obočím.

"Hledal jsem Langovou. Obdivuju její práci."

"Ale nic jste jí neprozradil."

"Nic podstatného."

Kirbyová se opřela v křesle a pohlédla na Augustina. "Můžeme ji k tomu přizvat?"

"Má teď nějaké potíže," řekl Augustin. "Jaké potíže?"

"Její manžel zmizel a vypadá to na sebevraždu," odpověděl Augustin.

"Ale to už bylo před měsícem," ozval se Dicken. "Jenomže se objevily další problémy. Před svým zmizením manžel Langové bez jejího vědomí prodal jejich společnost, aby splatil to, co investoval do nějakého rizikového podnikání, o kterém ona zjevně neměla ani tušení."

O tom Dicken dosud neslyšel. Augustin si už Kaye Langovou očividně sám prověřoval.

"Ježíši," vzdychl Shawbeck. "Tak co je vlastně zač, nějaká troska? Budeme čekat, až se z toho dostane?"

"Jestli ji potřebujeme, tak není co řešit," prohlásila Kirbyová. "Pánové, já mám z téhle záležitosti divný pocit. Nazvěte to třeba ženskou intuicí, myslíte si, že to má co do činění s vaječníky a tak. Zkrátka chci veškerou dostupnou odbornou

pomoc. Marku?"

"Zavolám jí." Augustin se vzdal neobvykle snadno. Dokázal odhadnout, odkud vítr vane; prostě tentokrát Dicken zabodoval.

"To udělejte." Kirbyová se v křesle natočila k Dickenovi, aby mu mohla hledět přímo do tváře. "Christophere, pro všechno na světě, mně se pořád ještě zdá, že mi něco tajíte. Ven s tím!"

Dicken se usmál a zavrtěl hlavou. "O nic nejde, vážně. Nic hmatatelného."

"Že by?" Kirbyová zvedla obočí. "A to říká nejlepší lovec virů v NCID? Mark tvrdí, že na váš nos je spoleh."

"Mark je tu a tam až moc upřímný," řekl Augustin.

"Jasně," řekla Kirbyová, "A Christopher by měl také projevit trochu upřímnosti. Tak co vám říká váš nos?"

Dickena otázka hlavní lékařky poněkud vystrašila; zdráhal se ukázat karty, dokud toho neměl moc v ruce. "SHEVA je velmi, velmi stará," zopakoval.

"A?"

"Nejsem si jist, jestli jde vůbec o nemoc."

Shawbeck vydal tiché, pochybovačné odfrknutí.

"Pokračujte," povzbudila Dickena hlavní lékařka.

"Už dlouho patří do lidské biologie. Byla součástí naší DNA ještě dřív, než vznikl člověk. Možná prostě dělá to, co dělat má."

"To jako zabíjet děti?" podotkl Shawbeck kousavě.

"Regulovat nějakou speciální funkci, něco na vyšší úrovni."

"Držme se raději při zemi," navrhl Augustin. "SHEVA vyvolává Herodovu chřipku. Způsobuje těžké vrozené defekty a potraty."

"Ta souvislost mi připadá dostatečně prokazatelná," řekla doktorka Kirbyová. "Myslím, že bych to mohla obhájit před Kongresem i prezidentem."

"Souhlasím," připojil se Shawbeck. "Pochopitelně s hlubokým znepokojením. Moc rád bych věděl, jestli nás tahle záhada cestou nedohoní a nekousne nás do zadku."

Dickenovi se ulevilo. Málem by byl všechno pokazil, ale nakonec se mu podařilo nechat si eso v rukávu; neprozradil nic o nálezu SHEVA v mrtvolách z Gruzie. Právě mu totiž došly výsledky od Marie Konigové z Washingtonské univerzity.

"Zítřka se setkám s prezidentem," řekla hlavní lékařka. "Má na mě deset minut. Sežňte mi domácí statistiky, na papíře, deset barevných kopií."

SHEVA brzy způsobí oficiálně uznanou krizovou situaci. Zdravotnická politika má tendenci řešit krize za použití důvěrně známých vědeckých postupů a za pomoci vyzkoušené byrokratické rutiny. Dicken nečekal, že by někdo uvěřil jeho závěrům, dokud se neukáže, jak podivná je ve skutečnosti tato nová krize. Vždyť jim stěží dokázal uvěřit on sám. Venku, pod oblohou kalného listopadového odpoledne, která se barvou podobala plsti, otevřel Augustin dveře vládního lincolnu a přes jeho střechu řekl: "Když se vás někdo zeptá, co si opravdu myslíte, co uděláte?"

"Nechám věcem volný průběh."

"Chytrý hoch. To je ono."

Augustin řídil. Zdálo se, že je s průběhem schůzky celkem spokojen, přestože Dicken jednou málem klopýtl. "Za šest týdnů odchází na odpočinek. Šéfovi sekretariátu v Bílém domě navrhne jako svého nástupce mě."

"Blahopřeju," řekl Dicken.

"Se Shawbeckem jako náhradníkem," dodal Augustin. "Ale tohle by mi mohlo pomoci, Christophere. Tohle by mohla být moje vstupenka."

22 KAPITOLA

New York City

Kaye seděla v tmavohnědém koženém křesle v bohatě dřevem obkládané kanceláři a přemítala, proč si dobře placení právníci z Východního pobřeží vybírají takové elegantně ponuré potahy. Prsty tiskla mosazné hlavičky hřebíků na čalouněné opěrce.

Právník AKS Industries, Daniel Munsey, stál vedle pracovního stolu J. Roberta Orbisona, který zastupoval její rodinu už po třicet let.

Její otec s matkou zahynuli před pěti lety a Kaye mu od té doby nezaplatila žádnou zálohu. Po Saulově zmizení a ohromující zprávě od AKS a právního zástupce EcoBacteru, který nyní pochleboval AKS, přišla k Orbisonovi ve stavu naprostého šoku. Objevila, že je to slušný a starostli-

vý chlapík. Řekl jí, že nebude chtít víc, než během těch třiceti let vždycky účtoval panu a paní Langovým.

Orbison byl vyzábělý muž s orlím nosem a se stařeckými skvrnami po celé hlavě a na tvářích, na četných bradavicích měl chlupy, rty vlhké a uvolněné a modré oči kalné, ale oblékl si na zakázku šitý proužkovaný oblek se širokými klopami a vázankou, která téměř vyplňovala výstřih jeho vesty.

Munsey byl tmavý, pohledný třicátník a mluvil jemným hlasem. Měl na sobě hladký vlněný oblek v barvě tabáku a znal biotechnologie téměř tak dobře jako ona, a v některých ohledech lépe.

"AKS patrně není zodpovědná za krach pana Madsena," řekl Orbison pevným, vlídným hlasem, "ale za těchto

okolností se domníváme, že vaše společnost dluží paní Langové náležitou ohleduplnost."

"Finanční ohleduplnost?" Munsey užasle zvedl ruce. "Saul Madsen nedokázal přesvědčit své investory, aby ho nadále finančně podporovali. Očividně se zaměřil na obchodní jednání s výzkumným ústavem v Gruzii." Munsey smutně potřásl hlavou. "Moji klienti jeho investory vyplatili. Jejich cena byla přiměřená, zvláště když vezmeme v úvahu, co se přihodilo potom."

"Kaye vložila do manželovy společnosti spoustu práce. Odškodnění za intelektuální vlastnictví -"

"Přispěla sice významně k rozvoji vědy, ne však k vytvoření produktu, se kterým by potenciální kupec mohl obchodovat."

"Pak tedy určitě zasluhuje spravedlivou kompenzaci za zvýšení ceny EcoBacteru díky svému jménu."

"Paní Langová nebyla legální spoluvlastník firmy. Saul Madsen zjevně nikdy nepovažoval svou manželku za víc než vedoucího zaměstnance."

"Bylo politováníhodným opomenutím, že se o to paní Langová nezajímala," připustil Orbison. "Důvěřovala manželovi."

"Jsme přesvědčeni, že má právo na veškerý majetek z pozůstalosti. EcoBacter však k tomuto majetku nepatří."

Kaye stočila pohled stranou.

Orbison se zahleděl na skleněný povrch svého stolu. "Paní Langová je známá vědkyně, pane Munsey."

"Pane Orbisone, paní Langová, firma AKS Industries kupuje a prodává prosperující podniky. Po smrti Saula Madsena už EcoBacter k prosperujícím podnikům nepatří. Nemá žádné významné patenty, žádné obchodní vztahy s jinými společnostmi či institucemi, které bychom nemohli stejně dobře znovu navázat i my. Jediný produkt, který by mohl být prodejný, lék proti choleře, ve skutečnosti vlastní takzvaná zaměstnankyně. Pan Madsen byl ve svých smlouvách značně velkorysý. Můžeme mluvit o štěstí, pokud fyzický majetek pokryje desetinu našich výdajů. Nedáme dohromady ani výplaty za tento měsíc, paní Langová. Nemáme ani kupce."

"Jsme přesvědčeni, že by paní Langová - když vezmeme v úvahu její pověst - během pěti měsíců dokázala získat solidní finanční podporu a EcoBacter by znovu zahájil činnost. Zaměstnanci jsou k ní neobyčejně loajální. Někteří dokonce sepsali prohlášení o svém odhodlání zůstat s Kaye a pomoci jí činnost EcoBacteru obnovit."

Munsey opět zvedl ruce: bez šance. "Moji klienti se řídí svými instinkty. Možná si měl pan Madsen vybrat jinou firmu, které by svůj podnik prodal. S veškerou úctou k paní Langové - a kdo by si jí mohl vážit víc než já - nevykonala žádnou práci, která by byla bezprostředně komerčně zajímavá. Biotechnologie patří k vysoce soutěživým oborům, paní Langová, jak jistě víte."

"Budoucnost je v tom, co tvoříme, pane Munsey," řekla Kaye.

Munsey smutně potřásl hlavou. "Já osobně bych do vás investoval bez rozmýšlení. Ale já jsem dobrák. Ostatní členové společnosti..." Nechal slova pozvolna vytratit.

"Děkuji, pane Munsey." Orbison složil ruce do střičky a opřel si o ně svůj dlouhý nos.

Munsey se zdál tímto propuštěním zmaten. "Opravdu mě to velice mrzí, paní Langová. Stále máme potíže s dokončením jednání o dluhopisech a s pojištěním, vzhledem ke způsobu, jakým pan Madsen zmizel."

"Už se nevrátí, jestli máte obavy právě z toho!" Kaye se zlomil hlas. "Našli ho, pane Munsey. Nevrátí se a nezasměje se s námi a nefekne mi, co teď mám dělat se svým životem."

Munsey na ni zůstal zkoprněle hledět.

Nemohla přestat. Slova se z ní jen valila. "Našli ho na skalách Long Islandského průlivu. Vypadal příšerně. Musela jsem ho identifikovat podle snubního prstenu."

"To je mi strašně líto. Nevěděl jsem o tom," řekl Munsey.

"Konečná identifikace byla provedena dnes ráno," oznámil mu Orbison pokojně.

"Opravdu mě to moc mrzí, paní Langová."

Munsey vycouval z místnosti a zavřel za sebou dveře.

Orbison Kaye mlčky pozoroval.

Utřela si oči hřbetem ruky. "Netušila jsem, jak moc pro mě znamená. Když jsme spolu tak dlouho pracovali, spojilo nás to v jednu mysl. Myslela jsem si, že mám svůj vlastní život a vlastní hlavu... a teď vidím, že je to úplně jinak. Jsem mňi než půl člověka. Je mrtvý."

Orbison přikývl.

"Odpoledne se vracím do EcoBacteru, uspořádat se všemi našimi lidmi malé smuteční shromáždění. Povím jim, že je načase shánět si práci, a že já jsem v tom s nimi."

"Jste chytrá a mladá. Zvládnete to, Kaye."

"Já vím, že zvládnu!" vyhrkla vztekle. Pak, jako by zaslechla ozvěnu svých slov, se zasmála. Bouchla se pěstí do kolena. "Zatraceně! Ten... mizera. Ten grázl. Neměl na to právo!"

"To tedy zatraceně neměl," přisvědčil Orbison. "Byl to laciný, špinavý trik, takhle podrazit člověka jako vy." Oči se mu rozjasnily hněvem a soucitem. Takhle by mohl vejít do soudní síně a vyzářovat emoce jako rezavá petrolejka.

"Jasně," řekla a zdivočelým pohledem zatékala po místnosti. "Bože, bude to tak těžké. Víte, co je na tom všem nejhorší?"

"Copak, děvenko?" zeptal se Orbison.

"Jedna moje část z toho má radost" Kaye se rozplakala.

"No, no," řekl Orbison, už zase jen starý, unavený muž.

Středisko pro prevenci a potírání chorob, Atlanta

"Mumie neandrtálců," řekl Augustin. Rázným krokem přešel Dickenovu malou kancelář a hodil mu na stůl složený papír. "Čas nestojí. Ani Newsweek."

Dicken odstrčil složku s kopiemi pitevních zpráv novorozenců a potracených plodů z nemocnice Northside Hospital v Atlantě a zvedl papír. Byl to časopis Atlanta Journal-Constitution a titulky na první straně hlásal: "Ledovcový pár patří prehistorii."

Bez valného zájmu, jen ze zdvořilosti, přelétl článek očima a vzhlédl k Augustinovi.

"Ve Washingtonu začíná být horko," řekl ředitel. "Pověřili mě sestavením pracovní skupiny."

"Pod vaším vedením?"

Augustin přikývl.

"To je dobrá zpráva," řekl Dicken opatrně, v očekávání bouřky.

Augustin si ho měřil s nehybnou tváří. "Použili jsme statistiky, které jste dal dohromady, a prezidenta to k smrti vyděsilo. Hlavní lékařka mu ukázala jeden z těch potratů. Samozřejmě jenom fotku. Nikdy prý ještě nezažila, aby ho otázka zdraví národa tak rozrušila. Prezident si přeje, abychom veřejnost ihned se vším seznámili, a to podrobně.

„Umírají děti“, povídal. „Jestli to dokážeme vyřešit, běžte a okamžitě to vyřešte.“

Dicken trpělivě vyčkával.

"Doktorka Kirbyová si myslí, že by to mohla být práce na plný úvazek. Mohlo by nám to přinést další finance, dokonce i dotace pro mezinárodní akce."

Dicken se chystal zatvářet účastně.

"Nechtěl jsem rozptylovat tím, že bych zaujal její místo." Augustin měl najednou oči tvrdé jako oblázky.

"Shawbeck?"

"Právě tak. Ale prezident si ještě může vybrat sám. Zítra se koná konference o Herodově chřipce. „Celosvětová válka proti mezinárodnímu zabijákovi“. Lepší než dětská obrna; a politicky je to trefa, ne jako AIDS."

"Líbat dětičky a starat se o jejich blaho?"

Augustinovi to nepřipadalo k smíchu. "Cynismus vám nesluší, Christophere. Vy jste ten idealista, vzpomeňte si."

"Za to může ta napjatá atmosféra," hájil se Dicken.

"Jasně. Mám sestavit tým, aby ho zítra v poledne Kirbyová a Shawbeck mohli schválit. Vy jste pochopitelně první na řadě. Večer se chystám na konferenci s pár lidmi z NIH a personalisty z New Yorku. Každý ředitel vládní organizace si bude chtít z toho koláče ukousnout. Moje práce zčá-

ti spočívá v tom, abych jim předhodil věci, na kterých můžou pracovat, aniž by dostali chuť převzít celou akci. Můžete se spojit s Kaye Langovou a říct jí, že bude povolána?"

"Jistě," řekl Dicken. U srdce měl zvláštní pocit a jako by mu chyběl dech. "Rád bych si taky pár lidí vybral."

"Doufám, že to nebude celá armáda."

"Ze začátku ani ne," odpověděl Dicken.

"Potřebuju tým," zdůraznil Augustin. "Žádný volný svazek svobodných pánů. Žádné primadony."

Dicken se usmál. "A co takhle nějaký ten sólista?"

"Když nebude zpívat falešně... Nastal čas na zpěv hymny. Potřebuju zázemí, musím vědět o všem, co se kde šustne.

Tohle by mohly zařídít Martha a Karen z personálního. Nechci žádné fanatiky, nestojím o horké hlavy ani o cvoky."

"Pochopitelně," poznamenal Dicken. "To byste mě ale musel vynechat."

"Geniální chlapec." Augustin si olízl prst a udělal ve vzduchu znamení. "Mám dovoleno jedno jediné. Stát se hláskou troubou naší vlády. Přijďte v šest do mé kanceláře. Vezměte s sebou nějakou pepsikolu a kyblík ledu z laboratoře, čistého ledu, jasné?"

24 KAPITOLA

Long Island, New York

Když Kaye přijela k EcoBacteru, stály před hlavním vchodem budovy tři stěhovací vozy. Prošla kolem dvou mužů, kteří právě nesli kolem recepcce nerezovou laboratorní ledničku. Další vlekl čtečku na mikrodestičky a za ním čtvrtý nesl počítač. Mravenci právě oždíbovali EcoBacter až k smrti.

Ne že by to vadilo. Stejně už mu nezbyla žádná krev.

Zamířila do své kanceláře, dosud netknuté, a energicky za sebou zavřela dveře. Usadila se na modré kancelářské židli - která stála asi dvě stě dolarů a byla velmi pohodlná - a zapnula počítač. Přihlásila se svým heslem a vyhledala přehled pracovních míst na příslušných stránkách Mezinárodní asociace biotechnologických firem. Její bostonský agent mluvil pravdu. Projevilo o ni zájem nejméně čtrnáct univerzit a sedm společností. Prohlédla si nabídky. Učitelské místo s výhledem na definitivu. Malá výzkumná virologická laboratoř v New Hampshire, kterou by vedla... Místo profesora biologie na soukromé vysoké škole v Kalifornii, Křesťanská škola, Jižanští baptisté...

Usmála se. Nabídka od Lékařské fakulty Kalifornské univerzity na práci ve výzkumné skupině renomovaného profesora genetiky (nejmenovaného), zaměřené na vrozené choroby a jejich souvislost s aktivací proviru. Tu si označila.

O patnáct minut později se v křesle opřela a dramaticky si třela čelo. Vždycky nenáviděla hledání práce, ale nemohla si dovolit ztrácet čas. Ještě nezískala žádné ceny, a možná k tomu v příštích letech ani nedorazí. Teď musela vzít svůj život do vlastních rukou a pohnout se z mělčin.

Zaškrtla tři z jedenadvaceti nabídek, které by připadaly v úvahu, a už cítila vyčerpání a podpaží jí zvlhla potem. S předtuchou něčeho neblahého zkontrolovala e-maily. Našla tam strohý vzkaz od Christophera Dickena z NCID. Jeho jméno jí znělo povědomě; pak si vzpomněla a začala proklínat monitor se zprávou, svůj život a celou tu hnusnou situaci vůbec.

Debra Kimová zaklepala na průhledné skleněné dveře kanceláře. Kaye znovu zaklela, hodně nahlas, a Kimová nakoukla dovnitř, obočí vytažené do oblouků.

"To ječíš na mě?" zeptala se nevinně.

"Požádali mě, abych se stala členkou týmu CDC," řekla Kaye a bouchla dlaní do stolu.

"Práce pro vládu. Velké zdravotnické programy. A příležitost pracovat si na vlastním výzkumu podle vlastních plánů."

"Saul nesnášel práci ve vládních laboratořích."

"Saul byl neotesaný individualista." Debra Kimová si sedla na kraj stolu. "Právě vyklízejí moje vybavení. Počítám, že tady už nic nenadělám. Mám svoje fotografie a disky a... Ježíš, Kaye!" Začala vzlykat.

Kaye vstala a objala ji.

"Nemám ponětí, kam dám myši. Ty myši mají cenu deseti tisíc dolarů!"

"Najdeme nějakou laboratoř, kde se ti o ně budou starat."

"Ale jak je převezeme? Mají v sobě *Vibrio cholerae*! Budu se jich muset vzdát a usmrtit je, než mi odvezou sterilizační vybavení a spalovnu!"

"Co na to říkají lidé z AKS?"

"Chtějí mi je nechat v karanténě. Neudělají s tím nic."

"Neuvěřitelné."

"Povídali, že jde o můj patent, takže je to můj problém."

Kaye se znovu posadila a prošla svůj záznamník, doufajíc v záblesk inspirace, ale byla to marná snaha. Kimová nepochybovala, že během jednoho či dvou měsíců najde zaměstnání, že dokonce bude moci pokračovat ve výzkumu s použitím SCID myši, ale bude si muset pořídit nové, takže ztratí šest měsíců nebo i rok.

"Nevím, co ti poradit," řekla Kaye nakřáplým hlasem a zvedla ruce v gestu bezmoci.

Kimová jí poděkovala, ačkoli Kaye netušila, za co vlastně. Ještě jednou se objaly a Kimová odešla.

Pro Debru Kimovou právě tak jako pro ostatní bývalé zaměstnance EcoBacteru nemohla Kaye udělat skoro nic.

Věděla, že se na téhle katastrofě podílela spolu se Saulem, že se provinila svou nevědomostí. Tolik nenáviděla shánění peněz, nesnášela finance, nenáviděla hledání zaměstnání. Našlo by se vůbec na světě něco praktického, co by dělala ráda?

Přečetla si Dickenův vzkaz ještě jednou. Uvědomovala si, že se musí vzpamatovat, postavit se na vlastní nohy a pokračovat v závodu. Krátkodobá práce pro vládu by mohla být přesně to, co potřebuje. Nedokázala si představit, proč Christopher Dicken potřebuje právě ji; sotva si na toho malého, oplácaného chlapíka z Gruzie pamatovala.

Vzala mobil - linky z laboratoře byly odpojeny - a zavolala na Dickenovo číslo do Atlanty.

25 KAPITOLA

Washington, D.C.

"Máme výsledky testů ze čtyřiceti dvou nemocnic po celé zemi," řekl Augustin prezidentovi Spojených států.

"Všechny případy mutací a následného odmítnutí plodu typu, který studujeme, prokazatelně souvisí s výskytem Herodovy chřipky."

Prezident seděl v čele obrovského stolu s deskou z leštěného javoru v operačním středisku Bílého domu. Byl vysoký a statný a jeho hlava s bílými kudrnatými vlasy upoutávala pozornost jako maják. Během jeho kampaně mu láskyplně přezdívali Zápalka, obracejíce tak pohrdavý název, používaný mladými ženami při popisu starších mužů, ve výraz sympatie. Po boku měl viceprezidenta; mluvčího Bílého domu, člena demokratické strany; vůdce senátní většiny, republikána; kromě nich u stolu seděli doktorka

Kirbyová, Shawbeck, tajemník HHS (Zdravotní a humanitární služby), Augustin, tři prezidentovi poradci včetně šéfa sekretariátu, pověřenec Bílého domu pro záležitosti veřejného zdraví, a ještě spousta lidí, které Dicken nedokázal identifikovat. Byl to opravdu obrovský stůl a pro tuto diskusi byly vyhrazeny tři hodiny.

Dicken musel stejně jako všichni ostatní na stanovišti bezpečnostní kontroly odložit mobilní telefon, pager a elektronický diář, než mu bylo dovoleno vstoupit. Před dvěma týdny způsobil výbuch 'mobilního telefonu', který měl u sebe údajný turista, v Bílém domě značné škody.

Vzhled operačního střediska ho trochu zklamal. Nebyly tu žádné Supermoderní obrazovky ani pulty s počítači, žádné výstražné nápisy. Jen ten rozlehlý, obyčejný pokoj s obrovským stolem a spoustou telefonů. Ale prezident naslouchal pozorně.

"SHEVA je první ověřený případ přenosu endogenního retroviru mezi lidmi," pokračoval Augustin. "Herodovu chřipku vyvolává SHEVA, o tom není pochyb. Za celou dobu svého působení ve zdravotnictví a lékařské vědě jsem nikdy neviděl nic tak virulentního. Nakazí-li se Herodovou chřipkou žena v časném stadiu těhotenství, její plod -její dítě -je nakonec odsouzeno k potratu. Podle našich statistik lze přičíst působení tohoto viru už deset tisíc potratů. Podle našich současných informací jsou jediným zdrojem Herodovy chřipky muži."

"To jméno je strašné," povzdychl si prezident. "Ale výstižné, pane prezidento," ozvala se doktorka Kirbyová.

"Strašlivé a výstižné," uznal prezident. "Nevíme, co aktivuje tento virus u mužů," řekl Augustin, "i když předpokládáme

nějaký proces spouštěný feromony, snad od ženských partnerek. Nemáme ani žádné vodítko, jak nemoc zastavit." Nechal mezi přítomnými kolovat několik listů papíru. "Naši statistikové tvrdí, že příští rok můžeme očekávat přes dva milióny případů Herodovy chřipky. Dva milióny pravděpodobných potratů." Prezident zamyšleně vstřebával informace, z nichž už větší část slyšel od Franka Shawbecka a tajemníka HHS při předchozích setkáních. To opakování bylo podle Dickenova názoru nezbytně nutné, aby politikům ukázalo, v jakých temnotách vědci ve skutečnosti tápou.

"Já pořád nechápu, jak něco, co pochází z našeho nitra, může způsobit tolik škody," ozval se viceprezident.

"Ďábel v nás," pravil mluvčí Bílého domu.

"Podobné genetické aberace mohou vyvolat rakovinu," řekl Augustin. Dicken cítil, že to vzal příliš zešířena, a zdálo se, že Shawbeck si myslí totéž. Nastala ta pravá chvíle, aby vedoucí kandidát na úřad hlavního lékaře, který má brzy nahradit doktorku Kirbyovou, pronesl svou řeč.

"Stojíme před problémem, který je pro naši lékařskou vědu nepochybně zcela nový," začal Shawbeck. "Máme však zkušenosti s HIV a já pevně doufám, že díky nim dokážeme dosáhnout průlomu během šesti až osmi měsíců. Významná výzkumná střediska po celé zemi, po celém světě, jsou připravena ujmout se tohoto úkolu. Vytvořili jsme celonárodní program, který využívá všech zdrojů NIH, CDC a Národního střediska pro infekční a alergické choroby. Rozdělili jsme si ten koláč, abychom ho dokázali rychleji sníst. Dosud nikdy jsme my všichni jako národ nebyli více připraveni vypořádat se s problémem takové závažnosti. Jakmile se tento program rozběhne, zahájí práci přes pět tisíc vědců v osmdvaceti střediscích. Získáme podporu a pomoc soukromých výzkumných společností po celém světě. Právě v této době probíhají přípravné práce mezinárodního programu. Ale všechno to začíná právě tady. Vše, co potřebujeme, je rychlá a koordinovaná reakce příslušných úřadů, dámy a pánové."

"V Bílém domě se nenajde, nikdo, kdo by měl námitky proti přidělení mimořádných finančních prostředků," řekl mluvčí. "Ani v Senátu," dodal vůdce senátní většiny. "Práce, kterou jste až dosud vykonali, na mě učinila hluboký dojem, ale možnosti naší vědy bych neviděl tak optimisticky. Doktore Augustine, doktore Shawbecku, trvalo nám přes dvacet let, než jsme se naučili trochu zvládat AIDS, přestože do výzkumu proudily miliardy dolarů. Vím o tom své. AIDS mě před pěti lety připravil o dceru." Rozhlédl se po tvářích kolem stolu. "Jestliže je tahle Herodova chřipka pro nás něčím tak novým, jak bychom mohli očekávat zázraky do šesti měsíců?"

"Zázraky nikoli," řekl Shawbeck. "Pouze počátek pochopení."

"Jak dlouho potom bude trvat, než najdeme léčbu? Nemluvíme o uzdravení. Ale léčení. Alespoň očkovací látku?" Shawbeck připustil, že neví.

"Můžeme postupovat jen tak rychle, nakolik dokážeme využít veškerou moc naší vědy," prohlásil viceprezident a rozhlédl se kolem sebe s prázdným výrazem, jako by přemítal, jak tohle asi bude pokračovat.

"Opakuji, že mám jisté pochybnosti," řekl senátor. "Zabývám se myšlenkou, jestli nejde o znamení shůry. Možná nastal čas dát svůj dům do pořádku a nahlédnout hluboko do vlastního srdce, smířit se se Stvořitelem. Je zřejmé, že jsme něčím popudili mocné síly."

Prezident si s vážným výrazem sáhl prstem na nos. Shawbeck s Augustinem byli raději zticha.

"Senátore," řekl prezident, "modlím se, abyste se mýlil."

Po skončení schůzky Augustin a Dicken následovali Shawbecka postranní chodbou kolem suterénních kanceláří až k zadnímu výtahu. Shawbeck byl viditelně rozhněván. "Takové pokřtectví," mumlal. "Nesnáším, když se začnou dovolávat Boha." Zahýbal rameny, aby uvolnil napětí v šíji, a krátce, křáplavě se uchechtl. "Já tedy hlasuji pro mimozemšťany. Říkejme tomu Akta X."

"Hrozně rád bych se tomu zasmál, Franku," řekl Augustin, "jenomže jsem pořádně vyděšený. Vstoupili jsme na neznámapované území. Polovinu proteinů, které SHEVA aktivuje, vůbec neznáme. Netušíme, jakou mají funkci. Na tom můžeme pěkně pohořet. Nemůžu si pomoci, pořád se musím ptát, proč já, Franku?"

"Protože jsi tak zatraceně ctižádnostivý, Marku," odpověděl Shawbeck. "Našels tenhle kámen, obrátil ho a nakoukl pod něj." Předvedl vlčí úsměv. "Ne že bys teda měl na vybranou... v dlouhodobém výhledu."

Augustin naklonil hlavu ke straně. Dicken cítil jeho nervozitu. Sám si připadal trochu otupěle. Plavíme se po nesprávné řece, pomyslel si, a přitom veslujeme jako o život.

26 KAPITOLA

Seattle Prosinec

Mitch nikdy dlouho nevydržel na jednom místě. Strávil jeden den s rodiči na jejich malé farmě v Oregonu, pak se rozjel autobusem do Seattlu. Najal si byt na Capitol Hill, přičemž musel sáhnout na svoje finanční rezervy, a koupil od přítele v Kirklandu za dva tisíce dolarů starého buicka Skylark.

Tady, daleko od Innsbrucku, projevil tisk ohledně neandrtálských mumii naštěstí jen mírnou zvědavost. Mitch poskytl pouze jediný rozhovor vědeckému redaktorovi novin Seattle Times, který vzápětí obrátil a označil ho za dvojnásobného narušitele zásad archeologie, úctyhodné vědy, která respektuje zákony.

Týden po jeho návratu do Seattlu Konfederace pěti kmenů Kumašského kraje znovu pohřbila s důmyslným obřadem Muže z Pasca na břehu řeky Columbie v jižním Washingtonu. Oddíl ženijního vojska pokryl půdu nad hrobem betonem, aby se zabránilo jejímu vyplavení. Vědci proti tomu protestovali, ale Mitche ke svému protestu nepřizvali.

Víc než cokoli jiného si přál mít čas jen pro sebe, aby mohl přemýšlet. Ze svých úspor mohl žít šest měsíců, ale pochyboval, že ta doba bude stačit na to, aby všechny pověsti kolem něj utichly a aby si mohl najít nové zaměstnání.

Mitch seděl s nohou v sádře nataženou před sebou u arkýřového okna a díval se dolů na chodce na Broadwayi. Nemohl přestat myslet na dětskou mumii, na jeskyni, na výraz ve Francově tváři.

Uložil skleněné zkumavky, obsahující tkáně z mumii, do lepenkové krabice se starými fotkami a krabici schoval dozadu do kredence. Než se vzorky začne něco podnikat, musí si udělat v hlavě jasno ohledně toho, co vlastně objevil.

Pokrytecký hněv nikdy nevede k ničemu dobrému. Už chápal některé souvislosti. Rána na ženině těle odpovídala poranění dítěte. Žena porodila dítě, nebo ho možná potratila. Muž s nimi zůstal, vzal novorozeně a zabil ho do kožešin, i když se pravděpodobně narodilo mrtvé. Byl to snad on, kdo ženu napadl? Mitch o tom pochyboval. Ti dva se milovali, muž byl ženě hluboce oddán. Určitě před něčím prchali. Ale jak on, Mitch, tohle všechno věděl?

Nemělo to nic společného s paranormálními schopnostmi nebo vyvoláváním duchů. Mitch strávil podstatnou část své kariéry snahami o interpretaci nejasných archeologických nálezů. Někdy nacházel odpovědi na své otázky během nočního přemítání nebo ve chvíli, kdy seděl někde na skále a díval se do mraků či na hvězdnatou oblohu. Vzácně se stávalo, že odpověď přišla ve snu. Interpretace nálezů, to byla věda i umění současně.

Plynuly dny a Mitch kreslil diagramy, psal si krátké poznámky, zapisoval údaje do malého diáře v plastickém obalu. Na stěnu ložničky si nalepil kus pevného papíru na balení masa a po paměti na něj nakreslil mapu jeskyně. Vystříhl si z papíru mumie a umístil je na svou mapu. Pak seděl, upíral zrak na papír a vystřižené postavy a kousal si nehty.

Jednoho dne vypil celý karton se šesti plechovkami piva Coors, které bývalo jeho oblíbeným hydratačním prostředkem na konci dlouhých dní při vykopávkách, ale tentokrát bez kopání a bez důvodu, prostě jen aby zkusil něco jiného.

Padla na něj ospalost, usnul a probudil se ve tři v noci. Šel se projít po ulicích, kolem Čertíka ze škatulky, mexické restaurace, knihkupectví, kolem stánku s časopisy a Starbuckovy kavárny.

Vrátil se do bytu a vzpomněl si, že by měl zkontrolovat poštu. Ve schránce našel lepenkovou krabici. Nesl si ji nahoru a jemně s ní potřásl.

Objednal si z knihkupectví v New Yorku starý výtisk časopisu National Geographic, kde byl článek o Otzim, Ledovcovém muži. Časopis došel zabalený ve vrstvě novin.

Oddaný. Mitch věděl, že ti dva se měli rádi. To, jak leželi těsně u sebe. Poloha mužovy ruky... Zůstal se ženou, přestože se mohl zachránit. Mitch v duchu používal výrazy muž a žena, ne samec a samice. Neandrtálci nebyli napůl zvířata; teď už bylo obecně známo, že měli svou řeč a složitou společenskou organizaci. Kmenovou strukturu. Byli to nomádi, obchodníci, výrobci nástrojů, lovci a sběrači plodů.

Mitch se pokoušel představit si, co je tehdy před deseti či jedenácti tisíci lety vyhnalo do hor, co je donutilo schovat se v jeskyni, ukryté za kusy ledu. Možná byli poslední svého druhu.

Narodilo se jim dítě, v podstatných rysech k nerozeznání od současných dětí.

Strhl z časopisu obaly z novin, otevřel ho a nalistoval obraz Alp, který zabíral několik stránek; zelená údolí, ledovce, místo, kde Ledovcového muže surově vysekali z ledu.

Ledovcový muž byl nyní vystaven v Itálii. Vystavení 1 předcházela mezinárodní diskuse o tom, na čím území bylo pět tisíc let staré tělo nalezeno, a po důkladném průzkumu, provedeném v Innsbrucku, si ho nakonec úspěšně přivlastnila Itálie.

Neandrtálci jednoznačně patřili Rakousku. Těla měla být zkoumána na Innsbrucké univerzitě, možná dokonce v tomtéž zařízení, kde studovali Otziho; uložena v chladu, s kontrolovanou vlhkostí vzduchu, přístupná pohledu jen skrz malé okénko, vedle sebe ve stejné poloze jako v okamžiku smrti.

Mitch zavřel časopis a sevřel si nos dvěma prsty. Vybavil si to strašné tušení nastávajících komplikací poté, co našel Muže z Pasca. Neovládl jsem se. Málem mě zavřeli do vězení. Do Evropy jsem se vypravil, abych zkusil něco jiného. A našel jsem něco jiného. Chytil jsem se do pastí a všechno jsem zvorál. Přišel jsem o veškerou důvěryhodnost. Když věřím v nemožné, co asi tak můžu čekat? Jsem vykradač hrobů. Jsem zločinec, darebák, dokonce dvojnásobný darebák. Bezmyšlenkovitě uhladil pomačkané obaly ze starých New York Times. Zrak mu padl na článek v pravém dolním rohu roztržené novinové stránky. V titulku stálo: "Staré zločiny a nový úsvit Gruzínské republiky". Pověry a smrt ve stínu Kavkazu. Těhotné ženy ze tří měst zadrženy i se svými manžely a partnery, odvezeny vojskem a donuceny vykopat si vlastní hroby u města jménem Gordi. To všechno jen sedm sloupků od reklamy na obchod cennými papíry na Internetu.

Mitch si článek přečetl a roztrásl se vztekem a rozrušením. Ženy byly střeleny do břicha. Muže střelili do slabin a pak dobili. Odhalený skandál otřásl gruzínskou vládou. Vláda ovšem prohlašuje, že k vraždám došlo za vlády Gamsachurdii, který byl vyhoštěn začátkem devadesátých let, nicméně někteří z lidí, kteří byli údajně do věci zapleteni, ještě pořád zastávají své úřady...

Ještě stále nikdo nedokázal vysvětlit, proč vlastně byli ti muži a ženy zavražděni. Někteří obyvatelé Gordi údajně obviňovali mrtvé ženy ze styků s ďáblem a trvali na tom, že jejich smrt byla nevyhnutelná; vždyť měly porodit ďáblovu děti a navíc zavinily potraty u jiných matek.

Vznikly určité dohady o tom, že tyto ženy postihla první vlna Herodovy chřipky.

Mitch doskákal do kuchyně, zachytil holou špičkou nohy, vyčnívající na konci sádry, o nohu židle. Zavrával a zaklel, pak sáhl dolů a vytáhl z hromádky novin v koutě vedle nádob na tříděný odpad - šedé, modré a zelené - první část dva dny starých Seattle Times. Titulek: prohlášení prezidenta, hlavní lékařky a tajemníka Zdravotní a humanitární služby o Herodově chřipce. Doplňující článek, který napsal tentýž redaktor, jenž tak tvrdě odsoudil Mitche, vysvětloval spojení mezi Herodovou chřipkou a virem SHEVA. Nemoc. Potraty.

Mitch zůstal sedět v ošoupaném křesle u okna, díval se dolů na Broadway a na svoje třesoucí se ruce.

"Vím něco, co neví nikdo jiný," řekl a stiskl rukama opěrky křesla. "Jenom nemám potuchy, jak to vím, ani co bych 5 tím ztraceně mohl udělati"

Pokud na světě existoval člověk naprosto nevhodný na to, aby tak neuvěřitelně pronikl do podstaty věci a učinil tak obrovský a nepodložený myšlenkový skok, byl to právě Mitch Rafelson. Pro všechny zúčastněné by bylo lepší, kdyby se věnoval zkoumání tváří na Marsu.

Teď měl na vybranou. Buďto všechno vzdá, utopí v několika tuctech krabic piva a uvelebí se k pomalému a nudnému úpadku, nebo si začne stloukat nějaké pódium, na kterém by mohl stát, pěkně jedno důkladně vědecky prověřené prkénko ke druhému.

"Ty vole," řekl si, jak tak stál u okna, v jedné ruce cár obalu z novin, ve druhé přední stranu jiných novin. "Ty zatracený... infantilní... pitomče!"

27 KAPITOLA

Středisko pro prevenci a potírání chorob, Atlanta
Konec ledna

Nízké, liné mraky, slabý sluneční svit, který se za okny ředitelské kanceláře zdál bezbarvý. Mark Augustin odstoupil od čmáranice křížících se čar a jmen na bílé tabuli, sevřel si rukou loket a podrbal si nos. Pod složitým náčrtem, pod jmény Shawbecka, ředitele NIH, a veřejně dosud nepředstaveného náhradníka za Augustina v CDC, byl napsán název Pracovní skupiny pro výzkum lidského proviru, zkratkou THUPR (Taskforce for Human Provirus Research), čti jako „supr“ s přidechem. Augustin ten název nesnášel a vždycky mluvil o Pracovní skupině, pouze Pracovní skupině. Přejel rukou po stupních žebříčku vedení. "Tady to je, Franku. Příští týden odtud odcházím a přesunu se do Bethesda, až na dno toho propletence tady na tabuli. Třiatřicet stupňů dolů. Tak daleko to došlo. Byrokracie je ve formě."

Frank Shawbeck se v křesle pohodlně opřel. "Mohlo to být horší. Strávili jsme větší část měsíce tím, že jsme se to pokoušeli zmírnit."

"Mohla by to být menší noční můra. Ale pořád ještě je to noční můra."

"Aspoň víš, kdo je tvůj šéf. Já se mám zodpovídat současně HHS a prezidentovi," řekl Shawbeck. Nové zprávy přišly před dvěma dny. Shawbeck měl zůstat v NIH, ale postoupit nahoru na funkci ředitele. "Přesně doprostřed naší staré známé bouřky. Upřímně řečeno, jsem rád, že se Maxine rozhodla svůj post neopustit. Na hromosvod se hodí mnohem líp než já."

"Nesnaž se obelhat sám sebe," poznamenal Augustin. "Hlavně je mnohem lepší politik než ty nebo já. My ten blesk schytáme, až uhodí."

"Jestli uhodí," řekl Shawbeck, ale ve tváři měl střízlivý výraz.

"Až uhodí, Franku," opakoval Augustin. Věnoval Shawbeckovi svůj charakteristický úšklebek. "WHO od nás požaduje, abychom koordinovali veškerý zahraniční výzkum - a chtějí přijít do USA a provádět tady svoje vlastní testy. Společenství nezávislých států, to je úplně zabitá věc... Rusko vládlo republikám příliš dlouho. Tam žádná koordinace nepřichází v úvahu, a Dicken zatím pořád nedokázal získat zprávy z Gruzie a Ázerbájdžánu. Nedostaneme povolení k provádění šetření na jejich území, dokud se politická situace nestabilizuje, ať už to znamená cokoli."

"Jak moc zle to tam vypadá?" zeptal se Shawbeck.

"Zle, to je všechno, co víme. Nežádají o pomoc. Mají tam Heroda už deset, dvacet let, možná déle... a snaží se s tím vypořádat po svém, na lokální úrovni." "Pomocí masakrů."

Augustin přikývl. "Nechtějí, aby to vyšlo najevo, a už vůbec si nepřejí, abychom začali tvrdit, že SHEVA pochází právě od nich. Pýcha čerstvého vlastenectví. Jsme připraveni držet všechno v tajnosti, jak jen to půjde, abychom si tam zachovali aspoň nějaký vliv." "Kristepane. A co Turecko?"

"Přijali naši pomoc, pustili do země naše inspektory, ale nedovolí nám rozhlížet se u hranic Iráku nebo Gruzie." "Kde je teď Dicken?" "V Ženevě."

"Udržuje WHO v obraze?"

"Oznamujeme jim každý krok," odpověděl Augustin. "Posíláme kopie zpráv WHO a UNICEFu. Senát už zase vykřikuje a hrozí, že odloží platby pro Spojené národy, dokud nebude jasné, kdo za co vlastně v rámci celosvětové scény platí. Nechtějí, abychom léčbu, se kterou přijdeme, drželi pod pokličkou, a nemůžou uvěřit, že ten lék třeba nenajdeme my." Shawbeck zvedl ruku. "Pravděpodobně to budeme my. Mám na zítřek naplánovanou schůzku se čtyřmi výkonnými řediteli firem - Merck, Schering-Plough, Lilly, Bristol-Myers," vyjmenoval. "Příští týden přijde na řadu Americol a Euricol. Chtějí hovořit o sdílení výsledků a peněžitě pomoci. Jako by už na tom nebylo dost, odpoledne se dostaví doktor Gallo - požaduje volný přístup k našemu výzkumu."

"Tohle přece nemá s HIV nic společného," řekl Augustin. "On prohlašuje, že by mohlo jít o podobnou aktivitu receptorů. Je to dlouhodobá záležitost, ale ten člověk je slavný a má velký vliv. A zřejmě by nám mohl pomoci s Francouzi, teď když už jsou ochotni spolupracovat."

"Jak ale tohle budeme léčit, Franku? Zatraceně, moji lidé našli virus SHEVA u každé opice od zelených opic po horské gorily."

"Na pesimismus je ještě brzy," namítl Shawbeck. "Pracujeme na tom teprve tři měsíce."

"Máme čtyřicet tisíc potvrzených případů Heroda jenom na východním pobřeží, Franku! Na obzoru není žádná pevnina!" Augustin udeřil pěstí do tabule.

Shawbeck potřásl hlavou, zvedl obě ruce a uklidňoval ho tichým ššš, jako malé dítě.

Augustin ztichl a ramena mu poklesla. Pak zvedl kus hadru a pečlivě si utřel hranu dlaně, kterou si umazal o inkoust na

tabuli. "Když se na to podívám z té lepší stránky, aspoň že se zprávy šíří dál," řekl. "Naše Herodovy webové stránky zaznamenaly dva milióny přístupů. Ale Slyšels včera večer Audrey Kordovou v pořadu Larry King živě?"

"Ne," odpověděl Shawbeck.

"Prakticky nazvala muže vtělením ďábla. Vykládala, že ženy se mohou obejít bez nás, že by nás měli dát do karantény a držet nás daleko od žen... Pff!" Rozhodil rukama. "Kde není sex, není SHEVA!"

Shawbeckovy oči se leskly jako mokré oblázky. "Možná má pravdu, Marku. Viděls návrh hlavní lékařky na extrémní opatření?"

Augustin si prohrábl pískové vlasy prsty. "Pevně doufám, že se to nikdy nedostane ven!"

28 KAPITOLA

Long Island, New York

Kapky zubní pasty se jako modří pulci stáhly ke dnu umyvadla. Kaye skončila s čištěním zubů, vyplivla vodu obloukem, aby spláchla pulce do odtoku, a utřela si obličej do ručníku. Zůstala stát ve dveřích koupelny a zahleděla se přes dlouhou chodbu v patře na zavřené dveře ložnice.

Tohle byla její poslední noc v domě; spala v ložnici pro hosty. V jedenáct dopoledne měl přijet další stěhovací vůz - tentokrát malý - a odvézt těch pár věcí, které si chtěla vzít s sebou. Cricksona a Temina adoptovala Caddy.

Dům byl na prodej. Při současném vzestupu cen na trhu s nemovitostmi za něj dostane maximum. Aspoň tohle bylo uchráněno před věřiteli. Saul napsal dům na její jméno.

Výbrala si oblečení na dnešní den - obyčejné bílé kalhotky a podprsenku, halenku a krémový svetr, světle modré kalhoty - a shrnula do kabely pár svršků, které ještě nebyly zabaleny. Už ji unavovalo přebírání krámů, přenášení toho a onoho Saulově sestře, balení věcí pro charitu a ranců do odpadu.

Trvalo jí skoro týden, než odstranila všechny pozůstatky jejich společného života, které si nechtěla brát s sebou a o nichž realitní agentka soudila, že by mohly dům nějak "poznamenat" a ovlivnit budoucí kupce. Jemně poukázala na škodlivý vliv "všech těch vědeckých knih a časopisů... Je to moc abstraktní. Studené. Dává to domu špatné zabarvení."

Kaye si představila namyšlené vetřelce z vyšších tříd, okukující dům v párech, s prázdnými hlavami a tupými výrazy, dokonale oblečené v tvidu a mokasínech nebo v hedvábí a šatech po kolena z mikrovlákna, lidi, kteří zavrhnou jakékoli známky intelektu nebo individuality, zato

shledávají okouzlujícím styl propagovaný nedělními přílohami časopisů. No, tenhle dům sám o sobě oplýval příslušným druhem půvabu. Když tu žili se Saulem, pořídili si nábytek, závěsy, potahy a koberce, které ho nijak otevřeně nepotlačovaly. Ovšem jejich vlastní život odtud musel být vymazán, aby byl dům připraven k prodeji. Jejich vlastní život. Saul svůj podíl na jakémkoli dalším životě ukončil. A ona teď musela vymýt všechny stopy doby, kterou spolu strávili; o likvidaci a roztržité profesijní části jejich života se postarala společnost AKS. Naštěstí se agentka nezmínila o Saulově krvavém incidentu.

Jak dlouho asi vydrží pocit viny? Probrala se ze zamyšlení uprostřed schodiště. Kousala si břicho palce. I když se pokoušela sama sebou zatřást a honem se vrátit zpátky, stejně dál bloudila v labyrintu vzpomínek a citů, které ji vedly po stezkách hlubšího a hlubšího žalu. Nabídka z Herodovy pracovní skupiny pro ni představovala návrat na pěšinu pro jednoho, na vlastní, novou cestu, chladnou a pevnou. Zvláštní nápady přírody jí pomůžou při hojení podivných ran vlastního života, což je sice také dost divné, ale pro ni přijatelné a uvěřitelné; dokázala si představit, že tak to v jejím životě bude fungovat.

Domovní zvonek zacinkal Saulovu oblíbenou melodii. Dotek minulosti. Kaye sestoupila ze schodů a otevřela. Na zápraží stála Judita Kushnerová s napjatým výrazem ve tváři. "Přijela jsem hned, jakmile mi došlo, oč jde," řekla. Měla na sobě černou vlněnou sukni, černé boty a bílou halenku a její nepromokavý plášť do londýnské mlhy vláčel přezky po schodech.

"Nazdar, Judito," pozdravila poněkud zmatená Kaye. Kushnerová přidržela dveře, pohledem ji požádala o dovolení vejít, pak vstoupila dovnitř. Shodila kabát a přehodila ho přes nádobu na odpadky.

"Když říkám, oč jde, mám na mysli skutečnost, že jsem zavolala osmi známým a zjistila jsem, že Marge Crossová je všechny kontaktovala. Osobně zajela k nim do bytu, navyládala jim, že má někde poblíž obchodní schůzku -kčertu, pět z nich žije kolem New Yorku, je to docela dobrá výmluva."

"Marge Crossová z Americolu?" zeptala se Kaye. "A z Euricolu jakbysmet. Jen si nemysli, že netahá za nitky taky v zámoří. Ježíši, Kaye, to je ženská jako buldozer, teď už má u sebe Lindu a Herba! A to je teprve začátek." "Judito, prosím tě, zpomal!"

"Fiona koukala jako telátko, když jsem Crossovou odmítla, přísahám! Ale já tyhle zatracené konglomerace tak nesnáším. Nenávidím je! Klidně řekni, že jsem socialistka - klidně řekni, že jsem dítko šedesátých let -"

"Prosím!" Kaye zvedla ruce, aby ten příval zastavila. "Jestli se nepřestaneš vztekat, nikdy to nedopovíš!"

Judita Kushnerová se zarazila a pohlédla na ni. "Jsi chytrá, drahoušku. Dokážeš si to domyslet."

Kaye pár vteřin nechápavě mrkala. "Marge Crossová z Americolu, a SHEVA? Chce si taky ukousnout?"

"Nejenže může uložit pacienty do svých nemocnic; může jim okamžitě poskytnout jakýkoli lék, který vyvine její tým. Léčebné programy, určené výhradně klientům zdravotních pojišťoven, které mají smlouvu s Americolem. Kromě toho vyhlásí soutěž a oznámí cenu pro vítězný tým, a ocenění, poskytované jejími společnostmi, sahá až do nebe."

"A ona mě chce zaměstnat?"

"Volala mi Debra Kimová. Povídala, že jí Marge Crossová nabízí laboratoř, ubytování pro její imunodeficientní myši a odkoupení jejího patentu na lék proti choleře za velmi slušnou sumu, dost na to, aby zbohatla. A to všechno ještě dřív, než ten lék vznikne. Debra chtěla vědět, co ti má říct."

"Debra?" Tohle bylo na Kaye trochu moc složité.

"Marge studovala psychologii člověka. Vím to. V sedmdesátých letech jsme spolu byly na lékařské fakultě. Ona současně s tím získala titul MBA. Měla vždycky spoustu energie, byla ošklivá jako hřích, muži ji nikdy neotravovali, takže proti nám ostatním měla navíc čas, který my strávily randěním... Vypadla ze školy v roce 1987, a podívej se na ni teď!"

"A k čemu potřebuje mě?"

Kushnerová pokrčila rameny. "Jsi průkopnice, jsi celebrita - do háje, Saul z tebe ke všemu udělal něco jako mučedníka, zvlášť co se týče ženského chápání... A ženy se brzy začnou shánět po nějakém léku. Takže máš skvělé doporučení, kromě toho jsi o té věci leccos publikovala, důvěryhodnost z tebe jen kape. Původně mi připadalo, že posel téhle špatné zprávy bude zastřelen, Kaye. A teď se mi zdá, že ti místo toho nabídnou hlavní cenu."

"Bože můj." Kaye přešla do obývacího s holými stěnami a sedla si na čerstvě vyčištěnou pohovku. Pokoj byl cítit mýdlem s lehkým nádechem borové vůně, trochu jako nemocnice.

Kushnerová začichala a zamračila se. "Jako by tady bydleli roboti."

"Realitní agentka mi vysvětlila, že to tu musí vonět čistotou." Kaye se pokoušela hovor zdržovat, aby získala čas vzít rozum do hrsti. "A nahoře, když tam uklidili po... po Saulovi... tam je to teprve cítit. Nějaká dezinfekce. Lyzol. Tak něco."

"Ježíši," řekla tiše Kushnerová.

"Tak tys odmítla Marge Crossovou?" přeptala se Kaye.

"Mám tolik práce, že mi vystačí do konce života, zlato."

Nemám zapotřebí, aby na mě štekala rozkazy nějaká umanutá mašina na vydělávání peněz. Vidělas ji v televizi?"

Kaye přikývla.

"Nevěř tomu, jak se prezentuje."

Na příjezdové cestě zahučelo auto. Kaye vyhlédla z předního arkýřového okna a spatřila obrovský chrysler v barvě lovecké zeleně. Vystoupil z něj mladý muž v šedém obleku a otevřel pravé zadní dveře. Objevila se Debra Kimová, rozhlédla se, zaclonila si obličej před studeným větrem od moře. Z nebe se snášely první sněhové vločky. Mladý muž v šedém otevřel levé dveře a z nich vystoupila Marge Crossová v celé své výšce šesti stop, v tmavomodrém vlněném plášti, prošedivělé vlasy upravené do důstojného uzlu. Něco řekla směrem k mladému muži, ten kývl, vrátil se na místo řidiče a opřel se o auto, zatímco Crossová s Debrou Kimovou vykročily k verandě.

"Jsem ohromena," vyhrkla Judita Kushnerová. "Ta ženská je rychlejší než myšlenka."

"Tys nevěděla, že přijede?"

"Ne takhle brzo. Že bych utekla zadními dveřmi?"

Kaye zavrtěla hlavou a poprvé po dlouhé době se nedokázala ubránit smíchu. "Kdepak, chci vidět vás dvě, jak se hádáte o moji duši."

"Mám tě moc ráda, Kaye, ale o sporech s Marge vím svoje."

Kaye hbitě přistoupila ke hlavním dveřím a otevřela, dřív než Crossová stačila zazvonit. Crossová vykouzila široký, přátelský úsměv, její hranatý obličej s malým zeleným očkem přetěkal mateřskými city.

Debra se nervózně pousmála. "Nazdar, Kaye," pozdravila a trochu přitom zruděla.

"Kaye Langová? Ještě nás nikdo nepředstavil," řekla Marge Crossová.

Bože můj, pomyslela si Kaye. Ona opravdu mluví jako Julie Childová!

Kaye udělala instantní kávu s vanilkovou příchutí ze staré plechovky a nalila ji do porcelánových hrnků, které se chystala nechat v domě. Crossová svým chováním ani na okamžik nepřipustila, že se tady podává něco méně než stylové pohoštění pro labužníky, hodné ženy, která má cenu dvacet miliard dolarů.

"Budu k vám zcela otevřená," začala Crossová. "Byla jsem se podívat na Debrinu laboratoř v AKS. Její práce je fascinující. Pochopitelně pro ni máme místo. Debra se zmínila o vaší situaci..."

Judita Kushnerová vrhla na Kaye významný pohled a nenápadně pokývla.

"A upřímně řečeno, už celé měsíce se s vámi chci seznámit. Mám pět mladých mužů, kteří pro mě čtou literaturu - všechny velmi pohledné a velmi bystré. A jeden z nejhezčích a nejchytřejších mi doporučil: 'Tohle si přečtěte'. Váš příspěvek, kde předpovídáte expresi dávného lidského proviru. No jeďda. A teď - teď je ta problematika aktuální jako nikdy dřív. Debra Kimová mi řekla, že se chystáte přijmout nabídku na práci pro CDC. Pro Christophera Dickena."

"Ve skutečnosti jde o zaměstnání v Pracovní skupině pro výzkum Herodovy chřipky pro Marka Augustina," upřesnila Kaye.

"Marka znám. Dobře si vybírá zástupce. Budete pracovat pro Christophera. Je to šikovný hoch." Crossová pokračovala v hovoru, jako by probíraly zahradničení. "Máme v úmyslu sestavit prvotřídní výzkumný tým, který by Heroda studoval. Hodláme najít způsob léčby, možná dokonce vyléčení. Nabídneme náš lék přednostně všem nemocnicím Americolu, ale testovací soupravy budeme - dávat všem. Máme infrastrukturu, bože můj, máme finance... S CDC jsme uzavřeli smlouvu, můžete se stát jedním z našich reprezentantů uvnitř HHS a NIH. Bude to jako program Apollo, spolupráce vlády a průmyslu skutečně ve velkém měřítku, ale tentokrát už zůstaneme tam, kde jsme přistáli." Crossová se na pohovce posunula, aby se octla

tváří v tvář Kushnerové. "Moje nabídka stále platí i pro tebe, Judito. Hrozně ráda bych, abyste vy obě pracovaly pro mě."

Kushnerová propukla v krátký, téměř dívčí smích. "Ne, díky, Marge. Už jsem moc stará na to, abych si nechala navléknout nový postroj."

Crossová potřásla hlavou. "Nikdo tě nebude rozčilovat, za to ti ručím."

"Mně není úplně jasné, jak bych mohla pracovat pro dva šéfy," ozvala se Kaye. "Ještě jsem ani nezahájila práci se Skupinou."

"Dnes odpoledne se mám setkat s Markem Augustinem a Frankem Shawbeckem. Jestli chcete, můžete rovnou letět se mnou do Washingtonu. Setkáme se s nimi společně. Tebe také zvu, Judito."

Kushnerová znovu zavrtěla hlavou, ale její smích tentokrát zněl nuceně.

Kaye několik vteřin tiše seděla a upírala zrak na své sepjaté ruce. Klouby a nehty jí střídavě bledly a růžověly, jak tiskla a zase uvolňovala prsty. Už věděla, jak odpoví, ale chtěla toho od Crossové slyšet víc.

"Nikdy se nebudete muset starat o financování čehokoli, na čem se rozhodnete pracovat," řekla Crossová. "Dáme to přímo do smlouvy. Natolik vám důvěřuju."

Ale chci se vůbec stát drahokamem ve vaší koruně, má královno? položila Kaye otázku sama sobě.

"Řídím se svými instinkty, Kaye. Moji lidé z personálního vás prověřili. Jsou přesvědčeni, že v příštích desetiletích teprve vytvoříte to nejlepší. Pojdte pracovat k nám, Kaye. Nic z výsledků vaší práce nebudeme podceňovat ani ignorovat."

Kushnerová se znovu zasmála a Crossová se usmála na ně na obě.

"Chci se co nejdřív dostat z tohoto domu," řekla Kaye. "Chystala jsem se do Atlanty až příští týden... Sháním tady nějaké bydlení."

"Moji lidé se o to postarají. Najdeme pro vás něco pěkného v Atlantě nebo v Baltimoru, podle toho, kde se usadíte."

"Bože," vydechla Kaye a malinko se pousmála.

"Ještě vím o něčem, co je pro vás důležité. Se Saulem jste udělali spoustu práce v Gruzii. Dost možná bych díky svým kontaktům mohla ještě leccos zachránit. Výzkumem fágové terapie bych se ráda zabývala důkladněji. Myslím, že by se mi mohlo podařit přesvědčit Tbilisi, aby ten politický tlak trochu zmírnili. Každopádně je to směšné - pokouší se to tam organizovat banda amatérů."

Crossová jí položila ruku na paži a jemně ji stiskla. "Tak se mnou pojdte hned, zaletíme do Washingtonu, navštívíme Marka a Franka a kohokoli dalšího, s kým si budete přát pohovořit, trochu se tam porozhlédnete... Rozhodnete se během několika dní. Klidně se poradte se svým právním zástupcem. Můžeme připravit návrh smlouvy. A kdyby to nevyšlo, nechám vás u CDC, bez námitek, bez neváživosti."

Kaye se otočila k Juditě Kushnerové a spatřila na tváři své učitelky tentýž výraz, jaký měla, když jí Kaye oznámila, že se provdá za Saula. "Jaké druhy omezení zaměstnancům ukládáte, Marge?" zeptala se mírně Kushnerová, ruce složené v klíně.

Crossová si poposedla dozadu a sešpulila rty. "Nic neobvyklého. Vědecké pocty a uznání náleží týmu. Tiskové oddělení naší společnosti organizuje veškeré zprávy pro média a dohlíží na dokumentaci kvůli správnému načasování informací, podávaných veřejnosti. Nikdo se nesmí chovat jako primadona. Finanční odměny jsou rozdělovány, ale honoráře jsou velkorysé." Založila si ruce. "Kaye, váš právník je trochu starý a v této problematice se příliš neorientuje. Judita by vám jistě mohla doporučit lepšího."

Kushnerová přikývla. "Doporučím jí velmi dobrého... Pokud se Kaye vážně zamýšlí nad tvou nabídkou." Hlas měla trochu přiškrknutý, zklamáný.

"Nejsem zvyklá, aby si mě namlouvali s tolika kyticemi růží, to mi věřte." Kaye se zahleděla na roh koberce za stolkem.

"Potřebuju vědět, co ode mě Pracovní skupina chce, než se rozhodnu."

"Když napochodujete do Augustinovy kanceláře se mnou, on už bude vědět, co mám v plánu. Myslím, že s tím bude srozuměn."

Kaye překvapila sama sebe, když odpověděla: "Pak bych tedy ráda letěla s vámi do Washingtonu."

"Zasloužíte si to, Kaye," řekla Crossová. "A já vás potřebuju. Nechystáme se do zábavního podniku. Chci ty nejlepší vědce, tu nejlepší výzbroj, kterou dokážu získat."

Venku padal sníh stále hustěji. Kaye si všimla, že se řidič Crossové přesunul dovnitř do vozu a s někým hovoří mobilem. Byl to pro ni jiný svět, tak rychlý, zaměstnaný, propojený, svět, který má strašně málo času na opravdové zamyšlení.

A možná právě tohle potřebovala. "Zavolám tomu právníkovi," řekla Kushnerová. Pak se obrátila k Marge Crossové.

"Ráda bych si s Kaye chvilku promluvila o samotě."

"Samozřejmě," souhlasila Crossová.

V kuchyni Judita Kushnerová vzala Kaye za paži a pohlédla na ni tak divoce, jak to u ní viděla jen párkrát. "Doufám, že chápeš, jak to dopadne," prohlásila.

"Jak?"

"Budeš její loutka. Strávíš polovinu života v obrovských sálech hovorem s lidmi s netrpělivými úsměvy, kteří ti řeknou do očí to, co chceš slyšet, a pak tě za zády pomluví. Staneš se jedním z Marginých mazlíčků, jedním ze sirotek." "No ne, vážně?"

"Budeš si myslet, že pracuješ na velkých objevech, a jednoho dne zjistíš, žeš celou dobu dělala jen to, co chtěla ona, a jinak nic. Ona si myslí, že tenhle svět patří jí a že funguje podle jejích pravidel. Potom bude muset někdo přijít a zachránit tě, Kaye Langová. Nevím, jestli to já sama vůbec dokážu. A už kvůli tobě doufám, že nepotkáš nějakého dalšího Saula."

"Vážím si toho, jakou si o mě děláš starost, a děkuju ti za to," řekla Kaye mírně, ale s náznakem vzdoru. "Ale já se také řídím svými instinkty, Judito. A mimochodem, také chci zjistit, co je tenhle 'Herodes' vlastně zač. A to nebude levné. Mám dojem, že co se týče CDC, má pravdu. A kdybych mohla... dokončit naši práci s Eliavou? Pro Saula, na jeho památku."

Prudkost pohledu Kushnerové se trochu zmírnila. Opřela se o stěnu a kroutila hlavou. "Tak dobře."

"Děláš z Crossové učiněnou d'áblici," řekla Kaye. Kushnerová se zasmála. "Žádná d'áblice. Ale stejně to není nic pro mě."

Kuchyňské dveře se otevřely a vešla Debra Kimová. Uhýbala pohledem, upírala ho někam mezi ně, a pak prosebně vyhrkla: "Kaye, ona má zájem o tebe, ne o mě. Když tě nedostane na palubu, určitě mě pustí k vodě s celou mojí prací..."

"Já to беру," mávla Kaye rukou. "Ale proboha, nemůžu přece jen tak odejít. Ten dům..."

"O to se Marge postará místo tebe," prohlásila Kushnerová tónem, jaký by mohla použít učitelka vůči nechápavému žákovi při probírání předmětu, který ji samu příliš nebaví.

"Postará," přisvědčila rychle Kimová a tvář se jí rozjasnila. "Je úžasná."

29 KAPITOLA

Laboratoř primátů Pracovní skupiny, Baltimore

"Dobré ráno, Christophe! Jak se má kontinent?" Marian Freedmanová stála nahoře na betonovém schodišti a držela mu zadní dveře otevřené. V uličce se proháněl ledový vítr. Dicken si přitáhl pletenou šálu, a když stoupal do schodů, energicky si mmul jedno kalné oko.

"Ještě žiju podle ženevského času. Pozdravuje tě Ben Tice."

Freedmanová rázně zsalutovala. "A už v tom s námi jede i Evropa!" pronesla dramaticky. "Jak se má Ben?"

"K smrti unaveně. Minulý týden se zabývali obalovými proteiny. Bylo to těžší, než čekali. SHEVA nekrytalizuje."

"Měl si se mnou promluvit," řekla Marian.

Dicken si stáhl kabát a šálu. "Máme horkou kávu?"

"V hale." Vedla ho dolů betonovou chodbou, vymalovanou absurdně oranžovou barvou, a ukázala na dveře po levé straně.

"Jak to vypadá s budovou?"

"Smrdí. Už jsi slyšel, že inspektoři našli v kanalizaci tritium? Minulý rok tady byla čistička zdravotnického odpadu, ale tak či onak, měli v trubkách tritium. Neměli jsme už čas protestovat a hledat si jiný barák. To tedy byl obchod! Takže... Stálo nás deset tisíc, než jsme sem nacistali monitory a všechno vybavili. A k tomu každý druhý den kvůli kontrolám radiace provádíme po budově inspektora z NRC s těmi jeho udělátky."

Dicken se zastavil před vývěsní tabulí v hale. Prostor tabule byl rozdělen na dvě části, na větší bílou vpravo a vlevo menší korkovou, posetou vzkazy a poznámkami.

"Hledám spolubydliče: levnější byt!"

"Může mi někdo příští středu vyzvednout psy z karantény na Dullesu? Jsem celý den v práci."

"Vě někdo o hlídání dětí v Arlingtonu?"

"Potřebuju na pondělí odvoz do Bethesdy. Nejradši někdo z metabolického nebo vyměšovacího; stejně musíme něco probrat."

Oči se mu zamžily. Byl unaven, ale když před sebou viděl důkazy o tom, jak celá tahle záležitost ožívá, jak se lidé scházejí, stěhují celé rodiny a mění svůj život, jak sem putují z celého světa, cítil hluboké dojetí.

Freedmanová mu podala kelímek s kávou. "Je čerstvá. Děláme tady dobrou kávu."

"Je to diuretikum," poznamenal. "Mělo by nám pomoci s vylučováním toho tritia."

Freedmanová na něj udělala obličej.

"Podařilo se vám indukovat expresi?" zeptal se Dicken.

"Ne," odpověděla. "Ale genom opičího roztroušeného endogenního retroviru je tak podobný genomu SHEVA, až z toho jde strach. Získáváme důkazy něčeho, co jsme původně předpokládali: tahle věc je hrozně stará. Vstoupila do opičího genomu ještě předtím, než jsme se oddělili od kočkodanů."

Dicken rychle vypil kávu a otřel si ústa. "Potom to ale není nemoc."

"Ajaj. To jsem neřekla." Freedmanová si od něj vzala prázdný kelímek a zahodila ho. "Dochází k expresi viru, k jeho šíření, k projevům infekce. To je nemoc, ať už má původ kde chce."

"Ben Tice analyzoval dvě stovky odmítnutých plodů. Každý z nich obsahoval rozsáhlou folikulární masu, podobnou ovariu, ale jenom se zhruba dvaceti folikuly. Každý z nich -"

"Já vím, Christophe. Tři nebo méně prasklých folikulů. Včera večer mi poslal zprávu."

"Marian, ty placenty jsou droboučké, amnion jenom tenký váček, a po potratu, který je neuvěřitelně lehký - spousta žen ani nemá bolesti - nedochází k odlučování endometria. Jako by byly ještě pořád těhotné."

Freedmanová se zatvářila velmi znepokojeně. "Prosím, Christophe."

Do místnosti vešli další badatelé, dva mladí černoši. Poznali Dickena, přestože se s ním osobně ještě nesetkali, kývli na pozdrav a zamířili k ledničce. Freedmanová ztišila hlas.

"Christophere, nemám v úmyslu stát mezi tebou a Markem Augustinem, až to mezi vámi začne jiskřit. Jistě, prokázal jsi virus SHEVA v tkáních obětí z Gruzie. Ale jejich děti se nepodobaly těmhle znetvořeným věcem s nadměrným vaječníkem. Byly to normálně se vyvíjející plody." "Strašně rád bych měl analýzu aspoň jednoho z nich." "Ale odnes si ho někam jinam. Nejsme žádná laboratoř soudního lékařství, Christophere. Mám tady sto třidvacet lidí a třicet kočkodanů a dvanáct šimpanzů a přidělili nám úzce zaměřený úkol. Zkoumáme projevy endogenního viru v opičích tkáních. Tak." Poslední slova Dickenovi hlasitě pošeptala těsně u dveří. Pak dodala normálním hlasem: "Tak se pojď podívat, co jsme už udělali."

Vedla Dickena malým bludištěm kójí s kanceláři, z nichž každá měla svůj displej s plochou obrazovkou. Potkali několik žen v bílých laboratorních pláštích a techniků v zelených kombinézách. Vzduch byl cítit antiseptiky, ale pak Marian otevřela ocelové dveře hlavní zvířecí laboratoře. Dicken ucítil pach opičino žrádla, připomínající starý chléb, s příměsí moči a výkalů, a k tomu všemu ještě mýdlo a dezinfekci.

Zavedla ho do rozlehlé místnosti s betonovými stěnami, kde chovali tři šimpanzí samice, každou v odděleném výběhu z plastu a oceli. Každý výběh měl svou vlastní ventilaci. Laboratorní pomocník právě umístil do nejbližší klece držák z tyčí a šimpanzice se usilovně pokoušela odstrčit ocelové tyčky, které jí bránily v pohybu. Pomocník si tiše, bez melodie pohvizdoval a čekal, až to opice vzdá. Pak spustil západky a mříže držáku se pomalu sevřely. Šimpanzice byla skoro úplně znehybněna, nemohla kousat, jen jednou rukou mávala skrz mříže. Laborantka se připravovala ke své práci. Marian přihlížela s prázdným výrazem, jak vytahuje připoutanou opici z klece. Držák na gumových kolečkách projel kolem ní. Laborantka opici odebrala krev a vaginální výtěr. Šimpanzice vrískala na protest a šklebila se. Pomocník i laborantka ji ignorovali.

Marian přistoupila k držáku a dotkla se natažené ruky šimpanzice. "No tak, Kiki. Hodná holka. Je mi to moc líto, zlato." Opičí prsty několikrát zaškrábaly o její dlaň. Šimpanzice se pořád bolestně šklebila a kroutila se, ale přestala vrískat. Když ji pak vrátili do výběhu, Marian se otočila k pomocníkovi a laborantce.

"Ještě jednou přistihnu nějakého hajzlíka, jak zachází s těmihle zvířaty, jako by to byly stroje, a bude z toho průšvih!" zavrčela výhružně. "Rozumíte? Je to společenské zvíře. Pácháte na ní násilí a ona se potřebuje někoho dotknout, aby se uklidnila. Vy pro ni máte být nejbližší bytosti, skoro jako přátelé nebo rodina. Došlo vám to?" Pomocník a laborantka se zaraženě omlouvali. Marian se supěním proběhla kolem Dickena a trhnutím hlavy mu naznačila, aby ji následoval.

"Jsem si jist, že to zvládneš," řekl Dicken, vyvedený z míry předcházející scénou. "Já ti bezvýhradně věřím, Marian." Povzddechla si. "Tak pojďme zpátky do mé kanceláře. Probereme ještě další věci."

Chodba, kterou se ubírali zpátky, byla prázdná, na obou koncích měla zavřené dveře. Dicken při řeči dělal široká gesta. "Bena mám na své straně. Myslí si, že jde o významnou událost, ne jenom nemoc."

"A bude ochoten postavit se proti Augustinovi? Všechny naše finance jsou podmíněny tím, že najdeme lék, Christophere! Pokud se nejedná o nemoc, k čemu hledat lék? Lidé jsou nešťastní a nemocní a myslí si, že přicházejí o své děti."

"Ty odmítnuté plody nejsou žádné děti, Marian." "Tak co to kčertu je? Musím vystačit s tím, co vím, Christophere. Když se na to podíváme čistě teoreticky -"

"Jsem připraven diskutovat," řekl Dicken. "Zajímalo by mě, co si o tom myslíš."

Marian zůstala stát za svým stolem, položila ruce na laminátovou horní desku a poklepávala na ni krátkými nehty. Vypadala podrážděně. "Jsem genetik a molekulární biolog. Jinak toto vím zatraceně málo. Každou noc strávím pět hodin tím, že se pokouším přečíst aspoň setinu toho, co bych měla ze svého vlastního oboru znát."

"Zkoušelas to na webu? Co takhle Medweb? Bionet? Virion?"

"Na Síť se moc nedostanu, leda abych si stáhla poštu."

"Virion je malý síťový zpravodaj z Palo Alta. Jen soukromé předplatné. Řídí ho Kiril Maddox."

"Toho znám. Chodila jsem s ním ve Stanfordu."

Dicken se zarazil. "To jsem netušil."

"Jenom to prosím tě nikomu nevykládej! Už tehdy byl tak úžasný, a taky pěkný podvraták."

"Na mou skautskou čest! Ale měla by sis to vyzkoušet. Mají tam třicet míst pro vyvěšení anonymních příspěvků. Kiril mě ujišťoval, že tam přispívají sami legitimní badatelé. Teď už není řeč o nemoci nebo léčbě."

"Jistě, a až s tím opravdu vyjdou na veřejnost, napochoduju s tebou do Augustinovy kanceláře."

"Slibuješ?"

"Ani náhodou! Nepatřím ke skvělým vědcům, které chrání jejich mezinárodní pověst! Jsem jenom holka od montážní linky s roztřepenými vlasy a všivým sexuální životem, a miluju svoji práci a chci si udržet zaměstnání."

Dicken se podrbal na nose. "Něco se chystá. Něco opravdu ohromného. Potřebuju si udělat seznam dobrých lidí, kteří mě podpoří, až o tom řeknu Augustinovi."

"Chceš říct, že to zkusíš, a podáš mu to bez okolků. A on tě rovnou vykopne z CDC."

"To bych neřekl. Ne, doufám, že ne." Pak zamrkal a přimhouřil oči. "Jak to můžeš vědět? Chodilas i s Augustinem?"

"Augustin byl medik," řekla Marian Freedmanová. "Od mediků jsem se radši držela dál."

Podnik U Jessiina kuguára se nacházel zhruba uprostřed ulice, v průčelí měl malou neonovou vývěsku, plaketu z napodobeniny dřeva, a leštěné mosazné zábradlí. Uvnitř dlouhé, úzké vstupní místnosti s dřevěnými stoly podával podsaditý chlapík v napodobenině smokingu a černých kalhotách pivo a víno a sedm nebo osm nahých žen na stísněném jevišti jedna po druhé předváděly nepřilís

nadšené pokusy o tanec.

Nenápadná, rukou psaná cedulka u pódia muzikantů vedle prázdné klece hlásala, že kuguár byl tento týden nemocný, takže Jessiino představení odpadá. Stěny za barem zdobily fotografie kulhavé šelmy a její plnoštíhlé plavovlasé paní. Místnost působila přeplněně, napříč měřila stěží deset stop, a bylo v ní nakouřeno. Dicken se začal cítit bídne, sotva se usadil. Rozhlédl se po zákaznicích kolem sebe a viděl postarší muže v oblecích, kteří se drželi ve skupinkách po dvou či po třech, a mladší muže v džínách, samotné, vesměs bělochy, kteří upíjeli pivo z malých sklenic.

Jakýsi muž, už hodně přes čtyřicet, přistoupil k jedné z tanečnic, která právě sestoupila z jevištěátka, něco jí pošeptal a ona kývla. Muž a jeho společníci se pak slepičím pochodem odebrali do zadní místnosti k soukromější zábavě.

Za poslední měsíc neměl Dicken pro sebe víc než jen pár hodin. Náhodou mu na tento večer vyšlo volno, neměl žádné společenské povinnosti a také neměl kam jít, leda do svého pokojíku v hotelu Holiday Inn, a tak si vyšel do čtvrti se zábavními podniky. Musel minout četné policejní vozy a pár pochůzkářů, pěších i na motorkách. Chvilí strávil ve velkém knihkupectví, zjistil, že představa večera s knihou mu připadá nesnesitelná, a už ho nohy samy nesly tam, kam vlastně mířil od začátku, i kdyby jen proto, aby se podíval na ženskou, se kterou neměl žádné obchodní jednání. Tanečnice vypadaly poměrně přitažlivě. Všem mohlo být něco přes dvacet a na jejich úplné nahotě bylo něco ohromujícího. Prsa určitě neměly přírodní, pokud to mohl posoudit, a pubické ochlupení si vyholovaly do tradičního malého vykřičníku. Ani jediná z nich se na něj nepodívala, když vstoupil. Později přijdou na řadu úsměvy za peníze a pohledy za peníze, ale na začátku nebylo vůbec nic.

Poručil si Budweiser - mohl si vybrat mezi ním a značkou Coors - a opřel se o stěnu. Žena na jevištěátku byla mladá, útlá, s výrazně vystupujícími řadry, která se nehodila k jejímu úzkému hrudníku. Sledoval ji bez zájmu. Když skončila se svým kroužením a pohledy mramorové sochy, vrhanými do místnosti, oblékla si pláštík, který jí sahal po stehna, a sestoupila do hlediště, kde se vmísila mezi hosty.

Dicken se nikdy pořádně nenaučil, jak to v podobných podnicích chodí. Věděl o soukromých pokojích, ale neměl ponětí, co všechno se tam vlastně smí. Přistihl se, že místo na ženy a kouř a pivo myslí na zitřejší cestu do Lékařského střediska Howardovy univerzity, na odpolední schůzku s Augustinem a novými členy jeho týmu... Na další přeplněný den.

Podíval se na další ženu na pódiu, menší a trochu plnější postavy, s drobnými řadry a velmi úzkým pasem, a vzpomněl si na Kaye Langovou.

Dopil pivo, položil na odřený stolec několik čtvrtáků a odstrčil židli. Polonahá rusovláska mu nabídla ke koupi svou punčochu, zvedla nohu a pláštík se jí vyhrnul. Jako pitomec jí zastrčil za podvazkový pás dvacku a zvedl k ní pohled, o němž doufal, že působí jako nenucená výzva, a o němž si byl skoro jist, že je ztuhlý a nejistý.

"To je pěkný začátek, zlato," řekla. Hlas měla tichý, ale sebevědomý. Rychle se rozhlédla. Byl patrně ta největší ryba bez doprovodu v tomhle rybníčku. "Nejspíš jsi moc těžce pracoval, co?"

"To ano," odpověděl.

"Možná potřebuješ pěkný taneček v soukromí," dodala.

"To by bylo fajn," řekl. V ústech měl sucho. "Máme tady takové místo. Znáš pravidla, zlato? Všechno obstarám já.

Šéfové si přejí, aby zákazník zůstal sedět na svém místě. Je to legrace."

Znělo to hrozně. Ale stejně s ní šel do pokojíku v zadní části budovy, jednoho z osmi či deseti na patře, z nichž každý měl rozměry běžné ložnice a nebyl v něm žádný nábytek kromě malého pódia a jednoho nebo dvou rozkládacích křesel. Sedl si do křesla a žena shodila pláštík. Měla na sobě jen úzký pásek.

"Jmenuju se Danielle," řekla. Položila si prst na ústa, když chtěl také promluvit. "Nic mi neříkej. Mám ráda tajemství."

Pak vytáhla z malé černé kabelky, připevněné k paži, splasklý balíček a zkušeným pohybem zápěstí ho rozbalila.

Nasadila si na tvář chirurgickou masku. "Promiň," řekla. Její hlas teď byl ještě tlumenější. "Víš, jak to teď chodí.

Děvčata povídají, že na tuhle novou chřipku neplatí žádné tabletky, nepomůže kondom, nic. A přitom ani nemusíš dělat nic, však víš, nic opravdu ošklivého, a stejně to chytneš. Prý to mají všichni chlapi. Já už mám dvě děti a vůbec by se mi nehodilo vypadnout z práce, jenom abych si udělala nějakou zrůdičku."

Dicken pocítil takovou únavu, že se nedokázal ani pohnout. Vystoupila na pódium a zaujala postoj. "Chceš radši pomalu nebo rychle?"

Vstal, neúmyslně odkopl křeslo, až hlasitě zarachotilo. Zamračila se na něj, oči se jí zúžily a obočí nad maskou spojilo. Masku měla zelenou nemocniční barvu.

"Promiň," řekl a podal jí další dvacku. Potom z toho pokoje utekl, klopýtal ven kouřem, zakopával o nohy lidí u jeviště, vylezl nahoru po schodišti, na chvíli se přidržel mosazného zábradlí a zhluboka dýchal.

Energicky si otřel ruku o kalhoty, jako by ta infekce hrozila i jemu.

30 KAPITOLA

Washingtonská univerzita, Seattle

Mitch seděl s roztaženými rukama na lavičce, zalité vodovým slunečním svitem. Měl na sobě vlněnou košili, vybledlé džinsy a odřené turistické boty. Byl bez kabátu.

Holé stromy natahovaly své šedé údy přes ušlapanou sněhovou plochu. Sníh z chodníků už odhrnuli a přes zasněžený trávník vedly křížemkrážem vyšlapané cestičky. Z roztrhaných šedivých mraků, ženoucích se po obloze, se pomalu snášely sněhové vločky.

Wendell Packer mu zamával a přistoupil k němu s náznakem úsměvu. Packer byl v Mitchově věku, hodně přes třicet, vysoký a štíhlý, s řídnoucími vlasy a pravidelnými rysy, které jen trochu kazil baňatý nos. Měl na sobě tlustý svetr a tmavomodrou vestu, v ruce držel malou koženou tašku.

"O tomhle nádvoří jsem vždycky chtěl natočit film," řekl Packer. Nervózně svíral ruce.

"Jaký druh filmu?" zeptal se Mitch. Už ho začínalo bolet srdce. Musel se přinutit k tomu, aby vůbec zavolal a přišel sem do univerzitního areálu. Pokusil se nevšímat si nervozity bývalého kolegy a přítele.

"Jenom jednu scénu. V lednu leží na zemi sníh, v dubnu kvetou švestky. Jde hezká dívka, právě tudy. Záběr pomalu bledne: obklopí ji padající vločky, vzápětí se promění v okvětní plátky." Packer ukázal na pěšinu, kudy studenti chvátali na přednášky. Shodil z lavičky rozbředlý sníh

a posadil se vedle Mitche. "Mohls klidně přijít do mé kanceláře. Nejsi žádný pária, Mitchi. Nikdo tě odtud nevyhodí."

Mitch pokrčil rameny. "Stal se ze mě divoch, Wendelle. Moc toho nenaspím. Doma v bytě mám hromady učebnic...

Celé dny se pokouším studovat biologii. Jenomže nevím, kde mám začít."

"No, tak asi radši zapomeň na élan vital. Teď jsou z nás inženýři."

"Rád bych tě pozval na oběd a položil ti přitom pár otázek. A pak bych chtěl vědět, jestli můžu navštívit pár přednášek na tvé katedře. Samotné texty mi nějak nepomáhají."

"Můžu se zeptat profesorů. Máš na mysli něco konkrétního?"

"Embryologii. Vývoj obratlovců. Trochu porodnictví, ale to už nepatří do tvého oboru."

"Proč?"

Mitch se zahleděl přes nádvoří na okrové zdi okolních budov. "Musím se pár věd dozvědět, než si začnu pouštět hubu na špacír a provádět blbosti."

"Jako co například?"

"Když ti to řeknu, budeš mě mít za cvoka."

"Mitchi, nejhezčí chvíle za posledních pár let jsem strávil se svými dětmi, když jsme spolu chodili ke Stromu Ginkgo.

Strašně se jim líbilo brouzdat všude možné po kraji a hledat zkameněliny. Celé hodiny jsem koukal do země. Spálil jsem si zátylek. Pak jsem pochopil, proč nosíš na klobouku ten kus hadru."

Mitch se usmál.

"Pořád jsem tvůj přítel, Mitchi."

"Vážně to pro mě moc znamená, Wendelle."

"Je tady chladno," řekl Packer. "Kam půjdeme na oběd?"

"Máš rád asijskou kuchyni?"

Seděli v restauraci Malá Čína, v boxu u okna, a čekali, až jim přinesou rýži a nudle a kari. Packer usrkával horký čaj; Mitch se zvráceným vkusem pil studenou limonádu. Okno, zamlžené párou, vedlo na šedou Ave, jak se tady říkalo Univerzitní ulici, obkružující celý areál, i když si ve skutečnosti název 'avenue' - třída - nezasloužila. Pár výrostků v kožených kabátech a pytlovitých kalhotách pokuřovalo a podupávalo u stánku s novinami. Přestalo sněžit a ulice nabraly leskle černou barvu.

"Tak mi pověz, proč chceš chodit na přednášky," řekl

Packer.

Mitch rozložil tři novinové výstřižky s články o Ukrajině a Gruzii. Packer si je zamračeně přečetl.

"Někdo se pokusil zabít matku v jeskyni. A o tisíce let později jsou vražděny matky s Herodovou chřipkou."

"Aha. Ty myslíš, že tihle neandrtálci... To dítě, které našli před jeskyní." Packer zaklonil hlavu. "Jsem z toho trochu zmatený."

"Ježíši, Wendelle, já tam byl. Viděl jsem to dítě uvnitř v jeskyni. Vím jistě, že vědci z Innsbrucku už to taky zjistili, jenom to tutlají. Psal jsem jim, ale nenamáhali se s odpovědí."

Packer si to promyslel, na čele mu naskočily hluboké vrásky, jak se snažil dát si celý složitý obraz dohromady. "Ty jsi přesvědčen, že jsi zakopl o vývoj ve skocích. Tam v Alpách."

Malá žena s hezkým kulatým obličejem jim přinesla jídlo a položila k talířům jídelní hůlky. Když odešla, Packer pokračoval: "A myslíš si, že v Innsbrucku provedli rozbor tkání, porovnali je, a že nezveřejnili výsledky?"

Mitch přikývl. "Ten nápad je tak neskutečný, že o tom radši nikdo nemluví. Je to záležitost na dlouhé lokte. Koukni, já tě nechci přesvědčovat, nechci tě otravovat de-

taily. Zkus mi dát příležitost, abych si ověřil, jestli mám pravdu nebo ne. Pravděpodobně jsem tak dokonale vedle, že bych asi měl začít novou kariéru třeba jako dlaždič. Jenomže... Já tam byl, Wendelle."

Packer se rozhlédl po restauraci, odstrčil hůlky, naložil si na talíř pár lžic horké paprikové omáčky a nabral vidličkou svou rýži s vepřovým na kari. Po prvním soustu řekl: "Když tě nechám chodit na přednášky, budeš se držet hezky vzadu?"

"Možná radši postojím za dveřmi," slíbil Mitch.

"Dělám si legraci," pravil Packer. "Přemýšlím."

"To jsem pochopil," usmál se Mitch. "A teď tě požádám ještě o jednu laskavost."

Packer zvedl obočí. "Pěkně na mě tlačíš, Mitchi."

"Pracuje u vás někdo na výzkumu SHEVA?"

"To si piš," odpověděl Packer. "CDC celý výzkum řídí a koordinuje podle svého programu. Podepsali jsme jim to."

Viděls všude po areálu ty ženy s maskami? Rádi bychom do té záležitosti vnesli trochu světla, odhalili příčinu. To víš... Příčina?" Ostře se na Mitche zahleděl.

Mitch vytáhl dvě skleněné ampulky. "Moc pro mě znamenají," řekl. "Nerad bych o ně přišel." Podržel ampulky na dlani. Jemně o sebe ťukly. Jejich obsah připomínal dva tenké plátky sušeného hovězího.

Packer položil vidličku. "Co to je?"
"Vzorky tkáně neandrtalců. Jeden z muže, druhý ze ženy."
Packer přestal žvýkat.
"Kolik toho budeš potřebovat?" zeptal se Mitch.
"Moc ne," odpověděl Packer s pusou plnou rýže. "Pokud s tím vůbec něco udělám."
Mitch pohnul dlaní, ampulky se převálily tam a zpátky.
"Jestli ti můžu věřit," dodal Packer.
"Já budu muset věřit tobě," řekl Mitch.
Packer zašilhal k zamlženému oknu, na mladíky, kteří ještě pořád postávali na ulici, chechtali se a kouřili cigarety.
"Chceš, abych je dal testovat na... přítomnost SHEVA?"
"Nebo něco podobného."
"Proč? Co má SHEVA společného s evolucí?"
Mitch poklepal na novinové články. "Vysvětlilo by to všechny tyhle řeči o ďáblových dětech. Děje se něco velice neobvyklého. Myslím, že už se to stalo dřív a že jsem našel důkaz."
Packer si zamyšleně oťřel ústa. "Vůbec tomu nevěřím." Zvedl ampulky z Mitchovy dlaně a zadíval se na ně zblízka.
"Jsou tak hrozně staré. Před třemi lety dva z mých postgraduálních studentů pracovali na výzkumném projektu, týkajícím se sekvencí mitochondriální DNA z kostní tkáně neandrtalců. Zachovaly se z ní jen fragmenty."
"Takže můžeš prokázat, že tyhle vzorky jsou opravdové," řekl Mitch. "Vysušené, částečně znehodnocené, ale dost možná kompletní."
Packer opatrně položil vzorky na stůl. "Proč bych to vůbec měl dělat? Jenom proto, že jsme byli kamarádi?"
"Pokud se nemýlím, bude to ten největší vědecký objev naší doby. Konečně se dozvíme, jak ve skutečnosti probíhá vývoj."
Packer vytáhl z náprsní tašky dvacetidolarovou bankovku. "Platím," řekl. "Z velkých objevů jsem hrozně nervózní."
Mitch se na něj zklamaně podíval.
"Udělám to," slíbil Packer zasmušile. "Ale jenom proto, že jsem důvěřivý idiot. A už prosím žádné další laskavosti, Mitchi."

31 KAPITOLA

Národní ústav zdraví, Bethesda

Crossová a Dicken seděli naproti sobě u širokého stolu v malém konferenčním sálku v Natcherově budově, Kaye se posadila vedle Crossové. Dicken si pohrával s perem a upíral zrak na desku stolu jako nervózní chlapec.
"Kdy konečně Mark vstoupí?" zeptala se Crossová.
Dicken vzhledl a zazubil se. "Počítám tak za pět minut. Možná dřív. Nemá z toho moc velkou radost."
Crossová si dlouhým nehtem rýpala do zubů.
"Čas je to jediné, čeho nemáte nadbytek, co?" zeptal se Dicken.
Crossová se zdvořile usmála.
"Nezdá se to ani moc dávno, myslím od Gruzie," ozvala se Kaye, čistě jen aby udržela konverzaci.
"Vůbec ne," přisvědčil Dicken.
"Vy dva jste se seznámili v Gruzii?" zeptala se Crossová.
"Jen letmo," řekl Dicken. Než však mohl pokračovat, vstoupil Augustin. Měl na sobě drahý šedý oblek, nepatrně pomačkaný vzadu a pod koleny. Dnes už má za sebou pěkných pár konferencí, odhadla Kaye.
Augustin si potřásl rukou s Crossovou a posadil se. Ruce volně sepal před sebou. "Takže, Marge, je to hotová věc? Kaye je tvoje a my se musíme dělit?"
"Nic ještě není jisté," pravila Crossová vesele. "Nejdřív jsem si s tebou chtěla promluvit."
Augustin nevypadal příliš přesvědčeně. "Co z toho budeme mít?"
"Nic, co byste nezískali i tak, Marku," řekla Crossová. "Můžeme to teď probrat v hrubých rysech a detaily doplnit později."
Augustinovi se nepatrně zbarvily tváře, na okamžik stiskl čelisti, ale pak prohlásil: "Hrozně rád smlouvám. Co bychom tak asi mohli od Americolu chtít?"
"Dnes večerím se třemi republikánskými senátory," pravila Crossová. "Takové týpky z biblického pásu. Moc se nestarají o to, co dělám, hlavně když navštěvuju jejich benefiční akce. Vysvětlím jim, proč si myslím, že vaše Pracovní skupina a celý tenhle výzkum vyžaduje ještě víc peněz, a proč bychom měli zřídit intranetové spojení mezi Americolem, Euricolem a vybranými pracovišti CDC a vaší Pracovní skupiny. Potom si promluvíme o životě. V podstatě o Herodově chřipce."
"Začnou provolávat 'Je to Boží vůle!'," poznamenal Augustin.
"Ani bych neřekla," mínila Crossová. "Jsou bystřejší, než si myslíš."
"Už jsem to vykládal kdejakému senátorovi a většině členů Sněmovny reprezentantů," povzdechl si Augustin.
"Pak z nás bude perfektní tým. Já se postarám, aby se cítili intelektuálně na výši a zasvěceně; tohle ty, Marku, moc neumíš. A když si navzájem pomůžeme, do roka přijdeme s nějakou metodou léčby, možná dokonce úplného vyléčení. Za to ti ručím."
"Jak by ses mohla zaručit za něco takového?" namítl Augustin.

"Jak už jsem povídala Kaye v letadle, už před lety jsem vzala její studie naprosto vážně a dala jsem pár svým lidem v San Diegu za úkol prošetřit, co by z toho mohlo vyplývat. Když se objevily zprávy o aktivaci SHEVA, byla jsem připravena. Předala jsem tu věc schopným lidem v našem programu Sentinel (Stráž). Dělají něco podobného jako vy, Christophere, ale na úrovni celé naší společnosti. Už teď známe strukturu kapsidy SHEVA, víme, jak se dostává do lidských buněk, na jaké receptory se navazuje. Jsme ochotni se v konečné fázi podělit s CDC a vaší Pracovní skupinou o zásluhu a vzít si za úkol distribuci léku. Vyděláme na tom málo nebo nic, možná ani nepokryjeme náklady."

Augustin na ni pohlédl s upřímným údivem. Crossová se uchechtla. Naklonila se nad stůl, jako by mu chtěla uštedřit šťouchanec. "Sem tě dostala, Marku!" "Tomu prostě nevěřím," řekl.

"Pan Dicken prý by rád pracoval přímo s Kaye. To je báječné," pravila Crossová velkoryse. Augustin si založil ruce. "Ovšem tenhle intranet, to bude věc. Přímé, rychlé spojení, co víc si můžeme přát? Zmapujeme každý zatracený HERV v genomu, abychom si byli jisti, že se SHEVA někde neduplikuje a nepřipraví nám nové překvapení. Ten projekt by měla vést Kaye. Farmaceutické využití bude úžasné, prostě fantastické." Hlas jí přeskakoval samým nadšením.

Kaye zjistila, že sama překypuje svým vlastním nadšením. Crossová, to bylo něco jiného.

"Co už vaši lidé vědí o HERV, Marku?" zeptala se Crossová.

"Dost," odvětil Augustin. "My se ovšem zaměřujeme hlavně na Heroda."

"Víte o tom, že nejrozsáhlejší gen, který SHEVA spouští, polyprotein na 21. chromozomu, se liší expresí u opic a u lidí? Že jde o jeden z pouhých tří genů v celé kaskádě SHEVA, u nichž se najde rozdíl mezi opicemi a lidmi?" Augustin zavrtěl hlavou.

"Ale už jsme dost blízko," ozval se Dicken a vzápětí se v rozpacích rozhlédl kolem. Crossová ho ignorovala.

"Máme před sebou archeologický katalog lidských chorob, který sahá milióny let do minulosti," řekla Crossová.

"Přinejmenším si toho všiml jeden zatracený starý vizionář a my se chystáme s definitivním popisem předběhnout CDC... Vládní výzkum dej k ledu, Marku, leda bychom na něm spolupracovali. Kaye může pomoci při udržování spojení. Společně bychom to dokázali o hodně rychleji, o tom není pochyb."

"Chystáš se zachránit svět, Marge?" zeptal se Augustin.

"Ne, Marku. Tohle Heroda беру jako ošklivou nepříjemnost, nic víc. Jenomže nás napadl v místě, kde žijeme. Tam, kde děláme děti. Každý, kdo čte noviny a kouká na televizi, má strach. Kaye je slavná, je to žena, navíc je pohledná. Někoho takového oba potřebujeme. Proto přece tady pan Dicken a hlavní lékařka usoudili, že by mohla být užitečná, ne? Když ponecháme stranou její nepopiratelnou kvalifikaci."

Augustin se s následující otázkou obrátil na Kaye. "Předpokládám, že jste nevyhledala paní Crossovou z vlastní iniciativy, když už jste odpověděla na naši nabídku?"

"Nevyhledala," řekla Kaye.

"Co si od takového uspořádám slibujete?"

"Myslím, že Marge má pravdu," odpověděla Kaye s téměř mrazivým pocitem sebedůvěry. "Musíme spolupracovat, abychom zjistili, oč tady vlastně jde a jak tomu čelit." Kaye Langová jako položka na seznamu korporace, chladná a odtahitá, neznající pochybnost. Saule, byl bys na mě hrdý.

"Tady jde o mezinárodní aktivity, Marge," řekl Augustin. "Dáváme dohromady koalici dvaceti různých států. Hlavní roli tu hraje WHO. Žádné další primadony."

"Už jsem za tím účelem sestavila špičkový řídicí tým. Náš program na vytvoření vakcíny vede Robert Jackson.

Všechno, co podnikneme, bude naprosto průhledné. Vždyť už se pohybujeme na světové scéně pětadvacet let. Známe pravidla hry, Marku."

Augustin pohlédl na Crossovou, pak na Kaye. Zvedl ruce, jako by chtěl Crossovou obejmout. "Drahá," pronesl a vstal, aby jí poslal vzdušný polibek.

Crossová se kdákavě zasmála jako stará slepice.

32 KAPITOLA

Washingtonská univerzita, Seattle

Wendell Packer pozval Mitche do své kanceláře v Magnusonově budově. Pokoj v křídle E byl malý a špatně větraný, bez oken, přečpaný policemi knih a dvěma počítači, z nichž jeden byl připojen k zařízení v Packerově laboratoři. Jeho monitor ukazoval průběh sekvenování dlouhé série proteinů, červené a modré proužky a zelené sloupečky v neuspořádaném propletenci, připomínajícím točité schodiště.

"Provedl jsem to sám." Packer mu podával počítačovou sjetinu, dlouhý složený pruh papíru. "Ne že bych svým studentům nedůvěřoval, ale taky bych nerad ohrozil jejich kariéru. A nechtěl bych si zničit katedru."

Mitch si vzal papír a začal v něm listovat.

"Na první pohled to nedává valný smysl," řekl Packer. "Tkáně jsou příliš staré na to, aby se z nich daly dostat kompletní sekvence, takže jsem spíš hledal malé geny, charakteristické pro SHEVA, a pak také produkty, které SHEVA vytváří, když opouští buňku."

"Našels je?" Mitchovi se zúžilo hrdlo.

Packer přikývl. "Tvoje vzorky obsahují virus SHEVA. A nejde přitom o kontaminaci od tebe nebo od těch lidí, kteří tam byli s tebou. Ale virus má degenerovanou strukturu. Provedl jsem zkoušku s protilátkami, které nám poslali z Bethesdy; ty se mají navázat na proteiny, spojené

s virem SHEVA. Našel jsem folikulostimulační hormon, specifický pro infekci SHEVA. Sedmašedesátiprocentní shoda, to není nejhorší, když vezmeme v úvahu stáří vzorku. Potom jsem použil trochu teorie informace, abych vyvinul lepší testy pro případ, že by SHEVA mírně zmutovala nebo se z nějakého důvodu lišila. Zabralo mi to pár dní, ale nakonec jsem docílil osmdesátiprocentní shody. Abych si byl dvojnásob jistý, provedl jsem Southwestern blot test s DNA Herodova proviru. Tvoje vzorky zcela nepochybně obsahují zlomky aktivované SHEVA. Obzvláště koncentrované jsou ve tkáni z muže."

"Víš jistě, že je to SHEVA? Bez sebemenší pochybnosti, třeba i před soudem?"

"Když vezmu v úvahu zdroj, před soudem by to neobstálo. Ale jestli je to SHEVA?" Packer se usmál. "Ano, je. Působím na téhle katedře sedm let. Máme pár kousků toho nejlepšího vybavení, jaké se dá koupit za peníze, a tohle vybavení zase dokáže svést ke spolupráci s námi pár nejlepších lidí, za což všechno vděčíme třem velmi bohatým mladým lidem u Microsoftu. Ale... Sedni si, Mitchi."

Mitch vzlédl od sjetiny. "Proč?"

"Prostě si sedni."

Mitch se posadil.

"Mám pro tebe něco extra. Karel Petrovich z katedry antropologie požádal Marii Konigovou, která sídlí tady dole v hale a je v naší laboratoři jednička, o analýzu vzorku velmi staré tkáně. Uhádneš, odkud ten vzorek pocházel?"

"Z Innsbrucku?"

Packer zvedl další list papíru. "Požádali Karla, aby s tím šel speciálně za námi. Máme určitou pověst, no ne? Chtěli, abychom pátrali po specifických markerech a kombinacích alel, které se obvykle používají k průkazu rodičovství.

Dostali jsme jeden malý vzorek tkáně, asi gram. Požado-

vali velmi přesnou práci a chtěli to rychle. Mitchi, odpisáhní mi absolutní mlčenlivost."

"Přisáhám."

"Jen tak ze zvědavosti jsem se zeptal na výsledky. Nebudu tě teď nudit podrobnostmi. Tkáň pochází z novorozence. Je nejméně deset tisíc let stará. Hledali jsme stanovené markery a našli jsme je. A já porovnal několik alel s tvými vzorky."

"Souhlasily?" Mitchovi přeskočil hlas.

"Ano... i ne. Pochybuju, že by se mnou v Innsbrucku souhlasili nebo že by přijali závěry, které naznačuješ."

"Nenaznačuju. Já to vím."

"Ano, dobře. Jsem zaujatý, ale před soudem bych dokázal toho tvého chlapíka zbavit odpovědnosti. Žádné prehistorické alimenty. Ale ta žena, to je jiná. Alely souhlasí."

"Je matkou toho dítěte?"

"Nade vši pochybnost."

"A on není otcem?"

"Jen jsem řekl, že bych ho z toho dokázal vysekat. Tady jde o nějakou divnou genetiku. Skoro strašidelné věci, jaké jsem ještě nikdy neviděl."

"Ale to dítě je jako my."

"Mitchi, nechápej mě špatně. Nemám v úmyslu poskytnout ti podporu, nehodlám ti pomáhat, pokud bys o tom chtěl napsat. Musím chránit pověst svojí katedry a také svojí vlastní kariéru. Ty bys tomu měl rozumět."

"Já vím, já vím," řekl Mitch. "Ale sám do toho jít nemůžu."

"Poskytnu ti pár vodítek. Víš, že druh *Homo sapiens sapiens* je výrazně uniformní, bráno geneticky."

"Ano."

"No, nemyslím, že *Homo sapiens neandertalensis* byl geneticky také tak jednotný. Je skoro zázrak, že ti to takhle můžu říct. Ještě před třemi lety by nám analýza zabrala osm měsíců."

Mitch se podmračil. "Nějak tě nestačím sledovat."

"Genotyp toho dítěte se prakticky shoduje s tvým nebo mým. Ta holčička se skoro neliší od dnešních dětí.

Mitochondriální DNA ve tkáních, které jsi mi dal, se shoduje se vzorky, které jsme získali ze staré kosti neandrtálce. Ale řekl bych, pokud se na mě nebudeš koukat moc kriticky, že muž a žena, ze kterých jsi ty vzorky odebral, jsou její rodiče."

Mitch pocítil závrat. Předklonil se na židli, hlavu mezi kolena. "Ježíši," řekl zastřeným hlasem.

"Jako uchazečka o označení Evy přišla dost pozdě," poznamenal Packer. Natáhl ruku před sebe. "Podívej. Taky jsem z toho pěkně roztřesený."

"Co s tím vůbec můžeš dělat, Wendelle?" zeptal se Mitch, zvedl hlavu a upřeně se na něj zahleděl. "Já tady sedím na největším příběhu moderní vědy. Ti z Innsbrucku s tím nikdy nevyrukují, na to mám nos. Všechno popřou. Protože to je ta lehčí cesta. Co mám dělat? Kam s tím mám jít?"

Packer si protřel oči a vysmrkal se do kapesníku. "Najdi lidi, kteří nejsou až tak moc konzervativní," navrhl. "Lidi mimo akademickou půdu. Mám pár známých u CDC. Dost často se stýkám s jedním přítelem z laboratoří v Atlantě, vlastně je to kamarád jedné mojí staré kamarádky. Pořád spolu dobře vycházíme. Prováděla analýzy tkáně z mrtvol pro jednoho lovce virů z CDC, Dicken se jmenuje a je členem Herodské Pracovní skupiny. Pátral v těch tělech po stopách viru SHEVA, což není zase tolik překvapující."

"Z Gruzie?"

Packer se zatvářil udiveně. "Cože?"

"Ty vzorky pocházely z Gruzie?"

"Aha... Vlastně ano," odpověděl Packer. "Ale hledal du-

kazy o Herodově chřipce v historických záznamech. Desetiletí, dokonce stovky let nazpátek." Pevně Mitche poplácal po hřbetu ruky. "Možná by ho zajímalo, co všechno o tom víš."

33 KAPITOLA

Magnusonovo klinické středisko, Národní ústav zdraví, Bethesda

V jasně osvětlené místnosti seděly čtyři ženy. Místnost byla vybavena dvěma pohovkami, dvěma křesly, televizí a videopřehrávačem, knihami a časopisy. Kaye se někdy zamýšlela nad tím, jak architekti, kteří navrhují nemocniční interiéry, vždycky dokážou vytvořit atmosféru sterility: dřevo v barvě popela, stěny vymalované studenou špinavě bílou, hygienicky pastelové obrázky pláží, lesů a květin. Odbarvený, vybledlý, uklidňující svět.

Letmo si ženy uvnitř prohlédla oknem postranních dveří, když čekala na Dickena a ředitelku klinického střediska. Dvě z žen byly černošky. Jedna z nich, statná žena, které už mohlo být hodně přes třicet, seděla zpřímá v křesle a pozorně cosi sledovala v televizi, na klíně rozevřený výtisk Elle. Druhá, sotva dvacetiletá, velmi útlá, s malými špičatými ňadry a vlasy zapletenými do krátkých copánků, si podpírala tvář rukou a loket jí spočíval na opěrci křesla. Pohled upírala do neurčita. Obě bělošky byly třicátnice, jedna z nich obarvená blondýna, která působila vyčerpaně a otřeseně, druhá, úhledně oblečená a s bezvýraznou tváří, četla potrhané výtisky časopisů People a Time.

Dicken se objevil v dlouhé hale s šedým kobercem na podlaze. Doprovázela ho doktorka Denise Liptonová.

Mohlo jí být něco přes čtyřicet, byla malá a svým špičatým způsobem pohledná a její oči budily dojem, že by v hněvu dokázaly metat blesky. Dicken je představil.

"Jste připravena podívat se na naše dobrovolnice, paní Langová?" zeptala se ředitelka.

"Připravenější už nebudu," odpověděla Kaye.

Doktorka Liptonová se bledě usmála. "Nejsou z toho moc nadšené. Za posledních pár dní prodělaly tolik testů, že... No, že z toho prostě nejsou nadšené."

Ženy v místnosti zaslechly hlasy a vzhledly. Ředitelka Liptonová si uhladila laboratorní plášť a otevřela dveře.

"Dobré odpoledne, dámy," pozdravila.

Setkání proběhlo celkem úspěšně. Doktorka Liptonová pak poslala tři z žen do jejich soukromých pokojů a nechala Dickena s Kaye, aby si mohli podrobněji popovídat se čtvrtou, s tou starší černou ženou, paní Luellou Hamiltonovou z Richmondu ve Virginii.

Paní Hamiltonová se zajímala, jestli by mohla dostat trochu kávy. "Tolikrát nás vycedili z krve, že jsem z toho úplně vysušená. Kdyby nešlo o odběry krve, moje ledviny by se z toho zbláznily." Dicken se nabídl, že donese každé šálek, a odešel z pokoje.

Paní Hamiltonová si měřila Kaye přimhouřenýma očima. "Povídali, že prý jste toho broučka objevila."

"Ne," odpověděla Kaye. "Napsala jsem o tom pár článků, ale ve skutečnosti jsem ho neobjevila."

"Je to jenom slabá horečka," řekla paní Hamiltonová. "Už jsem porodila čtyři děti, a teď mi vysvětlují, že tohle nebude doopravdy dítě. A přitom mi ho nechťejí vzít. Prý ať ta nemoc proběhne, jak má. Jsem jenom takový větší pokusný králik, co?"

"Už to tak vypadá. Nezacházejí s vámi dobře?"

"Dostávám najíst," pokrčila rameny. "Jídlo je dobré. Nepotrpím si na knížky ani filmy. Sestřičky jsou fajn, ale doktorka Liptonová - s tou je to těžší. Dělá, jako by byla hodná, ale já myslím, že nemá ráda nikoho."

"Jsem si jistá, že odvádí dobrou práci."

"Jo, to jo, madam, paní Langová, zkuste být chvíli na mém místě a pak mi povězte, jestli se vám nechce trošku si postěžovat."

Kaye se usmála.

"Šťve mě to. Mají tady černého ošetřovatele, a ten se mnou zachází jako s nějakým ztraceným vzorem. Chce po mně, abych byla silná jako jeho máma." Pohlédla na Kaye klidnýma širokýma očima a potřásla hlavou. "Nechce se mi být silná. Když mi dělají ty jejich testy, chce se mi brečet. Nebo když pomyslím na to svoje dítě. Chápete, paní Langová?"

"Ano," přisvědčila Kaye.

"Mám úplně stejné pocity jako u všech svých dětí tou samou dobou. Myslím si, co když to přece jen bude dítě a oni se všichni pletou. Znamená to, že jsem blbá?"

"Jestli provedli ty testy, tak už to vědí," řekla Kaye.

"A nesmím navštívit manžela. To je součást dohody. Dostala jsem od něj tu chřípku i to dítě, ale chybí mi. Nebyla to jeho vina. Mluvím s ním po telefonu. Zdá se, že je v pořádku, ale já vím, že se mu taky stýská. Jsem nervózní z toho, že jsem tak dlouho pryč, chápete?"

"Kdo se stará o vaše děti?" zeptala se Kaye.

"Manžel. Děti sem za mnou pouštějí. To je fajn. Manžel je přivede a čeká venku v autě. Už to budou čtyři měsíce, čtyři měsíce!" Paní Hamiltonová si točila na prstu zlatým snubním prstenem. "Říká, že si připadá hrozně osamělý, a s děckama to taky pokaždé není lehké."

Kaye uchopila její ruku. "Já vím, že jste statečná, paní Hamiltonová."

"Říkejte mi Luello, požádala. "A povídám vám, že vůbec nejsem statečná. Jak vám říkají jménem?"

"Kaye."

"Mám hrozný strach, Kaye. Až přijdete na to, co se tady doopravdy děje, přijďte a povězte to nejdřív mně, ano?"

Když Kaye opustila paní Hamiltonovou, cítila se vysušená a vychladlá. Dicken ji doprovodil do přízemí a ven z budovy klinického střediska, a když si myslel, že si ho nevšímá, díval se na ni.

Požádala ho, aby se na chvíli zastavili. Zkřížila paže a zahleděla se na skupinu stromů za úzkým pruhem udržovaného trávníku, ohraničeného stružkami. Větší část areálu NIH tvořila spleť objížďek mezi staveništi, všude byly samé jámy naplněné zeminou nebo betonem, ze kterých vyčnívalo houští armatur.

"Všechno v pořádku?" zeptal se Dicken.

"Ne," řekla. "Připadám si jako vytržená z kořenů."

"Musíme si na to zvyknout. Tohle se teď děje všude," pravil Dicken.

"Ty ženy jsou všechny dobrovolnice?"

"Ovšem. Platíme jim veškeré výdaje na lékařskou péči a pobyt. K něčemu takovému bychom je přece nemohli nutit, dokonce ani ve stavu ohrožení."

"Proč se nesmějí stýkat s manžely?"

"To je nejspíš moje vina," připustil. "Na poslední schůzce jsem předložil důkazy o tom, že Herodova chřipka vyvolá druhé těhotenství i bez sexuálních kontaktů. Dnes večer o tom všichni naši badatelé dostanou zprávu."

"Jaké důkazy? Bože, my se tady bavíme o neposkvřněném početí?" Kaye se k němu obrátila s rukama v bok. "Vy jste po téhle věci šel už tehdy, když jsme se potkali v Gruzii, že?"

"Už před Gruzii. Byl jsem na Ukrajině, v Rusku, Turecku, v Ázerbájdžánu, Arménii. Náš Herodes napadl tyhle země už před deseti, dvaceti lety, možná i dřív."

"A pak jste si přečetl moji studii a všechno to do sebe zapadlo, co? Vy jste něco jako vědecký stopař?"

Dicken protáhl obličej a potřásl hlavou. "To těžko."

"A já jsem něco jako katalyzátor?" Nějak tomu nemohla uvěřit.

"Není to tak jednoduché, Kaye."

"Ráda bych byla v obraze, Chrise!"

"Christophere, prosím." Tvářil se omluvně, jako by mu bylo trapně.

"Ráda bych, kdybyste mě vy udržoval v obraze. Pohybujete se tady jako stín, vždycky jste u všeho, co se kde šustne. Proč jenom si myslím, že jste nejspíš jeden z nejdůležitějších lidí v Pracovní skupině?"

"Děkuju, ale to je běžný omyl," odmítl to s ironickým úsměvem. "Pokouším se zabránit různým potížím, ale nejsem si jist, jestli se mi to daří. Někdy mě vyslechnou, to když jsou důkazy hodně přesvědčivé - jako třeba v tomto případě. Mám zprávy z arménských nemocnic, dokonce z pár nemocnic v Los Angeles a New Yorku."

"Christophere, máme teď dvě hodiny času do příštího schůze," řekla Kaye. "Trčím na konferencích o viru SHEVA už dva týdny. Všichni si myslí, že pro mě našli to pravé místo. Bezpečný pokojíček, odkud můžu vyhlížet další lidské retroviry. Marge mi zařídila pěknou laboratoř v Baltimoru, jenže... Mně připadá, že Pracovní skupině k ničemu nejsem." "To spojení s Americolem Augustina vážně štvě," kývl Dicken. "Měl jsem vás varovat."

"Pak se tedy musím zaměřit na práci pro Americol."

"To není špatný nápad. Mají dost prostředků. Marge si vás asi oblíbila."

"Povězte mi víc o tom, jak to vypadá... na frontě? Tak se tomu říká?"

"Na frontě," přisvědčil Dicken. "Někdy si říkáme, že teď jdeme navštívit to skutečné vojsko, a to jsou ti nemocní lidé. My jsme jenom dělníci; vojáci jsou oni. To oni trpí a umírají."

"Připadám si pořád jako divák. Chcete se vůbec bavit s nezasvěceným cizím člověkem jako já?"

"S radostí," odpověděl Dicken. "Asi tušíte, proti čemu tady stojím, ne?"

"Proti byrokratické mašinérii. Oni si myslí, že vědí, co je to Herodova chřipka. Jenomže... druhé těhotenství, a bez sexu!" Kaye se otrásla jakoby chladem.

"Našli si pro to zdůvodnění," řekl. "Dnes odpoledne budeme probírat pravděpodobné způsoby jeho vzniku. Jim ani nepřipadá, že by něco skrývali." Zkřivil tvář jako chlapec, který má nějaké temné tajemství. "Jestli mi položíte otázky, na které ještě nejsem připraven odpovídat..."

Kaye rozčileně rozhodila rukama. "Jaké otázky Augustin nepoložil? Co když tohle všechno chápeme úplně špatně?"

"Přesně tak," řekl Dicken. Tvář mu zrudla, prudkým gestem udeřil do vzduchu. "Přesně. Já věděl, že to pochopíte, Kaye. Když už tady probíráme všelijaká kdyby... Můžu se vám svěřit?"

Při té vyhlídce se Kaye odtáhla.

"Totiž, hrozně obdivuju vaši práci -"

"Měla jsem štěstí a měla jsem Saula," vypravila ze sebe ztuhle. Dicken vypadal zranitelně, a to se jí nelíbilo. "Kčertu, Christophere, co to pořád skrýváte?"

"Překvapilo by mě, kdybyste to už dávno nevěděla. Všichni tady chodíme kolem horké kaše a snažíme se nevidět, co je zjevné - přinejmenším některým z nás." Přimhouřenýma očima pátral v její tváři. "Povím vám, co si myslím, a pokud se mnou budete souhlasit, že je to možné - že je to pravděpodobné - necháte na mně rozhodnutí, kdy s tím půjdeme ven. Musíme počkat, dokud nenasbíráme dost důkazů. Pohybují se v říši dohadů už rok a vím určitě, že takhle mě ani Augustin ani Shawbeck nevyslechnou. Někdy si myslím, že nejsem víc než oslavovaný poslíček. Takže -" Přeslápł z nohy na nohu. "Zůstane to mezi námi?"

"Ovšem," slíbila, upírajíc na něj pohled. "Povězte mi, co podle vás bude s paní Hamiltonovou."

34 KAPITOLA

Seattle

Mitch věděl, že spí, nebo spíš že napůl spí. Při vzácných příležitostech se mu to stávalo; jeho mozek zpracovával údaje o jeho životě a plánech i jeho domněnky samostatně, s umíněnou nezávislostí, a vždy k tomu docházelo na hranici spánku a bdění.

Často se mu zdálo o místě, kde právě probíhaly vykopávky, ale s pomíchanými časovými rámci. Toho rána ležel jako ochromený a jeho vědomí se jako pozorovatel účastnilo podivného představení. Viděl mladého muže a ženu, zahalené v lehkých kožešinách, s rozedranými sandály z rákosu a kůže na nohou, přivázanými ke kotníkům. Žena byla těhotná. Nejprve je spatřil z profilu, jakoby na nějaké rotující scéně, a chvíli se bavil tím, že si je prohlížel z různých úhlů. Postupně ztrácel schopnost dění ovládat, až ji ztratil docela. Žena a muž kráčeli po čerstvém sněhu a ledu, umeteném větrem. Den byl jasný, nejjasnější, jaký kdy ve snu viděl. Led se blyštěl a oni si stínili oči dlaněmi.

Zpočátku se na ně díval jako na lidi podobné jemu samotnému. Brzy však poznal, že tihle lidé nejsou jako on. To podezření nevzbudily rysy jejich tváří, aspoň ne hned. Byly to složité vzory vousů a obličejového porostu u muže a hustá jemná hřiva vlasů kolem ženina obličeje, která ponechávala volné její tváře, ustupující bradu a nízké čelo, ale táhla se od jednoho spánku ke druhému. Oči pod tímto huňatým obočím měly teplou tmavohnědou barvu, téměř černou, a kůži měla olivově zbarvenou. Na jejich šedorůžových prstech viděl mohutné mozoly. Oba lidé měli široké, výrazné nosy.

Nejsou to lidé jako já, pomyslel si Mitch. Ale znám je.

Muž se ženou se usmívali. Žena se sehnula dolů k zemi a nabrala si sních. Mazaně ho začala ukusovat, a pak, když se muž neřídil, z něj udělala kouli a hodila mu ji na hlavu. Koule s bouchnutím dopadla, muž se zapotácel, vykřikl. Hlas měl jasný a ozývaly se v něm zvonivé tóny, jako u honičích psů. Žena předstírala, že se krčí, pak ale začala utíkat a muž ji pronásledoval. Stáhl ji k zemi, ačkoli brumlavě dávala najevo, že se podřizuje, zůstal stát s pozvednutýma rukama a zahrnul ji hlasitými slovy. Přestože hovořil vážným tónem, hlubokým hlasem, nezdálo se, že by to na ni dělalo dojem. Zamávala na něj rukama, našpulila rty a vydávala mlaskavé, srkavé zvuky.

V líné režii svého snu je pak viděl v mrholení deště se sněhem scházet husím pochodem dolů po blátivé pěšině. Skrz mlhu a mraky rozeznával v údolí pod nimi skvrny lesa a louky, jezero, na němž pluly prostorné ploché vory z klád s rákosovými chatrčemi.

Mají se dobře, řekl mu hlas ve vlastní hlavě. Ted se na ně díváš a neznáš je, ale víš, že je jim dobře.

Mitch uslyšel ptáka a poznal, že to není pták, ale mobilní telefon. Chvíli mu trvalo, než ze sebe setřásl dějiště svého snu. Oblaka a údolí se rozplynula jako mýdlová bublina, zvedl hlavu a zasténal. Celé tělo měl znečitlivělé, a jak spal na boku s paží pod hlavou, ztuhly mu svaly.

Telefon úporně vyzváněl dál. Zvedl ho po šestém zazvonění.

"Doufám, že mluvím s Mitchellem Rafelsonem, tím antropologem," pronesl mužský hlas s britským přízvukem.

"Každopádně s jedním z těch dvou," řekl Mitch. "Kdo je to?"

"Oliver Merton. Jsem redaktor vědecké rubriky listu Ekonom. Pracuju na článku o neandrtálcích z Innsbrucku. Nebylo snadné získat vaše číslo, pane Rafelsone."

"Není v seznamu. Nebaví mě nechat si pořád nadávat."

"To si umím představit. Poslyšte, můžu napsat, že Innsbruck celý případ pěkně zpackal, ale potřebuju znát detaily.

Máte příležitost všechno vysvětlit někomu, kdo bude skutečně naslouchat. Pozítří budu ve státě Washington -chci mluvit s Eileen Ripperovou."

"Fajn," řekl Mitch. Zvažoval možnost, že by telefon prostě položil a zkusil přivolat zpátky ten pozoruhodný sen.

"Pracuje na nějakých vykopávkách v nějaké roklí... tuším Columbia Gorge? Znáte Železnou jeskyni?"

Mitch se protáhl. "Taky jsem tam poblíž kopal."

"Hm, ano, tisku se to ještě nedoneslo, ale na to dojde příští týden. Našla tři kostry, velmi staré, sice ne tak neobyčejné jako vaše mumie, ale pořád ještě zajímavé. Můj příběh se v zásadě soustřeďuje na její následný postup. V naší době, kdy se tolik ohlížíme na domorodce, svolala na obranu vědy opravdu zvláštní shromáždění. Paní Ripperová požádala o podporu přímo Společenství pěti kmenů. O těch jste už pochopitelně slyšel."

"To ano."

"Sestavila tým dobrovolníků z řad právníků, zasvětila

do věci pár kongresmanů a senátorů. Ne jako vy v případě muže z Pasca."

"To rád slyším." Mitch se zamračil a protřel si oči, aby z nich zahnal poslední zbytek spánku. "Odtud je to den jízdy."

"Tak daleko? Já jsem teď v Manchesteru. V Anglii. Právě jsem si zabalil pár věcí a dojel sem z Leedsu. Za hodinu mi letí letadlo. Rád bych si popovídal."

"Jsem asi poslední člověk, kterého by tam Eileen potřebovala."

"To ona mi dala vaše číslo. Nejste zase takový vyděděnec, jak si možná myslíte, pane Rafelsone. Docela ráda by vám ty vykopávky ukázala. Počítám, že je mateřský typ."

"Je jako tornádo," řekl Mitch.

"Je to vážně vzrušující. Už jsem viděl vykopávky v Etiopii, v Jižní Africe, Tanzánii. Dvakrát jsem zavítal do Innsbrucku, abych se podíval, co mi budou ochotni předvést, což nebylo mnoho. Ted' -"

"Pane Mertone, asi vás zklamu -"

"Hm, no a co to dítě, pane Rafelsone? Můžete mi něco říct o tom pozoruhodném dítěti, které měla ta žena v batohu?"

"Měl jsem v té chvíli příšernou migrénu." Mitch se chystal telefon položit, bez ohledu na Eileen Ripperovou. Tohle už

prodělal mnohokrát. Odtáhl si telefon od ucha, Mertonův hlas v něm zněl kovově a drsně.

"Víte, co se děje v Innsbrucku? Slyšel jste o tom, že se už v laboratořích porvali?"

Mitch si dal telefon znovu k uchu. "Ne."

"Víte, že poslali tkáň k analýze do jiných laboratoří v jiných zemích, aby docílili jakési shody?"

"Ne-e," řekl Mitch pomalu.

"Bude mi potěšením zasvětit vás do situace. Myslím, že máte reálnou naději vyjít z toho všeho čistý a voňavý jako rozkvetlá jablona nebo co to tam u vás kvete. Když požádám Eileen, aby vás pozvala, když jí povím, že se o to zajímáte... Mohli bychom se sejít?"

"Proč mě prostě nepozvete do hotelu, kde budete bydlet?"

Merton vydal tichý mlaskavý zvuk. "Pane Rafelsone. Nedokážu si vás představit, jak odmítáte příležitost čichnout si k hlině a posedět pod stanem. Příležitost promluvit si o největším objevu současné archeologie."

Mitch sáhl pro hodinky a podíval se na datum. "Dobře," řekl. "Když mě Eileen pozve."

Položil telefon, pak se odebral do koupelny, vyčistil si zuby a koukl se do zrcadla.

Posledních pár dní jen sklíčeně bloudil po bytě, neschopen dojít k nějakému rozhodnutí. Získal mailovou adresu a telefonní číslo Christophera Dickena, ale ještě se neodhodlal zavolat mu. Peníze mu docházely rychleji, než předpokládal. Už nějakou dobu se chystal požádat rodiče o půjčku, ale stále to odkládal.

Při přípravě snídaně ho telefon vyrušil podruhé. Byla to Eileen Ripperová.

Když domluvili, Mitch chvíli seděl na odrané židli v obýváku, pak vstal a vyhlédl oknem na Broadway. Svítalo. Otevřel okno a vyklonil se ven. Lidé chodili po ulici, auta zastavovala na červenou.

Pak zavolal domů. Telefon vzala matka.

35 KAPITOLA

Národní ústav zdraví, Bethesda

"Už se to kdysi stalo," řekl Dicken. Rozlomil sladký rohlík a ponořil ho do napěněné kávy. Obrovská moderní jídelna Natcherovy budovy byla takhle po ránu téměř prázdná, přitom tady měli jídlo lepší než v restauraci v Budově 10. Seděli u vysokého okna se zabarveným sklem, dost daleko od ostatních zaměstnanců. "Přesně řečeno stalo se to v Gruzii, v Gordi nebo někde poblíž."

Kaye utvořila ze rtů velké O. "Bože můj. Ten masakr..." Venku se slunce právě prodralo ranními mraky a rozhodilo světlé skvrny a stíny po areálu i jídelně.

"Jejich tkáň obsahuje virus SHEVA. Získal jsem vzorky jen od tří nebo čtyř, ale mají ho všichni."

"A řekl jste o tom Augustinovi?"

"Spoléhal jsem víc na klinické ověření, na čerstvé zprávy z nemocnic... Kčertu, jaký je v tom rozdíl, jestli se SHEVA poprvé objevila někde o pár, nanejvýš o deset let dřív? Ale před dvěma dny jsem dostal dokumentaci z nemocnice ve Tbilisi. Pomohl jsem tam mladému praktikantovi k nějakým kontaktům v Atlantě. Pověděl mi o pár lidech v horách. Přezili údajně jiný masakr, a k tomu došlo už před šedesáti lety. Za války."

"Němci se do Gruzie nikdy nedostali," poznamenala Kaye.

Dicken přikývl. "Tohle bylo Stalinovo vojsko. Prakticky vyhladili jednu izolovanou vesnici pod horou Kazbek. O dva roky později objevili pár přeživších. Vláda ve Tbilisi se jich ujala. Možná už těch čistek měli všichni plné zuby, kdopak ví... A možná ani nevěděli o Gordi nebo o těch ostatních dědinách."

"Kolik lidí to přežilo?"

"Jistý doktor Leonid Sugašvili se vydal na svou soukromou křížovou výpravu, aby to vypátral. Právě jeho zprávu mi ten mladý lékař poslal - zprávu, která nebyla nikdy publikována. Zato ale opravdu podrobnou. Odhadem bylo v letech 1943 až 1991 v Gruzii, Arménii, Abcházii a Čečensku povražděno kolem třinácti tisíc mužů, žen, a dokonce dětí. Byli pozabíjeni, protože si někdo myslel, že přenášejí nemoc, která u těhotných žen vyvolává potraty. Na ty, kdo první čistky přežili, byly později pořádány hony... protože ty ženy rodily mutované děti. Děti se skvrnami na tvářích, s divnými očima, děti, které uměly mluvit od chvíle, kdy se narodily. V některých vesnicích se o jejich likvidaci postarala místní policie. Pověry umírají pomalu a těžce. Ti lidé - matky i otcové - byli obviněni z obcování s ďáblem. Nebylo jich během těch čtyřiceti let zase tolik. Jenže... Sugašvili se domnívá, že k podobným případům docházelo už předtím, snad po celá staletí. Desítky tisíc zavražděných. Vína, hanba, nevědomost a mlčení." "Myslíte si, že ty děti byly imitovány působením SHEVA?" "Podle Sugašvilho zprávy některé z těch žen přísahaly, že se přestaly sexuálně stýkat se svými manžely a milenci. Nechtěly nosit ďáblova potomka. Slyšely o mutovaných dětech z jiných vesnic, a tak když dostaly tu horečku a potratily, nechtěly už znovu otěhotnět. Téměř všechny ženy, které potratily, byly o třicet dní později znovu těhotné, bez ohledu na to, co mezitím dělaly nebo nedělaly. Přesně tak, jak to hlásí některé naše nemocnice."

Kaye potřásla hlavou. "To je neuvěřitelné!" Dicken pokrčil rameny. "A nezdá se, že by se to mělo změnit k lepšímu. Je to čím dál neuvěřitelnější a těžší. Už nějakou dobu si nejsem jist, že je SHEVA skutečně nemoc, jaké jsme dosud znali."

Kaye stiskla rty. Položila šálek s kávou a založila si ruce. Vybavila si rozhovor s Drewem Millerem v italské restauraci v Bostonu a Saulovu poznámku, že je načase pustit se do problému evoluce. "Třeba je to signál," řekla. "Jaký signál?"

"Kódový klíč, který otevírá jakousi genetickou zásobárnu, zásobárnu s instrukcemi pro nový fenotyp."

"Teď nevím, jestli vám rozumím," zamračil se Dicken.

"Jde o něco, co vznikalo v průběhu tisíců, snad desítek tisíc let. Mluvím o dohaděch a hypotézách, majících co dělat s

tím či oním rysem, který patří ke konkrétnímu rozpracování pevně stanoveného plánu."

"A k čemu to všechno povede?" zeptal se Dicken.

"K evoluci," odpověděla.

Dicken si posunul židli dozadu a položil si ruce na kolena. "No teda."

"Vždyť jste povídal, že nejde o nemoc," připomněla Kaye.

"O nemoc, jaké známe. Ale pořád ještě je to retrovirus."

"Četl jste moji studii, ne?"

"Četl."

"Utrousila jsem v ní pár narážek."

Dicken to chvíli zvažoval. "Katalyzátor."

"Vy to uděláte, my to od vás dostaneme, a my pak trpíme," pravila Kaye.

Dickenovi zčervenaly tváře. "Pokouším se nedělat z toho záležitost mužů a žen. Dost na tom, co se děje už teď."

"Omlouvám se," řekla Kaye. "Možná bych se jenom ráda vyhnula podstatě problému."

Zdálo se, že se Dicken konečně rozhodl. "Když vám tohle ukážu, poruším předpisy." Zašátral v tašce a vytáhl výtisk e-mailové zprávy z Atlanty. Na spodním okraji byly nalepeny čtyři malé obrázky. "Při automobilové nehodě u Atlanty zahynula žena. V Severní nemocnici provedli pitvu a jeden z patologů zjistil, že byla v prvním trimestru. Prozkoumal plod, zjevně jeden z těch herodských. Pak se ještě podíval na dělohu té ženy. Objevil tam druhé těhotenství, velmi časně, na spodní straně placenty, chráněné tenkou vrstvičkou tkáně. Placenta už se začínala oddělovat, ale druhý zárodek byl v bezpečí. Býval by potrat přežil. A o měsíc později..."

"Vnouče," vyhrkla Kaye. "Z vajíčka, uvolněného..."

"Intermediární dcerou. Ve skutečně nejde o moc víc než o specializované ovarium. První plod vytvoří další vajíčko a toto vajíčko se uhnízdí ve stěně matčiny dělohy."

"Co když vajíčka, mým dceřina vajíčka, jsou odlišná?"

Dickenovi vyschlo v krku, odkašlal si. "Pardon." Zvedl se, aby si nalil trochu vody, pak se mezi řadami stolků vrátil a znovu se posadil vedle Kaye.

Pomalu pokračoval: "SHEVA vyvolá uvolnění komplexu polyproteinu. Ukládají se v cytosolu mimo jádro. Jde o hormony - LH, FSH, prostaglandiny."

"O tom vím. Judita Kushnerová mi to řekla," ozvala se Kaye tiše a skřípavě. "Některé z nich způsobí potrat. Další mohou podstatně změnit vajíčko."

"Aby zmutovalo?" zeptal se Dicken, jako by se stále chtěl držet zbytků starých pouček.

"Nevím jistě, jestli je to ten správný výraz," namítla Kaye. "Zní to tak brutálně a náhodně. Ne. Nejspíš tady mluvíme o odlišném způsobu reprodukce."

Dicken dopil vodu.

"Vlastně to pro mě není novinka," přemítala Kaye nahlas. Sevrěla prsty do pěstí, pak lehce, neklidně poklepala kotníky na stůl. "Chcete se přit, jestli je SHEVA součástí lidské evoluce? Že se právě chystáme zplodit nový druh lidí?"

Dicken zkoumal její tvář, v níž se mísil údiv se vzrušením, jako by vyjadřovala zvláštní hrůzu ze setkání s intelektuálním ekvivalentem zuřícího tygra. "Netroufl bych si vyjádřit to takhle přímo. Ale možná jsem prostě zbabělec. Třeba to opravdu tak nějak bude. Cením si vašeho názoru. Bůh ví, že tady potřebuju spojení."

Kaye se rozbušilo srdce. Zvedla šálek s kávou, vychladlá tekutina v něm zašplouchala. "Bože, Christophere." Slabě, bezmocně se zasmála. "Co když je to vážně pravda? Co když jsme otěhotněli my všichni? Celá lidská rasa?"

Kniha druhá

Jaro ve znamení SHEVA

36 KAPITOLA

Na jihu statu Washington

Řeka Columbia, široká a líná, se třípytila mezi černými čedičovými stěnami jako pláň z leštěného nefritu.

Mitch odbočil ze státní silnice 14, ujel půl míle po prašné a šterkové cestě mezi křovinami a kosodřevinou, pak zatočil u zprohýbané a zrezavělé plechové tabule, na níž stálo ŽELEZNÁ JESKYŇE

Pár yardů od okraje rokle se leskly na slunci dva staré přívěsy Airstream, obklopené dřevěnými lavicemi a stoly, na nichž se vršily pytle a kopáčské nářadí. Zaparkoval na cestě.

Studený vítr se mu pokusil vzít plstěný stetson. Zachytil klobouk jednou rukou, vykročil od vozu ke srázu a zahleděl se dolů na tábor Eileen Ripperové, který ležel padesát stop pod ním.

Ze dveří bližšího přívěsu vystoupila mladá, malá blondýna v odřených a vybledlých džínách a hnědém koženém kabátku. Ve vlhkém vzduchu u řeky Mitch okamžitě zachytil její vůni: Opium nebo Trouble nebo nějaký podobný parfém. Nápadně se podobala Tildě.

Žena se zastavila pod stahovací roletou, pak vyšla ze stínu a zaclonila si oči proti slunci. "Mitch Rafelson?" zeptala se.

"Ten a žádný jiný," odpověděl. "Je tam dole Eileen?"

"Jo. Všechno to jde do háje, víte."

"Odkdy?"

"Je to asi tři dny. Eileen se opravdu hodně snažila, aby všechno klaplo. Ale nakonec to bylo úplně jedno."

Mitch se účastně zašklebil. "To znám."

"Ta žena z Pěti kmenů se před dvěma dny sbalila. Proto si Eileen myslela, že sem klidně můžete přijít. Teď už se nikdo nenaštve, když se tu ukážete."

"Je to milé, být tak slavný." Mitch se prsty dotkl svého klobouku.

Žena se usmála. "Eileen je z toho otrávená. Zkuste ji trochu povzbudit. Osobně vás mám za hrdinu. Teda asi až na ty mumie."

"Kde ji najdu?"

"Hned pod jeskyní."

Oliver Merton seděl na skládací židli ve stínu největší plátěné stříšky. Byl to třicátník s ohnivě rudými vlasy, bledým, širokým obličejem a krátkým ohnutým nosem. S výrazem naprostého, téměř zuřivého soustředění a staženými rty bušil ukazováčky do klávesnice svého laptopu.

Styl 'kdo hledá najde', pomyslel si Mitch. Písař samouk. Prohlédl si jeho oblečení, které se sem, na místo vykopávek, zřetelně nehodilo: tvídové kalhoty, červené šle, bílá plátěná košile s pruhovaným límečkem, vhodná do obleku.

Merton nevzhledl, dokud se Mitch nepřiblížil těsně k přístřešku.

"Mitchell Rafelson! Je mi potěšením!" Merton přesunul počítač na stůl, vyskočil na nohy a podával mu ruku. "Tady vládne zatraceně pochmurná nálada. Eileen je na svahu, u výkopu. Jsem si jist, že se vás nemůže dočkat. Jdeme?"

Na vykopávkách pracovalo šest lidí, vesměs mladých praktikantů nebo studentů. Když je oba muži mijeli, pracovníci zvědavě vzhledli. Merton kráčel před Mitchem a šplhal nahoru po přírodních římsách, které tu během staletí vytvarovala vodní eroze. Prošli asi dvacet stop pod útesem, kde se do čedičové vyvýšeniny zarývala stará jeskyně, pruhovaná nánosy rzi. Nad vyvýšeninou a východně od ní se zřítíl skalní převis, nahlodaný erozí, a na mírném svahu se teď povalovaly velké balvany.

Eileen Ripperová stála na západním svahu u řady opatrně vyhloubených čtvercových jam, opatřených sloupky a označených topometrickou sítí z drátů a provazu. Bylo jí hodně přes čtyřicet, měla drobnou postavu, hluboko posazené černé oči a tenký nos. Nejpřitažlivější na ní byly plné rty, příjemně kontrastující s rozcuchanou kšticí prošedivělých černých vlasů.

Na Mertonův pozdrav se obrátila. Neusmála se ani nezavolala. Místo toho nasadila odhodlaný výraz, opatrně sešla ze svahu dolů a podala Mitchovi ruku. Pevně si rukama potřásl.

"Včera ráno došly výsledky radiokarbonové analýzy," řekla. "Ty kostry jsou třináct tisíc let staré, plus minus pět set let... a jestli ti lidé jedli hodně lososů, je jim dvanáct a půl tisíce let. Jenomže Indiáni z Pěti kmenů tvrdí, že západní věda se snaží zbavit je posledních zbytků důstojnosti. A já doufala, že se rozumně dohodneme."

"Aspoň ses o to pokusila," prohlásil Mitch.

"Omlouvám se, že jsem tě kdysi soudila tak tvrdě, Mitchi. Tak dlouho jsem si dokázala udržet chladnou hlavu, i když se tu a tam objevily nějaké drobné potíže, a pak ta žena, Sue Championová... Myslela jsem, že jsme přítelkyně. Dělá kmenům poradkyni. Včera se sem vrátila se dvěma muži. Ti muži byli tak... tak arogantní, Mitchi. Jako kluci, když přecházejí vrata od stodoly. Povídali, že si vyrábím důkazy na podporu svých lží. Tvrdí, že vláda i zákon jsou na jejich straně. Naše stará nemesis, NAGPRA."

To byla zkratka Nařízení pro repatriaci a ochranu hrobů domorodých Američanů. (Native American Graves Protection and Repatriation Act). Mitch toto zákonné nařízení znal do nejmenších podrobností.

Merton stál na nepevném svahu a snažil se neklouzat dolů. Přitom vrhal krátké pohledy z jednoho na druhého.

"A jaké důkazy sis vyrobila?" zeptal se Mitch lehce.

"Nedělej si legraci." Výraz Eileen Ripperové se přece jen trochu uvolnil vzala Mitchovu ruku do svých a chvíli ji podržela. "Odebrali jsme vzorky kolagenu z kostí a poslali do Portlandu. Tam provedli analýzu DNA. Naše kosti pocházejí z úplně jiné populace, bez nejmenšího příbuzenství s moderními Indiány, vzdáleně spřízněné s mumii z Jeskyně duchů. Podobají se kavkazskému typu, můžeme-li použít tento přibližný termín. Ne nordickému. Spíš vypadají jako Ainu, aspoň myslím."

"To je pěkný kus historie, Eileen," řekl Mitch. "Výborně, gratuluju."

Jakmile už jednou spustila, Eileen Ripperová nedokázala umlknout. Zamířili po pěšině dolů ke stanům. "Ani jsme nemohli začít s moderní rasovou komparativní analýzou. To mě na tom nejvíc štve! Dovolili jsme, aby naše praštěné představy o rasách a rasové identitě zamlžily pravdu. V dávných dobách bylo zdejší obyvatelstvo tak odlišné. Ale dnešní Indiáni nejsou potomky lidí, jimž patří tyhle kostry. Tihle možná bojovali s jejich předky o území. A prohráli."

"Indiáni zvítězili?" zeptal se Merton. "Měli by být rádi."

"Oni si ale myslí, že se snažím rozbít jejich politickou jednotu. Nezajímá je, co se doopravdy stalo. Záleží jim jen na jejich malém vysněném světě, a kčertu s pravdou!"

"A to povídáš mně?" ušklíbl se Mitch.

Ripperová se usmála skrze slzy vyčerpání a rezignace. "Rada Pěti kmenů podává petici k federálnímu soudu v Seattlu. Požadují ty kostry zpět."

"Kde jsou kosti teď?"

"V Portlandu. Včera jsme je zabalili in situ a poslali je tam lodí."

"Přes hranice státu?" přeptal se Mitch. "To je únos."

"Je to lepší než čekat tady na bandu právníků." Potřásla hlavou a Mitch ji objal paží kolem ramen. "Pokoušela jsem se to udělat správně, Mitchi." Otréla si tváře zaprášenou rukou, která zanechávala špinavé šmouhy, a nuceně se zasmála. "Teď se na nás naštvou i Vikingové!"

Vikingové - skupinka mužů převážně ve středním věku, kteří si sami říkali Uctívači Odina v Novém světě - přišli tehdy před lety i za Mitchem, aby provedli své obřady. Doufali, že by Mitch mohl prokázat, že větší část Severní Ameriky před tisíci let osídlili skandinávští mořeplavci. Mitch je s klidem filosofa nechal provést nad Mužem z Pasca, dosud pohřbeným v zemi, příslušné rituály, ale nakonec je musel zklamat. Muž z Pasca byl ve skutečnosti zcela nepochybně Indián, spřízněný s Jižními kmeny.

Poté, co Ripperová provedla s nalezenými kostrami své testy, odešli Uctívači Odina znovu rozčarovane. Ve světě křehkého sebeospravedlňování pravda obvykle nikoho nepotěšila.

Když se začalo stmívat, Merton vytáhl láhev šampaňského, uzeného lososa ve vakuovaných balíčcích, čerstvý chléb a sýr. Studenti z party Eileen Ripperové rozdělali na břehu táborák, který prskal a prskal. Mitch a Eileen si připili na své společné šilenství.

"Kde jste sehnal tohle jídlo?" zeptala se Eileen Mertona, když začal rozkládat na holé borové desce stolu pod největší stříškou otlučené táborové talíře.

"Na letišti," odpověděl Merton. "Nestačil jsem se stavět nikde jinde. Chléb, sýr, ryba, víno - co víc si člověk může přát? I když, docela bych si dal pintu piva."

"Mám v přívěsu Coors," ozval se podsaditý praktikant s počínající pleší.

"Snídani kopáčů," dodal Mitch souhlasným tónem.

"To mě podrž," řekl Merton. "A teď vás všechny zvu, abyste se do toho pustili. Máme si o čem vyprávět." Vzal od Ripperové plastový šálek od šampaňského. "O lidských rasách, o čase, migraci a všeobecně co to obnáší být lidskou bytostí. Kdo chce být první?"

Mitch věděl, že stačí, aby pár vteřin mlčel, a Eileen spustí. Hovořila o třech nalezených kostrách a lokální politice, Merton si dělal poznámky. O hodinu a půl později začalo být opravdu chladno a všichni se posunuli blíž k ohni.

"Altajské kmeny nenávidí Rusy za to, že vykopali jejich mrtvé," poznamenal Merton. "To je běžný způsob odboje domorodců všude na světě. Aspoň ty koloniální utlačovatele klepnout přes ruku. Myslíte, že neandrtálci poslali do Innsbrucku svoje mluvčí, aby tam hrozili demonstrací?"

"K neandrtálcům se nikdo nehlásí," řekl Mitch suše. "Kromě mě." Obrátil se k Eileen. "Zdává se mi o nich. Moje zděděná paměť..."

"Vážně?" Eileen se k němu se zájmem naklonila. "Zdalo se mi, že ti lidé žili na jezeře na velkých vorech." "Před patnácti tisíci lety?" Merton povytáhl obočí. Mitch v jeho hlase zaslechl něco zvláštního a podezíravě se na něj zahleděl. "To je váš odhad? Nebo už stanovili datum?"

"Nic, co by už bylo zveřejněno," odfrkl si Merton. "Já mám ovšem na univerzitě svého člověka... a ten mi řekl, že se definitivně shodli na patnácti tisících let. Pochopitelně pokud nejedli příliš mnoho ryb," usmál se na Eileen Ripperovou. "A co ještě?"

Merton dramatickým gestem probodl vzduch. "Box," řekl. "Rozběsněné hádky v zadních místnostech. Vaše mumie boří všechno, co bylo až dosud antropologii a archeologii známo. Nejsou úplně přesně neandrtálci, jak prohlašují někteří členové hlavního výzkumného týmu; patří k novému poddruhu, Homo sapiens alpinensis, aspoň podle jednoho vědce. Jiný se zase sází, že patří k pozdní gracilní formě neandrtálců, kteří žili ve velkých komunitách a postupně se stali méně robustními a podsaditými a podobali se víc vám nebo mně. Někteří doufají, že se jim tak podaří vysvětlit to dítě."

Mitch sklonil hlavu. Necítí to tak jako já. Nevědí to tak, jak to vím já. Pak se ale od těch pocitů vnitřně odtáhl a zakryl je sám před sebou. Potřeboval si udržet jistou úroveň objektivity.

Merton se k němu otočil. "Viděl jste to dítě?"

Po té otázce se Mitch s trhnutím narovnal. Mertonovi se zúžily oči. "Ne úplně jasně," odpověděl Mitch. "Jen když tvrdili, že vypadalo jako dnešní děti, předpokládal jsem..."

"Mohly by dětské rysy tváře maskovat neandrtálský vzhled?" zeptal se Merton.

"Ne," řekl Mitch. Pak zamžoural a dodal: "Nemyslím."

"Ani já," přidala se Ripperová. Studenti se shlukli kolem nich, aby jim z diskuse nic neuniklo. Oheň prskala a syčela a šlehal vysoko vzhůru, jako by chtěl ohnivými rukama uchopit studenou, tichou oblohu. Řeka šplouchala o štěrkový břeh se zvukem připomínajícím psa, který liže ruku. Mitch cítil, jak v něm šampaňské rozpouští únavu z dlouhého dne, stráveného za volantem.

"No, i když je to tak nepříjemné, je to jednodušší než hádat se o genetickou příbuznost," prohlásil Merton. "Vědcům v Innsbrucku nezbyvá než připustit, že ta žena a dítě jsou příbuzní. Ale našly se jisté anomálie, vážné anomálie, které nikdo neumí vysvětlit. Doufal jsem, že mi Mitchell něco z toho dokáže objasnit."

Od předstírání nevědomosti Mitche zachránil silný ženský hlas, který na ně zavolal z vrcholu útesu.

"Eileen? Jsi tam? Tady je Sue Championová." "Do háje," sykla Eileen Ripperová. "Myslela jsem, že už je dávno zpátky v Kumaši." Přiložila si dlaně k ústům a zaječela nahoru: "Jsme tady dole, Sue. Opijme se. Přidáš se?" Jeden ze studentů se rozběhl po pěšině nahoru s baterkou. Sue Championová ho následovala ke stanu.

"Pěkný oheň," poznamenala. Měřila přes šest stop, byla štíhlá, téměř hubená, dlouhé černé vlasy měla zapletené do copu, přehozeného přes rameno hnědého manšestrového kabátku. Celkově působila elegantně, vytříbeně, a také

poněkud ztuhle. Možná se ráda usmívala, ale teď její výraz poznamenala únava. Mitch zalétl pohledem k Eileen a spatřil v její tváři předtuchu potíží.

"Přišla jsem se omluvit," řekla Sue Championová. "Je mi to líto."

"Nám všem to přijde líto," opáčila Eileen Ripperová. "To tady trávíte celou noc? Je chladno." "Nás hřeje nadšení." Sue Championová obešla stříšku, aby byla blíž k ohni. "V mojí kanceláři dostali váš vzkaz ohledně testů. Předseda správní rady jim nevěří."

"S tím já ovšem nic nenadělám," pravila Eileen. "Proč jsi vůbec zničeho nic ze všeho vycouvala a poštvála na mě svoje právníky? Myslela jsem, že jsme se na něčem domluvily. Kdyby se ukázalo, že kostry patří Indiánům, provedli bychom jenom základní průzkum, s naprostým minimem zasahování, a pak bychom je vrátili Pěti kmenům."

"Nebyli jsme dost ostražití. Všichni jsme ještě unavení po těch zmatcích s Mužem z Pasca. Byla to chyba." Pohlédla na Mitche. "Vás znám."

"Mitch Rafelson," představil se a podával jí ruku. Nepřijala ji. "Hezky jste nás prohnal, Mitchi Rafelsone."

"Nápodobně," řekl Mitch.

Championová pokrčila rameny. "Naši lidé podlehli svým hlubším emocím. Připadalo nám, že se nám děje bezpráví. Minule jsme naše přátele v Olympii rozzlobili, a přitom je potřebujeme. Správní rada mě sem vyslala, protože se vyznám v antropologii. Ale neodvedla jsem tady nejlepší práci. Teď se zlobí úplně všichni."

"Můžeme ještě něco udělat, míním kromě soudu?" zeptala se Ripperová.

"Předseda prohlásil, že žádné vědecké bádání neomlouvá rušení klidu mrtvých. Mělas vidět na schůzi rady tu bolest, když jsem popisovala vaše testy."

"Myslela jsem, že jsme celou tu proceduru dostatečně vysvětlili," namítla Eileen Ripperová.

"Vy rušíte mrtvé všude. My jenom chceme, abyste nechali na pokoji ty naše."

Ženy se měřily pohledy plnými smutku.

"To nejsou vaši mrtví, Sue," řekla Eileen a sklopila oči. "Nejde o vaše lidi."

"Rada se domnívá, že Nařízení o ochraně hrobů stále platí."

Ripperová mávla rukou; nač se znovu pouštět do starých sporů. "Potom ovšem nemůžeme dělat nic víc než utratit ještě víc peněz za právníky."

"Ne. Tentokrát vyhrajete," prohlásila Championová. "Máme jiné starosti. Mnoho našich mladých matek dostalo Herodovu chřipku." Přejela rukou po kraji plátěné stříšky. "Někteří z nás si mysleli, že se to týká jenom velkých měst, možná jenom bělochů, ale mylili jsme se."

Mertonovi v mihotavém svitu ohně dychtivě zářily oči.

"To mě moc mrzí, Sue. Moje sestra to taky chytila." Ripperová vstala a položila Sue Championové ruku na rameno.

"Zůstaň na chvíli. Máme horkou kávu a kakao."

"Ne, díky. Mám to daleko domů. Teď se nějakou dobu

nemůžeme zabývat mrtvými. Musíme se starat o živé." Její výraz se nepatrně změnil. "Někteří z našich lidí, kteří umějí naslouchat, jako je můj otec a moje babička, říkají, že jste se dověděli něco zajímavého."

"Bůh jim žehnej, Sue," pravila Ripperová. Championová se podívala na Mitche. "Lidé přicházejí a odcházejí, všichni přijdeme a zase odejdeme. Antropologové to vědí."

"My ano," odvětil Mitch.

"Těžko to budu vysvětlovat ostatním." Championová se obrátila k Eileen. "Dám ti vědět, co naši lidé zjistí o té nemoci. Pokud najdeme nějaký lék. Třeba bychom mohli pomoci tvé sestře." "Díky," řekla Eileen.

Sue Championová se rozhlédla po skupině pod plátěnou stříškou, sklonila hlavu na pozdrav, jednou hluboko, pak ještě několikrát lehce, aby dala najevo, že už řekla, co chtěla, a že se chystá odejít. Pak v doprovodu podsaditého praktikanta, který jí svítil na cestu, vyšplhala po pěšině na vrchol útesu.

"Opravdu zvláštní," ozval se Merton. Oči mu ještě stále zářily. "Výjimečné pochopení podstaty problému. Možná dokonce domorodá moudrost."

"Neberte si to tak k srdci," poradila mu Ripperová. "Sue je dobrý člověk, ale o tom, co se děje, neví o nic víc než moje sestra." Otočila se k Mitchovi. "Bože můj, ty ale vypadáš nemocně."

Mitch skutečně cítil lehkou nevolnost. "Takový pohled jsem už viděl u členů vlády," poznamenal Merton tiše. "Když v sobě drží příliš mnoho tajemství."

37 KAPITOLA

Baltimore

Kaye švihem vyprostila malou tašku ze zadního sedadla a protáhla kreditní kartu čtecím zařízením u řidiče. Natáhla krk, aby si obhlédla nejnovější baltimorský obytný věžák Uptown Helix, obnášející třicet pater, umístěných na dvou čtyřúhelnících obchodů a divadel, to vše ve stínu věže Bromo-Seltzer.

Zbytky čerstvého sněhu od rána se v rozbředlých cárech ještě držely podél obrubníků. Kaye připadalo, že tahle zima nebere konce.

Marge Crossová jí řekla, že byt ve dvacátém poschodí bude plně zařízen, její věci nastěhovány a uspořádány, že v ledniče a ve spíži bude dost jídla, a kromě toho bude mít otevřený účet v několika restauracích dole: cokoli, co by si mohla přát a co potřebuje, domov tří bloky od ústředí korporace Americolu.

Kaye se představila vrátnému v hale nájemníků. Věnoval jí typický úsměv služebnictva, vyhrazený bohatým lidem, a podal jí obálku s klíči. "Mně tohleto nepatří, víte," řekla mu.

"To mně vůbec nevadí, madam," odtušil stále s výrazem oddané ochoty.

Elegantním výtahem ze skla a oceli projela atriem s obchody v podloubí až do nájemnických podlaží. Cestou poklepávala prsty na zábradlí. Byla ve výťahu sama. Jsem chráněná, někdo se o mě stará, zaměstnává mě, abych měla co dělat mezi schůzemi, abych neměla čas myslet. Kdopak teď vlastně jsem?

Pochybovala, že se někdy nějaký vědec cítil tak uštvaný jako teď ona. Rozhovor s Christopherem Dickenem v NIH ji přiměl k myšlenkové odbočce, která neměla nic společného s vývojem léčby infekce virem SHEVA. Stovky jednotlivých poznatků ze všech výzkumů, jimiž se kdy zabývala, náhle vyplavaly ke hladině její mysli, vznášely se tam jako akvabely a skládaly se do okouzlujících vzorů. Ty vzory se však netýkaly nemoci a smrti, zato měly mnoho společného s cykly lidského života - či v tomto případě spíš všech druhů života.

Zbývaly dva týdny do předvedení prvního kandidáta na vakcínu, podle posledního přehledu jednu ze dvanácti, které vyvíjeli vědci pod vedením Marge Crossové po celé zemi, v Americolu i jinde. Kaye podcenila rychlost, s jakou Americol dokázal pracovat - a přecenila rozsah informací, které jí společnost poskytne. Pořád jsem jenom loutka, pomyslela si.

Teď si ale potřebovala vytvořit vlastní názor na to, co se právě děje - názor na to, co vlastně SHEVA představuje. Na to, co se doopravdy stane s paní Hamiltonovou a ostatními ženami na klinice NIH.

Vystoupila ve dvacátém patře, našla své číslo, 2011, zastrčila elektronický klíč do zámku a otevřela těžké dveře. Vstříc jí zavanul čistý, chladný vzduch, který byl slabě cítit novým kobercem a nábytkem a ještě čímsi nasládlým, podobným vůni růží. Ozvala se tichá hudba: Debussy; název si nevybavovala, ale ta skladba se jí líbila.

Na nízkém stojánku v předsíni stála váza přetéající několika tucty žlutých růží.

Byt byl světlý, s elegantními odstíny dřeva na nábytku, s krásnými pohovkami a křesly potaženými semišem barvy zapadajícího slunce působil optimisticky. A k tomu Debussy. Odložila tašku na pohovku a šla do kuchyně. Nerezová lednička, sporák, myčka, na kuchyňském nábytku desky v barvě šedé žuly s okraji z růžového mramoru, řada draze vyhlížejících světel, která místnost plnila odrazy jako od plošek diamantu.

"Zatraceně, Marge," vydechla Kaye. Odnesla si tašku do ložnice, zatáhla za zip a vyndala své sukně, halenky a jedny šaty, aby je pověsila do skříně. Otevřela skříň a zůstala zírat. Už se setkala se dvěma pohlednými mladými společníky Marge Crossové a mohla si domyslet, že po této stránce se její šéfka neřídí vkusem korporace. Rychle probrala obsah šatníku, šaty, kostýmy, hedvábné a lněné halenky, prohlédla si spodní poličky s nejméně osmi páry bot pro všechny možné příležitosti - dokonce i turistické boty - a měla toho dost.

Sedla si na roh postele a vydala hluboký, roztřesený vzdech. Připadalo jí, že se octla vysoko nad svou vlastní úrovní, a to jak společensky, tak vědecky. Otočila se, aby viděla na reprodukce Whistlerových grafik nad javorovým toaletním stolem, na orientální svitek, vkusně zarámovaný v ebenu s mosaznými ornamenty, který visel nad postelí.

"Malá skleníková kytička ve velkoměstě." Cítila, jak se jí obličej kříví hněvem.

V kabelce jí zazvonil telefon. Vyskočila, zamířila do obývacího pokoje, vyndala ho z kabelky a přiložila k uchu.

"Kaye, tady Judita."

"Mělas pravdu," vyhrkla Kaye.

"Cože?"

"Mělas pravdu."

"Já mám vždycky pravdu, drahoušku." Judita se pro větší efekt odmlčela a Kaye hned věděla, že se chystá říct něco důležitého. "Vyptávala ses na aktivitu transpozonů v mé kultuře hepatocytů infikovaných virem SHEVA."

Kaye cítila, jak jí tuhnou záda. Tohle byl ten paprsek v řidnoucí temnotě, který se před ní objevil před dvěma dny po rozhovoru s Dickenem. Podrobně prostudovala

a osvěžila si v paměti texty tuctu článků v šesti různých časopisech. Pozorně si prošla vlastní poznámkové sešity, do nichž si načmárala útržky těch nejšílenějších spekulací.

Spolu se Saulem se počítali do skupiny biologů, kteří se domnívali, že transpozony - mobilní úseky DNA v genomu - jsou mnohem víc než jen sobecké geny. Kaye zaplnila celých dvanáct stran v poznámkovém bloku úvahami o možnosti, že se jedná o důležité faktory regulace fenotypu, nikoli sobecké, ale spíše nezištné; za určitých okolností mohly řídit způsob, jakým proteiny budují živé tkáně. Měnit způsob tvorby tkání živé rostliny či živočicha.

Retrotranspozony se velmi podobaly retrovirům - a tady začíná genetická souvislost s virem SHEVA.

Když se to tak vezme, mohlo by se jednat o služebníky evoluce. "Kaye?"

"Vteřinku," řekla Kaye. "Nech mě nadechnout." "To tedy udělej, drahoušku, moje nejdražší bývalá studentko Kaye Langová. Transpozony v infikovaných hepatocytech jeví lehce zvýšenou aktivitu. Jen se tak potloukají kolem bez valného efektu. Je to zajímavé. Ale už jsme se dostali o něco dál. Teď provádíme testy na embryonálních kmenových buňkách. Pro vaši Pracovní skupinu."

Z embryonálních kmenových buněk může vzniknout jakákoli tkáň, podobně jako z dělicích se buněk zárodku.

"Tak trochu jsme je popíchlí, aby se chovaly jako oplodněná lidská vajíčka," pokračovala Judita Kushnerová.

"Nemohou z nich vyrůst plody, ale to prosím neprozrazuj hygienikům. Aktivita transpozonů v těchto kmenových buňkách je neobyčejně vysoká. Když jsou infikovány virem SHEVA, transpozony v nich začínají skákat jako brouci na horké plotně. Projevují aktivitu nejméně na dvaceti

chromozomech. Kdyby tady šlo o náhodný jev, buňka by zahynula. Ale buňka přežívá. Je zdravá jako dřív."

"Takže se jedná o regulovanou aktivitu?"

"Vyvolává ji něco v SHEVA. Můj odhad je, že jde o něco v LPC - velkém proteinovém komplexu. Buňka reaguje, jako by byla vystavena neobvyklému stresu."

"Co to podle tebe může znamenat, Judito?"

"SHEVA má s námi své plány. Chce změnit náš genom, a možná zásadním způsobem."

"Ale proč?" Kaye se v očekávání odpovědi začala usmívat. Byla si jistá, že Judita už chápe nevyhnutelné souvislosti.

"Aktivita takového druhu nemůže být neškodná, Kaye."

Kaye pohasl úsměv. "Ale buňka přežívá."

"Ano," řekla Judita Kushnerová. "Jenomže pokud vím, tak děti nepřežívají. Těch změn je moc najednou. Celé roky jsem čekala, až příroda nějak zareaguje na to ekologické svinstvo, co s ní provádíme, až nám dá najevo, že máme skoncovat s přelidněním a drancováním zdrojů, ať už konečně držíme hubu a přestaneme se tady motat, ať prostě umřeme."

Apoptóza na úrovni druhu. Mám dojem, že teď máme co do činění s posledním varováním - se skutečným zabijákem druhů."

"Předáš svoje výsledky Augustinovi?"

"Ne přímo, ale určitě je uvidí."

Kaye se chvíli jen ohromeně dívala na telefon, pak Juditě poděkovala a slíbila, že zavolá později. Chvěly se jí ruce.

Takže nejde o evoluci. Možná Matka Příroda usoudila, že lidská rasa je něco jako maligní bujení, rakovina.

Na krátký, děsivý okamžik to všechno dávalo smysl, mnohem víc než její rozhovor s Dickenem. Ale co ty nové děti, zrozené z vajíček intermediární dcery? Budou geneticky poškozené? Budou třeba po porodu na pohled normální, ale pak brzy umřou? Nebo prostě dojde k odmítnutí během prvního trimestru a k potratu, jako u intermediárních dcer?

Kaye se zahleděla širokými skleněnými dveřmi na město Baltimore. Slunce pozdního rána se odráželo od mokrých střech i asfaltu na ulicích. Představila si, jak každé těhotenství povede k dalšímu marnému těhotenství, představila si dělohy, věčně zaplněné strašlivě znetvořenými plody.

Konec rozmnožování lidské rasy.

Pokud měla Judita Kushnerová pravdu, tak celé lidské rase právě odzvonilo.

38 KAPITOLA

Ústředí Americolu, Baltimore 28. února

Marge Crossová stála na levé straně jeviště v posluchárně, Kaye se šesti dalšími vědci utvořila řadu. Byli připraveni zodpovědět otázky, týkající se prohlášení Americolu.

Čtyři sta padesát reportérů zaplnilo posluchárnu do posledního místečka. Vedoucí oddělení Americolu pro styk s veřejností pro východ USA, Laura Nilsonová, mladá, černá a velmi napjatá, si popotáhla lem kabátku svého úpravného, olivově zeleného vlněného kostýmku, a pak se ujala dotazů.

Reportér CNN pro zdraví a vědu byl na řadě první. "Chtěl bych položit otázku doktoru Jacksonovi."

Robert Jackson, šéf projektu Americolu pro vývoj vakcíny proti viru SHEVA, zvedl ruku.

"Doktore Jacksone, když ten virus měl tolik miliónů let, aby se vyvinul, jak je možné, že Americol ohlásil zkušební vakcínu po třech měsících bádání? Jste snad chytřejší než Matka Příroda?"

Místností se na okamžik ozval smích promíchaný s šeptanými poznámkami. Vzrušení bylo přímo hmatatelné. Většina mladých žen v místnosti měla na obličejích gázové masky, přestože se toto opatření ukázalo jako neúčinné. Jiné cumlaly speciální mátové a česnekové pastilky, které měly údajně působit jako prevence proti infekci virem SHEVA. Kaye cítila to zvláštní aroma až na pódiu.

Jackson přistoupil k mikrofonu. Ve svých padesáti vypadal jako zachovalý rocker, nedbale pohledný, v nepříliš vyžehleném obleku a s nepoddajnými hnědými vlasy, prošedivělými na spáncích.

"Naše práce začala celá léta před Herodovou chřipkou," začal Jackson. "Vždycky jsme se zajímali o sekvence HERV, protože, jak jste ostatně naznačil, se v nich skrývá mnoho moudrosti." Pro větší efekt se odmlčel, obdařil publikum úsměvem, předváděje vlastní sílu tím, že otevřeně vyjádří uznání nepříteli. "Ale popravdě, za posledních dvacet let jsme odhalili způsoby, jak některé choroby provádějí svou špinavou práci, jak každá sestavuje své infekční agens i jaká jsou jejich zranitelná místa. Když jsme vytvořili prázdné částice viru SHEVA, zvýšila se míra neúspěšnosti viru na sto procent, tudíž vznikl neškodný antigen. Ale částice nezůstanou zcela prázdné. Naplníme je ribozymem, což je ribonukleová kyselina s enzymatickou aktivitou. Ribozym se napojí na fragmenty RNA viru SHEVA, který se v infikované buňce dosud nekompletoval, a rozštěpí je. SHEVA se tím stává přenašečem molekuly, která omezuje svou vlastní virulenci."

"Pane -" pokusil se vmísit reportér CNN.

"Ještě jsem nezodpověděl vaši otázku," pravil Jackson. "Je to velmi dobrá otázka!" Posluchači se chichotali. "Zatím jsme měli jeden problém. U lidí se neprojevovala žádná výrazná reakce na antigen SHEVA. K průlomů došlo, když jsme se naučili, jak zvýšit imunitní odpověď přidáním glykoproteinů, které se obvykle spojují s jiným patogenem, proti nimž tělo automaticky zahájí mohutnou obrannou reakci."

Reportér CNN se snažil položit další otázku, ale Nilsonová už pokračovala podle svého dlouhého seznamu dál. Další na řadě byl mladý on-line korespondent SciTraxu. "Opět pro doktora Jacksona. Je vám známo, proč jsme tak citliví na infekci SHEVA?"

"Ne všichni z nás jsou k ní náchylní. U mužů byla zjištěna silná imunitní odpověď na infekci virem SHEVA, který oni sami neprodukují. Tím se vysvětluje průběh Herodovy chřipky u mužů - rychlé, osmačtyřicetihodinové onemocnění, pokud k němu vůbec dojde. Ovšem ženy jsou k infekci prakticky vesměs vnímavé."

"Ano, ale proč jsou na ni tak citlivé právě ženy?"

"Domníváme se, že strategie viru SHEVA je dlouhodobá, patrně počítá s tisíci let. Je to vůbec první virus, který pro své šíření potřebuje spíš růst populace než jednotlivců. Vyvolání silné imunitní odpovědi by bylo pro něj nevýhodné, takže se SHEVA objevuje jen za podmínek, kdy v populaci zavládne stres, ale je možné, že spouštěcím momentem projevů infekce je nějaký jiný faktor, který jsme dosud nepochopili."

Následoval korespondent New York Times. "Doktoři Pong a Submaranian. Specializovali jste se na studium projevů Herodovy chřipky v Jihovýchodní Asii, která až dosud hlásí sto tisíc případů. V Indonésii vypukly nepokoje. Minulý týden se objevily zvěsti, že jde o odlišný provirus -

"Zcela nesprávné," usmál se zdvořile Submaranian. "SHEVA je neobyčejně uniformní. Smím vás maličko poopravit? Výraz 'provirus' označuje virovou DNA, připojenou k lidskému genetickému materiálu. Jakmile se jednou exprimuje, jde prostě o virus či retrovirus, byť v tomto případě velmi zajímavý."

Kaye se divila, jak se Submaranian dokáže soustředit výhradně na vědu, když musí slyšet to děsivé slovo "nepokoje". "Jistě, ale má další otázka zní, proč u mužů vzniká silná imunitní odpověď vůči virům jiných mužů, ale nikoli jejich vlastním, jestliže jsou glykoproteiny virového obalu čili antigeny podle vašeho tiskového prohlášení tak jednoduché a neměnné?"

"Velmi dobrá otázka," uznal doktor Pong. "Máme dost času na jednodenní seminář?"

Ozval se slabý smích. Pong pokračoval: "Přepokládáme, že mužský typ imunitní odpovědi začíná bezprostředně po průniku viru do buňky a že SHEVA obsahuje přinejmenším jeden gen s nepatrnými mutacemi či variacemi, které vyvolávají na povrchu určitých buněk tvorbu antigenů předcházející plně rozvinuté imunitní reakci, tudíž připraví organismus na -"

Kaye poslouchala na půl ucha. V myšlenkách se zabývala paní Hamiltonovou a ostatními ženami na klinice NIH. Konec rozmnožování lidské rasy. Případný neúspěch výzkumu vyvolá extrémní reakce; břemeno, které vědci nesou, se brzy stane neúnosným.

"Oliver Merton z listu Ekonom. Otázka pro doktorku Langovou." Kaye vzhledla a spatřila mladého rudovlasého muže v tvrdém kabátě, jak drží nad sebou mikrofon. "Nyní, když si všechny geny na různých chromozomech, které kódují SHEVA, patentoval pan Richard Bragg..." Merton nakoukl do svých poznámek. "Z Berkeley v Kalifornii... Číslo patentu 8 564 094, zaznamenáno Úřadem Spojených států pro patenty a obchodní značky 27. února, to je právě včera, jak může vůbec nějaká společnost doufat, že bude moci pokračovat ve výzkumu a vývoji vakcíny, aniž by požádala o licenci a platila licenční poplatky?"

Nilsonová se naklonila ke svému mikrofonu na pódiu. "Žádný takový patent neexistuje, pane Mertone."

"Ale ano," tvrdil Merton s lehkým hněvivým nakrčením nosu. "A já doufal, že doktorka Langová bude moci vysvětlit spojení mezi svým zesnulým manželem a Richardem Braggem, a také jak to vše souvisí s jejím současným vztahem k Americolu a CDC."

Kaye zůstala stát jako opařená.

Merton se spokojeně zašklebil nad tím, jaké způsobil pozdvižení.

Kaye vešla do zeleného pokoje za Jacksonem, za ní pak Pong, Submaranian a ostatní vědci. Marge Crossová seděla uprostřed velké modré pohovky a tvářila se velmi vážně. Čtyři z jejich nejdůležitějších právníků postávali v půlkruhu kolem ní.

"Co to sakra mělo znamenat?" vyptával se Jackson a mával přitom paží, bodaje do vzduchu přibližně směrem k posluchárně.

"Ten kohoutek tam v sále měl pravdu," pravila Crossová. "Richard Bragg přesvědčil někoho na Patentovém úřadě, že izoloval a sekvenoval geny SHEVA dříve než kdokoli jiný. Patentový proces byl zahájen už v loňském roce."

Kaye si od ní vzala faxovou kopii patentu. Mezi autory objevu uváděli Saula Madsena; EcoBacter byl na seznamu nabyvatelů současně se společností AKS Industries - tou, která EcoBacter koupila a následně zlikvidovala.

"Pověz mi, Kaye, hned teď a podle pravdy, vědělas o tom vůbec?"

"Vůbec nic," odpověděla Kaye. "Jsem na rozpacích, Marge. Specifikovala jsem lokalizaci, ale neprovedla jsem sekvenaci genů. Saul se mi o Richardu Braggovi nikdy nezmínil."

"Chápete, co to znamená pro naši práci?" zahřměl Jackson. "Zatraceně, Langová, jak jste mohla něco takového nevědět?"

"Ještě jsme s tím neskončili," prohlásila Marge Crossová. "Harolde?" Vrhla pohled na nejbližšího šedovlasého muže v dokonalém proužkovaném obleku.

"Podáme protest a použijeme případ Genetron versus Amgen, 'Namátkové patenty retrogenů v myším genomu', rozhodnutí federálního obvodního soudu z roku 1999," řekl právník. "Dejte nám den a najdeme tucet dalších důvodů, ze kterých patent napadneme." Ukázal na Kaye a zeptal se: "Využívá AKS nebo některá z jejích dceřinných společností federální finance?"

"EcoBacter kdysi žádal o malý federální grant," odpověděla Kaye. "Byl sice schválen, ale k realizaci nikdy nedošlo."

"Mohli bychom přimět NIH, aby se odvolal na Bayh-Dolea," přemítal spokojeně právník.

"A co když je to po právní stránce v pořádku?" přerušila ho Marge Crossová hlubokým, hrozivým hlasem.

"Možná bychom mohli vymoci paní Langové podíl na patentu. Nezákonné pomínutí hlavního autora."

Crossová udeřila pěstí do pohovky. "Takže budeme myslet pozitivně," prohlásila. "Kaye, zlato, stojíš tady jako telátko."

Kaye zvedla ruce na obranu. "Přisáhám, Marge, já -"

"Ráda bych věděla, proč na to moji lidé nepřišli. Chci hned mluvit s Augustinem a Shawbeckem." Obrátila se k právníkům. "Mrkněte se, v čem ještě má tenhle Bragg prsty. Po každém bahně se dá uklouznout."

39 KAPITOLA

Bethesda Březen

"To byl krátký výlet," řekl Dicken a hodil výtisk své zprávy i s disketou na Augustinův pracovní stůl. "Hoši z WHO mi sdělili, že oni si své věci vyřizují po svém, pěkně děkujeme. Že spolupráce na dříve vyšetřovaných případech nepřichází v úvahu. V celé Africe mají jen sto padesát potvrzených případů, přinejmenším to tvrdí, a nevidí žádný důvod k panice. Aspoň že byli tak laskaví a věnovali mi pár vzorků tkáně. Poslal jsem je lodí z Kapského Města."

"Dostali jsme je," řekl Augustin. "Je to divné. Pokud bychom věřili jejich údajům, je Afrika postižena mnohem méně než Asie, Evropa nebo Severní Amerika." Vypadal ustaraně - ne rozněvaně, spíš smutně. Dicken ho ještě nikdy neviděl tak skleslého. "Kam to vlastně míříme, Christophere?"

"Máte na mysli vakcínu, co?" zeptal se Dicken.

"Mám na mysli vás, sebe, naši Pracovní skupinu. Koncem května budeme mít jenom v Severní Americe přes milión infikovaných žen. Národní bezpečnostní poradce svolává sociology, aby mu řekli, jak bude reagovat veřejnost. Tlak každým týdnem narůstá. Právě jsem se vrátil z jednání s hlavní lékařkou a viceprezidentem. Pouze s viceprezidentem. Prezident se domnívá, že za všechno je zodpovědná Pracovní skupina. Ten malý skandál kolem Kaye Langové byl naprosto nečekaný. Jediné potěšení, které jsem z toho měl, bylo vidět Marge Crossovou, jak tady supí jako vykořeležený nákladní vlak. V tisku nás pěkně rozmázli - ,Nekompetentní fušeřina ve století zázraků' - to je všeobecné ladění."

"Není divu." Dicken se posadil na židli na opačné straně stolu.

"Vy Langovou znáte lépe než já, Christophere. Jak mohla něco takového dopustit?"

"Žil jsem v domněnii, že NIH ten patent vyvrátil. Kvůli nějakému formálnímu nedostatku, něco jako neschopnost využít přírodní zdroj."

"Ano, ale mezitím z nás ten zkurvysyn Bragg udělal voly. Byla snad Langová tak pitomá, že podepsala každé lejtstro, které jí manžel podstrčil?"

"Podepsala to?"

"Podepsala," vzdychl Augustin. "Je to nad slunce jasnější. Předání kontroly nad všemi objevy, založenými na původních lidských endogenních retrovirech, Saulu Madsenovi a případným společníkům."

"Společníci konkrétně neuvedeni?"

"Neuvedeni."

"Pak ale není ničím vinna, ne?" poznamenal Dicken.

"Nerad pracuju s hlupáky. Naštvala mě už s tím Americolem, a teď ke všemu zesměšnila naši Pracovní skupinu. Není divu, že se prezident do setkání se mnou právě nehrne."

"To je přechodná záležitost." Dicken si začal kousat nehet, ale nechal toho, když se na něj Augustin podíval.

"Crossová říká, že máme pokračovat s testy, ať nás Bragg klidně žaluje. S tím souhlasím. Ale v současnosti ruším veškeré spojení s Langovou."

"Pořád ještě by mohla být užitečná."

"Tak ať je užitečná anonymně."

"Doporučujete mi dát od ní ruce pryč?"

"Ne," řekl Augustin. "Udržujte si s ní ten hezký vztah, postarejte se, aby se cítila žádaná a zasvěcená do věci. Nemám zájem, aby se ještě i ona začala svěřovat tisku. - leda

by si chtěla stěžovat na to, jak s ní jedná Crossová. A teď... poslední nepříjemnost."

Augustin sáhl do zásuvky a vytáhl lesklou černobílou fotografii. "Tohle nesnáším, Christophere, ale chápu, proč to vyfotili."

"Cože?" Dicken si připadal jako kluk, kterého hubují.

"Shawbeck požádal FBI, aby naše klíčové lidi sledovali."

Dicken se naklonil dopředu. Už dávno si vypěstoval instinkt státního zaměstnance, který mu radil, kdy je třeba držet své reakce na uzdě. "Proč, Marku?"

"Protože se začíná mluvit o vyhlášení stavu ohrožení a zavedení stanného práva. Zatím nedošlo k rozhodnutí... možná to bude trvat ještě pár měsíců... Ale za současných podmínek musíme být čistí jako padlý sníh. Jsme andělé zdraví, Christophere. Veřejnost se na nás spoléhá. Nedovolí nám sebemenší chybu."

Augustin mu podal fotografii. Zachytila ho, jak stojí před Jessiiným kuguárem ve Washingtonu, D.C. "Kdyby vás někdo poznal, mohlo by to být velmi trapné."

Dicken zrudl. Cítil se provinile, a současně měl vztek. "Zašel jsem tam jednou, už před několika měsíci. Zůstal jsem asi patnáct minut a zase jsem odešel."

"Šel jste s dívkou dozadu," poznamenal Augustin.

"Nasadila si chirurgickou masku a zacházela se mnou jako s malomocným," řekl Dicken, dávaje najevo víc rozrušení, než měl v úmyslu. Jeho instinkt ho začínal zrazovat, "Vůbec jsem nedostal chuť sáhnout si na ni!"

"Mě tohle svinstvo šťve stejně jako kohokoli jiného, Christophere," pravil Augustin s kamennou tvář, "ale tohle je jen začátek. Všichni budeme podrobeni důkladnému veřejnému zkoumání."

"Takže teď jsem tu v podmínce a na přezkoušení, Marku? FBI si vyžádá moji malou černou knížečku?"

Na to Augustin neuznal za nutné odpovídat.

Dicken vstal a hodil fotku na stůl. "Co dál? Mám vám předem oznámit jméno každé ženy, se kterou jdu na rande, a co jsme spolu všechno dělali?"

"Ano," odpověděl Augustin měkce.

Dicken se zarazil uprostřed slova. Cítil, jak ho hněv opouští jako odřihnutí. Najednou spatřil situaci se všemi důsledky, a ty byly tak široké a děsivé, že už nevnímal nic než ledovou úzkost.

"Klinické testy vakcíny budou trvat nejméně čtyři měsíce, i když počítáme se zkrácením ve stavu ohrožení. Shawbeck s viceprezidentem dnes v Bílém domě přednesou návrh na novou politiku. Doporučujeme karanténu. Vsadil bych se, že k jejímu prosazování budeme potřebovat něco na způsob stanného práva."

Dicken se posadil. "To je neskutečné."

"Nepovídejte, že vás to ještě nenapadlo," řekl Augustin. Obličej měl šedý napětím.

"Tenhle druh představivosti mi chybí," ohradil se Dicken trpce.

Augustin se natočil k oknu a vyhlédl ven. "Brzy přijde jaro. Mládenci dostanou chutě a tak dál. Ta nejlepší chvíle pro vyhlášení segregace pohlaví. Všechny ženy v reprodukčním věku a všichni muži. Úřad pro řízení a rozpočet dostane zabrat, než vyčíslí, jak to ovlivní hrubý domácí produkt."

Chvilí seděli mlčky.

"Proč jste vlastně začal o Kaye Langové?" zeptal se Dicken.

"Protože s tím si dokážu poradit," odpověděl Augustin. "Ta další záležitost... Tohle nikde necitujte, Christophere.

Chápu nezbytnost jistých kroků, jen netuším, jak tohle k čertu můžeme politicky přežít." Vytáhl ze složky další papír a podal ho Dickenovi. Na obrázku byl muž se ženou na verandě starého honosného domu. Osvětlovalo je jediné světlo nad hlavou. Líbali se. Dicken neviděl muže do tváře, ale byl oblečený jako Augustin a měl i stejnou postavu.

"Čistě jen abyste se necítil tak bídě. Je vdaná za čerstvého kongresmana," řekl Augustin. "S tímhle je teď konec. Nastal čas dospět."

Dicken stál venku před ústředím Pracovní skupiny v budově 51 a cítil se bídě. Stanné právo. Oddělení pohlaví.

Nahrbil ramena a zamířil k parkovišti, vyhýbaje se trhlinám v chodníku.

Na telefonu v autě měl vzkaz. Zapnul telefon a vzkaz si vyzvedl. Neznámý hlas se očividně snažil překonat nechuť ke hlasovým schránkám a po několika neúspěšných pokusech naznačil, že mají společné známé - dva nebo tři, ale vzdálené - a dost možná i společné zájmy.

"Jmenuju se Mitch Rafelson. Jsem zrovna v Seattlu, ale snad brzy poletím na východ a setkám se s pár lidmi. Jestli máte zájem o... historické případy SHEVA, vzorky z dávné minulosti, spojte se se mnou."

Dicken zavřel oči a potřásl hlavou. Neuvěřitelné. Skoro to vypadalo, jako by o jeho bláznivé hypotéze věděl úplně každý. Napsal si telefonní číslo do malého poznámkového bločku, pak se na zápis zmateně zahleděl. Jméno toho člověka znělo povědomě. Podtrhl si ho perem ještě jednou.

Stáhl okénko a zhluboka se nadechl. Den se oteploval a mraky nad Bethesda řídly. Zima už brzy skončí.

Navzdory vlastnímu úsudku, navzdory všemu, co se vůbec dalo nazvat úsudkem, vytřul číslo Kaye Langové. Nebyla doma.

"Doufám, že umíš tancovat s velkýma holkama," za-

mumlal si pro sebe a nastartoval auto. "Crossová je totiž vážně velká holka."

40 KAPITOLA

Baltimore

Právnik se jmenoval Charles Wothering. Mluvil se zřetelným bostonským přízvukem, v oblečení volil elegantně pomáčkaný vzhled a na sobě měl hrubě pletenou vlněnou čepici a dlouhou purpurovou šálu. Kaye mu nabídla kávu a on přijal.

"Velmi hezké," pochválil její byt. "Máte vkus."

"To pro mě vybírala Marge," řekla Kaye.

Wothering se usmál. "Marge nemá na interiéry špetku vkusu. Ale peníze dokážou báječné věci, co?"

Kaye mu úsměv vrátila. "Nestěžuju si. Proč vás sem poslala? Kvůli... změnám ve smlouvě?"

"Vůbec ne," řekl. "Váš otec i vaše matka jsou po smrti, že?"

"Ano," odpověděla.

"Jsem jen průměrný právník, paní Langová - smím vám říkat Kaye?"

Kaye přikývla.

"Co se týče zákonů, jsem skutečně průměrný, ale Marge si mě cení pro mou schopnost odhadnout charakter člověka. Věřte tomu nebo ne, Marge se v lidech příliš nevyzná. Ráda se vytahuje, ale má za sebou sérii nešťastných manželství, na kterou jsem ji pomáhal zapomenout, zabalit ji do dávné minulosti, aby o nich už nikdy nikdo neslyšel. Myslí si, že potřebujete mou pomoc."

"Jakou?" zeptala se Kaye.

Wothering se posadil na pohovku, vzal si z cukřenky na podnose tři lžičky cukru a důkladně si je zamíchal do svého šálku. "Mílovala jste Saula Madsena?"

"Ano," řekla Kaye.

"A jak se teď cítíte?"

Kaye se nad tím zamyslela, aniž by uhnula očima před Wotheringovým upřeným pohledem. "Zjišťuju, kolik toho Saul přede mnou skrýval, jen aby náš sen udržel nad vodou."

"Jak moc se Saul podílel na vaší práci, míním intelektuálně?"

"To záleží na tom, jaký druh práce máte na mysli."

"Vaší práci na endogenních virech."

"Málo. To nebyla jeho specializace."

"A co byla jeho specializace?"

"Přirovnával sám sebe k droždí."

"Cože?"

"Měl na starosti kvašení. Já přinášela cukr."

Wothering se rozesmál. "Tím chcete říct, že vás intelektuálně stimuloval?"

"Předkládal mi výzvy."

"Jako učitel, nebo jako rodič, nebo... partner?"

"Partner," odpověděla Kaye. "Netuším, kam tím míříte, pane Wotheringu."

"Připojila jste se k Marge, protože jste se necítila na jednání s Augustinem a jeho lidmi. Mám pravdu?"

Kaye na něj upřeně hleděla.

Wothering zvedl huňaté obočí.

"Ne tak docela." Kaye začínaly pálit oči, jak už dlouho nemrkala. Wothering rozkošnický zamrkal a odložil šálek.

"Abych to vyjádřil stručně, Marge mě sem poslala, abych vás všemi myslitelnými způsoby oddělil od Saula Madsena.

Potřebuji vaše svolení, abych mohl zahájit důkladné vyšetřování záležitostí EcoBacteru, AKS, a také vaší smlouvy s Pracovní skupinou."

"A je to nutné? Jsem si jistá, že už víc kostlivců ve skříni nemám, pane Wotheringu."

"Nikdy nemůžeme být dost ostražití, Kaye. Jistě chápete, že situace je složitá. Potíže všeho druhu mohou mít vážný dopad na postoje veřejnosti."

"Vím," kývla Kaye. "Už jsem řekla, že toho lituju."

Wothering vztáhl ruku, nasadil soucitnou tvář a naznačil ve vzduchu pohazení. V jiné době by jí možná otcovsky pohladil koleno. "Uděláme v těch znatcích pořádek." Pak mu oči ztvrdly. "Nemám v úmyslu nahradit váš rozvíjející se smysl pro individuální odpovědnost automatickým spoléháním na domácí péči dobrého právníka," prohlásil. "Jste dospělá žena, Kaye. Chci vás z minulosti vymotat a pak... přefříznout všechna pouta. Nebudete už nikomu nic dlužit."

Kaye se kousla do rtu. "Ráda bych, aby bylo v jedné věci jasno, pane Wotheringu. Můj manžel trpěl závažnou chorobou. Byl duševně nemocný. Co Saul udělal nebo neudělal, nijak nezáviselo na mně - vlastně ani na něm. Snažil se udržet si duševní vyrovnanost a pokračovat v práci i životě."

"Chápu, paní Langová."

"Saul mi svým způsobem hodně pomohl, ale odmítám jakékoli nářázky na to, že nejsem dost samostatná."

"Nic podobného jsem neměl v úmyslu."

"Dobrá," řekla Kaye. Připadalo jí, jako by po hmatu hledala cestu minovým polem podráždění, které hrozilo vzplanout hněvem. "Ale teď hned potřebuju vědět, jestli si Marge Crossová pořád myslí, že jsem nějak užitečná?"

Wothering se usmál a naklonil hlavu způsobem, kterým dával najevo, že si je vědom jejího podráždění a že je nezbytné, aby pokračoval ve svém úkolu. "Marge nikdy nedává víc, než si bere, a jsem si jist, že na to brzy přijdete. Mohla byste mi vysvětlit tu vakcínu, Kaye?"

"Jde o kombinaci antigenního pláště, který obsahuje speciálně upravený ribozym. To jest ribonukleovou kyselinu s vlastnostmi enzymu. Připojí se k určité části kódu SHEVA a rozštěpí ho. Rozláme na kousky. A virus se už nemůže replikovat."

Wothering obdivně potřásl hlavou. "Technicky je to úžasné," řekl. "A pro většinu z nás nepochopitelné. Povězte mi, jak asi Marge donutí ženy na celém světě, aby se zamyslely nad užíváním jejího preparátu?"

"Reklamou, podporou prodeje, aspoň myslím. Povídala, že to bude prakticky rozdávat."

"A komu budou pacientky důvěřovat, Kaye? Vy jste skvělá žena, kterou její manžel podváděl, držel ji v nevědomosti. Takovou nespravedlnost ženy hluboce vnímají. Věřte mi, Marge udělá všechno, aby si vás udržela. Váš příběh je prostě čím dál lepší."

41 KAPITOLA

Seattle

Mitch se s křikem vztyčil na lůžku, celý zpocený. Slova se z něj řinula dál jako vodopád a nepřestávala, i když už pochopil, že je vzhůru. Sedl si na stranu postele, s nohou ještě zamotanou do přikrývky, otřásl se. "Cvok," řekl. "Jsem vážně cvok. Začíná mi to lézt na mozek."

Opět se mu zdálo o neandrtálcích. Tentokrát se chvílemi díval očima muže, ale chvílemi z jeho pohledu jakoby odplouval; tohle volné proudění v něm vyvolávalo velmi zřetelné a velmi nepříjemné pocity. Pak se náhle vynořil nad

hladinu, aby mohl sledovat roztržitého tok událostí. Na kraji vesnice se utvořily hloučky - tentokrát se nenacházela na jezeře, ale na palouku, obklopeném hlubokými, starými lesy. Lidé výhrůžně potřásali ostrými holemi s vypalovanými konci na ženu, jejíž jméno si téměř pamatoval... Na-lee-ah nebo Ma-lee.

"A teď přicházím já," bručel si a vyprošťoval nohu ze zchumlaných příkrývek. "Mauglí z doby kamenné zachraňuje svou družku. Ježíšmarjá!"

Došel si do kuchyně pro sklenici vody. Lezla na něj nějaká nemoc, nějaký virus - rýma, žádná SHEVA, tím si byl jist, zvlášť když se vezme v úvahu, jak poslední dobou vypadaly jeho vztahy k ženám. V puse měl nepříjemný pocit sucha a teklo mu z nosu. Asi se nachladil před týdnem na výletě k Železné jeskyni. Možná to chytil od Mertona. Vezl totiž britského žurnalistu na letiště, odkud odlétal do Marylandu.

Voda chutnala příšerně, ale aspoň mu vypláchla pus. Vyhlédl ven na Broadway a na poštu, touto dobou opuštěné. Březnová sněhová bouřka zasypávala ulice drobnými ledovými krystalky. Oranžová sodíková pouliční světla měnila napadaný sníh v roztroušené hromádky zlata.

"Vyhazují nás z jezera, ven z dědiny," mumlal si. "Museli jsme se postarat sami o sebe. Našlo se pár horkých hlav, okamžitě připravených nás pronásledovat, nejspíš i zabít. A my..."

Zachvěl se. Pocity, které zakoušel, byly tak syrové a tak skutečné, že se jich nedokázal jen tak zbavit. Strach, hněv, a ještě něco... zoufalá láska. Něco cítil na tváři. Na obličejích se jim podivně odlupovala kůže a vytvářela malé masky. Znamení jejich zločinu.

"Milá Shirley MacLainová," řekl, opíraje se čelem o chladné okenní sklo. "Promlouvají ke mně jeskynní lidé, kteří nežijí v jeskyních. Můžeš mi s tím poradit?"

Pohlédl na hodiny na videu, vratce umístěném na malé televizi. Bylo pět hodin ráno. V Atlantě bude osm. Mohl by zase zkusit to číslo, a potom se třeba s nově opraveným laptopem zkusit připojit a poslat e-mail.

V koupelně se na sebe podíval do zrcadla. Vlasy mu trčely do stran, obličej měl zpocený a mastný, k tomu dvoudenní strniště. Na sobě potrhanejší triko a šortky. "Úplný Jeremiáš," řekl.

Potom zahájil řádnou hygienickou očistu tím, že se vysmrkal a vyčistil si zuby.

42 KAPITOLA

Atlanta

Christopher Dicken se vrátil do svého malého domku na předměstí Atlanty ve tři ráno. Do dvou pracoval ve své kanceláři v CDC na podkladech pro Augustina, týkajících se rozšíření viru SHEVA v Africe. Asi hodinu nemohl usnout; přemítal, jak bude svět vypadat v příštích šesti měsících. Když se konečně propadl do spánku, vzbudilo ho bzučení mobilu. Zdálo se, že uplynula sotva chvilka. Posadil se v obrovské posteli, která kdysi patřila jeho rodičům. Chvilí nevěděl, kde je, ale rychle usoudil, že už není v Hiltonu v Kapském Městě, a rozsvítil. Žaluziemi už prosvítalo ráno. Podařilo se mu vydolovat mobil z kapsy kabátu ve skříni, když zvonil popáté, a vzít si hovor.

"Je tam doktor Chris Dicken?"

"Christopher. Jo." Podíval se na hodinky. Bylo osm patnáct. Spal jenom dvě hodiny a byl si jist, že se cítí hůř, než kdyby si nešel lehnout vůbec.

"Jmenuju se Mitch Rafelson."

Tentokrát si Dicken vzpomněl na to jméno i na další souvislosti. "Vážně?" zeptal se. "Kde teď jste, pane Rafelsone?"

"V Seattlu."

"Tak tam máte ještě o něco časněji než tady. Potřebuju se dostat."

"Prosím počkejte," řekl Mitch. "Je mi líto, že jsem vás vzbudil. Dostal jste můj vzkaz?"

"Nějaký vzkaz jsem dostal," odpověděl Dicken.

"Musíme si promluvit."

"Poslyšte, jestli jste opravdu Mitch Rafelson, ten Mitch Rafelson, tak s vámi potřebuju mluvit asi tak jako..." Pokusil se přijít na nějaké vtipné přirovnání, ale nějak mu to nemyslelo. "Prostě s vámi nepotřebuju mluvit."

"No jasně. Ale stejně mě poslouvejte. Honíte se za virem SHEVA po celém světě, ne?"

"Jo," zívá Dicken. "Ani se nevyspím, jak na to myslím."

"Ani já," řekl Mitch. "Vaše těla tam pod Kavkazem byla SHEVA-pozitivní. Moje mumie... v Alpách... Ty mumie v Innsbrucku také."

Dicken si přitiskl telefon k uchu. "Jak to víte?"

"Mám výsledky laboratorní analýzy z Washingtonovy univerzity. Chtěl bych vám říct o všem, co vím. Vám a každému, kdo je schopen podívat se na věc objektivně."

"To není nikdo," namítl Dicken. "Kdo vám dal moje číslo?"

"Doktor Wendell Packer."

"Znám nějakého Packera?"

"Pracuje u vás jeho přítelkyně. Renée Sondaková."

Dicken si poškrábal nehtem přední zuby. Velmi vážně uvažoval o tom, že zavěsí. Měl na svém telefonu digitální kódování, ale kdyby na tom někomu opravdu záleželo, mohl by si jeho hovory dekódovat. To ho rozčílilo. Neměl věci pod kontrolou. Najednou nikdo neznal v ničem míru, a zaručeně se to nezlepší, pokud bude dál hrát s nimi.

"Jsem na to hrozně sám," řekl Mitch do ticha. "Potřebuju, aby mi někdo potvrdil, že jsem se nezbláznil."

"Jo," pravil Dicken. "To znám." Se zkrivenou tváří spustil nohy na podlahu. Věděl, že tohle mu dá zabrat víc než

všechny větrné mlýny, s nimiž kdy bojoval. "Tak povídejte, Mitchi."

43 KAPITOLA

San Diego, Kalifornie 28. března

Název mezinárodní konference, vyvedený černými plastickými písmeny na průčelí kongresového centra, poskytl Dickenovi krátký okamžik vzrušení - krátký a velmi potřebný. Během posledních pár měsíců postrádal tu trochu uspokojení z práce, kterou mu jeho zaměstnání kdysi přinášelo, ale název konference mu to vynahradil.

Řízení životního prostředí: Nové postupy zdolání virového onemocnění

Nápis nepůsobil ani příliš optimisticky, ani nesprávně. Ještě pár let a svět už možná nebude potřebovat žádného Christophera Dickena, který by lovil viry.

Problém, kterému nyní všichni museli čelit, spočíval v tom, že těch pár let představovalo v situaci, kdy už onemocnění propuklo, opravdu dlouhou dobu.

Dicken kráčel mimo stín, který vrhal betonový výčnělek budovy u hlavního vchodu, a vychutnával jasný sluneční svit, dopadající na chodník. Takové horko nezažil už od Kapského Města. Dodalo mu přívál energie. V Atlantě se definitivně oteplovalo, ale Východ stále svíral chlad, který v ulicích Baltimoru a Bethesdy udržoval sněh.

Mark Augustin už byl ve městě, bydlel u U.S. Granta, daleko od většiny z pěti tisíc pozvaných účastníků, kteří zaplnili hotely podél nábřeží. Dicken si vyzvedl své materiály pro konferenci - objemný kroužkový blok s programem, k němuž byl přiložen DVD-ROM disk - hned ráno, aby se aspoň zběžně seznámil s rozvrhem.

Marge Crossová by měla přednést svůj hlavní projev zítra ráno. Dicken se měl zúčastnit pěti panelových diskusí, z nichž dvě se týkaly problematiky SHEVA. Kaye Langová bude na jedné z nich společně s ním, pak na sedmi dalších a také přednese svůj příspěvek před plenárním shromážděním Světové výzkumné skupiny pro vyhlazení retrovirů, které se koná současně s konferencí.

Tisk už oslavoval ribozymovou vakcínu Americolu jako převrat v léčbě. V Petriho misce to vypadalo pěkně - opravdu báječně - ale pokusy na lidech ještě nezačaly. Shawbeck vyvíjel značný nátlak na Augustina, na Shawbecka zase tlačila vláda, kolem Marge Crossové všichni chodili po špičkách.

Dicken cítil ve vzduchu nejméně osm různých pohrom.

Od Mitche Rafelsona už několik dní nedostal žádnou zprávu, ale předpokládal, že antropolog už dorazil do města. Ještě se nesetkali, ale na utajení už zapracovali. Kaye souhlasila, že se s nimi dnes večer nebo během zítřka sejde na kus řeči, podle toho, kdy ji lidé Marge Crossové uvolní ze série rozhovorů pro veřejnost.

Budou si muset najít místo, kde je nebudou hlídat slídí-

vé pohledy. Dicken usoudil, že nejméně nápadní budou právě uprostřed všeho dění, a právě za tím účelem nesl další kabelu s emblémem konference a označením "Host CDC" a jeden program navíc.

Kaye prošla přeplněným apartmá, oči jí neklidně tékaly od jedné tváře ke druhé. Připadala si jako špión ve špatném filmu, jak se snažila ukrývat své skutečné pocity, či přinejmenším své názory - ačkoli právě teď sama neměla jasno v tom, co si vlastně myslí. Strávila převážnou část odpoledne v pokojích Marge Crossové - zabíraly celé nejvyšší podlaží - a hovořila s lidmi, zastupujícími dceřinné firmy, které zcela patřily Americolu, s profesory ze sandiegské univerzity, se starostou San Diega.

Marge ji odtáhla stranou a slíbila jí, že se ke konci konference seznámí s ještě významnějšími prominenty. "Hlavně musíte být pořád svěží, pořád zářit," řekla jí. "Nesmíte dopustit, aby vás ta konference udolala."

Kaye se cítila jako reklamní loutka na obrazovce i ten pocit se jí vůbec nelíbil.

V sedmáct třicet sjela výtahem do přízemí a nastoupila do pronajatého autobusu, který svážel hosty na zahajovací slavnost. Tato událost se měla odehrát v sandiegské zoo a pořádal ji Americol.

Vystoupila z autobusu před zoo, nadechla se vůně jasmínu a úrodné půdy, zvlhčené večerními rozprašovači. U budky před hlavním vchodem stála fronta; postavila se tedy do řady u postranní branky a ukázala hlídači pozvánku.

Před vchodem důstojně pochodovaly čtyři ženy v černém s cedulemi. Kaye je zahlédla těsně předtím, než byla vpuštěna dovnitř. Na jedné z tabulí stálo: Naše těla, náš osud: zachraňte naše děti.

Teplý večer uvnitř na ni zapůsobil téměř magicky. Přes rok neměla žádnou dovolenou; naposled to bylo ještě se Saulem. Pak už následovala jen práce a žal, někdy obojí současně.

Průvodce ze zoo se ujal skupiny hostů Americolu a vzal je na krátkou prohlídku. Kaye strávila chvilku pozorováním růžových plameňáků v mělkém bazénku. Pak obdivovala čtyři stoleté papoušky kakadu se sírově zbarvenými hřebínky včetně současného maskota zoo Ramesse, který si mčřil hloučky návštěvníků s ospalou lhostejností. Potom je průvodce zavedl k pavilónu na dvoře, obklopeném palmami.

Pod pódiem vyhrávala jakási průměrná kapela hity čtyřicátých let, muži a ženy si nosili jídlo na papírových táccích a hledali si místa k sezení.

Kaye se zastavila u bufetu s ovocem a zeleninou, naložila si štedrou porci sýra, malých rajčat, květáku a nakládaných houbiček a u baru si poručila sklenici bílého vína. Když vytahovala z kabelky peníze, zahlédla koutkem oka

Christophera Dickena. Vlekl za sebou vysokého, drsně vyhlížejícího muže, oblečeného v denimovém saku a vybledlých šedých džínsech, který nesl pod paží odřenou koženou brašnu. Kaye se zhluboka nadechla, shrnula drobné zpátky do peněženky a otočila se právě včas, aby zachytila Dickenův kradmý pohled. Na oplátku mu nenápadně pokynula hlavou.

Kaye si nemohla pomoci a uchichtla se, když Dicken odhrnul plátno a všichni tři nenuceně opustili uzavřený prostor kolem pavilónu. V zoo bylo skoro prázdné. "Připadám si tak rafinovaně," řekla. Stále si nesla sklenici vína, ale talíře se zeleninou se stačila zbavit. "Pro všechno na světě, co to tady vlastně děláme?"

Mitchův úsměv působil nejistě. Zjistila, že ji zneklidňují jeho oči, současně klukovské a smutné. Dicken, menší a zavalitější, jí připadal mnohem přístupnější a víc bezprostřední, takže se soustředila na něj. Nesl v ruce tašku z dárkového obchodu; teď z ní s rozmáchlým gestem vytáhl skládací mapu největší zoo na světě.

"Možná jsme se tu sešli, abychom zachránili lidskou rasu," prohlásil Dicken. "Drobné triky jsou zcela oprávněné."

"Do háje," vyjádřila se Kaye, "doufala jsem, že půjde o něco rozumnějšího. Zajímalo by me, jestli nás někdo poslouchá?"

Dicken pokynul rukou směrem k nízkým obloukům pavilónu plazů, postaveného ve španělském stylu, jako by mával kouzelnou hůlkou. Poslední turisté se trousili k východu ze zoo. "Vzduch je čistý," pronesl.

"Myslím to vážně, Christophe," řekla Kaye.

"Jestli FBI odposlouchává chlápky v havajských košilích nebo varany, pak jsme mrtví už teď. Tohle je nejlepší, co dokážu."

Hlasité skřeky vřeštůň zdravily poslední zbytky denního světla. Mitch je vedl po betonové cestičce dolů tropickým deštným lesem. Pozemní zářivky svítily na cestičku a rozprašovače nad jejich hlavami zvlhčovaly vzduch. Působení okolí je všechny uchvátil a na okamžik se nikomu nechťelo to kouzlo rušit.

Mitch Kaye připadal samá ruka samá noha, prostě ten druh muže, který se moc nehodí do bytu. Jeho mlčení ji trochu zlobilo. Obrátil se; upřel na ni pevný pohled zelených očí. Všimla si jeho obutí: turistické boty, tlusté, sešlapané podrážky, hodně ochozené.

Rozpačitě se usmála a Mitch jí úsměv vrátil. "Nejsem tady na domácí půdě," řekl. "Pokud má někdo zahájit náš rozhovor, jste to vy, paní Langová."

"Jenže vy jste ten, kdo přináší zjevení," pravil Dicken.

"Kolik na to máme času?" zeptal se Mitch.

"Mám volno pro zbytek večera," odpověděla Kaye. "Marge nás chce hezky v pozoru zítra v osm ráno. Americol pořádá snídani."

Sestoupili po pohyblivých schodech do kaňonu a minuli klec obývanou dvěma skotskými divokými kočkami. Skvrnitě kočky vypadaly domácí. Přecházely v šeru po kleci tam a zpátky a tiše vrčely.

"Já sem nepatřím," prohlásil Mitch. "O mikrobiologii toho moc nevím, až dosud jsem vystačil s málem. Náhodou jsem zakopl o něco úžasněho, a skoro mě to zničilo. Jsem nedůvěryhodný, považují mě za podivína, a co se týče vědy, tak v té hře jsem už dvakrát prohrál. Jestli máte rozum, dáte si pozor, aby vás se mnou neviděli."

"Pozoruhodná upřímnost." Dicken zvedl ruku. "Tak dál. Já sám jsem na svém honu za chorobami projezdil půlku zeměkoule. Mám čich na to, jak se nemoci šíří, co dokážou, jak se chovají. Od samého začátku jsem se nemohl zbavit pocitu, že teď jsem na stopě něčemu novému. Až donedávna. Pokoušel jsem se vést dvojí život, zkoušel jsem věřit věcem, které si navzájem odporovaly, a už to dál nesnesu."

Kaye jedním douškem dopila sklenici vína. "Skoro jako bychom se prokousávali jedním bodem programu po druhém. Tak dobře. Jsem na řadě. Jsem nespolehlivá vědecko-výzkumná pracovnice, která nestojí o žádné špinavé detaily, takže se přidám ke komukoli, kdo mi poskytne ochranu a místo na práci... A právě teď nastal čas stát se nezávislou a rozhodovat se sama za sebe. Je potřeba dospět."

"Aleluja," dodal Mitch.

"Jen dál, drahá sestro," řekl Dicken.

Vzhlédla, připravena vybuchnout vzteky, ale ti dva se usmívali přesně tím správným způsobem, a najednou po mnoha měsících - od posledního Saulova dobrého období - se cítila mezi přáteli.

Dicken sáhl do tašky z obchodu a vytáhl láhev červeného vína. "Zdejší ochranka nás může zabásnout," prohlásil. "Ale tohle je to nejmenší z našich provinění. Některé z těch věcí, které si musíme říct, mohou být řečeny jedině v případě, že budeme důkladně opilí."

"Počítám, že vy dva už jste si vyměňovali názory dřív," obrátil se Mitch ke Kaye, zatímco Dicken naléval víno.

"Pokoušel jsem se přechyst, co se dalo, abych byl trochu připravený, jenomže jsem pořád hodně pozadu."

"Vlastně nevím, kde začít," řekla Kaye. Teď, když se všichni trochu uvolnili, v ní způsob, jak se na ni Mitch Rafelson díval - přímý, čestný pohled, odhadující, aniž by to bylo nápadné - probudil něco, co už dávno považovala za mrtvé.

"Začněte tím, kde jste se vy dva setkali," požádal Mitch.

"V Gruzii," odpověděla.

"Ve vlasti vína," dodal Dicken.

"Navštívili jsme hromadný hrob," pokračovala Kaye. "I když ne současně. Byly tam těhotné ženy a jejich manželé."

"Vražední nevinátek." Mitchovi se náhle rozostřily oči. "Proč?"

Seděli u plastického stolu u zavřeného stánku s občerstvením, hluboko ve stínech kaňonu. Hnědí a červení kohoutci oklovovali křoví podél asfaltové silnice a běžových betonových cestiček. Velká kočka v kleci kýchl a zavrčela a ty zvuky se v údolí strašidelně rozléhaly.

Mitch vyndal ze své malé kožené tašky složku a položil ji na stůl. "A tady se to všechno spojuje." Položil dlaň na dva listy vpravo. "Tohle jsou rozbor, které provedli na

Washingtonské univerzitě. Wendell Packer mi dal, svolení, abych vám je ukázal. Ovšem pokud to někdo vyžvaní, jsme v průšvihů."

"Rozbory čeho?" zeptala se Kaye.

"Genetické rozbory mumii z Innsbrucku. Výsledky nezávislých analýz dvou univerzitních laboratoří. Dal jsem Wendellu Packerovi vzorky tkání z obou dospělých. Z Innsbrucku, jak se ukázalo, poslali vzorky všech tří mumii Marii Konigové z téže katedry. Wendell potom provedl porovnání."

"A co našli?"

"Ti tři mrtví byli skutečně rodina. Matka, otec a dcerka. Já to už věděl - viděl jsem je všechny společně v té jeskyni v Alpách."

Kaye se udiveně zamračila. "Vzpomínám si na tu historku. Šel jste do jeskyně na žádost dvou přátel... Porušili jste to naleziště... A ta žena, která byla s vámi, odnesla dítě v batohu?"

Mitch se odvrátil, sevřel čelisti. "Můžu vám vyprávět, jak to bylo doopravdy."

"To je v pořádku," řekla Kaye. Najednou cítila, že tady musí být opatrná.

"Jen abych věci trochu vyjasnil," naléhal Mitch. "Měli bychom si navzájem důvěřovat, tedy pokud chceme pokračovat."

"Tak povídejte," vybídla ho Kaye.

Mitch krátce zopakoval celý příběh. "Byl to hrozný zmatek," dokončil.

Dicken je oba soustředěně pozoroval se založenými rukama.

Kaye využila přestávky v hovoru k prozkoumání rozborů, rozložených na plastické stolní desce. Dávala pozor, aby se neumazaly od zbytků kečupu. Prostudovala výsledky stanovení stáří mumii metodou radioaktivního uhlíku 14, pak porovnání genetických markerů, a nakonec Packerovy testy na virus SHEVA.

"Podle Packera se SHEVA za patnáct tisíc let příliš nezměnila," poznamenal Mitch. "Připadá mu to ohromující, vzhledem k tomu, že patří k takzvané 'zbytečné' DNA."

"To sotva," namítla Kaye. "Kdepak, ta vůbec není zbytečná. Ty geny se uchovávají nezměněné po třicet milionů let. Během té doby byly stále obnovovány, kontrolovány, ukládány... Uzavřeny v pevném chromatinovém obalu, dobře chráněny... Muselo to tak být."

"Pokud laskavě dovolíte, rád bych vám pověděl, co si o tom myslím," ozval se Mitch s náznakem drzosti a současně trochu plaše, což Kaye připadalo matoucí a velmi přitažlivé.

"Pokračujte," řekla.

"Tady šlo o příklad oddělení poddruhů. Nic dramatického, jen takové pošťouchnutí vývoje směrem k nové varietě. Dítě dnešního typu, které se narodilo pozdním neandrtálcům."

"Takže se podobalo spíš nám?"

"Správně. Ve státě Washington před pár týdny pobýval reportér jménem Oliver Merton. Zabývá se vyšetřováním záležitosti těch mumii. Vyprávěl mi o bitkách, které se teď kolem toho odehrávají na Innsbrucké univerzitě -" Mitch vzhlédl a uviděl Kayin úžas.

"Oliver Merton?" zeptala se zachmuřeně. "Ten, který píše pro časopis Nature?"

"Momentálně pro Ekonomu," odpověděl Mitch. Kaye se obrátila k Dickenovi. "Ten Merton?" "No jo," přisvědčil Dicken. "Zabývá se vědeckou žurnalistikou, politickými zprávami. Publikoval jednu nebo dvě knihy." Pro Mitche vysvětlil: "Merton způsobil na tiskové konferenci v Baltimoru pořádný poprask. Hezky si zaryl do spojení Americolu a CDC a záležitosti kolem SHEVA."

"Možná že tady jde o dva různé příběhy," navrhl Mitch.

"To by asi mělo, ne?" Kaye se zahleděla mezi oba muže. "Jedině my jsme si to dali dohromady, co?"

"Tím si zdaleka nejsem jist," řekl Dicken. "Pokračujte, Mitchi. Připusťme, že tady nějaké spojení existuje, než začneme diskutovat o vetřelcích. O co že se to v Innsbrucku hádají?"

"Merton tvrdí, že si spojili dítě s mumii dospělých - což dosvědčuje i Packer."

"Je to ironie," podotkl Dicken. "Lidé z OSN také poslali do laboratoře Marie Konigové některé vzorky z Gordi."

"Antropologové v Innsbrucku jsou hodně konzervativní," řekl Mitch. "Poprvé dostat do rukou přímý důkaz vzniku nového lidského druhu..." Soucitně potřásl hlavou. "Já bych se na jejich místě bál. Dosavadní paradigma se tím nemění, ale přímo rozpadá na kusy. Žádný gradualismus, žádná moderní darwinovská syntéza."

"Nemusíme být až tak radikální," mnil Dicken. "Především se toho spousta napovídalo o mezerách ve fosilních nálezech - milióny let se stav neměnil, a pak náhlá změna."

"Změna, k níž došlo během miliónu nebo sta tisíc let, v některých případech možná i v průběhu deseti tisíc let," pokračoval Mitch. "Ne přes noc. Každý vědec se zatraceně bojí důsledků, které z toho vyplývají. Ale markery nelžou. A rodiče dítěte měli ve svých tkáních virus SHEVA."

"Hm," udělala Kaye. Vřešťani se znovu pustili do melodického výskotu, který naplnil večerní vzduch.

"Žena byla zraněna něčím ostrým, možná hrotem oštěpu," řekl Dicken.

"Správně," přisvědčil Mitch. "A to způsobilo, že se dítě narodilo mrtvé nebo mělo velmi blízko ke smrti. Matka zemřela krátce potom, a otec..." Hlas se mu zadrhl. "Promiňte. Není pro mě snadné o tom mluvit." "Jsou vám blízcí," usoudila Kaye. Mitch kývl. "Zdají se mi o nich podivné sny." "Že by ESP?" zeptala se Kaye.

"O tom pochybuju," řekl Mitch. "To je prostě způsob, jakým můj mozek pracuje, jak si dává věci dohromady."

"Myslíte, že je vyhnali z kněně?" zeptal se Dicken. "Pronásledovali je?"

"Někdo se snažil tu ženu zabít," odpověděl Mitch. "Muž zůstal s ní a pokusil se ji zachránit. Něčím se od ostatních lišili. Měli něco v nepořádku s obličejí. Takové laloky kůže kolem očí a nosu, jako masky."

"Oni svlékali káži? Chci říct, dokud byli naživu?" Kaye se lehce zachvěla ramena. "Kolem očí, na tváři." "Ta těla u Gordi," ozvala se Kaye. "Co je s nimi?" zeptal se Dicken. "Někteří z těch lidí měli malé masky z kůže. Myslela jsem si, že jde o nějaký... bizarní projev rozkladu. Jakživa jsem ale nic podobného neviděla."

"Teď trochu předbíháme," poznamenal Dicken. "Zaměříme se na Mitchovy důkazy."

"To už je všechno, co mám," řekl Mitch. "Fyziologické změny natolik podstatné, že zařazují dítě do jiného poddruhu, a všechno to vzniklo najednou. V jediné generaci." "Taková věc musela probíhat už déle než sto tisíc let před vašimi mumiemi," odhadoval Dicken. "Tudíž neandrtálské obyvatelstvo žilo současně s lidmi dnešního typu." "Taky si myslím," přisvědčil Mitch. "Myslíte si, že u toho dítěte došlo k nějaké odchylce, k nějaké vadě?" zeptala se Kaye. Mitch si ji několik vteřin měřil pohledem, než odpověděl: "Ne."

"Lze tedy reálně předpokládat, že jste našel cosi jako reprezentativní vzorek, žádnou ojedinělou zvláštnost?"

"Pravděpodobně."

Kaye podrážděně zvedla ruce.

"Koukněte," řekl Mitch. "Já mám taky konzervativní instinkty. Já s těmi chlapečci v Innsbrucku cítím, opravdu! Je to prapodivná, naprosto nečekaná záležitost."

"Existují vůbec fosilní nálezy, které by svědčily pro hladký, plynulý přechod od neandrtálců ke kromaňoncům?" zeptal se Dicken.

"Ne, ale máme nálezy různých vývojových stupňů. Záznamy, založené na nálezech fosilií, mají obvykle hodně daleko k plynulosti."

"A... Vysvětluje se to skutečností, že nemůžeme najít všechny potřebné vzorky, je to tak?"

"Správně," přisvědčil Mitch. "Ale najde se hodně paleontologů, kteří jsou s gradualisty už dávno na kordy."

"Protože pořád nacházejí skoky, ne postupný vývoj," poznamenala Kaye. "Dokonce i v případech, které mohou doložit fosilními nálezy lépe než vývoj člověka nebo některých velkých zvířat."

Přemýšlivě upili ze svých sklenic.

"Ale co s tím uděláme?" ozval se Mitch. "Mumie měly ve tkáních částice SHEVA. My je máme taky."

"Je to dost složité," řekla Kaye. "Kdo chce mluvit jako první?"

"Tak pojďme všichni sepsat, co si kdo myslí, že se právě teď doopravdy děje." Mitch sáhl do své tašky a vyndal tři bloky a tři kuličkové tužky. Všechno to rozložil na stole.

"Jako děcka ve škole?" přeptal se Dicken.

"Mitch má pravdu. Pusťme se do toho," řekla Kaye. Dicken vytáhl z dárkové tašky další láhev vína a odzátkoval ji.

Kaye kousala do držátka pera. Už psali deset, možná patnáct minut, obraceli listy v bloku a kladli otázky. Vzduch se ochlazoval.

"Slavnost už brzy skončí," ozvala se Kaye.

"Nebojte se, my vás ochráníme," prohlásil Mitch.

Předvedla žalostný úsměv. "Dva napůl opilí mládenci s hlavou zamotanou teoriemi?"

"Přesně tak," řekl Mitch.

Kaye se snažila vyhábat pohledu na něj. Její pocity neměly co dělat s vědou ani s její profesí. Zapsat myšlenky, které ji napadaly, nebylo vůbec snadné. Takhle ještě nikdy nepracovala, dokonce ani se Saulem; půjčovali si sice poznámkové sešity, ale nikdy si neprohlíželi cizí záznamy ve fázi zrodu, v okamžiku, kdy byly zapisovány.

Víno jí pomohlo uvolnit se, zbavilo ji části napětí, ale rozhodně se jí po něm v hlavě nevyjasnilo. Najednou nevěděla, jak dál. Zatím napsala:

Populace se podobají obrovitým sítím vzájemně propojených jednotek, které soutěží a spolupracují, někdy i obojí současně. Nesou veškeré záznamy o komunikaci mezi jednotlivci ve společenství. Stromy komunikují chemicky. Lidé používají feromony. Bakterie si vyměňují plasmidy a lyzogenní fágy.

Podívala se na Dickena, který vytrvale psal, chvílemi škrtaje celé odstavce. Obloustlý, jistě, ale očividně silný a motivovaný, skvělý hoch s přitažlivými rysy. Pokračovala v psaní:

Ekosystémy jsou sítě druhů, které spolupracují a soutěží. Feromony a další chemikálie mohou překročit hranice druhu. Sítě mohou mít stejné vlastnosti jako mozek; lidské mozky jsou sítě neuronů. Tvořivé myšlení je možné v jakékoli dostatečně složité funkční neuronové síti.

"Podívejme se, co jsme sepsali," navrhl Mitch. Vyměnili si bloky. Kaye přečetla Mitchovu stránku:

Signální molekuly a viry přenášejí informaci mezi lidmi. Informace shromažďují jednotlivci díky svým životním zkušenostem; je ale tohle lamarkismus?

"Mám dojem, že ta záležitost se sítěmi náš problém ještě víc zamotává," podotkl Mitch.
Kaye četla Dickenův papír. "Jenomže tak věci v přírodě fungují," namítla. Dicken přeškrtnul větší část svého zápisu.
Zůstalo jenom toto:

Honím se za nemocemi celý život. SHEVA vyvolává komplexní biologické změny, což nedělá žádná jiná nemoc. Proč?
Co tím chce získat? O co se snaží? Jaký má být konečný výsledek? Jestliže se zničehonic objeví jednou za nějakých
deset nebo sto tisíc let, jak můžeme obhájit tvrzení, že vůbec jde o samostatný organismus, o čistě patogenní částici?

"Kdo uvěří, že všechno v přírodě funguje jako neurony v mozku?" zeptal se Mitch.

"Odpovídá to na vaši otázku," řekla Kaye. "Existuje snad v této Lamarckově teorii evoluce možnost, že by došlo ke
změně zděděných vlastností za života jednotlivce? Ne. Jde o komplexní interakci sítě, v níž vznikají vlastnosti procesem
podobným myšlení."

Mitch potřásl hlavou. "Tyhle nově vznikající vlastnosti mě matou."

Kaye ho chvíli probodávala pohledem. Jeho námitky ji rozčilovaly a současně provokovaly. "Není třeba, abychom si
sami sebe uvědomovali, nemusíme být obdařeni vědomým myšlením, a přece můžeme mít organizovanou síť, - která
reaguje na podněty z okolního prostředí a rozhoduje o tom, jak se mají chovat její jednotlivé uzly," prohlásila.

"Mně to pořád připadá jako duch ve stroji," namítl Mitch s kyselým výrazem.

"Podívejte, stromy vysílají při napadení určité chemické signály. Ty k nim lákají ten druh hmyzu, který se živí brouky,
které je napadají... Prostě si zavolají firmu na dezinfekci. A takhle to funguje na všech úrovních, na úrovni ekosystému,
druhu, dokonce i společnosti. Všichni tvorové jsou sítě buněk. Každý druh je tvořen sítí jednotlivců, každý ekosystém
zase sítí druhů. To vše mezi sebou reaguje a na určitém stupni komunikuje, prostřednictvím soutěže, způsobu obživy,
spolupráce. Tyto interakce se podobají funkci neurotransmiteru, působících na synapse v mozku, nebo také
komunikaci mravenců v kolonii. Společenství mravenců mění své chování na základě interakcí mezi jednotlivými
mravenci. Právě tak to provádíme i my v závislosti na tom, jak si spolu povídají naše neurony. A právě tak se to děje
všude v přírodě, od nejvyšších úrovní k nejnižším. Všechno je propojeno."

Viděla, že Mitchovi se to pořád ještě nezdá.

"Musíme objasnit princip," řekl Dicken. Pohlédl na Kaye s chápavým úsměvem. "Zjednodušte to. Vy jste myslitel."

"Co asi má tak silný vliv na skoky ve vývoji?" zeptala se, podrážděna Mitchovou nechápatostí.

"Tak dobře. Ale jestliže je tady nějaký druh myslí, kde má paměť?" nedal se Mitch. "Něco, co shromažďuje údaje
o tom, jak má vypadat nový model člověka, ještě předtím, než se ten příkaz pustí do reprodukčního systému?"

"Na jakých stimulech je změna založena?" přidal se Dicken. "Proč vůbec získávat informace? Kde je ten počáteční
moment? Jaký mechanismus změnu spouští?"

"Předbíháme," vzdychla Kaye. "Já hlavně nemám ráda výraz mechanismus."

"Dobře, tak tedy... orgán, nástroj myšlení, magický architekt," uvažoval Mitch. "Víme přece, o čem je řeč. Někáký druh
zásobní paměti v genomu. Všechna poselství, která se tam ukládají, dokud nedojde k aktivaci."

"Co když je to v zárodečných buňkách? V pohlavních buňkách, ve spermiu a vajíčku?" navrhl Dicken.

"To mi povězte vy," řekl Mitch.

"Ne, to si nemyslím," prohlásila Kaye. "Něco modifikuje jedno vajíčko u každé matky, takže z něj vznikne prozatímní
dcera, ale to, z čeho se vytváří nový fenotyp, se nachází v dceřině vaječníku. Ostatní matčina vajíčka se změny
neúčastní, jsou chráněna, nikoli modifikována."

"Pro případ, že by se nový vzor, nový fenotyp nevydařil," doplnil Dicken souhlasně. "Oukej. Zásobní paměť, která se
po tisíciletí aktualizuje... Hypotetické modifikace, nějakým způsobem šité na míru..." Zakroutil hlavou. "Teď jsem se
nějak zapletl."

"Každý organismus vnímá změny životního prostředí a reaguje na ně," řekla Kaye. "Chemické a jiné signály, které si
jednotlivci vyměňují, způsobí výkyvy v chemii vnitřního prostředí, ty zase ovlivňují genom, speciálně pohyblivé části
genetické paměti, které ukládají a aktualizují soubory hypotetických změn." Rukama mávala dopředu a dozadu, jako by
tím pomáhala věci vyjasnit a přesvědčit své obecenstvo. "Mládenci, mně je to tak jasné! Proč to nevidíte? Máme před
sebou kompletní

zpětnovazebnou smyčku: dojde ke změně životních podmínek, organismus je vystaven stresu - v tomto případě lidský
organismus. Konkrétní druh stresu pozmění rovnováhu chemických látek, uvolňovaných stresem, v našich tělech.

Záložní paměť na to reaguje a pohyblivé elementy se začnou přesouvat na základě evolučních algoritmů,
vybudovaných v průběhu miliónů, možná miliard let. Genetický počítač rozhodne, jaký fenotyp by nejlépe vyhovoval
novým podmínkám, které stres vyvolaly. My z toho všeho pozorujeme jen výsledek - drobné individuální odchylky,
něco jako prototypy. Pokud se hladina stresu sníží, pokud je potomstvo zdravé a početné, zůstávají změny natrvalo.
Ale občas, když se problém životního prostředí stane nepřekonatelným... jako například dlouhodobý sociální stres v
lidské společnosti... pak dojde k významnému posunu. Dojde k expresi endogenních retrovirů, které nesou patřičné
signály pro koordinaci činnosti specifických prvků v zásobárně genetické paměti. A je to tady. Evoluční skok."

Mitch si zmáčkl kořen nosu. "Bože," vyjádřil se.

Dicken se silně zamračil. "Tohle je pro mě moc radikální. Tohle nedokážu naráz spolknout."

"Máme důkazy pro každý krok na téhle cestě," řekla Kaye ochraptěle a polkla dlouhý doušek vína.

"Ale jak se to předává? Musí to být v pohlavních buňkách. Něco, co předávají rodiče dětem po stovky, tisíce generací, než dojde k aktivaci."

"Možná je ta informace zabalená, komprimovaná, zapsaná těsnopisem," navrhl Mitch.

Kaye užasla. Pohlédla na Mitche, údivem ji až zamrazilo. "To je tak šílený nápad, až je geniální. Něco jako překrývající se geny, ale ještě o trochu mazanější. Ukryto pod neustálým opakováním."

"Není nutné, aby tam byla obsažena kompletní sada instrukcí pro nový fenotyp..." začal Dicken.

"Jen ty části, které se mají změnit," pokračovala Kaye. "Podívejte, je přece všeobecně známo, že genom šimpanze a člověka se liší přibližně dvěma procenty."

"A počtem chromozomů," doplnil Mitch. Ukázal na člena stráže, který kráčel po cestě středem kaňonu směrem dolů a očividně mířil k nim.

Dicken vyhodil prázdné láhve do kontejneru na odpad a vrátil se ke stolu. "Teď ale nemůžeme přestat. Kdo ví, kdy se budeme moct znovu setkat?"

Mitch studoval Kayiny poznámky. "Chápu, co myslíte změnou prostředí, která vyvolává u jednotlivců stres. Vraťme se ke Christopherově otázce. Co vlastně spouští vyslání signálu? Choroby? Predátoři?"

"V našem případě je to tlačení," odpověděla Kaye.

"Celý komplex sociálních podmínek. Soutěž o pracovní místa," dodal Dicken.

"Vážení!" zavolal na ně strážce, když už byl dost blízko. Jeho hlas se v kaňonu rozléhal. "Patříte k té oslavě Americolu?"

"Jak jste to uhádl?" zeptal se Dicken.

"Tady venku nemáte co dělat."

Cestou zpátky Mitch pochybovačně potřásl hlavou. Neměl v úmyslu dopřát ostatním oddech: příšerně tvrdohlavý chlap. "Ke změně obvykle dochází na okraji populace, tam, kde je málo zdrojů a konkurence je tvrdá. Ne v centru, kde mají lidé veškeré pohodlí."

"Pro lidskou rasu už neexistují žádné 'okraje', žádné hranice," tvrdila Kaye. "Pokryli jsme celou planetu. Jenomže nás celou dobu stresuje představa, že se musíme vyrovnat sousedům."

"A pořád je někde válka," pravil Dicken, který se najednou zatvářil zamyšleně. "K prvním vzplanutím Herodovy chřipky patrně došlo těsně po druhé světové válce. Stres ze sociální katastrofy, s celou společností to jde z kopce. Lidé se musí změnit, jinak..."

"A to říká kdo? A co vlastně říká?" Mitch se plácl rukou do boku.

"Náš biologický počítač, fungující na úrovni společenství," odpověděla mu Kaye.

"A už jsme zase u toho - počítačová síť," řekl Mitch pochybovačně.

"TEN MOCNÝ ČARODĚJ V NAŠICH GENECH," pronesla Kaye hlubokým, medovým tónem profesionálního hlasatele. Pak zabodla prst do vzduchu. "Pán a vládce genomu."

Mitch se zazubil a ukázal prstem zase na ni. "Přesně takhle to řeknou a s posměchem nás vyženou z města."

"Ven z celého toho zatraceného zoo," přizvukoval Dicken.

"To ovšem vyvolá stres," prohlásila Kaye upjatě.

"Soustředme se, soustředme se," naléhal Dicken.

"Do háje s tím," řekla Kaye. "Vraťme se do hotelu, otevřeme další láhev!" Mávla pažemi a udělala piruetu. Zatracení, pomyslela si, předvádím se. Hej, hoši, jsem k mání, jen se na mě podívejte!

"Jedině za odměnu," řekl Dicken. "Jestli už autobus odjel, musíme si vzít taxíka. Kaye... Co je vlastně v nepořádku se středem civilizace? Co je na tom špatného, být uprostřed lidské populace?"

Spustila ruce. "Rok od roku víc a víc lidí..." Zarazila se a její výraz ztvrdl. "Konkurence je nelítostná." Saulova tvář. Ten špatný Saul, který prohrával a věděl o tom, a dobrý Saul, nadšený jako dítě, ale pořád nesmazatelně poznamenaný tušením: Stejně prohraješ. Jsou tu tvrdší, chytřejší vlci než ty.

Oba muži čekali, až skončí.

Došli k bráně. Kaye si rychle otřela oči a nejvyrovnanějším tónem, jaký v tu chvíli svedla, řekla: "Dřív se stávalo, že někdo -jeden člověk, někdy dva nebo tři - přišel s nějakou převratnou myšlenkou nebo vynálezem." Zvýšila hlas; teď z ní promlouval vzdor, dokonce hněv, za Saula. "Darwin a Wallace. Einstein. Teď se na každý nový úkol vrhne stovka génů, tisíce lidí, kteří se derou o to, kdo dřív zboří hradní zdi. Když to takhle vypadá ve vědě, vysoko ve stratosféře, jak zlé to asi musí být dole v zákopech? Nekonečný, ošklivý boj. Příliš mnoho věcí, které se člověk musí naučit. Příliš velká tlačení kolem komunikačních kanálů. Nedokážeme naslouchat dost rychle. Jsme nuceni věčně stát na špičkách."

"A čím se to liší od boje s jeskynním medvědem nebo od lovu na mamuta?" namítl Mitch. "Jaký je v tom rozdíl, když vidíš svoje děti umírat na mor?"

"Tyhle různé situace vyvolávají různé druhy stresu, a ten zase ovlivňuje jiné chemické reakce v těle. Pravděpodobně. Už je to dlouho, co jsme vzdali pokusy nechat si narůst nové drápy nebo tesáky. Jsme společenské bytosti. Všechny podstatné změny u nás směřují k lepší komunikaci a sociální adaptaci."

"Těch změn je až moc," pravil Mitch zamyšleně. "Každý to nenávidí, ale přitom musíme mezi sebou soutěžit, jinak skončíme na ulici."

Stáli před branou a poslouchali cvrčky. Kdesi daleko v zoo zaskřehotal papoušek ara a ten zvuk se nesl nad celým parkem Balboa.

"Rozmanitost," zamumlala Kaye. "Přemíra stresu může předznamenávat hrozící katastrofu. Celé dvacáté století by se dalo považovat za jednu dlouhou, bouřlivou a rozsáhlou katastrofu. Nezbyvá než rychle přijít s nějakou podstatnou změnou, s něčím, co bylo až dosud uloženo v zásobní části genomu, než to s lidskou rasou dopadne špatně." "Žádná nemoc, ale vylepšení," řekl Mitch.

Kaye na něj znovu pohlédla s tím samým zamračením. "Přesně," přisvědčila. "Kdokoli může kamkoli dorazit během pár hodin nebo dní. Něco, co bylo uvedeno v činnost v sousedství, se najednou rozšíří do celého světa. Náš Čaroděj je zahlcen signály." Znovu rozpáhla paže, tentokrát už se trochu krotila, ale stejně to nebylo střízlivé gesto. Věděla, že se na ni Mitch dívá, a Dicken je pozorně sledoval oba.

Dicken vyhlédl do silnice vedle rozlehlého parkoviště, pokoušeje se najít taxi. Jedno zahlédl, jak se otáčí o několik stovek stop od nich, a zamával rukou. Taxík zastavil na vyhrazeném místě.

Vlezli dovnitř. Dicken si vybral sedadlo vpředu. Když se rozjeli, otočil se. "Tak tedy, nějaký úsek DNA v našem genomu trpělivě buduje model budoucího typu člověka. Kde bere nápady, kam na ně chodí? Kdo mu naštěptává: 'Delší nohy, větší mozkovnu, a letos jsou nejlepší hnědé oči...' Kdo nám říká, co je pěkné a co ošklivé?"

Kaye začala rychle mluvit: "Chromozomy používají biologickou gramatiku, zabudovanou do DNA, něco jako technické výkresy pro určitý druh na vyšší úrovni. Čaroděj ví, co říct, aby to dávalo smysl pro fenotyp organismu. Čaroděj totiž zahrnuje i genetického redaktora a kontrolu gramatiky. Většinu nesmyslných mutací zarazí dřív, než jsou zahrnuty do genomu."

"Teď se vznášíme někde v té divoké modři tam nahoře," podotkl Mitch. "A budeme sestřeleni během prvních minut leteckého souboje." Naznačil prudkým švihnutím rukama ve vzduchu pohyb dvou letadel, čímž dost znervóznil taxikáře, a pak dramaticky narazil levičkou do vlastního kolena a pokrčil prsty. "Srážka."

Taxikář si je zvědavě změřil. "Vy jste, lidičky, biologové?" zeptal se.

"Postgraduální studující ve škole života," odpověděl mu Dicken.

"Aha," prohlásil taxikář důstojně.

"A teď už si zasloužíme tohle." Dicken vyndal z tašky třetí láhev vína a vytáhl švýcarský armádní zavírací nůž.

"Hej, tady v taxíku ne!" prohlásil přísně taxikář. "Ledaže bych byl po službě a dal si taky."

Rozesmáli se. "Takže až v hotelu," usoudil Dicken.

"Budu opilý." Kaye si setřásla vlasy do očí.

"Uspořádáme orgie," řekl Dicken a vzápětí zčervenal. "Intelektuální orgie," dodal rozpačitě.

"Jsem k smrti unavený," prohlásil Mitch. "Kaye má laryngitidu."

Tiše vyjekla a uculila se.

Taxi zastavilo před hotelem Serrano, jihozápadně od kongresového centra, všichni vystoupili.

"Na můj účet," řekl Dicken. "Jako to víno."

"Fajn," kývl Mitch. "Díky."

"Potřebujeme tu záležitost nějak uzavřít," ozvala se Kaye. "Potřebujeme prorocství."

Mitch se protáhl. "Omlouvám se. Už mi to nemyslí."

Kaye ho pozorovala skrz ofinu: úzké boky, džínsy těsně obepínající stehna, hranatý drsný obličej s rovným obočím. Nebyl zrovna pohledný, ale ona slyšela vlastní chemické reakce, hluboké zpěvavé vzdechy v bedrech, a tahle chemie nebrala ohled na krásu. První známka končící zimy.

"Já to myslím vážně," řekla. "Christophere?"

"Je to přece jasné, nebo ne?" odpověděl Dicken. "Shodli jsme se, že prozatímni dcery nejsou žádný projev nemoci, ale vývojové stadium, které jsme ještě nikdy neviděli."

"A co to znamená?" zeptala se Kaye.

"Znamená to, že dítě druhého stadia bude zdravé, životaschopné. A odlišné, i když možná jen trochu," dokončil Dicken.

"To by bylo úžasné," řekla. "A co ještě?"

"Už dost, prosím. Tohle nemůžeme dokončit dnes večer," namítl Mitch.

"Škoda," vzdychla Kaye.

Mitch se na ni dolů usmál. Kaye mu podala ruku. Mitchova dlaň byla suchá a drsná mozoly z dlouhých let kopání. Když se octl těsně u ní, rozšířily se mu nozdry. Přisahal by, že viděla, jak se mu roztáhly i zorničky.

Dicken měl ve tváři ještě stále růžovou barvu. Výslovnost mu trochu činila potíže. "Nemám žádný herní plán," řekl.

"Pokud o tomhle budeme chtít podat zprávu, musíme dát dohromady všechny důkazy, které máme. A to myslím vážně."

"Se mnou můžete počítat," slíbil Mitch. "Máte moje číslo."

"Já ho nemám," ozvala se Kaye.

"Christopher vám ho dá. Budu se tady potloukat ještě pár dnů. Dejte mi vědět, když budete mít volno."

"Budeme," odpověděl Dicken.

"Zavoláme." Kaye s Dickenem zamířili ke skleněným dveřím.

"Zajímavý chlapík," poznamenal Dicken ve výtahu.

Kaye vyjádřila souhlas malým kývnutím. Dicken ji se zájmem pozoroval.

"Zdá se bystrý," pokračoval. "Jak se propána mohl dostat do takových potíží?"

Ve svém pokoji se Kaye osprchovala a vlezla si do postele, vyčerpaná a opilý víc než jenom trochu. V celém těle cítila

tichou radost. Stočila si pokrývku a prostěradlo kolem hlavy, překulila se na bok a téměř okamžitě usnula.

44 KAPITOLA

San Diego, Kalifornie 1. dubna

Kaye si právě umyla obličej, hvízdajíc si do rytmu kapek, když v pokoji zazvonil telefon. Osušila si tváře a zvedla ho. "Kaye? Tady Mitch."

"Pamatuju se na vás," pravila zlehka a zadoufala, že to nebylo až příliš zlehka.

"Zítra odlétám na sever. Doufal jsem, že byste mohla mít dopoledne chvilku času a že bychom se mohli sejít."

Měla neustále tolik práce s poskytováním rozhovorů, s přednáškami a diskusemi, že ani neměla čas přemýšlet o večeru v zoo. Každý večer padla do postele dokonale vyčerpaná. Judita Kushnerová měla pravdu. Marge Crossová pohltila každou vteřinu jejího života.

"To by bylo fajn," řekla opatrně. Nezmínil se o Christopherovi. "Kde?"

"Jsem v hotelu Holiday Inn. Vím o pěkné kavárničce v Serranu. Došel bych tam pěšky a počkal na vás."

"Mám asi hodinu, pak mě někde čekají... Za deset minut dole?"

"Doklušu tam," slíbil Mitch. "Na shledanou v hale."

Rozložila si oblečení na dnešek - elegantní modrý lněný kostým z dokonale vkusné kolekce od Marge Crossové - a zauvažovala, jestli si má vzít pár Tylenolů, aby se zbavila drobné bolesti hlavy. Vtom uslyšela přes dvojité okno tlumený pokřik. Chvilí si ho nevsímala a natáhla se k posteli, aby otočila list v programu konference. Pak si program donesla ke stolu a Šátrala v kabelce po odznaku. Vlastní nemelodické pohvizdování ji znechutilo. Obešla postel, vzala ovladač a pustila televizi.

Malá hotelová televize vytvářela potřebnou zvukovou kulisu. Reklamy na tampóny, na vlasové kondicionéry. Měla plnou hlavu docela jiných věcí; ukončení konference, kdy se měla ukázat na pódiu společně s Marge Crossovou a Markem Augustinem. Mitch.

Právě hledala nový pár punčoch, když zaslechla ženský hlas: "...první donošené dítě. Abychom všem posluchačům stručně připomněli, oč jde, dnes ráno v Mexiku porodila žena, o které jsme se jinak nic nedověděli, první 'Herodovo' dítě druhé fáze. Živě z..."

Kaye sebou polekaně trhla. Něco kovově Zařinčelo, někde se roztříštilo sklo. Roztáhla záclony na okně a vyhlédla na severní stranu. Silnice West Harbor Drive před Serranem byla plná lidí, napěchované a proudící masy, která se valila přes obrubníky a trávníky a vydlážděné volné prostory a brala s sebou auta, hotelové dodávky, autobusy kyvadlové dopravy. Dav vydával zvláštní zvuk, který bylo slyšet i skrz dvojité okna: hluboký, děsivý rachot, podobný zemětřesení. Nad davem se třepetaly bílé čtverce, zelené pásy se ohýbaly a vlnily: plakáty a transparenty. Z výšky deseti pater a z tohoto úhlu je nedokázala přechít.

"-zřejmě narodilo mrtvé," pokračovala televizní hlasatelka. "Pokoušíme se získat podrobnosti od..."

Telefon znovu zazvonil. Zvedla sluchátko z vidlice a natáhla šňůru až k oknu. Nemohla odtrhnout zrak od té živé řeky pod sebou. Viděla, jak se auta kymácejí a nakonec převracejí koly vzhůru, jak se dav valí přes ně, slyšela další rozbíjení skla.

"Paní Langová, tady je Stan Thome, šéf ochranky Marge Crossové. Dostavte se do dvacátého, do střešního bytu." Svíjející se masa dole cosi provolávala jednolitým zvířecím hlasem.

"Jedte expresním výtahem," pokračoval Thorne. "Kdyby už byl obsazený, jděte po schodech. Prostě vyrazte hned."

"Už jdu," řekla.

Obula si boty.

"Dnes ráno se v Mexico City -"

Žaludek se jí začal obracet ještě dřív, než nastoupila do výtahu.

Mitch stál naproti kongresovému centru na opačné straně ulice, se shrbenými rameny a rukama v kapsách, pokoušeje se vypadat tak nezúčastněně a anonymně, jak jen dokázal.

Dav hledal vědce, oficiální představitele, kohokoli, kdo měl co do činění s konferencí, hrnul se k nim, mával na ně transparenty a řval na ně.

Sundal si odznak, který mu dal Dicken, a ve svých vybledlých džínsech, s opáleným obličejem a pískovými vlasy rozčuchanými větrem se vůbec nepodobal ubohým bledým vědcům a zástupcům farmaceutických firem.

Většinu demonstrantů tvořily ženy všech barev a velikostí, ale téměř všechny mladé, ve věku od osmnácti do čtyřiceti. Zdálo se, že ztratily veškerý smysl pro disciplínu. Zmocňovala se jich zuřivost.

Mitch byl zděšen, ale v této chvíli se zástup pohyboval východním směrem, to znamenalo, že byl volný. Rychle, i když trochu ztuhle vykročil pryč z Harbor Drive a seběhl dolů po parkovací rampě, přeskočil přes zídku a octl se na prostranství s květináči mezi výškovými budovami hotelů.

Lapal po dechu, ani ne tak námahou, jako strachem -vždycky měl strach z davů. Prodral se mezi rostlinami v květináčích, přešel další zeď a seskočil na betonovou podlahu krytého parkoviště. Několik žen s ohromenými výrazy neobratně klusalo k autům. Jedna z nich nesla transparent, potrhaný a svěšený k zemi. Mitch přečetl nápis, jak jednotlivá slova proplouvala kolem něj: NAŠE TĚLA, NÁŠ

OSUD.

Parkovištěm se rozlehl pronikavý zvuk sirén. Mitch prošel dveřmi k výtahu právě v okamžiku, kdy na schodech zadusaly boty tři uniformovaných členů bezpečnosti. Strážci pořádku s vytaženými pistolemi zabočili za roh a upřeli na něj pohledy.

Mitch zvedl ruce a doufal, že vypadá dostatečně nevinně. Zakleli a zamkli dvojité skleněné dveře. "Běžte tudy nahoru!" zakřičel jeden z nich.

Mitch vyběhl po schodech se strážci v patách.

Z haly s vyhlídkou na West Harbor Drive viděl, jak dav obklopile policejní vozy, jak pomalu a vytrvale najíždějí do žen a zatlačují je zpátky. Ženy sborově křičely, znělo to stlačeně a hněvivě, jako srážející se vlny. Na střeších vozů se otáčely hlavně vodních děl jako tykadla na hlavě brouka.

Skleněné dveře do haly se otvíraly a zase zavíraly, jak vracející se hosté mávali na personál hotelovými klíči a byli postupně vpouštěni dovnitř. Mitch přešel doprostřed haly a postával v atriu, kde kolem něj proudil vzduch zvenčí.

Upoutal ho ostrý pach: strach a hněv a ještě cosi palčivého jako psí moč na rozpáleném chodníku.

Zjezily se mu z toho vlasy.

Byl to pach davu.

Dicken se setkal s Kaye v přízemí střešního bytu. Muž v tmavomodrém obleku držel dveře otevřené a kontroloval odznaky přichozích. Ve sluchátku, které měl v uchu, něco švitořily tenké hlásky.

"Už jsou dole v hale," řekl Dicken. "Úplně se tam venku zbláznili."

"Ale proč?" zeptala se zmateně Kaye.

"Mexico City," odpověděl jí.

"Ale proč tyhle výtržnosti?"

"Kde je Kaye Langová?" vykřikl nějaký muž.

Kaye zvedla ruku. "Tady!"

Protlačili se řadami zmatených a klábosících mužů a žen. Kaye zahlédla ženu v plavkách, jak se směje a potřásá hlavou a svírá přitom bílou froté osušku. Muž v hotelovém županu seděl s přitáženými nohama v křesle a rozhlížel se zdívčelým zrakem. Stráž za ním vykřikla: "Tahle už je poslední?"

"Zkontroluj si to!" odpověděl jiný člen ochranky. Kaye až dosud netušila, kolik lidí má Marge po celém hotelu -původně to odhadovala na dvacet. Někteří byli ozbrojeni.

Pak uslyšela, jak Marge Crossová ječí.

"Prokrista, vždyť je to jen hlouček ženských! Banda vyděšených bab!"

Dicken vzal Kaye za paži. Osobní tajemník Marge Crossové Bob Cavanaugh, štíhlý muž mezi pětáctí a čtyřicetí s řidnoucími světlými vlasy, je popadl oba a protáhl je posledním kordónem do ložnice. Marge Crossová se rozvalovala v obrovské posteli, pořád ještě v hedvábném pyžamu, a sledovala průběh událostí na uzavřeném televizním okruhu.

Cavanaugh jí zahalil ramena bavlněným přehozem s třásněmi. Obraz v televizi se kymácel tam a zpátky. Kaye odhadla, že kamera je umístěna někde ve třetím nebo čtvrtém patře.

Speciální policejní vozy kropily dav cílenými proudy z vodních děl a tlačily masu žen ulicí dál od vchodu kongresového centra. "Oni je úplně kosil" vykřikla Crossová rozzlobeně.

"Už zničily poschodí, kde se koná konference," řekl její tajemník.

"Takovou reakci jsme neočekávali," prohlásil Stan Thorne s tlustými rukama složenými na masivním břiše.

"Ne," přisvědčila Crossová hlubokým flétnovým hlasem. "A proč ne, ksakru? Vždycky jsem tvrdila, že se jedná o klíčový problém. No, tak tady máte klíčovou odpověď. Je to zatracená pohroma!"

"Ani nevznesly žádné požadavky," poznamenala štíhlá žena v zeleném kostýmu.

"Čeho tím kčertu chtějí dosáhnout?" řekl kdosi, na koho Kaye neviděla.

"Prostě nám chtějí hodit na práh fakt důrazný vzkaz," zavrčela Crossová. "Naše občany něco pořádně nakoplo. Ted' chtějí řešení, ted', okamžitě, a kašlou na to, jak to uděláme."

"Ale právě to jsme potřebovali," ozval se malý, hubený muž, v němž Kaye poznala Lewise Jansena, obchodního ředitele farmaceutického oddělení Americolu.

"To si pište," řekla Crossová, načež vykřikla: "Kaye Langová, kde vás mám?"

"Zde." Kaye vystoupila dopředu.

"Fajn. Franku, dostanete Kaye do televize, jakmile to tady policie vyčistí. Kdo je tady přes televizi?"

Starší žena v županu s hliníkovým kufříkem vyjmenovala z paměti místní televizní stanice a komentátory.

"Lewisi, ať tvoji hoši dají dokupy pár témat rozhovoru."

"Mojí hoši jsou v jiném hotelu."

"Tak jim zavolej! Musíme lidem říct, že na té věci makáme, jak nejrychleji to jde, že to nemůžeme uspěchat, protože bychom jim mohli uškodit - doprdele, povězte jim všechny ty bláboly, co tady na konferenci omíláme pořád dokola. Kdy se už sakra lidi naučí sedět a poslouchat? Co telefony, fungují?"

Kaye přemítala, jestli se Mitch nepřipletl k demonstraci a jestli je v pořádku.

Do ložnice vešel Mark Augustin. Začínalo tady být přeplněno, vzduch byl horký a vydýchaný. Augustin pokývl Dickenovi, vlídně se usmál na Kaye. Působil chladně a rozvážně, ale něco v jeho očích prozrazovalo, že je to jen přetvářka.

"Výborně!" zařvala Crossová. "Ted' už se slezla celá banda! Marku, co se děje?"

"Před dvěma hodinami v Berkeley zastřelili Richarda Bragga," řekl Augustin. "Byl na procházce se psem." Augustin naklonil hlavu na stranu a se sevřenými rty ironicky pokývl směrem ke Kaye.

"Bragg?" ozval se kdosi.

"Ten blbec s tím patentem," odpověděl někdo další.

Crossová vstala z postele. "Ve spojitosti se zprávou o tom dítěti?" zeptala se Augustina.

"I to je možné," kývl Augustin. "Někdo z nemocnice to vyžvanil. La Prensa oznámila, že dítě bylo těžce malformováno. Šlo to na všech kanálech v šest ráno."

Kaye se otočila k Dickenovi. "Narodilo se mrtvé," řekl.

Augustin ukázal k oknu. "To snad vysvětluje ty davy. Měla to být mírumilovná demonstrace."

"Tak se do toho dáme," pravila Marge Crossová poněkud zaraženě. "Máme plno práce."

Dicken se cestou k výtahu díval do země. Pak polohlasem oslovil Kaye. "Zapomeňme na zoo."

"Na náš rozhovor?"

"Bylo to předčasné," řekl. "Teď není vhodná doba pro riskování."

Mitch krácel po zaneřáděné ulici, pod botama mu křupaly střepy skla. Kongresové centrum a přední vchody tří hotelů uzavíraly policejní zátarasy, označené žlutými páskami. Převrácená auta byla omotána žlutými páskami jako dárky, všude po asfaltu a po chodnících se válely tabule a transparenty. Vzduch páchl slzným plynem a kouřem. Policisté v přiléhavých tmavozelených kalhotách a khaki košilích a členové Národní gardy v maskáčích postávali se založenými rukama podél ulice, městští úředníci vystoupili ze svých vozů a obhlíželi škody. Na těch pár náhodných, neúředních diváků upírali policisté tiché a vyzývavé pohledy tmavých brýlí.

Mitch se pokusil dostat zpátky do svého hotelového pokoje v Holiday Inn, ale zničení úředníci, pracující spolu s policií, ho dovnitř nepustili. Jeho zavazadlo - jediná kabelka - zůstalo v pokoji, ale tašku měl s sebou, a to bylo jediné, na čem mu skutečně záleželo. Poslal vzkazy Kaye a Dickenovi, ale neudal žádné trvalé místo, kam by mu mohli zavolat. Zdálo se, že konference skončila. Auta po tuctech opouštěla hotelové garáže, řada taxíků sahala přes několik bloků směrem k jihu a pasažéři k nim vlekli kufry na kolečkách.

Mitch by nedokázal přesně vysvětlit, jak na něj poslední události zapůsobily. Cítil vztek, cloumal s ním adrenalin, vzdouvala se v něm živočišná radost z ničení - typické následky pobytu v blízkosti zuřícího davu. A díky tenkému nátěru výchovy cítil i hanbu - poté, co uslyšel o mrtvém dítěti, vinu za to, že se tolik mýlil. K tomu všemu pronikavé tušení, že je opět mimo, vyhnán. A osamělost.

Ze všeho, co se přihodilo během toho rána i odpoledne, nesl nejhůř skutečnost, že zmeškal snídani s Kaye Langovou. Tak krásně voněla v nočním vzduchu. Žádný parfém, jen čerstvě umyté vlasy, vůně její kůže, dech, který byl cítit po víně, a přece i s nádechem květin. Ta vůně vůbec nepůsobila vyzývavě. Oči měla trochu ospalé a loučila se vřele a unaveně.

Dokázal si představit sám sebe, jak vedle ní leží v hotelovém pokoji na lůžku, a ta představa byla tak jasná, až se podobala spíš vzpomínce než fantazii. Předbíhání paměti.

Sáhl do kapsy saka pro letenky, které vždycky nosil s sebou.

Dicken s Kaye mu dodali chuť do života a také nový smysl života. Z nějakého důvodu pochyboval, že Dicken bude mít zájem na udržování vzájemného spojení. Ne že by se mu Dicken nezamlouval; lovec virů mu připadal přímočarý a velmi bystrý. Mitch by s ním rád pracoval a rád by ho poznal blíže. Jenomže si to nedokázal představit. Dalo by se to nazvat instinktem nebo zase předbíháním paměti.

Soupeření.

Seděl na nízké betonové zídce u Serrana, velkýma rukama svíral svou odřenou tašku. Pokoušel se probudit v sobě tu trpělivost, která mu umožnila zachovat si zdravý rozum při dlouhé a namáhavé práci na vykopávkách ve společnosti svárlivých postgraduálních studentů.

Škubl sebou. Spatřil ženu v modrém kostýmu, jak vychází z haly hotelu Serrano. Žena se na chvíli zastavila ve stínu, hovořila se dvěma vrátnými a policejním důstojníkem. Byla to Kaye. Mitch zvolna přešel ulici, obešel toyotu s rozbitými okny. Kaye ho zahlédla a zamávala mu.

Setkali se uprostřed prostranství před hotelem. Kaye měla kruhy pod očima.

"Bylo to hrozné," řekla.

"Já byl venku, viděl jsem to," řekl Mitch.

"Teď pojedeme na plný výkon. Mám natočit pár rozhovorů pro televizi, pak letíme zpátky na východ, do Washingtonu. Musí být zahájeno vyšetřování."

"Tohle všechno vzniklo kvůli tomu prvnímu dítěti?"

Kaye přikývla. "Před hodinou jsme se dověděli podrobnosti. NIH sledoval ženu, která loni onemocněla Herodovou chřipkou. Potratila prozatímní dceru, o měsíc později znovu otěhotněla. Porodila předčasně, o měsíc dřív, a dítě je mrtvé. S těžkými defekty. Například zjevnou kyklopií."

"Bože," vydechl Mitch.

"Augustin a Crossová... no, o tom nesmím mluvit. Ale vypadá to, že budeme muset přepracovat všechny plány, možná dokonce urychlit testování na lidech. Kongres je ve vražedné náladě, ječí a ukazuje prstem na kdekoho. Je to hrozný zmatek, Mitchi."

"Jasně. A co s tím uděláme?"

"My?" Kaye zavrtěla hlavou. "To, o čem jsme se bavili v zoo, teď nějak nedává smysl."

Mitch polkl. "Proč ne?"
"Dickens úplně obrátil," řekla Kaye.
"V jakém smyslu obrátil?"
"Cítí se bídne. Myslí si, že jsme byli dokonale vedle."
Mitch naklonil hlavu ke straně a zamračil se. "To bych neřekl."
"V tomhle je víc politiky než vědy," pravila Kaye.
"Tak co to zkouší s vědou? Copak nás může jeden předčasný porod, jedno defektní dítě..."
"Převálcovat?" dokončila místo něj. "Možná ano. Já nevím." Rozhlédla se po ulici.
"Čekáme další děti? Narozené v termínu?" zeptal se Mitch.
"Teď ne, aspoň ne v příštích pár měsících," odpověděla. "Většina rodičů si vybrala interrupci."
"To jsem nevěděl."
"Moc se o tom nemluví. Agentury, které s tím mají co do činění, nikomu nehlásí jména. Vyvolalo by to vlnu odporu, to si umíte představit."
"Jaký pocit z toho máte vy?"
Kaye si položila dlaň na srdce, pak na břicho. "Jako z rány pod pás. Potřebuju trochu času, abych si všechno promyslela a také dodělala nějakou práci. Žádala jsem Dickena, aby mi dal vaše telefonní číslo, ale nechtěl."
Mitch se vědoucně pousmál.
"Co je?" zeptala se Kaye trochu podrážděně.
"Ale nic."
"Tohle je moje číslo domů do Baltimoru." Podávala mu kartičku. "Zavolejte mi za pár dní."
Položila mu ruku na rameno a jemně stiskla, pak se otočila a zamířila zpátky k hotelu. Cestou na něj ještě přes rameno zavolala: "Myslím to vážně! Zavolejte."

45 KAPITOLA

Národní ústav zdraví, Bethesda

Z baltimorského letiště Kaye kvapně odvezli v nenápadném hnědém pontiacu, který neměl označení vládních vozidel. Právě strávila tři hodiny v televizních studiích a šest hodin v letadle a připadala si, jako by jí nalakovali kůži. Dva agenti tajné služby seděli a zdvořile mlčeli, jeden vpředu, druhý vzadu. Mezi Kaye a agentem se usadila Farrah Tigheová, její nová asistentka. Byla o pár let mladší než Kaye, blond vlasy měla stažené dozadu z příjemného, širokého obličejů s jasnými modrými očima, a její široké boky v tom stísněném prostoru bezděčně působily vyzývavě. "Do schůzky s Markem Augustinem zbývají čtyři hodiny," poznamenala Tigheová.
Kaye přikývla. V duchu se toulala úplně jinde.
"Žádala jste o setkání se dvěma budoucími matkami na klinice NIH. Nejsem si jistá, jestli to zvládneme ještě dnes."
"Pokuste se to zařídit," řekla Kaye rozhodně, pak dodala: "Prosím."
Asistentka na ni vrhla vážný pohled. "Nejdřív ze všeho mě odvezte na kliniku." "Máme dva rozhovory pro televizi -"
"Vynechte je," řekla Kaye. "Chci si promluvit s paní Hamiltonovou."

Kaye procházela dlouhými chodbami budovy číslo 10, vedoucími od parkoviště k výtahu. Cestou z letiště do areálu NIH ji Tigheová stručně seznámila s událostmi minulého dne. Richard Bragg byl sedmkrát střelen do trupu a hlavy, když odcházel ze svého domu v Berkeley. Hned na místě ho prohlásili za mrtvého. Dva podezřelí se podařilo zadržet. Šlo o manžely žen v první fázi Herodova těhotenství. Zatkli je o pár bloků dál, namol opilé, a v jejich autech našli prázdné basy od piva.
Na prezidentův příkaz teď klíčové osobnosti Pracovní skupiny hlídala tajná služba.
Matka prvního dítěte druhého stadia v Severní Americe, které se narodilo v termínu, označovaná jako paní C, byla stále v nemocnici v Mexico City. Emigrovala do Mexika z Litvy v roce 1996; v letech 1990 až 1993 pracovala v organizaci pro podporu chudých v Ázerbájdžánu. V současné době se léčila ze šoku a z něčeho, co první lékařské zprávy popisovaly jako akutní případ seberey v obličej.
Mrtvé dítě poslali lodí z Mexico City do Atlanty. Na místo by mělo dorazit zítra ráno.

Luella Hamiltonová právě dojedla lehký oběd a seděla v křesle u okna, vyhlížela do malé zahrady a na roh bez oken, patřící k jiné budově. Pokoj sdílela s jinou matkou, která byla právě na vyšetřovně dole v hale. Studie Pracovní skupiny se nyní účastnilo osm matek.
"Přišla jsem o dítě," řekla paní Hamiltonová, když Kaye vstoupila. Kaye obešla postel a objala ji, ona ji objetí oplátila silným stiskem a tiše přitom zasténala.
Tigheová se založenými rukama postávala u dveří.
"Jedné noci mi prostě vyklouzla." Paní Hamiltonová nespouštěla oči z Kayiny tváře. "Sotva jsem to ucítila. Najednou jsem měla pod sebou mokro. Jen trochu krve. Měla jsem na břicho monitor, co mi dali, a alarm najednou začal pítat."

Vzbudila jsem se a byly tam ošetřovatelky a postavily nade mnou stan. Neukázaly mi ji. Pak přišla duchovní, reverend Ackerleyová z našeho kostela, byla už připravená, to bylo od ní hezké, co?"

"Je mi to tak líto," řekla Kaye.

"Pověděla mi o té druhé ženě v Mexiku, s jejím druhým dítětem..."

Kaye soucitně potřásla hlavou.

"Tolik se bojím, Kaye."

"Mrzí mě, že jsem tady nebyla. Musela jsem na konferenci do San Diega a neřekli mi, že jste potratila."

"No, však nejste můj lékař."

"Hodně jsem na vás myslela. I na ty další," usmála se Kaye. "Ale nejvíc na vás."

"No jo, já jsem silná černá žena, my obvykle na lidi děláme dojem." Paní Hamiltonová se při těch slovech neusmála. Působila vyčerpaně a její kůže měla olivový nádech. "Mluvila jsem po telefonu s manželem. Dneska za mnou přijde, uvidíme se, ale přes sklo. Řekli mi, že mě pustí, až se dítě narodí. Ale teď zase říkají, že mě tady nechají. Prý budu znova těhotná. Vědí, co se chystá. Můj malej Ježíšek. Jak si svět poradí s tolika Ježíšky?" Rozplakala se. "Nebyla jsem s manželem ani s nikým jiným, přísahám!"

Kaye jí pevně stiskla ruku. "Je to hrozně těžké."

"Chtěla bych pomoci své rodině, nemají to beze mě snadný. Manžel už z toho napůl šílí, Kaye. Mohli by se o tenhle zatracený podnik starat líp!" Chvilí civěla z okna, držíc Kayinu ruku, pak s ní jemně potřásla v rytmu jakési vlastní vnitřní hudby. "Měla jste čas na přemýšlení. Povězte mi, o co tady jde?"

Kaye na ni upřela zrak a zauvažovala, co by jí řekla. "Pořád se pokoušíme přijít tomu na kloub," vypravila ze sebe nakonec. "Je to pro nás výzva."

"Od Boha?" zeptala se paní Hamiltonová.

"Z našeho nitra," odpověděla Kaye.

"Jestli to pochází od Boha, potom všichni ti malí Ježíškové umřou, až na jednoho," řekla paní Hamiltonová. "To pro mě nevypadá moc dobře."

"Nenávídím sama sebe," vyhrkla Kaye, když spolu s Tigheovou mířily do kanceláře doktorky Liptonové.

"Proč?"

"Nebyla jsem s ní."

"Nemůžete přece být všude."

Doktorka Liptonová měla právě schůzi, ale přerušila ji, aby si mohla promluvit s Kaye. Zavedla ji do vedlejší kanceláře, zaplněné skříněmi a počítačem.

"V noci jsme jí udělali rentgeny a kontrolu hormonálních hladin. Byla na pokraji hysterie. Potrat nebyl příliš bolestivý, pokud vůbec nějakou bolest cítila. Myslím, že by byla radši, kdyby to bolelo víc. Byl to typický herodský plod."

Doktorka Liptonová vytáhla několik fotografií. "Jestli jde o nemoc, je to náramně dobře organizovaná nemoc," prohlásila. "Pseudoplacenta se od normální nijak zvlášť neliší, až na to, že je podstatně menší. Ale amnion, to je něco jiného." Lékařka ukázala na výběžek na jedné straně zakrnělého, sraštělého amnia, vypuzeného současně s placentou.

"Nevím, jak byste to nazvala, ale mně to připadá jako malý vejcovod."

"A co ostatní ženy z vaší studie?"

"Dvě z nich pravděpodobně potratí během několika dní, zbytek do dvou týdnů. Zavolala jsem duchovní, rabína, psychiatra, jejich přátele - pokud jsou ženského pohlaví. Matky jsou hluboce nešťastné. Což nás nepřekvapuje. Ale souhlasily s tím, že se studie zúčastní."

"Žádný kontakt s muži?"

"S žádným mužem po pubertě," odvětila Liptonová. "Z nařízení Marka Augustina, podepsáno Frankem Shawbeckem. Některé rodiny už takového zacházení mají plné zuby. Ani se jim nedivím."

"Jsou tady nějaké bohaté ženy?" zeptala se Kaye s kamennou tváří.

"Ne." Doktorka Liptonová se uchechtla. "Na to jste se snad ani nemusela ptát."

"Jste vdaná, paní doktorko?" zeptala se Kaye.

"Před šesti měsíci jsem se rozvedla. A vy?"

"Vdova," odpověděla Kaye.

"Takže máme štěstí," konstatovala lékařka.

Tigheová si významně poklepala na hodinky. Liptonová se na ni ohlédlá. "Mrzí mě, že jsem váš zdržela," řekla ostře.

"Na mě také čekají."

Kaye vzala do ruky fotografie pseudoplacenty a amniového vaku. "Co jste myslela tím výrazem náramně dobře organizovaná nemoc?"

Lékařka se opřela o skříňku. "Setkávám se s tumory a různými ranami, se zduřenými uzlinami a bradavicemi a se všemi těmi hororovými nemocemi, jaké se jen v těle vyskytují. Aby bylo jasno, i tam se najde organizace. Přestavba krevního oběhu, ničení buněk. Nenasytné vysávání živin. Ale tenhle amniový vak, to je vysoce specializovaný orgán, který se liší od všeho, co jsem kdy zkoumala."

"Takže podle vašeho názoru nejde o produkt choroby?"

"Takhle bych to neřekla. Výsledkem toho všeho je bolest, deformace, utrpení a potrat. To dítě v Mexiku..." Liptonová potřásla hlavou. "Neztrácela bych čas pokusy nazvat to jinak než chorobou. Je to nová nemoc, oblundně vynalézavá nemoc, to je vše."

46 KAPITOLA

Atlanta

Dicken šplhal do mírného svahu od krytého parkoviště na Clifton Way, mžouraje na jasnou oblohu nad sebou, po níž pluly nízké baculaté mráčky. Doufal, že mu čerstvý, chladný vzduch vyčistí hlavu.

Vrátil se do Atlanty předešlého večera. Koupil si láhev Jacka Danielse, zalezl do svého domu a pil až do čtyř do rána. Cestou z obývacího do koupelny zakopl o hromadu učebnic, narazil ramenem do zdi a svalil se na podlahu. Měl bolestivě pohmožděné rameno a nohu, do zad jako by ho někdo nakopal, ale chodit mohl a věděl naprosto jistě, že nepotřebuje nemocnici.

Stejně ale držel paži napůl ohnutou a ve tváři měl popelavou barvu. Hlava ho bolela po whisky, žaludek ho bolel, protože vynechal snídani, a v duši se cítil ještě víc svinsky; byl zmatený a měl vztek na všechno, nejvíc ale na sebe. Vzpomínka na jejich intelektuální improvizaci v zoo v San Diegu ho páčila jako cejch. Přítomnost Mitche Rafelsona, toho podezřelého individua, který neřekl k věci nic podstatného, a přitom jako by stále v debatě udával tón, jako by se posmíval jejich intelektuálním teoriím, a současně je povzbuzoval; Kaye Langová, krásnější, než ji kdy viděl, téměř zářící, s tím jejím zvědavým pohledem, upře-

ně zaměřeným na jednu osobu, a s naprostým nezájmem o Dickena mimo profesionální záležitosti.

Rafelson byl prostě o třídu lepší. Dicken po celý svůj dospělý život čelil tomu nejhoršímu nebezpečí, jaké Země může muži nabídnout, a přece už zase přišel zkrátka; neuspěl u ženy, o kterou měl zájem.

Ale co na tom záleží? Co znamená jeho pošramocené mužské ego a vůbec jeho sexuální život v porovnání s Herodem? Dicken obešel roh a octl se na Clifton Road. Zastavil se, na okamžik zmaten. Hlídač v budce u garáží se zmínil o nějaké demonstraci, ale už nenaznačil nic ohledně jejího rozsahu.

Demonstranti zaplnili ulici od náměstíčka s květináči se stromky před průčelím z červených cihel, náležícím budově číslo 1, až k ústředí Americké společnosti proti rakovině a Emoryho hotelu na opačné straně Clifton Road. Někteří stáli v záhonech purpurových azalek; nechali volný průchod ke hlavnímu vchodu, ale zablokovali kavárnu a návštěvní středisko. Kolem podstavce s poprsím Hygiei jich seděly tucty. Měli zavřené oči a kývali se ze strany na stranu jakoby v tiché modlitbě.

Dicken odhadl počet demonstrantů, mužů, žen i dětí, na dva tisíce. Bděli a na něco čekali; snad na spasení nebo aspoň na ujištění, že konec světa ještě nenadešel. Většina žen a někteří muži měli na obličejích masky, oranžové nebo purpurové, o kterých se podezřelí výrobci zaručovali, že spolehlivě ničí všechny viry včetně SHEVA.

Organizátoři tiché demonstrace - nenazvali ji protestem - procházeli mezi lidmi s nápoji v chladicích termoskách, papírovými kelímky, letáky, radami a instrukcemi, ale nikdo z demonstrujících nepromluvil ani slovo.

Dicken prošel davem ke vchodu budovy 1. Něco ho k těm lidem přitahovalo, i když si byl vědom nebezpečí, skrývajících se v téhle situaci. Rád by věděl, co si myslí a co cítí - tihle lidé v první linii.

Kolem davu i uvnitř něj se pomalu pohybovalo několik kameramanů, někteří přecházeli po volných cestičkách, kamery drželi ve výši pasu, aby zachytili bezprostřední náladu, pak je zase zvedali k ramenům, kvůli měřítku a kvůli okolí.

"Ježíši, co se vám stalo?" vyhrkla Jane Salterová, když ji Dicken minul v dlouhé chodbě cestou do své kanceláře. Nesla zrovna kufřík a náruč složek v zelených pořadačích.

"Jenom nehoda," řekl. "Upadl jsem. Viděla jste, co se děje tam venku?"

"Viděla," kývla. "Docela mě z toho mrazí." Následovala ho a zůstala stát v otevřených dveřích. Dicken se na ni přes rameno ohlédl, pak si přitáhl pojízdnou židli a klesl na ni. Tvářil se jako nespokojený malý kluk.

"To jste tak zničený z paní C?" zeptala se Salterová. Odhrnula si rohem pořadače pramen hnědých vlasů z tváře.

Pramen jí spadl zase zpátky, ale ona ho ignorovala.

"Předpokládám, že ano," odpověděl Dicken.

Jane Salterová se sehnula, položila kufřík. Pak přistoupila ke stolu a odložila na něj složky. "To dítě má Tom Scarry," pravila. "Pitvali ho v Mexico City. Počítám, že odvedli důkladnou práci. A on to všechno provede ještě jednou, čistě pro jistotu."

"Viděla jste ho?" zeptal se Dicken.

"Jenom video, jak ho vytáhli z chladicího boxu v budově 15."

"Je to zrůda?"

"Hrozná," přisvědčila Salterová. "Vypadá příšerně." "Komu zvoní hrana," řekl Dicken. "Nikdy jsem tak docela nepochopila, jakou vy v tom všem hrajete roli, Christophere," řekla Salterová, opírajíc se o zárubeň. "Skoro se zdá, že vás překvapuje, jak hrozná je to nemoc. Věděli jsme přece, o co jde, ne?"

Dicken zakroutil hlavou. "Honím se za chorobami už tak dlouho... tahle vypadala jinak."

"To jako sympatičtější?"

"Jane, včera v noci jsem se opil. Upadl jsem u sebe doma a narazil jsem si rameno. Cítím se pěkně blbě."

"Flám? To se spíš hodí k potížím v milostném životě, ne ke špatné diagnóze."

Dicken udělal kyselý obličej. "Kam tohle všechno nesete?" ukázal prstem levé ruky na složky.

"Stěhuju pár věcí do nové příjmové laboratoře. Mají tam teď čtyři stoly navíc. Dáváme dohromady personál a

organizační postupy, abychom mohli zahájit nonstop pitevní službu. Velet tomu bude doktor Sharp. Přidělili mě ke skupině, která bude provádět analýzy nervové a epiteliální tkáně. Budu pro ně pořizovat záznamy."

"Pomohla byste mi udržet se v obraze? Kdybyste přišli na něco zajímavého?"

"Vždyť ani nevím, proč tady vlastně jste, Christophere. Octl jste se hezky vysoko nad námi, když jste se přidal k Augustinovi."

"Chybí mi ta frontová linie. Sem vždycky všechny zprávy dorazí nejdřív." Povzdechl si. "Pořád ještě jsem lovec virů, Jane. Vrátil jsem se kvůli nějakým starým papírům. Podívat se, jestli jsem nepřehlédl něco rozhodujícího."

Jane se usmála. "No, dnes ráno jsem zaslechla, že paní C měla oper. Genitální herpes. Nějak se to přeneslo na dítě, už během vývoje. Bylo těmi opary přímo poseté."

Dicken překvapeně vzhlédl. "Herpes? To nám neřekli."

"Vždyť jsem vám povídala, že vypadalo příšerně."

Onemocnění virem herpes genitalis ovšem zcela mění interpretaci té události. Jak se ale mohlo přenést na dítě v děloze? Mělo by přece být chráněno. Oper se obvykle přenáší z matky na dítě až při porodu.

Dickenovi z toho začínala prskat hlava.

Kolem kanceláře přešel doktor Denby, pousmál se, pak se otočil zpátky a nakoukl do dveří. Denby, specialista na růst bakterií, byl malý, plešatý, s obličejem andílka a v úhledné švestkově modré košili a červené vázance. "Jane? Víte, že nám zvenčí zablokovali kavárnu? Nazdar, Christophere."

"Už jsem to slyšela. Úžasné," řekla Jane.

"Teď se chystají k něčemu dalšímu. Nechcete se jít podívat?"

"Nestojím o násilí." Jane Salterová se otřásla.

"To je na tom právě to nejstrašidelnější. Všechno probíhá mírumilovně a naprosto tiše! Jako přehlídka bez muziky."

Dicken s nimi vyrazil k výtahu a po schodech dolů k průčelí budovy. Následovali ostatní zaměstnanci do haly vedle výstavy historie CDC. Venku se hemžil zástup lidí, ale v jeho pohybu byl určitý řád. Vůdci měli megafony a vykřikovali povely.

Člen ochranky stál v hale s rukama v bok a civěl na dav za sklem. "Jen se na ně podívejte," řekl.

"Cože?" přeptala se Jane.

"Právě se rozdělují, kluk - holka. Segregace pohlaví," prohlásil se zmateným výrazem.

Transparenty se roztáhly před budovou, takže na ně měli dobrý výhled lidé ve vestibulu i kamery, namířené ven. Jeden z nápisů se zavlhl ve větru. Dicken zachytil jeho text ve dvou vlnících se pružích: DOBROVOLNÁ IZOLACE - ZÁCHRANA DĚTÍ.

Během pár minut se zástup před svými vůdci rozdělil jako vody Rudého moře před Mojžíšem; ženy a děti na jedné straně, muži na druhé. Ženy měly vesměs výraz chmurného odhodlání. Muži vypadali zasmušile a zahanbeně.

"Kristepane," zamumlal strážce. "Tím mi chtějí říct, že mám opustit svou ženu?"

Dicken si připadal, jako by ho okradli. Vrátil se do kanceláře a zavolal do Bethesdy. Augustin ještě nedorazil. Kaye Langová byla na návštěvě Magnusonova klinického centra.

Augustinova sekretářka dodala, že v areálu NIH se také odehrála demonstrace několika tisíc lidí. "Podívejte se na televizi," řekla. "Pochodují všude, po celé zemi."

47 KAPITOLA

Národní ústav zdraví, Bethesda

Augustin objel areál po Staré georgetownské silnici až k Lincolnově ulici a zamířil k dočasnému parkovišti pro zaměstnance Pracovní skupiny. Na žádost hlavní lékařky byla Pracovní skupině před dvěma týdny přidělena nová budova. Protestující o této skutečnosti zřejmě nic netušili a pochodovali ke starému ústředí, k budově 10.

Augustin pospíchal oteplujícím se ránem ke vchodu v přízemí. Kolem budovy stáli místní policisté a členové nově najaté soukromé ochranky a tiše mezi sebou rozmlouvali. Pozorně sledovali hloučky demonstrantů o pár set yardů dál.

"Žádný strach, pane Augustine," prohlásil velitel ochranky v budově, když si otevřel dveře kartou a prošel kolem něj, "odpoledne už dorazí Národní garda."

"Dobrý bože." Augustin zatáhl bradu a zmáčkl tlačítko výtahu. V jeho nové kanceláři se tři asistenti a jeho osobní sekretářka, paní Florence Leightonová, statná a velmi výkonná žena, pokoušeli obnovit síťové spojení se zbytkem areálu.

"Co to má být, sabotáž?" zeptal se Augustin poněkud neurvale.

"Ne." Paní Leightonová mu podala svazek papírů. "Taková hloupost. Server se rozhodl, že nás nepoznává."

Augustin zabouchl dveře své kanceláře, vytáhl si otáčecí židli, plácl aktovkou na stůl. Telefon zapípal. Natáhl se a stiskl tlačítko.

"Prosím, aspoň pět minut nevyrušovat, Florence, abych si uspořádal myšlenky," zaprosil.

"To je Kennealy, volá od viceprezidenta, Marku," řekla paní Leightonová.

"Svatá dobroto. Tak mi ho dejte." Tom Kennealy, viceprezidentův hlavní poradce pro odborná hlášení - další nová funkce, zavedená před týdnem - se ozval první a zajímal se, jestli už je Augustin informován o rozsahu demonstrací.

"Právě se na to dívám z okna," odpověděl Augustin. "Podle posledních zpráv se protestní akce konají u čtyř set sedmdesáti nemocnic," řekl Kennealy.

"Bůh žehnej Internetu," poznamenal Augustin. "Čtyři demonstrace se vymkly kontrole - když nepočítám nepokoje v

San Diegu. Viceprezident je velmi znepokojen, Marku."

"Povězte mu, že já jsem více než znepokojený. Dostali jsme tu nejhorší zprávu, jakou jsem si dokázal představit -herodské dítě, narozené v termínu a mrtvé."

"A co na to říkáte z hlediska té herpetické infekce?" "Vykašlete se na to. Herpes se nepřenáší na nenarozené dítě. Lékaři v Mexico City nesměli provádět žádná předběžná bezpečnostní opatření."

"My to slyšeli jinak. Možná bychom mohli nabídnout veřejnosti nějakou uklidňující zprávu? Vždyť to dítě bylo nemocné."

"Naprostě jistě bylo nemocné, Tome. Měli bychom se ale zaměřit na Heroda."

"Dobře. Informoval jsem viceprezidenta. Předávám vám ho, Marku."

V telefonu se ozval viceprezident. Augustin ho pozdravil, pokoušeje se zachovat vyrovnaný tón hlasu. Viceprezident mu oznámil, že NIH bude poskytnuta vojenská ochrana, ochrana nejvyššího stupně, stejně tak jako CDC a pěti výzkumným střediskům Pracovní skupiny na různých místech země. Augustin si dokázal živě představit výsledek -ostnatý drát, policejní psi, třaskavé granáty, slzný plyn. Báječná atmosféra pro tak delikátní výzkum.

"Pane viceprezidente, nevyhánějte je z areálu," řekl. "Prosím. Nechte je tu. Ať si protestují."

"Prezident vydal rozkaz už před hodinou. Proč bychom ho měli měnit?"

"Protože to vypadá, že si tím jenom ulevují. Tohle není jako v San Diegu. Chtěl bych se setkat s vůdci zde v areálu."

"Nejste školený vyjednávač, Marku," namítl viceprezident.

"To nejsem, ale budu zatraceně lepší než kordón vojáků v maskáčích."

"Rozhodování o tom spadá pod jurisdikci ředitele NIH."

"A kdo že to má podle předpisů vyjednávat, pane?"

"Ředitel a velící důstojník se sejdou s organizátory demonstrace. Neměli bychom teď drobit své síly, Marku, ani svůj hlas, takže ať vás ani nenapadne vycházet ven a mluvit s nimi."

"A co když nám přibude další mrtvé dítě, pane? Tohle na nás vypadlo doslova odnikud - dověděli jsme se všehovšudy před šesti dny, že je na cestě. Pokusili jsme se poslat tam na pomoc náš tým, ale nemocnice to odmítla."

"Poslali vám přece tělo. To dokazuje, že se snaží spolu-
pracovat. Z toho, co mi oznámil Tom, je zřejmé, že dítě nemělo sebemenší naději na záchranu."

"Ne, ale kdybychom o té věci věděli dřív, mohli jsme nějak sladit svoje zprávy pro média."

"V tomhle musíme být jednotní, Marku."

"Pane, se vši úctou, ta mezinárodní byrokracie nás ničí. Právě proto jsou tyhle protestní akce tak nebezpečné. Budeme obviněni, ať už jsme vinní nebo ne - a upřímně řečeno, zrovna teď z toho mám svírání v žaludku. Nemohu nést odpovědnost za něco, o čem nemám příslušné informace!"

"O těch informacích pro vás právě jednáme, Marku." Viceprezidentův hlas zněl odměřeně.

"Promiňte. Já vím, pane. Naše spojení s Americolem nám přináší všechny možné problémy. Oznámení o vakcíně... je předčasné, podle mého názoru..."

"Tom je téhož názoru, a já rovněž."

A co prezident? pomyslel si Augustin. "Já si toho cením, jenomže tahle kočka už je z pytle venku. Moji lidé tvrdí, že pravděpodobnost selhání preklinických testů je tak padesát na padesát. Ribozym je až děsivě nespecifický. Zdá se, že má afinitu ke třinácti či čtrnácti různým messenger RNA. Takže zlikvidujeme infekci SHEVA a skončíme třeba s degenerací myelinu... s roztroušenou sklerózou, proboha!"

"Podle sdělení paní Crossové ho rafinovali a dosáhli vyšší specifity. Osobně mě ujistila, že nikdy nehrozilo nebezpečí roztroušené sklerózy. Šlo jenom o nepodložené fámy."

"A pro kterou verzi jim FDA udělí povolení k testům, pane? Musí se přece znovu vyplnit všechny papíry-"

"Hygienici se v téhle záležitosti přizpůsobí."

"Rád bych sestavil oddělenou kontrolní skupinu. NIH na to má odborníky, máme i prostředky."

"Na to už není čas, Marku."

Augustin zavřel oči a podrbal se na čele. Cítil, že v obličeji zrudl jako řepa. "Doufám, že jsme si vybrali správně," řekl tiše. Srdce mu prudce bušilo.

"Dnes večer prezident oznámí urychlení zkoušek," pravil viceprezident. "Jestli budou preklinické testy úspěšně dokončeny, za měsíc přistoupíme ke zkouškám na lidech."

"To neschválím."

"Robert Jackson tvrdí, že to dokážou. Rozhodnutí už bylo přijato. Je to hotová věc."

"Mluvil o tom prezident s Frankem? Nebo s hlavní lékařkou?"

"Jsou neustále ve styku."

"Povězte prosím prezidentovi, ať mi ještě zavolá." Augustin nesnášel, když byl nucen doprošovat se, ale bystřejšímu prezidentovi by se nemusel takhle připomínat.

"Udělám to, Marku. A co se týče vaší reakce... Řiďte se tím, co říká velení NIH, a žádné rozpory, žádné rozdělování, rozuměl jste?"

"Nejsem gauner, pane viceprezidente," řekl Augustin.

"Brzy se zase ozvu, Marku," pravil viceprezident.

V telefonu se znovu ohlásil Kennealy. Zněl dost našťavaně. "Vojáci už nastupují do nákladáků, Marku. Moment." Zakryl dlaní mluvítko. "Viceprezident už je pryč. Ježíš, Marku, co jste mu udělal, seřval jste ho?"

"Požádal jsem ho, aby připomněl prezidentovi, že mi má zavolat," odpověděl Augustin.

"To jste si dovolil dost," mínil chladně Kennealy.

"Co kdyby mi příště někdo laskavě podal informace o dalším dítěti v zahraničí?" řekl Augustin. "Nebo i u nás? Co

kdyby se ministerstvo zahraničí domluvilo s mou kanceláří na pravidelném spojení? Nerad bych jenom přešlapoval na místě, Tome."

"Už nikdy takhle s viceprezidentem nemluvte, Marku!" štěkl Kennealy a zavěsil.

Augustin zazvonil na sekretářku. "Florence, potřebuju napsat zprávu a oběžník. Je Dicken ve městě? Kde je Langová?"

"Doktor Dicken je v Atlantě a Kaye Langová tady v areálu. Myslím, že na klinice. Za deset minut s ní máte mít schůzku."

Augustin otevřel zásuvku ve stole a vyndal z ní blok. Načrtl na papír jedenatřicet úrovní řízení nad sebou, třicet mezi ním a prezidentem - byla to pro něj tak trochu obsese. Ostře přeškrtnl pět z nich, pak šest, propracoval se k deseti jménům a kancelářím, načech papír roztrhal. Usoudil, že s trochou obezřetného plánování dokáže přeskočit snad deset úrovní, možná dvanáct, pokud by došlo na nejhorší z nejhoršího.

Ale nejdřív musí riskovat, poslat těm deseti oběžník se zprávou a ujistit se, že všichni dostanou jeho materiály na stůl ještě dřív, než bude hovno ve větráku.

Ne že by riskoval přespříliš. Dřív než nějaký lokaj z Bílého domu - třeba Kennealy, který tak usilovně leští kliky, jen aby se dočkal povýšení - pošeptá prezidentovi do ucha, že tenhle Augustin není týmový hráč, dojde k nějakému neštěstí.

O tom byl pevně přesvědčen.

A bude to něco hodně ošklivého.

48 KAPITOLA

Národní ústav zdraví, Bethesda

Kaye se úplně zahrabala do práce, což bylo jediné, nač momentálně dokázala myslet. Na to, aby mohla zvažovat jiné možnosti, byla příliš zmatená. Cestou ven z kliniky musela projít kolem venkovních stánků vietnamských a korejských trhovců, kteří prodávali toaletní potřeby a různé drobnosti. Propletla se mezi nimi, pohlédla na rozvrh v diáři a odškrtla si další úkoly a schůzky - nejdřív Augustin, pak deset minut s Robertem Jacksonem, toho se musí zeptat na vazebná místa ribozymu, následuje schůzka se dvěma výzkumnými pracovníky NIH z budovy 5 a 6, kteří jí pomáhají v pátrání po dalších lidských retrovirech, připomínajících SHEVA; potom tucet dalších badatelů z jejího záložního seznamu, vyžádat si jejich posudky -

Byla už v půli cesty mezi klinikou a střediskem Pracovní skupiny, když zazvonil její mobil. Vytáhla ho z kabelky.

"Kaye, tady je Christopher."

"Nemám čas a cítím se příšerně, Christophere," vyštěkla. "Povězte mi něco, co mi zlepší náladu."

"Jestli vás to aspoň trochu potěší, tak já se taky cítím pěkně svinsky. Včera večer jsem se opil a před barákem máme demonstraci."

"Tady jsou také."

"Ale poslouchajte, Kaye. Máme tady na patologii dítě C. Narodilo se nejméně o měsíc dřív."

"Narodilo? Má snad nějaké pohlaví, ne?"

"Kluk. Zvenčí i zevnitř je posetý herpetickými lézemi. Nebyl proti viru oparu vůbec chráněn, ani v děloze - SHEVA zřejmě umožňuje přestup viru přes placentární bariéru."

"Takže se viry spolčily -jenom aby působily smrt a zkázu. To je vážně povzbudivé."

"Ne," řekl Dicken. "Nechci o tom mluvit po telefonu. Zítra přijedu do NIH."

"Povězte mi něco, co by mě udrželo v chodu, Christophere. Nestojím o další noc jako ty dvě poslední."

"Dítě C by možná nezemřelo, kdyby jeho matka nedostala oper. Mohlo by jít o dvě vzájemně nesouvisející záležitosti."

Kaye zavřela oči a na okamžik se na chodníku zastavila. Pak se ohlédla po Farrah Tigheové. Zřejmě v rozrušení v rozporu s instrukcemi vyšla ven bez ní. Teď už ji Tigheová nepochybně zoufale shání. "A i kdyby, kdo nás teď bude brát vážně?"

"Žádná z žen tady na klinice nemá oper ani HIV. Zavolať jsem Liptonové a prověřil jsem si to. Jsou to dokonalé objekty."

"Jenomže neporodí dřív než za deset měsíců," namítla Kaye. "Pokud dodrží ten měsíční interval."

"Já vím. Ale jsem si jist, že najdeme další. Měli bychom si znovu promluvit. Vážně."

"Na dnešek mám naplánovaných několik schůzek, zítra budu v laboratořích Americolu v Baltimore."

"Takže dnes večer. Nebo už pravda není důležitá?"

"Nepoučujte mě o pravdě, krucipísek," řekla Kaye. Zhlédla na Center Drive vozidla Národní gardy. Až dosud se demonstranti drželi na severním konci; z místa, kde stála, viděla vedle nízkého travnatého kopce jejich cedule a transparenty. Přeslechla poslední Dickenova slova, tak ji fascinoval pohled na vzdálené zástupy na pochodu.

"...chtěl poskytnout vaši teorii nějakou šanci," říkal Dicken. "Velký proteinový komplex nepřináší obyčejnému viru žádný užitek - k čemu tedy slouží?"

"SHEVA je posel," pronesla Kaye měkce. Její hlas zněl napůl zasněně, napůl roztržitě. "Je to Darwinovo rádio."

"Cože?"

"Viděl jste přece placentu po herodských plodech první fáze, Christophere. Specializovaný amniový vak... Velmi promyšlené. Žádná choroba."

"Jak jsem řekl, rád bych na tom pracoval dál. Přesvědčete mě, Kaye. Bože, jestli to dítě C je jenom náhoda!"

Od severního konce areálu k ní dolehla tři tupá prasknutí, ani ne moc hlasitá, jako by je vydaly nějaké hračky.

Zaslechla, jak dav zděšeně zasténal, pak se ozval vzdálený výkřik.

"Teď nemůžu mluvit, Christopher." Zavřela telefon s plastovým klapnutím a dala se do běhu. Tlupa teď byla asi čtvrt míle od ní, rozpadala se, lidé se drali zpátky, část se jich rozptýlila podél silnice, po parkovištích, podél cihlových zdí budov. Na chvíli zpomalila, zvážila hrozící nebezpečí, pak se znovu rozběhla. Mělo ji to napadnout. Její život se skládal ze samých nejistot. Až příliš dlouho se držela zpátky a nic nepodnikala, ať už se to týkalo Saula nebo kohokoli a čehokoli jiného.

Padesát stop od ní vyrazil ze zadního služebního vchodu budovy podsaditý muž v hnědém obleku, ruce a nohy se mu pohybovaly jako lopatky větrného mlýnu. Kabát kolem něj plácal, bílá košile se nadouvala, vypadalo to směšně, ale přitom byl ďábelsky rychlý a mířil přímo k ní.

Na okamžik zpanikařila a změnila směr, aby se mu vyhnula.

"Sakra, doktorko Langová!" zakřičel. "Počkejte tam! Zastavte se!"

Zdráhavě zpomalila, lapala po dechu. Muž v hnědém obleku ji dohnal a ukázal jí odznak. Byl od tajné služby a jmenoval se Benson, víc toho nestačila přechíst, protože pouzdro s odznakem zaklapl a strčil zpátky do kapsy. "Co to sakra vyvádíte? Kde je Tigheová?" zeptal se. Podobaný obličej měl rudý jako biftek a po tvářích mu stékal pot.

"Někdo tam potřebuje pomoc," odpověděla. "Tigheová je ještě na -"

"Tohle byla střelba. Zůstanete tady, i kdybych vás měl

přidršet. Ztraceně, Tigheová vás neměla pouštět ven samotnou!"

V té chvíli se objevila Tigheová a rozběhla se k nim. Tvář jí zčervenala hněvem. Vyměnila si s Bensonem pár strohých, drsných šeptaných slov, pak si stoupla vedle Kaye. Benson se kvapným krokem vydal k rozprášeným hloučkům demonstrantů. Kaye pokračovala v chůzi, ale pomaleji.

"Zůstaňte tady, paní Langová," řekla Tigheová.

"Někoho postřelili!"

"Benson se o to postará!" Tigheová trvala na svém a postavila se mezi ni a demonstranty.

Kaye jí vykoulka přes rameno. Muži a ženy schovávali tváře v dlaních a plakali. Spatřila transparency, které upustili, tabule, které klesly k zemi. Hloučky se zmateně hemžily po ulici.

Příslušníci Národní gardy v maskovacích uniformách s připravenými puškami zaujali postavení mezi cihlovými budovami podél silnice.

Vozidlo místní policie přejelo přes trávník mezi dvěma vysokými duby. Zahlédla další muže v oblecích, některé s vysílačkami nebo telefony.

Pak si všimla osamělého muže, který vztahoval paže vzhůru, jako by se chystal vzlétnout. Vedle něj ležela na trávě nehybná žena. Benson dorazil na místo současně s důstojníkem místní policie. Benson odkopl přes trávník jakýsi tmavý předmět; pistoli. Důstojník bezpečnosti vytáhl vlastní pistoli a rázně létajícího muže odstrkoval.

Benson si klekl vedle ženy, zkusil jí najít tep na krku, vzhlédl, přejel pohledem okolí. Jeho výraz mluvil jasně. Když spatřil Kaye, naznačil pohybem rtů: Běžte pryč.

"To nebylo moje dítě!" křičel létající muž. Byl to vyhublý běloch, něco přes dvacet, s krátkými rozčuchanými blond vlasy. Měl na sobě černé tričko, černé džínsy mu klouzaly z boků. Pohodil hlavou, jako by odháněl mouchy. "Donutila mě, abych sem šel. Ona mě k tomu ztraceně donutila! To nebylo moje dítě!"

Létající muž odtančil od stráží, škubal sebou přitom jako loutka. "Už to svinstvo nesnesu! BĚŽTE S TÍM DO PRDELE!"

Kaye civěla na zraněnou ženu. I ze vzdálenosti dvaceti yardů rozeznávala krvavé skvrny na její halence kolem žaludku, nevidoucí oči upřené na nebe s jakýmsi neurčitým výrazem naděje.

Kaye nevnímala Tigheovou, Bensona, muže, který chtěl létat, ani vojáky, členy ochranky, ani dav.

Viděla jen tu ženu.

49 KAPITOLA

Baltimore

Marge Crossová vešla do jídelny pro vedoucí pracovníky Americolu o berlich. Její mladý ošetřovatel jí přistrčil židli, Crossová na ni klesla s výdechem úlevy.

Místnost byla prázdná až na ni, Kaye, Lauru Nilsonovou a Roberta Jacksona.

"Jak se vám to stalo, Marge?" zeptal se Jackson.

"Nikdo mě nestřelil," zaskřehotala rozjařeně. "Upadla jsem ve vaně. Vždycky jsem byla sama sobě tím nejhorším nepřítelem. Prostě jsem taková kráva neohrabaná. Tak, co tam máme, Lauro?"

Nilsonová, kterou Kaye neviděla od té katastrofální tiskové konference o vakcíně, měla na sobě stylový, strohý třídílný kostým. "Překvapením týdne je RU-486," řekla. "Ženy to užívají - a berou toho dost. Francouzi přišli s rozhodnutím. Mluvili jsme s nimi, ale oni tvrdí, že se chystají učinit nabídku přímo WHO a Pracovní skupině, že z jejich strany jde o projev dobročinnosti a že je žádná obchodní spolupráce nezajímá."

Marge si u obsluhy objednala víno a otřela si ubrouskem čelo, načež si ho rozprostřela na klíně. "Jak je to od nich úžasně velkorysé," zauvažovala nahlas. "Poskytnou všechno, co svět potřebuje, a bez dalších výdajů. Funguje to aspoň, Roberte?"

Jackson vytáhl elektronický diář a zapátral v něm. "Pracovní skupina má nepotvrzené údaje, že RU-486 vyvolává potrat implantovaného zárodku druhé fáze. O prvním stadiu nemáme žádné zprávy. Celé to připomíná anekdotu. Pouliční

výzkum."

Marge Crossová prohlásila: "Abortiva mi nikdy nebyla dvakrát po chuti." Obrátila se k číšníkovi: "Dám si salát s octovým nálevem a kávu."

Kaye si objednala sendvič, ačkoli neměla ani trochu hlad. Cítila, jak se sbírají bouřková mračna - měla nepříjemný pocit, že je ve velmi nebezpečné náladě. Ještě stále si připadala otupělá z toho, jak se před dvěma dny stala svědkem střelby v NIH.

"Lauro, vypadáte nešťastně," řekla Crossová a vrhla rychlý pohled na Kaye. Zřejmě se chystala nechat si Kayiny připomínky až na konec.

"Valí se na nás jedno zemětřesení za druhým," poznamenala Laura Nilsonová. "Aspoň jsem nemusela prodělat to, co viděla Kaye."

"Hrůza," přisvědčila Crossová. "Problémy vylézají ven jako červi. Takže, s jakými červíky máme co do činění?"

"Dali jsme provést vlastní průzkumy veřejného mínění. Psychologické charakteristiky, kulturní profily, všechno plošně. Utrácím každý halír, který mi dáte, Marge."

"Je to naše pojistka," řekla Crossová. "Je to děsivé," prohlásil současně s ní Jackson. "Jistě, mohl byste si za to koupit další Perkin-Elmerův přístroj," podotkla Nilsonová. "Sedesát procent ženatých mužů a mužů, kteří žijí s družkou, podle průzkumů nevěří novinovým zprávám. Jsou přesvědčeni, že žena musí mít sexuální styk, aby mohla otěhotnět podruhé. Narážíme tady na zeď, na naprosté odmítnutí, dokonce i u žen. Čtyřicet procent vdaných žen nebo žen s trvalým partnerským vztahem připouští, že by v případě herodského těhotenství volily potrat."

"A to prosím řeknou pracovníkovi průzkumu!" zamumlala Crossová.

"Určitě se hromadně uchýlí k nejjednoduššímu řešení. RU-486 je vyzkoušený a osvědčený preparát. Může se z toho stát domácí lék pro zoufalé."

"Jenže to není žádná prevence," řekl Jackson neklidně. "Polovina žen, které nechťejí užívat tabletky na vyvolání potratu, si myslí, že se vláda snaží donutit celý národ ke hromadným potratům. Možná to hodlá provést v celosvětovém měřítku," pokračovala Nilsonová. "Ten, kdo pro tuhle nemoc vybral jméno Heroda, celou záležitost hrubě podcenil."

"Vybral ho Augustin," poznamenala Crossová.

"Marge, směřujeme k obrovské sociální katastrofě: nevědomost smíchaná se sexem a mrtvými dětmi. Pokud se vysoký počet žen s infekcí SHEVA rozhodne pro sexuální zdrženlivost - a přesto znovu otěhotní - pak podle našich sociologů máme na krku vlnu domácího násilí, pochopitelně kromě enormního zvýšení počtu potratů, a to i v případě normálních těhotenství."

"Existují ještě jiné možnosti," promluvila Kaye. "Viděla jsem výsledky."

"Pokračujte," povzbudila ji Crossová. "Případy z devadesátých let na Kavkazu. Masakry." "I to jsem prostudovala," prohlásila Nilsonová s profesionální zdatností a zalistovala v bloku. "Ve skutečnosti toho moc nevíme. Místní populace postihla infekce SHEVA -"

Kaye ji přerušila: "Věc je mnohem složitější, než si dokážeme představit." Hlas se jí třásl. "Nemáme před sebou projevy choroby, ale laterální transmisi genomických instrukcí, vedoucích k přechodné fázi."

"Cože? Zopakujte to, nerozuměla jsem," řekla Nilsonová. "SHEVA není patogenní agens." "Nesmysl," prohlásil Jackson ohromeně. "Přádný se pokoušíme kolem téhle skutečnosti stavět hradby. Já už nedokážu zůstat stranou, Marge. Pracovní skupina tuto možnost odmítá od samého začátku."

"Nemám ponětí, co že to vlastně mělo být odmítnuto," řekla Crossová. "Stručně, Kaye."

"My vidíme virus, i když pochází z našeho vlastního genomu, a domníváme se, že jde o nemoc. Pak už všechny jeho projevy hodnotíme a popisujeme jako projevy nemoci." "Ještě jsem neviděl virus, který by nepůsobil žádné potíže," ozval se Jackson s přimhouřenými víčky. Pokud se ji pokoušel varovat, že teď kráčí po tenkém ledu, nemělo to žádný účinek.

"Pravdu sice máme pořád před sebou, ale nehodí se nám do našich primitivních představ o tom, jak příroda ve skutečnosti pracuje."

"Primitivních?" ohradil se Jackson. "To povídejte nešťovicím."

"Kdyby tahle situace nastala o třicet let později," pravila Kaye naléhavě, "možná bychom už byli připraveni - jenomže teď se chováme jako nevzdělané děti. Děti, kterým nikdo nevysvětlil základní fakta o životě."

"Co nám tedy chybí?" zeptala se Crossová trpělivě.

Jackson bubnoval prsty o stůl. "Na to téma se diskuse už vedly."

"Vážně?" řekla Crossová.

"Ne na oficiálním fóru," odporovala Kaye.

"Jak, prosím?"

"Kaye se nám snaží říct, že SHEVA je součástí biologických přeměn. Transpozony skáčou sem a tam a ovlivňují fenotyp. Mezi studenty a mladými asistenty, kteří si přečetli její studie, se o tom vede plno řečí."

"A to znamená?"

Jackson se zašklebil. "Dovolte mi trochu předběhnout situaci. Když připustíme, aby se narodily ty nové děti, vyrostou z nich supermani s obrovskou hlavou. Zázračné děti s blondatými vlasy a vyvalenými očima a telepatickými schopnostmi. Všechny nás povraždí a ovládnou Zemi."

Kaye zírala na Jacksona v ohromení, s pláčem na krajíčku. Usmál se napůl omluvně, napůl se škodolibým potěšením, jak se mu podařilo zažehnat jakoukoli možnou debatu. "Je to ztráta času," prohlásil. "A my nemáme času nazbyt."

Nilsonová sledovala Kaye s obezřetnou účastí. Marge zvedla hlavu a zahleděla se do stropu. "Co kdyby mi teď někdo

vysvětlil, do čeho jsem to právě šlápla?"

"Do hovna," ozval se šeptem Jackson a upravil si ubrousek.

Číšník jim přinesl jídlo.

Nilsonová stiskla Kaye ruku. "Promiň, Kaye. Robert dokáže být velmi působivý."

"Mně působí problémy spíš zmatek ve vlastní hlavě než Robertova hrubost," řekla Kaye. "Marge, mám vzdělání v oboru moderní biologie. Často jsem se setkávala s rigidní interpretací nových údajů, ale byla jsem vychována uprostřed nepředstavitelného kvašení. Tady je solidní základ moderní biologie, pevná zeď, pečlivě postavená, pěkně jedna cihla na druhou..." Nataženou rukou nakreslila do vzduchu tu zeď. "A tady je přílivová vlna zvaná genetika. Mapujeme dělnictvo živé buňky. Objevujeme, že příroda se umí chovat nejen nečekaně, ale nanejvýš neortodoxně. Příroda se ani za mák neohlíží na to, co si myslíme a jaká jsme si vytvořili paradigmaty."

"To je všechno moc pěkné," namítl Jackson, "ale věda je také o tom, jak si zorganizujeme práci a jak se vyhneme ztrátám času."

"Roberte, tohle je diskuse," zarazila ho Crossová. "Těžko se můžu omlouvat za něco, o čem v hloubi duše cítím, že je to pravda," pravila Kaye tvrdohlavě. "Radši o všechno přijdu, než bych lhala."

"Obdivuhodné," poznamenal Jackson. "A přece se točí, vidíte, drahá Kaye."

"Roberte, chováte se jako idiot," napomenula ho Nilsonová.

"Jste v přesile, dámy." Jackson znechuceně odstrčil židli. Přehodil svůj ubrousek přes talíř, ale neměl se k odchodu.

Místo toho si založil ruce a naklonil hlavu ke straně, jako by Kaye povzbuzoval - nebo vyzýval - k pokračování.

"Chováme se jako děti, které ještě nevědí, jak se dělají miminka," řekla Kaye. "Jsme svědky odlišného průběhu těhotenství. Není to nic nového - už se to stalo mnohokrát. Je to vývoj, ale řízený, krátkodobý, okamžitý, ne postupný, a já nemám ponětí, jaké děti z toho vzejdou. Ale nebudou to žádné příšery a nesežerou vlastní rodiče."

Jackson zvedl ruku, jako když se hlásí chlapec ve třídě. "Jestli jsme se octli v rukou nějakého mistra řemeslníka, který dokáže pracovat tak rychle, jestli teď náš vývoj řídí Bůh, řekl bych, že je načase najmout si nějaké vesmírné právníky. Tady jde o zneužití úřední moci nejhrubšího zrna. Dítě C, to byla pěkná fušerina."

"To zavinil herpes," řekla Kaye.

"Herpes takhle neprobíhá," namítl. "Víte to právě tak dobře jako já."

"SHEVA zvyšuje vnímavost plodů vůči virové infekci. Je to omyl, ale celkem pochopitelný omyl."

"Pro to nemáme žádné důkazy, paní Langová!"

"Ale CDC -" začala Kaye.

"Dítě C byla zrůda druhého herodského stádia, s oparem jako přílohou," konstatoval Jackson. "Vážně, dámy, mám toho dost. Všichni jsme unaveni. Například já jsem úplně vyčerpán." Krátce se uklonil a odpochoval z jídelny.

Marge si vidličkou vybírala kousky salátu. "Mně to připadá jako problém zmatení pojmů. Svolám schůzi. Poslechneme si váš výklad, se všemi důkazy a s podrobnostmi," navrhla. "A Roberta požádám, aby si přizval vlastní odborníky."

"Nemyslím, že by se našlo mnoho odborníků, kteří by se otevřeně postavili na mou stranu," řekla Kaye. "Rozhodně ne právě teď. Atmosféra je napjatá."

"Tohle je velmi závažná věc, pokud jde o názor veřejnosti," pravila zamyšleně Nilsonová.

"V jakém smyslu?"

"Jestliže se najde nějaká skupina, společnost, nebo určitý myšlenkový proud, který se ztotožní s Kayiným pojetím, budeme tomu muset nějakým způsobem čelit."

Kaye si náhle připadala velmi zranitelná. Crossová si nabrala na vidličku kousek sýra a zkoumala ho. "Pokud Herodova chřipka není nemoc, pak nevím, jak se k tomu postavit. Octli bychom se v pasti, mezi přírodní událostí na jedné a nevědomou a vyděšenou veřejností na druhé straně. Vedlo by to k politické situaci, připomínající noční můru."

Kaye měla sucho v ústech. Na to neměla žádnou odpověď. Byl to pravdivý odhad.

"Pokud se nenajdou odborníci, kteří by vás podpořili," uvažovala Crossová s plnou pusou sýra, "na čem ten svůj případ postavíte?"

"Předložím důkazy a svou teorii," odpověděla Kaye. "Docela sama?" zajímala se Crossová. "Možná se ke mně pár lidí přidá." "Kolik?" "Čtyři, pět."

Crossová chvíli pokračovala v jídle. "Jackson je pitomec, ale je skvělý řečník, uznávaný vědec, a jeho stanovisko určitě přimhouří za své stovky lidí."

"Tisíce." Kaye se usilovně snažila, aby její hlas zněl vyrovnaně. "Proti mně a hrstce bláznů."

Crossová jí zahrozila prstem. "Vy nejste žádný cvok, drahá. Lauro, jedna z našich společností kdysi, před pár lety, vyvinula pilulky morning-after." "To bylo v devadesátých letech." "Proč jsme to tehdy zavrhlí?" "Z politických důvodů a z důvodů odpovědnosti." "Měli jsme už i nějaký název... Jak to bylo?" "Nějaký vtipálek jim dal pracovní název RU-Pentium," odpověděla Nilsonová.

"Vzpomínám si, že testy vypadaly dobře," řekla Marge. "Předpokládám, že ještě máme recepturu a vzorky."

"Dnes odpoledne jsem se po tom dívala," kývla Nilsonová. "Můžeme to oprášit a urychleně zahájit výrobu během pár měsíců."

Kaye pevně sevřela ubrus na klíně. Kdysi se vášnivě účastnila kampaně za právo ženy na rozhodnutí. Teď se nedokázala vymotat z pocitů, které si vzájemně odporovaly.

"K Robertově práci nemám námitky," prohlásila Crossová, "ale je tady víc než padesátiprocentní pravděpodobnost, že se zkoušky vakcíny nepodaří. Tohle prohlášení se nedostane za zdi této místnosti, dámy."

"Pořád existují počítačové modely, předpovídající jako vedlejší účinek působení ribozymu roztroušenou sklerózu," řekla Kaye. "Má Americol v plánu nabídnout jako alternativní řešení potrat?"

"Není to úplně podle mého gusta," odpověděla Crossová. "Ale podstatou evoluce je přežití. Právě teď stojíme

uprostřed minového pole a já rozhodně nezanedbám nic, co by nám mohlo vyčistit cestu."

Dicken vzal telefon v kancelářské místnosti, přiléhající k hlavní příjmové laboratoři a pitevně. Než si stáhl latexové rukavice, podržel mu sluchátko mladý počítačový technik. Technik tady měl za úkol upravit vrtošivou starou pracovní stanicí, používanou k uchovávání záznamů o výsledcích pitev a ke sledování cesty jednotlivých vzorků po laboratořích. Civěl na Dickena, oblečeného v zeleném hábitu a chirurgické masce, s jistým znepokojením.

"Nebojte se, ode mě nic nechytíte," řekl mu Dicken, když si od něj bral sluchátko. "Tady Dicken. Mám tady práce až nad hlavu."

"Christophere, tady Kaye."

"Nazda-ar, Kaye." Nechtěl ji odbýt; zněla sklíčeně, ale ať už zněla tak či onak, pro něj její hlas představoval znepokojivé potěšení.

"Něco jsem prvotřídně zpackala," řekla Kaye.

"Jakpak to?" Dicken zamával na Scarryho, který zůstal v patologické laboratoři. Scarry mu odpověděl netrpělivým gestem.

"Chytli jsme se s Robertem Jacksonem... Vlastně, diskutovali jsme s Marge a Jacksonem. Už jsem se neudržela a řekla jsem jim, co si myslím."

"A jejda." Dicken se zašklebil. "A jak na to reagovali?"

"Jackson mě prostě směl se stolu. Choval se vysloveně pohrdavě."

"Arogantní bastard," mínil Dicken. "Vždycky jsem si to o něm myslel."

"Povídal, že potřebujeme důkaz ohledně té herpetické infekce."

"Právě na tom se Scarrym pracujeme. Máme tady na patologii oběť nehody. Prostitutku z Washingtonu, D.C., těhotnou. V testech vychází pozitivně pro Herpes labialis, hepatitidu A a HIV, a také SHEVA. Těžký život."

Mladý technik si zachmuřeně uložil nástroje a opustil místnost.

"Marge se chystá dohonit Francouze s tou jejich postkoitální antikoncepcí."

"Do prdele," vyjádřil se Dicken.

"Musíme s tím pohnout, a rychle."

"Nemám ponětí, jak moc rychle s tímhle můžeme pohnout. Mrtvé mladé ženy s takovou směsí chorob se nenajdou na ulici každý den."

"Nevěřím, že by Jacksona přesvědčila sebevětší kupa důkazů. Jsem s rozumem v koncích, Christophere."

"Já jen doufám, že s tím Jackson nepůjde za Augustinem. Ještě nejsme připraveni, a Mark je mou vinou trochu nedůtklivý," řekl Dicken. "Kaye, Scarry už tady v laboratoři přešlapuje jako tygr v kleci, musím jít. Držte se a zavolejte."

"Ozval se vám Mitch?"

"Ne," odpověděl Dicken. Ošidná pravda. "Zavolejte mi do kanceláře. Kaye - udělám pro vás cokoli. Postavím se za vás, jak jen to půjde. Vážně."

"Díky, Christophere."

Dicken odložil sluchátko do vidlice a chvíli zůstal stát. Cítil se hloupě. S tímhle druhem emocí nikdy moc dobře nevycházel. Práce mu byla vším, protože cokoli jiného, na čem doopravdy záleželo, mu připadalo příliš bolestivé.

"Tohleto zrovna moc neumíme, co?" oslovil sám sebe polohlasně.

Scarry rozzlobeně ťukal na sklo mezi kanceláří a pitevnou.

Dicken zvedl svou masku a navlékl si nové rukavice.

50 KAPITOLA

Baltimore 15. dubna

Mitch stál s rukama v kapsách v hale činžovního domu. Dnes ráno se před zrcadlem v ubytovně YMCA velmi pečlivě oholil, minulý týden byl dokonce u holiče a nechal si přistříhnout a upravit vlasy - ačkoli to správné slovo bylo spíš zvládnout.

Měl nové džinsy. Prohrabal svůj kufr a vytáhl z něj černé sako. Už přes rok se nesnažil obléknout tak, aby udělal dojem, ale teď na to přece jen došlo, a on nemyslel na nic jiného než na Kaye Langovou.

Na vrátného ovšem dojem neudělal. Vyklonil se ze své budky a zblízka si Mitche obhlížel koutkem oka. V budce zazvonil telefon, vrátný ho zvedl.

"Běžte nahoru," mávl rukou směrem k výtahu. "Dvacáté patro, číslo 2011. Hlaste se u osobního strážce. Je to pořádný kus chlapa."

Mitch mu poděkoval a zamířil do výtahu. Když se za ním zavřely dveře kabiny, na krátký okamžik se zděsil toho, co právě provádí. Citově se angažovat, to bylo to pos-

lední, co by v tomhle zmatku potřeboval. Co se týkalo žen, řídil se Mitch pokyny jakéhosi skrytého rádce, jenž se zpravidla zdráhal prozradit své úmysly a bezprostřední plány. Ten tajný rádce mu už způsobil spoustu potíží.

Zavřel oči, zhluboka se nadechl a pro pár následujících hodin se odevzdal do vůle osudu.

Ve dvacátém poschodí vystoupil z výtahu a spatřil Kaye, jak se baví s mužem v šedém obleku. Muž měl krátké černé vlasy, tvrdé rysy obličeje a zahnutý nos. Postřehl Mitchovu přítomnost dřív, než si on všiml jeho.

Kaye se na Mitche usmála. "Pojďte dál. Vzduch je čistý. Tohle je Karl Benson."

"Těší mě," řekl Mitch.

Muž pokývl, založil si ruce a ustoupil, aby Mitch mohl projít, ale neodpustil si krátké začenichání, jako když se pes snaží zachytit něčí pach.

"Marge Crossová dostává každý týden nejméně třicet dopisů, které jí vyhrožují smrtí," vysvětlovala Kaye, když vedla Mitche do bytu. "Já jsem od toho incidentu v NIH dostala tři."

"V téhle hře začíná přituhovat," poznamenal.

"Od chvíle, kdy začaly ty zmatky kolem RU-486, mám strašně moc práce," řekla Kaye.

Mitch zvedl husté obočí. "Potratová pilulka?"

"Christopher vám nic neřekl?"

"Chris mi ani jednou neodpověděl na zavolání."

"Vážně?" Dicken jí tedy neřekl úplnou pravdu. Připadalo jí to zvláštní. "Možná je to tím, že mu říkáte Chris."

"Neoslovuji ho tak." Mitch se zazubil, ale rychle zvažněl. "Jak jsem povídal, nic o tom nevím."

"Preparát RU-486 zlikviduje sekundární SHEVA-graviditu v časném stadiu." Čekala na jeho reakci. "Nesouhlasíte s tím?"

"Vzhledem k okolnostem se mi to zdá nesprávné." Mitch si obhlížel jednoduchý, elegantní nábytek a umělecké tisky.

Kaye zavřela dveře. "Potraty obecně... či jenom tyhle?"

"Tyhle." Mitch postřehl, jak je napjatá, a na chvíli mu připadalo, že ho právě podrobila nějakému testu.

"Americol se chystá připravit k použití vlastní potratovou pilulku. Pokud se jedná o nemoc, patrně ji brzy dokážeme zastavit," řekla Kaye.

Mitch přistoupil k velkému oknu ze zrcadlového skla, zastrčil si ruce do kapes a přes rameno na ni pohlédl. "A vy jim v tom pomáháte?"

"Ne. Doufám, že se mi podaří přesvědčit pár významných lidí ke změně našich priorit. Vlastně si nemyslím, že to dokážu, ale musím to aspoň zkusit. Jsem ráda, že jste přišel. Možná je to známka toho, že se moje štěstí obrací. Co vás přivádí do Baltimoru?"

Mitch vytáhl ruce z kapes. "Já nejsem zrovna příznivé znamení. Stěží si tohle cestování můžu dovolit. Dostal jsem trochu peněz od otce. Jsem na rodičovské podpoře v nezaměstnanosti. Paráda."

"Máte namířeno ještě někam jinam?" zeptala se.

"Jenom do Baltimoru."

"Aha." Kaye stála o kus dál za ním. Viděl její odraz ve skle, rozeznával její běžový kostým, ale obličej ne.

"Vlastně to není úplně pravda. Chystám se do New Yorku. Známy z Oregonu mi tam zařídil pohovor na univerzitě. Rád bych učil a přes léto se věnoval výzkumu v terénu. Možná se pokusím začít znovu na jiném pobřeží."

"Studovala jsem na newyorské univerzitě. Bohužel tam teď nikoho neznám, myslím nikoho vlivného. Prosím, posadte se." Ukázala mu na pohovku a křeslo. "Vodu? Džus?"

"Vodu, prosím."

Když zmizela v kuchyni, Mitch přičichl ke květinám na stolku. Růže, lilie, šater. Pak obešel pohovku a usadil se na jejím konci. Jeho dlouhé nohy jako by se sem nemohly vejít. Položil si dlaně na kolena.

"Nemůžu jen tak začít ječet a křičet a vykašlat se na všechno," řekla Kaye. "Dlužím to lidem, se kterými pracuju."

"Jasně. Jak to vypadá s vakcínou?"

"Probíhají preklinické testy. Pak ještě urychlené klinické zkoušky v Británii a Japonsku, ale z těch nemám zrovna velkou radost. Jackson - vedoucí projektu s vakcínou - by mě rád dostal pryč ze svého oddělení."

"Proč?"

"Protože jsem před pár dny v jídelně něco řekla. Marge Crossové se naše teorie nezdá. Neodpovídá v současnosti uznávaným modelům. Připadá jí neudržitelná."

"Tady jde o kolektivní vnímání. O usnášeníschopnost," řekl Mitch.

"Cože?" Kaye mu podávala sklenici vody.

"Náhodou jsem na něco narazil při četbě. Když se někde sejde dost bakterií, můžou se začít chovat organizovaně."

Možná děláme to samé. Jenom nemáme dost vědců, abychom byli usnášeníschopní."

"Možná," přisvědčila Kaye. Znovu zůstala stát krok od něj. "Většinu času strávím v laboratořích Americolu výzkumem lidských retrovirů a genomu. Pokousím se najít, kde se může exprimovat další endogenní virus jako SHEVA, a za jakých podmínek. Trochu mě překvapuje, že Christopher -"

Mitch ji přerušil: "Přišel jsem do Baltimoru za vámi."

"Ach," řekla měkce.

"Pořád musím myslet na ten večer v zoo."

"Teď mi to připadá úplně neskutečné."

"Mně to připadá skutečné," prohlásil Mitch. "Mám dojem, že mě Marge vypustí z rozvrhu tiskových konferencí." Kaye se z jakéhosi zvráceného důvodu snažila změnit směr hovoru. Možná chtěla zjistit, jestli to Mitch tak nechá. "Odstaví mě z pozice mluvčí. Bude mi trvat dlouho, než znovu získám její důvěru. Upřímně řečeno, jsem docela ráda, že už nebudu pořád pod veřejným dohledem. Bude to -"

"V San Diegu," přerušil ji, "jste na mě udělala silný dojem."

"To je milé." Kaye se napůl otočila, jako by se chtěla dát na útěk. Neutekla, jen obešla stůl a zůstala na opačné straně, zase krok od něj.

"Feromony," řekl Mitch a vztyčil se vedle ní. "Pro mě je hrozně důležité, jak lidé voní. Nepoužíváte žádný parfém."

"Ne, nikdy," odpověděla.

"Nepotřebujete to."

"Počkejte s tím. "Ustoupila o další krok. Zvedla ruce a se stisknutými rty ho upřeně pozorovala. "Nechám se snadno poplést. Mám teď takové období. Musím se soustředit."

"Potřebujete se uvolnit," řekl Mitch.

"Vaše přítomnost mi v tom nějak zvlášť nepomáhá."

"Ale nejste si tím úplně jistá."

"Nejsem si úplně jistá vámi."

Vztáhl k ní ruku. "Chcete si nejdřív očíkat moji ruku?"

Kaye se zasmála.

Mitch si čichl k vlastní dlani. "Mýdlo. Dvířka taxíku. Už léta jsem nevykopal žádnou díru. Mozoly se mi ztrácí. Jsem nezaměstnaný, zadlužený a mám pověst cvoka a hajzla bez morálky."

"Nebudte k sobě tak tvrdý. Četla jsem vaše články a také ty staré novinové historky. Nepřetvařujete se a nelžete. Záleží vám na pravdě."

"Jsem polichocen."

"A uvádíte mě do rozpaků. Nevím, co si o vás myslet. Vůbec se nepodobáte mému manželovi."

"A to je dobře?" zeptal se.

Kaye si ho kriticky změřila. "Prozatím."

"Obvyklý postup je zkoušet to pomalu. Rád bych vás pozval na oběd."

"Každý za své?"

"Platím já," pravil Mitch suše.

"Karl musí jít s námi. A musí restauraci schválit. Většinou jím tady nebo v kavárně Americolu."

"Má Karl ve zvyku špehovat?"

"Ne," odpověděla Kaye.

"Podle vrátného je to pěkně pořez," řekl Mitch.

"Jsem ještě pořád pod ochranou," přisvědčila Kaye. "Nelíbí se mi to, ale tak to prostě je. Najezme se tady. Jestli už přestalo pršet, můžeme pak jít na procházku do zahrady na střeše. Mám na skladě pár dobrých mražených jídel. Kupuju je tady dole, v místním nákupním středisku. A v tašce mám salát. Jsem dobrá kuchařka, když mám čas, ale poslední dobou na tohle prostě čas nebyl." Zamířila do kuchyně.

Mitch šel za ní a cestou si prohlížel další obrázky na stěnách, ty menší, v levných rámech, které zřejmě tvořily její vlastní příspěvek k výzdobě. Malé reprodukcce od Maxfielda Parishe, Edmunda Dulaca, Arthura Rackhama; pár skupinových fotografií rodiny. Neviděl žádnou fotku jejího mrtvého manžela. Možná si je pověsila do ložnice.

"Jednou bych pro vás taky rád něco uvařil," ozval se Mitch. "U táborové pece mi to jde docela dobře."

"Chcete k jídlu víno?"

"Potřeboval bych trochu už teď. Jsem hrozně nervózní."

"Já taky." Kaye natáhla ruce, aby mu to předvedla. Třásl se. "Takhle působíte na ženy pokaždé?"

"Nikdy," odpověděl Mitch.

"Nesmysl. Voníte dobře."

Stáli necelý krok od sebe. Mitch tu mezeru překročil, dotkl se její brady a lehce ji nadzvedl. Pak ji jemně políbil.

Nepatrně se odtáhla, potom ukazováčkem a palcem uchopila jeho bradu, přitáhla si ho a políbila ho rázněji.

"Myslím, že s tebou si můžu trošinku hrát," řekla. U Saula nikdy nevěděla předem, jak zareaguje. Musela se naučit své vlastní chování kontrolovat.

"Prosím ano," požádal.

"Jsi spolehlivý." Dotkla se vějířků vrásek u očí, které způsobilo slunce. Měl mladou tvář a jasné oči, ale z jeho kůže přímo dýchala moudrost a zkušenost.

"Jsem sice cvok, ale spolehlivý."

"Svět jde dál, ale naše instinkty se nemění." Kaye se rozostřily oči. "My na to vůbec nemáme vliv." Nějaké její části, o které už hezky dávno neslyšela, se jeho obličej moc líbil.

Mitch si zaklepal na čelo. "Slyšíš to? Tam někde hluboko?"

"Asi ano." Rozhodla se trochu si zakoketovat. "Jak voním?"

Mitch se sklonil k jejím vlasům. Vydala lehký vzdech, když se nosem dotkl jejího ucha. "Čistá a živá, jako pláž v dešti," řekl.

"Ty jsi cítit jako lev."

Přitiskl rty na její, pak jí přiložil ucho ke spánku, jako by poslouchal.

"Co tam slyšíš?" zeptala se.

"Máš hlad." Mitch se usmál, naplno, tisíciwattovým úsměvem malého kluka.

Bylo to tak nečekané, že musela položit prsty na jeho rty, v úžasu, než se jeho tvář vrátila k tomu obyčejnému ochrannému, milému, ale koneckonců krycímu věcnému úšklebku. Ustoupila. "Dobře. Takže jídlo. Nejdřív víno, prosím." Otevřela ledničku a podala mu láhev bílého vína.

Mitch vyndal z kapsy kalhot švýcarský armádní nůž a vývrtkou obratně vytáhl zátku. "Při vykopávkách pijeme pivo, víno až když jsme hotovi," řekl a nalil jí. "Jaké pivo?"

"Coors. Nebo Budweiser. Hlavně aby nebylo moc silné." "Všichni muži, které znám, dávají přednost silnějšímu pivu."

"Na slunci to nejde," vysvětlil jí Mitch. "Kde bydlíš?" zeptala se. "Na obytné YMCA."

"Nikdy jsem se nesetkala s mužem, který by bydlel na obytné."

"Není to tak hrozné."

Usrkla vína, navlhčila si jím rty, přisunula se blíž, stoupla si na špičky a políbila ho. Ochutnal víno z jejího jazyka, ještě bylo chladné.

"Zůstaň tady," navrhla. "Co na to tvůj pořez?"

Potřásla hlavou, znovu ho políbila a on kolem ní ovinul paže, aniž by pustil skleničku a láhev. Trochu vína vyšplácho na její šaty. Otočil se i s ní a postavil na pult nejdřív skleničku, potom láhev. "Nevím, kdy přestat," řekla.

"Ani já," řekl Mitch. "Ale umím si dát pozor, to zas ano." "To bude nejspíš věkem," povzddechla si lítostivě a vytáhla mu košili z kalhot.

Podle Mitchových zkušeností nebyla Kaye ani ta nejkrásnější žena, kterou kdy viděl nahou, ani nejlepší v posteli. To ocenění by nejspíš patřilo Tildě, která přes svou odtažitost byla velmi vzrušující. Co ho u Kaye nejvíc zasáhlo, bylo jeho vlastní bezvýhradné přijetí každého jejího rysu, od malých a nepatrně svěřených prsů, úzkého hrudníku a širokých boků, hustě zarostlého podbřišku a dlouhých nohou - lepších než Tildiny, usoudil - až po upřený, zkoumavý pohled při milování. Její vůně mu vnikla do nosu a naplnila ho, vloudila se mu do mozku, až mu připadalo, že ho unáší teplý, přátelský oceán uspokojení. Skrz kondom toho sice moc necítil, ale ostatní smysly to bohatě vynahradily. Právě dotek jejich řader, bradavek, tvrdých jako třesňové pecičky, na jeho prsou ho poháněl výš, až přes hřeben vlny. Ještě pořád se v ní pohyboval v pudové snaze vydat ze sebe veškerou tekutinu, když se najednou zatvářila poplašeně, prudce sebou pod ním pohnula, pevně zavřela víčka a vykřikla: "Bože můj, ještě, pokračuj!"

Až do té chvíle byla většinou potichu, takže se na ni podíval překvapeně. Odvrátila tvář a pevně ho objala, stáhla k sobě dolů, omotala mu nohy kolem těla a energicky se o něj začala třít. Chtěl se odtáhnout, dřív než se kondom vylíje, ale ona se nepřestávala pohybovat, až pocítil, že znovu tvrdne, a tak jí vycházel vstříc, dokud nevydala slabý výkřik, tentokrát s očima dokořán, s tváří křečovitě staženou jakoby touhou nebo bolestí. Pak její výraz ochabl, tělo se uvolnilo, zavřela oči. Mitch se odtáhl a zkontroloval kondom: vydržel. Sundal si ho, obratně ho zavázal a položil zatím na okraj lůžka.

"Nemůžu mluvit," zašeptala Kaye.

Mitch ležel vedle ní a vychutnával jejich promíchané vůně. Nic víc si nepřál. Poprvé po letech byl šťasten.

"Jaké to bylo, stát se jedním z neandrtálců?" zeptala se Kaye. Venku se stmívalo. V bytě bylo ticho až na vzdálený, tlumený hluk dopravy na ulici pod nimi.

Mitch se nadzvedl na lokti. "Už jsme se o tom bavili." Kaye ležela na zádech, přikrytá dekou až k pupku, od pasu nahoru nahá, a naslouchala čemusi mnohem vzdálenějšímu než provozu na ulici.

"V San Diegu," řekla. "Pamatuju si to. Bavili jsme se o jejich maskách. O tom, jak ten muž zůstal s ní. Myslel sis, že ji musel moc milovat." "To je fakt," přisvědčil Mitch.

"Určitě byl zvláštní. Výjimečný. Víš, ta žena při demonstraci v areálu NIH... Její přítel nevěřil, že je to dítě jeho."

Najednou se z ní slova přímo hrnula. "Laura Nilsenová - manažerka Americolu pro styk s veřejností - povídala, že většina mužů neuvěří, že to dítě je jejich. Většina žen radši půjde na potrat, než aby podstoupily to riziko. Právě proto se chystají doporučit tabletky morning-after. Když budou s vakcínou problémy, pořád ještě to můžou zastavit tímhle způsobem."

Mitchovi to téma bylo nepříjemné. "Nemohli bychom na tohle na chvíli zapomenout?"

"Ne," řekla Kaye. "Já už to déle nevydržím. Chystáme se povraždit všechny prvorozené, jako egyptský faraón. Když v tom budeme vytrvale pokračovat, nikdy se nedozvíme, jak by vypadala nová generace. Protože všichni budou mrtví. Chceš, aby k tomu došlo?"

"Ne," odpověděl Mitch. "Ale to neznamena, že nemám strach jako každý druhý." Potřásl hlavou. "Kladu si otázku, co bych dělal na místě toho muže, tehdy před patnácti tisíci lety. Určitě je vyhnali z kmene. Nebo možná utekli sami. Nebo se třeba jen tak procházeli a narazili na tlupu lovců a ti ji zranili?"

"Tomu věříš?"

"Ne," řekl. "Vážně nevím. Nejsem žádné médium."

"Kazím tady náladu, co?"

"Hmm hmm," udělal.

"Naše životy nám nepatří." Hladila ho prsty kolem bradavek, prohrábala mu chlupy na prsou. "Ale na chvíli si můžeme postavit zeď. Zůstaneš tady na noc?"

Mitch ji políbil na čelo, pak na nos a na tváře. "Tohle ubytování se mi zdá mnohem hezčí než v YMCA."

"Pojď sem."

"Víc už to nejde."

"Zkus to."

Kaye Langová ležela ve tmě a chvěla se. Byla si jista, že Mitch spí, ale pro jistotu ho lehce šťouchla do zad. Zavrtěl se, ale jinak nereagoval. Cítil se pohodlně a klidně. S ní byl klidný.

Nikdy v životě tolik neriskovala; od dob svých prvních schůzek vždycky především hledala bezpečí a jistotu, vždycky měla své plány na klidný přístav, kde by mohla pracovat a přemýšlet a kde by ji vnější svět rušil co nejméně.

Když se vdala za Saula, připadalo jí to jako největší možný úspěch. Zralý věk, zkušenosti, peníze, obchodní zdatnost - tohle všechno v něm viděla. Zato teď se její chování jakoby přehouplo na úplně opačnou stranu; až příliš jí to připomínalo přehnanou reakci na předchozí zkušenosti. Přemítala, co s tím udělá.

Až se Mitch ráno vzbudí, prostě mu řekne, že to byla

chyba...

Ta představa ji děsila. Nebála se, že by jí mohl ublížit; byl to ten nejjemnější muž na světě a vůbec neprojevoval známky nějakých vnitřních rozporů, které vždycky tolik trápily Saula.

Mitch nebyl tak hezký jako Saul. Na druhé straně byl naprosto otevřený a čestný. Mitch ji vyhledal, ale byla si jista, že ona svedla jeho. Kaye věděla docela bezpečně, že nebyla k ničemu nucena. "Co to kčertu vyvádíš?" mumlala si ve tmě. Hovořila se svým druhým já, s tou umíněnou Kaye, která jí jen zřídka prozradila, o co ve skutečnosti jde. Vstala z postele, oblékla si župan, došla ke stolu v obýváku a otevřela prostřední zásuvku, kde měla uloženy doklady a účty. Měla šest tisíc dolarů, k tomu mohla připočítat výnos z prodeje domu a důchodového pojištění. Když odejde z Americolu i Pracovní skupiny, bude z toho moci léta poměrně slušně žít.

Strávila pár minut odhadováním výdajů. Pro mimořádné události. Na jídlo. Nájem a jiné měsíční platby. Chvilí všechno propočítávala na papírku, pak najednou na židli ztuhla. "Tohle je ale hloupost," řekla. "Co to vlastně plánuju?" Načež oslovila to umíněné a tajnůstkářské druhé já: "K čemu se to sakra chystáš?"

Věděla, že nedokáže Mitche ráno poslat pryč. Cítila se s ním dobře. V jeho blízkosti se její mysl uklidňovala, obavy a starosti na ni doléhaly méně. Vypadal, že ví, co dělá, a možná to i věděl. Možná byla chyba spíš ve světě, který lidem neustále kladl nějaké nástrahy a nutil je ke špatným rozhodnutím.

Zaťukala perem na papír, vytáhla z bloku nový list. Prsty jezdily perem po papíru téměř bez jejího vědomého úsilí a načrtávaly sérii otevřených čtecích rámců na 18. a 20. chromozomu, na kterých se možná nacházely úseky příbuzné genům SHEVA, předběžně identifikované jako možné lidské retroviry, než vyšlo najevo, že nemají potřebné vlastnosti, charakterizující fragmenty retrovirů. Potřebovala se na tyhle lokusy podívat, prozkoumat ty roztroušené zlomky, zjistit, jestli by se mohly složit a exprimovat; už nějakou dobu to odkládala. Zítra ale nastane ta správná chvíle.

Ale než bude pokračovat v cestě za svým cílem, potřebuje Střelivo. A brnění.

Vrátila se do ložnice. Zdálo se že Mitch má nějaké sny. Tiše ulehla vedle něj a fascinovaně ho pozorovala.

Nahoře na stráni pokryté sněhem spatřil šamany a jejich pomocníky. Sledovali ho i jeho ženu. Ve sněhu se nemohli vyhnout zanechání stop, ale pronásledovali je už i dole, v travnatém kraji, a v lese šli po jejich stopách ti nejlepší stopaři.

Muž vlekl ženu, teď s dítětem těžkou a pomalou, do hor v naději, že se jim podaří přejít do jiného údolí, které kdysi jako malý chlapec navštívil.

Ohlédl se na postavy, vzdálené jenom pár set kroků. Pak se podíval na vrcholky a skalní útesy před sebou, podobné popadaným pazourkům. Zabloudil. Zapomněl cestu do toho údolí.

Žena teď skoro nemluvila. Tvář, na kterou kdysi hleděl s takovou oddaností, jí zakrývala maska.

Muž byl naplněn hořkostí. V této výšce mu sníh promáčel podrážky tenkých bot, vycpaných trávou. Chlad mu postupoval nahoru přes lýtka ke kolenům a působil mu bolest. Vítr profukoval kůže, do nichž byl oblečen, přestože je obrátil kožšinou dovnitř, vysával z něj sílu a krátil mu dech.

Žena se plahočila dál. Věděl, že by se ještě mohl zachránit, kdyby ji opustil. Ta představa v něm vyvolávala temný hněv. Nenáviděl sních, šamany, hory; nenáviděl sám sebe. Nedokázal ale nenávidět svou ženu. Přetrpěla krev na svých stehnech, ztrátu dítěte, a utajila to před ním, aby ho nezahanbila; umazala si tvář blátem, aby skryla všechny známky, a pak, když už je nemohla skrývat, se ho pokusila zachránit tím, že se nabídla jako oběť Velké Matce, vyřezané do travnatého svahu údolí. Ale Velká Matka ji odmítla a ona se s nářkem a kvílením vrátila k němu. Nemohla se zabít.

Ty známky se teď objevily i na jeho tváři. Nechápal to a zlobilo ho to. Šamani a sestry Velké Matky, Kozi Matky, Matky trav, Sněžné Ženy, Leoparda Zabíječe i Deště Plačícího Otce, ti všichni se shromáždili a v období chladu, předcházejícího zimě, učinili rozhodnutí. Trvalo jim to celé týdny a všichni, kdo byli označeni, zatím zůstávali ve svých chýších.

On se ale rozhodl uprchnout. Nedokázal sám sebe přesvědčit, aby důvěřoval šamanům a sestram.

Na útěku za sebou slyšeli výkřiky. Šamani a sestry začali zabíjet označené matky a otce.

Každý věděl, jak se lidem narodily ploché tváře. Ženy se třeba skrývaly, i muži se mohli schovávat, ale stejně o tom každý věděl. Ti, kterým se rodily děti s plochými tvářemi, si to všechno jen zhoršovali.

Jedině sestry bohů a bohyň mohly родit pravé lidi a nikdy ploché tváře, protože zacvičovaly mladé muže ze svého kmene. Měly mnoho mužů.

Mohl nechat šamany, aby si vzali jeho ženu jako jednu ze sester, nechat ji také zacvičovat chlapce, ale ona chtěla jenom jeho.

Muž nenáviděl sních, hory, celý ten útek. Plahočil se dál, hrubě uchopil ženinu paži a postrčil ji za skálu, kde by možná mohli najít úkryt. Nedával pozor. Měl plnou hlavu nové pravdy; pravdy o tom, že matky a otcové nebe a světa duchů jsou buďto úplně slepí, nebo jsou to jen samé lži.

Byl sám, jeho žena byla sama, neměli kmen, nepatřili mezi lidi, nikdo jim nepomohl. Ani Dlouhovlasý a Mokrooká, nejděsivější z mrtvých návštěvníků, ti nejnebezpečnější ze všech, se o ně nezajímali. Začínal si myslet, že ani mrtví návštěvníci nejsou skuteční.

Ti tři muži ho překvapili. Neviděl je, dokud nevyšli z trhliny ve skále a nehodili po jeho ženě oštěpy. Znal je všechny, ale už k nim nepatřil. Jeden z nich býval jeho bratrem, jiný zase Vlčím Otcem. Teď už ničím z toho nebyli a on se téměř divil, že je ještě poznal.

Než před nimi stačili utéct, jeden z nich prudce vrhl oštěpem, naostřeným a opáleným v ohni. Zasáhl ženu do vystouplého břicha. Otočila se, zašátrala rukama pod svými kožešinami, vykřikla. Najednou měl v ruce kameny a házel jimi, chytil jeden z oštěpů a vrhl ho naslepo, kohosi zasáhl do oka a zahnal je na útěk, kňučící a štěkající jako štěňata. Zaječel do nebe, držel svou ženu, zatímco se pokoušela chytit dech, pak ji nesl a táhl výš, dál do hor. Žena mu pomocí rukou a očí sdělila, že i přes všechnu tu krev a bolest přišel její čas. Ten nový už chtěl na svět. Rozhlédl se, hledal místo, kde by se mohli schovat a nechat nového příjít. Kolem bylo spousta krve, víc než kdy viděl, leda ze zabitého zvířete. Jak tak šel a nesl ženu, ohlédl se přes rameno. Šamani a ostatní už je nepronásledovali.

Mitch vykřikl, rozházel kolem sebe přikrývky. Nohy prudce vyhodil z postele, rukama svíral prostěradla, zmaten závěsy a neznámým nábytkem. Na okamžik nevěděl, kdo je a kde se to octl.

Kaye vedle něj se posadila a objala ho.

"Něco se ti zdálo?" zeptala se a třela mu ramena.

"Jo," vyhrkl. "Bože můj. Nejsem médium. Necestuju časem. Ale on přece neměl s sebou žádné dřevo na podpal, a přitom v jeskyni byl oheň. Na těch maskách taky něco nebylo v pořádku. Ale bylo to tak skutečné."

Kaye ho zatlačila zpátky do postele a uhladila mu mokré vlasy, sáhla mu na strniště na tváři. Mitch se omlouval, že ji probudil.

"Stejně už jsem byla vzhůru."

"To jsem si vybral bezvadný způsob, jak na tebe udělat dojem," zabručel Mitch.

"Nemusíš na mě dělat dojem," řekla Kaye. "Chceš si o tom povídat?"

"Ne," odpověděl. "Byl to jenom sen."

51 KAPITOLA

Richmond, Virginie

Dicken otevřel dvířka dodge a vystoupil ven. Doktorka Denise Liptonová mu podala visačku. Zaclonil si oči proti jasnému slunci a zadíval se na nenápadnou tabulku na holé betonové zdi kliniky: CHATHAMOVO CENTRUM PRO ŽENU A RODINU VE VIRGINII. Malým okénkem se sklem zpevněným drátěným pletivem v těžkých, namodro natřených kovových dveřích krátce vyhlédla čísi tvář. Interkom se zapnul, doktorka Liptonová udala své jméno a jméno osoby na klinice, kterou šli navštívit. Dveře se otevřely.

Doktorka Henrietta Paskowová stála s nohama doširoka rozkročenýma, šedá sukně do půli lýtek a bílá halenka zdůrazňovaly její mohutnost a ošklivost a dělaly ji starší, než ve skutečnosti byla. "Díky, že jste přišli, Denise. Máme tady napilno."

Následovali ji žlutobíle vymalovanou halou kolem dveří osmi čekáren do malé kanceláře vzadu. Na stěně za obyčejným dřevěným stolem visely v mosazných rámech fotografie početné rodiny s malými dětmi.

Liptonová usedla do kovového skládacího křesílka, Dicken zůstal stát. Paskowová jim přistrčila dvě krabice se složkami.

"Od té záležitosti s dítětem C jsme jich tady měli třicet," řekla. "Z toho sedmnáct pilulek příštího rána. Ty pilulky jsou účinné do pátého týdne po odmítnutí plodu první fáze."

Dicken se probíral chorobopisy. Byly stručné a jasné, opatřené poznámkami ošetřujícího lékaře a sestry.

"Nedošlo k žádným závažným komplikacím," řekla doktorka Paskowová. "Laminární tkáň působí jako účinná ochrana proti výplachu hypertonickým roztokem. Ale ke konci pátého týdne se tato tkáň rozpouští a v té době je těhotenství zranitelné."

"Kolik jste měli žádostí?" zeptala se Liptonová.

"Přihlásilo se šest set žen. Skoro všechny mezi dvaceti a čtyřiceti lety, všechny s trvalým partnerským vztahem, ať už vdané nebo ne. Polovinu jsme předali jiným klinikám. Došlo ke značnému nárůstu."

Dicken položil složku přední stranou na stolní desku.

Paskowová si ho pozorně změřila. "Vy s tím nesouhlasíte, pane Dickene?"

"Nejsem tu od toho, abych souhlasil nebo nesouhlasil," řekl. "Spolu s doktorkou Liptonovou provádíme terénní šetření, abychom zjistili, jak naše čísla souhlasí s tím, co se děje ve skutečném světě."

"Tahle Herodova chřípka zdecimuje celou generaci," prohlásila Paskowová. "Třetina žen, které k nám přicházejí, ani nejsou SHEVA-pozitivní. Ani neprodělaly potrat. Prostě se chtějí dítěte zbavit, pak pár let počkat, až se uvidí, co bude dál. Jsme teď něco jako prosperující obchodníci s antikoncepcí. Máme pořád přeplněno, museli jsme otevřít další pokoje nahoře. S manželkami a přítelkyněmi přichází stále víc mužů. To je snad na tom všem jediná dobrá věc. Muži se cítí provinile."

"Není důvod k ukončení každé gravidity," ozvala se doktorka Liptonová. "Testy na přítomnost SHEVA jsou vysoce selektivní."

"Pořád jim o tom vykládáme, ale jim je to jedno," vzdychla Paskowová. "Mají strach a nevěří, že dokážeme předvídat, co se stane. Mimo jiné máme tady venku za zdi každé úterý a čtvrtek demonstrace deseti patnácti členů Společnosti Spásy, kteří na nás hulákají, že celá ta herodská záležitost je výmysl světských humanistů, že žádná nemoc neexistuje. Jenom zbytečně zabíjíme dětičky. Prohlašují, že se jedná o celosvětové spiknutí. Pokřikují čím dál hlasitěji a jsou hrozně

vyděšení. Tisíciletí je ještě mladé."

Paskowová zkopírovala základní statistické záznamy a podala papíry doktorce Liptonové.

"Děkujeme vám za váš čas," řekl Dicken.

"Pane Dickene," ozvala se doktorka Paskowová. "Vakcína by všem ušetřila spoustu trápení."

Liptonová vyprovodila Dickena k autu. Kolem nich prošla černá žena, něco přes třicet, a zastavila se u modrých dveří. Halila se do dlouhého vlněného pláště, ačkoli byl teplý den. Určitě už překročila šestý měsíc těhotenství.

"Pro dnešek mi to stačilo," řekla pobledlá doktorka Liptonová. "Vracím se do areálu."

"Já ještě musím vyzvednout pár vzorků," pravil Dicken.

Liptonová položila ruku na dveře. "Mělo by se to říct i ženám u nás na klinice. Žádná z nich netrpí pohlavní chorobou, ale všechny měly plané neštovice a jedna i hepatitidu B."

"Nevíme nic o tom, že by plané neštovice působily nějaké problémy."

"Je to herpesvirus. Vaše laboratorní výsledky jsou děsivé, Christophere."

"Nejsou kompletní. Ztraceně, skoro všichni jsme prodělali neštovice nebo mononukleózu nebo opary. Co se týká poškození plodu, víme o infekci herpes genitalis a hepatitidě a možná AIDS."

"Stejně jim to musím říct," prohlásila a zavřela dveře s rázným přibouchnutím. "Je to záležitost etiky, Christophere."

"Jo." Dicken uvolnil ruční brzdu a nastartoval. Liptonová kráčela k vlastnímu autu. Po několika vteřinách udělal znechucený obličej, vypnul motor a seděl tak s rukou vystrčenou ven z okénka a pokoušel se vymyslet nejlepší způsob, jak strávit následující týden.

V laboratořích se nedařilo. Analýzy vzorků fetální a placentární tkáně, zaslaných z Francie a Japonska, svědčily pro sníženou imunitní odpověď vůči všem druhům herpetické infekce. Ani jediné těhotenství druhé herodské fáze neskončilo porodem živého dítěte. Dosud jich bylo zaznamenáno sto deset.

Byl nejvyšší čas vzít rozum do hrsti. Politika veřejného zdraví se octla v kritickém stavu. Nezbyvalo než učinit rozhodnutí a doporučit opatření, která by politické dokázali vysvětlit jasně definovaným skupinám voličů.

Věděl, že možná nedokáže zachránit pravdu. Pravda se mu v této chvíli zdála velmi vzdálená. Jak je to možné, že lze tak účinně odvést pozornost od tak závažné věci, jako je významná evoluční změna?

Vysypal na sedadlo vedle sebe hromádku došlé pošty ze své kanceláře v Atlantě. V letadle neměl čas přečíst si ji.

Vytáhl námtkou obálku a polohlasně zaklel. Jak to, že si

ji nevšiml hned? Poštovní známka a rukopis mluvily jasně: Doktor Leonid Sugašvili mu psal ze Tbilisi v Gruzínské republice.

Roztrhl obálku. Na klín mu vypadla černobílá momentka na lesklém papíru. Vzal ji do ruky a zkoumal obrázek na ní: pár postav před zchátralým dřevěným domem, dvě ženy v šatech, muž v montérkách. Zdáli se štíhlí, subtilní, ale s jistotou se to nedalo odhadnout. Tváře byly rozmazané.

Dicken vytáhl složený průvodní dopis.

Milý doktore Christophere Dickene,

tento snímek mi poslali z Adžarské autonomní republiky. Tu fotografii udělali někde poblíž Batumi před deseti lety.

Údajně se jedná o lidi, kteří přežili čistky, o něž jste se tak zajímal. Není toho na ni mnoho k vidění. Prý jsou ještě naživu. Povídá se také, že přiletěli v létajícím talíři, ale tomu pochopitelně nevěřím.

Budu po nich pátrat a dám vám vědět, až přijde čas. Docházejí mi ale finanční zdroje. Ocenil bych podporu Vaší organizace, NCID. Díky za Váš zájem. Myslím, že to nejsou žádní "Ohavní sněžní lidé", ale skuteční lidé. Pobožce CDC ve Tbilisi jsem zprávu nepodal. Bylo mi řečeno, že mám důvěřovat jen Vám.

S úctou Leonid Sugašvili

Dicken si znovu prohlédl fotografii. Jako důkaz by byla horší než nic. Pouhá iluze.

Smrt jede na bledém koni a kosí děti hlava nehlava, pomyslel si. A já jsem v jednom týmu se šílenci a podivíny, kteří jdou jenom po penězích.

52 KAPITOLA

Baltimore

Zatímco se Kaye sprechovala, zavolal Mitch do svého bytu v Seattlu. Vytáhl číslo a vyzvedl si zprávy. Dvakrát mu volal otec, jednou nějaký muž, který se nepředstavil, a pak Oliver Merton z Londýna. Mitch si zapsal jeho číslo. Kaye právě vyšla z koupelny, volně zahalená do ručníku.

"Máš radost, když mě můžeš provokovat," řekl. Sušila si vlasy dalším ručníkem a upírala na něj klidný, hodnotící pohled, jemuž bylo těžko čelit.

"Kdo to byl?"

"Vyzvedl jsem si vzkazy."

"Staré lásky?"

"Můj otec, nějaký muž, jehož neznám, a Oliver Merton."

Kaye zvedla obočí. "Dávná přítelkyně by mi byla příjemnější."

"Mmm, hmm. Ptal se, jestli bych si nechtěl udělat výlet do Beresfordu ve státě New York. Chce, abych se tam setkal s nějakým zajímavým člověkem."

"S neandrtálcem?"

"Prý by se mi postaral o všechna vydání včetně ubytování."

"To zní úžasně," řekla Kaye.

"Neřekl jsem, že tam pojedu. Nemám nejmenší ponětí, za čím se zase žene."

"Z mého oboru toho ví docela dost," poznamenala.

"Můžeš jet se mnou." Mitch přimhouřil oči, což znamenalo, že v to příliš nedoufá.

"Ještě tady nemám všechno hotovo, aspoň ne v dlouhodobém výhledu," prohlásila. "Jestli odjedeš, bude se mi stýskat."

"Mohl bych mu zavolat a rovnou se ho zeptat, co tentokrát vytáhne z té své kouzelnické kabely."

"Udělej to, a já nám zatím udělám dvě misky vloček."

Trvalo několik vteřin, než hovor spojili. Hluboký trylek anglického telefonu vzápětí přerušil zadýchaný hlas: "Je zatraceně pozdě a já mám práci. Kdo je to?"

"Mitch Rafelson."

"Fakt? Vydržte, než se obleču. Nesnáším, když mám telefonovat polonahý."

"Polonahý?" zavolal rozrušený ženský hlas v pokoji. "Pověz jim, že už jsem skoro tvoje manželka a že jsi úplně nahý."

"Ššš." Merton hlasitěji, s napůl zakrytým sluchátkem, zavolal na ženu. "Bere si svoje věci a odchází." Odtáhl ruku a přiblížil ústa k telefonu. "Musíme mluvit soukromě, Mitchell."

"Volám z Baltimoru."

"Jak je to daleko od Bethesdy?"

"Kousek."

"Copak, NIH vás taky přetáhlo na svou stranu?"

"Ne," odpověděl Mitch.

"Tak Marge Crossová? Aha... Kaye Langová?"

Mitch sebou škubl. Merton měl zvláštní instinkty. "Jsem jenom prostý antropolog, Olivero."

"Fajn. V pokoji se mnou nikdo není. Můžu vám to povykládat. Situace v Innsbrucku se řádně vyhrotila. Už to zašlo dál než k pěstním soubojům. Teď se opravdu nemají rádi. Tým se rozpadá a jeden ze šéfů s vámi chce mluvit."

"Kdo?"

"Ve skutečnosti tvrdí, že s vámi sympatizoval od samého začátku. Prý vám volal, aby vám řekl, že našli jeskyni."

Mitch se na ten hovor pamatoval. "Nepředstavil se."

"Nepředstaví se ani teď. Ale je na úrovni, je důležitý a chce si promluvit. Rád bych byl u toho."

"Zní to jako nějaký politický tah," řekl Mitch.

"Ještě mi neprozradil, co si myslí, ale... Dokážu si spojit pár článků a dohromady mi to dává docela pěkný řetěz."

"Rozmyslím si to a za pár minut vám zavolám zpátky."

Zdálo se, že Mertona vyhlídka na čekání, byť jen krátké, vůbec netěší.

"Jenom pár minut," ujistil ho Mitch a zavěsil. Kaye se vynořila z kuchyně se dvěma miskami a džbánkem mléka na podnose. Oblékla si černý župan do půli lýtek, převázaný červenou šňůrkou. Župánek jí odhaloval nohy, a když se předklonila, odhalil jí i řadno.

"Přejete si rýžové vločky nebo musli s hrozkami, pane?"

"Rýžové, prosím."

"No?"

Mitch se usmál. "Kéž bych s tebou mohl snídat tisíc let."

Kaye se na něj podívala trochu zmateně, ale potěšeně. Postavila táč na stolek a uhladila si župan na bocích. Upravovala si oděv s jistým rozpačitým sebevědomím, které Mitch shledával okouzlujícím. "Ty víš, co ráda slyším."

Mitch ji jemně stáhl na pohovku vedle sebe. "Merton tvrdí, že v Innsbrucku došlo ke zlomu, k rozkolu mezi vědci. Chce se mnou mluvit významný člen týmu. Merton o mumích píše článek."

"Zajímá se o tytéž věci jako my," řekla Kaye hloubavě. "Myslí si, že se děje něco důležitého. A snaží se to sledovat z každého úhlu pohledu, ode mě až po Innsbruck."

"O tom nepochybuju," přisvědčil Mitch.

"Je inteligentní?"

"Přiměřeně. Mozná velmi inteligentní. Nevím, strávili jsme spolu jen pár hodin."

"Asi bys tam měl zajet. Zjistit, co všechno ví. Kromě toho je to blíž k Albany."

"Pravda. Normálně bych si sbalil ruksak a skočil do prvního vlaku."

Kaye si nalila mléko. "Ale?"

"Nechci se jenom pomilovat a zmizet. Chci s tebou strávit aspoň pár týdnů v kuse. Nechci tě nikdy opustit." Mitch si protáhl šíji a třel si ji.

Kaye natáhla ruku a začala mu s tím pomáhat.

"To vypadá, jako by ti na mně záleželo," poznamenal.

"Ráda bych, abys na mně lpěl," řekla. "Cítím se velmi majetnický a chci tě chránit."

"Můžu Mertona odmítnout."

"Ale neuděláš to." Důkladně ho políbila a kousla do rtu. "Jsem si jistá, že máš v zásobě pár úžasných příběhů. Hodně jsem minulou noc přemýšlela, a teď se chystám k určité úzce zaměřené práci. Až s tím budu hotová, povím ti zase já

něco úžasného, Mitchi."

53 KAPITOLA

Washington, D.C.

Augustin energicky poklusával kolem Kapitolu. Držel se běžecké pěšiny pod třešněmi, ze kterých nyní opadávaly poslední květy. Agent v tmavomodrém obleku ho vytrvale následoval, jen chvílemi se dlouhými skoky vracel zpátky, aby měl přehled o cestě za nimi.

Dicken čekal s rukama v kapsách saka, až se Augustin přiblíží na dosah. Před hodinou přijel z Bethesdy, řídil v tom nejsilnějším provozu, a tuhle nesmyslnou konspiraci nenáviděl s intenzitou, dosahující zuřivosti. Augustin se u něj zastavil, poklusával na místě a mával pažemi.

"Dobré ráno, Christophere," pozdravil. "Měl byste běhat častěji."

"Mně vyhovuje být tlustý." Dickenovi zrudly tváře.

"Nikdo není rád tlustý."

"No, tak v tom případě nejsem tlustý," prohlásil Dicken. "Za co jsme tady dneska, Marku? Za tajné agenty? Informátory?" Skoro se divil, že mu dosud nepřidělili ochranu. Usoudil, že prozatím nepatří k veřejně známým osobnostem.

"Momentálně jsme odborníci na odhad škod," pravil Augustin. "Chlapík jménem Mitch Rafelson strávil noc u naší drahé Kaye Langové v jejím roztomilém bytečku v Baltimoru."

Dickenovo pokleslo srdce.

"Vy jste se s nimi v San Diegu procházel v zoo. Sehnal jste mu visačku pro přístup na slavnost Americolu. Taková družnost! Představil jste je, Christophere?"

"Svým způsobem ano," připustil Dicken. Samotného ho překvapilo, jak se cítí bídě.

"To nebylo právě moudré. Znáte jeho záznamy?" zeptal se Augustin jedovatě. "Zloděj těl z Alp? Je to cvok, Christophere."

"Domníval jsem se, že by nám mohl v jistých věcech pomoci."

"Či stanovisko v tomhle propletení by mohl podpořit?"

"Obranné stanovisko," řekl Dicken neurčitě, se vzdáleným pohledem. Ráno bylo chladné a příjemné, v areálu se zatím objevilo jen pár běžců, kteří se snažili užít si tu trochu pohybu venku, než se zamknou do svých vládních kanceláří.

"Ta záležitost smrdí. Vypadá to na nějaký úhybný manévř, který má změnit zaměření celého projektu, a to se týká i mě."

"Měli jsme na věc určitý společný náhled, Marku. Obranný náhled."

"Marge Crossová povídala, že se mluví o evoluci," poznamenal Augustin.

"Kaye pracovala na vysvětlení, které zahrnovalo evoluci," přisvědčil Dicken. "Předpověděla to už ve své původní studii, Marku - a Mitch Rafelson také prováděl nějaký svůj výzkum v tomto směru."

"Marge soudí, že by mělo těžký dopad, kdyby tahle teorie pronikla na veřejnost," řekl Augustin. Přestal mávat pažemi a pustil se do cviků na protažení šíje, při nichž se rukou chytil za druhou paži, napjal ji, sledoval napjatou paži pohledem a pak ji prohnul co nejvíce dozadu. "Ale není důvod, aby to zašlo tak daleko. Okamžitě to zarazím, tady a teď. Dnes ráno jsme dostali předběžnou zprávu z Ehrlichova institutu v Německu. Objevili mutované formy SHEVA, dokonce několik. Patogenní mutace, Christophere. Musíme ukončit zkoušky s vakcínou a začít úplně od začátku. To staví veškeré naše sliby do špatného světla. Bude to pěkné pozdvižení a já se obávám, že mě to připraví o zaměstnání."

Dicken pozoroval, jak se Augustin při cvičení vzpíná na místě, a dloubal přitom nohou do země. Augustin nechal cvičení a chytil dech. "Zítřka můžeme čekat tady v areálu demonstraci nějakých třiceti tisíc lidí. Někdo pustil ven zprávu Pracovní skupiny o výsledcích testů RU-486."

Dicken cítil, jak se v něm uvnitř něco zkroutilo; takový maličký, tichý výbuch, vzešlý ze zklamání z Kaye v kombinaci se znechucením z vlastní práce. Celou dobu jenom ztrácel čas. Neuměl si představit, jak by se dal obejít problém s poslem, který zmučoval a tím změnil své původní poselství. Žádný biologický systém by poslovi neposkytl takovou možnost kontroly.

Mýlil se. Kaye Langová se mýlila.

Osobní strážce si poklepal na hodinky, ale Augustin zkrivil tvář a pohněvaně zakroutil hlavou.

"Povězte mi o tom, Christophere," řekl, "a já se pak rozhodnu, jestli vám tu zatracenou funkci nechám."

54 KAPITOLA

Baltimore

Kaye sebevědomě kráčela do sídla Americolu, upírajíc pohled na věž Bromo-Seltzer, kterou tak pojmenovali, protože na jejím vrcholu kdysi stála obrovská modrá láhev s tímto antacidem. Teď po ní zbylo jen jméno; láhev už před lety odstranili.

Kaye se nedokázala zbavit myšlenek na Mitche, ale kupodivu ji nijak nerozptylovaly. Naopak, dokázala se lépe soustředit; věděla teď mnohem jasněji, po čem pátrat. Cestou mezi budovami vychutnávala hru slunce a stínů. Byl tak nádherný den, že jí téměř ani nevadila Bensonova přítomnost. Jako vždy ji doprovodil až do poschodí s laboratořemi a

zůstal stát mezi výtahem a schodištěm, kde měl přehled o každém, kdo prošel kolem.

Vešla do laboratoře, pověsila si kabelku a plášť na regál na sušení skla. Pět či šest asistentů se zdržovalo ve vedlejší místnosti. Prováděli kontrolu elektroforetické analýzy z předchozího dne. Byla vděčná za tu chvilku soukromí.

Sedla si ke svému malému pracovnímu stolu a připojila se k americkému intranetu. Od úvodní obrazovky jí zabralo sotva pár vteřin, než se dostala na stránky Projektu lidského genomu, patentovaného Americolem. Databáze byla úhledně sestavena a snadno se v ní hledalo, podávala

přehled o základních genech a funkcích se zdůrazněním a vysvětlením detailů.

Kaye zadala své heslo. Ve své původní práci sledovala sedm potenciálních kandidátů pro expresi a kompletaci infekčních částic HERV. Příslušné geny, o nichž se domnívala, že by mohly být životaschopné, vykazovaly, jak se ukázalo, blízkou příbuznost s geny SHEVA. Během měsíců, strávených u Americolu, začala podrobně zkoumat dalších šest kandidátů a měla v plánu pokračovat podle seznamu dalších několika tisíc genů, které se jeví jako potenciálně příbuzné.

Kaye byla všeobecně považována za odbornici, ale její skutečná odbornost si z celého světa lidské DNA vybrala jenom pár polámaných a zdánlivě opuštěných chatrčí v zapadlých, téměř zapomenutých městech. Geny humánních endogenních retrovirů byly pokládány za fosilie, fragmenty, roztroušené v DNA v relativně krátkých úsecích o délce stěží miliónu párů bazí. Na tak malé vzdálenosti se ovšem geny mohly snadno rekombinovat - přeskakovat z jedné pozice na druhou. DNA neustále kvasila, geny si vyměňovaly místo, vytvářely v DNA uzlíky či píštěle, replikovaly se, řady zčeřených a zprohýbaných řetězců se neustále přestavovaly z příčin, které dosud nikdo úplně nepochopil. A přesto všechno zůstávala SHEVA po milióny let neobyčejně stabilní. Změny, které Kaye hledala, budou velmi nenápadné, a přitom velmi významné.

Pokud by měla pravdu, převrátila by naruby leckteré základní normy, uznávané ve vědě, leckomu by pošramotila pověst, vyvolala by vědecké šarvátky, prakticky válku jedenadvacátého století. Nechtěla se stát první obětí, protože na bitevní pole přiběhla jen částečně vyzbrojená. Pouhé spekulace v téhle záležitosti rozhodně nestačily. Mimořádná prohlášení vyžadují mimořádně přesvědčivé důkazy.

Trpělivě, doufajíc, že do její laboratoře aspoň hodinu nikdo nevstoupí, ještě jednou porovnála sekvence SHEVA se zbylými šesti kandidáty. Tentokrát se zaměřila na transkripční faktory, které vyvolávaly expresi velkého proteinového komplexu. Prošla sekvence několikrát, než rozeznala to, o čem od veřejníka tušila, že tu musí být. Čtyři z jejích vybraných genů obsahovaly několik takových faktorů, které se vzájemně nepatrně lišily.

Zhluboka se nadechla. Na okamžik jí připadalo, jako by stála na kraji vysokého útesu. Transkripční faktory by měly být specifické pro různé varianty LPC. To znamenalo, že musí existovat více než jeden gen, kódující velký proteinový komplex.

Víc než jedna stanice Darwinova rádia.

Minulý týden Kaye požádala o nejpřesnější možné sekvence více než stovky genů na několika různých chromozomech. Vedoucí skupiny, pracující na genomu, jí slíbil, že budou k dispozici dnes ráno. A odvedl dobrou práci. Už od oka viděla zajímavé podobnosti. Ovšem při takovém množství dat oko zdaleka nestačilo. Pomocí domácího programu zvaného METABLAST začala pátrat po sekvencích, aspoň přibližně homologických se známým genem pro LPC na 21. chromozomu. Přes tři minuty spotřebovávala větší část kapacity hlavního počítače v budově.

Když bylo pátrání skončeno, měla Kaye před sebou všechny shody, ve které doufala, a stovky dalších navíc, všechny ukryté v takzvané „zbytečné“ DNA, vzájemně se nepatrně lišící, nabízející odlišnou sadu instrukcí, jiné strategické možnosti.

Geny pro LPC se běžně vyskytovaly ve dvaadvaceti lidských autozomech, chromozomech, které nekódují pohlaví.

"Zálohy," zašeptala Kaye, jako by ji mohl někdo tajně poslouchat, "náhradníci," a přitom ji zamrazilo. Odstrčila se s židlí od stolu a prošla se po laboratoři. "Můj bože. Na co to sakra myslím?"

SHEVA ve své současné formě nefungovala tak, jak měla. Nové děti umíraly. Experiment - vytvoření nového poddruhu - mařili nepřátelé zvenčí, jiné viry, nezkrocené, takové, které nebyly už celé věky součástí sady lidských nástrojů dědičnosti.

Našla další článek do řetězu důkazů. Když chceš, aby bylo poselství doručeno, vypravíš s ním více poslů. A poslové mohou nést odlišné zprávy. Mechanismus, řídící vytváření podoby celého druhu, určitě nespočívá na jediném poslíčku a jedinou pevně danou zprávu. Dokáže automaticky měnit jemné drobnosti svého projektu a přitom doufá, že se vyhne všem střelám, které na něj namíří tam venku, všem potížím, které nemůže přímo uhádnout nebo předpovídat. Právě měla před sebou něco, co mohlo vysvětlit obrovské množství lidských retrovirů a ostatních pohyblivých elementů - to vše bylo vytvořeno jako záruka efektivního a úspěšného přechodu k novému fenotypu, k novému typu člověka. My jen nevíme, jak to funguje. Je to tak složité... pro pochopení jeden život sotva stačí!

Ji ale mrazilo z toho, jak naprosto chybně by mohly být výsledky této snahy interpretovány v současné napjaté atmosféře.

Znovu odstrčila židli od počítače. Všechna energie, kterou byla ráno přímo nabita, všechn optimismus, zápal, který v ní vyvolala noc s Mitchem, z ní vyprchaly.

Dole v hale zaslechla hlasy. Hodina uběhla rychle. Vstala a složila papíry, kam si vytiskla umístění svých kandidátů. Bude nutné ukázat je Jacksonovi; je to její povinnost. Potom si musí promluvit s Dickenem. Měli by začít s plánováním své odpovědi.

Stáhla plášť ze sušáku a vklouzla do něj. Už se chystala odejít, když z haly vstoupil Jackson. Kaye na něj pohlédla s úžasem; dosud nikdy za ní nepřišel do laboratoře. Ve tváři měl únavu a hluboké znepokojení. Také držel v ruce list papíru.

"Chtěl jsem být první, kdo vám to oznámí," řekl a zamával jí papírem před nosem.

"Co mi chcete oznámit?" zeptala se.
"Jak moc jste se mýlila. SHEVA mutuje."

Kaye zakončila svůj pracovní den tříhodinovou schůzkou se staršími zaměstnanci a asistenty, dlouhými litaniami rozvrhů, konečných termínů, každodenních maličkostí, týkajících se výzkumných úkolů malé části rozsáhlé korporace. Za jiných okolností by to bylo pouze otupující, ale nyní téměř nesnesitelné. Jacksonův samolibý, blahosklonný výraz, když jí sděloval novinky z Německa, ji málem přiměl k ostré odpovědi, ale udržela se, jen se usmála, řekla, že na tom problému už pracuje, a odešla... A pak stála pět minut na dámské toaletě a zírala do zrcadla na svůj odraz.

Z Americolu se v doprovodu neustále bdělého Bensona vrátila do svého věžáku. Přemítala, jestli minulá noc nebyl jen sen. Vrátný otevřel mohutné skleněné dveře, na oba se úslužně usmál a agentovi kamarádsky pokývl. Benson se k ní připojil v kabině výtahu. Kaye se v jeho přítomnosti nikdy necítila volně, ale vždycky s ním dokázala aspoň zdvořile konverzovat. Dnes na jeho otázku, jak se jí během dne dařilo, odpověděla pouze neurčitým zabručněním.

Když otevřela dveře v číslu 2011, na chvíli si pomyslela, že tam Mitch nebude, a s tichým hvízdnutím si vydechla.

Dostal, co chtěl, a ona teď bude zase sama, sama na svoje prohry, na ty úžasné a zdrcující neúspěchy.

Ale Mitch vyšel z malé postranní pracovny se spěchem, 1 který ji nanejvýš potěšil, zastavil se před ní, zkoumal její tvář a odhadoval situaci, než ji až příliš opatrně objal.

"Stiskni mě, až vyjeknu," řekla. "Měla jsem opravdu moc mizerný den."

Ale i přesto ho chtěla. Jejich milování bylo zase tak náruživé, vlhké a naplněné podivuhodným půvabem, jak to nikdy předtím nezažila. Přála si, aby to vydrželo navždycky, a když už opravdu nemohli dál, když Mitch ležel vedle ní pokrytý krůpějemi potu a prostěradla pod ní byla nepříjemně promočená, bylo jí do pláče.

"Začíná doopravdy přituhovat," řekla a brada se jí zatřásla.

"Povídej," pobídl ji.

"Myslím si, že se pletu, že se pleteme. Vlastně vím, že mám pravdu, ale všechno mi neustále říká, že ne."

"To nedává smysl."

"Ne!" vykřikla. "Já to předpověděla, viděla jsem, že se to skutečně děje, ale pochopila jsem to příliš pozdě a oni nade mnou vyhráli. Jackson vyhrál. Ještě jsem nemluvila s Marge, jenže..."

Mitchovi zabralo několik minut, než z ní dostal všechny podrobnosti, a i pak dokázal sledovat a chápat stěží půlku z toho, co říkala. Ve zkrácené verzi šlo o její dojem, že nové exprese SHEVA stimulují nové varianty LPC, velkého proteinového komplexu, a to vše se děje pro případ, že by první signál Darwinova rádia nedosáhl patřičného efektu nebo se setkal s problémy. Jackson a vůbec skoro všichni věří, že čelí zmutované formě SHEVA, nejspíš ještě virulentnější.

"Darwinovo rádio," opakoval Mitch, zamýšleje se nad tím termínem.

"Signální mechanismus. SHEVA."

"Mmm hmm," udělal. "Mám dojem, že to tvoje vysvětlení dává lepší smysl."

"Proč myslíš? Prosím tě, pověz mi, že nejsem jenom tak hrozně paličatá, že se nepletu!"

"Dejme si fakta dohromady," řekl Mitch. "A nechme je znovu projít tím vědeckým mlýnkem. Víme, že vývoj druhů někdy postupuje po malých skocích. Díky mumiím z Alp víme, že SHEVA se dává do práce u lidí, kteří zplodí nový druh dětí. Změna druhu je v průběhu lidské historie vzácná - a SHEVA nebyla až donedávna medicínské vědě známa. Pokud spolu SHEVA a evoluce v malých skocích nesouvisí, je tady zas až příliš mnoho náhod."

Překulila se, aby mu viděla do obličej, přejela mu prsty po tvářích a kolem očí, až ucukl.

"Promiň," omluvila se. "Je to úžasné mít tě tady. Dokážeš mě úplně vzkřísit. Dnes odpoledne - nikdy jsem si nepřípadala tak ztracená... od té doby, co odešel Saul."

"Myslím, že Saul nikdy nechápal, co v tobě má," řekl Mitch.

Kaye to nechala chvíli ležet mezi nimi, aby zjistila, že opravdu ví, co to znamená. "Ne," přisvědčila nakonec. "Toho nebyl schopen."

"Já vím, kdo a co jsi," pokračoval Mitch.

"Vážně?"

"Ne, ještě ne," přiznal s úsměvem. "Ale rád bych na to zkusil přijít."

"No jen si nás poslechni," řekla Kaye. "Pověz mi, co jsi celý den dělal."

"Šel jsem do YMCA a vzal jsem si svoje věci ze skříňky. Pak jsem taxíkem dojel sem a poflakoval jsem se tady jako gigolo."

"Myslím to vážně." Kaye mu pevněji sevřela ruku.

"Trochu jsem telefonoval. Zítra se chystám zajet vlakem

do New Yorku, abych se sešel s Mertonem a tajemným cizincem z Rakouska. Pak společně odjedeme na místo, které Merton popisuje jako 'úžasné, dokonale zkorumpované panské sídlo na severu'. Potom sednu na vlak a vyrazím do Albany kvůli pohovoru na newyorské univerzitě."

"Proč panské sídlo?"

"Nemám ponětí," odpověděl Mitch.

"Vrátíš se?"

"Když budeš chtít."

"Ach, chci to. S tím si nemusíš dělat starosti." Kaye se zamyslela. "Nebudeme mít ani čas myslet, natož dělat si starosti."

"Milostný románec za války bývá ten nejsladší," poznamenal Mitch.
"Zítra bude hůř," řekla Kaye. "Jackson se chystá udělat parádní rozruch."
"Nech ho být," prohlásil Mitch. "V konečném efektu tohle nikdo nedokáže zastavit. Zpomalit snad, ale ne zastavit."

55 KAPITOLA

Washington, D.C.

Dicken stál na schodech Kapitolu. Byl teplý večer, ale nemohl si pomoci; když naslouchal zvuku podobnému příboji, lámajícím se vlnám hlasů, cítil mrazení. Nikdy si nepřipadal tak osaměle, tak vzdáleně jako teď, když upíral zrak na dav asi padesáti tisíc lidí, rozprostírající se od Kapitolu k Washingtonovu pomníku a ještě dál za něj. Proudící masy narážely do zátarasů dole podél schodiště, rozlévaly se kolem stanových pavilónů a řečnických tribun, pozorně naslouchaly tuctu různých projevů a pomalu se samy promíchávaly jako polévka v obří míse. Tu a tam zachytil útržky projevů, rozvátých větrem, neúplné, zato vyzývavé kousky syrové řeči, které masu postupně nabíjejí.

Dicken strávil celý život honbou za nemocemi, které postihují právě tyto lidi, a snahou porozumět jim, a přitom se choval, jako by byl svým způsobem nezranitelný. Díky svým schopnostem a špetce štěstí k tomu se nikdy nenakazil ničím horším než jediným záchvatem horečky dengue, což bylo dost zlé, ale ne na umření. Vždycky sám sebe považoval za něco odlišného, možná se cítil i trochu nadřazeně, ale současně oplýval soucitem. Sebeklam vzdělaného a intelektuálně izolovaného pitomce.

Teď už tomu rozuměl lépe. Tady rozkazoval dav. Když dav nic nepochopí, nezáleží na ničem, co vykonal on nebo Augustin nebo celá Pracovní skupina. A tenhle dav očividně nechápal vůbec nic. Hlasy, které k němu doléhaly, vyjadřovaly pobouření vládou, která dopustí vraždění nevinů, obžalobu 'genocidy příštího rána'.

Už dřív uvažoval o tom, že zavolá Kaye Langové, aby se pokusil znovu získat klid a smysl pro rovnováhu, ale neudělal to. Ta záležitost už byla za ním, ukončena.

Dicken sestoupil ze schodů, minul skupiny novinářů, kamery, shluky kancelářských zaměstnanců, mužů v modrých a hnědých oblecích s tmavými brýlemi a mikrofony v uchu. Příslušníci policie a vojáci Národní gardy měli za úkol zadržet dav před Kapitolem, ale nebránili jednotlivcům vmísit se mezi demonstranty.

Už zahlédl několik senátorů, jak v sevřených hloučkích scházejí dolů a vstupují do davu. Nejspíš cítili, že teď by neměli zůstat izolovaní a nadřazení. Patřili ke svým lidem. Na jedné straně je považoval za oportunisty, na druhé jim přiznával odvahu.

Dicken přešel zátaras a vmísil se mezi lidi. Byl nejvyšší čas tuhle horečku chytit a poznat její symptomy. Nahlédl hluboko do vlastního nitra a vůbec se mu nelíbilo, co tam našel. Radši se stát jedním z vojáků v první linii, součástí davu, vstřebat jeho slova a pachy a vrátit se nakažený, aby ho pak mohli zkoumat a pochopit, aby aspoň tak přinesl nějaký užitek.

Mohlo by to být něco jako obrácení. Konec bolesti z oddělení. A kdyby ho ten dav zabil, tak si to možná zasloužil za své dřívější nezáživné postávání stranou a za své chyby.

Mladší ženy v zástupu měly barevné masky. Všichni muži měli masky černé nebo bílé. Hodně lidí si natáhlo rukavice. Hodně mužů si obléklo přiléhavé blůzy s plynovými maskami, takzvané 'filtry', které podle prohlášení podnikavých obchodníků zaručeně chránily před 'd'áblovým virem'.

Lidé na této straně zástupu se smáli, na půl ucha poslouchali řečníka u nejbližšího pavilónu - bojovníka za lidská práva z Filadelfie, který hovořil zvucným, hlubokým hlasem a protahoval slova jako karamel. Řečník mluvil o vedení a odpovědnosti, o tom, co by vláda měla udělat, aby zastavila tento mor, i o možnosti, pouhé možnosti, že mor povstal z tajných útrob samotné vlády.

"Někteří vykřikují, že se zrodil v Africe, ale to my jsme nemocní, ne Afrika. Jiní zase křičí, že nás postihla d'áblova nákaza, že byla předpovězena, že jde o trest -"

Dicken se prodíral davem, až se ocitl na doslech méně fanatického televizního misionáře. Na jasně osvětleném pódiu stál mohutný, potící se muž s hranatou hlavou v těsném černém obleku. Tančil na svém pódiu a nabádal dav k modlitbám, k prosbám o radu a ke hlubokému pohledu do sebe.

Dicken si vzpomněl na svou babičku, která tyhle věci milovala. Pohnul se o kus dál.

Stmívalo se. Začínal vnímat rostoucí napětí v zástupu. Kdesi mimo doslech se něco přihodilo, něco bylo řečeno. Tma vyvolala změnu nálady. Všude po areálu se rozsvítila světla, která dav vykreslovala v křiklavě oranžových odstínech. Vzhlédl a spatřil vrtulníky, které se držely v bezpečné vzdálenosti a bzučely jako hmyz. Napadlo ho, jestli mají v úmyslu shazovat bombičky se slzným plynem nebo střílet, ale ořes nevzešel z vrtulníků, ani z vojáků nebo policie.

Impuls se přivilil jako vlna.

Prožil pocit hladového očekávání, vnímal jeho postupující příliv, doufal, že to, co tak rozbouřilo dav, odhalí něco i jemu. Ale ve skutečnosti nešlo vůbec o žádné nové zprávy. Spíš jako by je něco pohánělo, nejdřív jedním směrem, pak jiným, a on se posunoval v těsně sevřeném hloučku deset stop k severu, pak deset na jih, jako by byl polapen v jakési bizarní taneční krokové variaci.

Pud sebezáchovy Dickenovi radil, že je nejvyšší čas zahrnout svou osobní úzkost, vykašlat se na všechny ty psychologické hovadiny a vypadnout odtud. Jeden z řečníků v jeho blízkosti teď pronášel varování. Muž vedle něj, oblečený v ochranném obleku, zamumlal skrz filtr masky: "Teď už to není jedna nemoc. Bylo to ve zprávách. Už je tady další mor."

Žena středních let v květovaných šatech měla s sebou malou přenosnou televizi. Zvedla ji, aby všichni kolem ní viděli

v rámu obrazovky drobnou hlavičku, hovořící slaboučkým hláskem. Dicken neslyšel, co říkala.

Pomalou a ohleduplně se propracovával ke kraji zástupu, tak opatrně, jako by se brodil nitroglycerínem. Košili a lehké sako měl promočené potem. Pár pozorovatelů jako on, roztroušených v davu, už postřehlo změnu a v očích se jim zablesklo. Dav se dusil vlastním zmatkem. Noc byla hluboká a vlhká, hvězdy nebylo vidět a oranžové lampy, lemující areál se stany a pódii, dodávaly všemu nahořklé zbarvení.

Dicken se znovu octl blízko schodů Kapitolu, kde stále vyčkávalo dvacet či třicet lidí na barikádách, zhruba v místě, kde stál asi před hodinou. Jízdní policie, muži a ženy na krásných hnědých koních, kteří nyní v tom neskutečném světle nabyli sytější jantarového odstínu, se pohybovali tam a zpátky po obvodu zástupu. Byly jich tucty, mnohem víc, než kdy viděl pohromadě. Vojáci z Národní gardy se stáhli zpět a seřadili se, ale řada, kterou utvořili, nebyla příliš hustá. Ještě nebyli připraveni. Nečekali potíže; neměli helmy ani štíty.

Hlasy všude kolem něj, tlumené, šeptající - "Nemůžou..." "Děti mají..."

"Moje vnoučata budou..." "Příští generace..." "Kniha..." "Zastavit..."

Pak nastalo děsivé ticho. Dickena dělilo od kraje zástupu pět lidí. Dál ho nechtěli pustit. Tupé obličejy plné odporu, jakoby ovčí, s prázdnými očima. Strkající se ruce. Nevědomí. Vyděšení.

Nenáviděl je, nejraději by jim všem rozbil nosy. Uvědomil si, jak hloupě se zachoval. Nechtěl zůstat mezi ovci.

"Dovolíte?" Žádná reakce. Kolektivní rozhodnutí lůzy už bylo přijato; cítil jeho tep. Dav čekal, odhodlaný a současně duchem nepřítomný.

Na východě vzplanulo světlo a Dicken viděl, jak Washingtonův památník zalila bílá záře, jasnější než světlomety. Z temné, dusné oblohy zaduněl hrom. Na zástup dopadly kapky deště. Tváře se obrátily vzhůru.

Dychtivost davu teď vnímal i čichem. Něco se musí změnit. Všechny ovládal jediný zájem: něco se musí změnit.

Z deště se stal liják. Lidé zvedali ruce nad hlavy. Objevily se úsměvy. Tváře přijaly déšť a lidé se pod ním otáčeli jako pod sprchou. Jiní je odstrkovali a oni se přestávali točit a tvářili se ohromeně.

Dav se křečovitě zachvěl a zčistajasna ho vypudil ven, dostal se k barikádě a octl se tváří v tvář policistovi. "Ježíši," řekl policista, ucouvl o tři kroky, a dav vrazil do zátarasů. Jezdci se pokoušeli lidi zadržet, ale zapletli se mezi ně. Jakási žena zaječela. Dav se vzvedl a spolkl pěší i jízdní policisty, dřív než mohli zvednout obušky nebo vytáhnout pistole z pouzdra. Koně to vytlačilo až na schody, tam klopýtl, klesl do davu, jeho jezdec se z něj svalil, jedna bota se vymrštila do výšky.

Dicken zakřičel: "Personál!" a hnal se nahoru po schodech Kapitolu, mezi gardisty, kteří ho ignorovali. Trásl hlavou a chechtal se, celý šťastný, že je volný. Předpokládal, že teď teprve nastane ta pravá mela. Ale zástup už byl těsně za ním, stěží stačil znovu vystartovat nahoru, pryč od lidí, od osamocených výstřelů, od té mokré, roztažené, páchnoucí masy.

56 KAPITOLA

New York

Mitch zahlédl v ranním vydání Daily News na Penn Station titulky:

NEPOKOJE PŘED KAPITOLEM

Dav vzal útokem Senát Čtyři senátoři mrtvi. Tucty zabitých, tisíce raněných.

Tu noc strávil s Kaye jídlem při svíčkách a milováním. Velmi romantické, velmi vzdálené od skutečnosti. Rozloučili se teprve před hodinou; Kaye se chystala obléknout a pečlivě si vybírala barvy, připravovala se na těžký den.

Vzal si noviny a nasedl do vlaku. Sotva se usadil a otevřel noviny, vlak se rozjel a rychle nabral rychlost. Mitch přemítal, jestli je Kaye v bezpečí, jestli ty pouliční nepokoje vypukly spontánně nebo byly organizovány, a jestli z toho skutečně něco vyplyne.

Lid promluvil, nebo spíš zavrčel. Lidé už mají po krk chyb a nečinnosti Washingtonu. Prezident se sešel s bezpečnostními poradci, s veliteli vojska, s předsedy zvláštních výborů a s předsedou nejvyššího soudu. Mitchovi to všechno dávalo jediný smysl: jemný, postupný úvod k vyhlášení stanného práva.

Nechtělo se mu nikam jezdit. Nedokázal si představit, co by pro něj Merton mohl udělat nebo jak by to mohlo prospět Kaye; a neuměl si ani představit sám sebe, jak přednáší nějakým zabeđeným studentům svou 'vědu o kostech' a už nikdy si pořádně nekopne do země.

Odhodil složené noviny na sedadlo a zamířil uličkou mezi sedadly k veřejnému telefonnímu automatu na konci vagónu.

Vytočil Kayino číslo, ale už odešla, a volat jí do Americolu mu připadalo politicky nevhodné.

Zhluboka se nadechl, pokusil se uklidnit a vrátil se na své místo.

57 KAPITOLA

Baltimore

Dicken se setkal s Kaye v deset hodin v kavárně Americolu. Konference byla na programu v šest a k seznamu návštěvníků jich ještě hodně přibýlo: mezi nimi i viceprezident a prezidentův poradce pro vědu.

Dicken vypadal strašně. Celou noc nespál. "Teď je řada na mě, abych tady byl za potřeštěnce," řekl. "Myslím, že už je po diskusi. Jsme na dně, vypadli jsme z toho. Můžeme si ještě kapku zakřičet, ale nikdo nás nebude poslouchat."

"A co takhle věda?" zeptala se Kaye lítostivě. "Vždyť jste se po tom neštěstí s oparem tak usilovně snažil vrátit nás zpátky do řady."

"SHEVA mutuje." Dicken rytmicky poklepal rukou do stolu.

"Vždyť jsem vám to vysvětlovala." "Jen jste dokázala, že SHEVA mutovala už dávno. Je to jen lidský retrovirus, hodně starý, s pomalým, ale mazaným způsobem reprodukce." "Christophere..."

"Dostane se vám slyšení," řekl Dicken. Dopil svůj šálek kávy a vstal od stolu. "Nevysvětľujte to mně. Vysvětlete to jim."

Kaye na něj pohlédla rozhněvaně a překvapeně. "Co že jste po takové době najednou změnil názor?"

"Začal jsem pátráním po viru. Vaše studie a vůbec celá vaše práce naznačovala, že by se mohlo jednat o něco jiného. Všichni se můžeme dopustit omylu. Naše práce vyžaduje hledání důkazů, a když jsou dostatečně přesvědčivé, musíme se vzdát i názorů, které jsme si tajně hýčkali." Kaye se vedle něj vzpřímila a ukázala na něj prstem. "Tak a teď mi pěkně povězte, že jde jenom o vědu."

"Jistěže ne. Byl jsem na schodech Kapitolu, Kaye. Mohl jsem být jedním z těch chudáků, které zastřelili nebo ubili k smrti."

"O tom nemluví. Povězte mi, jestli jste Mitchovi od našeho setkání v San Diegu vůbec volal."

"Nevolal." "Proč ne?"

Dicken na ni upřel zrak. "Po věřejšku mi osobní záležitosti připadají nepodstatné, Kaye."

"Vážně?"

Dicken si založil ruce. "Nikdy bych nemohl představit člověka jako Mitch někomu jako je Augustin a doufat, že u něj s naším případem úspěju. Mitch měl určité zajímavé informace, ale ty pouze dokazují, že SHEVA je s námi už opravdu hodně dlouho."

"Věřil nám oběma."

"Myslím, že víc věřil vám," řekl Dicken, uhýbaje očima.

"A to ovlivnilo váš úsudek?"

Dicken náhle vzplanul. "Nebo je ovlivněn ten váš? Já ani nemůžu jít na záchod, aniž bych oznámil, jak dlouho tam budu. Zato vy, vy jste si Mitche pozvala do bytu."

Kaye k němu přistoupila blíž: "Augustin vám řekl, že jsem spala s Mitchem?"

Dicken se nedal, jemně ji odstrčil a udělal krok stranou. "Nenávidím to stejně jako kdokoli jiný, ale takhle to musí být."

"Podle koho? Podle Augustina?"

"Augustin už se taky spálil. Jsme v těžké krizi. Ztraceně, Kaye, vždyť už je to každému jasné."

"Nikdy jsem netvrdila, že jsem svatá, Christopher! Věřila jsem, že mě neopustíte, když už jste mě do toho dostal."

Dicken sklonil hlavu a bloudil pohledem ze strany na stranu, trápení a hněv ho trhaly na kusy. "Myslel jsem, že bychom mohli být partnery."

"Jaký druh partnerského vztahu jste si představoval, Christophere?"

"Něco jako... oporu. Společníka na stejné intelektuální úrovni."

"Něco jako milenkou?"

Dickenova tvář měla na okamžik výraz malého chlapce, který se právě dověděl zdrcující zprávu. Pohlédl na Kaye s touhou i smutkem současně. Sotva stál na nohou, jak strašně byl unaven.

Kaye se odtáhla a znovu zvážila své chování. Neudělala nic, čím by ho k sobě lákala. Nikdy se nepovažovala za nějakou krásku, jejíž půvaby jsou pro muže neodolatelné. Nedokázala pochopit hloubku jeho citů.

"Nikdy jste mi neřekl, že cítíte víc než zvědavost," řekla.

"Nikdy nejsem dost rychlý a nikdy neříkám, co si myslím. Nemám vám za zlé, že jste si ničeho nevšimla."

"Ale dotklo se vás, že jsem si vybrala Mitche."

"Nepopírám, že to bolí. Ale můj úsudek to nijak neovlivnilo."

Kaye obešla stůl, vrtíc hlavou. "Co ještě můžeme zachránit?"

"Můžete předložit své důkazy. Já jen nevěřím, že dokážete někoho přesvědčit." Otočil se a vyšel z kavárny.

Kaye na vozíku dopravila podnos a nádoby ke kuchyňskému dopravnímu pásu. Mrkla na hodinky. Nutně si potřebovala s někým lidsky promluvit, hezky zblízka; potřebovala navštívit Luellu Hamiltonovou. Do areálu NIH a zpátky se to dalo stihnout ještě před konferencí.

Zavolala si ze stanoviště ochranky na patře vůz. .

58 KAPITOLA

Beresford, New York

Mitch vystoupil z vlaku pod bílou plátěnou střechu, napjatou nad starodávnou železniční stanicí městečka Beresfordu. Zaclonil si oči před ranním sluncem a zahleděl se na květináč se žlutými narcisy vedle jasně červené popelnice. Byl jediný, kdo na této stanici vystupoval.

Vzduch byl cítit rozpáleným tukem, dlažbou a čerstvě posekanou trávou. Rozhlédl se, jestli na něj někdo čeká.

Předpokládal, že to bude Merton. Městečko, které viděl za kolejíštěm, se skládalo prakticky jen z řady obchodů a parkoviště pro nákladáky a dalo se k němu dojít přes most pro pěší.

Na parkovišti zastavil černý lexus a Mitch uviděl, jak z něj vystupuje rudovlasý muž, dívá se skrz drátěný plot, ohrazující stanici, a mává.

"Jmenuje se William Daney. Patří mu většina Beresfordu -tedy patří jeho rodině, přesněji řečeno. Asi deset minut jízdy odtud mají sídlo, které se vyrovná Buckinghamskému paláci. Já byl natolik naivní, že jsem zapomněl, jak královsky se umějí Američané zařít - jak podivnými způsoby utrácí staré peníze."

Mitch pozorně naslouchal, zatímco ho novinář vezl po dvouprouté silnici mezi nádhernými stromy, většinou javory a duby, s novými listy tak jasně zelenými, že si člověk připadal jako ve filmu. Slunce vrhalo na cestu zlaté odlesky. Celých pět minut nepotkali žádné jiné auto.

"Daney býval jachtař. Utratil milióny za stavbu a zdokonalování té nejkrásnější lodi, pak prohrál pár závodů. To už bylo před více než dvaceti lety. Potom objevil antropologii. Potíž vězí v tom, že nesnáší hlinu. Miluje vodu, nenávidí hlinu, nechce se mu kopat. Hrozně rád v Americe řídím, ale tady je to skoro jako v Anglii. Dokonce bych se mohl -" Merton na chvíli přešel přes střední čáru do levého pruhu - "řít svými instinkty." Rychle se vrátil na správnou stranu, usmál se na Mitche. "To s těmi nepokoji je

dost špatné. V Anglii ještě vládne relativní klid, ale čekám, že se každou chvíli vymění vláda. Náš drahý ministerský předseda se pořád ještě nechytá. Myslí si, že jeho nejhorší problém je přechod na euro. Nesnáší gynekologický aspekt celé téhle zmatené záležitosti. Jak se má pan Dicken? A paní Langová?"

"Jsou v pořádku." Mitch se nechtěl příliš rozprávět, dokud neměl ponětí, do čeho se ho Merton pokouší zatáhnout. Docela si Mertona oblíbil, připadal mu zajímavý, ale ani trochu mu nedůvěřoval. Vůbec se mu nezamlouvalo, že ten člověk patrně ví kdek o jeho soukromém životě.

Sídlo Daneyů stálo na konci příjezdové cesty z červených cihel. Byl to třípatrový dům ve tvaru L ze šedého kamene, obklopený krásně upravenými trávníky, dokonalými jako na golfovém hřišti. Několik zahradníků zastříhovalo živé ploty a starší žena v jezdeckých kalhotách a širokém otřhaném slamáku na ně zamávala, když ji míjeli. "Paní Daneyová, matka našeho hostitele," řekl Merton a zamával jí z okénka. "Bydlí v domku pro hospodyně. Milá stará dáma. Do pokojů svého syna moc nechodí."

Merton zaparkoval před schody honosného domu, které vedly ke vchodu s obrovskými litacími dveřmi.

"Teď už jsme tu všichni," řekl. "Vy, já, Daney a Herr Professor Friedrich Brock, dříve z Innsbrucké univerzity. "Brock?"

"Ano," usmál se Merton. "Prý jste se už setkali."

"To ano," přisvědčil Mitch. "Jednou."

Uvnitř Daneyova sídla panovalo šero, obrovitá hala byla obložena tmavým dřevem. Střešním oknem dopadaly na věkem potmělou podlahu z vápence tři rovnoběžné sluneční paprsky a přetínaly velký hedvábný čínský koberec, z jehož středu se zvedal kulatý stůl pokrytý polokoulí květin. Těsně u stolu stál ve stínu nějaký muž.

"Willame, tohle je Mitch Rafelson," řekl Merton, vzal Mitche za loket a vedl ho dopředu.

Muž ve stínu napřáhl ruku do jednoho ze slunečních pruhů, na pevných, silných prstech zazářily tři zlaté prsteny. Mitch mu rukou energicky potřásl. Daneymu bylo něco málo přes padesát, byl opálený, žlutobílé vlasy mu ustupovaly z wagnerovského čela. Měl malé, dokonalé rty, pohotový úsměv, tmavě hnědé oči a dětsky hladké tváře. Ramena mu rozšiřovalo šedé sako s vycpávkami, ale jeho paže se zdály svalnaté.

"Jsem poctěn, že vás poznávám, pane," řekl Daney. "Víte, byl bych je od vašich přátel koupil, kdyby mi je nabídli. A pak bych je vrátil do Innsbrucku. Už jsem to povídal panu profesorovi a on mi to schválil."

Mitch se ze zdvořilosti usmál. Takže sem přijel navštívit Brocka.

"Ve skutečnosti William nevlastní žádné lidské pozůstatky," poznamenal Merton.

"Spokojím se s duplikáty, odlitky, sochami," řekl Daney. "Nejsem vědec, je to jen můj koníček, ale doufám, že minulosti projevují úctu, když se jí snažím porozumět."

"Račte do Síně lidstva," vyzval je Merton s rozmáchlým gestem ruky. Daney hrdě pohodil hlavou a ujal se vedení.

Síň se nacházela v bývalém tanečním sále ve východním křídle sídla. Mitch dosud nic podobného neviděl, leda v muzeu. Tucty vitrín rozestavených v řadách, mezi nimi uličky pokryté koberci, a každá z vitrín obsahovala odlitek nebo kopii některého významného antropologického nálezu. Australopithecus afarensis a robustus; Homo habilis a erectus. Mitch napočítal šestnáct různých koster neandrtálců, všechny dokonale profesionálně sestavené; u šesti z nich navíc voskové rekonstrukce, jak příslušný jedinec vypadal zaživa. Nikdo se tu nesnažil vyhnout mravnímu pohoršení: všechny modely byly nahé a bez vlasů; žádné spekulace ohledně oděvu a účesů.

Velegantním a uctivě tlumeným osvětlením tady stály celé řady holých lidoopů, a jak mezi nimi Mitch procházel, sochy na něj zíraly prázdnými očima.

"Neuvěřitelné," vyhrkl proti své vůli. "Proč jsem o vás nikdy neslyšel, pane Daney?"

"Stýkám se všehovšudy s několika lidmi. S rodinou Leakeyových, s Bjornem Kurténem a ještě pár dalšími. To jsou moji blízcí přátelé. Jsem podivín, já vím, ale nerad se tím chlubím."

"Octl jste se mezi vyvolenými," řekl Merton Mitchovi.

"Profesor Brock je v knihovně." Daney jim ukázal cestu. Mitch by byl s chutí strávil v Síní mnohem delší dobu.

Voskové sochy byly skvělé a kopie vzorků prvotřídní, prakticky nerozlišitelné od originálů.

"Ne, už jsem tady. Nemohl jsem se dočkat." Brock se vynořil mezi vitrínami a přistoupil k nim. "Připadá mi, jako bych vás dobře znal, doktore Rafelsone. A máme společné známé, ne?"

Mitch si s Brockem za Daneyova spokojeně rozzářeného dohledu potřásl rukou. Společně došli do knihovny, přilehlé k

Síni, zařízené ve stylu edwardiánské elegance, se třemi patry nad sebou, lemovanými zábradlím, a se dvěma spojovacími můstky z tepaného železa. Po stranách ohromného, vysokého okna, obráceného k severu, visely obrovské obrazy Yosemitekého národního parku a Alp.

Usadili se kolem rozlehlého, nízkého kulatého stolu uprostřed místnosti. "Moje první otázka zní," začal Brock, "zdá se vám o nich, doktore Rafelsone? Protože mně ano, a dost často."

Kávu dovezla do knihovny statná mladá žena v černém kostýmu a Daney ji servíroval sám. Nalil ji všem do porcelánových šálků Flora Danica. Botanické vzory této série ukazovaly mikroskopické rostliny Dánska, jak je vyobrazil umělec devatenáctého století. Mitch prozkoumal svůj podšálek, ozdobený třemi nádherně vyvedenými exempláři Dinoflagellata, a uvažoval, co by asi dělal mít tolik peněz, kolik by jen dokázal utratit.

"Já osobně těm snům nevěřím," pokračoval Brock v hovoru. "Ale tihle lidé mi nějak nejdou z hlavy."

Mitch si změřil pohledem své společníky. Vůbec si nebyl jist, co se od něj čeká. Připadalo mu dost pravděpodobné, že by se spojení s Daneyem, Brockem a Mertonem mohlo nějak obrátit v jeho neprospěch. Možná byl prostě v téhle aréně poražen víckrát, než dokázal snést.

Merton vycítil jeho stísněnost. "Toto setkání je zcela soukromé a zůstane naším tajemstvím," řekl. "Nemám v úmyslu psát o ničem z toho, co zde bude řečeno."

"Na mou žádost," zdůraznil Daney a významně zvedl obočí.

"Původně jsem vám chtěl říct, abyste se snažil o přesnost úsudku, úsudku, který jste projevil tím, že jste Vyhledal jisté lidi a dověděl se jisté věci o našich výzkumech," obrátil se Brock na Mertona. "Ale právě jsem byl uvolněn ze svého postavení při výzkumu alpských mumii, takže v té záležitosti už za nic nezodpovídám. Spory v té věci už přerostly do osobních útoků, více než jen trochu nebezpečných pro kariéry všech zúčastněných."

"Profesor Brock se domnívá, že mumie představují první jasný důkaz vzniku lidských druhů," řekl Merton doufaje, že tím postrčí rozhovor dál.

"Vzniku poddruhů, přesněji řečeno," pravil Brock. "Ale naše představy o druhu se v posledních desetiletích dost uvolnily, ne? Přítomnost SHEVA v jejich tkáních vyvolává všelijaké domněnky; že?"

Daney se ve svém křesle naklonil dopředu, tváře a čelo mu zrůžověly vzrušením z rozhovoru.

Mitch se rozhodl, že mezi takovými spolucestujícími nevydrží mlčet. "Našli jsme i jiné případy," poznamenal.

"Ano, už jsem něco slyšel od Olivera a Marie Konigové z Washingtonovy univerzity."

"Ve skutečnosti jsem ty věci neobjevil já, ale lidé, na které jsem se obrátil. Já sám jsem byl mírně řečeno neúspěšný.

Všechny moje činy skončily kompromisem."

Brock se na to zatvářil odmítavě. "Když jsem volal do vašeho bytu v Innsbrucku, už jsem vám odpustil všechna pochybení. Bylo to pochopitelné a váš příběh zněl pravdivě."

"Díky," řekl Mitch a zjistil, že je upřímně dojat.

"Omlouvám se, že jsem se tehdy nepředstavil, ale to snad chápete."

"Chápu," přikývl Mitch.

"Povězte mi, co se teď bude dít," ozval se Daney. "Chystají se zveřejnit výsledky svého výzkumu mumii?"

"Ano, chystají," odpověděl Brock. "Prohlásí, že došlo ke kontaminaci a že mumie ve skutečnosti nevykazují žádné přibuzenství. Neandrtálci dostanou nálepku Homo sapiens alpinensis, dítě pošlou do Itálie k dalšímu zkoumání dalšími odborníky."

"To je směšné," prohlásil Mitch.

"Ano. Nemohou v té frašce pokračovat navěky, ale tohle vítězství konzervativců, těch opravdu skalních, pár let vydrží. A ti budou poskytovat informace v odměřených dávkách a pouze těm, u nichž mají jistotu, že ten jejich člen nerozhoupou, že s nimi budou ve všem souhlasit, podobně jako fanatičtí učenci obhajovali svitky od Mrtvého moře. Doufají, že se jim podaří udržet si své postavení, aniž by museli čelit revolučním objevům, které by otřáslly jejich stanoviskem."

"Neuvěřitelné," řekl Daney.

"Ne, jenom lidské, a my všichni se přece zabýváme studiem lidí, ne? Cožpak tu ženu nezranil někdo, kdo si nepřál, aby se její dítě narodilo?"

"To ale nevíme jistě," namítl Mitch.

"Ovšem," přisvědčil Brock. "Vyhrazuju si své vlastní pole iracionálních domněnek, už jen proto, abych se hájil před fanatiky. Není to náhodou ten úsek děje, o němž se vám zdá, ať už v té či oné formě, jako by byl vepsán přímo do naší krve?"

Mitch přikývl.

"Možná se jedná o prvotní hříchy našeho druhu. Naši neandrtálští předkové se snažili zastavit pokrok, udržet si své jedinečné postavení... Tím, že zabíjeli nové děti. Ty, z nichž jsme vzešli právě my. A my teď děláme totéž, nezdá se vám?"

Daney potřásl hlavou a tiše zavrčel. Mitch ho se zájmem pozoroval, pak se obrátil k Brockovi. "Určitě jste zkoumal výsledky analýzy DNA," řekl. "Musí být dostupné, aby mohly být podrobeny kritice."

Brock sáhl dolů vedle své židle a zvedl aktovku. Významně na ni poklepal. "Tady mám všechny materiály na DVD--ROM. Rozsáhlé grafické soubory, údaje sestavené do tabulek, výsledky z různých laboratoří po celém světě. S Oliverem se to chystáme zpřístupnit na webu, veřejně tu kamufláž oznámit a nestarat se, komu šlápneme na kuří oko."

"Především bychom ale chtěli, aby se o celé té záležitosti dověděla široká veřejnost, co nejširší veřejnost, aby všichni pochopili její význam," vmísil se Merton. "Chtěli bychom předložit nezvratný důkaz, že nám zase klepe na dveře evoluce."

Mitch si skousl ret a zamyslel se nad tím. "Už jste mluvili s Christopherem Dickenem?"

"Odpověděl mi, že nám nemůže pomoci," řekl Merton.

To Mitchem otřásl. "Když jsem s ním mluvil naposled, zdál se mi nadšený, skoro až moc hr."

"Změnil názor," pravil Merton. "Potřebujeme přibrat paní Langovou. Možná bych dokázal přesvědčit pár lidí z Washingtonské univerzity, určitě doktorku Konigovou a doktora Packera, popřípadě někoho z oboru evoluční biologie."

Daney nadšeně přikývl.

Merton se obrátil k Mitchovi, stiskl rty a odkašlal si. "Zdá se, že s námi nesouhlasíte?"

"Nemůžeme se do toho pustit jako studenti v diskusním kroužku."

"Měl jsem vás za chlapíka, který je zvyklý se rvát," ušklíbl se Merton.

"Omyl," řekl Mitch. "Rád bych měl všechno bez zádrhelů a podle předpisů. To jenom život se pořád chce prát."

Daney se zazubil. "Hezky řečeno. Já osobně se chystám začít od samého začátku."

"Jak to myslíte?" zeptal se Merton.

"Je to úžasná příležitost. Rád bych našel ochotnou ženu a přivedl jednoho z těch nových lidí do vlastní rodiny."

Merton, Brock ani Mitch nějakou chvíli nebyli s to najít vhodnou odpověď.

"Zajímavá myšlenka," ozval se nakonec Merton velmi tiše a vrhl rychlý pohled na Mitche, zvedaje obočí.

"Když ale kolem té záležitosti uděláme dusno, mohli bychom si zavřít víc dveří, než jich otevřeme," připustil Brock.

"Mitchi," začal zaraženě Merton, "povězte nám, jak bychom tedy měli postupovat... víc podle pravidel?"

"Dát dohromady skupinu skutečných odborníků," spustil Mitch, pak se nad tím chvíli zamyslel. "Packer a Marie Konigové, to by byl dobrý začátek. Pak bychom se pokusili naverbovat některé z jejich kolegů a známých - genetiky a molekulární biologie z Washingtonovy univerzity, z NIH a půltuctu dalších univerzit nebo výzkumných středisek. Vy, Oliveri, možná víte, jaké lidi mám na mysli, možná že líp než já."

"Ty pokrokovější z evolučních biologů," řekl Merton a vzápětí se zamračil, jako by šlo o protimluv. "Právě teď jde prakticky o pár molekulárních biologů a pár vybraných paleontologů jako Jay Niles."

"Já znám jenom ty konzervativní," pravil Brock. "V Innsbrucku jsem chodil na kafe se špatnou partou."

"Musíme všechno postavit na vědeckém základě," zdůraznil Mitch. "Musíme mít za sebou dostatečný počet uznávaných vědců."

"To zabere celé týdny, možná měsíce," namítl Merton. "Každý se stará o vlastní kariéru."

"Co když začneme financovat výzkum v soukromém sektoru?" navrhl Daney.

"Tady by nám mohl hodně pomoci pan Daney," Merton pohlédl zpod rozcuchaného rezavého obočí na hostitele.

"Máte dostatečné zdroje na uspořádání prvotřídní konference, a to je právě to, co potřebujeme. Čelit veřejným prohlášením Pracovní skupiny."

Daney posmutněl. "Kolik by to stálo? Stovky tisíc, milióny?"

"Spíš to první, aspoň myslím," odpověděl Merton a uchechtl se.

Daney jim věnoval ztrápený pohled. "Tolik peněz, a já o ně budu muset říct matce," řekl.

59 KAPITOLA

Národní ústav zdraví, Bethesda

"Pustila jsem ji," řekla doktorka Liptonová, usazená za svým stolem. "Všechny jsem je propustila. Vedoucí našeho klinického výzkumu usoudil, že už máme dostatek informací, abychom mohli našim pacientkám poskytovat patřičná doporučení, a ukončil experiment."

Kaye na ni ohromeně zírala. "Vy jste je prostě... nechali odejít z kliniky? Domů?"

Doktorka Liptonová přikývla, na bradě se jí udělal mělký důlek. "Já to nerozhodla, Kaye. Ale nemohla jsem než souhlasit. Překročili jsme hranice etiky."

"A když budou doma potřebovat pomoc?"

Liptonová se zahleděla dolů na desku stolu. "Vysvětlili jsme jim, že by se jim dosti pravděpodobně mohly narodit děti s těžkými defekty a že by možná nepřežily. Předali jsme je do ambulantní péče jejich nejbližší nemocnice. Zaplatíme jejich výdaje, i kdyby nastaly komplikace. Zvlášť pokud dojde ke komplikacím. Už překročily období, kdy lze účinně vyvolat potrat."

"Berou RU-486?"

"Je to jejich volba."

"Tohle není politika, Denise."

"Já vím. Šest z těch žen požádalo o tablety. Je to pro ně šance. Chtějí potrat. Za takových okolností nemůžeme pokračovat dál."

"Řekli jste jim -"

"Kaye, naše směrnice jsou naprosto jasné. Pokud usoudíme, že by dítě mohlo ohrozit zdraví matky, poskytneme jim možnost těhotenství ukončit. Já osobně podporuji jejich svobodnou volbu."

"Ovšem, Denise, jenomže..." Kaye se rozhledla po známé pracovně, po stěnách s tabulkami a obrázky plodů v různých stadiích vývoje. "Já tomu nemůžu uvěřit."

"Augustin nás požádal, abychom se snažili pozdržet rozdávání RU-486, dokud nebude jasné stanoven nejvhodnější postup. Ale tady dává příkazy vedoucí klinického výzkumu."

"Tak dobře," řekla Kaye. "Která z nich nepožádala o ten lék?"

"Luella Hamiltonová," odpověděla Liptonová. "Odnese si ho s sebou, slíbila, že bude chodit pravidelně na kontroly k pediatrovi, ale nevzala si ho pod náš dohled."

"Takže je po všem?"

"My už jsme to nechali plavat," pravila Liptonová měkce. "Neměli jsme na vybranou. Eticky i politicky, ať bychom udělali cokoli, bylo by to špatně. Vybrali jsme si etické řešení a podporu pro naše pacientky. Ovšem kdyby se o tom rozhodovalo dnes... Dostali jsme od tajemníka HHS nové instrukce. Žádné doporučování potratu, žádné rozdávání RU-486. Z téhle záležitosti jsme vyklouzli o prsa."

"Nemám adresu ani telefon Luelly Hamiltonové," řekla Kaye.

"A ode mě ji nedostanete. Má právo na soukromí." Doktorka Liptonová na ni upřela pohled. "Nesnažte se obejít systém, Kaye."

"Já myslím, že mě ten systém už brzo sám vykopne," pravila Kaye. "Díky, Denise."

60 KAPITOLA

New York

Mitch klesl na sedadlo ve vlaku do Albany a octl se uprostřed zatuchlého pachu cestujících, tkanin vyhrátých sluncem, dezinfekce a umělé hmoty. Připadalo mu, že právě opustil nějaký kraj divů. Daneyho nadšené odhodlání přivést jednoho z "nových lidí" do své rodiny ho současně fascinovalo a děsilo. Lidská rasa si zvykla tolik spoléhat na svůj mozek a naučila se natolik ovládat vlastní biologii, že tato neočekávaná a pradávná forma rozmnožování, vytvoření nové odrůdy uvnitř druhu, mohla být potlačena v zárodku nebo zapojena do nějaké hry. Zíral z okna na městečka, lesy z mladých stromů, větší města s šedými prostory, které zabírala skladiště, na nudné, špinavé a produktivní továrny.

61 KAPITOLA

Ústředí Americolu, Baltimore

Kaye posbírala materiály, které si nechala prostřednictvím knihovny stáhnout z Medline, dvacet kopií od každého článku, všechny úhledně složené. Potřásla hlavou a ve výťahu jeden svazek zběžně prolistovala.

Trvalo dalších pět minut, než prošla bezpečnostní prohlídkou v desátém patře. Agenti mávali svými hůlkami, prověřovali její doklady, kontrolovali ji detekčním zařízením ruce a kabelku. Nakonec šéf viceprezidentovy tajné služby požádal, ať z jídelny pro vedoucí pracovníky pošlou někoho, kdo se za ni zaručí. Objevil se Dicken, řekl, že ji zná, a vstoupili do jídelny patnáct minut po začátku schůzky.

"Máte zpoždění," zašeptal Dicken. "Zdržela jsem se v dopravní zácpě. Věděl jste, že už skonali klinickou studii?" Dicken přikývl. "Teď kolem sebe tancují a snaží se zbavit všech závazků. Nikdo nechce být z něčeho obviněn."

Kaye spatřila v čele stolu viceprezidenta, vedle něj vědeckého poradce. V místnosti se nacházeli nejméně čtyři agenti tajné služby, takže byla ráda, že Benson zůstal venku.

Na stole v zadní části místnosti zahlédla nealkoholické nápoje, ovoce, krekry, sýry a zeleninu, ale nikdo z přítomných nejedl. Viceprezident držel v ruce plechovku s pepsikolou.

Dicken zavedl Kaye ke skládací židli po levé straně. Frank Shawbeck právě končil se svou zprávou o výsledcích výzkumu, prováděného NIH.

"Trvalo to jen pět minut," šeptl jí Dicken.

Shawbeck si na řečnickém pultu srovnal papíry, ustoupil a jeho místo zaujal Mark Augustin. Naklonil se nad pult. "Doktorka Langová už je přítomna," oznámil neutrálním tónem. "Předjeme k sociálním otázkám. Na území USA došlo ke dvanácti závažným případům pouličních nepokojů. Většinu vyvolalo naše prohlášení, že budeme volně vydávat RU-486. Zatím jsme tento záměr nerealizovali, ale pochopitelně jsme o této možnosti diskutovali."

"Tyto léky nejsou ilegální," prohlásila podrážděně Marge Crossová. Seděla po pravici viceprezidenta. "Pane viceprezidente, pozvala jsem na dnešní setkání vůdce senátní většiny, ale on odmítl. Nechci přebírat odpovědnost za -" "Prosím, Marge," přerušil ji Augustin. "Probereme všechny naše stesky, ale až za chvíli."

"Omlouvám se." Crossová se posadila a založila si ruce. Viceprezident se ohlédl přes rameno, zkontroloval si přítomné. Když mu padl zrak na Kaye, zatvářil se na okamžik ztřípeně, ale vzápětí se zase otočil dopředu.

"USA není jediná země, která čelí občanským nepokojům," pokračoval Augustin. "Spějeme ke společenské katastrofě obrovských rozměrů. Stručně řečeno, podstatná část veřejnosti nechápe, o co jde. Jejich chování podléhá instinktům, popřípadě se nechávají ovládat různými demagogy. Pat Robertson, budiž požehnán, už prosil Pánaboha, aby sežehl Washington D.C. nejžhavějším pekelným žářem, jestliže Pracovní skupina bude pokračovat v testování RU-486. A není sám. Existuje reálná možnost, že se veřejnost nakonec něčeho chytí, v podstatě čehokoli přijatelnějšího než pravda, a shromáždí se pod příslušnou zástavou. Pravděpodobně půjde o nějaký náboženský výklad, a veškerá věda se může jít bodnout."

"Amen," dodala Crossová. Mezi malým obecenstvem se převálily rozpačité vlnky smíchu. Viceprezident se nesmál.

"Tuto schůzku jsme naplánovali před třemi dny," pokračoval Augustin. "Včerejší a dnešní události dokazují, jak je pro nás důležité držet pohromadě."

Kaye si pomyslela, že by dokázala odhadnout, kam tohle všechno směřuje. Pátrala pohledem po Robertu Jacksonovi a objevila ho za Crossovou. Naklonil hlavu a oči mu na kratičký okamžik sklouzly doleva, takže se díval přímo na ni. Kaye cítila ve tváři horko.

"Teď mluví o mně," zašeptala Dickenovi.

"Nebudte tak namyšlená," varoval ji. "Dneska tady všichni budeme muset spolknout hořkou pilulku."

"Už jsme předložili výsledky našeho výzkumu RU-486 a dalšího preparátu, který byl předběžně, a velmi nekusně, nazván RU-Pentium," řekl Augustin. "Doktore Jacksone."

Jackson vstal. "Preklinické testy nevykazují žádnou účinnost našich vakcín ani ribozymových inhibitorů proti novým kmenům SHEVA, které zatím označujeme jako SHEVA-X. Těchto kmenů se pravděpodobně vyskytuje nejméně devět a každý z nich obsahuje ve svém obalu odlišné glykoproteiny. Nemůžeme zasáhnout messenger RNA pro LPC komplex v cytoplasmě, protože náš současný ribozym mutovanou formu nerozeznává. Stručně řečeno, s vakcínou jsme v koncích. Během příštích šesti měsíců pravděpodobně nebudeme schopni přijít s alternativním řešením."

Posadil se.

Augustin spojil prsty obou rukou do pohyblivého mnohoúhelníku. V místnosti nastalo dlouhé ticho, v němž se každý snažil vstřebat nové zprávy a jejich důsledky. "Doktor Phillips."

Gary Phillips, vědecký poradce viceprezidenta, vstal a zamířil k pultu. "Prezident mě pověřil vyslovením uznání. Vkládali jsme do výzkumu mnoho nadějí, ale žádný z národů, které se ho zúčastnily, nedokázal víc než NIH a Pracovní skupina CDC. Musíme si přiznat, že čelíme neobyčejně chytrému a proměnlivému protivníkovi, a musíme postupovat jednotně, abychom se vyhnuli projevům anarchie. Proto jsem pozorně naslouchal zprávám doktora Jacksona a Marka Augustina. Naše situace je velmi choulostivá, co se týče postoje veřejnosti, a mně bylo sděleno, že mezi členy Pracovní skupiny dochází k neshodám, hrozcím rozkol, zvláště mezi reprezentací Americolu."

"To není jen rozkol," ozval se Jackson kysele, "to je schizma."

"Doktoro Langová, byl jsem informován, že nesdílíte některé z názorů, prezentovaných doktorem Jacksonem a Markem Augustinem. Mohla byste nám laskavě objasnit vaše stanovisko, abychom ho mohli posoudit?"

Kaye zůstala pár vteřin sedět, strnulá zděšením, pak vstala a vypravila ze sebe: "Nemyslím, že by se mi v této místnosti dostalo spravedlivého posouzení. Jsem tady očividně jediná, kdo má názor odlišný od oficiálního prohlášení, které připravujete."

"Potřebujeme solidaritu, ale také musíme být spravedliví," řekl vědecký poradce. "Četl jsem vaše studie o HERV, paní Langová. Byla to originální a skvělá práce. Patrně by vám mohla vynést nominaci na Nobelovu cenu. Vaše názory si jistě zaslouží být vyslechnuty a my jsme připraveni je vyslechnout. Je mi líto, že nemáme víc času, a přál bych si, abychom ho měli."

Pokynul jí, aby vystoupila. Kaye došla k pultu, Phillips ustoupil stranou.

"Své názory jsem několikrát projevila v rozhovorech s doktorem Dickenem a jednou v rozhovoru s paní Crossovou a doktorem Jacksonem," začala Kaye. "Dnes ráno jsem sestavila do složky články, které můj názor podporují, některé z nich moje vlastní, a veškeré důkazy, které jsem našla ve studiích Projektu lidského genomu, v textech evoluční biologie, a dokonce paleontologie." Otevřela aktovku a podala hromádku složek Nilsonové, která je poslala dál. "Prozatím mi ještě chybí závěrečný pilíř, který moje teorie podepře," pokračovala Kaye a upila vody ze šálku, který jí podal Augustin. "Vědecké důkazy výzkumu mumii z Innsbrucku dosud nebyly zpřístupněny veřejnosti."

Jackson zakroutil očima.

"Mám jen předběžné zprávy z materiálů, které získal doktor Dicken v Turecku a Gruzii..."

Mluvila dvacet minut. Soustředila se na detaily a zejména na vlastní práci s pohyblivými elementy a HERV-DL3.

Popisem svého úspěšného pátrání po odlišných verzích LPC

téhož dne, kdy se od Jacksona dověděla, že byly zachyceny mutace SHEVA, dospěla k neurčitému závěru. "Jsem přesvědčena, že SHEVA-X je záloha nebo alternativní reakce na neúspěch původního laterálního přenosu v produkci životaschopných dětí. Těhotenství druhé fáze indukované SHEVA-X už nebude náchylné k postižení herpetickou infekcí. Vzejdou z něj zdravé a životaschopné děti. Nemám pro to žádný přímý důkaz; zatím se, pokud vím, ještě žádné takové dítě nenarodilo. Ale myslím, že se dočkáme brzy. Měli bychom být připraveni."

Kaye byla překvapena, že se jí podařilo promluvit tak souvisle, ale i tak si byla bolestně vědoma skutečnosti, že se jí nepodaří odvrátit nastupující přílivovou vlnu odporu. Augustin ji pozorně sledoval, dokonce se jí zdálo, že s jistým obdivem, a věnoval jí úsporný úsměv.

"Děkujeme, doktoro Langová," řekl Phillips. "Nějaké otázky?" Frank Shawbeck zvedl ruku. "Doktor Dicken s vašimi závěry souhlasí?"

Dicken vystoupil. "Po nějakou dobu jsem byl téhož názoru. Ale důkazy z posledních dnů mě přesvědčily, že jsem se mýlil."

"Jaké důkazy?" vykřikl Jackson. Augustin na něj varovně zahrozil, ale otázku mu dovolil.

"Domnívám se, že SHEVA mutuje způsobem obvyklým u patogenních organismů. Nic mě nepřesvědčí o tom, že se nechová jako lidský patogen."

"Není snad pravda, doktoro Langová, že některé formy HERV, o nichž se dlouho soudilo, že jsou neškodné, se sdružovaly s jistými druhy nádorů?" zeptal se Shawbeck.

"Ano, pane. Ale objevují se také v neinfekční formě v mnoha jiných tkáních, včetně placenty. Teprve v poslední době máme příležitost začít chápat, jak různé role mohou hrát endogenní retroviry."

"Nemáme ponětí, proč jsou přítomny v našem genomu, v našich tkáních, nebo snad ano, doktoro Langová?" zeptal se Augustin.

"Až dosud jsme neměli žádnou teorii, která by jejich přítomnost vysvětlovala."

"Jinou než tu, která se týká chorob, které vyvolávají?"

"V lidském těle se najde mnoho látek, které jsou pro něj nezbytné, a přitom se za určitých okolností podílejí na vzniku nemoci," odpověděla Kaye. "Onkogeny jsou nezbytné geny, které mohou vyvolávat zhoubné bujení."

Jackson zvedl ruku. "Rád bych tuto debatu z pozice evolučního biologa zarazil," prohlásil. "Přestože nejsem evoluční biolog, dokonce jsem žádného ani nehrál v televizi..."

Odměnil ho smích v publiku, s výjimkou Shawbecka a viceprezidenta, kteří zachovali kamenné tváře.

"...mám dojem, že už mě nebaví to paradigma, které do mě vtloukali ve škole a na univerzitě. Jde o to, že proces evoluce probíhá prostřednictvím náhodných mutací v genomu. Tyto mutace mění charakter proteinů či dalších komponent exprimovaných naší DNA, a obvykle jsou škodlivé a působí nemoc nebo smrt organismu. Ale jednou za čas, za změněných vnějších podmínek, mohou mutace vést k novým formám, které organismu poskytnou určitou výhodu. Nepletu se, doktorko Langová?"

"Tak zní paradigma," přisvědčila Kaye.

"Vy ovšem pravděpodobně naznačujete, že existuje jistý dosud neobjevený mechanismus, pomocí něhož se genom ujímá řízení vlastního vývoje, a že přitom nějakým způsobem dokáže odhadnout správný čas, kdy příslušnou změnu nastolit. Je to tak?"

"V podstatě ano," řekla Kaye. "Věřím, že náš genom je mnohem moudřejší než my. Trvalo nám desítky tisíc let, než jsme se aspoň přiblížili k naději na pochopení, jak

vlastně život funguje. Druhy na Zemi se vyvíjely po celé miliardy let, soutěžily a spolupracovaly. Naučily se, jak přežít v podmínkách, které si stěží dokážeme představit. I ti nejkonzervativnější biologové vědí, že různé druhy bakterií mohou spolupracovat a vzájemně se od sebe učit - a mnoha vědcům je dnes zřejmé, že různé druhy metazoi, rostlin a živočichů jako my, dělají přesně totéž, když hrají své role v daném ekosystému. Druhy na Zemi se naučily předvídat změny klimatu a s předstihem na ně reagovat, získat výhodu hned na začátku závodu, a já se domnívám, že v tomto případě náš genom reaguje na změněné společenské podmínky a stres, který vyvolávají."

Jackson předstíral, že se nad touto teorií zamýšlí, než se zeptal: "Kdybyste byla vedoucí diplomové práce a váš student by měl na této možnosti založit svou práci, doporučila byste mu toto téma?"

"Ne," odpověděla Kaye odměřeně. "Proč ne?" pokračoval Jackson.

"Není to právě běžně zastávané stanovisko. Evoluce nikdy nepatřila k oblastem, které by byly otevřeny novým myšlenkovým směrům. Jen pár odvážlivců se odhodlalo zpochybňovat poučky moderního darwinismu. Student by se do toho rozhodně neměl pouštět samostatně." "Takže Charles Darwin se mýlil a vy máte pravdu?" Kaye se obrátila k Augustinovi. "Povede tento výsledek pouze doktor Jackson?"

Augustin vystoupil dopředu. "Máte příležitost odpovědět svým oponentům, doktorko Langová."

Kaye se obrátila a zahleděla se na Jacksona a posluchače se zúženými očima. "Nemám v úmyslu zpochybňovat Charlese Darwina, kterého si nesmím vážit. Darwin by vám doporučil netesat své myšlenky do kamene, dokud jste neporozuměli všem zákonitostem. Dokonce ani neod-

mitám zásady moderního darwinismu; je jasné, že cokoli genom navrhne, musí projít testem přežití. Mutace je zdrojem nečekaných a někdy i užitečných novinek. Ale k vysvětlení všeho, co se děje v přírodě, potřebujeme něco víc.

Moderní syntéza byla vytvořena v době, kdy jsme teprve začínali získávat první poznatky o povaze DNA a pokládat základy moderní genetiky. Darwin by užasl nad tím, co všechno dnes víme, o plasmidech a výměně volné DNA, o opravách chyb v genomu, o sestřihu a přenosu sekvencí DNA pomocí transpozonů, o virech, skrytých v genomu, markerech a genové struktuře, o chování genetických fenoménů, z nichž mnohé nezapadají právě úhledně do rigidních interpretací moderní syntézy."

"Podporuje některý z uznávaných vědců vaše tvrzení, že genom je něco jako vědomá 'mysl', která je schopna posoudit životní prostředí a stanovit směr jeho vývoje?"

Kaye se zhluboka nadechla. "Zabralo by mi několik hodin, kdybych chtěla opravit a obšírněji rozvést toto tvrzení, jak vy ho podáváte, ale v podstatě zní odpověď ano. Bohužel nikdo z nich není přítomen."

"Jsou to vědci s nekontroverzními názory?"

"Jistěže ne," odpověděla Kaye. "Pohybujeme se v oblasti, kde neexistuje nic, co by nebylo sporné. Navíc se snažím vyhnout výrazu 'mysl', protože má osobní a náboženský význam, který se do tohoto kontextu nehodí. Používám výraz 'sít'; vnímající a přizpůsobující se síť, složená z jednotek, které mezi sebou soutěží a současně spolupracují."

"Domníváte se, že tato mysl či síť může být svým způsobem obdobou Boha?" vyjádřil se Jackson k jejímu překvapení bez samolibosti nebo pohrdání.

"Ne," řekla. "Naše vlastní mozky fungují na principu vnímavé a přizpůsobivé sítě, a přitom si nemyslím, že bychom byli bohové."

"Ale naše mozky vytvářejí mysl, ne?"

"Myslím, že to slovo by se dalo použít."

Jackson zvedl ruce jakoby ve zmatku. "Takže jsme obešli celý kruh a vrátili se zpátky. Nějaký druh myslí -snad s velkým M - rozhoduje o evoluci?"

"Tady hodně záleží na přízvuku a významu slov," začala Kaye pomalu, načež si uvědomila, že tuto otázku mohla klidně přejít mlčením.

"Byly tyto vaše teorie někdy ve větším měřítku publikovány a podrobeny kritice?"

"Ne," odpověděla Kaye. "Vyjádřila jsem některé jejich aspekty ve studiích, týkajících se HERV-DL3, které byly kritikou přezkoumány."

"Mnoho z vašich článků bylo různými časopisy odmítnuto, ne?"

"Ano," řekla Kaye.

"Například časopisem Cell?"

"Ano."

"Patří Virologie k nejuznávanějším časopisům v oboru?"

"Je to významný časopis," řekla Kaye. "Zveřejnil mnoho závažných prací."

Jackson to nechal být. "Neměl jsem čas přečíst si všechny materiály, které jste nám poskytla, za což se omlouvám," pokračoval a přitom vstal. "Myslíte si, podle svého nejlepšího svědomí, že by některý z autorů, jejichž práce jste zahrnula do svých materiálů, bezvýhradně souhlasil s vašimi vývody o metodách evoluce?"

"Ovšemže ne," odpověděla Kaye. "Tato oblast vědy se teprve vyvíjí."

"Nejenže se teprve vyvíjí, ona je přímo infantilní, není-liž pravda, doktorko Langová?"

"Ano, je to teprve dětství," odpálila Kaye zpátky. "Infantilními bych nazvala ty, kdo odmítají závažné důkazy."

Neodolala a pohlédla na Dickena. Vrátil jí pohled s lítostí, ale odhodlaně.

Augustin znovu vystoupil dopředu a zvedl ruku. "Mohli bychom takto pokračovat celé dny. Jsem si jist, že by to byla velmi zajímavá debata. My však musíme rozhodnout, zda by názory, které zastává doktorka Langová, mohly uškodit cílům Pracovní skupiny. Naším posláním je ochrana veřejného zdraví, nikoli diskuse o exkluzivních záležitostech vědy."

"To není moc poctivé, Marku," ozvala se Marge Crossová a vstala. "Kaye, nepřipadá vám tohle jako lynč?"

Kaye prudce vydechla, bylo to napůl uchichnutí, napůl povzdech, a pak s pohledem upřeným na zem přikývla.

"Přála bych si mít dost času," řekla Marge. "Dopřavdy. Jsou to fascinující názory a mnohé z nich sdílím, drahá, jenomže jsme beznadějně zabředli do bahna obchodu a politiky a musíme se držet toho, co může získat všeobecnou podporu a čemu veřejnost porozumí. Tady v této místnosti žádnou podporu nevidím a nemyslím si, že bychom měli čas na veřejnou debatu. Naneštěstí je naše věda řízena komisemi, doktore Augustine."

Augustinovi se tato charakteristika očividně nezamlouvala.

Kaye se podívala na viceprezidenta. Zíral na neotevřenou složku na svém klíně a nepochybně ho uvádělo do rozpaků, že uvízl v závodě, v němž neměl koně, kterého by si dokázal osedlat. Čekal, až tato debata skončí.

"Chápu, Marge." Kaye nedokázala zakrýt, že se jí chvěje hlas. "Díky, že jste mi objasnila situaci. Nevidím jinou možnost než odejít z Pracovní skupiny. Pro Americol tím patrně ztratím cenu, takže nabízím rezignaci i vám."

Augustin si vzal Dickena na chodbě po skončení schůzky stranou. Dicken se pokoušel dohonit Kaye, ale ta už byla daleko před ním v chodbě vedoucí k výtahu.

"Tahle záležitost nabrala obrat, který se mi zrovna moc nelíbí," řekl mu Augustin. "Neměl jsem v úmyslu vyštvať ji z Pracovní skupiny. Jenom jsem nechtěl, aby se svými názory vystoupila veřejně. Prokrista, Jackson nám mohl uškodit mnohem hůř -"

"Znám Kaye Langovou dost dobře," pravil Dicken. "Odešla navždy. Ano, je našťvaná, a já jsem za to zodpovědný právě tak jako Jackson."

"A co sakra můžete udělat, abyste dal věci do pořádku?" zeptal se Augustin.

Dicken setřásl jeho stisk. "Nada, Marku. Zmlknete a nechtějte po mně, abych to zkoušel."

Přistoupil k nim Shawbeck, tvářil se zachmuřeně. "Na dnešní večer se připravuje další pochod na Washington. Ženy, křesťané, černí, Hispánci. Už začali evakuovat Kapitol a Bílý dům."

"Ježíši," řekl Augustin. "O co se to vláda snaží? Zavřít celou zemi jako krám?"

"Prezident schválil obranu v plném rozsahu. Pravidelná armáda, k tomu Národní garda. Myslím, že starosta chce vyhlásit ve městě stav ohrožení. Viceprezidenta dnes večer dopraví letadlem do Los Angeles. Pánové, měli bychom odtud také vypadnout."

Dicken zaslechl, jak se Kaye hádá se svým osobním strážcem. Chvatně vykročil chodbou, aby zjistil, co se děje, ale ti dva už byli ve výtahu, a než doběhl, dveře kabiny se zavřely.

Kaye stála v hale v přízemí s rukama v bok a křičela z plných plic: "Nestojím o vaši ochranu! Už jsem vám povídala -" "Já nemám na vybranou, madam," prohlásil Benson, který zarytě jako býk trval na svém. "Máme nejvyšší pohotovost. Nemůžete se vrátit do bytu, dokud neseženeme další agenty, a to bude trvat nejméně hodinu."

Místní ochranka právě zamykala přední dveře a přesunovala zátarasy na místo. Kaye se otočila a spatřila zátarasy, zvědavce za skleněnými dveřmi. Přes hlavní dveře se pomalu spouštěly ocelové zábrany.

"Můžu si zavolat?"

"Teď ne, paní Langová," řekl Benson. "Víte, že bych se vám radši stokrát omluvil, jenže to není moje vina."

"Jistě, asi tak jako když jste prozradil Augustinovi, koho jsem si pozvala do bytu."

"Zeptali se vrátného, paní Langová, ne mě."

"Tak o co jde tentokrát? My versus oni? Chci být venku, mezi skutečnými lidmi, ne tady uvnitř -"

"Kdyby vás poznali, nechtěla byste tam být," řekl Benson.

"Karle, proboha, vždyť jsem dala výpověď!"

Agent zvedl ruce a energicky zavrtěl hlavou: na tom nesejde.

"Tak kam mám tedy jít?"

"Odvedeme vás spolu s ostatními vědci do společenské místnosti vedení."

"S Jacksonem?" Kaye se kousla do rtu, zvedla pohled ke stropu a roztřásla se bezmocným smíchem.

Newyorská státní univerzita, Albany

Mitch se díval z okénka taxíku na studenty, pochodující po třídě, lemované stromy. Z domů a úředních budov podél trasy průvodu proudili lidé. Tentokrát nenesli žádné transparenty, žádné cedule, ale všichni drželi levou ruku zvednutou vzhůru, s nataženými prsty a dlaní obrácenou dopředu.

Řidič, somálský přistěhovalec, sehnul hlavu a vykoul okénkem na pravé straně. "Co to znamená, ta zvednutá ruka?" "Nevím," odpověděl Mitch.

Průvod jim zahradil cestu ke křižovatce. Univerzitní areál ležel jen o pár bloků dál, ale Mitch pochyboval, že se tam ještě dnes dostanou.

"Je to strašidelné," řekl řidič a ohlédl se přes rameno na Mitche. "Oni chtějí, aby se něco udělalo, ne?"

"Nejspíš ano," kývl Mitch.

Řidič potřásl hlavou. "Před tenhle průvod se nedostaneme. Je to moc dlouhý průvod. Pane, vezmu vás zpátky na nádraží, tam budete v bezpečí."

"Ne," řekl Mitch. "Vysaďte mě tady."

Zaplatil řidiči a vykročil ke kraji chodníku. Taxík se otočil a odjel, právě včas, než ho zablokovala další přijíždějící auta. Mitch sevřel čelisti. Vnímал napětí kolem sebe, cítil jeho pach, ten sociální elektrický náboj v dlouhém zástupu mužů a žen, na začátku mladých, ale jak řada postupovala, stále starších a starších, lidí, vycházejících z domů a pochodujících se zdviženými levičkami.

Žádné zaťaté pěsti; jen ruce. Mitchovi to připadalo podstatné.

Pár yardů od něj zaparkovalo policejní auto. Dva policisté zůstali stát u jeho otevřených dveří a pozorovali průvod.

Kaye žertovala o nošení masky, tehdy toho dne, kdy se poprvé milovali. Milovali se jen několikrát a Mitchovi to teď připadalo tak strašně málo, až se mu sevřelo hrdlo.

Přemítal, kolik žen v tomhle průvodu je těhotných, kolik z nich dostalo pozitivní výsledky testů na přítomnost SHEVA a jaký to asi mělo vliv na jejich vztahy.

"Máte tušení, o co tady jde?" zeptal se ho policejní důstojník.

"Ne," odpověděl Mitch.

"Myslíte, že se to nějak ošklivě zvrtně?"

"Doufám, že ne," řekl Mitch.

"Nikdo nám o tom nic neřekl," zabručel důstojník a zalezl zpátky do hlídkového vozu. Auto začalo couvat, ale v cestě mu bránily ostatní vozy, takže se nemohlo vrátit. Mitch si pomyslel, že od posádky policejního vozu bylo moudré, že nezapnuli sirény.

Tento průvod se od nepokojů v San Diegu lišil. Zdejší lidé byli unavení, traumatizováni, téměř bez naděje. Mitch si přál, aby jim mohl říct, že jejich obavy jsou zbytečné, že je nečeká žádná katastrofa, žádný mor, ale už si sám nebyl jist, čemu věřit. Všechna víra ve vlastní pravdu se vytratila v přítomnosti tohoto mocného přílivu jediné emoce - strachu.

Nestál už o zaměstnání na newyorské univerzitě. Chtěl být s Kaye a chránit ji; chtěl jí pomáhat tohle všechno překonat, profesionálně i osobně, a také si přál, aby ona pomohla jemu.

V této době nebylo dobré zůstat sám. Celý svět trpěl bolestí.

63 KAPITOLA

Baltimore

Kaye otevřela dveře do bytu a pomalu vešla. Dvojím kopnutím přivřela těžké dveře, pak se o ně opřela oběma rukama, aby zaklaply. Upustila kabelku a aktovku na židli a zůstala chvíli stát, jako by se potřebovala zorientovat. Už osmadvacet hodin nespala. Venku bylo pozdní ráno.

Zamrkalo na ni světýlko na záznamníku. Vyzvedla si tři vzkazy. První od Judy Kushnerové, která ji žádala, ať zavolá zpátky. Druhý vzkaz byl od Mitche, který ji oznamoval své telefonní číslo v Albany. Třetí zprávu poslal opět Mitch.

"Dostal jsem se zpátky do Baltimoru, ale nebylo to jednoduché. Nepustili mě dovnitř do budovy, takže mi klíč od tebe nebyl k ničemu. Zkusil jsem Americol, ale na ústředně mi sdělili, že hovory zvenčí nepřepojují, nebo že snad nejsi nikde k zastížení, nebo čertvíco. Dělán si hrozné starosti. Tady venku to vypadá moc zle, Kaye. Zavolám zase za pár hodin, jestli už nejsi doma."

Kaye si utřela oči a polohlasně zaklela. Sotva stála na nohou. Připadalo jí, jako by byla ulepená od melasy a nesměla si ani očistit boty.

Americol obléhaly už devět hodin čtyři tisíce demonstrantů, kteří zastavili veškerou dopravu kolem budov. Policie se dostala dovnitř a podařilo se jí dav ještě víc rozbourit, rozdělit do menších, nekontrolovatelných skupin. Vzápětí začaly výtržnosti. Vzplanuly ohně, dav se pustil do převrácení aut. "Kam ti mám jenom zavolat, Mitchi?" zamumlala a zvedla telefon z dobíjecího stojánku. Právě listovala v telefonním seznamu a hledala číslo ubytovny YMCA, když jí telefon zazvonil v ruce.

Nešikovně si ho přidržela u ucha. "Haló?" "Tady Temný vetřelec. Jak se máš?" "Mitchi, proboha! Jsem v pořádku, jenom strašně unavená."

"Šel jsem celou cestu do města pěšky. Spálili část kongresového centra."

"Já vím. Kde jsi teď?"

"O jeden blok dál. Vidím váš dům a taky tu věž Pepto-Bismol."

Kaye se zasmála. "Bromo-Seltzer. Tenhle přípravek na trávení je modrý, ne růžový." Zhluboka se nadechla. "Už tě tady nechci. Chci říct, nechci být s tebou tady. Mitchi, asi vykládám nesmysly. Tolik tě potřebuju. Prosím tě, přijď. Chci si sbalit věci a vypadnout. Ještě tady mám osobního strážce, ale teď je dole v hale. Řeknu mu, ať tě pustí dovnitř."

"Ani jsem se nepokusil ucházet o práci na univerzitě," řekl Mitch.

"Já zase dala výpověď v Americolu a Pracovní skupině. Teď jsme na tom stejně."

"Oba jsme povaleči!?"

"Dva pobudové bez střechy nad hlavou a bez zjevného zdroje obživy. Až na tučné bankovní konto."

"Kam půjdeme?" zeptal se Mitch.

Kaye sáhla do kabelky a vytáhla dvě krabičky s testy na pozitivitu SHEVA. Vzala si je ze skladu Americolu v sedmém patře. "Co třeba Seattle? Máš tam byt, ne?"

"Mám."

"Skvěle. Chci tě, Mitchi. Odstěhujeme se do tvého mládeneckého bytu v Seattlu. Budeme tam spolu žít navěky."

"Tobě určitě přeskočilo. Už jdu za tebou."

Zavěsil a Kaye se samou úlevou rozesmála, pak začala vzlykat. Přitiskla si telefon ke tváři, uvědomila si, jak je to hloupé, a odložila ho. "Jsem opravdu rozrušená," řekla si a zamířila do kuchyně. Skopla z nohou boty, sundala ze stěny Parrishovu reprodukcii, která patřila její matce, položila ji na stůl v obýváku, přidala k ní ostatní obrázky, které byly její nebo náležely její rodině a její minulosti.

V kuchyni vytáhla z ledničky sklenici studené vody. "Kčertu s luxusem, kčertu s bezpečností. Do háje se slušností." Pokračovala ve vypočítávání seznamu věcí, které měly jít k čertu, až ho ukončila prohlášením: "Do háje s takovým pitomcem, jako jsem já."

Pak si vzpomněla, že by měla dát vědět Bensonovi, že za ní přijde Mitch.

64 KAPITOLA

Atlanta

Dicken mířil ke své staré kanceláři v suterénu Budovy 1 na Clifton Road 1600. Cestou se po hmatu probíral balíčkem nových dokumentů - speciální bezpečnostní průkaz s federální platností, čerstvě vytištěné instrukce, týkající se nově zavedených bezpečnostních předpisů, témata hovoru pro plánované schůzky na zbytek týdne.

Nemohl uvěřit, že to takhle dopadlo. Areál střežili vojáci Národní gardy, hlídky byly rozmístěny po obvodu i uvnitř; prozatím sice nedošlo k žádným násilným akcím, zaměřeným proti CDC, ale na ústředně dostávali denně nejméně deset telefonických výhrůžek.

Otevřel dveře pracovny, na okamžik zůstal stát na prahu a vychutnával chlad a ticho. Přál by si být v Lagosu nebo Tegucigalpě. V drsných podmínkách a na vzdálených místech se cítil mnohem víc doma; dokonce i Gruzie mu připadala trochu moc civilizovaná, a tudíž na jeho vkus poněkud nebezpečná.

Dával přednost virům před lidmi, kteří se vymkli kontrole.

Dicken odložil balíček na stůl. Chvilí si nemohl vybavit, co tady vlastně chce. Přišel sem pro něco, co měl přinést Augustinovi. Pak si vzpomněl: pitevní zprávy potratů první fáze ze Severní nemocnice. Augustin pracoval na záležitostech tak tajných, že o ní Dicken nic nevěděl, ale potřeboval kopie všech dokumentů v celé budově, které se týkaly HERV nebo SHEVA.

Vyhledal příslušné zprávy, chvíli zádumčivě postával a vzpomínal na rozhovor s Jane Salterovou před několika měsíci, o vriskání opic v těchto starých suterénních místnostech.

Podupával špičkou boty na podlahu v rytmu staré, morbidní dětské říkanky a mumlal si: "Brouci lezou dovnitř a brouci lezou ven, opičáci ječí a opice řvou jen..."

Teď už o tom nebylo pochyb. Christopher Dicken byl týmový hráč a jen doufal, že si zachová zdravý rozum a že přežije - když už ne vcelku, tak aspoň v několika ukázných kusech.

Sebral svůj balíček dokumentů a složky se zprávami a vyšel z kanceláře.

65 KAPITOLA

Baltimore 28. dubna

Kaye si hodila tašku s šatstvem na rameno. Mitch popadl dva kufry a zůstal stát ve dveřích, založených gumovým klínem. Do auta v garáži budovy už naložili tři krabice.

"Prý s nimi mám zůstat ve spojení," řekla Kaye a předvedla Mitchovi černý mobilní telefon. "Platí to Marge. A Augustin mě nabádal, ať neposkytuju žádné rozhovory. S tím dokážu žít. A co ty?"

"Mé rty jsou zapečetěny."

"Polibky?" strčila do něj Kaye bokem.

Benson je následoval dolů do garáže. S výrazem jasněho nesouhlasu sledoval, jak nakládají věci do Mitchova auta.

"Nelíbí se vám moje představa svobody?" zeptala se Kaye agenta potouchle a zaklapla kufr. Pěra vzadu v autě zasténala.

"Berete si všechno s sebou, madam," odvětil Benson s kamenným výrazem.
"Nesouhlasí s tím, v jaké ses octla společnosti," řekl Mitch.
"No," pravila Kaye, postavila se vedle Bensona a shrnula si vlasy dozadu z čela, "To bude tím, že má dobrý vkus."
Benson se usmál. "Děláte chybu, když odjíždíte bez ochrany."
"Možná," řekla Kaye. "Díky za vaši bdělost. Vyřídte ode mě dík i ostatním."
"Ano, madam," slíbil Benson. "Hodně štěstí."
Kaye ho objala a Benson se začervenal.
"Tak pojďme," vybidla Kaye Mitche.
Ohmatala rám dvířek buicka a jeho zaprášený modrý povrch, matný a opotřebovaný. Pak se zeptala, jak staré je to auto.
"Nevím," odpověděl Mitch. "Deset, patnáct let."
"Najdeme nějakého dealera," navrhla Kaye. "Koupím ti zbrusu nový landrover."
"Tím se všechno zkomplikuje." Mitch zvedl jedno obočí. "Radši bych, abychom byli co nejméně nápadní."
"Hrozně se mi líbí, jak děláš tohleto." Kaye dramaticky zvedla své mnohem méně působivé obočí. Mitch se zasmál.
"Kašlu na to," rozhodla se. "Pojedeme buickem. A budeme tábořit pod hvězdami."

66 KAPITOLA

Na cestě do Washingtonu, D.C.

Osobní tryskové letadlo vojenského letectva jemně zatočilo k východu. Augustin upíjel kolu a každou chvíli vyhlížel okénkem; cestování letadlem ho zjevně znervózňovalo. Dicken to o něm až dosud nevěděl; ještě nikdy spolu neletěli. "Mohli bychom náš případ postavit tak, že plody sekundárního SHEVA těhotenství budou v případě přežití přenašeči široké palety patogenních HERV," řekl Augustin.
"Kdo pro to poskytne důkazy?" zeptala se Jane Salterová. Tvář jí trochu zčervenala, ale pouze horkem, které v letadle panovalo před startem; tyhle vojenské hračky na ni nedělaly žádný zvláštní dojem.
"Nechal jsem své lidi z Pracovní skupiny shromažďovat výsledky pitev za poslední dva týdny, čistě na základě svého tušení. Víme, že se HERV může exprimovat za všech možných podmínek, ale až dosud jeho částice nikdy nebyly nakažlivé."
"Pořád ještě nevíme, k čemu ksakru slouží ty neinfekční, pokud tedy vůbec mají nějaký účel," řekla Salterová. Ostatní členové štábu, mladší a méně zkušení, tiše seděli na svých sedadlech a spokojili se nasloucháním.
"Jistě neslouží k ničemu dobrému." Augustin poklepal na opěrku sedadla. Těžce polkl a znovu vyhlédl z okna. "HERV pokračuje v produkci virových částic, které nejsou nakažlivé... SHEVA kóduje kompletní soupravu nástrojů, a jakmile s tím začne, máme pohromadě všechno potřebné pro sbalení viru a jeho únik z buňky. Shromáždil jsem šest vyjádření od uznávaných odborníků včetně Jacksona, že SHEVA může ostatní retroviry 'naučit', jak znovu získat schopnost šíření. Nejaktivnější budou u jedinců s rychle se dělicími buňkami, to znamená v SHEVA plodech. Možná budeme mít co do činění s chorobami, které jsme už milióny let neviděli."
"S chorobami, které už třeba ani nebudou napadat lidi," poznamenal Dicken.
"Ale můžeme na to spoléhat?" zeptal se Augustin. Dicken pokrčil rameny.
"Takže jaké připravujete doporučení?" ozvala se Salterová.
"Ve Washingtonu už platí zákaz vycházení a stanné právo bude vyhlášeno v momentě, kdy se někdo rozhodne rozbít jediné okno nebo převrátí auto. Žádné demonstrace, žádné ohnivé proslovy... Politikové špatně snášejí, když je někdo lynčuje. Nebude to trvat dlouho. Obyčejní lidé jsou jako stádo krav, a kovbojové už jsou nervózní z toho, jak se blíží bouřka."
"Nevhodné přirovnání, doktore Augustine," podotkla Salterová suše.
"Tak dobře, já ho ještě vypiluju," řekl Augustin. "Nejsem právě ve formě, když se nacházím ve výšce dvacet tisíc stop."
"Takže očekáváte, že zavládne stanné právo," pravil Dicken, "a že dokážeme izolovat všechny těhotné ženy a odebereme jim děti... kvůli testům?"
"Zní to strašlivě," připustil Augustin. "Většina plodů zemře, ne-li dokonce všechny. Ale pokud budou přežívat, myslím, že dokážeme zařídit jejich izolaci."
"Bavíme se o přilévání benzínu do ohně," poznamenal Dicken.
Augustin zamyšleně přisvědčil. "Lámal jsem si hlavu nad nějakým jiným řešením. Uvítám a zvážím každou navrženou možnost."
"Možná bychom právě teď neměli kalit vodu," navrhla Salterová.
"V této chvíli nemám v úmyslu vydávat prohlášení nebo začínat nějakou akci. Práce pokračuje."
"Raději bychom se měli držet při zemi," řekl Dicken.
"To máte zatraceně pravdu," prohlásil Augustin a zašklebil se. "Terra firma, to je ono. A čím dřív, tím lépe."

67 KAPITOLA

Odjezd z Baltimoru

"Každý si na něco stěžuje," poznamenal Mitch, když řídil auto po státní silnici 26 ven z města, vyhýbaje se hlavním silnicím. Příliš mnoho demonstrantů - řidiči nákladáků, motoristé, dokonce lidé na kolech, proklamující občanskou neposlušnost - zastavilo provoz na hlavních cestách. Museli čekat dvacet minut dole ve městě, než policie odstranila tuny odpadků, které vysypali protestující pracovníci úklidu.

"Zklamali jsme je," řekla Kaye.

"Tys je nezklamala," odporoval jí Mitch. Otáčel se, aby našel uličku, do níž by mohl odbočit.

"Vykašlala jsem se na to, nedokázala jsem to," mumlala si Kaye neklidně.

"Něco není v pořádku?" zeptal se Mitch.

"Nic," odvětila. "Jenom celá tahle zatracená planeta."

V Západní Virginii zajeli do kempu a zaplatili třicet dolarů za místo pro stan. Mitch postavil svůj lehký stan ve tvaru kupole, který koupil v Rakousku ještě předtím, než potkal Tildu, a malá kempinková kamínka pod mladý dub, shlížející na mělké údolí, kde na pečlivě obdělávaném poli nečinně dřepěly dva traktory.

Před dvaceti minutami zapadlo slunce a oblohu pokrývaly skvrny lehkých oblaků. Vzduch se právě začínal ochlazovat. Kaye měla lepkavé vlasy, gumy od kalhotek jí dřely.

Asi sto yardů od nich si postavila své dva stany jiná rodina, jinak byl kemp prázdný.

Kaye odhrnula chlopeň ve vchodu a zalezla do stanu. "Pojď dovnitř," zavolala na Mitche. Stáhla si šaty a ležela na spacáku, který Mitch rozbalil. Mitch vypnul kamínka a strčil hlavu do stanu.

"Bože můj, ženská," pravil obdivně.

"Cítíš mě?" zeptala se.

"Jistě, madam," odpověděl s Bensonovým dokonalým severokarolínským přízvukem. Vklouzl dovnitř k ní. "Ještě je dost horko."

"Cítím tě," zašeptala Kaye. Měla v obličeji výraz vážné touhy. Pomohla mu z košile, odkopl kalhoty a natáhl se pro holicí soupravu, kde měl kondomy. Když začal odtrhávat fólii, naklonila se nad něj a políbila mu vztyčený penis. "Dnes ne," řekla. Rychle ho olízla a vzhledla. "Chci tě, a tak, aby mezi námi nebylo vůbec nic."

Mitch vzal její hlavu do dlaní a odtáhl od sebe její ústa. "Ne."

"Proč ne?"

"Protože máš plodné dny."

"Jak to sakra víš?" zeptala se.

"Vidím ti to na kůži. Poznám to čichem."

"Vsadím se, že to dokážeš," pravila obdivně. "A cítíš ještě něco?" Přisunula se blíž k němu, zvedla se nad ním a odtáhla koleno stranou.

"Jaro," řekl a začal jí oplácet laskání.

Prohnula se v zádech, napůl se odvrátila a zručně ho dráždila, zatímco jí dál laskal mezi nohama.

"Baletko," zamumlal zdušeně.

"Taky jsi plodný," řekla. "Nezapřels to."

"Mm"

Znovu se nadzvedla, skulila se z něj a obrátila se, aby mu viděla do obličeje. "Jsi nakažlivý."

Mitch překvapeně zkrivil tvář. "Cože?"

"SHEVA. Nakazils mě. Mám pozitivní test."

"Ježíši, Kaye. Ty vážně umíš zkazit náladu." Mitch se odtáhl a usadil se s přitaženými nohama v koutě stanu.

"Nemyslel jsem, že by k tomu mohlo dojít tak rychle."

"Něco si myslí, že jsem tvoje žena," prohlásila Kaye. "Příroda usoudila, že spolu zůstaneme hodně dlouho. Prála bych si, aby to bylo pravda."

Mitch si připadal úplně zmatený. "To já taky, ale kvůli tomu se nemusíme chovat jako pitomci."

"Každý muž se chce milovat s plodnou ženou. Máte to v genech."

"To je úplná hovadina." Mitch se ještě víc odtáhl. "Co to sakra provádíš?"

Kaye si dřepěla naproti němu a svezla se na kolena. Z její blízkosti mu tepalo v hlavě. Stan naplnily jejich pachy, nedokázal ani pořádně myslet. "Můžeme dokázat, že se všichni pletou, Mitchi."

"V čem?"

"Kdysi jsem měla obavy, že práce a rodina nejdou dohromady. Teď v tom nevidím žádný problém. Já sama jsem svoje laboratoř."

Mitch energicky zavrtěl hlavou. "Ne."

Kaye si lehla vedle něj, opřela si hlavu o jeho paži. "Vážně nechceš?" zeptala se měkce.

"Nemáme nejmenší ponětí, co se může stát," řekl Mitch. V očích cítil vlhko a horko, částečně z obav, ale také z jiných důvodů, které by nedokázal definovat - ten pocit se blížil čistě fyzické radosti. Jeho tělo po ní prudce toužilo, chtěl ji hned teď. Věděl, že když se tomu poddá, bude to nejúžasnější milování, jaké kdy zažil. Ale obával se, že pokud ustoupí, nikdy to sám sobě neodpustí.

"Ty přece víš, že máme pravdu, a já zase vím, že by z tebe byl dobrý otec." Kaye zúžila oči, až z nich zbyly jen štěrbinky. Pomalu zvedla jednu nohu. "Když teď nic neuděláme, možná k tomu nikdy nedojde a nikdy se nedozvíme, co by mohlo být. Buď můj muž, prosím."

Mitchovi vyhrkly slzy, musel schovat obličej. Vztyčila se vedle něj a držela ho a omlouvala se. Cítila, jak se chvěje.

Mumlal trhaně něco o tom, jak ženy prostě nechápou, jak nikdy nepochopí.

Kaye se k němu přivinula a konejšila ho a větřík na chvíli rozevlál chlopeň ve vchodu nad jejich mlčením.

"Není to nic špatného," řekla. Otrla mu tvář a dívala se na něj, polekána reakcí, kterou vyvolala. "Možná je to ta jediná správná věc."

"Promiň," omluvila se Kaye odměřeně, když nakládali auto. Chladný proud ranního vzduchu se přeléval z obdělávaných nížin pod kempem. Listy na dubech šeptaly. Traktory nehybně stály ve svých dokonalých brázdách.

"Není co," řekl Mitch. Vytřepal stan, pak ho složil a sroloval do dlouhého látkového obalu. S Kayinou pomocí vytáhl stanové tyče ze země a srovnal je do svazků, odshora dolů svázaných šňůrou.

V noci se nemilovali a Mitch toho moc nenaspal.

"Měls nějaké sny?" zeptala se Kaye, když usrkávali horkou kávu, uvařenou v kotlíku na kamínkách.

Mitch zavrtěl hlavou. "A ty?"

"Spala jsem jenom pár hodin," odvětila Kaye. "Zdálo se mi o práci v EcoBacteru. Ti lidé přicházeli a odcházeli. Byls tam taky." Nechtělo se jí prozrazovat, že ho ve snu nepoznala.

"To nebylo moc napínavé," řekl Mitch.

Při svém putování neviděli skoro nic, co by vybočovalo z normálu. Ujížděli po dvouprouté silnici směrem na západ, cestou potkávali malá městečka, hornická městečka, stará a unavená města, města opravená a nově natřená, vyparáděná, s rozlehlými starými domy v bohatých čtvrtích, předělanými na penziony pro zámožné mladé lidi z Filadelfie, Washingtonu a dokonce New Yorku.

Mitch zapnul rádio a dověděl se o vigiliích při svíčkách v Kapitolu, slavnostech k počtu mrtvých senátorů, o pohřbech obětí nepokojů. Vyslechli povídání o úsilí, zaměřené na získání vakcíny, o tom, jak se nyní vědci domnívají, že pochodeň zvedl James Mondavi nebo možná výzkumný tým v Princetonu. Jacksonova hvězda patrně pohasínala, a přese všechno, co se stalo, ho Kaye trochu litovala.

Najedli se v Grillu na hlavní třídě Morgantownu, což byla nová restaurace, navržená tak, aby působila staře a zavedeně, s výzdobou v koloniálním stylu a masivními dřevěnými stoly, které pokrývaly čisté umělohmotné ubrusy. Vývěska nad vchodem restauraci prohlašovala za jen o něco starší než milénium, a zatraceně méně významnou.

Kaye pomalu pojídala třípatrový sendvič a přitom nespouštěla zrak z Mitche.

Mitch se jejímu pohledu vyhýbal a prohlížel si ostatní zákazníky, vesměs zaujaté tupým vykrmováním svých těl.

Postarší páry seděly v tichu; osamělý muž odložil vlňenou čepici na stůl těsně vedle napěněného šálku kávy; tři mladé dívky v boxu dlouhými ocelovými lžičkami dloubaly do zmrzlinových pohárů. Personál tvořili mladí a přívětiví lidé a žádná z žen neměla masku.

"Skoro bych uvěřil, že jsem jenom obyčejný chlap," promluvil Mitch tiše, s pohledem upřeným do misky čili před sebou. "Nikdy jsem si nemyslel, že by ze mě byl dobrý otec."

"Proč?" zeptala se Kaye, také tiše, jako by měli nějaké společné tajemství.

"Vždycky jsem se staral jen o svou práci, toulal jsem se po všelijakých místech, kde se dalo najít něco zajímavého. Jsem hrozný egocentrik. Nikdy mě nenapadlo, že by mě inteligentní žena mohla chtít za otce. Ostatně ani za manžela. Některé mi daly dost jasně najevo, že se mnou chodí z docela jiného důvodu."

"Jo," řekla Kaye, soustředěna bezvýhradně na něj, jako by každé jeho slovo mohlo obsahovat odpověď na cosi, co jí nedalo spát.

Číšnice se zeptala, jestli nechtějí ještě čaj nebo zákusek. Odmítli.

"Tohle je tak obyčejné." Mitch zvedl lžici a malým obloukem obkroužil vnitřek restaurace. "Připadám si jako velký šváb uprostřed obývacího pokoje."

Kaye se zasmála. "To je ono!"

"Co tím chceš říct, to je ono?"

"To jsi přesně ty, takhle to říct. A já vždycky cítím, jak se uvnitř celá třesu."

"To je tím jídlem," řekl Mitch.

"Ne, tebou."

"Rád bych byl nejdřív manželem, než se stanu otcem."

"Docela jistě to není jídlem. Třesu se, Mitchi." Zvedla ruku a on upustil lžici, aby ji uchopil. Prsty měla studené a drkotaly jí zuby, přestože v restauraci bylo horko.

"Myslím, že bychom se měli vzít," navrhl Mitch.

"To je báječný nápad," přisvědčila Kaye.

Mitch jí podal ruku. "Vezmeš si mě?"

Kaye na okamžik zadržela dech. "Ach bože, ano," odpověděla a vydechla, když učinila to rozhodnutí.

"Jsme dva šílenci, kteří nemají tušení, do čeho se řítí."

"Nemají," souhlasila.

"Jsme skoro odhodlaní pokusit se zplodit někoho nového, odlišného od nás," pokračoval Mitch. "Nepřipadá ti to děsivé?"

"Naprosto," řekla Kaye.

"A jestli jsme se spletli, čeká nás jedna pohroma za druhou. Bolest. Žal."

"Nespletli jsme se," pravila Kaye. "Bud' můj muž."

"Já jsem tvůj muž."

"Miluješ mě?"

"Miluju tě tak, jak jsem to nikdy předtím neznal."

"Tak rychle. Je to k neuvěření."

Mitch důrazně přikývl. "Ale miluju tě až příliš na to, abych byl k tobě nekritický."

"Poslouchám."

"Trápí mě, když sama sebe nazýváš svou laboratoří. Zní to tak studeně a trochu nevhodně, Kaye."

"Doufám, že chápeš, co za těmi slovy je. Že víš, co chci říct a udělat."

"Možná," řekl Mitch. "Jen taktak. Právě teď se mi zdá, že je tady nějak řídký vzduch."

"Jako ve vysokých horách," přisvědčila Kaye.

"Nemám hory moc rád," prohlásil Mitch.

"To já zase ano." Kaye si vzpomněla na svahy a bílé vrcholky Kazbeku. "Dávají ti svobodu."

"Jo," řekl Mitch. "Skočíš, a získáš deset tisíc stop čiré svobody."

Zatímco Mitch platil účet, Kaye si zašla na toaletu. Najednou ji něco napadlo. Vytáhla z peněženky telefonní kartu a papír, zvedla sluchátko veřejného telefonu.

Měla v úmyslu zavolat paní Luelle Hamiltonové do jejího bytu v Richmondu, ve Virginii. Její číslo si zjistila na nemocniční ústředně na klinice.

Ozval se jí hluboký, uhlazený mužský hlas. "Promiňte, je paní Hamiltonová doma?" "Večeříme trochu dřív," řekl ten muž. "Kdo volá?" "Kaye Langová. Doktorka Langová." Muž něco zamumlal, pak zavolal: "Luello!" Uběhlo pár vteřin. Luella Hamiltonová zvedla sluchátko, její dech krátce narazil do mluvítko, pak zazněl známý, klidný hlas. "Albert povídal, že je to Kaye Langová. Je to tak?" "To jsem já, paní Hamiltonová." "No, já už jsem doma a nepotřebuju žádné kontroly." "Chtěla jsem vám říct, že už nejsem u Pracovní skupiny, paní Hamiltonová."

"Říkejte mi Lu, prosím. A proč už tam nejste, Kaye?" "Rozešli jsme se. Měla jsem jiný názor. Teď míříme na západ a já si o vás dělala starosti."

"Nemusíte si dělat starosti. Albert a děti jsou v pořádku a mně je dobře."

"Prostě jsem o vás hodně přemýšlela." "No, doktorka Liptonová mi dala ty pilulky, které dítě zabijí, dokud tam uvnitř ještě není moc velké. Znáte ty pilulky." "Ano."

"Nikomu jsem o nich neřekla. Přemýšleli jsme o tom s Albertem a rozhodli se, že budeme pokračovat. On prý věří něčemu z toho, co vykládají vědci, ale ne zase všemu, a taky povídal, že jsem moc ošklivá na to, abych si s někým začínala za jeho zády." Srdečně se zasmála, jako by

tomu nemohla uvěřit. "O ženských teda neví vůbec nic, co říkáte, Kaye?" Polohlasně pokárala někoho za sebou:

"Ticho, teď telefonuju."

"To neví," řekla Kaye.

"To dítě si necháme," prohlásila paní Hamiltonová důrazně. "Povězte to doktorce Liptonové a lidem na klinice. Ať už on nebo ona bude vypadat tak nebo onak, je to naše dítě a my mu nebo jí chceme dát šanci."

"To hrozně ráda slyším, Lu."

"Opravdu? Jste taky zvědavá, Kaye?"

Kaye se zasmála a cítila, že ten smích se může snadno změnit v pláč. "Jsem."

"Chtěla byste to dítě vidět, až se narodí, co?"

"Chtěla bych vám oběma koupit dárek," řekla Kaye.

"To je moc milé. Tak proč si nenajdete mužského a nechytíte tu chřipku, a pak se budeme navštěvovat a povídat si o těch našich mladých a porovnávat je. A já vám taky koupím dárek." V tom návrhu nebyla ani špetka hněvu nebo zlosti, a nezdál se vůbec nesmyslný.

"Možná to udělám, Lu."

"My dvě si rozumíme, Kaye. Díky za vaši starost, a taky, víte, jak jste se na mě dívala jako na člověka a ne laboratorní krysu."

"Můžu vám zase zavolat?"

"Brzy se přestěhujeme, ale však se zase potkáme, Kaye. Určitě. Opatrujte se."

Kaye kráčela dlouhou chodbou od toalet. Sáhla si na čelo; bylo jí horko. Měla divný pocit kolem žaludku. Tak se nakažte tou chřipkou a budeme se navštěvovat a srovnávat...

Mitch čekal před restaurací s rukama v kapsách a mžoural na projíždějící auta. Když uslyšel, jak se těžké dřevěné dveře otevírají, otočil se a usmál se na ni.

"Zavolala jsem paní Hamiltonové," řekla. "Dítě si nechá." "To je od ní statečné."

"Lidé mají děti už milióny let," prohlásila Kaye. "Jasně. Je to hračka. Kde se chceš vdávat?" zeptal se. "Co takhle v Columbu?" "Co takhle v Morgantownu?" "To je ono," řekla Kaye.

"Jestli nad tím budu ještě chvíli bádát, tak budu úplně k ničemu."

"O tom pochybuju," pravila Kaye. Na čerstvém vzduchu se jí udělalo lépe.

Zajeli na Spruce Street a tam v Monongahelském květinářství Mitch koupil Kaye tučtí růží. Obešli budovu místního úřadu, centrum pro důchodce, přešli hlavní třídu a zamířili k vysoké věži s hodinami a k vlajkovému stožáru soudní

budovy. Zastavili se pod klenbou košatých javorů a prohlíželi si nápisy vyryté na cihlové zídce, která se táhla napříč náměstím před budovou.

"Vzpomínám s láskou, James Crutchfield, 11 let," četla Kaye. Vitr zašeleštil ve větvích javoru a zelené listy se zatřepotaly se zvukem, podobným tichým hlasům a starým vzpomínkám. "Mé lásce po celých padesát let, May Ellen Bakerové," četl Mitch.

"Myslíš, že budeme spolu tak dlouho?" zeptala se Kaye. Mitch se zasmál a stiskl jí rameno. "Nikdy jsem nebyl ženatý," odpověděl. "Jsem naivní. Já bych řekl, že budeme." Prošli pod kamenným obloukem k pravé straně věže a dvojími dveřmi vstoupili dovnitř.

Uvnitř, v kanceláři okresního úřadu, dlouhé místnosti plné polic s knihami a stolů s obrovskými odřenými černými a zelenými svazky záznamů o pozemkových transakcích, dostali formuláře a bylo jim vysvětleno, kam mají zajít na krevní testy.

"V našem státu platí takový zákon," řekla jim starší úřednice u širokého dřevěného stolu. Moudře se usmála. "Zjistíš uží, jestli nemáte syfilis, kapavku, HIV, herpes, a teď ještě SHEVA. Před pár lety chtěli podmínku krevní zkoušky zrušit, ale dnes se všechno změnilo. Počkáte tři dny, pak se vezmete v kostele nebo vás oddá soudce obvodního soudu, v kterémkoli okrese. Ty růže jsou nádherné, drahoušku." Zvedla brýle, které jí visely na zlatém řetízku kolem krku, a prozkoumala je bystrým pohledem. "Potvrzení o plnoletosti od vás nepožadují. Proč vám to trvalo tak dlouho?"

Podala jim žádosti k vyplnění a žádanky na test.

"Tak tady povolení nedostaneme," řekla Kaye Mitchovi, když vyšli z budovy. "Testem neprojdeme." Odpočívali na dřevěné lavičce pod javorem. Byly čtyři hodiny odpoledne a obloha se rychle zatahovala. Položila mu hlavu na rameno. Mitch ji pohládl po čele. "Jsi úplně horká. Je ti něco?"

"Ber to jako důkaz naší vášně."

Kaye si přivoněla k růžím a ve chvíli, kdy spadly první kapky deště, zvedla ruku a pronesla: "Já, Kaye Langová, si беру tebe, Mitchell Rafelsone, za manžela, abychom byli spolu v této době zmatků a otřesů."

Mitch na ni jen zíral.

"Zvedni ruku," řekla Kaye. "Pokud mě chceš."

Mitch rychle udělal, co po něm žádala, sevřel její dlaň a slavnostně povstal. "Beru si tě za ženu, ať už přijde peklo nebo potopa, a budu tě chovat v úctě a pečovat o tebe, i kdyby v hostinci neměli volné pokoje, amen."

"Miluju tě, Mitchi."

"Miluju tě, Kaye."

"Fajn," prohlásila. "Teď jsem tvá žena."

Když opouštěli Morgantown a mířili k jihozápadu, řekl Mitch: "Viš, já tomu věřím. Věřím, že jsme manželé."

"A to je to, na čem záleží." Kaye se na širokém sedadle přisunula blíž k němu.

Toho večera se milovali na úzké posteli v tmavém motelu se stěnami ze škvárobetonových tvárnice na předměstí Clarksburgu. Jarní déšť padal na plochou střechu a kapal z okapů v pravidelném, uklidňujícím rytmu. Vůbec si přes postel nepřetáhli přehoz, leželi spolu nazí, s údy místo příkrývek, schouleni jeden druhému v náručí, a nic víc nepotřebovali.

Vesmír se zmenšil, projasnil, a bylo v něm velmi horko.

68 KAPITOLA

Západní Virginie a Ohio

Z Clarksburgu je provázely dešť a mlha. Pneumatiky starého buicku na mokré silnici vytrvale šuměly. Cesta vedla zářezy ve vápencových skalách a kroutila se mezi nízkými zelenými kopci. Stěrače mávaly krátkými černými ocasy a připomínaly Kaye kvílení Ladova fiatu na Gruzínské vojenské cestě.

"Pořád se ti o nich zdá?" zeptala se Kaye Mitche.

"Na sny jsem moc unavený," usmál se na ni, pak se zase soustředil na cestu a řízení.

"Ráda bych věděla, co se s nimi stalo," řekla zlehka.

Mitch se podmráčil. "Přišli o dítě a umřeli."

Kaye pochopila, že se dotkla citlivého místa, a rychle se stáhla zpátky. "Promiň."

"Povídal jsem ti, že jsem cvok," řekl Mitch. "Myslím hlavně nosem a starám se o to, co se přihodilo třem mumiím před patnácti tisíci lety."

"Do cvoka máš hodně daleko," mínila Kaye. Potřásla vlasy a najednou zaječela.

"Co je?" vyděsil se Mitch.

"Vydáme se na pout' napříč Amerikou!" křičela Kaye. "Rovnou přes její srdce, a vždycky když někde zastavíme, budeme se milovat, až pochopíme, co tenhle veliký národ pohání!"

Mitch bouchl do volantu a rozesmál se.

"Jenomže to neděláme úplně správně," řekla Kaye a náhle zvažněla. "Nemáme s sebou pudla."

"Cože?"

"Toulky s Charliem," vysvětlila mu Kaye. "John Steinbeck měl dodávku, které říkal Rosinanta, s karavanem. Psal o tom, jak cestoval s velkým pudlem. Je to úžasná kniha."

"Měl Charlie vlastní názory?"

"To si piš."

"Tak budu pudl."

Kaye mu zabzučela nad hlavou, jako by mu stříhala vlasy strojkem.

"Steinbeckovi to zaručeně trvalo víc jak týden," poznamenal Mitch.

"Není naspěch," řekla Kaye. "Chci, aby to nikdy neskončilo. Vrátils mi zpátky můj život, Mitchi."

Západně od Athén v Ohiu zastavili na oběd v malé jídelně předělané z vagónu, natřeného jasně červenou barvou. Vagón spočíval na betonovém bloku a dvou kolejnicích u odbočky ze státní silnice, v kraji nízkých kopců porostlých javory a svídkami. Jídla, které jim donesli v tmavé místnosti, osvětlené mrňavými žárovkami v železničních svítlících, bylo přiměřené množství, a nic víc se k tomu nedalo říct: čokoláda a cheeseburger pro Mitche a plněné bochánky s hořkým ledovým čajem pro Kaye. Rádio v kuchyni v zadní části vagónu vyhrávalo Gartha Brookse a Selay Sammi. Všechno, co zahlédli z kuchaře, vyrábějícího minutky, byla bílá kuchařská čepice, pohupující se do rytmu.

Když odcházeli z jídelny, Kaye si všimla tří zanedbaně vyhlížejících mladých lidí, kteří šli podél vedlejší silnice: dvě dívky v černých sukních a potřhaných šedých legínách a chlapec v džínsech a špinavé nepromokavé bundě. Chlapec se loudal několik kroků za děvčaty jako sklíčené štěně. Kaye se usadila do buicka. "Co tady asi dělají?" "Možná tady bydlí," odpověděl Mitch. "Vždyť je tady jenom ten dům nahoře na kopci za jídelnou," vzdychla Kaye.

"Začínáš vypadat mateřsky," upozornil ji Mitch. Vycouval s autem ze šterkového parkoviště a chystal se zatočit na vedlejší cestu, vtom na něj chlapec zuřivě zamával. Mitch zastavil a stáhl okénko. Mrholilo a ve vzduchu se vznášel stříbrný opar, vonící stromy a výfukovými plyny.

"Promiňte, pane. Nejedete na západ?" zeptal se chlapec. V úzkém bledém obličejí plavaly přízračně modré oči. Vypadal ustaraně a vyčerpaně a zdálo se, že pod oblečením je udělaný ze svazku tyček, a ani ten svazek nebyl moc velký. Dívky se držely zpátky. Menší a tmavší z nich si přikrývala tvář dlaněmi a vykukovala mezi prsty jako plaché dítě.

Chlapec měl špinavé ruce s černými nehty. Postřehl, že si toho Mitch všiml, a rozpačitě si je utřel o kalhoty. "Jo," řekl Mitch.

"Opravdu hrozně moc nerad obtěžuju. Nechtěli bychom to po vás, ale tady se špatně stopuje a začíná být vážně mokro. Jestli jedete na západ, nemohli byste nás kousek svést?"

Chlapcovo zoufalství a jeho zvláštní, poněkud potrhá zdvořilost, nepřiměřená jeho věku, Mitche zaujaly. Prohlédl si ho důkladněji; jeho názor kolísal mezi sympatií a podezíravostí.

"Řekni jim, ať si vlezou dozadu," ozvala se Kaye.

Chlapec na ně s úžasem pohlédl. "Myslíte hned teď?"

"Jedeme na západ," ukázal Mitch na hlavní silnici za dlouhým plotem.

Chlapec otevřel zadní dvířka a dívky vyrazily kupředu. Kaye se otočila, položila si paži na opěradlo svého sedadla a dívala se, jak hbitě naskočily a posunuly se dál. "Kam máte namířeno?" zeptala se.

"Do Cincinnati," odpověděl chlapec. "Nebo aspoň tak daleko, jak to půjde," dodal s nadějí. "Milionkrát děkujeme."

"Připoutejte se," vyběhl je Mitch. "Vzadu jsou tři pásy."

Dívka, která si zakrývala tvář, nevypadala na víc než sedmáct, měla husté černé vlasy, kávově zbarvenou pleť a dlouhé, kloubnaté prsty s krátkými, olámanými nehty, nalakovanými fialově. Její společnice, světlá blondýna, se zdála o něco starší a měla široký obličej s dobráckým výrazem, teď ale prázdný únavou. Chlapci určitě nebylo víc než devatenáct. Mitch mimovolně nakrčil nos; nejspíš se už dlouho nevykoupli.

"Odkud jste?" vyptávala se Kaye.

"Z Richmondu," odpověděl chlapec. "Stopovali jsme, přespávali v lese nebo na louce. Pro Delii a Jayce to bylo těžké. Tohle je Delia." Ukázal na dívku, skrývající si tvář.

"Já jsem Jayce," představila se blondýna nepřítomně.

"Já se jmenuju Morgan," dodal hoch.

"Nezdá se mi, že jste dost staří na to, abyste se starali sami o sebe," řekl Mitch. Auto na dálnici zrychlovalo.

"Delia už nemohla vydržet tam, kde žila," odpověděl Morgan. "Chtěla jít do L.A. nebo do Seattlu. A my se rozhodli doprovodit ji."

Jayce přikývla.

"To není nějak extra promyšlený plán," mínil Mitch.

"Máte na západě nějaké příbuzné?" zeptala se Kaye.

"Mám v Cincinnati strýce," řekla Jayce. "Mohl by nás na chvíli vzít k sobě."

Delia se opřela na sedadle, obličej stále schovávala. Morgan si olízl rty a natočil se tak, aby viděl na strop, jako by z jeho čalounění chtěl vyčíst nějakou zprávu. "Delia byla těhotná, ale dítě se narodilo mrtvé," prohlásil. "Od té doby má nějakou kožní nemoc."

"To je mi líto." Kaye natáhla ruku. "Jmenuju se Kaye. Nemusíš se schovávat, Delio."

Delia zavrtěla hlavou, dlaně držela stále před obličejem. "Vypadá to šeredně."

"Mně to nevadí," řekl Morgan. Seděl na levé straně a snažil se, aby mezi ním a Jayce zůstala aspoň vzdálenost jedné stopy. "Děvčata si to víc berou. Její přítel ji vyhnal. Je to vážně blbec. Fakt, taková škoda."

"Je to hrozně ošklivé," opakovala Delia měkce.

"Hele, zlato," řekla Kaye, "co kdyby se ti na to podíval doktor?"

"Stalo se mi to předtím, než se narodilo dítě," svěřila se jí Delia.

"V pořádku." Kaye se natáhla dozadu, aby děvče pohládila po rameni. Mitch co chvíli mrkl do zpětného zrcátka.

Fascinovala ho Kayina proměna. Delia pozvolna nechala ruce klesnout, uvolnila prsty. Měla na tvářích skvrnky, jako by ji někdo postříkal červenohnědou barvou.

"To ti udělal tvůj přítel?" zeptala se Kaye.

"Ne, to samo. Všichni hrozně nesnášejí, jak to vypadá."

"Měla takovou jako masku," vysvětlovala Jayce. "Pár týdnů jí úplně zakrývala obličej, pak odpadla a nechala po sobě tyhle skvrny."

Mitchovi přeběhl po zádech mrazík. Kaye se otočila dopředu a na okamžik sklonila hlavu, aby se uklidnila.

"Delia ani Jayce nedovolí, abych se jich dotkl," prohlásil Morgan. "I když jsme kamarádi. To kvůli tomu moru. Však víte. Herod."

"Já nechci otěhotnět," řekla Jayce. "Máme vážně strašný hlad."

"Zastavíme a koupíme jídlo," slíbila Kaye. "Chtěli byste se osprchovat, pořádně se umýt?"

"Jé, to by bylo něco!" vyjádřila se Delia.

"Vy dva vypadáte slušně, opravdu," ozval se Morgan, znovu s pohledem upřeným na čalounění, tentokrát snad aby si dodal odvahy. "Ale musím vám říct, že tyhle holky jsou moje kamarádky. Nedovolím, aby je on viděl bez šatů. To fakt nedovolím."

"Žádný strach," ujistila ho Kaye. "Kdybych byla tvoje máma, byla bych na tebe pyšná, Morgane."

"Dík," řekl Morgan a zadíval se z okna. Pevně zatáhl úzké čelisti. "No, já to tak cítím. Už toho prodělaly až dost. Její přítel měl taky tu masku a úplně z toho šlel. Jayce povídala, že ji z toho obviňoval."

"To jo," přisvědčila Jayce.

"Byl to běloch," pokračoval Morgan, "a Delia je napůl černá."

"Prostě jsem černá," opravila ho Delia.

"Nějakou dobu bydleli na farmě, než ji vyhnal," řekla Jayce. "Bil ji, potom co potratila. A pak byla zase těhotná."

Povídal, že je mu z ní zle, protože kvůli ní má tu masku a to dítě ani není jeho." Poslední větu jenom chvatně zamumlala.

"Moje druhé dítě se narodilo mrtvé," pronesla Delia vzdáleným hlasem. "Mělo prý jenom půlku obličeje. Jayce a Morgan mi ho ani neukázali."

"Pohřbili jsme ho," řekl Morgan.

"Bože můj," ozvala se Kaye. "To je mi strašně líto."

"Bylo to těžké." Morgan znovu sevřel zuby a svaly na čelistech se mu rytmicky napínaly. "Ale co, pořád jsme ještě tady."

"Jayce mi neměla říkat, jak vypadal," ozvala se Delia.

"Bylo to Boží dítě," prohlásila Jayce nevýrazným, plochým tónem. "Měl se o ně líp postarat."

Mitch si otřel oči prstem a zamrkal, aby viděl na cestu.

"Byli jste u doktora?" zeptala se Kaye.

"Jsem v pořádku," namítla Delia. "Jenom bych se chtěla zbavit těchhle znamének."

"Nech mě, ať se na ně podívám, zlato," řekla Kaye.

"Vy jste doktor?" zeptala se Delia.

"Jsem biolog, ne doktor medicíny," odpověděla Kaye.

"Vědkyně?" zajímal se Morgan.

"Jo," kývla Kaye.

Delia si to chvíli promýšlela, pak se naklonila dopředu a odvrátila oči. Kaye si ji přidržela za bradu. Slunce už svítilo, ale nalevo od nich zavrčela velká dodávka a široké pneumatiky ohodily čelní sklo sprškou vody. Vodnaté světlo vrhlo na dívčiny rysy chvějivý šedý závoj.

Na tváři měla skvrnky bez pigmentu, většinou na lících, s několika symetrickými ploškami v koutcích úst a očí. Když se odvrátila, skvrny se posunuly a ztmavly.

"Vypadají jako pihy," řekla Delia s nadějí. "Občas mívám pihy. To asi ta moje bílá krev."

69 KAPITOLA

Atheny, Ohio 1. května

Mitch s Morganem čekali na široké bílé verandě před ordinací doktora Jamese Jacobse.

Morgan byl silně rozrušený. Zapálil si poslední z balíčku cigaret a s přimhouřenýma očima z ní soustředěně potahoval, pak přešel ke starému javoru s drsnou kůrou a opřel se o něj.

Kaye po obědě trvala na tom, že najdou v telefonním seznamu nějakého rodinného praktického lékaře a zavedou k němu Delii na prohlídku. Delia nakonec zdráhavě souhlasila.

"Nespáchali jsme žádný zločin," řekl Morgan. "Neměli jsme peníze, no ne, a ona porodila dítě a takhle to dopadlo." Mávl rukou směrem k cestě.

"Kde to bylo?" zeptal se Mitch.

"V Západní Virginii. V lese blízko farmy. Bylo tam hezky. Krásné místo, kde se nechat pohřbít. Víte, jsem hrozně unavený. Je mi nanic z toho, jak se mnou zacházejí. Jako bych byl prašivý pes."

"Ty dívky tak s tebou jednají?"

"Víte přece, co se povídá. Muži jsou nakažliví. Ony se na mě spoléhají, pořád jim pomáhám, a pak mi řeknou, že mám tyhlety breberky, a hotovo. Nikdy mi ani nepoděkují."

"To dělá dnešní doba," řekl Mitch.

"Je to krivárna. Proč musíme žít zrovna teď a ne v nějaké lepší době?"

Delia se usadila na kraji lehátka v hlavní vyšetřovně a houpala nohama. Měla na sobě bílou, vzadu otevřenou košili s květinovým potiskem. Jayce seděla na židli naproti ní a četla leták o nemocech, které vyvolává kouření. Doktor Jacobs byl hubený šedesátník s nakrátko přistříženým věnečkem prošeďivých kudrnatých vlasů kolem ušlechtilé lebky. Měl velké, moudré a smutné oči. Řekl dívkám, že se hned vrátí, a zavolal svou asistentku, ženu středních let s uzlem kaštanových vlasů, s psací podložkou a tužkou. Zavřel dveře a obrátil se ke Kaye.

"Nejste vůbec příbuzní?"

"Naložili jsme je kus odtud, na východě. Myslela jsem, že by ji měl vidět doktor."

"Je jí prý devatenáct. Nemá žádné doklady, ale mně na devatenáct nepřipadá, co myslíte?"

"Moc toho o ní nevím," odpověděla Kaye. "Jenom se jim pokouším pomoci, nechci jim dělat potíže."

Jacobs s výrazem pochopení naklonil hlavu ke straně. "Porodila před týdnem nebo možná deseti dny. Žádné velké poranění, ale trochu si potrhala tkáň, na leginách má ještě krev. Nelíbí se mi, když děcka žijí jako zvíř, paní Langová."

"Mně taky ne."

"Delia tvrdí, že šlo o herodské těhotenství a že se dítě narodilo mrtvé. Podle popisu to vypadá na druhou fázi. Nevidím důvod, proč ji nevěřit, ale taková věc by se měla ohlásit. Dítě by mělo být ohledáno. V poslední době se zavádějí nové zákony, na federální úrovni, a Ohio jde s dobou... Ta dívka tvrdí, že porodila někde v Západní Virginii. Mám dojem, že Západní Virginie se novým zákonům poněkud brání."

"Jenom v něčem." Kaye mu pověděla o požadavku krevních testů.

Jacobs poslouchal, pak vytáhl z kapsy pero a nervózně si s ním klapal. "Paní Langová, nebyl jsem si jist, kdo jste, když jste se tu dnes odpoledne objevila. Požádal jsem Georgetownu, aby se podívala na web a našla nějaké snímky z novin. Nevím, co děláte v Athenách, ale mám dojem, že o těchhle věcech víte víc než já."

"S tím bych nesouhlasila," řekla Kaye. "Ta znamínka na její tváři..."

"Některým ženám se v těhotenství nadělají tmavé skvrny. To přejde."

"Ale tyhle jsou jiné," namítla Kaye. "Prý měla ještě jiné kožní potíže."

"Vím." Doktor Jacobs vzdychl a posadil se na roh stolu. "Mám teď tři těhotné pacientky, pravděpodobně ve druhé herodské fázi. Nenechají mě provést amnioskopii ani ultrazvukové vyšetření. Jsou to věřící ženy a já myslím, že nechtějí znát pravdu. Jsou vyděšené a pod tlakem. Přátelé se jim vyhýbají. V kostele je nechtějí. Jejich manželé s nimi na prohlídky nechodí." Ukázal si na tvář. "U všech se projevuje ztuhnutí kůže, která se uvolňuje kolem očí, nosu, na tvářích a v koutcích úst. Nedá se to sloupnout... zatím. Zbavují se několika vrstev epidermis a koria na obličejí." Ušklíbl se a stiskl prsty, jako by škubal za imaginární lalok kůže. "Je to trochu jako kožené. Ošklivé jako hřích, děsivé. Proto jsou z toho nervózní a proto se jim všichni vyhýbají. Vyhání je to z jejich společenství, paní Langová. Působí jim to bolest. Podávám zprávy státním úřadům a federálům, ale ještě jsem nedostal žádnou odpověď. Jako bych ty zprávy házel do velké temné jeskyně."

"Myslíte, že ty masky jsou běžné?"

"Řídím se základními vědeckými principy, paní Langová. Pokud něco vidím víc než jen jednou, a teď ještě přijde to děvče z jiného státu a má stejné projevy... Pochybuji, že by to bylo neobvyklé." Kriticky si ji prohlédl. "Víte o tom něco víc?"

Zjistila, že si kouše ret jako holčička. "Ano i ne," odpověděla. "Odešla jsem z Pracovní skupiny, zkoumající Herodovu chřipku."

"Proč?"

"To je příliš složité."

"Protože to všechno špatně pochopili, co?"

Kaye odvrátila pohled stranou a usmála se. "Ne, tak bych to nevyjádřila."

"Už jste tohle někdy viděla? U jiných žen?"

"Myslím, že to uvidíme ještě mnohokrát."

"A děti budou zrůdy a umřou?"

Kaye zavrtěla hlavou. "Myslím, že to se změní."

Doktor Jacobs vrátil pero do kapsy, položil ruku na piják, nadzvedl jeho roh a pomalu ho zase pustil. "Nebudu o Delii nikam posílat žádnou zprávu. Nejsem si jist, co bych o ní měl říct, ani nevím, komu bych to vlastně oznamoval. Než se o ní úřady dovědí a přijdou jí na pomoc, bude nejspíš dávno pryč. Pochybuju, že bychom vůbec našli místo, kde to dítě pohřbili. Dívka je unavená a potřebuje pravidelnou výživu. Potřebuje mít kde žít a odpočívat. Dám jí vitamínovou injekci, předepíšu jí antibiotika a železo."

"A co ty skvrny?"

"Víte, co jsou chromatofory?"

"Buňky, které mění barvu. U sépií."

"Tyhle skvrny mohou měnit barvu," řekl Jacobs. "Nejedná se o žádnou hormonálně vyvolanou melanodermii."

"Melanofory," řekla Kaye.

Jacobs přikývl. "To je to slovo. Už jste někdy viděla melanofory u člověka?"

"Ne," odpověděla.

"Ani já ne. Kam máte namířeno, paní Langová?"

"Až na západ." Zvedla peněženku. "Ráda bych vám zaplatila hned teď."

Jacobs jí věnoval svůj nejsmutnější pohled. "Nepracuju pro žádnou zatracenou zdravotní pojišťovnu, paní Langová. Žádné placení. Předepíšu jí tablety, vyzvedněte je v nějaké dobré lékárně. Kupte jí jídlo a najděte jí nějaké čisté místo na noc, ať se vyspí."

Otevřely se dveře a vstoupily Delia s Jayce. Delia už byla úplně oblečená.

"Potřebuje čisté šaty a vanu s horkou vodou," pravila Georgina pevně.

Delia se poprvé od chvíle, kdy se setkaly, usmála. "Dívala jsem se do zrcadla. Jayce říká, že ty skvrnky jsou hezké.

Doktor zase povídal, že nejsem nemocná a že můžu mít další děti, když budu chtít."

Kaye potřásla doktoru Jacobsovi rukou. "Moc vám děkuju," řekla.

Když už byly všechny tři na odchodu z přední kanceláře a chystaly se připojit k Mitchovi na verandě, Jacobs za nimi zavolal: "Žijeme a učíme se, paní Langová! A čím rychleji se učíme, tím lépe."

Malý motel vystavoval na odiv obrovskou rudou ceduli s nápisem MALÉ POKOJE a \$50, která byla z dálnice jasně vidět. Pokojů měli sedm, z toho tři volné. Kaye najala všechny tři a dala Morganovi jeho klíč. Morgan se na klíč podíval, zamračil se a dal ho do kapsy.

"Nechci být sám."

"Jiné uspořádání mě nenapadá," namítla Kaye.

Mitch objal paži chlapcova ramena. "Budu bydlet s tebou," řekl a věnoval Kaye vyrovnaný pohled. "Umyjeme se a budeme se dívat na televizi."

"My bychom rády, kdybyste zůstala s námi," požádala Jayce Kaye. "Cítily bychom se mnohem bezpečněji."

Stav pokojů balancoval těsně na hranici špíny. Opořebované tenké prošívané přikrývky, přehozené přes postele, měly spoustu děr, z nichž vykukovala potrhávaná nylonová vlákna, a byly propálené od cigaret. Stolek byl poznamenán četnými kruhovými otisky a vypálenými stopami po cigaretách. Jayce a Delia pokoj prozkoumaly a usadily se v něm, jako by šlo o královské ubytování. Delia zabrala jediné oranžové křeslo vedle stolní lampy, ověšené černými kovovými kuželovitými plechovkami. Jayce se rozvalila na posteli a zapnula televizi. "Mají tady HBO," pravila užasle. "Můžeme se dívat na film!"

Mitch chvíli poslouchal, jak se Morgan sprchuje, pak otevřel přední dveře. Kaye stála před nimi se vztaženou rukou, jak se právě chystala zaklepat.

"Máme jeden pokoj navíc," řekla. "Vzali jsme na sebe zodpovědnost, co?"

Mitch ji objal. "To ty tvoje instinkty."

"Co říkají tvoje instinkty?" zeptala se, tulíc se k jeho rameni.

"Jsou to děti. Toulají se už celé týdny, možná měsíce. Někdo by měl zavolat jejich rodičům."

"Třeba nikdy neměli skutečné rodiče. Jsou zoufalí, Mitchi." Kaye se odtáhla, aby na něj viděla.

"Jsou dost nezávislí na to, aby pohřbili mrtvé dítě a přežili venku. Doktor asi měl zavolat policii, Kaye."

"Já vím," odpověděla. "A taky vím, proč to neudělal. Pravidla se změnila. Myslí si, že většina těch dětí se narodí mrtvých. Copak jsme my dva jediná, kdo ještě doufá?"

Sprcha utichla a dveře místnůstky se s klapnutím otevřely. Koupelnička byla plná páry.

"Děvčata," vzpomněla si Kaye a přešla k vedlejším dveřím. Ukázala Mitchovi otevřenou dlaň, znamení, které okamžitě poznal - viděl ho u pochodujících zástupů v Albany. Teď teprve pochopil, co se ti lidé snažili vyjádřit: pevnou víru a podřízení se cestám, jimiž se ubírá Život, víru v nejvyšší moudrost lidského genomu. Nešlo o žádnou předtuchu záhuby, žádný nevědomý pokus o využití nových možností lidstva k přehrazení řek DNA, proudících generacemi.

Víra v Život.

Morgan se rychle oblékl. "Jayce a Delia mě nepotřebují," prohlásil. Díry na rukávech jeho černého pulovru se teď, když byl umytý, zdály mnohem zřetelnější. Špinavou bundu si přehodil přes ruku. "Nechci vám být na obtíž. Odejdu, hned teď. Povězte, že moc děkuju, jo..."

"Prosím tě, mlč a sedni si," vybědl ho Mitch. "Platí to, co si přeje dáma. A dáma si přeje, abys tady zůstal."

Morgan překvapeně zamžikal, pak si sedl na kraj postele. Péra zaskřípala a celá kostra pořádně hekla. "Já myslím, že nastal konec světa," řekl. "Asi jsme Pánaboha fakt naštváli."

"Nedělej ukvapené závěry," doporučil mu Mitch. "Věř mi nebo ne, ale tohle se už kdysi stalo."

Jayne zapnula televizi a dívala se na ni z postele, zatímco Delia si dopřávala dlouhou koupel v úzké, otlučené vaně. Dívka si pro sebe pobrukovala melodie z kreslených seriálů - Scooby Doo, Animaniacs, Inspektor Gadget. Kaye se usadila do jediného křesla. Jayce našla v televizi starý film, Pollyannu s Hayley Millsovou. Karl Maiden právě klečel na suché travnaté louce a vyčítal si svou zatvrzelost a slepotu. Provedení to bylo skutečně vášnivé. Kaye si nevybavovala, že by jí ten film kdy připadal tak přesvědčivý. Dívala se na něj spolu s Jayce, dokud nezjistila, že dívka tvrdě spí. Pak stáhla zvuk a přepnula na zpravodajství.

Vyslechla běžné obchodní historky, krátké politické zprávy o volbách do kongresu, interview s Billem Cosbym o jeho reklamách pro CDC a Pracovní skupinu. Kaye zesílila zvuk.

"Byl jsem kamarád Davida Satchera, bývalého hlavního lékaře, asi jim po tom mládení zůstaly nějaké poznámky," řekl Cosby reportérce, blondýně se širokým úsměvem a jasně modrýma očima, "protože mě před pár lety požádali, abych promluvil o věcech, co jim přišly důležité, o věcech, co na nich právě dělali. A teď myslí, že bych se mohl hodit." "Stal jste se součástí vybrané skupiny," pravila reportérka. "Dustin Hoffmann, Michael Crichton... Podívejme se na váš reklamní spot."

Kaye se naklonila dopředu. Cosby se znovu objevil na černém pozadí, ve tváři otcovský, ustaraný výraz. "Moji přátelé ze Střediska pro potírání chorob a spousta dalších výzkumných pracovníků po celém světě tvrdě pracují na vyřešení tohoto problému, se kterým se všichni potýkáme. Herodova chřipka. SHEVA. Každý den, bez odpočinku. Nepřestanou, dokud nepřijdou na to, jak ji vyléčit. Věřte mi, ti lidé se opravdu snaží, a když něco bolí vás, bolí je to taky. Nikdo po vás nechce, abyste byli trpěliví. Ale abychom tohle přežili, musíme být chytří."

Reportérka pohlédla stranou od velké televizní obrazovky na scénu. "Teď si přehrajeme část vzkazu Dustina Hoffmanna..."

Hoffmann stál na holém filmovém jevišti s rukama v kapsách béžových, na míru šitých kalhot. Přátelsky, ale vážně se usmál na pozdrav. "Jmenuji se Dustin Hoffmann. Možná si vzpomenete, že jsem hrál vědce, který bojoval proti smrtelné nákaze ve filmu Epidemie. Hovořil jsem s vědci z Národního ústavu zdraví a Střediska pro prevenci a potírání chorob a vím, že pracují, jak nejvíc dokážou, den co den, aby porazili virus SHEVA a zachránili naše děti před smrtí."

Reportérka přerušila klip. "Co vlastně vědci dělají navíc proti minulým letům? Co je na jejich práci nového?"

Cosby nasadil kyselý výraz. "Já jsem jenom chlap, který chce všem pomoci dostat se z téhle kaše. Doktoři a vědci jsou naše jediná naděje. Nemůžeme jen tak vyrazit do ulic a pálit věci a všechno ničit. Musíme si všechno promýšlet, spolupracovat, ne vyvolávat nepokoje a paniku."

Delia stála ve dveřích koupelny, pod krátkou osuškou holé baculaté nohy, hlavu zabalenou v další osušce. Civěla na televizi. "Stejně s tím nic nenadělají," řekla. "Moje děti jsou mrtvé."

Mitch se vrátil od automatu na kolu na opačném konci chodby motelu a našel Morgana, jak chodí kolem postele. Chlapec měl ruce zatáté jako učiněné uzlíky frustrace. "Nemůžu na to přestat myslet," řekl. Mitch mu podal kolu, Morgan na ni chvíli civěl, pak si ji vzal, odtrhl víčko a zatřásl s ní. "Víte, co udělaly, co Jayce udělala, když jsme potřebovali peníze?"

"Nemusíš mi to vykládat, Morgane," ujistil ho Mitch.

"To, jak se ke mně chovaly... Jayce šla a sehnala si chlapa, který by jí za to zaplatil, a víte, pak ho s Delii praštily a vzaly mu peníze. Ježíši, vždyť já jsem se za ty prachy taky naobědval. A ještě něco. Když jsme stopovali a Delia už byla v tom. Nedovolily, abych se jich dotkl, ani jsem je nesměl obejmout, ani mě nevzaly za ruku, ale kvůli penězům praštily toho chlapíka a bylo jim fuk, že to vidím!" Klepl se bříškem palce do spánku. "Jsou tak pitomé, jako zvířata na farmě."

"Určitě jste to měli těžké," poznamenal Mitch. "Všichni jste měli hlad."

"Šel jsem s nimi, víte, protože můj táta není nic moc, ale aspoň mě nebil. Celý den je v práci. Ty holky mě potřebovaly víc než on. Ale chtěl jsem se pak vrátit. Teď už pro ně nemůžu nic udělat."

"Chápu," řekl Mitch. "Jenom to neuspěchej. Ještě to probereme."

"Mně je z toho všeho zle!" zavyl Morgan.

Ve vedlejším pokoji ten zvuk bylo také slyšet. Jayce se posadila na lůžku a protřela si oči. "Už s tím zase začíná," zamumlala.

Delia si sušila vlasy. "Někdy se chová dost nevyrovnaně," prohlásila.

"Mohli byste nás vysadit v Cincinnati?" zeptala se Jayce. "Mám tam strýčka. Možná byste teď mohli Morgana poslat domů."

"Morgan je někdy jako malé dítě," dodala Delia. Kaye je pozorovala ze svého křesla a tvář se jí pomalu zbarvovala pocitý, kterým sama moc nerozuměla: solidaritou a současně znechucením.

O pár minut později se venku pod dlouhou terasou motelu setkala s Mitchem. Vzali se za ruce.

Mitch ukázal palcem přes rameno do otevřených dveří pokoje. Sprcha už zase šuměla. "Už se sprchuje podruhé. Prý se cítí pořád špinavý. Ty holky to s ním pěkně skoulely." "A co čekal?" "Nemám ponětí." "Že s ním budou spát?"

"To nevím," řekl Mitch mírně. "Možná by si přál, aby se k němu chovaly slušně."

"Mám dojem, že to ani neumějí." Přitiskla mu dlaň na hrud, podrbala ho tam, ale oči upírala na něco vzdáleného a neviditelného. "Děvčata chtějí, abychom je vysadili v Cincinnati."

"Morgan chce jít na autobus," sdělil jí Mitch. "Má toho dost."

"Matka Příroda není právě laskavá a vlídná, co?"

"Matka Příroda vždycky byla tak trochu čubka," přisvědčil.

"Tak to bychom měli Rosinantu a pouť napříč Amerikou," pravila Kaye smutně.

"Nechtěla sis náhodou zatelefonovat a znovu se do věci vložit?"

Kaye bezmocně zvedla ruce. "Já nevím!" zasténala. "Jenom tak vypadnout a žít si svůj vlastní život mi připadá hrozně nezodpovědné. Chci se dovědět víc. Ale kolik nám toho kdo prozradí - Christopher, nebo někdo z Pracovní skupiny? Teď jsem outsider."

"Vím o způsobu, jak zůstat ve hře, i když se změněnými pravidly," řekl Mitch.

"Ten bohatý chlápek v New Yorku?"

"Daney. A Oliver Merton."

"Nepojedeme do Seattlu?"

"Jistěže ano," přisvědčil Mitch. "Ale zavolám Mertonovi a povím mu, že mám zájem."

"Pořád bych chtěla děťátko," řekla Kaye s očima doširoka otevřenými a hlasem křehkým jako uschlá květina.

Sprcha se zastavila. Slyšeli, jak se Morgan utírá a střídavě si přitom pobrukuje a kleje.

"Je to legrační," zašeptal Mitch tak potichu, že ho sotva slyšela. "Celá ta záležitost mě dost znepokojovala. Ale teď... teď se mi zdá všechno jasné, ty sny, to, jak jsem tě potkal. Já taky chci dítě. Prostě nemůžeme zůstat nevinní."

Zhluboka se nadechl, zvedl pohled a setkal se s jejím a dodal: "Měli bychom se do toho lesa vydat s lepší mapou."

Morgan se vynořil na cestičce a zamžoural na ně jako sova. "Jsem připraven. Chci jít domů."

Kaye se na něj podívala a téměř před jeho odhodláním ucouvla. Chlapcovy oči jí připadaly staré tisíc let.

"Odvezu tě na zastávku," řekl Mitch.

70 KAPITOLA

Národní ústav zdraví, Bethesda 5. května

Dicken se setkal s ředitelkou Národního ústavu pro zdraví dětí a rozvoj lidstva, doktorkou Taniou Baovou, před Natcherovou budovou, aby ji odtud doprovodil. Ředitelka byla drobné postavy, dokonale oblečená, s vyrovnaným obličejem, neprozrazujícím věk, s rysy uspořádanými jako mírně zvlněná pláň, s drobným nosem, s náznakem úsměvu na rtech. Ramena měla nepatrně sehnutá. Baová vypadala na třicátníci, ale ve skutečnosti jí bylo třiašedesát. Měla na sobě bleděmodrý kalhotový kostým a mokasíny s třásněmi. Při chůzi dělala krátké rychlé krůčky, které na nerovné půdě zněly rázně. Donekonečna protahovaná výstavba areálu NIH byla z bezpečnostních důvodů přerušena, ale i tak už stačila poničit většinu cestiček mezi Natcherovou budovou a Magnusonovým klinickým střediskem.

"Kdysi býval areál NIH otevřený," řekla Baová. "Teď každý náš pohyb sleduje Národní garda. Dokonce ani nesmím koupit vnučce hračku u pouličního prodáváče. Vždycky se mi líbilo, jak si rozložili stánky podél postranních cestiček nebo v halách. Teď je odtud vyhnali, současně s dělníky ze stavby."

Dicken udělal rameny pohyb, naznačující, že tyhle věci jdou docela mimo něj. Dokonce už ani na svůj vlastní život neměl žádný vliv. "Přišel jsem, abych naslouchal," řekl. "Přednesu vaše názory doktoru Augustinovi, ale nemohu vám zaručit, že bude souhlasit."

"Co se to stalo, Christophere?" zeptala se Baová žalostně. "Proč nereagují na něco tak zjevného? Proč je Augustin tak umíněný?"

"Máte mnohem víc zkušeností než já," řekl Dicken. "Vím jen to, co vidím a co se dovím z novin. A vidím především nesnesitelný tlak ze všech stran. Týmy, vyvíjející vakcínu, nedokázaly vůbec nic. Mark udělá pro ochranu zdraví veřejnosti všechno, co bude v jeho moci, a nebude se ohlížet napravo nalevo. Chce soustředit všechny naše zdroje na boj proti tomu, co považuje za virulentní onemocnění. Právě teď se jeví jako jediná možnost potrat."

"Co považuje za..." opakovala Baová nedůvěřivě. "A čemu věříte vy, doktore Dickene?"

Počásí se přehouplo do horkého, vlhkého léta. Dickenovi takové podmínky připadaly důvěrně známé, dokonce příjemné; někde v hloubi své posmutnělé duše si pomyslel, že by teď mohl být v Africe a že by tomu rozhodně dal přednost před takovýmhle způsobem života. Přešli přes dočasnou asfaltovou rampu, překročili žlutou pásku, označující staveniště, a hlavním vchodem vstoupili do budovy 10.

Před dvěma měsíci se Dickenovi začal život rozpadat pod rukama. Pochopil, že určité skryté části jeho osobnosti mohou ovlivnit jeho vědecký úsudek - že kombinace nešťastné lásky a pracovního vytížení ho mohou dohnat k postojům, o nichž věděl, že jsou nesprávné. To poznání v něm hlodalo a bodalo ho jako hejno ovádů. Nějak se mu dařilo zachovat si navenek chladný vzhled člověka, který hraje

s sebou, který je součástí týmu, součástí Pracovní skupiny, ale věděl, že mu tahle přetvářka nevydrží navždycky.

"Věřím v práci," řekl, trochu rozpačitý z toho, že se zamyslel a odpověděl až po takové době.

Skutečnost, že se tak naráz odpoutal od Kaye Langové, že ji nedokázal chránit před Jacksonovým útokem ze zálohy, se ukázala jako nepochopitelná a neodpustitelná chyba. Litoval toho den ode dne víc a víc, ale na nové navázání starých, rozbitých vztahů už bylo pozdě. Zatím si ještě dokázal udržet odstup, vystavět zeď mezi sebou a skutečností a pilně pracovat na zadaných úkolech.

Vyjeli výtahem do sedmého patra, zahnuli doleva a uprostřed dlouhé chodby, vymalované béžově a růžově, se připojili k malé schůzi zaměstnanců.

Baová se posadila. "Christophere, to je Anita, tohle Preston."

Jmenování Dickena přivítali bez velkého nadšení. "Obávám se, že nemám žádné dobré zprávy," oznámil jim Dicken a posadil se naproti Prestonu Meekerovi. Meeker, podobně jako jeho kolegové v této malé, uzavřené místnosti, byl ztělesněním specialisty na zdraví dětí - v jeho případě se jednalo o růst a vývoj novorozenců.

"Augustin s tím ještě nepřestal?" zeptal se Meeker, který od samého začátku zvolil popudlivý tón. "Pořád nutí lidem RU-486?"

"Na jeho obranu musím říct," prohlásil Dicken a na okamžik se odmlčel, aby si srovnal myšlenky, aby jeho přetvářka působila dostatečně přesvědčivě, "že nemá jinou možnost. Lidé v CDC, kteří se zabývají retroviry, se shodují v tom, že teorie o expresi a kompletaaci dává smysl."

"Děti jako přenašeči neznámého moru?" Meeker našpulil rty a pohrdavě si odfrkl.

"Je to naprosto pochopitelný postoj. Když k tomu připočítáme pravděpodobnost, že se většina nových dětí narodí s deformitami -"

"To ale nemůžeme vědět předem," řekla Houseová. Byla teď úřadující zástupkyní ředitele Národního ústavu pro zdraví dětí a rozvoj lidstva; předchozí ředitel před dvěma měsíci na svou funkci rezignoval. Hodně lidí z NIH, kteří měli co do činění s výzkumem SHEVA, Pracovní skupinu opouštělo.

Dicken si s malým bodnutím bolesti uvědomil, že Kaye Langová se opět projevila jako průkopník, když odešla jako první.

"To je nepopíratelný fakt," řekl, a zrovna tohle mu nečinilo potíže vyslovit, protože to bylo pravda: až dosud se matkám s infekcí SHEVA nenarodilo jediné normální dítě. "Ze dvou stovek dětí byla podle našich informací většina těžce deformována. Všechny se narodily mrtvé." Ale ne vždy deformované, připomněl sám sobě.

"Jestli prezident souhlasí se zahájením celonárodní kampaně za užívání RU-486," řekla Baová, "pochybuju, že areál CDC v Atlantě bude smět zůstat otevřený. Co se týče Bethesdy, jsme tady uprostřed inteligentní komunity, ale pořád ještě v biblickém pásu. Před mým domem se už konala demonstrace, Christophere. Žiju obklopena strážemi."

"Rozumím vám," řekl Dicken.

"Možná, ale rozumí tomu i Mark? Neodpovídá mi na telefonáty ani e-maily."

"Nepřijatelná izolace," podotkl Meeker.

"Kolik projevů občanské neposlušnosti bude ještě potřeba?" dodala Houseová, sevřela ruce na stole a třela si je o sebe, očima přitom tékala po jednotlivých členech skupiny.

Baová se zvedla a vzala značkovač na bílou tabuli. Rychle a téměř brutálně čtla jasné červená slova a doprovázela je komentářem: "Dva milióny potratů prvního herodského stadia za poslední měsíc. Nemocnice jsou jimi zaplavené."

"Chodím do těch nemocnic," pravil Dicken. "K mé práci patří i pobyt na frontě."

"Také jsme navštěvovali pacienty, tady a po celém kraji." Baová podrážděně sevřela rty. "Jenom v téhle budově máme tři sta matek nakažených SHEVA. Některé vídám denně. My rozhodně nežijeme v izolaci, Christophere."

"Promiňte," omluvil se Dicken.

Baová přikývla. "Sedm set tisíc oznámení o herodském těhotenství druhé fáze. No, tady se statistiky začínají rozcházet - nevíme, co se děje." Zahledla se na Dickena. "Kam zmizely ty ostatní ženy? Možná se nehlásí. Ví o tom Mark?"

"Já o tom vím," řekl Dicken. "Mark to také ví. Je to choulostivá informace. Nechceme veřejně oznámit, kolik toho víme, dokud prezident na základě návrhů Pracovní skupiny neučiní politické rozhodnutí."

"Myslím, že bych uhádla, o co jde," prohlásila Houseová cynicky. "Vzdělané ženy, které na to mají, nakupují na černém trhu RU-486, nebo si nějak dokážou zařídít potraty v různých stadiích gravidity. Na ženských klinikách dochází ke hromadným vzpourám lékařů. Přestali podávat zprávy Pracovní skupině, protože se jim nelíbí nové zákony, jimiž se řídí předpisy o interrupcích. Počítám, že Mark má v úmyslu oficiálně zavést to, co se už v zemi děje."

Dicken se znovu na chvíli odmlčel, aby si uspořádal myšlenky a podepřel svou hroutící se falešnou fasádu. "Mark nemá ve Sněmovně reprezentantů nebo v Senátu žádný vliv. Když se je pokouší oslovit, ignorují ho. Všichni víme, jakým tempem narůstá domácí násilí. Ženy jsou vyháněny z domovů. Rozvody. Vraždy." Dicken nechal svá slova vsáknout do vědomí svých posluchačů, tak jako tahle fakta za posledních pár měsíců vsákla do jeho myšlenek a pocitů. "Násilí páchané na těhotných ženách dosahuje rekordní výše. Některé se dokonce uchýlí ke quinakrinu, pokud mají možnost sehnat ho, aby samy sebe sterilizovaly."

Baová smutně potřásla hlavou.

Dicken pokračoval: "Mnoho žen pochopilo, že nejjednodušší je ukončit těhotenství druhé fáze, ještě než se objeví vedlejší příznaky."

"Mark Augustin a jeho Pracovní skupina se zdráhá popsat tyto vedlejší projevy," řekla Baová. "Předpokládám, že máte na mysli ty obličejové blány a melanodermii u obou rodičů."

"A také rozštěp patra a vomeronazální deformace," doplnil Dicken.

"Ale proč i otcové?" zeptala se Baová.

"Nemám tušení," odpověděl Dicken. "Kdyby NIH kvůli přehnaným osobním zájmům nepřišla o své studijní objekty, mohli bychom teď vědět mnohem víc, a navíc za aspoň trochu kontrolovaných podmínek."

Baová Dickenovi připomněla, že se nikdo z přítomných nepodílel na ukončení klinické studie Pracovní skupiny v této budově.

"Chápu," řekl a v té chvíli nenáviděl sám sebe tak zuřivě, že to stěží dokázal skrýt. "Ne že bych s tím nesouhlasil. Těhotenství druhé fáze končí potratem u všech, kromě těch chudých, které nemají ani na návštěvu kliniky, ani na pilulky, nebo..."

"Nebo co?" zeptal se Meeker.

"Nebo odhodlaných."

"Odhodlaných k čemu?"

"Následovat Přírodu. Lidí, kteří věří, že tyto děti mají dostat šanci, ať je sebevíc pravděpodobné, že se narodí mrtvé nebo deformované."

"Augustin rozhodně nevěří, že by kterákoli z těch dětí mělo dostat šanci," poznamenala Baová. "Proč?"

"Protože Herodova chřipka je nemoc. A on postupuje tak, jak se má postupovat proti nemoci." Takhle to už brzy nepůjde dál. Buďto rezignuješ, nebo tě ubije tohle vysvětlování věcí, ve které nevěříš nebo jim ani nerozumíš.

"Znovu vám povídám, že my nežijeme v izolaci, Christophere," řekla Baová, potřásajíc hlavou. "Chodíme do pokojů v porodnici, do ordinací na téhle klinice, navštěvujeme jiné nemocnice a kliniky. Vidíme, jak se ty ženy a muži trápí. Potřebujeme si vytvořit racionální přístup, který by bral v úvahu všechna hlediska a všechny druhy zátěže."

Dicken se zamračil soustředěním. "Mark se prostě zabývá medicínskou realitou. Kromě toho se v té věci zatím nepodařilo dosáhnout politické shody," dodal tiše. "Doba je nebezpečná."

"To je řečeno až příliš jemně," řekl Meeker. "Christophere, já se domnívám, že Bílý dům je momentálně ochromen. Když teď něco uděláte, bude to v háji, a pokud neuděláte nic a všechno půjde dál, tak jako dosud, dopadne to ještě hůř!"

"Samotný marylandský guvernér se zapletl do té takzvané Zdravotnické vzpoury států," prohlásila Houseová. "Jakživa jsem tady u nás neviděla takové náboženské zanícení."

"Nejde jen o křesťanství, tohle se vrací až ke kořenům," poznamenala Baová. "Čínská komunita troubí na poplach, a má k tomu pádný důvod. Zvedá se vlna fanatismu. Naše společnost se rozpadá na vyděšené a nešťastné kmeny, Christophere."

Dicken upíral zrak na desku stolu, pak se podíval na čísla na tabuli. Víčko mu začalo cukat únavou. "Všechny nás to trápí," povzdechl si. "Marka i mě."

"Pochybuju, že by to Marka bolelo tak jako naše matky," řekla Baová tiše.

71 KAPITOLA

Oregon 10. května

"Jsem nevzdělaný chlap a spouště věcí nerozumím," prohlásil Sam. Opřel se o ohradu z rozpůlených klád, která obklopovala jeho čtyři akry půdy, patrový dřevěný dům, starou nahnutou stodolu a cihlovou kůlnu. Mitch strčil volnou ruku do kapsy a postavil na sloupek ohrady, zešedlý povlakem lišejníku, plechovku s pivem. Rozložitá černobíle strakatá kráva, pasoucí se na sousedově louce, je bez zájmu pozorovala. "Znáš tu ženu jenom nějaké, hm, dva týdny?"

"Něco přes měsíc."

"To je teda fofr!"

Mitch rozpačitě přisvědčil.

"Proč takový spěch? Proč by kčertu někdo chtěl do toho přijít zrovna teď? Tvoje matka už je nějakých deset let po přechodu, ale od té herodské záležitosti se pěkně upejpá, když na ni chci sáhnout."

"Kaye je jiná," řekl Mitch, jako by se k něčemu přiznával. Dostali se k tomuto tématu přes jiná obtížná témata toho odpoledne. Nejtěžší ze všeho bylo pro Mitche přiznání, že prozatím vzdal hledání práce, že budou žít převážně z Kayiných peněz. Samovi to připadalo nepochopitelné.

"Kde zůstala tvoje sebeúcta?" zeptal se. Brzy potom se o té věci přestali bavit a vrátili se k událostem v Rakousku. Mitch mu vyprávěl, jak se v Daneyově sídle setkal s Brockem, a to Sama trochu pobavilo. "Pěkná hádanka pro vědce," poznamenal suše. Když ještě v rozlehlé kuchyni na farmě, v přítomnosti Mitchovy matky Abby, přišla řeč na Kaye, Samův údiv přerostl v podráždění a nakonec se změnil v hněv.

"Připouštím, že jsem možná pořádný blbec," řekl Sam, "ale není to teď zatraceně nebezpečná záležitost? A udělat něco takového schválně..."

"Mohlo by to být nebezpečné," přisvědčil Mitch.

"Tak proč jsi s tím sakra souhlasil?"

"Na to není žádná jednoduchá odpověď," řekl Mitch. "Zprv si myslím, že má možná pravdu. Chci říct, myslím si, že má pravdu. Tentokrát se nám narodí zdravé dítě."

"Jenomže ty jsi pozitivní a ona taky," namítl Sam a zíral na něj, svíraje rukama ohradu.

"To jsme."

"A oprav mě, jestli se pletu, ale zatím se pozitivní ženě ještě nikdy nenarodilo zdravé dítě."

"Zatím ne," přitakal Mitch.

"To jsou pěkně všivě vyhlídky."

"Ona ten virus objevila," řekl Mitch. "Vím o něm víc než kdokoli jiný na Zemi a je přesvědčena -"

"Že se všichni ostatní pletou?"

"Že v příštích letech budeme muset všichni začít myslet trochu jinak."

"Je blázen, nebo jenom fanatik?"

Mitch se zamračil. "Pomalu s tím, tati."

Sam rozhodil rukama. "Mitči, prokrista, já přece sedl na letadlo a letěl za tebou do Rakouska, poprvé v životě jsem byl v Evropě, a k tomu bez tvé matky, jenom abych si vyzvedl syna ze špitálu, když... No, to už je za námi. Ale proč se zase vystavovat dalšímu trápení, proč zase tak riskovat, to mi probiha vysvětlí!"

"Když jí zemřel manžel, hrozně se snažila dívat se dopředu, vidět věci pozitivně," řekl Mitch. "Netvrdím, že jí rozumím, tati, ale mám ji rád. Věřím jí. Něco mi říká, že má pravdu, jinak bych do toho nešel."

"Chceš říct, že bys nespolečně pracoval?" Sam se podíval na krávu a otřel si dlaně od prachu z lišejníku o kalhoty. "A co když jste oba úplně vedle?"

"Známe důsledky. Potom bychom s tím museli žít. Ale my se nemýlíme. Tentokrát ne, tati."

"Přečetla jsem si o tom, co se dalo," pravila Abby Rafelsonová. "Je to hrozný zmatek. Všechny ty viry." Kuchyňskými okny vnikalo dovnitř odpolední slunce a házelo na nenalakovanou dubovou podlahu světlé lichoběžníky. Kuchyně

voněla kávou - bylo té kávy až moc, myslela si Kaye, s takhle napjatými nervy - a masem s paprikou, které jedli k obědu, než se muži odešli projít.

Mitchova matka si zachovala krásu i po šedesátce, takový ten působivý vzhled, založený na vystoupklých lících kostech a hluboko posazených modrých očích v kombinaci s dokonalou péčí o pleť.

"Tyhle viry nás provázejí už hodně dlouho," řekla Kaye. Zvedla obrázek Mitche v pěti letech, na tříkolce, na nábřeží v Portlandu. Vypadal soustředěně a fotoaparátu si nevšímal; takový výraz už u něj viděla, když řídil nebo četl noviny.

"Jak dlouho?" zeptala se Abby.

"Snad desítky miliónů let." Kaye si vybrala z hromádky na stolku další fotku. Na té Mitch se Samem nakládali dříví na korbu nákladáku. Podle výšky a hubených končetin mohlo být Mitchovi tak deset nebo jedenáct.

"A co vlastně dělaly původně? Nějak tomu nerozumím."

"Nejspíš pronikly do našich zárodečných buněk, vajíček nebo spermií. Tam potom zůstaly. Zmutovaly, něco je připravilo o nakažlivost, nebo... nebo jsme je přiměli, aby pracovaly pro nás. Našli jsme způsob, jak jich využít." Kaye vzhlédla od fotografie.

Abby na ni upírala neohrožený pohled. "Spermie nebo vajíčka?"

"Vaječníky, varlata," řekla Kaye a znovu pohlédla na obrázek.

"A co ty viry přimělo k tomu, že se zase objevily?" "Něco v našem každodenním životě," odpověděla Kaye. "Možná stres."

Abby se nad tím na chvíli zamyslela. "Studovala jsem na vysoké. Přírodní vědy. Říkal vám o tom Mitch?"

Kaye přikývla. "Mluvil o tom, že máte biochemické minimum a nějaké zdravotnické kurzy."

"Ano, ovšem nestačí mi to, abych věci chápala na vaší úrovni. Zato mi to přineslo pochybnosti o mé náboženské výchově. Nevím, co by na to řekla má matka, kdyby věděla o těchhle virech v našich pohlavních buňkách." Abby se na Kaye usmála a zakroutila hlavou. "Možná by je považovala za náš prvotní hřích."

Kaye na Abby pohlédla a pokusila se vymyslet vhodnou odpověď, ale nic ji nenapadlo. "To je zajímavé," vypravila ze sebe nakonec. Neměla ponětí, proč ji právě tohle tak vyvedlo z míry, a to ji zneklidňovalo ještě víc. Ta myšlenka v ní vzbudila strach.

"Ty hroby tam v Rusku," pokračovala Abby tiše. "Třeba ty nastávající matky měly sousedy, kteří si mysleli, že jde o projev dědičného hřichu."

"Nevěřím, že to souvisí s hřichem," řekla Kaye. "Ach, to já taky ne." Abby na ni upřela zkoumavý pohled, znepokojený a bodavý. "Nikdy jsem se necítila zrov-

na volně, když šlo o sex. Sam je jemný muž, jediný, se kterým jsem poznala vášeň, i když nebyl jediný, koho jsem měla v posteli. Moje výchova... nebyla v tomhle právě nejšťastnější. Nejrozumnější. Nikdy jsem s Mitchem o sexu nemluvila. Nebo o lásce. Zdálo se, že si docela dobře poradí sám; však je dost hezký a dost chytrý." Abby položila svou ruku na Kayinu. "Nevykládal vám, že jeho máma je bláznivá stará puritánka?" Tvářila se smutně a zoufale a tak rozpačitě, že jí Kaye ruku pevně stiskla a pokusila se povzbuditě usmát.

"Povídal, že jste byla úžasná a starostlivá matka," řekla. "A že je váš jediný syn a že mě budete grilovat jako vepřový řízek." Sevrhla Abby ruku ještě pevněji.

Abby se zasmála a napětí mezi nimi trochu polevilo. "Mně zase povídal, že jste tvrdohlavá a chytřejší než kterákoli žena, jakou kdy poznal, a že berete spoustu věcí hrozně vážně. A že vás mám mít ráda, jinak si to se mnou vyřídí."

Kaye na ni zírala v úžasu. "To neřekli"

"Ale ano," prohlásila Abby slavnostně. "Muži z naší rodiny si neberou servítky. Já mu řekla, že se pokusím vycházet s vámi co nejlíp."

"Dobrý bože!" vyhrkla Kaye a nevěřícně se rozesmála.

"Přesně tak," kývla Abby. "Chtěl vás bránit. Ale zná mě dost dobře a ví, že mu taky všechno povím bez obalu. Se všemi těmi povídkami o dědičném hřichu, které se teď všude objevují, no, řekla bych, že se svět začíná měnit. Hodně věcí teď muži a ženy budou dělat jinak, nemyslíte?"

"Jsem si tím jistá," řekla Kaye.

"Chtěla bych od vás, má drahá nová dcero, abyste pro Mitche vybudovala místo, kde bude spousta lásky a něžné péče. Udělejte pro to všechno. Mitch se zdá silný a odolný, jenomže muži jsou ve skutečnosti velmi křehcí. Nedovolojte, aby vás tahle doba rozpoltila a jemu uškodila. Chtěla bych si udržet co nejvíc z toho Mitche, kterého jsem znala a milovala. Pořád v něm vidím svého chlapce, a on v něm opravdu ještě je." Abby měla v očích slzy a Kaye si uvědomila, když ji tak držela za ruku, jak moc celá ta léta postrádala svou vlastní matku a jak neúspěšně se snažila tento cit potlačit.

"Neměla jsem to lehké, když Mitch přicházel na svět," řekla Abby. "Porod trval čtyři dny. Bylo to moje první dítě, očekávala jsem těžký porod, ale zase ne tolik. Lituju, že jsme neměli víc dětí... svým způsobem. Teď bych asi byla vyděšená k smrti. Ačkoli, já jsem k smrti vyděšená, přestože se Samem se nemám čeho bát."

"Já se o Mitche postarám," slíbila Kaye.

"Žijeme v hrozně době," pravila Abby. "Až o ní někdo napíše knihu, pořádnou, tlustou knihu, tak jenom doufám, že bude mít šťastný konec."

U večere seděli muži a ženy pohromadě a vedli lehký, příjemný hovor o bezvýznamných věcech. Vzduch se pročistil, jako by všechny rozepře odpavil déšť. Kaye spala s Mitchem v jeho staré ložnici, což mělo nejspíš znamenat, že ji Abby přijala nebo že si to Mitch prosadil - popřípadě obojí.

Poprvé po mnoha letech cítila, že má zase rodinu. Když tak ležela vedle Mitche na jeho úzké posteli, na chvíli ji

vyhrkly z očí slzy štěstí.

V Eugene, kde brali benzín, si v bufetu koupila soupravu těhotenských testů. Pak, aby sama sebe ujistila, že jejich rozhodnutí je naprosto normální i v tomhle vykojeném světě, zašla ještě do malého knihkupectví a zakoupila paperback Doktora Spocka. Ukázala ho Mitchovi a ten se jen zazubil. Těhotenský test mu neukázala.

"Je to tak normální," mumlala si, když už Mitch tiše chrápal. "To, co děláme, je úplně přirozené a normální, prosím, Bože."

72 KAPITOLA

Seattle, Washington / Washington, D.C.

14. května

Když projížděli Portlandem, Mitch spal a Kaye řídila. Přejeli most do státu Washington, projeli malou bouřkou s deštěm a octli se zase na slunci. Kaye si vybrala odbočku a najedli se v malé mexické restauraci daleko od všech měst, jejichž jména znali. Na cestách nebyl skoro žádný provoz, byla neděle.

Zastavili na parkovišti, aby si na chvíli zdřímli, a Kaye odpočívala s hlavou na Mitchově rameni. Vítr nefoukal a slunce jí zahřívalo tvář a vlasy. Zpívali ptáci. Z jihu přitáhly uspořádané řady mraků a brzy zakryly celou oblohu, ale vzduch zůstal teplý.

Když se probudili, řídila dál Kaye až za Tacomu, pak ji vystřídal Mitch a pokračovali až do Seattlu. Když už projížděli městem a míjeli kongresové centrum, rozkročené nad dálnicí, Mitch začal podléhat obavám z toho, že by měl Kaye vzít rovnou do svého bytu.

"Možná by ses radši trochu rozhlédla po okolí, než se zabydlíme," navrhl.

Kaye se usmála. "Proč, máš v bytě nepořádek?"

"Ne, je tam čisto," řekl Mitch. "Ale možná to není..." Potřásl hlavou.

"Žádný strach. Nemám náladu na kritizování. Ale docela ráda se podívám po okolí."

"Ukážu ti místo, kam jsem často chodíval, když jsem zrovna nebyl někde na vykopávkách..."

Plynárenský park se rozkládal pod nízkým travnatým návrším s vyhlídkou na jezero Union. Zbytky staré plynárny a dalších továrních budov byly vyčištěny a natřeny jasnými barvami a z celého objektu se stal veřejný park. Čnějící nádrže na plyn, rozpadající se visuté lávky a potrubí sice nikdo nenatřel, ale zůstaly za ohradou, kde pomalu rezavěly. Mitch vzal Kaye za ruku a vedl ji z parkoviště. Kaye park připadal trochu ošklivý a tráva řídká, ale kvůli Mitchovi nic neřekla.

Sedli si do trávy vedle plotu z drátěného pletiva a pozorovali, jak na jezeře přistávají osobní hydroplány. Pár lidí, mužů, žen, nebo žen s dětmi, mířilo ke hřišti za tovární budovou. Mitch prohlásil, že na tak pěknou slunnou neděli je to slabá návštěvnost.

"Lidé se možná nechtějí shromažďovat," řekla Kaye, ale ještě než dokončila větu, vjelo na parkoviště několik pronajatých autobusů a zastavilo na místech, ohrazených provazy.

"Něco se chystá," poznamenal Mitch a natáhl krk, aby lépe viděl.

"Nenaplánoval to pro mě?" zeptala se zlehka.

"To tedy ne," odpověděl s úsměvem. "Ledaže bych na to po věrejší noci zapomněl."

"To říkáš každý večer," řekla Kaye. Zívla, zakryla si rukou ústa a dál sledovala plachetnici, plující přes jezero, a surfaře v neoprénové kombinéze.

"Osm autobusů," počítal Mitch. "Zvláštní."

Kaye se o tři dny opozdila menstruace, kterou měla od Saulovy smrti, kdy přestala užívat antikoncepci, úplně pravidelně. Vyvolalo to u ní znepokojení. Když pomyslela na všechny důsledky, zaskřípala zuby. Tak rychle. Románek ve starém stylu. Jedeme z kopce a nabíráme rychlost.

Mitchovi ještě nic neřekla, pro případ, že by šlo jenom o planý poplach.

Když se pokoušela usilovně přemýšlet, připadala si oddělená od těla. Když se odpoutala od svých obav a jen prozkoumala vlastní pocity, přirozený stav tkání a buněk a emocí, cítila se skvěle; to jen vnější okolnosti, důsledky, vědomí závažnosti jí bránilo, aby byla prostě šťastná a zamilovaná.

Největší potíž vězela v tom, že věděla až příliš mnoho, a současně jí bylo jasné, že nikdy nemůže vědět dost.

Normální.

"Deset autobusů, páni, jedenáct," ozval se Mitch. "To je pěkně velká sešlost." Pohládl ji po straně šíje. "Nevím, moc se mi to nelíbí."

"Je to tvůj park. Nechci odtud hned odcházet," řekla Kaye. "Je tady hezky." Slunce zalévalo park světelnými skvrnami. Rezavé nádrže matně oranžově svítily.

Tucty mužů a žen v oblečení barvy hlíny se po malých skupinkách trousily od autobusů ke kopci. Nezdálo se, že by ti lidé někam spěchali. Čtyři ženy nesly dřevěný prstenec o průměru přibližně jednoho yardu, několik mužů pomáhalo valit do kopce dlouhou kládu.

Kaye se zamračila, pak se uchichtla. "To snad má představovat jóni a lingam," odhadovala.

Mitch zamžoural na průvod. "Možná je to nějaká obří hra," navrhl. "Něco jako házení podkovou."

"Myslíš?" pravila Kaye tím povědomým nekritickým tónem, ve kterém okamžitě rozeznal silný nesouhlas.

"Ne," řekl a plácl se do čela. "Jak to, že jsem to nepoznal hned? Je to přece jóni a lingam."

"A ty jsi antropolog," prohlásila, naschvál zdvojující slabiky. Zvedla se na kolena a zastínila si oči. "Pojď, koukneme se na to."

"Co když nás tam nebudou chtít?"

"Nevypadá to na uzavřenou společnost," řekla Kaye.

Dicken prošel bezpečnostní prohlídkou - proklepání, detektor kovu, chemická prověrka - a vstoupil takzvaným diplomatickým vchodem do Bílého domu. Mladý příslušník námořní pěchoty ho ihned doprovodil dolů do prostorné konferenční místnosti v suterénu. Klimatizace běžela na plné obrátky a v místnosti bylo v porovnání s třicetistupňovým vedrem a vlhkem venku chladno jako v ledniče.

Dicken se dostavil první. Kromě vojáků a číšníků, kteří rozkládali na rozlehlý konferenční stůl láhve minerálky, bloky a pera, byl v místnosti sám. Posadil se na jednu z židlí vřadu, vyhrazených pro služebně mladší poradce. Číšník mu nabídl něco k pití - kolu nebo džus. "Za okamžik přinesou i kávu." "Kola stačí," řekl Dicken. "Právě jste přiletěl?"

"Jel jsem autem z Bethesdy," odpověděl Dicken. "Dnes odpoledne nás čeká mizerné počasí," řekl číšník. "Podle meteorologů z Andrews se kolem páté chystá bouřka. My tady dostáváme ty nejpřesnější předpovědi." Mrkl a usmál se, pak se otočil a za pár minut přinesl kolu a sklenici sekaného ledu.

Další lidé se začali scházet asi po deseti minutách. Dicken poznal guvernéry Nového Mexika, Alabamy a Marylandu; každého doprovázela malá skupina poradců. Brzy se v této místnosti shromáždí jádro takzvané Guvernérské vzpoury, která po celé zemi působila Pracovní skupině pekelné potíže.

Augustina právě tady, v suterénu Bílého domu, a právě teď čekala perná hodinka. Měl v úmyslu pokusit se přesvědčit deset guvernéřů, z toho sedm z velmi konzervativních států, že jediné humánní řešení je umožnit ženám přístup ke všem prostředkům na ukončení těhotenství.

Dicken pochyboval, že by jeho žádosti vyhověli, dokonce ani nevěřil, že se setká se zdvořilým nesouhlasem.

Augustin vstoupil dovnitř o něco později v doprovodu pověřence Bílého domu pro styk s Pracovní skupinou a šéfem sekretariátu. Augustin odložil aktovku na stůl a zamířil k Dickenovi. Jeho boty klapaly na dlaždičkách podlahy. _

"Nějaké střelivo?" zeptal se.

"Totální prohra," řekl Dicken tiše. "Nikdo ze zdravotních výborů nevěří, že bychom mohli situaci dostat znovu pod kontrolu. Také mají pocit, že i prezidentovi se situace vymkla z rukou."

Augustin přimhouřil oči. Vrásky v jejich koutcích se mu za poslední rok prohloubily, vlasy mu zešedivěly.

"Předpokládám, že si chtějí všechno řešit po svém - učinit zásadní rozhodnutí."

"Nevidí jiné řešení. Americké sdružení lékařů a většina odborů NIH jim odebraly podporu, přinejmenším v tichosti, když ne veřejně."

"No," řekl Augustin měkce, "my těm ovečkám zaručeně nepomůžeme zpátky do stáda - zatím." Vzal si od číšníka šálek kávy. "Možná bychom prostě měli jít domů a nechat všechny, ať si dělají, co chtějí."

Augustin se ohlédl, když vešla další skupina guvernéřů. Za nimi vešel Shawbeck a tajemník HHS. "Právě přicházejí lvi, za nimi následují křesťané," prohlásil. "A tak to také má být." Než se zvedl, aby zaujal místo na opačné straně stolu, na jednom ze tří míst, u kterých nebyly umístěny

vlažečky, řekl tiše: "Prezident strávil poslední dvě hodiny s Alabamou a Marylandem, Christophere. Pokoušeli se ho přesvědčit, aby své rozhodnutí odložil. Nemyslím, že by se jim to podařilo. V uplynulých šesti týdnech bylo zavražděno patnáct tisíc těhotných žen. Patnáct tisíc, Christophere."

Dicken to číslo viděl už několikrát.

"Asi bychom se měli ohnout a nechat si nakopat do zadku," zavrčel Augustin.

Mitch odhadoval, že v davu, který se pohybuje směrem k vrcholu kopce, je nejméně šest set lidí. Odhodlanou skupinu s prstencem a kulem následovalo pár tuctů přihlížejících.

Kaye ho vzala za ruku. "To je tady v Seattlu nějaká místní zvyklost?" zeptala se a táhla ho s sebou. Představa rituálu plodnosti ji zaujala.

"O žádné jsem neslyšel," odpověděl Mitch. Od zážitku v San Diegu mu z pachu většího množství lidí běhal mráz po zádech.

Na vrcholku vyvýšeniny se Kaye s Mitchem zastavili na kraji velkých slunečních hodin o průměru zhruba třiceti stop. Byl to bronzový basrelief s astrologickými symboly, číslicemi, napřaženými lidskýma rukama a ozdobnými písmeny, označujícími světové strany. Kruh byl doplněn keramikou, sklem a barevným betonem. Mitch Kaye předvedl, jak se pozorovatel stane gnómonem číselníku, když si stoupne mezi rovnoběžné linie s vyrytými daty a ročními obdobími. Podle jejího odhadu byly asi dvě hodiny.

"Jsou krásné," řekla. "Je to takové pohanské místo, nezdá se ti?" Mitch přikývl, nespouštěje zrak z blížícího se zástupu.

Několik mužů a chlapců, kteří tu pouštěli draky, se davu klidili z cesty, tahali přitom za šňůrky a svíjeli je. Zástup se pomalu škrábal nahoru na kopec. Tři ženy s prstencem se pod jeho váhou potily. Opatrně ho položily doprostřed slunečních hodin. Dva muži, kteří nesli sloup, zůstali stát stranou a čekali, až ho budou moci postavit.

Pět starších žen v lehkých žlutých róbách se sepjatýma rukama a důstojnými úsměvy vstoupilo do kruhu. Obklopily

prstenec, umístěný uprostřed vyrytého kompasu. Hlouček kolem nich nepromluvil.

Kaye s Mitchem sestoupili k jižní straně kopce, odkud viděli na jezero Union. Mitch pocítil, jak se zvedá vítr od jihu, a zahlédl řady mraků, které se pohybovaly po obloze přes centrum Seattlu. Vzduch byl jako víno, čistý a sladký, teplota kolem dvaadvaceti stupňů. Stíny oblaků se dramaticky hnaly přes kopec.

"Až moc lidí," řekl Mitch Kaye.

"Počkej chvíli, podíváme se, co mají za lubem," navrhla.

Dav se sevřel, vytvořil soustředné kruhy. Lidé se drželi za ruce. Zdvořile požádali Kaye a Mitche a ostatní přihlížející, aby se přesunuli o kus dál, dokud neproběhne obřad.

"Můžete se odtud dívat," řekla Kaye kyprá mladá žena ve volné haleně. Zřetelně ignorovala Mitche, její oči jako by se dívaly mimo něj či skrz něj.

Shromáždění nevydávalo žádný zvuk kromě šustění hábitů a sandálů, přeshlapujících po trávě a po číslicích ciferníku slunečních hodin.

Mitch vrazil ruce do kapes a nahrbil ramena.

Guvernéři se už posadili na svá místa kolem stolu, nakláněli se doprava či doleva a šeptali si s poradci nebo svými sousedními kolegy. Shawbeck zůstal stát, ruce sepnuté před sebou. Augustin obešel čtvrt obvodu stolu a dal se do řeči s guvernérem Kalifornie. Dicken se zahloubal nad zasedacím pořádkem a najednou pochopil, že tu kdosi postupoval podle rafinovaného protokolu. Guvernéři nebyli rozsazeni podle služebního stáří, ani podle vlivu, ale podle zeměpisné polohy svých států. Kalifornii umístili na západní stranu stolu, guvernér Alabamy seděl v zadní části místnosti, na jihovýchodě. Augustin, Shawbeck a tajemník měli určená místa blízko prezidentova.

Dicken usoudil, že to musí mít nějaký význam. Že by skutečně zaťali zuby a doporučili provedení Augustinova plánu? Dicken si sám nebyl jist, jak se k tomu staví. Vyslechl dost rozborů, týkajících se ceny lékařské péče o děti druhého stadia, pokud některé z nich přežijí déle; seznámil se také s výsledky výpočtů, na kolik Spojené státy přijde ztráta celé generace dětí.

Ve dveřích se objevil pověřenec pro záležitosti veřejného zdraví. "Dámy a pánové, přichází prezident Spojených států." Všichni vstali. Guvernér Alabamy se zvedal pomaleji než ostatní. Dicken si všiml, že má úplně mokré obličej, což by se dalo přičíst horku, panujícím venku. Jenomže Augustin říkal, že guvernér strávil poslední dvě hodiny rozhovorem s prezidentem.

Kolem Dickena prošel agent tajné služby v saku a polokošili a zmeřil si ho tím dokonale kamenným pohledem, na jaké si už Dicken dávno zvykl. Prezident, vysoký muž s proslavenou bílou kšticí, vstoupil do místnosti. Vypadal ve formě, jen trochu unaven; ale i tak na Dickena zapůsobila moc jeho úřadu. Potěšilo ho, když se prezident podíval jeho směrem, poznal ho a vážně mu pokývl, když procházel kolem.

Guvernér Alabamy odstrčil svou židli. Dřevěné nohy na betonové podlaze zaskřípaly. "Pane prezidente," promluvil guvernér zbytečně hlasitě. Prezident se zastavil, aby mu odpověděl, guvernér postoupil o dva kroky dopředu.

Dva agenti si vyměnili pohledy a pohnuli se směrem k nim, aby zdvořile zasáhli.

"Mám rád svůj úřad a miluji naši velkou zemi," řekl guvernér a ovinul prezidenta pažemi, jako by mu chtěl věnovat ochranné medvědí objetí.

Guvernér Floridy, který stál hned vedle, se zašklebil a rozpačitě potřásl hlavou.

Agenti byli už sotva stopu od dvojice.

Ach, pomyslel si Dicken, a víc už nestačil; v náhlé prázdnotě svého vědomí se už vznášel v čase, bylo to jako pískání vlaku, které ještě ani neslyšel, skřípot brzd, které ještě nikdo nesešlápl, jako paže, které dal pokyn k pohybu, ale ona mu zatím jen chabě visela po boku.

Napadlo ho, že by měl uhnout.

Světlovlasý mladík v tmavém rouchu měl na tváři zelenou chirurgickou masku a stoupal po svahu k růžici kompasu se sklopenými očima. Doprovázely ho tři ženy v hnědém a zeleném. Nesl malý hnědý plátěný balíček převázaný zlatou šňůrkou. Jeho jemné, téměř bílé vlasy povlávaly ve větru, který na kopci zesílil.

Kruhy mužů a žen se rozestoupily, aby je nechaly projít.

Mitch je sledoval se zamyšleným výrazem. Kaye se založenými rukama stála vedle něj. "K čemu se to chystají?" zeptal se.

"K nějakému obřadu," odpověděla.

"Plodnosti?"

"Proč ne?"

Mitch si to chvíli převracel v hlavě. "Pokání," řekl nakonec. "Je tady víc žen než mužů."

"Asi tak tři ku jedné," přisvědčila Kaye.

"Muži jsou většinou starší." "Zápalky," řekla Kaye. "Cože?"

"Tak říkají mladé ženy mužům, kteří jsou dost staří, aby mohli být jejich otci," vysvětlila mu. "Jako třeba prezident." "To zní urážlivě," poznamenal Mitch. "Je to pravda," řekla Kaye. "Mě z toho neobviňuj." Mladík jim zmizel z dohledu a zástup se za ním zavřel.

Christophera Dickena uchopila obrovská hořící ruka a udeřila jím o stěnu. Náraz mu protřhl ušní bubínky a promáčkl hrudník. Pak se ta ruka stáhla zpátky, zhroutil se na podlahu. Zamžikal očima. Spatřil plameny, jak ve vlnách postupují podél pobořeného stropu, a skrz stěnu ohně viděl padající dlaždice. Byl pokryt krví a kousky masa. V očích ho pálil žár a kouř, tak je zase zavřel. Nemohl dýchat, neslyšel, nemohl se pohnout.

Zástup začal zpívat. Byl to hluboký, monotónní, hučivý zvuk. "Pojďme odtud," řekl Mitch Kaye.

Zahleděla se na shromáždění. Teď už také cítila, že tady něco není v pořádku. Chloupky na šíji se jí zjezily. "Dobře," souhlasila.

Obcházeli dav v půlkruhu po pěšině, která zatáčela dolů po severní straně návrší. Minuli muže s pětiletým či šestiletým synem. Chlapec držel v ručkách draka. Usmál se na Kaye a Mitche. Kaye se zadívala do chlapcových mandlových očí, na jeho ostříhanou hlavu, se kterou se tolik podobal krásné ebenové egyptské sošce, která obživila, a pomyslela si: Jak krásné, normální dítě. Jak krásný malý chlapec.

Vzpomněla si na dívku, která stála u cesty v Gordi, když karavana vozů Spojených národů opouštěla město; ty děti se od sebe tak lišily, a přesto v ní vyvolávaly podobné myšlenky.

Vzala Mitche za ruku přesně v okamžiku, kdy se ozvaly sirény. Pohlédli na sever k parkovišti a spatřili pět policejních aut, jak smykem zastavují. Jejich dvířka se prudce rozlétla a objevili se policisté, rozběhli se mezi parkujícími auty a přes travu nahoru na kopec.

"Hele," ukázal Mitch na osamělého muže středních let v šortkách a tričku, s mobilním telefonem. Muž vypadal vydešeně.

"Co to sakra je?" vyhrkla Kaye.

Hučivý zvuk modlitby zesílil. Tři policisté proběhli kolem Kaye a Mitche. Pistole měli ještě v pouzdrech, ale jeden z nich už vytáhl pendrek. Protlačili se vnějšími kruhy zástupu na vrcholku kopce.

Ženy na ně začaly ječet nadávky. Praly se s nimi, strkaly do nich, škrábaly, kopaly a snažily se je zadržet.

Kaye nemohla uvěřit tomu, co vidí a slyší. Dvě ženy se vrhly na jednoho muže a oplzle přitom pokřikovaly.

Důstojník se začal ohánět pendrekem, aby chránil své druhy. Kaye se sevřel žaludek, když zaslechla zvuk plastiku, dopadajícího na maso a kosti.

Rozběhla se zpátky na kopec, ale Mitch ji chytil za paži.

Do davu se vrhli další policisté, rozhánějící se obušky. Zpěv utichl. Shromáždění se rozpadlo. Ženy v dlouhých hábitech prchaly s rukama přitisknutými k tvářím, hněvivě i vydešeně křičely a ječely vysokými, šílenými hlasy. Některé z nich se zhroutily na zem a bušily pěstmi do zažloutlé trávy. Od úst jim stříkaly sliny.

Policejní vůz přejel obrubník a se řvoucím motorem se hnál přes travu. Do boje se zapojily dvě policistky.

Mitch strkal Kaye pryč z pahorku, až se dostali dolů. Couvali s pohledy obrácenými nahoru, k davu, ještě stále natlačeného kolem slunečních hodin. Ven ze shromáždění se prodrali dva policisté s mladíkem v černém. Jeho ruce a šíji poznamenaly rudé krvácející šrámy. Policistka volala vysílačkou záchranku. Prošla pár yardů od Mitche a Kaye, tvář měla bledou a rty zrudlé hněvem.

"Zatraceně!" houkla na přihlížející zvědavce. "Proč jste je nezkusili zastavit?"

Kaye ani Mitch nevěděli, co na to odpovědět.

Mladík v černém rouchu zavrával a upadl mezi dvěma policisty, kteří ho podpírali. Obličej, bledý jako oblaka nad ním, zkřivený hrůzou a bolestí, bíle zasvítíl na udusané hlíně a žluté trávě.

73 KAPITOLA

Seattle

Mitch zamířil na jih po autostrádě ke Capitol Hill, pak odbočil k východu na Denny. Buick do kopce hlasitě supěl.

"Kéž bych to nikdy neviděla!" ozvala se Kaye.

Mitch polohlasně zaklel. "Kéž bych tam býval vůbec nezastavil."

"Copak všichni zešileli? Nějak je toho na mě moc," řekla Kaye. "Nedokážu si srovnat v hlavě, kam v tomhle zmatku vlastně patříme."

"Vracíme se ke starým obyčejům," pravil Mitch.

"Jako tam v Gruzii." Kaye si přitiskla pěst na rty a zuby.

"Nesnáším, když ženy obviňují muže," řekl Mitch. "Chce se mi z toho zvracet."

"Já nikoho neobviňuju," namítla Kaye. "Ale musíš uznat, že je to přirozená reakce."

Mitch na ni vrhl zamračený pohled, který hraničil s nevraživostí; ještě nikdy se na ni takhle nepodíval. Tiše zadržela dech a cítila se provinile a smutně. Odvrátila se a zahleděla se z okénka ven, na Broadway, táhnoucí se před nimi: cihlové budovy, chodci, mladíci se zelenými maskami v hovoru s jinými muži, ženy ve společnosti jiných žen.

"Zapomeňme na to," prohlásil Mitch. "Musíme si odpočinout."

Úhledný, chladný a díky Mitchově dlouhé nepřítomnosti trochu zaprášený byt ve druhém patře měl okna na Broadway a nabízel vyhlídku na poštu s cihlovým průčelím, malé knihupectví a thajskou restauraci. Mitch vešel dovnitř se zavazadly a omlouval se za nepořádek, který Kaye neviděla.

"Podnám pro starého mládence," prohlásil. "Nevím, proč si ho vlastně držím."

"Je pěkný," řekla Kaye a přejela prsty po kraji okenního parapetu z tmavého dřeva a bílém nátěru na stěně. Obývací pokoj prohrálo slunce a bylo v něm trochu dusno jako v každé nevětrané místnosti, ale zase ne nepříjemně. S jistými potížemi otevřela okno. Mitch se postavil vedle ní a pomalu okno zavřel. "Benzínové výpary z ulice," vysvětlil. "V ložnici je okno, které vede dozadu. Tím se dá docela dobře větrat."

Kaye si představovala, že návštěva v Mitchově bytě bude příjemně romantická, že jí o něm leccos prozradí, ale tady bylo čisto a uklizeno a nábytku měl tak málo, až se cítila zklamaně. Prohlédla si knihy v knihovně vedle kuchyňského koutu, sahající až ke stropu: učebnice antropologie a archeologie, pár rozedraných skript z biologie, bedna vědeckých časopisů a fotokopii. Žádné romány.

"Ta thajská restaurace je docela dobrá," řekl Mitch a objal ji zezadu, jak stála před knihovnou.

"Nemám hlad. Tady jsi prováděl svoje výzkumy?"

"Právě tady. Bylo to jako úder blesku. Hrozně jsi mě inspirovala."

"Díky."

"Nechceš si zdřímnout? V ledniče je pivo -"

"Budweiser?"

Mitch se jen zazubil.

"Jedno si dám," požádala Kaye. Pustil ji a začal se přehrabovat v ledniče.

"Sakra. Asi tady měli výpadek proudu. Všechno v mrazáku se rozpustilo..." Z kuchyně zavanul chladný kyselý pach.

"Ale pivo se nic nestalo." Přinesl jí plechovku a obratně ji otevřel. Vzala si ji a napila se. Necítila skoro žádnou chuť. Žádnou úlevu.

"Musím do koupelny," řekla. Připadala si otupěle a vzdáleně ode všeho, na čem záleží. Vzala si s sebou kabelku a vytáhla těhotenský test. Byl roztomile jednoduchý: dvě kapky moči na testovací proužek, modrá barva znamená pozitivní výsledek, růžová negativní. Výsledek do deseti minut.

Najednou to strašně moc chtěla vědět.

Koupelna byla čistá, bez poskvrny. "Co pro něj můžu udělat?" položila si otázku. "Tady žije svůj vlastní život." Ale nechala to být a sklopila záchodové prkénko, aby si mohla sednout.

Mitch si v obýváku pustil televizi. Skrz dveře z borového dřeva Kaye slyšela tlumené hlasy, dolehlo k ní pár slov. "...při výbuchu byl také zraněn tajemník -"

"Kaye!" vykřikl Mitch.

Přikryla testovací proužek papírovým kapesníkem a otevřela.

"Prezident," řekl Mitch a zkrivil tvář. Zahrozil pěstí do prázdna. "Kéž bych tu ztracenou bednu nikdy nezapnul!"

Kaye stála v obýváku před malou televizní obrazovkou, zírala na hlavu a ramena hlasatelky, na její pohybující se rty a proužek líčidla, který jí stekl z jednoho oka. "Zatím je hlášeno sedm mrtvých včetně guvernérů Floridy, Mississippi a Alabamy, prezidenta a jednoho agenta tajné služby. Dva dosud nebyli identifikováni. Mezi přeživšími jsou guvernéri Nového Mexika a Arizony, ředitel Herodské Pracovní skupiny Mark Augustin a Frank Shawbeck z Národního ústavu zdraví. Viceprezident nebyl v době výbuchu v Bílém domě přítomen -"

Mitch stál vedle ní se svěšenými rameny.

"A kde byl Christopher?" zeptala se Kaye tenkým hláskem.

"Dosud nebylo objasněno, jak mohl navzdory přísným bezpečnostním opatřením někdo propašovat do Bílého domu bombu. Frank Sesno se nám nyní hlásí od Bílého domu."

Kaye se vyvlékla z Mitchova objetí. "Promiň," řekla a neklidně ho pohladila po rameni. "Musím do koupelny."

"Jsi v pořádku?"

"Je mi dobře." Zavřela za sebou dveře, zamkla, nadechla se a odkryla kapesníček. Uběhlo deset minut.

"Víš jistě, že jsi v pořádku?" ozval se Mitch za dveřmi.

Kaye podržela papírek proti světlu, pohlédla na testovací plošky. První zmodrala. Druhá se také zbarvila do modra. Znovu si přečetla instrukce o porovnávání barev, pak se opřela loktem o dveře a bylo jí slabo.

"Je dokonáno," řekla měkce. Napřímila se a napadlo ji: Tahle doba je hrozná. Počkejme. Počkejme ještě, pokud to jde.

"Kaye!" Mitch neměl daleko k panice. Potřeboval ji, potreboval nějakou jistotu. Naklonila se nad umyvadlo. Sotva se dokázala udržet zpříma, takovou směsí hrůzy, úlevy a bázně ji naplnilo to, co udělali, a to, co udělal svět. Odemkla dveře a spatřila v Mitchových očích slzy. "Ani jsem ho nevolil!" řekl a rty se mu třásly.

Kaye ho pevně objala. Prezidentova smrt byla závažná událost nedozírného významu, ale ona to zatím ještě nevnímala. Její city směřovaly jinam, k Mitchovi, k jeho matce a otci, k jejím vlastním nepřítomným rodičům; na ní samotné jí trochu záleželo, ale kupodivu necítila žádné skutečné spojení s novým životem, který měla v sobě.

Ještě ne.

Teď ještě nešlo o skutečné dítě.

Zatím ne.

Nemiluj ho. Tohle ještě nemiluj. Musíš milovat teprve to, které v sobě nese.

Potom, aniž by pustila Mitche a přestala ho hladit po zádech, zcela proti své vůli omdlela. Mitch ji odnesl do ložnice a sehnal mokrý hadřík.

Chvilí se vznášela v blízké tmě, potom si uvědomila sucho v ústech. Odkušala si a otevřela oči.

Podívala se na svého manžela, pokusila se políbit jeho ruku, která jí otírala hadříkem tváře a bradu.

"Takový pitomeček," řekla.

"Já?"

"Já. Myslela jsem, že budu silná."

"Vždyť jsi silná," namítl Mitch.

"Miluju tě." Na víc se v té chvíli nezmohla.

Mitch viděl, že tvrdě spí, a přikryl ji dekou, zhasl světlo a vrátil se do obývacího pokoje. Byt mu teď připadal docela jiný. Za okny planul letní soumrak, protějščí zeď měla pohádkově bledou barvu. Seděl v ošoupaném křesle před televizí a ve ztlumě místnosti jasně slyšel její ztlumený zvuk.

"Guvernér Harris vyhlásil stav ohrožení a povolal Národní gardu. Zákaz vycházení platí ve všední dny po sedmé hodině večerní, v sobotu a v neděli po páté. Pokud bude vyhlášeno stanné právo v celých Státech, což je podle předběžného sdělení viceprezidenta velmi pravděpodobné, bude platit v celé zemi také zákaz shromažďování na veřejných místech bez zvláštního povolení Úřadu pro mimořádné události příslušné obce. Oficiální stav ohrožení je vyhlášen na dobu neurčitou. Zčásti se jedná o reakci na události v hlavním městě a zčásti o snahu zastavit pokračující neobyčejně silné nepokoje v celém státě..."

Mitch si poklepal plastikovým testovacím proužkem o bradu. Přepnul na jiný kanál, čistě jen pro pocit, že má aspoň na něco vliv.

"... je mrtev. Prezident a pět z pozvaných guvernérů států byli zabiti v konferenční místnosti Bílého domu -"

Znovu stiskl tlačítko na ovladači.

"... guvernér Alabamy, Abraham C. Darzelle, vůdce takzvaného Hnutí odboje států, prezidenta Spojených států těsně před explozí objal. Guvernéry Alabamy a Floridy výbuch roztrhal na kousky -"

Mitch vypnul televizi. Vrátil plastikový proužek do koupelny a šel si lehnout ke Kaye. Ani se nesvlékl a neodhrnul deku, aby ji neprobudil. Skopl boty a stočil se s jednou nohou jemně přehozenou přes její stehna pod přikrývkou a zavrtal se nosem do jejích krátkých hnědých vlasů. Vůně jejích vlasů a pokožky ho uklidňovala víc než kterýkoli lék. Na krátkou chvíli se vesmír ještě protentokrát zmenšil, zahřál, a dokonale jim stačil.

Kniha třetí
Stella Nova

74 KAPITOLA

Seattle Červen

Kaye urovnala papíry na Mitchově psacím stole a vzala do rukou rukopis Královny knihovny. Před třemi týdny se rozhodla napsat knihu o viru SHEVA, o moderní biologii, a zachytit v ní všechno, co by podle jejího mínění mohla lidská rasa v nadcházejících letech potřebovat. Název poukazyval na její metaforu pro genom se vším jeho kvašením a pohyblivými úseky a hráče v něm, kteří se zajímají jen sami o sebe, i když na jedné straně svým způsobem poskytují služby královně genomu a sobecky doufají, že budou do její knihovny, DNA, zařazeni, a někdy si nasadí jinou masku a zahrají jinou roli, spíš sobeckou než užitečnou, roli dravce nebo parazita, a vyvolají potíže nebo dokonce katastrofu...

Ta spíše politická metafora se v současné situaci jevila nanejvýš přesná.

V uplynulých dvou týdnech napsala na svém laptopu přes sto šedesát stránek a vytiskla je na přenosné tiskárně, částečně proto, aby si před konferencí uspořádala myšlenky.

A také aby zabíla čas. Hodiny se někdy hrozně táhnou, když Mitch není doma.

Sklepla papíry o dřevo stolu. Zvuk, který přitom vydaly, jí připadal uspokojivý. Pak je umístila před obrázek Christophera Dickena, který stál v malém stříbrném rámu u portrétů Sama a Abby. Poslední obrázek v krabici s jejími osobními věcmi byla lesklá černobílá fotka Saula, kterou dělal profesionální fotograf na Long Islandu. Saul se na ni schopně, sebevědomě a moudře usmíval. Kopie téhle fotky kdysi posílali s obchodními prospekty EcoBacteru firmám, obchodujícím s rizikovým kapitálem. To bylo před pěti lety. Od té doby uplynula celá věčnost.

Kaye se ohlížením zpět do minulosti příliš nezabývala, ani neměla ve zvyku schovávat si věci na památku. Teď toho trochu litovala. Přála si, aby jejich dítě mělo představu o všem, co se stalo. Když se na sebe dívala do zrcadla, připadala si téměř krásná, jak kypěla zdravím a vitalitou. Těhotenství se k ní chovalo ohleduplně.

Jako by se nemohla nabažít psaní a zaznamenávání událostí, začala před třemi dny psát ještě deník, první, který si kdy vedla.

10. června

Minulý týden jsme strávili přípravami na konferenci a hledáním domu. Úroková míra dosáhla maxima, nyní to představuje jedenadvacet procent, ale přece jen si můžeme dovolit něco většího než byt, a Mitchovi na tom moc nezáleží. Mně ano. Mitch píše, pomaleji než já, o těch mumích v jeskyni a posílá stránku po stránce do New Yorku Oliveru Mertonovi, který text rediguje, a to občas dosti krutě. Mitch to ale bere s klidem a snaží se zlepšit. Poslední dobou jsme nějak hrozně literární a moc se zabýváme sami sebou, ale to je asi tím, že jinak nemáme co na práci. Dnes odpoledne se Mitch vypravil za novým ředitelem Hayerova muzea, aby si s ním pohovořil. Doufá, že by mohl získat zpátky své zaměstnání. (Nikdy neodchází z bytu na větší vzdálenost, než se ujede za dvacet minut, a navíc jsme včera koupili další mobil. Vysvětluju mu, že se o sebe umím postarat, ale on si stejně dělá starosti.)

Má u sebe dopis od profesora Brocka, který v něm popisuje povahu současných rozepří. Brock se zúčastnil několika talkshow. Příběh byl uveřejněn v novinách a Mertonův seriál v časopise NATURE přitahuje pozornost obecnosti a také kritiku.

Vzorky tkání jsou stále v Innsbrucku a tamní univerzita o nich odmítá poskytnout informace, ale Mitch postupně zpracovává své přátele z Washingtonské univerzity, aby zveřejnili, co o nich vědí, a tím trochu podkopali to innsbrucké tajnostkářství. Merton se domnívá, že gradualistům, kteří se mumii zabývají, zbývají tak dva tři měsíce na přípravu zprávy pro veřejnost, a pokud nic nepodniknou, budou odvoláni a nahrazeni jinými vědci. Brock doufá, že nový tým bude o něco objektivnější, a očividně očekává, že v něm bude i on sám. Vlastně by v něm měl být i Mitch, ale to bychom si asi dělali přílišné naděje.

Mertonovi a Daneymu se nepodařilo získat od newyorského Úřadu pro mimořádné události povolení pro uspořádání konference v Albany. Prý kvůli něčemu z roku 1945, guvernéru Silasi Wrightovi a nepokojům kvůli dani z pozemků; nechťejí, aby se něco podobného opakovalo během tohoto "pokusného" a "dočasného" stavu ohrožení.

Poslali jsme prostřednictvím Marie Konigové z Washingtonské univerzity petici Washingtonskému Úřadu pro mimořádné události a dostali jsme povolení uspořádat dvoudenní konferenci v Kane Hall, nejvyšší možný počet účastníků sto, a všechny musí schválit Úřad. Občanská práva sice ještě nebyla úplně zrušena, ale moc do toho nechybí. Nikomu se nechce nazvat současný stav stanným právem, a ve skutečnosti civilní soudy stále fungují, ale ke své práci potřebují povolení Úřadů jednotlivých států.

Nic podobného jsme nezažili od roku 1942, tvrdí Mitch.

Připadám si divně: zdravá, vitální, plná energie, a zatím ani nevypadám těhotná. Hormony jsou tytéž, účinky také.

Zítra jdu do Nemocnice Tichomořského námořnictva na sonogram a nechám si udělat amnioskopii a vyšetření choria, i když je to riskantní, protože chceme získat informace o charakteru tkání.

Následující kroky už nebudou tak snadné.

Ted' jsem také pokusný králík, paní Hamiltonová.

75 KAPITOLA

Budova 10, Národní ústav zdraví, Bethesda
Červenec

Dicken se pomocí jedné ruky postrkoval dlouhou chodbou v desátém patře Magnusonova klinického střediska, pak se otočil, doufaje, že tak činí s dokonalou vozíčkářskou grácií - a všechno jen jednou rukou - a nejasně zahlédl dva muže, kráčející opačným směrem. Šedý oblek, dlouhý, pomalý krok a výška postavy mu prozradily, že ten muž je Augustin. Toho druhého nepoznal.

S tichým zasténáním spustil pravou ruku dolů a popohnal vozík ke dvojici. Když se přiblížil, postřehl, že se Augustinovi obličej obstojně hojí, přestože mu asi navždycky zůstane poněkud vrásčitý vzhled. Části, které neskrývaly obvazy po dalších zákrocích plastické chirurgie, táhnoucí se napříč přes nos a obě tváře až ke spánkům, stále nesly stopy po zásahu stěpinami. Augustinovi zůstaly obě oči. Dicken o jedno přišel a na druhém mu žár výbuchu způsobil zákal.

"Na vás je tedy pohled, Marku," přivítal ho Dicken a brzdil přitom jednou rukou a nohou v nemocniční trepce.

"Nápodobně, Christophere. Rád bych vám představil doktora Kellyho Newcomba."

Opatrně si potřásl rukama. Dicken si Newcomba chvíli měřil, pak řekl: "Vy jste Markův nový cestovatel."

"Ano," přisvědčil Newcomb.

"Gratuluju k získání funkce," obrátil se Dicken k Augustinovi.

"Není k čemu," minil Augustin. "Vyklube se z toho noční můra."

"Shromáždit všechny děti pod jeden deštník," řekl Dicken. "Jak se má Frank?"

"Příští týden ho pustí z nemocnice Waltera Reeda."

Nastala další odmlka. Dicken už neměl co říct. Newcomb si neklidně založil ruce, potom si posunul na nose brýle.

Dicken už to ticho nesnesl a v okamžiku, kdy se Augustin chystal promluvit, vyhrkl: "Chtějí si mě tady nechat ještě na pár týdnů. Další operace ruky. Hrozně bych se chtěl dostat ven z areálu, podívat se, jak to teď vypadá na světě."

"Pojďme do vašeho pokoje, promluvíme si," navrhl Augustin.

"Zvu vás," řekl Dicken.

Když byli uvnitř, Augustin požádal Newcomba, aby zavřel dveře. "Rád bych, aby Kelly strávil pár dní tady a pořádně si s vámi popovídal. Aby nabral rychlost. Přecházíme do další fáze. Prezident nám nechal volnou ruku, co se rozpočtu týče."

"Ohromné," vyslovil ztěžka Dicken. Polkl a pokusil se navlhčit si jazyk slinami. Léky proti bolesti mu pořádně rozhasily chemickou rovnováhu v těle.

"Nechystáme se k žádné radikální akci," pokračoval Augustin. "Všichni se shodují na tom, že se nacházíme v neobyčejně choulostivém postavení."

"Postavení s velkým P," doplnil Dicken.

"Nepochybně, přinejmenším v této chvíli," řekl Augustin tiše. "Já se o to neprosil, Christophere."

"Já vím."

"Ale jestli se nějaké dítě ze SHEVA těhotenství narodí živé, musíme sebou hodit. Mám zprávy ze sedmi laboratoří, které dokazují, že SHEVA dokáže mobilizovat staré retroviry, uložené v genomu."

"Pohrává si se všemi druhy retrovirů a retrotranspozonů," řekl Dicken. Pokoušel se za pomoci speciální prohlížečky, kterou měl v pokoji, číst nové studie. "Nejsem si jist, že jde skutečně o viry. Mohly by -"

"Ať už je nazveme jakkoli, rozhodně obsahují příslušné virové geny," přerušil ho Augustin. "Nemuseli jsme jim čelit po celé milióny let, takže pro nás pravděpodobně budou patogenní. Mě teď znepokojují všechna hnutí, která dodávají ženám odvalu, aby tyhle děti donosily. Ve Východní Evropě nebo v Asii to není žádný problém. V Japonsku už zahájili program prevence. Ale my jsme pořád paličatí."

To bylo ještě řečeno mírně. "Nepřekračujte tu čáru podruhé, Marku," radil Dicken.

Augustin však neměl náladu na moudré rady. "Christophere, mohli bychom ztratit víc než jen jednu generaci dětí. Kelly se mnou souhlasí."

"Je to správný plán," řekl Newcomb.

Dicken zakašlal, potlačil křeč, ale tvář mu zčervenala zlostí. "Tak co to vlastně budeme mít? Internační tábory?"

Koncentrační tábory s porodnicí?"

"Odhadujeme, že se do konce roku v Severní Americe narodí nejvýš jeden až dva tisíce živých SHEVA dětí. Možná ale nebude ani jedno, nula, Christophere. Prezident už podepsal mimořádný rozkaz, který nám umožňuje zadržet všechny, které se narodí živé. Teď pracujeme na konkrétních prováděcích předpisech pro civilní obyvatelstvo. Jenom Bůh sám ví, jak se k tomu postaví Evropská unie. Asie se chová prakticky. Potraty a karanténa. Přál bych si, abychom byli také tak důslední."

"Mně tohle nepřipadá jako ohrožení veřejného zdraví, Marku," řekl Dicken. Znovu ho chytila křeč v krku, rozkašlal se. S tím svým zatraceným zrakem nedokázal pod těmi obvazy rozeznat Augustinův výraz.

"Jsou to zásobníky, Christophere," prohlásil Augustin. "Jestli se ty děti budou stýkat s ostatní populací, budou sloužit jako vektory nákazy. AIDS proti tomu nic nebylo."

"Připouštíme, že to trošku smrdí," řekl Newcomb a šlehl pohledem po Augustinovi. "Cítím to v žaludku. Ale nechali jsme provést počítačovou analýzu některých těchto aktivovaných HERV. Dejme tomu, že dojde k expresi životaschopných genů env a pol, a máme tu něco mnohem horšího než HIV. Počítače předvídají onemocnění, jaké se ještě nikdy v dějinách nevyskytlo. Mohlo by vyhladit celou lidskou rasu, doktore Dickene. Rozmetá nás to na prášek." Dicken se přemístil z křesla na kraj postele. "Kdo se postavil proti vám?" zeptal se.

"Doktor Mahy z CDC," vyjmenoval Augustin. "Bishop a Thorne. A samozřejmě James Mondavi. Ale lidé z Princetonu souhlasí, a ti mají prezidentovu důvěru. Jsou ochotni s námi spolupracovat."

"Co na to vaši oponenti?" obrátil se Dicken na Newcomba.

"Mahy se domnívá, že jakékoli uvolněné částice mohou být plně adaptované retroviry, ale nepatogenní, a že to nejhorší, co nás může potkat, je pár případů vzácných druhů nádorů," odpověděl Augustin. "Mondavi v tom také nenachází žádnou patogenezí. Ale proto tu nejsme, Christophere."

"Proč tedy?"

"Potřebujeme vás osobně. Kaye Langová otěhotněla. Otce znáte. Momentálně jde o první fázi SHEVA těhotenství. Každým dnem se chystá k potratu."

Dicken se odvrátil.

"Organizuje konferenci ve Washingtonu. Pokoušeli jsme se přimět Úřad pro mimořádné události, aby jí to zatrhl -"

"Vědeckou konferenci?"

"Další žvásty o evoluci. A nepochybně i povzbuzení pro nové matky. Z toho může vzejít veřejná pohroma a úplně to zničí morálku. Nemáme dostatečný vliv na tisk, Christophere. Myslíte, že proti nám tvrdě vystoupí?"

"Ne," řekl Dicken. "Myslím si, že bude velmi rozumná."

"To je snad ještě horší," mínil Augustin. "Ale můžeme to také použít proti ní, jestli se začne odvolávat na vědu s velkým V. Pověst Mitche Rafelsona je samá špína."

"Je to správný chlap," prohlásil Dicken.

"Je to přítěž, Christophere," opravil ho Augustin. "Naštěstí znamená přítěž pro ni, ne pro nás."

76 KAPITOLA

Seattle 10. srpna

Kaye si přenesla svůj žlutý blok z ložnice do kuchyně. Mitch byl na Washingtonské univerzitě už od devíti ráno. První reakce na jeho návštěvu Hayerova muzea byla negativní; vedení nezajímaly žádné spory, ať už za ním stál Brock nebo kterýkoli jiný vědec. Postavení samotného Brocka, jak v muzeu moudře podotkli, bylo značně rozporuplné. Podle nejmenovaných zdrojů byl 'propuštěn' či dokonce 'nucen odejít' z univerzity v Innsbrucku, kde se zabýval výzkumem

neandrtálců.

Kaye se akademická politika vždycky hnusila. Položila si blok a sklenici pomerančového džusu na stůl vedle Mitchovy odřené židle a s malým zasténáním klesla na židli. Od rána neměla nic zvláštního na práci, ani nevěděla, jak pokračovat s knihou, a tak se pustila do všeobecného pojednání, které by se za dva týdny hodilo na konferenci...

Ale i práce na pojednání brzy nechala. Inspirace prostě nemohla přehlušit podivný zauzlovaný pocit v břiše.

Už to bylo téměř devadesát dní. Včera večer si zapsala do deníku: Už je to velké jako myš. Nic víc.

Vzala Mitchův ovladač a zapnula starou televizi. Guvernér Harris pořádal další tiskovou konferenci. Objevoval se ve vysílání denně a poskytoval zprávy o stavu ohrožení, o tom, jak stát Washington spolupracuje s Washingtonem, D.C., kterým opatřením se brání - v tom se vyžíval, nahrával drsným individualistům východně od Kaskádového pohoří - a velmi opatrně vysvětloval, kde považuje spolupráci za užitečnou a nezbytnou. Znovu zopakoval chmurnou litanii statistik.

"Ze Severozápadu, od Oregonu po Idaho, mi naše bezpečnostní složky hlásí nejméně třicet lidských obětí. Když to přičteme k přibližně dvaadvaceti případům násilí vůči ženám, zdá se, že se vyhlášení výjimečného stavu značně opozdilo. Naše společnost, náš kraj, stát, celý náš národ se samým zármutkem vymkl kontrole a děsí se nepochopitelného Božího činu."

Kaye si jemně promnula břicho. Harris si dal nesplnitelný úkol. Hrdí občané Spojených států si podle jejího názoru rychle osvojili velmi čínský postoj. Když jim byla očividně odňata přízeň Nebes, drasticky to snížilo jejich ochotu podporovat jakoukoli vládu.

Guvernérovu konferenci vystřídala beseda u kulatého stolu, již se zúčastnili dva vědci a představitel státu. Hovor se stočil k problematice SHEVA dětí jako přenašečů nákazy; byl to naprostý nesmysl, neměla chuť ani potřebu to poslouchat. Vypnula televizi.

Zazvonil jí mobil. Kaye ho otevřela. "Haló?"

"Ach, má krásko... Mám tady pohromadě v jedné místnosti Wendella Packera, Marii Konigovou, Olivera Mertona a profesora Brocka."

Tvář se jí uvolnila a zvroucňela, když uslyšela Mitchův hlas.

"Rádi by se s tebou setkali." "Ledaže by chtěli dělat porodní báby," řekla Kaye. "Ježíši - něco se děje?"

"Mám kyselo v žaludku," odpověděla. "Cítím se nešťastná a bez inspirace. Ale ne, nemyslím, že to bude už dnes."

"Dobře, tak se můžeš nechat inspirovat tímhle," řekl Mitch. "Chystají se zveřejnit analýzu tkáňových vzorků z Innsbrucku. A také poskytnou své studie pro naši konferenci. Packer a Konigová slíbili, že nás podpoří."

Kaye na okamžik zavřela oči. Tohle si chtěla vychutnat. "A jejich katedry?"

"Bez šance. Politický tlak je takový, že si to šéfové kateder nemůžou dovolit. Ale Marie a Wendell se chystají zpracovat své kolegy. Doufám, že půjdeme společně na oběd. Zvládneš to?"

Její zvedající se žaludek se náhle usadil. Kaye usoudila, že za hodinu za dvě by mohla dokonce dostat hlad. Práci Marie Konigové sledovala už celá léta a hluboce ji obdivovala. Ale v tom téměř výhradně mužském obsazení bylo největším přínosem Konigové prostě ženské pohlaví. "Kde budeme jíst?"

"Asi tak pět minut cesty od Nemocnice Tichomořského námořnictva," řekl Mitch. "Já jiné místo neznám."

"Možná si dám misku ovesné kaše," pravila Kaye. "Mám jet autobusem?"

"Nesmysl. Za pár minut jsem u tebe." Mitch jí po telefonu poslal polibek, potom ho Oliver Merton požádal, jestli může něco říct.

"Ještě jsme se nesetkali tak, abychom si mohli potřást rukama," vyhrkl Merton trochu bez dechu, jako by se s někým dlouho a hlasitě hádal nebo jako by právě vyběhl do schodů. "Prokrista, paní Langová, jsem nervózní už jenom z toho, že s vámi mluvím."

"Tehdy v Baltimoru jste mě úplně zničil," poznamenala Kaye.

"Ano, ale to bylo tehdy." Merton neprojevil ani špetku lítosti. "Ani nedokážu vyjádřit, jak moc obdivuju, o co se s Mitchem snažíte. Jsem z toho celý pryč a jenom žasnu."

"Děláme docela přirozenou věc," namítla Kaye.

"Smažme minulost," řekl Merton. "Paní Langová, jsem váš přítel."

"To se ještě uvidí," prohlásila Kaye.

Merton se uchechtl a vrátil telefon Mitchovi.

"Marie Konigová navrhuje dobrou vietnamskou restauraci. Něco, po čem hrozně toužila, když byla těhotná. Co tomu říkáš?"

"Až sním tu kaši," řekla Kaye. "Musí tam být i Merton?"

"Nebude, když ho tam nechceš."

"Vyříd' mu, že se ho chystám probodávat pohledem. Aby pořádně trpěl."

"Povím mu to," slíbil Mitch. "Jenomže on z kritiky jenom kvete."

"Tkáně z mrtvých lidí analyzuju už deset let," řekla Marie Konigová. "Wendell ten pocit zná."

"To je fakt," přisvědčil Packer.

Marie Konigová, která seděla naproti ní, nebyla pouze krásná - ztělesňovala Kayinu představu o tom, jak by si přála vypadat v padesáti. Wendell Packer byl pohledný - takovým tím štíhlým, hutným způsobem - dokonalý Mitchův protiklad. Brock měl na sobě šedé sako a černé tričko - elegantní a tichý muž, ztracený v hlubokých myšlenkách.

"Denně přinese federální pošta balík, někdy dva nebo tři," vykládala Marie, "a když je otevřu, najdu uvnitř zkmavky

nebo láhve z Bosny nebo Východního Timoru nebo Konga a v nich malé smutné kousky kůže nebo kosti z nějaké oběti, obvykle úplně nevinné, k tomu obálku s kopiemi zpráv, další zkumavky s krevními vzorky nebo s tampóny od příbuzných nebo jiných obětí. Takhle to jde den po dni. Nepřestává to. Jestli tyhle děti mají představovat nějaký další krok, jestli jsou lepší než my, kdo teď obýváme tuto planetu, pak nedokážu čekat. Nutně potřebujeme změnu."

Drobná číšnice, která si zapisovala jejich objednávky do bločku, přestala psát. "Vy zjišťujete jména mrtvých pro OSN?" zeptala se.

Marie k ní vzhledla s rozpačitým výrazem. "Občas." "Já z Kambodže, přišla před patnácti lety," řekla číšnice. "Pracujete i na Kambodžanech?"

"To bylo ještě přede mnou, zlato," odpověděla Marie. "Já z toho pořád zlobím," pravila drobná žena. "Matka, otec, bratr, strýc. Pak nechali vrahy jít bez trestu. Moc špatné muže a ženy."

Konverzace u stolu utichla. Ženiny velké černé oči se při vzpomínce zaleskly. Brock se naklonil dopředu, sepal ruce a kotníkem na palci si přejel po nose.

"Teď je také zle. Ale stejně budu mít dítě," řekla žena. Sáhla si na břicho a podívala se na Kaye. "Vy také?" "Ano," přisvědčila Kaye.

"Věřím v budoucnost," prohlásila číšnice. "Musí být lepší." Zapsala si objednávky a odešla. Merton zvedl své jídelní hůlky a chvíli si s nimi bezecílně pohrával. "Na tohle bych si měl vzpomínout," řekl, "až se příště budu cítit utlačovaně." "Schovejte si to do své knihy," navrhl Brock. "Vždyť jednu píšu," zvedl obočí Merton. "Nic zvláštního. Jenom nejdůležitější vědeckou zprávu o naší době."

"Přeju vám, abyste s tím měl víc štěstí než já," poznamenala Kaye.

"Chytilo mě to a nechce pustit," řekl Merton a posunul

si brýle koncem tyčinky. "Ale to nevydrží. Nikdy to nevydrželo."

Číšnice přinesla rolky - garnáty, fazolové výhonky a listy bazalky zabalené v tenké palačince. Kaye přešla chuť na nezajímavou, bezpečnou ovesnou kaši. Cítila se dobrodružně, když uchopila tyčinkami rolku a namočila ji do malé keramické misky se sladkou hnědou omáčkou. Chutnalo to nezvykle - mohla by vychutnávat jedno sousto celé minuty, jednu pikantní molekulu po druhé. Bazalka a máta v rolce jí připadaly skoro až moc ostré, garnáti zase tuční a s příchutí moře.

Všechny její smysly se zaostřily. Rozlehlá místnost, ač tmavá a chladná, měla najednou jasné barvy a byla plná podrobností.

"Co do toho dávají?" zeptala se, když pomalu žvýkala poslední sousto.

"Že je to ale dobré," řekl Merton.

"Neměla jsem o tom vůbec mluvit," prohlásila Marie omluvně. Pořád myslela na ten kousek pohnutého příběhu, který jim prozradila číšnice.

"Všichni věříme v budoucnost," řekl Mitch. "Kdybychom se pohybovali jenom ve svých vyježděných kolejích, vůbec bychom tu teď neseděli."

"Měli bychom si dát dohromady, co vlastně můžeme říkat, kde jsou naše hranice," ozval se Wendell. "Můžu zajít jen tak daleko, kam sahá moje odbornost a moje zkušenosti. Nesmím překročit meze, které ještě může moje katedra tolerovat, ani když prohlásím, že mluvím jen za sebe."

"Odvalu, Wendelle," povzbudil ho Merton. "Držte si fasádu. Freddie?"

Brock upil ze své sklenice ležáku s pěnou. Vzhledl s výrazem zbitého psa.

"Nemůžu uvěřit, že jsme tu všichni pohromadě, že jsme došli tak daleko," řekl. "Změny jsou tak blízko, až z toho mám strach. Dokážete si představit, co se stane, až zveřejníme své objevy?"

"Prakticky všechny vědecké časopisy na světě nás ukřižují," zasmál se Packer.

"Kromě Nature," ohradil se Merton. "Tam jsem už položil určité základy. Provedl jsem žurnalistický a vědecký převrat." Zazubil se.

"Počkejte, přátelé," pravil Brock. "Zastavme se a zamysleme se. Nedávno jsme oslavili milénium, a teď bychom se měli naučit, jak být lidmi." Sundal si silné brýle a oťel si je do ubrousku. Měl kulaté oči a v nich vzdálený pohled. "V Innsbrucku máme své mumie, které představují pozdní fázi změny, jež proběhla během desítek tisíc let. Ta žena musela být statečná a odhodlaná, víc než tušíme, ale skoro nic o tom všem nevěděla. Doktorko Langová, vy toho víte mnoho, a přitom se nedáte odradit. Vaše odvaha je tím ještě obdivuhodnější." Pozvedl sklenici s pivem. "A na to ze srdce připíjím."

Všichni zvedli skleničky. Kaye pocítila, jak se jí znovu roztrásl žaludek, ale tentokrát to nebylo nepříjemné. "Na Kaye," řekl Friedrich Brock. "Na naši novou Evu."

77 KAPITOLA

Seattle 12. srpna

Kaye seděla ve starém buicku, aby nezmokla. Mitch postupoval podél řady aut v autobazaru a pátral po typu, který určila - malý vůz z konce devadesátých let, japonský nebo volvo, snad modrý nebo zelený - a ohlížel se k místu, kde seděla v autě u obrubníku se staženým okénkem, aby mohl dovnitř proudit vzduch.

Stáhl si mokrý plstěný stetson a usmál se. "Co tahle kráska?" Ukázal na černý caprice.

"Ne," pravila důrazně. Mitch miloval velká americká auta. V jejich prostorném interiéru se cítil doma. Měl rád kufr, do něhož se vešlo nářadí a případně i skalní desky. Nejradši by si koupil nákladák, o tom se spolu bavili už několik dní. Kaye proti pohonu všech čtyř kol nic nenamítala, ale zatím ještě neobjevili nic, co by si podle ní mohli dovolit. Přála si mít na kontě velkou rezervu pro případ nouze. Stanovila na auto limit dvanácti tisíc dolarů.

"Jsem vydržovaný muž," prohlásil Mitch a s kloboukem v ruce se truchlivě uklonil před capricem.

Kaye ho záměrně ignorovala. Od rána měla mizernou náladu - při snídani na něj dvakrát vyjela, ale Mitch její výpady přijímal s nesnesitelně soucitným výrazem. Dala by přednost opravdové hádce, která by jí rozproudila krev i myšlenky - aby se jí v těle něco pohnulo. Měla plné zuby toho hryzáni v břiše, které ji trápilo už třetí den, šťvalo ji tohle čekání, ta ustavičná snaha nějak se vyrovnat s tím, co v sobě nosila.

Nejvíce ze všeho toužila pořádně Mitchovi vynadat za to, že souhlasil s jejím těhotenstvím a že jí dovolil začít tuhle hnusnou záležitost, která se tak nesnesitelně vleče.

Mitch krácel podél druhé řady a prohlížel si nálepky na autech. Z malé kanceláře v přívěsu sešla po dřevěných schůdcích žena s deštníkem a dala se s ním do hovoru.

Kaye je podezíravě sledovala. Nenáviděla sama sebe, nenáviděla vlastní nemožné, zmatené city. Nic, na co pomyslela, nedávalo smysl.

Mitch ukázal na ojetý lexus. "Trochu moc drahý," zamumlala si Kaye pro sebe, kousajíc si kůžičku u nehtu. Pak:

"Zatraceně." Připadlo jí, že se počůrala. Tenký pramínek ale tekla dál a nebyla to moč. Sáhla si mezi nohy.

"Mitchi!" vykřikla. Přiběhl, otevřel dvířka na straně řidiče, skočil dovnitř a nastartoval ještě dřív, než ji zkroutil první nápor tupé bolesti. Skoro se udeřila o palubní desku. Mitch ji jednou rukou zadržel. "Bože můj," vyhrkla.

"Už jedeme," řekl. Vyrazil po Rooseveltově ulici a zatočil západním směrem na Pětačtyřicátou, uhýbaje autům na najezdu, pak následovala prudká zatáčka doleva a nájezd na dálnici.

Bolest už nebyla tak silná. Připadlo jí, že má žaludek plný ledové vody, a stehna se jí trásla.

"Jak je?" zeptal se Mitch.

"Hrozně," odpověděla. "Hrozně divně."

Mitch zrychlil na osmdesát.

Pocítila něco jako pohyb ve střevech. Bylo to tak hrubé a tak přirozené, tak nepopsatelné. Pokusila se tisknout nohy k sobě. Nebyla si jistá, co to vlastně cítí, co přesně se stalo. Bolest téměř ustoupila.

Ve chvíli, kdy dorazili na pohotovost v Nemocnici Tichomořského námořnictva, už si byla prakticky jistá, že je po všem.

Potom, co ji odmítlo několik pediatriů, kteří s SHEVA těhotenstvím nechtěli mít nic společného, doporučila jí Marie Konigová doktorku Felicity Galbreathovou. Kaye zradilo její vlastní zdravotní pojištění; SHEVA byla zahrnuta mezi nemoci, rozhodně nikoli mezi normální těhotenství.

Doktorka Galbreathová pracovala v několika nemocnicích, ale hlavní kancelář měla v Tichomořské, ve velké hnědé budově ve stylu z období krize, s vyhlídkou na dálnici, Jezero Union a větší část západního Seattlu. Dva dny v týdnu také přednášela na Washingtonově univerzitě a Kaye nemohla pochopit, kde bere čas na nějaký vlastní život.

Galbreathová měla vysokou, plnoštíhlou postavu s oblými rameny, příjemně nevyzývavou tvář a krátké špinavě plavé vlasy. Do Kayina pokoje vstoupila dvacet minut poté, co ji přijali. Kaye už byla umytá a zběžně ji vyšetřila místní ošetřovatelka a sloužící lékař. Zastavila se za ní také porodní asistentka, protože si o jejím případě přečetla krátký článek v Seattle Weekly. Kaye ji vůbec neznala.

Kaye seděla v posteli, až na bolavá záda se cítila poměrně pohodlně, a pila pomerančový džus.

"No, tak se to stalo," řekla Galbreathová.

"Stalo se to," opakovala po ní Kaye otupěle.

"Prý si vedete dobře."

"Teď už je mi mnohem líp."

"Je mi moc líto, že jsem nedorazila dřív. Byla jsem právě v Lékařském středisku UW."

"Mám dojem, že bylo po všem ještě předtím, než mě přijali," řekla Kaye.

"Jak se cítíte?"

"Svinsky. Celkem zdravě, ale svinsky."

"Kde je Mitch?"

"Poslala jsem ho pro dítě. Pro ten plod."

Galbreathová na ni upřela pohled se směsicí podráždění a úžasu. "Nepřeháníte to s tím vědeckým přístupem?"

"Houbeles," pravila Kaye zuřivě.

"Možná jste v emocionálním šoku."

"Blbost. Odnesli to, aniž by mi něco řekli. Chci to vidět. Potřebuju vědět, co se stalo."

"Jde o odmítnutí první fáze. Víme přece, jak ty plody vypadají," řekla lékařka měkce, změřila Kaye tep a pohledla na monitor. Pacientce preventivně zavedli infuzi fyziologického roztoku.

Mitch se vrátil s malou, plochou ocelovou nádobou, zakrytou plátnem. "Chtěli to poslat do..." Vzhledl, obličej měl bledý jako stěna. "Nevím kam. Musel jsem si trochu zařvat."

Galbreathová jim oběma věnovala výraz člověka, který se násilně snaží ovládat. "Je to jenom tkáň, Kaye. Nemocnice má povinnost posílat je do schváleného střediska Pracovní skupiny. Na to je zákon."

"Je to moje dcera!" Kaye vytryskly slzy a stékaly jí po tvářích. "Chci ji vidět, než ji odnesou." Začala vzlykat a nedokázala přestat. Dovnitř nahlédla ošetřovatelka, viděla, že je tu doktorka Galbreathová, a chvíli postávala ve dveřích s bezmocným, soucitným výrazem.

Galbreathová vzala Mitchovi nádobu. Bylo vidět, že se jí rád zbavil. Pak počkala, až se Kaye uklidní.

"Prosím," řekla Kaye. Galbreathová jí nádobu jemně položila na klín.

Sestra zmizela a zavřela za sebou. Když Kaye odhrnula plátno, Mitch se odvrátil. V lůžku z drceného ledu, v plastikovém sáčku se samozavíracím zipem tam ležela prozatímní dcera, o nic větší než laboratorní myš. Její dcera. Kaye ji živila, nosila a chránila devadesát dní.

Na okamžik se jí udělalo nevolno. Sáhla prstem dovnitř a ohmatala obrys v sáčku, krátkou, zahnutou páteř vystupující z křehké amniové blány. Pohladila hlavičku bez obličejce, poměrně velkou v porovnání se zbytkem těla, našla maličké štěrbinu pro oči, svrašťelou, pevně sevřenou, jakoby králičí pusinku, pupeny v místech, kde měly vyrůst končetiny. Malička purpurová placenta ležela pod amniem. "Díky," řekla Kaye plodu.

Přikryla nádobu. Galbreathová po ní sáhla, ale Kaye jí ruku zachytila. "Nechte mě s ní pár minut," poprosila. "Chci, aby nebyla tak sama. Ať už odchází kamkoli."

Doktorka Galbreathová se v čekárně připojila k Mitchovi. Seděl s hlavou v dlaních ve světlém křesle z běleného dubu pod pastelovou malbou moře v jasanovém rámu.

"Vypadáte, jako byste se potřeboval něčeho napít," řekla.

"Kaye ještě spí?" zeptal se Mitch. "Chci být u ní."

Lékařka přikývla. "Můžete kdykoli dovnitř. Prohlédla jsem ji. Chcete znát podrobnosti?"

"Prosím vás," Mitch si rukama protřel obličej. "Netušil jsem, že na to budu takhle reagovat. Omlouvám se."

"Není důvod. Kaye je statečná žena, která si myslí, že ví, co chce. No, pořád je ještě těhotná. Sekundární vak je na svém místě. Nedošlo k žádnému poranění, k žádnému krvácení; separace proběhla přímo učebnicově. Kdyby se tedy někdo obtěžoval napsat o těchto věcech učebnici. V nemocnici provedli rychlou biopsii. S naprostou jistotou se jedná o odmítnutí prvního stadia SHEVA. Počet chromozomů je potvrzen."

"Padesát dva?" zeptal se Mitch.

Galbreathová přikývla. "Stejně jako u ostatních. Mělo by jich být šestačtyřicet. Rozsáhlé chromozomální odchylky..."

"Jde o odlišný druh," řekl Mitch.

Galbreathová si sedla k němu a zkřížila nohy. "Doufejme. Během příštích měsíců provedeme další testy."

"Nevím, jak se žena po něčem takovém může cítit," promluvil pomalu a přitom svíral a rozevíral pěsti. "Co jí mám říct?"

"Nechte ji spát. Až se vzbudí, povězte jí, že ji milujete a jaká je statečná a úžasná. Tenhle zážitek jí bude připadat jenom jako zlý sen."

Mitch na ni upíral zrak. "A co když ta druhá fáze nebude fungovat, co bych jí měl říct pak?"

Galbreathová naklonila hlavu na stranu a jedním prstem si přejela po tváři. "To nevím, pane Rafelsone."

Mitch vyplnil propouštěcí formulář a prohlížel si připojenou lékařskou zprávu, kterou podepsala doktorka Galbreathová. Kaye si složila noční košili a dala ji do kufříku, pak ztuhle přešla do koupelny a sbalila si zubní kartáček.

"Jsem celá bolavá," postěžovala si. Její hlas zněl z otevřených dveří dutě.

"Můžu sehnat kolečkové křeslo," navrhl Mitch. Už byl skoro venku ze dveří, když Kaye vyšla z koupelny a položila mu ruku na rameno.

"Můžu chodit. Tahle část je za námi a já jsem hrozně ráda. Ale... Dvaapadesát chromozomů, Mitchi. Prála bych si vědět, co to znamená."

"Ještě není pozdě," řekl tiše.

Nejdřív ji napadlo vrhnout na něj tvrdý pohled, ale jeho výraz jí napověděl, že by to nebylo spravedlivé, protože je v tomhle právě tak zranitelný jako ona. "Ne," řekla prostě a jemně.

Doktorka Galbreathová zatřásla na zárubeň. "Vstupte," vybídla ji Kaye. Zavřela víko kufříku a zaklapla zámek.

Doktorka vstoupila v doprovodu nervózního mladého muže v šedém obleku.

"Kaye, tohle je Ed Gianelli. Je to zástupce Úřadu pro mimořádné události, přidělený naší nemocnici."

"Paní Langová, pane Rafelsone. Omlouvám se za potíže. Musím od vás získat jisté osobní údaje a podpisy, podle smlouvy státu Washington s Federálním úřadem pro mimořádné události, schválené státním zákonodárným sborem dne 22. července tohoto roku, podepsané guvernérem dne 26. července. Omlouvám se za nesnáze, které vám působíme v této těžké chvíli -"

"Oč jde?" zeptal se Mitch. "Co máme udělat?"

"Všechny ženy se sekundárním SHEVA těhotenstvím musí být registrovány státním Úřadem pro mimořádné události a musí se podrobit lékařskému sledování. Můžete si domluvit návštěvy u doktorky Galbreathové jako u svého porodníka, a ona provede standardní testy."

"Nezaregistrujeme se," řekl Mitch. "Můžeme jít?" obrátil se ke Kaye a vzal ji kolem ramen.

Gianelli změnil postoj. "Nerad bych zacházel do krajnosti, pane Rafelsone, ale registrace a sledování patří k nařízením ministerstva zdravotnictví a je v souladu se zákony státu a federace."

"Já ten zákon neznám," prohlásil Mitch úsečně.

"Pokuta činí pět set dolarů za každý týden, v němž registraci odmítáte," řekl Gianelli.
"Raději z toho nedělejte vědu," radila Galbreathová. "Berte to jako přídavek k rodnému listu."
"Dítě se ještě nenarodilo."
"Potom to můžete považovat za přídavek k lékařské zprávě o potratu." Gianelli pokrčil rameny.
"Nešlo o potrat," namítla Kaye. "To, co děláme, je naprosto přirozené."
Gianelli vztekle rozhodil rukama. "Všechno, co potřebuju, je vaše současná adresa a potvrzení, že se zříkáte přístupu k příslušným lékařským zprávám s tím, že na naši kontrolní činnost může dohlížet doktorka Galbreathová a váš právník, budete-li si to přát."
"Bože můj," řekl Mitch. Prošel s Kaye kolem Galbreathové a Gianelliho a ještě se obrátil na lékařku. "Vy víte, co to znamená, že? Lidé se budou vyhýbat nemocnicím a svým lékařům."
"Mám svázané ruce," odpověděla Galbreathová. "Nemocnice proti tomu nařízení až do včerejška bojovala. Ještě máme v úmyslu obrátit se na ministerstvo zdravotnictví. Ale prozatím..."
Mitch a Kaye odešli. Galbreathová zůstala stát ve dveřích, na tvářích jí naskočily skvrny.
Gianelli je následoval do haly, celý rozrušený. "Musím vás upozornit, že tyto sumy se sčítají -"
"Vzdejte to, Ede!" vykřikla Galbreathová a udeřila dlaní do zdi. "Vzdejte to a nechte je jít, prokrista!"
Gianelli se zastavil uprostřed haly a potřásl hlavou. "Jak já tohle svinstvo nesnáším!"
"Vy že to nesnášíte?" křičela na něj Galbreathová. "Tak ksakru nechte moje pacientky na pokoji!"

78 KAPITOLA

Budova 52, Národní ústav zdraví, Bethesda
Říjen

"Váš obličej už vypadá pěkně," řekl Shawbeck. Dokulhal do Augustinovy pracovny o berlích. Poradce mu pomohl usadit se na židli. Augustin právě dojídal sendvič. Utřel si ústa a zavřel jídelní schránku.
"Tak fajn," prohlásil Shawbeck, když dosedl. "Týdenní sraz přeživších z dvacátého července, předseda der Fuhrer." Augustin k němu zvedl pohled. "To není vůbec k smíchu."
"Kdy se k nám přidá Christopher? Měli bychom si schovat flašku brandy a poslední z nás by měl připít na zesnulé."
"Christopher se nám nějak víc a víc bouří," řekl Augustin.
"A vy snad ne?" zeptal se Shawbeck. "Jak dlouho už to je od vaší schůzky s prezidentem?"
"Tři dny," odpověděl Augustin.
"Probírali jste tajný rozpočet?"
"Rezervní fondy pro výjimečný stav," opravil ho Augustin.
"Přede mnou se o nich nezmínil," řekl Shawbeck.
"To je teď moje věc. Chystají se mi to staré záchodové prkýnko pověsit na krk."
"Protože vy vytváříte principy a zdůvodnění," pravil Shawbeck. "Takže - ty nové děti se nejenže narodí mrtvé, ale kdyby náhodou některé přežilo, odebereme je rodičům a dáme je do speciálních nemocnic. To jsme se dostali hodně daleko."
"Zdá se, že veřejnost stojí za námi," řekl Augustin. "Prezident situaci vykládá jako vážné ohrožení veřejného zdraví."
"Za nic na světě bych nechtěl být na vašem místě, Marku. Z toho se vyklube politická sebevražda. Prezident musí být úplně mimo, když tohle podporuje."
"Abych pravdu řekl, Franku, po všech těch letech ve stínu Bílého domu je už dost nadržенý. Chystá se napravovat chyby minulosti a prosadit se jako mučedník."
"A vy mu ještě hodláte nasadit ostruhy?"
Augustin zaklonil hlavu dozadu. Pak přikývl.
"Uvěznit nemocné děti?"
"Víte, co na to říká věda."
Shawbeck se ušklíbl. "Sehnal jste pět virologů, kteří potvrdili, že tyhle děti a jejich matky možná představují živnou půdu pro staré viry. No, a sedmatřicet dalších virologů veřejně prohlásilo, že je to lež."
"Ale ti nebyli tak slavní ani tak vlivní."
"Thorne a Mahy, Mondavi a Bishop, Marku."
"Řídím se vlastními instinkty, Franku. Pamatujte, tohle je také moje parketa."
Shawbeck si posunul židli dopředu. "Co se to z nás stalo, malicherní despotové?"
Augustinovi zřítověla tvář. "Tak vám děkuju, Franku."
"Veřejnost se obrací proti matkám a nenarozeným dětem. Co když ty děti budou chytré, Marku? Co budete dělat pak?" Augustin neodpověděl.
"Už vím, proč se se mnou prezident nechce sejít," řekl Shawbeck. "Vy mu vykládáte přesně to, co chce slyšet. Je vystrašený, země se vymyká kontrole, tak si jednoduše učiní rozhodnutí a vy ho podpoříte. Tady nejde vůbec o vědu, ale o politiku."
"Prezident se mnou souhlasí."
"Ať už to nazveme jakkoli - dvacátý červenec, požár v Říšském sněmu - bombové útoky vám nedávají neomezenou plnou moc!"
"Chystáme se přežít," řekl Augustin. "Týhle karty jsem nerozdával já."

"Ne," přikývl Shawbeck. "Zato jste zařídil, aby ten balíček nikdo nemíchal, aby se z něj nemohlo rozdávat spravedlivě." Augustin se díval přímo před sebe.

"Víte, že tomu říkají dědičný hřích?"

"Ne, to jsem neslyšel," odpověděl Augustin.

"Křesťanské vysílání se nese zhruba v tom duchu. Vyvolávají rozkol mezi voliči po celé Americe. Pat Robertson vykládá posluchačům, že tihle netvorové patří k posledním Božím zkouškám před příchodem Království nebeského. Tvrdí, že naše DNA se snaží očistit od nahromaděných hříchů, že... jak to bylo, Tede?"

Poradce úslužně doplnil: "Očistit své záznamy, než Bůh vyhlásí Soudný den."

"To je ono."

"Na televizní a rozhlasové vysílání nemáme vliv, Franku," řekl Augustin. "Odmítám odpovědnost -"

"Půltucto dalších televangelistů vykřikuje, že tyhle nenarozené děti jsou ďáblově sémě," rozechřival se Shawbeck. "Že se narodí s jedním okem a zaječím pyskem. Někteří dokonce tvrdí, že budou mít rozeklaná kopyta."

Augustin smutně potřásl hlavou.

"Tohle je teď skupina, která vám poskytne oporu." Shawbeck mávl rukou a přivola poradce k sobě. S námahou se vyškrábal na nohy, zastrčil si berle do podpaží. "Zítřka ráno podávám rezignaci. Z Pracovní skupiny a NIH. Připadám si vyhořelý. Už mám téhle šílené ignorance dost - své vlastní i těch ostatních. Jen jsem si myslel, že byste o tom měl vědět první. Třeba byste teď mohl shrábnout veškerou moc."

Když Shawbeck odešel, Augustin zůstal stát za svým stolem a těžce dýchal. Klouby na rukou mu zbělely a ruce se mu třáslly. Pozvolna znovu nabyl kontroly nad svými pocity a donutil se dýchat hluboce a pravidelně.

"A teď už všechno záleží na finiši," oznámil prázdné místnosti.

79 KAPITOLA

Seattle Prosinec

Vynesli z Mitchova starého bytu poslední krabici a postavili ji do sněhu. Kaye trvala na tom, že bude nosit ty malé, ale Mitch s Wendellem hned brzy ráno všechny těžké věci odtahali a naložili do velkého bílooranžového stěhovacího vozu, který si najali.

Kaye se vyšplhala do kabiny vedle Mitche. Wendell řídil.

"Sbohem, mládenecký živote," řekla Kaye.

Mitch se jen usmál.

"Blízko toho domu je farma, kde pěstují stromy," prohlásil Wendell. "Můžeme si tam vybrat vánoční stromček. Bylo by to úžasně útulné."

Jejich nový domov stál mezi nízkými křovinami a lesem poblíž Ebey Slough a města Snohomish. Byl to zelenobílý venkovský dům s jediným oknem v průčelí a rozlehlou verandou, se dvěma ložnicemi, na konci dlouhé venkovské cesty, lemované borovicemi. Najali si ho od Wendellových rodičů, jimž dům patřil už třicet let.

Změnu adresy zatajili.

Muži vykládali auto, Kaye zatím udělala sendviče a strčila kartón s pivem a ovocnou šťávou do čistě vydrhnuté ledničky. V holém a čistém obývacím pokoji, v ponožkách na dubové podlaze, cítila v duši klid a mír.

Wendell přinesl do pokoje lampu a postavil ji na kuchyňský stůl. Kaye mu podala pivo. Vděčně se zhluboka napil, až mu poskočil ohryzek. "Řekli vám o tom?" zeptal se.

"Kdo? Co nám měli říct?"

"Naši. Tady jsem se narodil. Tohle byl jejich první dům." Obkroužil gestem obývací pokoj. "Mikroskop jsem si brával ven do zahrady."

"To je nádhra," řekla Kaye.

"Tady jsem se stal vědcem," pravil Wendell. "Je to posvátné místo. Kéž vám přinese požehnání."

Mitch přitáhl dovnitř židli a poličku na časopisy. Vzal si plechovku piva Full Sail a přitukl si s Kaye jejím džusem.

"Tak teď už z nás budou krtci," prohlásil. "Zavrtáme se pod zem."

Asi čtyři hodiny nato dorazila Marie Konigová s půltuctem přátel a pomohli jim rozestavit nábytek. Už s tím byli skoro hotovi, když na dveře zaklepala Eileen Ripperová. Nesla si vyboulenou plátěnou tašku. Mitch ji začal představovat ostatním, když si všiml, že na verandě čekají ještě dva lidé.

"Přivedla jsem pár přátel," řekla Eileen. "Myslela jsem si, že bychom mohli své poslední novinky oslavit společně."

Sue Championová a starší vysoký černovlasý muž s ukázkovým soudkovitým břichem postoupili dopředu, oba dost nervózní. Oči vysokého muže se blýskaly jako vlčí.

Eileen si potřásla rukama s Marií a Wendellem. "Mitchi, ty už Sue znáš. Tohle je její manžel Jack. A tady něco do kamen," obrátila se ke Kaye a položila tašku ke krbu. "Kousek javorového a třešňového dřeva. Nádherně voní. Tohle je ale krásný dům!"

Sue pokývla Mitchovi a usmála se na Kaye. "Málem jsme se setkaly," řekla. Kaye otevřela a zavřela pusku jako ryba a nemohla ze sebe vypravit ani slovo. Pak se obě nervózně zasmály.

Přinesli s sebou pečenou šunku a pstruha k večeři. Jack a Mitch kolem sebe ostrážitě kroužili jako kluci, když jeden druhého odhadují. Sue se tvářila nezúčastněně, ale Mitch neměl ponětí, o čem se bavít. Když se trochu opil, omlouval se, že v domě nemají svíčky, a rozhodl, že situace vyžaduje petrolejky.

Wendell zhasl všechna světla. Obývací pokoj se změnil v táborový stan s dlouhými stíny. Jedli v jeho jasné osvětleném středu mezi naskládanými krabicemi. Sue s Jackem se na okamžik uchýlili do kouta a o něčem tam diskutovali.

"Sue řekla, že se jí oba líbí," oznámil Jack, když se vrátili k ostatním. "Ale já jsem ten podezřívavý a říkám, že jste všichni blázni."

"S tím bych docela souhlasil." Mitch zvedl plechovku s pivem.

"Sue mi vyprávěla, co jste udělal u řeky Columbie."

"To už je dávno," řekl Mitch.

"No tak, nezlob," varovala manžela Sue.

"Jen bych rád věděl, proč jste to udělal," nedal se Jack. "Mohl to být někdo z mých předků."

"Chtěl jsem vědět, jestli to byl někdo z vašich předků," odpověděl Mitch.

"A byl?"

"Myslím, že ano."

Jack zamžoural do jasného světla syčící petrolejky. "A ti, které jste našel v té jeskyni v horách. To byli předkové nás všech?"

"V jistém smyslu ano."

Jack zmateně potřásl hlavou. "Sue mi povídala, že předkové se můžou vrátit ke svým, ať už je to kdokoli, když je oslovíme správnými jmény. Duchové můžou být nebezpeční. Nejsem si jist, jestli z tohohle mají radost."

"Daly jsme se Sue dohromady jinou smlouvu," řekla Eileen. "Nakonec snad všechno napravíme. Stanu se jejich zvláštním kmenovým poradcem. Kdykoli kdokoli najde nějaké staré kosti, zavolají mě a já je prozkoumám. Provedeme rychlé zkoušky, odebereme malé vzorky a kostry vrátíme kmenům. Jack s přáteli sestavili něco, čemu říkají Obřad moudrosti."

"Jejich jména jsou vepsána v kostech," vysvětlil Jack. "Slíbíme jim, že po nich pojmenujeme své děti."

"To je nápad," pravil Mitch. "Líbí se mi to. Jsem z toho úplně vedle, ale líbí se mi to."

"Každý si myslí, že Indiáni jsou nevzdělaní," prohlásil Jack. "Ale nám prostě záleží na jiných věcech."

Mitch se naklonil nad petrolejku a podal Jackovi ruku. Jack zvedl pohled ke stropu, slyšitelně zapracoval čelistmi. "Je to všechno moc nové," řekl, ale uchopil Mitchovu ruku a stiskl ji tak pevně, až lampu málem překotili. Kaye si na okamžik pomyslela, že teď začne soutěž v přetlačování.

"Ale to vám povídám," pokračoval Jack, když s tím skončili, "chovejte se slušně, Mitchi Rafelsone."

"Z téhle záležitosti s kostmi jsem už definitivně vypadl,"

řekl Mitch.

"Mitchovi se zdají sny o těch lidech, které našel," prozradila Eileen.

"Vážně?" To na Jacka udělalo dojem. "Mluví s vámi?" "Ve snu se stávám jimi," odpověděl Mitch. Kaye její hosté fascinovali, ale nejvíc ze všech ji zaujala Sue. Rysy té ženy byly výrazné, téměř mužské, ale přitom si Kaye pomyslela, že ještě nikdy neviděla nikoho krásnějšího. Vztah Eileen a Mitche se zdál tak nenucený a intuitivní, až Kaye napadlo, jestli někdy nebyli milenci.

"Všichni mají strach," řekla Sue. "U nás v Kumaši máme tolik SHEVA těhotenství. To je jeden z důvodů, proč spolupracujeme s Eileen. Rada rozhodla, že naši předkové by nám mohli poradit, jak tuhle dobu přežít. Vy čekáte Mitchovo dítě?" obrátila se ke Kaye. "Ano," odpověděla Kaye. "Malá pomocnice přišla a odešla?" Kaye přikývla.

"U mě také," svěčila se Sue. "Pohřbili jsme ji a pojmenovali s láskou a vděčností."

"Jmenovala se Malý Rorýs," dodal Jack tiše. "Blahopřeju," řekl Mitch právě tak tiše. "Ano, tak je to správně," pravil Jack potěšeně. "Žádný smutek. Udělala svou práci."

"Vláda nemůže jen tak přijít a tady na našem území nás legitimovat," řekla Sue. "To nedovolíme. A kdyby vás zastrášovali, přijďte žít s námi. My už jsme s nimi bojovali i dřív, a vyhráli jsme."

Eileen jen zářila. "To je úžasné!"

Ale Jack se ohlédl přes rameno, do stínů. Oči se mu zúžily, těžce polkl a ve tváři se mu objevily hluboké vrásky. "Je tak těžké přijít na to, co dělat a čemu věřit," řekl. "Přál bych si, aby duchové mluvili srozumitelněji."

"Pomůžeš nám svými vědomostmi, Kaye?" zeptala se Sue.

"Pokusím se," řekla Kaye.

Potom se Sue váhavě obrátila k Mitchovi. "Taky mívám sny. Zdává se mi o nových dětech."

"Pověz nám o nich," vybídla ji Kaye.

"Možná je to moc soukromé, zlato," upozornil ji Mitch.

Sue mu položila ruku na rameno. "Jsem ráda, že rozumíš. Ty sny jsou soukromé, a někdy mě děsí."

Wendell slezl po schůdcích z podkroví a jednou rukou držel lepenkovou krabici. "Naši povídali, že tady někde budou! Ozdoby - bože, tolik vzpomínek! Kdo by si chtěl ozdobit stromek?"

80 KAPITOLA

Budova 52, Národní ústav zdraví, Bethesda
Leden

"Tady máte seznam schůzek na příští dva dny." Florence Leightonová podala Augustinovi lístek papíru, který se mu vešel do kapsy košile - rád si stále udržoval přehled. Seznam se postupně rozrůstal; dnes odpoledne se měl setkat s guvernérem Nebrasky, a pokud mu zbude čas, se skupinou redaktorů finančních rubrik.

A těšil se na večeri o sedmé s krásnou ženou, která se ani za mák nestarala o jeho prominentní postavení, ani o jeho pověst neúnavného workoholika. Mark Augustin se narovnal v ramenou a přešel prstem seznam, než ho složil, což pro paní Leightonovou znamenalo, že seznam je schválen a definitivní.

"A ještě je tady jeden takový divný," dodala. "Nemá domluvenou schůzku, ale tvrdí, že s ním určitě budete chtít mluvit." Položila na stůl navštívenku a věnovala mu potměšilý pohled. "Je to takový skřet."

Augustin pohlédl na jméno a pocítil slabé píchnutí zvědavosti.

"Znáte ho?" zeptala se.

"Je to reportér," řekl Augustin. "Píše pro vědecké rubriky a míchá se do všeho možného, jen když je to hodně horké."

"Úplně vařící?" zeptala se paní Leightonová.

Augustin se usmál. "Donutím ho, aby odkryl karty. Povězte mu, že má pět minut."

"Mám vám přinést kávu?"

"Bude chtít čaj."

Augustin si urovnal věci na stole a dvě knihy schoval do zásuvky. Nechtěl, aby mu tady někdo čmúchal a zjišťoval, co právě čte. Jedna z nich byla útlá monografie Pohyblivé elementy jako zdroj obnovy genomu u trav. Druhá kniha byl populární román od Robina Cooka, který právě vyšel, o vypuknutí závažné a neznámé choroby, způsobené novým typem organismu, původem patrně z vesmíru. Augustin měl romány o epidemiích docela rád, i když se po celá léta držel od nich dál. To, že se do tohohle pustil, bylo známkou jeho nové sebedůvěry.

Vstal a usmál se, když vešel Oliver Merton. "Rád vás zase vidím, pane Mertone."

"Díky, že jste mě přijal, doktore Augustine," řekl Merton. "Tam venku se mnou vaši hlídači pěkně zatřásli. Dokonce mi vzali blok."

Augustin nasadil omluvný výraz. "Mám velmi málo času. Jsem si jist, že mi chcete sdělit něco zajímavého."

"Správně." Merton vrhl pohled na paní Leightonovou, která právě vstoupila s podnosem a dvěma šálky.

"Čaj, pane Mertone?" zeptala se.

Merton se rozpačitě usmál. "Raději bych kávu. Posledních pár týdnů jsem strávil v Seattlu a od čaje jsem si odvykl."

Paní Leightonová na Augustina vyplázla jazyk a vrátila se pro šálek kávy.

"Je drzá," poznamenal Merton.

"Prožili jsme spolu v práci těžké časy," řekl Augustin. "Velmi temné časy."

"Jistě," kývl Merton. "Zaprvé vám blahopřeju k získání odkladu konference Washingtonské univerzity o problematice SHEVA."

Augustin se zatvářil udiveně.

"Šlo o nějaké granty NIH, které by byly staženy, pokud by konference proběhla, nic víc jsme z našich zdrojů na univerzitě nedostali."

"Pro mě je to novinka," prohlásil Augustin.

"Místo toho se ji chystáme svolat do malého motelu mimo areál. Možná nám zajistí jídlo slavná francouzská restaurace se sympatizujícím šéfkuchařem. Osladíme si život. Když už z nás udělali dokonalé a nezávislé rebely, aspoň se dobře pobavíme."

"Vaše sdělení nezní právě objektivně, ale i tak vám přeju štěstí," pravil Augustin.

Mertonův výraz se změnil ve vyzývavý úšklebek. "Právě dnes ráno jsem slyšel od Friedricha Brocka, že na univerzitě v Innsbrucku došlo k významným změnám v týmu, který dohlíží na výzkum neandrtálských mumii. Vnitřní šetření za účasti vědců dospělo k závěru, že až dosud byla přehlížena závažná fakta a že došlo k hrubým vědeckým chybám. Herr Professor Brock byl povolán do Innsbrucku. Touto dobou už je na cestě."

"Nevím, proč bych se o to měl zajímat," řekl Augustin. "Zbývají asi dvě minuty."

Paní Leightonová se vrátila se šálkem kávy. Merton si dal dlouhý doušek. "Díky. Hodlají prohlásit ty tři mumie za rodinu, geneticky spřízněnou. A to znamená, že se také chystají k uveřejnění prvního pevného důkazu o vzniku lidských druhů. Vzorky z mumii obsahovaly virus SHEVA."

"Velmi dobře," pravil Augustin.

Merton si přitiskl dlaně na sebe. Florence ho sledovala s jistou zvědavostí.

"Došli jsme na kraj dlouhého, strmého srázu, který vede k pravdě, doktore Augustine," řekl Merton. "Byl jsem zvědav, jak se k těm novinkám postavíte."

Augustin do sebe zlehka vtáhl vzduch nosem. "Cokoli se stalo před deseti tisíci lety, nemůže ovlivnit náš názor na to, co se děje nyní. Ani jeden herodský plod nebyl donošen. Navíc nám včera vědci, spolupracující s Národním ústavem pro alergie a infekční nemoci, sdělili, že tyto plody druhého stadia jsou nejen v katastrofálně vysokém procentu náchylné k potracení během prvního trimestru, ale k tomu obzvlášť zranitelné prakticky každým herpes virem, včetně viru Epstein-Barrové, mononukleózou. Obyvatelstvo Země je virem Epstein-Barrové promořeno z pětadevadesáti procent, pane Mertone."

"Váš názor nezmění nic, doktore?" zeptal se Merton.

"V mém jediném slyšícím uchu stále zvoní od výbuchu 1 té bomby, která zabila prezidenta. Při každé ráně jsem se znovu a znovu převaloval... Teď už mnou neotřese nic kroně faktů, současných a relevantních." Augustin obešel stůl a posadil se na roh jeho desky. "Přeju těm lidem z Innsbrucku hodně štěstí, ať už výzkum provádí kdo chce. V biologii se skrývá tolik tajemství, že nám to vystačí do konce světa. Až budete příště ve Washingtonu, zastavte se, pane Mertone."

Jsem si jist, že si to Florence bude pamatovat - kávu, ne čaj."

Dicken se s podnosem pečlivě vyváženým na klíně postrkoval napříč kavárnou v Natcherově budově. Když zahlédl Mertona, přisunul se ke konci stolu a jednou rukou na něj položil podnos.

"Jaká byla cesta vlakem?" zeptal se. "Bezvadná," odpověděl Merton. "Myslím, že byste měl něco vědět. Kaye Langová má na stole vaši fotku."

"To je ale divný vzkaz, Oliveri," řekl Dicken. "Proč sakra bych se o to měl starat?"

"Protože si myslím, že jste k ní cítil něco víc než jen vědecký zájem," pravil Merton. "Po tom pumovém útoku vám poslala pár dopisů. Neodpověděl jste."

"Pokud se hodláte vyžívat v jízlivostech, můžu se najíst jinde." Dicken znovu zvedl svůj podnos.

Merton zvedl ruce. "Omlouvám se. To ty moje instinkty. Bodnout a odhalit."

Dicken posunul táč a upravil si kolečkové křeslo. "Polovinu dne trávím čekáním, až se uzdravím, strachem, že se nikdy nebudu moci spolehnout na svoje nohy a ruku... Pokouším se zase důvěřovat svému tělu. Druhou půlku dne jsem na rehabilitaci a dřů, až to bolí. Nemám čas dumat o nějakých ztracených příležitostech. A co vy?"

"Moje dívka v Leedsu se na mě minulý týden vykašlala. Nikdy nejsem doma. Kromě toho jsem pozitivní. Bála se mě."

"To je mi líto," řekl Dicken.

"Právě jsem se stavil v Augustinově svatyni. Zdá se dost nafoukaný."

"Průzkumy veřejného mínění mluví pro něj. Krize veřejného zdraví zasahuje do mezinárodní politiky. Fanatici nás nutí přijímat represivní zákony. Tohle je stanné právo se vším všudy kromě názvu, a Komise pro výjimečný stav rozhoduje i o nařízeních ve zdravotnictví - což znamená, že ovládají prakticky všechno. Ted', když Shawbeck odstoupil, stal se Augustin v zemi mužem číslo dvě."

"Děsivé," zamumlal Merton.

"Ukažte mi něco, co není," poznamenal Dicken.

Merton to uznal. "Jsem přesvědčen, že Augustin tahá za provázky, aby nám zarazil naši Severozápadní konferenci o problematice SHEVA."

"Je to dokonalý byrokrat - to znamená, že bude hájit své postavení všemi dosažitelnými prostředky."

"A co pravda?" Merton svažil obočí. "Já prostě nejsem zvyklý, aby vláda řídila vědeckou diskusi."

"Obvykle nebýváte tak naivní, Oliveri. Britská vláda to už dělá celá léta."

"Jistě, samozřejmě, už jsem měl co do činění s mnoha ministry, znám to nazpaměť. Ale na jaké straně stojíte vy? Pomohl jste Kaye dát dohromady tu její koalici, proč vás tedy Augustin rovnou nevykopl?"

"Protože jsem spatřil světlo," řekl Dicken zasmušile. "Nebo spíš tmu. Mrtvé děti. Ztratil jsem naději. A ještě předtím mě Augustin perfektně zpracoval - dál mě zaměstnával, umožnil mi účastnit se politických setkání a zdánlivě mě nechával na pokoji. Ale nikdy mi neposkytl

dost dlouhý kus provazu, abych si z něj udělal oprátku. Ted'... nemůžu cestovat, nemůžu se ani zabývat výzkumem, který bychom potřebovali. Jsem k ničemu." "Bezpečnost?" odvážil se Merton. "Jako vykastrováný," řekl Dicken. "A to mu ani nezašeptáte do ucha: 'Tohle je věda, ó velký cézare, mohl byste se mylit!'"

Dicken zakroutil hlavou. "Počet chromozomů je prokazatelný. Dvaapadesát místo šestačtyřiceti. Trizomie, tetrazomie... Všechny ty děti můžou skončit s Downovým syndromem nebo ještě hůř. Pokud je nedostane virus Epstein-Barrové."

To nejlepší si Merton nechal na konec. Pověděl Dickenovi o změnách v Innsbrucku. Dicken pozorně poslouchal, mžouraje slepým okem, pak obrátil zdravé oko k oknu a jasnému slunci za ním.

Vzpomínal na rozhovor s Kaye ještě předtím, než poznala Rafelsona.

"Takže Rafelson pojede do Rakouska?" Dicken dloubl vidličkou do dušené ryby s divokou rýží na svém talíři.

"Jestli ho pozvou. Ještě pořád by pro ně mohl být příliš kontroverzní."

"Jsem zvědav na další zprávy," řekl Dicken. "Ale ne že bych čekal se zadrženým dechem."

"Myslíte si, že Kaye dělá strašný krok do neznáma?" navrhl Merton.

"Nevím, proč jsem si vůbec koupil to jídlo." Dicken odložil vidličku. "Nemám hlad."

81 KAPITOLA

Seattle Únor

"Zdá se, že děťátko prospívá dobře," řekla doktorka Galbreathová. "Vývoj ve druhém trimestru probíhá normálně. Provedli jsme analýzu a ta dopadla tak, jak se dá u plodu druhého stadia SHEVA očekávat."

To konstatování Kaye připadalo příliš chladné. "Chlapec nebo děvče?" zeptala se.

"Padesát dva XX," odpověděla Galbreathová. Otevřela hnědý kartónový pořadač a podala jí kopii zprávy.

"Chromozomálně abnormální, ženského pohlaví."

Kaye zírala na papír, srdce jí bouchalo. Mitchovi to neřekla, ale doufala, že to bude holčička, aby se aspoň tak zmenšila vzdálenost mezi nimi, kterou způsobí všechny ty odlišnosti, s nimiž se bude muset vypořádat. "Jedná se o duplikace, nebo jde o nové chromozomy?" zeptala se.

"Kdybychom o tomhle dokázali rozhodnout, tak bychom byli slavní," pravila Galbreathová. Pak dodala, už méně upjatě: "Nevíme. Podle zběžného posouzení se nezdá, že by byly duplikované."

"Žádný 21. chromozom navíc?" zeptala se Kaye tiše, s pohledem upřeným na list papíru s řadami čísel a stručným slovním komentářem.

"Nemyslím, že je plod postižen Downovým syndromem," řekla Galbreathová. "Ale víte, jaký mám na tohle všechno názor."

"Kvůli těm chromozomům navíc."

Lékařka přikývla.

"Neznáme žádnou metodu, která by zjistila, kolik chromozomů měli neandrtálci," poznamenala Kaye.

"Jestli byli jako my, potom čtyřicet šest," odvětila Galbreathová.

"Jenže oni nebyli jako my. Je to ještě pořád záhada." Kaye cítila, že její vlastní slova neznějí právě pevně. Postavila se, ruku si držela na břiše. "Takže pokud můžete posoudit, je dítě zdravé."

Galbreathová kývla. "Ale co o tom vlastně víme? Skoro nic. Vaše testy ukazují na pozitivitu herpes simplex prvního typu, negativitu pro mono - to jest Epstein-Barrovou. Nikdy jste neprodělala plané neštovice. Proboha, Kaye, držte se dál od každého s planými neštovicemi." "Budu opatrná," slíbila Kaye. "Nevím, co víc bych vám ještě mohla říct."

"Popřejte mi štěstí."

"Přeju vám všechno štěstí na zemi i na nebesích. Ale jako lékařka se stejně necítím moc dobře." "Je to vaše rozhodnutí, Felicity." "Ovšem." Galbreathová prolístovala další papíry, až se dostala na dno složky. "Kdyby tohle bylo moje rozhodnutí, nikdy byste nespatriřila, co vám teď ukážu. Naše odvolání neprošlo. Musíme nechat všechny naše SHEVA pacientky zaregistrovat. A když odmítnou, musíme je zaregistrovat za ně."

"Tak to udělejte," řekla Kaye mírně. Pohrávala si se záhybem na kalhotách.

"Vím, že jste se přestěhovali," pravila lékařka. "Pokud uvedu nepravdivou registraci, mohla by mít naše nemocnice problémy, mě by mohli povolat před kontrolní komisi a ta by mi mohla vzít licenci." Věnovala Kaye smutný, ale vyrovnaný pohled. "Potřebuju vaši novou adresu." Kaye se chvíli dívala na formulář, pak zavrtěla hlavou. "Prosím vás, Kaye. Ráda bych zůstala vaší ošetřující lékařkou, dokud tohle nepomine."

"Nepomine?"

"Do porodu."

Kaye znovu zavrtěla hlavou se vzdorně divokým výrazem, jako prchající králík.

Galbreathová zírala na kraj vyšetřovacího stolu, v očích slzy. "Nemám na vybranou. Nikdo z nás nemá na vybranou."

"Nechci, aby někdo přišel a vzal mi moje dítě," řekla Kaye. Dech se jí krátil a ruce měla studené.

"Když nespoupracujete, nemůžu se o vás starat jako váš lékař," prohlásila Galbreathová. Prudce se otočila a vyšla z pokoje. O chvíli později nahlédla dovnitř sestra, spatřila Kaye, jak tam ohromeně stojí, a zeptala se, jestli nepotřebuje pomoc.

"Nemám svého lékaře," vyhrkla Kaye.

Sestra ustoupila, když znovu vešla Galbreathová. "Prosím, dejte mi vaši novou adresu. Vím určitě, že Tichomořská tvrdě bojuje proti jakýmkoli snahám Komise o kontakty s jejími pacienty. Na vaši složku napíšu zvláštní upozornění. Jsme na vaší straně, Kaye, věřte mi."

Kaye si zoufale přála mluvit s Mitchem, ale ten byl na univerzitě a pokoušel se definitivně zajistit v hotelu místo pro konferenci. Nechtěla ho přitom vyrušovat.

Galbreathová jí podala pero. Pomalu vyplnila formulář. Galbreathová si ho vzala zpátky. "Stejně by našli nějaký způsob," pravila tvrdě.

Kaye si odnesla zprávu z nemocnice do hnědé toyoty, kterou koupili před dvěma měsíci. Seděla v autě asi deset minut nehybně, celá otupělá, se zbledlými prsty, svírajícími volant, než konečně otočila klíčkem v zapalování.

Právě stahovala okénko dolů, aby do kabiny proudil vzduch, když zaslechla, jak na ni doktorka Galbreathová volá.

Napůl se už rozhodla prostě vyjet z parkoviště a pokračovat dál, ale pak přitáhla ruční brzdu a pohlédla doleva. Galbreathová k ní běžela přes parkoviště. Opřela se dlaní o dvířka a podívala se na Kaye.

"Napsala jste nesprávnou adresu, že?" obořila se na ni, ve tváři celá zrudlá.

Kaye jí věnovala prázdný pohled.

Galbreathová zavřela oči a lapala po dechu. "S vaším dětátkem je všechno v pořádku," řekla. "Aspoň nevidím nic nenormálního. Jednomu ale nerozumím. Proč vaše tělo neodmítne tu cizí tkáň - vždyť se od vás tolik liší! Právě tak dobře byste mohla nosit gorilu. Ale vy ji tolerujete a živíte. Všechny matky to dělají. Proč se Komise nezajímá o tohle?"

"To je opravdu hádanka," připustila Kaye.

"Prosím, odpusťte mi, Kaye."

"Už se stalo," řekla Kaye bez opravdového přesvědčení.

"Ne, myslím to vážně. Nestarám se o to, jestli mi seberou licenci - možná se pletou úplně ve všem! Chci být i nadále váš ošetřující lékař."

Kaye ukryla tvář v dlaních. Napětí ji vyčerpalo. Připadalo jí, jako by měla v šíji ocelovou pružinu. Zvedla hlavu a položila dlaně na ruku Galbreathové. "Jestli je to možné, ráda bych byla vaší pacientkou."

"Ať půjдете kamkoli, ať uděláte cokoli, slibte mi - zavoláte mě k porodu, ano?" naléhala Galbreathová. "Naučím se o SHEVA těhotenstvích všechno, co jen bude možné, abych byla připravena, až budu rodit vaši dceru."

Kaye zaparkovala na opačné straně ulice naproti starému, krychlovému Hotelu na Univerzitním náměstí, které dálnice oddělovala od Washingtonské univerzity. Manžela našla v dolním patře, jak čeká na formální cenovou nabídku ředitele

hotelu, který se momentálně uchýlil do své kanceláře.

Vyprávěla mu, co se přihodilo v Tichomořské. Mitch vztekle uhodil pěstí do dveří čekárny. "Neměl jsem tě nechat samotnou, ani na minutu!"

"Víš, že to nejde." Kaye mu položila ruku na rameno. "Myslím, že jsem si s tím poradila docela dobře."

"Nemůžu uvěřit, že by ti Galbreathová udělala něco takového."

"Vím, že to sama nechtěla."

Mitch začal přecházet po místnosti, nakopl kovovou skládací židli a bezmocně zamával rukama.

"Chce nám pomoci," řekla Kaye.

"Jak bychom jí teď mohli důvěřovat?"

"Není důvod, abychom byli tak paranoidní."

Mitch se prudce zastavil. "Po kolejích se na nás řítí velký starý vlak. Jeho reflektory svítí právě na nás. Já to vím, Kaye.

Tady nejde jen o vládu. Každá těhotná žena na Zemi je v podezření. Augustin - ten odporný bastard - už zajistí, aby z vás všech byli páriové! Nejradši bych ho zabili!"

Kaye ho chytila za ruce a jemně ho za ně zatahala, pak ho objala. Byl tak rozzlobený, že by ji klidně setřásl a pokračoval ve svém pochodu po místnosti. Přitiskla ho k sobě pevněji. "Už dost, Mitchi, prosím!"

"A teď jsi venku - vydaná na pospas každému, kdo projde kolem," řekl a ruce se mu chvěly.

"Odmítám stát se skleníkovou květinou," prohlásila Kaye rozhodně.

Vzdal se a ramena mu poklesla. "Ale co můžeme dělat? Kdy pro nás pošlou policejní vozy s těmi bandity a zatknout nás?"

"To nevím," řekla Kaye. "Něco se musí stát. Já věřím v tuhle zemi, Mitchi. Lidé se s tím nesmíří."

Mitch si sedl na skládací židli na konci uličky. Místnost byla jasně osvětlena, padesát prázdných židlí v ní bylo rozestavěno v pěti řadách, stůl pokrytý lněným ubrusem, v zadní části stál kávovar. "Wendell a Maria říkají, že tlak na ně je prostě neuvěřitelný. Podávali protesty, ale nikdo na ně nereagoval. Snižují jim finance, jmenují nové vedoucí, laboratoře neustále zastrašují návštěvami inspektorů. Ztrácím veškerou víru, Kaye. Mně se něco podobného už stalo..."

"Já vím," řekla Kaye.

"A teď ještě ministerstvo zahraničí nepovolí Brockovi návrat z Innsbrucku." "Kdes to slyšel?"

"Odpoledne volal Merton z Bethesdy. Augustin se snaží zabránit konferenci. Už zbýváme jen my dva, a ty se teď budeš muset skrývat."

Kaye si sedla k němu. Neměla žádné zprávy od bývalých kolegů z východu. Ani od Juity. Měla zvrácenou chuť popovídat si s Marge Crossovou. Toužila po veškeré podpoře, kterou ji svět mohl nabídnout. Strašně jí chyběli rodiče. Sklonila se a položila si hlavu na Mitchovo rameno. Něžně ji svými velkýma rukama podržel ve vlasech.

Ještě ani neprobrali hlavní novinky toho dne. Důležité věci v porovnání s probíhajícími šarvátkami rychle ztrácely význam. "Vím něco, co ty nevíš," řekla Kaye. "A co to má být?" "Budeme mít dceru."

Mitch na okamžik zadržel dech, tvář se mu svraštila. "Můj bože," vypravil ze sebe.

"Vždyť to bylo půl na půl," bavila se Kaye jeho reakcí.

"Tys to chtěla."

"Copak jsem to někdy řekla?"

"Na Štědrý den. Řeklas, že bys ji ráda kupovala panenky."

"Vadí ti to?"

"Ovšemže ne. Jen jsem pokaždé v šoku, když postoupíme o krok dál."

"Doktorka Galbreathová řekla, že je zdravá. Není na ní nic nenormálního. Má ty chromozomy navíc... ale to jsme věděli."

Mitch jí položil ruku na břicho. "Cítím, jak se hýbe," řekl a klekl si na podlahu, aby Kaye přitiskl ucho na břicho. "Bude tak krásná!"

Ředitel hotelu vstoupil do místnosti s několika papíry v hrsti a překvapeně se na ně podíval. Byl to padesátník s kudrnatými hnědými vlasy a plným, nevýrazným obličejem něčího strýčka. Mitch vstal a oprášil si kalhoty.

"Moje žena," pravil rozpačitě.

"Ovšem," přisvědčil ředitel. Zúžil světlemodré oči a vzal si Mitche stranou. "Je těhotná, že? To jste mi neřekl. Nezmínil jste se..." Promíchal papíry a vrhl na něj obviňující pohled. "Vůbec ne. Musíme si teď na taková veřejná shromáždění dávat pozor."

Mitch se opřel o buicku a třel si bradu. Jeho prsty vydávaly tichý škrábavý zvuk, ačkoli se ráno holil. Pak ruku stáhl. Kaye stála před ním.

"Odvezu tě domů," řekl.

"A co buick?"

Potrásl hlavou. "Vyzvednu ho později. Wendell mě může svést."

"Kam půjdeme teď?" zeptala se Kaye. "Můžeme zkusit jiný hotel. Nebo si najmout nějakou schůzovní místnost."

Mitch nasadil znechucený obličej. "Ten bastard hledal výmluvu. Znal tvoje jméno. Někomu zavola. Ověřil si to, jako hodný malý nacista." Rozhodil rukama. "Ať žije svobodná Amerika!"

"Jestli se Brock nemůže vrátit do země -"

"Zkusíme konferenci po Internetu," řekl Mitch. "Něco vymyslíme. Ale teď se především musíme postarat o tebe. Něco

se chystá."

"Co?"

"Ty to necítíš?" Třel si čelo. "Ten ředitel, ten zbabělý mizera, měl v očích výraz jako štvané zvíře. O biologii ví prd. Žije si svůj život pěkně v bezpečí a nikdy se nevzpírá systému. A takoví jsou skoro všichni lidé. Nechají sebou postrkovat a utíkají tam, kam jim ukážou."

"To zní hrozně cynicky," řekla Kaye.

"Je to politická realita. Byl jsem až doteďka takový blbec! Nechal jsem tě jezdit samotnou. Mohli tě chytit, vydat na pospas -"

"Nemůžeš mě přece držet v jeskyni, Mitchi."

Mitch sebou škubl.

Kaye mu stiskla rameno. "Promiň. Víš, co tím myslím."

"Všechno zapadlo na své místo, Kaye. Viděla to v Gruzii. Já to viděl v Alpách. Stali jsme se cizinci. Lidé nás nenávidí."

"Nenávidí mě." Kaye zbledla. "Protože jsem těhotná." "Mě nenávidí taky."

"Ale nechťejí po tobě, aby ses zaregistroval jako Žid v Německu."

"Zatím ne," řekl Mitch. "Tak pojďme." Ovinul ji paži a vedl ji k toyotě. Kaye sotva stačila jeho dlouhému kroku.

"Myslím, že máme tak den, dva, možná tři. Pak... někdo něco udělá. Jsi pro ně jako tříška pod nehem. Vlastně dvojité."

"Proč dvojité?"

"Slavné osobnosti mají moc," prohlásil Mitch. "Lidé vědí, kdo jsi, a ty znáš pravdu."

Kaye se usadila na sedadlo spolujezdce a stáhla okénko. Uvnitř v autě bylo teplo. Mitch jí zavřel dvířka. "Vážně ji znám?"

"Zatraceně dobře. Sue ti něco nabízela. Podíváme se na to? Řeknu Wendellovi, kam se chystáme, ale už nikomu jinému."

"Mám ten dům ráda," namítla.

"Najdeme si jiný," řekl Mitch.

82 KAPITOLA

Budova 52, Národní ústav zdraví, Bethesda

Mark Augustin prožíval svůj triumf téměř horečnatě. Položil před Dickena snímky a zasunul videokazetu do přehrávače. Dicken vzal první fotku, podržel si ji blízko u očí a zaměřoval na ni. Barvy obvyklé u lékařských fotografií, podivné oranžovo-olivové maso a jasné růžové léze, rozostřené rysy obličejů. Asi čtyřicetiletý muž, živý, ale nepříliš spokojený.

Dicken zvedl další fotku, záběr zblízka na mužovu pravou paži, poznamenanou růžovými skvrnami, s přiloženým žlutým plastovým pravítkem kvůli označení velikosti lézí. Největší skvrna měřila v průměru sedm centimetrů, střed měla ošklivě zanícený a na něm krustu ze zaschlé žluté tekutiny. Dicken napočítal sedm skvrn jenom na pravé paži.

"Už jsem to ukazoval většině našich lidí," řekl Augustin, vzal dálkový ovladač a pustil video. Dicken přešel k dalším fotografiím. Muž měl celé tělo pokryté boláky ve tvaru růžic, na některých se už tvořily obrovské pyšné puchýře, nepochybně značně bolestivé. "Máme už vzorky pro analýzu, ale náš terénní tým provedl rychlou sérologickou zkoušku na SHEVA, jen kvůli potvrzení. Manželka tohoto muže je ve druhém trimestru druhé fáze SHEVA gravidity a vykazuje pozitivitu SHEVA typ 3. U muže jsme už virus neprokázali, takže můžeme vyloučit, že jsou léze způsobeny infekcí SHEVA, což bychom beztak nepředpokládali."

"Odkud pocházejí?" zeptal se Dicken. "Žijí v San Diegu, v Kalifornii. Nelegální imigranti. Náš pověřený sbor provedl šetření a poslal nám tento materiál. Je asi tři dny starý. Zatím se nám podařilo vynechat z toho místní tisk."

Augustinův úsměv se objevoval a zase pohasínal v malých záblescích. Otočil se před stolem, rychle přešel záběry z nemocnice, pokoje, přechodná bezpečnostní opatření v pokoji - plastové závěsy, připevněné páskou ke dveřím a ke stěnám, vzduchové filtry. Pak spustil prst z ovladače a vrátil se k normálnímu přehrávání.

Doktor Ed Sanger, člen Pověřeného sboru Pracovní skupiny při Nemocnici Milosrdenství, padesátník se zplihlými pískovými vlasy, se představil a sebevědomě začal drmolit diagnózy. Dicken poslouchal s rostoucím pocitem děsu. Jak strašně jsem se mýlil. Augustin má pravdu. Všechny jeho odhady byly naprosto přesné.

Augustin zastavil přehrávání. "Jde o virus s jednovláknovou RNA, obrovský a primitivní, zhruba kolem 160 tisíc nukleotidů. Nepodobá se ničemu, co jsme kdy viděli. Pracujeme na porovnání jeho genomu se známými oblastmi, které kódují HERV. Průběh onemocnění je neuvěřitelně rychlý a smrtící."

"Nevypadalo to moc dobře," přisvědčil Dicken. "Ten člověk v noci zemřel." Augustin vytáhl kazetu. "U ženy se zatím neobjevily žádné symptomy, má jen obvyklé potíže související s graviditou." Augustin si založil ruce a sedl si na kraj stolu. "Laterální přenos neznámého retroviru, téměř určitě vyvolaný a připravený virem SHEVA. Ta žena svého muže nakazila. To je ono, Christophere. Tohle jsme potřebovali. Jste připraven pomoci nám, až s tím vyjdeme na veřejnost?"

"Jak, vyjdeme na veřejnost?"

"Chceme dát ženy s druhou fází SHEVA těhotenství do karantény, izolovat je. Pro takové porušení občanských svobod musíme mít pádné zdůvodnění. Prezident je připraven do toho jít, ale členové jeho týmu tvrdí, že musíme mít na své straně známé osobnosti, abychom naši věc prosadili." "Já nejsem žádná osobnost. Zkuste Billa Cosbyho." "Cosby tentokrát odmítl. Ale vy... Vy jste plakátový příklad statečného pracovníka naší skupiny, jenž utrpěl zranění při útoku

fanatiků, kteří se nás zoufale pokoušeli zastavit." Augustinův úsměv znovu blikl.

Dicken upíral pohled do klína. "Jste si tím jistý?" "Tak jistý, jak to jenom jde, než tohle všechno důkladně vědecky prověříme. Což může trvat dva tři měsíce. Když vezmeme v úvahu souvislosti, nemůžeme si dovolit čekat tak dlouho."

Dicken pohlédl na Augustina, pak na skvrny mraků a stromů na obloze za oknem kanceláře. Augustin tam pověsil malý čtverec barevného skla, červenozelenou lilii.

"Všechny matky dostanou nálepky," řekl Dicken. "Například Q nebo S. Každá těhotná žena bude muset dokázat, že nenosí SHEVA dítě. To by mohlo stát miliardy."

"Na penězích nezáleží," pravil Augustin. "Čelíme nejstrašnějšímu ohrožení zdraví v historii. Tohle je biologický ekvivalent Pandořiny skříňky, Christophere. Každá choroba, způsobená retroviry, proti které jsme kdy bojovali, a nedokázali jsme se jí zbavit. Stovky, možná tisíce nemocí, proti nimž se neumíme bránit. Tady vážně nejde o nedostatek financí."

"Jediná potíž je, že tomu nevěřím," řekl Dicken měkce.

Augustin na něj okamžik zíral, podél úst se mu udělaly hluboké vrásky, obočí se svažilo.

"Většinu svého života jsem strávil pronásledováním virů," pokračoval Dicken. "Viděl jsem, co dokážou. Vím toho dost o retrovirech, o HERV. Také o SHEVA. HERV nejspíš zůstaly součástí genomu, protože poskytovaly ochranu proti jiným, novějším retrovirům. Je to naše malá obranná knihovna. A... náš genom je používá jako nositele inovací."

"Ale to nemůžeme vědět." Augustinův hlas zaskřípal napětím.

"Já bych čekal na vyjádření vědy, než začnu zavírat všechny matky v Americe."

Augustinovi potměla pleť podrážděním a posléze hněvem, šrámy po zranění střepinami se jasně zbarvily. "Nebezpečí je příliš velké," pravil. "Myslel jsem, že oceníte příležitost k návratu."

"Ne," řekl Dicken. "To nemůžu." "Pořád se ještě držíte těch fantasmagorií o novém druhu?" zeptal se Augustin ponuře.

"To už mám dávno za sebou." Ta unavená tíže ve vlastním hlase Dickena zaskočila. Jako by promluvil stařec.

Augustin obešel stůl a otevřel zásuvku s pořadači. Vyndal z ní obálku. Jeho držení těla, jeho nový, sebevědomý krok, výraz tváře, těžký jako z betonu, to všechno vyvolávalo v Dickenovi pocit neurčité hrozby. Tohoto Marka Augustina dosud neznal. Tohle byl muž, schopný poskytnout ránu z milosti. "Tohle vám přišlo, zatímco jste byl v nemocnici. Bylo to ve vaší poštovní přihrádce. Přišlo to na vaši pracovní adresu, takže jsem si to dovolil otevřít." Podal mu tenký list papíru.

"Dopis z Gruzie. Leonid Sugašvili vám už předtím poslal fotky, na nichž by podle něj mohli být příslušníci druhu Homo superior, ne?"

"Neodepsal jsem mu," řekl Dicken, "takže jsem se vám o tom nezmínil."

"To bylo moudré. Ve Tbilisi ho zavřeli pro podvody. Podváděl rodiny zmizelých. Sliboval truchlícím příbuzným, že jim ukáže, kde jsou jejich drazí pohřbeni. Vypadá to, že se pokoušel oklamat i CDC."

"To mě nepřekvapuje, ani to nemění můj názor, Marku. Připadám si vyhořelý. Je dost těžké snažit se uzdravit. Nejsem na tu práci ten správný člověk."

"Tak dobře," řekl Augustin. "Poskytnu vám dlouhodobou pracovní neschopnost. Vaši pracovní v CDC potřebujeme. Příští týden přibíráme šedesát specializovaných epidemiologů a zahajujeme druhou fázi programu. Vzhledem k nedostatku místa budeme muset do vaší bývalé kanceláře posadit nejméně tři."

Mlčky se na sebe dívali.

"Díky, že jste mi držel místo tak dlouho," prohlásil Dicken bez náznaku ironie.

"To je v pořádku," odvětil Augustin právě tak nevýrazným tónem.

83 KAPITOLA

Snohomishský okres

Mitch dal poslední krabice na hromadu u předních dveří. Ráno přijede Wendell Packer s dodávkou. Rozhlédl se po domě a sevřel rty do ironické, zkřivené čárky. Strávili tu jen dva měsíce. Jedny Vánoce.

Kaye přišla z ložnice s telefonem, šňůra volně visela za ní. "Vypnutý," oznámila. "Když se stěhuješ z domu, postupují dost rychle. Tak - jak dlouho jsme tu bydleli?"

Mitch si sedl do ošoupaného křesla, které měl už od studentských let. "Budeme v pořádku," řekl. Měl divný pocit v rukou. Jako by se najednou zvětšily. "Bože, já jsem unavený."

Kaye se usadila na postranní opěrku a natáhla ruku, aby mu namasírovala ramena. Opřel jí hlavu o paži a třel si neoholenou bradu o její broskvový světlík.

"Sakra," řekla. "Zapomněla jsem nabít baterie v mobilech." Políbila ho na temeno hlavy a vrátila se do ložnice. Mitch si všiml, jak chodí zpřímá, na to, že je v sedmém měsíci. Břicho měla vystouplé, ale ne moc. Přál by si mít s těhotenstvím víc zkušeností. Prožívat tohle jako svoje první -

"Baterie jsou úplně vybité," zavolala Kaye z ložnice. "Bude trvat aspoň hodinu, než se nabijí."

Mitch bloudil očima po jednotlivých předmětech v místnosti a mžikal. Pak zvedl ruce. Připadaly mu oteklé, jenom přichycené na koncích vyboulených předloktí. I nohy měl příliš velké, cítil to, i když se na ně zrovna nedíval. Hrozně ho to mátl. Chtělo se mu spát, ačkoli byly teprve čtyři hodiny odpoledne. Před chvílí snědli k obědu polévku z plechovky. Venku bylo ještě světlo.

A to se těšil, že se s Kaye v tomhle domě ještě naposled pomilují. Kaye se vrátila a vytáhla podnožku.

"Sedni si tady," řekl Mitch a začal vstávat z křesla. "Je to pohodlnější."

"Je mi fajn. Chci jenom sedět rovně."

Mitch se zarazil uprostřed vstávání. Bylo mu na omdlení.

"Děje se něco?"

Zahlédl první světelný záblesk. Zavřel oči a klesl zpátky do křesla. "Zase to na mě jde," řekl.

"Co?"

Ukázal si na spánek a udělal: "Bum!" Jako dítě mívá před záchvaty migrény a při nich zkreslené vnímání vlastního těla. Pamatoval si, jak hrozně to nenáviděl, a teď jím lomcoval bezmocný vztek a zlé předtuchy.

"Mám nějaké analgetikum," řekla Kaye. Slyšel, jak přechází po pokoji. I za zavřenými víčky vnímal přízračné blesky, nohy měl velké jako slon. Bolest přišla jako dávka z kulometu, rozléhající se v širokém údolí.

Kaye mu vtiskla do dlaně dvě tablety a podala mu sklenici vody. Spolkl tablety a zapil je vodou, i když moc nevěřil, že mu to pomůže. Kdyby aspoň předem cítil nějaké varování, to by si mohl vzít léky dřív...

"Pojď do postele," vybidla ho Kaye.

"Cože?"

"Do postele."

"Chci pryč odtud," řekl.

"Jasně. Pojď spát."

Spánek představoval jedinou naději na záchranu. I tak ho čekají strašné a bolestivé sny. I na ty si pamatoval. Sny o tom, jak ho drtí hory.

Ulehl v chladné, prázdné ložnici, na prostěradla, která tu nechali na svou poslední noc, pod přikrývkou. Přetáhl si ji přes hlavu a nechal si jen malý prostor, aby mohl dýchat.

Kaye odtáhla deku. Mitch měl čelo lepkavé a studené jako led. Cítila se provinile, že nemůže sdílet jeho bolest, a pak zase sama sebe obhajovala tím, že on také nebude sdílet její bolest, až bude přivádět na svět dítě.

Seděla vedle něj na posteli. Dýchal mělce a přerývaně. Bezděčně si sáhla na břicho pod světíkem, pak si ho vyhrnula a podrbala se na kůži, tak vyhlazené, až se téměř leskla. Děťátko se teď, po vydatném kopání během odpoledne, na pár hodin uklidnilo.

Kaye dosud netušila, jaké to je, když ji zevnitř kopou do ledvin; ta nová zkušenost ji však příliš netěšila. Ani ji moc nebavilo běhat každou hodinu do koupelny, ani se jí nezamlouvaly dlouhé záchvaty pálení žáhy. Když v noci ležela v posteli, dokázala dokonce vnímat rytmický pohyb vlastních stěv.

To všechno v ní vyvolávalo úzkost, ale současně se díky tomu cítila skutečně naživu a ve střehu.

Myšlenky se jí na chvíli zatoulaly pryč od Mitche a jeho bolesti. Uhnízдила se vedle něj, ale on se najednou převalil a stáhl z ní přikrývkou. "Mitchi?"

Neodpověděl. Na chvíli zůstala ležet na zádech, ale bylo to nepohodlné, tak se překulila na stranu, zády k Mitchovi, a pomalu se k němu přitiskla, aby se zahřála jeho teplem. Nepohnul se, ani neprotestoval. Upírala zrak na prázdnou stěnu, zbarvenou došeda. Napadlo ji, že by měla vstát a aspoň chvíli pracovat na své knize, jenomže laptop už měla zabalený a poznámkové bloky jakbysmet. Nechala to být. Znepokojovalo ji ticho v domě. Naslouchala, snažila se zachytit jakýkoli zvuk, ale slyšela jen Mitchův a svůj dech. Vzduch venku byl hrozně nehybný. Nedoléhal k ní ani provoz na dálnici, která vedla necelou míli odtud. Žádné ptačí hlasy. Žádné vzrající trámy a podlahy.

Asi po půl hodině se ujistila, že Mitch usnul. Posadila se, přisunula se ke kraji postele a vstala. Zamířila do kuchyně, aby uvařila konvici vody na čaj. Vyhledla kuchyňským oknem do hasnoucího soumraku. Voda v konvici se pomalu s hvízdáním začala vařit, Kaye si zalila sáček s heřmánkovým čajem v jednom ze dvou džbánek, které nechali na bílém kuchyňském pultu. Zatímco se čaj máčel, ohmatávala prsty hladké dlaždičky a přemýšlela, jaký asi bude jejich příští domov. Nejspíš tam bude doléhat halas

z velkého kasina Pět kmenů jménem Divoký orel. Sue ještě pracovala na posledních přípravách a slibovala, že nakonec pro ně bude mít pěkný dům. "Ze začátku možná jenom přívěs," dodala do telefonu.

Kaye pocítila malé bodnutí bezmocného hněvu. Chtěla zůstat tady. Cítila se tu pohodlně. "Je to všechno tak divné," prohlásila nahlas směrem k oknu. Nikdo jí neodpověděl, jen dítě jednou koplo.

Zvedla džbánek a zahodila vymáčený sáček do koše. Upila první doušek, a vtom zaslechla hukot motorů a skřípání pneumatik na šterkové cestě.

Zamířila do obývacího pokoje a zůstala tam stát, sledovala světla reflektorů venku. Nikoho nečekali; Wendell byl v Seattlu, nákladák jim z půjčovny poskytnou až příští ráno, Merton byl v Beresfordu v New Yorku; o Sue a Jackovi zaslechla, že jedou na východ Washingtonu.

Napadlo ji, že by měla vzbudit Mitche, ale nebyla si jistá, jestli by se to při jeho současném stavu podařilo.

"Třeba je to Marie nebo někdo jiný."

Ale ke dveřím nepřistoupila. V obývací bylo zhasnuto, na verandě také, svítilo se jen v kuchyni. Předním oknem vnikl do místnosti záblesk a odrazil se od jižní zdi. Nechala rozhrnuté závěsy; neměli žádné blízké sousedy, nikdo jim dovnitř nenahlížel.

Kdosi ostře zaklepal na hlavní dveře. Kaye pohlédla na hodinky, stiskla malé tlačítko a zapnula modrozelené světýlko. Sedm hodin.

Další zaklepání. Pak promluvil neznámý hlas. "Kaye Langová? Mitchell Rafelson? Jsme z okresní kanceláře šerifa, právní služby."

Kaye se zastavilo srdce. Co to má znamenat? Tohle se jí přece nemůže týkat! Šla ke dveřím a otočila západkou zámku, otevřela. Na verandě stáli čtyři muži, dva z toho v uniformách, dva v civilu, v kalhotách a volných kabátech. Paprsek baterky jí přešel přes obličej, rozsvítila na verandě. "Jsem Kaye Langová."

Jeden z civilistů, vysoký, mohutný muž s nakrátko ostříhanými hnědými vlasy a dlouhým obličejem vystoupil. "Paní Langová, musíme -"

"Kdo jste?"

"Jmenuju se Wallace Jurgenson. Tohle je doktor Kevin Clark ze Zdravotního odboru Snohomishského okresu. Já jsem zástupce Pověřeného sboru pro veřejné zdraví Komise pro výjimečný stav státu Washington. Paní Langová, máme příkaz od Komise pro výjimečný stav ověřený kanceláří v Olympii, stát Washington. Vyhledáváme ženy, které jsou pravděpodobně infekční, těhotné ve druhé stadiu -"

"To je kravina," vyhrkla Kaye.

Muž zmlkl, na okamžik na něm bylo znát rozčilení, ale hned se vzpamatoval. "SHEVA plod druhého stadia. Víte, co to znamená, paní?"

"Ano," přisvědčila. "Ale oni to pochopili úplně špatně."

"Musím vám oznámit, že podle federálního Úřadu pro mimořádné události a Střediska pro prevenci a potírání chorob -"

"Pracovala jsem pro ně," řekla Kaye.

"Vím o tom," pravil Jurgenson. Clark se usmál a pokývl, jako by ho seznámení s ní těšilo. Muži v uniformách stáli vzadu za verandou se založenýma rukama. "Paní Langová, bylo rozhodnuto, že byste mohla představovat ohrožení veřejného zdraví. Stejně jako ostatní ženy v této oblasti vás musíme seznámit s možnostmi, z nichž si můžete vybrat."

"Chci zůstat, kde jsem," prohlásila roztřeseně. Přejížděla pohledem jejich tváře. Ti muži vypadali příjemně, byli pečlivě oholení, vážní, téměř tak nervózní jako ona sama, a neměli ze svého poslání žádnou radost.

"Máme rozkaz odvézt vás a vašeho manžela do okresního útulku Komise pro výjimečný stav v Lynnwoodu, kde zůstanete v izolaci a dostane se vám potřebné lékařské péče až do té doby, než bude rozhodnuto, zda představujete ohrožení zdraví veřejnosti -"

"Ne," odmítla Kaye. Cítila, jak jí hoří obličej. "To je absolutní pitomost. Můj manžel je nemocný. Nemůže teď cestovat." Jurgensonovi ztvrdla tvář. Chystal se k něčemu, co se mu nezamlouvalo. Vrhla pohled na Clarka. Policisté vystoupili dopředu, jeden z nich zakopl o kámen. Jurgenson polkl a pokračoval: "Doktor Clark vašeho manžela prohlédne, než vás převezeme." V nočním vzduchu byl vidět jeho dech.

"Bolí ho hlava," řekla Kaye. "Má migrénu. Občas ty záchvaty mívá." Na šterkové cestě čekalo šerifské auto a ambulance. Za vozidly sahal široký pruh trávníku, zarostlého křovím, až k ohradě. Chladný noční vzduch byl cítit vlhkou zelení a půdou.

"Nemáme na vybranou, paní Langová."

Nemohla dělat vůbec nic. Kdyby se bránila, přijdou prostě znovu a vezmou s sebou víc lidí.

"Já půjdu, ale manžela nechte ležet."

"Můžeme vás vzít na nosítka. Potřebujeme vás oba."

"Mohu vašeho manžela prohlédnout. Uvidíme, jestli se jeho stav dá ovlivnit léčbou," navrhl Clark.

Kaye nesnášela ten pocit, že se co nevidět rozpláče. Marnost, bezmoc, osamělost... Clark a Jurgenson ji nahlíželi přes rameno. Slyšela, jak se uvnitř někdo hýbe, a prudce se otočila, jako by se bála, že ji napadnou ze zálohy.

Byl to Mitch. Pohyboval se trhaně, s očima napůl zavřenýma, s nataženýma rukama, jako nějaké Frankensteinovo monstrum. "Kaye, co se to děje?" ozval se zastřeným hlasem. Mluvení mu křivilo tvář bolestí.

Clark a Jurgenson najednou ustoupili, nejbližší policista rozepnul pouzdro s pistolí. Kaye se ohlédla a probodla ho pohledem. "Má migrénu! Je to jenom migréna!"

"Co je to za lidi?" zeptal se Mitch. Téměř upadl. Kaye se k němu vrhla a podepřela ho. "Hrozně špatně vidím," zamumlal.

Clark s Jurgensonem se šeptem domlouvali. "Vezměte ho prosím z té verandy, paní Langová," požádal Jurgenson napjatým hlasem. Kaye zahlédla v rukou policisty zbraň.

"O co jde?"

"Jsou z Komise pro výjimečný stav," vysvětlila Kaye. "Chtějí, abychom šli s nimi."

"Proč?"

"Vykládají něco o tom, že jsme infekční."

"Ne," řekl Mitch, pokoušeje se vyvléknout z jejího sevření.

"Vždyť jim to povídám celou dobu. Jenomže s tím nemůžeme nic dělat, Mitchi."

"Ne!" vykřikl Mitch a zamával jednou rukou. "Přijďte jindy, až na vás budu pořádně vidět a budu moct mluvit! Nechte moji ženu na pokoji, proboha!"

"Sejděte prosím z té verandy, paní," ozval se policista. Kaye věděla, že situace začíná být nebezpečná. Mitch nebyl právě ve stavu, kdy by dokázal rozumně uvažovat. Neměla ponětí, čeho všeho je schopen, aby ji ochránil. Nastaly zlé časy a mohly se přihodit zlé věci, za které by nebyl nikdo potrestán; klidně je mohli zastřelit a dům do základů vypálit, jako by měli mor.

"Moje žena je těhotná," řekl Mitch. "Prosím, nechte ji být." Pokusil se vykročit ke dveřím. Kaye stála vedle něj a podpírala ho.

Policista mřil pistolí k verandě, ale držel ji oběma rukama, paže měl natažené. Jurgenson ho požádal, aby zbraň odložil. Muž zavrtěl hlavou. "Nechci, aby provedli nějakou hloupost," prohlásil polohlasně.

"Jdeme ven," řekla Kaye. "Neblázněte. Nejsme nemocní ani nakažliví."

Jurgenson je vyzval, ať vyjdou ze dveří a sestoupí dolů z verandy. "Máme tady ambulanci. Vezmeme vás oba někam, kde se o vašeho muže postarají."

Kaye pomohla Mitchovi ven a dolů po schodech. Silně se potil a ruce měl vlhké a studené. "Ještě pořád moc nevidím," zašeptal Kaye do ucha. "Pověz mi, co to dělají."

"Chtějí nás odvézt pryč." Stáli teď na dvoře. Jurgenson pokynul Clarkovi, ten otevřel dvířka ambulance. Kaye si všimla, že za volantem vozu sedí mladá žena. Řidička mžourala staženým okénkem jako sova. "Ne abys provedl nějakou hloupost," řekla Kaye Mitchovi. "Pojď pomalu. Pomohly ty tabletky?"

Mitch zavrtěl hlavou. "Je to zlé. Připadám si tak hloupě, že nechávám všechno na tobě. Tak zranitelně." Jeho slova se rozmazávala a oči měl téměř zavřené. Nesnesl záři reflektorů. Policisté na ně namířili své baterky. Mitch si zakryl oči jednou rukou a pokusil se otočit.

"Nehýbat se!" rozkázal policista s pistolí. "Držte ruce před sebou!"

Kaye zaslechla hukot mnoha motorů. Druhý policista se obrátil. "Přijíždějí nějaká auta. Nákladní vozy. Hodně vozů." Napočítala čtyři páry reflektorů, přibližujících se po silnici k domu. Ve dvoře zastavily tři dodávky a jeden osobní vůz, štěrka se rozstříkl do stran, brzdy zakvilely. V nákladních seděli vzadu muži - černovlasí muži v kostkovaných košilích, kožených kabátech a bundách, muži s ohony, a nakonec uviděla Jacka, manžela Sue.

Jack otevřel dvířka svého nákladáku a zamračeně seskočil na dvůr. Zvedl ruku, ostatní muži zůstali ve vozech.

"Dobrý večer," pozdravil Jack. Přestal se mračit, jeho obličej najednou vypadal bezvýrazně. "Nazdar, Kaye, nazdar, Mitchi. Nefungují vám telefony."

Policisté obrátili pohledy ke Clarkovi s Jurgensonem. Pistole stále mířila na štěrkovou cestu. Z osobního auta vystoupili Wendell Packer a Marie Konigová a přistoupili ke Kaye s Mitchem. "Nic se neděje," oslovil Packer čtyři muže, kteří se nyní rozestavili do čtverce. Zvedl ruce, aby předvedl, že je má prázdné. "Přivedli jsme jen pár přátel, aby jim pomohli se stěhováním. Oukej?"

"Mitch má migrénu," zavolala Kaye. Mitch se ji pokusil setřást a zůstat stát samostatně, ale nohy měl na to moc nejisté.

"Chudáček," řekla Marie a obešla policisty. "To je v pořádku," ujistila je. "Jsme z Washingtonské univerzity."

"A my zase z Pěti kmenů," ozval se Jack. "Jsou to naši přátelé. Pomůžeme jim se stěhováním." Muži v dodávkách drželi ruce volně před sebou, ale usmívali se jako vlci nebo jako loupežníci.

Clark poklepal Jurgensonovi na rameno. "Nestojím o to, dostat se do titulků na první stránce." Jurgenson souhlasně pokývl. Clark vlezl do sanitky a Jurgenson si přisedl do policejního vozu. Obě vozidla bez dalších slov couvla, otočila se a s rachotem zmizela v soumraku.

Jack vystoupil dopředu s rukama v kapsách džinsů a širokým, spokojeným úsměvem. "To teda byla legrace," poznamenal.

Wendell a Kaye pomohli Mitchovi dřepnout si na zem. "Budu v pořádku," prohlásil Mitch s hlavou v dlaních. "Nemohl jsem vůbec nic dělat. Ježíši, vůbec nic jsem nemohl dělat!"

"Už je to dobré," řekla Marie.

Kaye si k němu klekla a přitiskla se tváří k jeho čelu. "Pojďme dovnitř." Spolu s Marií mu pomohly na nohy a napůl ho vlekly do domu.

"Oliver se ozval z New Yorku," vysvětloval Wendell. "Volal mu Christopher Dicken a prozradil mu, že se blíží něco hodně ošklivého. A že vy nezvedáte telefony."

"To bylo pozdě odpoledne," dodala Marie. "Marie zavolala Sue," pokračoval Wendell. "A Sue zase Jackovi. Jack byl na návštěvě v Seattlu. Nikdo neměl tušení, co s vámi je."

"Měl jsem tam schůzku v Lummiho kasinu," řekl Jack. Zamával na muže v nákladních. "Bavili jsme se o nových hrách a hracích automatech. Přidali se ke mně dobrovolně. Dobrý nápad, řekl bych. Teď bychom mohli vyrazit do Kumaše."

"Jsem připraven." Mitch vyšel do schodů sám, otočil se, zvedl ruce a podíval se na ně. "Když už můžu udělat tohle, bude mi brzo dobře."

"U nás na vás nemůžou," prohlásil Jack. Zahleděl se směrem k příjezdové cestě, v očích se mu zablesklo. "Za chvíli udělají ze všech Indiány. Zatracený sviňáci."

84 KAPITOLA

Kumašský kraj, Východní Washington
Květen

Mitch stál na hřebeni nízkého křídového pahorku s výhledem na kasino Divoký orel a rekreační středisko. Posunul si klobouk a zamžoural do jasného slunečního světla. Bylo devět ráno, vzduch se ani nehnul a už teď bylo horko. Za normálních okolností kasino, křiklavý knoflík rudé, zlaté a bílé na vybledlém pozadí barvy hlíny jihovýchodního Washingtonu, zaměstnávalo čtyři stovky lidí, z toho tři sta z Pěti kmenů.

Teď byla celá rezervace v karanténě, protože nemínila spolupracovat s Markem Augustinem. Na hlavní silnici, odbočující z dálnice, trvale parkovaly tři pickupy, hlídkové vozy šerifské kanceláře Kumašského kraje, jako záloha pro federální agenty, vykonávající dohled Komise pro výjimečný stav při ohrožení zdraví, který se týkal celé rezervace Pěti kmenů.

Během posledních tří týdnů nemělo Kasino žádný obrat. Parkoviště zelo prázdnotou a světelné tabule pohasly.

Mitch zavrtal botou do ztvrdlé země. Opustil klimatizovaný přívěs a vylezl na kopec, aby byl chvíli sám a mohl se zamyslet, a tak pocítil slabé bodnutí hněvu, když zahlédl Jacka, jak pomalým krokem míří stejným směrem. Ale neodešel.

Ani Mitch ani Jack nevěděli, jestli je jim souzeno oblíbit si jeden druhého. Při každém setkání Jack pokládal určité otázky, které zpravidla zněly vyzývavě, a Mitch mu dával odpovědi, které ho nikdy zcela neuspokojily.

Mitch si dřep l a zvedl oblý kámen, obalený suchou hlinou. Jack se vydrápal posledních pár yardů na vrchol kopce.

"Nazdar," pozdravil.

Mitch pokývl.

"Koukám, že to máš taky." Jack se podrbl prstem na tváři. Na kůži obličej se mu začínala rýsovat jakási loupežnická maska, která se na krajích trochu odlupovala, ale kolem očí zůstávala silná a pevná. Oba muži vypadali, jako by se dívali skrz tenké pleťové masky. "Nepovolí to, ne bez krvácení."

"Neměl bys do toho dloubat," řekl Mitch.

"Kdy se ti to udělalo?"

"Před třemi dny."

Jack si dřepl vedle něj. "Někdy mám vztek. Říkám si, že to Sue mohla naplánovat líp."

Mitch se usmál. "Co jako, otěhotnět?"

"Jo," přisvědčil Jack. "Kasino je prázdné. Docházejí nám peníze. Nechal jsem většinu lidí odejít, a nikdo zvenčí sem do práce nepřijde. Ani se sebou nejsem dvakrát spokojený." Znovu si sáhl na masku, podíval se na svůj prst. "Jeden z mladých otců to zkusil odřít pískem. Teď je v nemocnici. Řekl jsem mu, že provedl pěknou hloupost."

"Není to lehké," poznamenal Mitch.

"Měl bys někdy přijít na schůzi správní rady."

"Jsem vděčný, že tady můžu být, Jacku. Nechci zbytečně rozčilovat lidi."

"Sue si myslí, že by se možná nezlobili, kdyby tě poznali. Jsi docela dobrý chlap."

"To už říkala před rokem."

"Sue tvrdí, že když se nezlobím já, nebudou naštvaní ani ostatní. Možná je to pravda. Ačkoli, je tady jedna stará ženská z kmene Pony, jmenuje se Becky. Vyhnali ji z Colvillu, a tak přišla sem. Jako babička celkem ujde, ale myslí si, že má za úkol odporovat všemu, co Pět kmenů chce. Mohla by, no, mohla by tě trochu pošťuchovat." Jack nasadil hašteřivý výraz a nataženým prstem bodl do vzduchu.

Takhle řečný býval Jack málokdy, a už vůbec neměl ve zvyku zmiňovat se o záležitostech rady.

Mitch se zasmál. "Myslíš, že budou potíže?"

Jack pokrčil rameny. "Chtěli bychom brzy uspořádat setkání otců. Jenom otců. Nic takového jako porodní kurzy na středisku se ženskými. Muže to uvádí do rozpaků. Stavíš se večer?"

Mitch přikývl.

"Poprvé tam půjdou s touhle kůží. Bude to pěkná otrava. Pár zdejších otců se kouká na televizi a lámou si hlavy, jestli se budou moct vrátit do práce, a pak z toho všeho obviňují svoje ženy."

Mitch věděl, že kromě něj a Kaye teď v rezervaci žijí tři páry, které čekají SHEVA dítě. Ve zdejší populaci tři tisíce dvaasedmdesáti lidí, tvořící Pět kmenů, už došlo k šesti SHEVA porodům. Všechny děti se narodily mrtvé.

Kaye spolupracovala s pediatrem na středisku, mladým bílým lékařem jménem Chambers, a pomáhala mu s vedením rodičovských kurzů. Muži byli trochu pomalejší a nejspíš se jim moc nechtělo smířit se s věcmi, tak jak jsou.

"Sue to čeká zhruba ve stejnou dobu jako Kaye," řekl Jack. Posadil se se zkříženýma nohama rovnou na zem. Tohle by Mitch sotva dokázal. "Zkoušel jsem to pochopit, to o genech a DNA a taky co je to virus. Ale téhle řeči prostě nerozumím."

"Může ti to připadat dost složité," přisvědčil Mitch. Nevěděl, jestli by měl Jackovi položit ruku na rameno. O těchhle lidech ze současnosti toho věděl hrozně málo, i když studoval jejich předky. "Možná že budeme první, komu se narodí zdravé děti," dodal. "My první uvidíme, jaké budou."

"Myslím, že máš pravdu. Mohlo by to být velice..." Jack se odmlčel, rty se mu ohrnuly dolů, jak usilovně přemýšlel.

"Chtěl jsem říct, že je to čest. Ale ne pro nás."

"Možná že ne," souhlasil Mitch.

"Pro mě zůstává všechno naživu, věčně. Celá Země je plná živých bytostí, některých z masa, jiných bez něj. My jen nahrazujeme všechny ty, kdo přišli před námi. Neztrácíme spojení s tělem, když ho odhodíme. Po smrti se jenom víc rozprostřeme, ale rádi se vracíme ke svým kostem a rozhlížíme se kolem sebe. Díváme se, jak si vedou ti mladší."

Mitch cítil, že zase začíná jejich starý rozhovor.

"Ty to tak nevidíš," poznamenal Jack.

"Teď už si nejsem jistý, jak vlastně věci vidím," řekl Mitch. "Když ti příroda takhle cvičí s tělem, donutí tě rychle vystřízlivět. Ženy s tím mají bezprostřednější zkušenost, ale pro muže je tahle první."

"Tahle DNA musí být ten duch v nás, slova, která nám předávají předkové, slova Stvořitele. Já to vidím docela jasně."

"To je právě tak dobré vysvětlení jako každé jiné," přisvědčil Mitch. "Až na to, že nevím, kdo by měl být ten Stvořitel, dokonce ani nevím, jestli nějaký existuje."

Jack vzdychl. "Zkoumáš mrtvé věci."

Mitch trochu zčervenál, jako vždycky, když s Jackem probírali tyhle záležitosti. "Pokouším se poznat, jací ti lidé byli, dokud ještě žili."

"To by ti mohli říct duchové," namítl Jack.

"A tobě to říkají?"

"Někdy," přikývl Jack. "Jednou nebo dvakrát."

"A co ti povídají?"

"Že touží po různých věcech. Že nejsou šťastní. Jeden starý muž, teď už je mrtvý, naslouchal duchovi Muže z Pasca,

když jsi ho vykopal z toho říčního břehu. Ten stařec povídal, že se tím jeho duch hodně trápil." Jack zvedl oblázek a mrštil jím dolů z úbočí kopce. "Pak ještě povídal, že ten duch nemluvil jako naši předkové. Možná to byl nějaký jiný druh. Ten stařec to řekl jenom mně, nikomu jinému. Myslel si, že duch asi nepocházel z našeho kmene."

"No tohle," řekl Mitch.

Jack se poškrábal na nose a zatahal se za obočí. "Pořád mě svědí kůže. Co tvoje?"

"Někdy." Pokaždé, když se s Jackem bavili o kostech, připadalo Mitchovi, jako by kráčel po okraji útesu. Možná měl pocit viny. "Nikdo není výjimečný. Všichni jsme lidé. Mladí se učí od starých, ať jsou mrtví nebo živí. Uznávám to, co říkáš, Jacku, ale asi se nikdy neshodneme."

"Sue mě nutí, abych nad věcmi přemýšlel," prohlásil Jack s nádechem podráždění a pohlédl na Mitche hluboko posazenými černými očima. "Tvrdí, že bych s tebou měl mluvit, protože nasloucháš, a teprve pak řekneš, co si myslíš. A to je čestné. Ostatní otcové by teď něco takového potřebovali."

"Klidně s nimi promluvím, jestli to pomůže," řekl Mitch. "Hodně ti toho dlužíme, Jacku."

"Ne, nedlužíte," odporoval mu Jack. "Nejspíš bychom měli potíže i bez vás. Kdyby v tom nebyly ty nové děti, šlo by o ty stroje na mince nebo něco jiného. Rádi popichujeme úředníky a vládu svými oštěpy."

"Stojí vás to spoustu peněz," namítl Mitch. "Začínáme pašovat ty nové hrací automaty," řekl Jack. "Chlapci je v dodávkách převážejí přes hory, až tam, kde nehlídají žádní vojáci. Možná na nich budeme vydělávat šest měsíců, i víc, než je stát zkonfiskuje." "Další automaty na mince?"

Jack potřásl hlavou. "My to tak nebereme. Prostě si pomůžeme ke troše peněz, než je převezou jinam." "Pomsta bílému muži?"

"Stáhneme je z kůže," pravil Jack střízlivě. "Však jim se to líbí."

"Když budou děti zdravé, třeba odvolají karanténu," řekl Mitch. "Za pár měsíců zase otevřete kasino."

"Nespoléhám na nic," prohlásil Jack. "Mimochodem, ani nemám chuť chodit mezi lidi a dělat jim šéfa, když vypadám takhle." Položil Mitchovi ruku na rameno. "Přijď si promluvit." Začal se zvedat. "Muži chtějí naslouchat."

"Pokusím se," slíbil Mitch.

"Řeknu jim, aby na tamtu záležitost zapomněli. Ten duch stejně nebyl ze žádného z našich kmenů." Jack se zvedl na nohy a vykročil dolů z kopce.

85 KAPITOLA

Kumašský kraj, Východní Washington

Mitch opravoval svého starého buicka, kterého zaparkoval na suché trávě před přívěsem. Od jihu se na obloze hromadily bouřkové mraky.

Vzduch byl cítit napětím a podrážděním. Kaye stěží vydržela sedět. Odstrčila se od stolku pod oknem a nechala předstíráni, že pracuje na knize, ačkoli většinu času jen pozorovala, jak Mitch přebírá dráty v autě.

Dala si ruce v bok a protáhla se. Dnes nebylo tak horko, a tak raději zůstali v přívěsu, než by se vypravili do klimatizovaného společenského střediska. Kaye se ráda dívala, jak Mitch hraje košíkovou, někdy si zaplavala v malém rybníku. Nebyl to nejhorší život, ale cítila se provinile.

Novinky zvenčí obvykle nebyly příznivé. Strávili v rezervaci tři týdny a Kaye se obávala, že se tady mohou kdykoli objevit federální agenti a sebrat všechny SHEVA matky. Právě tak to udělali v Montgomery v Alabamě, kde jednoduše vtrhli do soukromého střediska pro nastávající matky, čímž málem vyvolali povstání.

"Jsou čím dál drzejší," prohlásil Mitch, když se na to dívali v televizi. Později se prezident omluvil a ujistil národ, že občanská práva budou zachována, jak nejvíc to bude možné, s ohledem na rizika, jímž by veřejnost mohla být vystavena. O dva dny později bylo středisko v Montgomery kvůli nátlaku protestujících obyvatel uzavřeno a matky a otcové se museli přestěhovat jinam. Se svými maskami vypadali noví rodiče podivně; soudě podle toho, co Mitch slyšel, nebyli v zemi právě oblíbeni. Asi tak, jako nebyli oblíbeni v Gruzii. Kaye se od nastávajících matek nedověděla o retrovirových infekcích nic nového. Její známí zvenčí se vesměs odmlčeli. Tohle byla příliš citlivá záležitost; nikdo se k ní netoužil vyjadřovat.

A tak předstírala, že pracuje na knize, k níž denně přidávala stěží jeden dva odstavce, někdy psala na laptopu, někdy rukou do bloku. Mitch si četl, co napsala, a doplňoval nepodstatné poznámky, ale zdálo se, že je velmi zaujat, přímo ohromen skutečností, že se má stát otcem... Ačkoli ona věděla, že tohle není přesně to, co ho trápí. Ze by také nemusel být otcem. To ho trápí. Já, moje blaho. Neměla tušení, jak mu to ulehčit. Cítila se dobře, přímo skvěle, i přes všechno nepohodlí. Když se na sebe dívala do zašlého zrcadla v koupelně, viděla, jak se jí tvář hezky zaoblila; nevypadala vyhuble, jak si kdysi představovala, ale zdravě, s čistou pletí - nepočítáme-li masku.

Maska každým dnem tmavla a sílila, jako nějaká zvláštní plodová blána, která oznamovala nový způsob rodičovství. Kaye prováděla na tenkém koberci v malém obývacím koutě své cviky, ale brzy jí začalo připadat, že je na cvičení příliš dusno. Mitch vešel dovnitř pro sklenici vody a spatřil ji na podlaze. Vzhlédl.

"Nezajdeme si na partičku karet?" zeptal se. "Chci být sama," odpověděla hlasem Greta Garbo. "Totiž sama s tebou."

"Co žádá?"

"Chce to jen masáž, ale večer, až bude chladnější," řekla. "Je tady klid a mír, co?" zeptal se Mitch. Stál ve dveřích a protřepával si na sobě tričko, aby se zchladil.

"Přemýšlela jsem o jménech."

"Vážně?" Mitch vypadal zaraženě.

"Co je?" podivila se.

"Je to zvláštní pocit. Chtěl bych ji nejdřív vidět, než jí vybereme jméno."

"Proč?" zeptala se rozčileně. "Mluvíš na ni, každý večer jí zpíváš. Tvrdíš, že ji dokonce cítíš z mého dechu."

"Jo," přikývl Mitch, ale tvář se mu neuvolnila. "Prostě chci vidět, jak vypadá."

Kaye začala předstírat, že konečně pochopila. "Nemyslím vědecké jméno," prohlásila. "Naše jméno, jméno pro naši dceru."

Mitch na ni vrhl hněvivý pohled. "Nenuť mě, abych to vysvětloval." Najednou vypadal zádumčivě. "Na vědecké jméno jsme včera přišli s Brockem, po telefonu. I když on se domnívá, že je to předčasné, protože žádné z těch -" Zarazil se, zakašlal, zavřel skleněné dveře a zamířil do kuchyňky.

Kaye pokleslo srdce.

Mitch se vrátil s několika kostkami ledu, zabalenými v mokrém ručníku, klekl si k ní a začal se ručníkem dotýkat jejího zpoceného čela. Kaye od něj odvracela zrak.

"Hloupost," zamumlal.

"Jsme oba dospělí," řekla Kaye. "Chci jí vymyslet jméno. Chci jí háčkovat bačkůrky a nakupovat pyžámka a hračky do kolébky, prostě chovat se, jako bychom byli normální rodiče, a už nemyslet na všechny ty pitomosti kolem!" "Já vím," řekl Mitch a vypadal přitom hrozně zkroušeně, přímo zlomeně.

Kaye se zvedla do kleku, jemně mu položila ruce na ramena a pohybovala jimi, jako by ho oprašovala. "Poslouchej mě. Mám se výborně. Ona se má taky dobře. Jestli mi nevěříš..."

"Věřím ti," řekl.

Kaye od něj vrazila čelem. "Tak jo." Mitch se dotkl tmavé, drsné kůže na její tváři. "Vypadáš hrozně tajemně. Jako lupička."

"Možná že i my budeme potřebovat nová vědecká jména. Necítíš to uvnitř, někde hluboko, pod kůží?"

"Svědí mě kosti," odpověděl. "A v krku... jazyk mám nějaký jiný. Proč mám taky masku a to všechno ostatní?" "Tys ten virus udělal. Proč by tě to nemělo změnit? Co se týče masky... třeba je to příprava na to, aby nás poznala. Tátové jsou pro děťátko stejně důležité jako maminky." "Budeme vypadat jako ona?"

"Možná, tak trochu." Kaye se vrátila k židli u stolu a sedla si. "Jaké vědecké jméno navrhoval Brock?"

"Nepředvídá nějaké radikální změny," řekl Mitch. "Nanejvýš jiný poddruh, nebo jen zvláštní varietu. Takže... Homo sapiens novus."

Kaye si název pomalu zopakovala a uculila se. "Zní to jako místo, kde se opravují stěrače." "Je to dobrá latina," mínil Mitch. "Počkej, promyslím si to," řekla.

"Zaplatili za středisko penězi z kasina," řekla Kaye při skládání ručníků. Mitch ještě před západem slunce přinesl z prádelny dva koše. Seděl na široké posteli v maličké ložnici, protože tam prakticky nebylo místo, kde by se dalo stát. Jeho velké nohy se stěží vešly mezi stěnu a rám postele.

Kaye vzala čtyři kalhotky a dvě nové podprsenky na kojení a uložila je do kufříku. Měla ho připravený už týden; teď ji připadalo, že je načase sbalit si do něj věci. "Nemáš tašku?" zeptala se. "Nemůžu tu svoji najít." Mitch přešel na opačný konec postele a začal se hrabat

ve svém kufru. Nakonec vytáhl starou, odřenou koženou tašku na zip.

"Holící souprava vojenského letectva?" Uchopila tašku za popruh.

"Stoprocentně pravá," přisvědčil. Sledoval ji jestřábím pohledem, což ji uklidňovalo, a zároveň v ní vyvolávalo chuť chovat se jízlivě. Pokračovala ve skládání prádla.

"Doktor Chambers říká, že všechny nastávající matky vypadají zdravě. Rodil už tři z těch předchozích. Prý věděl už celé měsíce předem, že něco není v pořádku, aspoň to tvrdí. Od Tichomořských námořníků mu minulý týden poslali moje záznamy. Vyplňuje některé z těch formulářů pro Komisi, ale ne všechny. Vypτάval se na spoustu věcí."

S prádlem byla hotova. Sedla si na kraj postele. "Když se takhle mele, mám dojem, že už budu co chvíli rodit."

Mitch se sklonil a položil jí ruku na vystupující břicho. Oči měl přitom velké a jasné. "Opravdu se dneska nějak kroutí."

"Je šťastná," řekla Kaye. "Víš, že jsi tady. Zazpívej jí."

Mitch se na ni podíval a pak začal zpívat svou oblíbenou fonetickou abecedu, opatřenou melodií.

Kaye chvíli poslouchala, pak se zasmála.

"To je vážná věc," řekl Mitch.

"Má to hrozně ráda."

"Táta mi to vždycky zpíval. Jako přípravu na čtení. Začal jsem číst ve čtyřech letech, víš."

"Kope do rytmu," prohlásila Kaye vesele.

"Není možná."

"Přisahám, jen si sáhni!"

Opravdu ten malý přívěs měla ráda, i s těmi otlučenými skříňkami z dřevotřísky, podýhované imitací dubu, s tím staříčkým nábytkem. V obýváku si pověsila reprodukce po matce. Měli co jíst a v noci bylo dost teplo, zato ve dne zase moc horko, a tak chodila se Sue pracovat do administrativní budovy a Mitch chodil na procházky do kopců s mobilem v kapse, někdy spolu s Jackem, nebo se bavil s ostatními nastávajícími otci v hale na středisku. Muži se tam rádi scházeli a ženy s tím byly srozuměny. Kaye se stýskalo, když Mitch odešel, ale měla pořad o čem přemýšlet a na co se připravovat. V noci byl vždycky s ní, a ona nikdy nebyla šťastnější.

Věděla, že dítě je v pořádku. Cítila to. Když Mitch dozpíval, dotkla se masky, kterou měl kolem očí. Teď už neucukl,

když to udělala, tak jako dřív, během prvního týdne. Jejich masky už byly dost silné a na krajích se odlupovaly.
"Víš, co bych si přála?"
"Co?"
"Zalézt do nějaké temné díry, až přijde čas."
"Jako kočka?"
"Přesně."
"Dovedu si to představit," přisvědčil Mitch. "Bez moderní lékařské vědy, špinavá podlaha, barbarská prostota."
"Kožený řemínek mezi zuby," dodala Kaye. "Tak rodila ještě matka Sue. Než postavili středisko."
"Mě pomáhal rodit táta," řekl Mitch. "Naše dodávka zapadla do příkopu. Máma přelezla dozadu. Vždycky mu to pak připomínala."
"Nikdy mi o tom neřekla!" zvolala Kaye se smíchem.
"Říká tomu 'těžký porod'."
"Vlastně jsme se od starých časů tak moc nevzdálili," řekla Kaye. Sáhla si na břicho. "Myslím, žeš ji tím zpěvem uspal."

Když se druhého dne ráno probudila, měla podivně těžký jazyk. Vylezla z postele, probudila přitom Mitche, a zamířila do kuchyně, aby se napila vody z kohoutku, která tamdy v rezervaci měla nevýraznou chuť. Stěží dokázala promluvit. "Michchi..." řekla.
"Chohe?" zeptal se.
"Cho chrne to chytli?"
"Chohe?"
Sedla si k němu a vyplázla jazyk. "Chelý potahený povlachem," řekla.
"Můj tachy," řekl.
"Jacho nache oblicheje," vyslovila Kaye.
Ze čtyř otců, kteří se sešli na středisku, toho dne dokázal mluvit jen jeden. Jack stál u přenosné tabule a odpočítával dny, zbývající každé z jejich manželek do porodu, a pokoušel se s ostatními vykládat o sportu, ale shromáždění se brzy rozpadlo. Lékař ze střediska - pracovali tu kromě pediatra celkem čtyři - je prohlédl, ale nedokázal stanovit diagnózu. Nezdálo se, že by trpěli nějakým zánětem.
Ostatní nastávající matky byly postiženy také.
Kaye nakupovala společně se Sue v Malém Stříbrném trhu v ulici za kavárnou Biscuit House, která patřila k rekreačnímu středisku. Lidé na trhu na ně civěli, ale nikdo nic neříkal. Zaměstnanci kasina hodně bručeli, ale jenom stará Becky z kmene Ponyů řekla na schůzi správci, co si myslí.
Kaye a Sue se shodly, že Sue bude nejspíš rodit první. "Uh nemůhu chechat," řekla Sue. "Ani Hech nemůhe."

86 KAPITOLA

Kumašský kraj, Východní Washington

Mitch se znovu octl tam. Začalo to neurčitě a najednou klap, jako by se probudil do strašné skutečnosti. Vzpomínky na to, jak byl Mitchem, jako by kdosi úhledně zabalil a odložil bokem, jak už to sny mívají ve zvyku. Jako Mitch si naposled pamatoval, jak si ohmatával tvář a zkoušel zatahat za masku, která mu lpěla na nové, oteklé kůži.
A pak byl všude kolem něj led a sníh. Jeho žena ječela a křičela a kroutila se bolestí. Vyběhl nejdřív dopředu, pak se k ní vrátil a pomohl jí na nohy. Celou dobu přitom naříkala. Bolelo ho v krku a po bití tam dole na jezeře, ve vesnici, ho bolely ruce i nohy, a všechny je tak nenáviděl, jak se vysmívali, jak se bavili, jak mávali holemi a tak zle pokřikovali. Mladý lovec, který bodl jeho ženu oštěpem do břicha, byl mrtev. Srazil ho k zemi a donutil ho svíjet se a sténat, pak mu dupl na šíji, ale bylo už příliš pozdě, uviděl krev a jeho žena byla zraněna. Do hloučku vešli šamani a snažili se ho rozehnat hrdelními hlasy, temným zpěvem s úsečnými slovy, hlasy, které se vubec nepodobaly těm vodnatým, ptačím zvukům, které teď vydával on.
Odesl svou ženu do chýše a pokoušel se ji uklidnit, ale moc jí to bolelo.
Začalo sněžit. Slyšel křik, žalostné kvílení, a věděl, že přišel jejich čas. Rodina zabitého lovce je bude pronásledovat. Určitě požádali starého Býčího muže o dovolení. Býčí muž nikdy neměl rád rodiče s maskami, kterým se rodily děti s plochými obličejí.
To je konec, bručel často Býčí muž; Ploché tváře se zmocní naší zvěře, každý rok zatlačí lidi hlouběji do hor, a teď samotné lidské ženy zradily a přivádějí na svět Ploché tváře.
Vynesl svou ženu z chýše, po můstku z klád přešel na břeh a naslouchal výkřikům, volajícím po pomstě. Slyšel, jak se Býčí muž ujímá velení. Hon začal.
Tu jeskyni jednou použil jako sklad jídla. Zvěře bylo málo, těžko se hledala, a jeskyně byla chladná. Schoval tam králíka a sviště, žaludy a travu a myši, aby měla jeho žena co jíst, až on bude na lovu. Z vesnických zásob by jí nic nedali.
Ostatní ženy s hladovými dětmi se o ni odmítly starat, když se jí zakulatilo břicho.
Za noci jí tajně nosil maso malých zvířat a krmil ji. Miloval svou ženu tolik, až se mu chtělo ječet nebo se válet po zemi a sténat, a nemohl uvěřit, že je tak těžce zraněna, i přes všechnu tu krev, která se vsákla do jejích kožešin.
Znovu svou ženu nesl, dívala se na něj a naříkala vysokým, zpěvavým hlasem, který připomínal víc tekoucí, řeku než

valící se kamení, hlasem, který teď měl i on. Jako by mluvily děti, a ne dospělí.

Kdysi se ukryl blízko loveckého tábora Plochých tvářů a pozoroval je, jak v noci zpívají a tančí kolem obrovského ohně. Měli všichni ty vysoké, jakoby dětské hlásky, podobné tekoucí vodě. Možná se z něj a jeho ženy stanou také Ploché tváře, až se dítě narodí, a pak odejdou a budou žít s nimi.

Nesl ji měkkým prachovým sněhem a nohy měl tupé a necitlivé jako klády. Na chvíli ztichla a usnula. Vždycky když se probrala/začala křičet a kroutit se mu v náručí. Za soumraku, když vysoké, zasněžené skály zalila zlatá záře, na ni pohlédl a viděl, že její pečlivě vyholené spánky a tváře, které neskrývala maska, vypadají matně, a také její vlasy jsou matné a Zcuchané. Byla cítit jako zvíře, které se chystá umřít.

Pokračoval nahoru po skalnatých terasách, kluzkých čerstvým sněhem. Podél zasněženého hřebenu a zase dolů, klouzal, potácel se a padal, ale ženu z náručí nepustil. Na dně údolí se znovu postavil na nohy a otáčel se, aby se mezi rovnými valy hor zorientoval, a náhle si vzpomněl, proč mu to připadá tak povědomé. Dělal to mnohokrát v době lovu koz se cvičiteli lovců.

To byly dobré časy. Myslel na ně, když nesl svou ženu na tom posledním úseku.

Králičí atlatl, menší vrhač oštěpů, používal už od dětství, ale vrhač na losy a bizony nesměl použít, dokud do vesnice nepřišli kočující cvičitelé lovců. To bylo toho roku, kdy ho bolelo a ve spaní vypouštěl semeno.

Toho roku vyšel se svým otcem, který teď už byl s Lidmi ze snů, a setkal se s cvičiteli. Byli to oškliví, zjizvení muži, zanedbaní a zarostlí rozčuchanými prameny vlasů. Neměli svou vesnici, nedodržovali žádná pravidla péče o vzhled, jen putovali z místa na místo a v době, kdy Josi nebo jeleni nebo bizoni byli připraveni poskytnout své maso, řídili lov. Někteří lidé brblali, že chodí učit lov

i Ploché tváře, a skutečně, leckdo z nich by klidně mohl patřit k Plochým tvářím, které si nechávají na obličeji růst rozčuchané vousy a vlasy. Ale kdo by si troufl vyptávat se? Dokonce ani Býčí muž. Když přišli, měl každý co jíst, ženy škrábaly kůži a smály se a jedly zvláštní, dráždivé kořeny a pily celý den spoustu vody, a pak všechny společně močily do kožených měchů a polévaly kůži. Lovit velká zvířata bez cvičitelů bylo zakázáno.

Dorazil k ústí jeskyně. Jeho žena tiše, rytmicky nařikala, když ji nesl, postrkoval a kutálel dovnitř. Ohlédl se. Kapky krve, které za sebou nechávali, už mizely pod sněhem.

Věděl, že tohle je jejich konec. Dřep si, se svými širokými rameny se stěží vešel dovnitř, a jemně ženu zabalil do kůže, kterou používal na přikrytí masa, když ho nechával v jeskyni zmraznout. Postupně ji dostíral a dotáhl až do zadní části jeskyně, pak vyšel ven nasbírat trochu mechu

a větví zpod převisu, kde zůstávaly suché. Doufal, že neumře, než se vrátí.

Bože, dovol mi procitnout, já to nechci vidět.

Nasbíral dost dříví na malý oheň a donesl ho zpátky do jeskyně. Tam dřevo urovnal a pak začal vrtět hůlkou, ale nejdřív se přesvědčil, že ho žena nemůže vidět. Rozdělování ohně byla mužská záležitost. Žena stále spala. Když už byl příliš unaven, aby dál vrtěl hůlkou, a přitom ještě nevyvolal ani proužek dýmu, vytáhl pazourek a kus z něj odštípl.

Dlouho se snažil křesat kusy pazourku nad mechem, až měl prsty úplně ztuhlé a podrápané, a foukal přitom do mechu. Konečně Sluneční pták otevřel oko a roztáhl oranžová křídélka. Přidal trochu větviček.

Žena znovu zasténala. Schoulila se na zádech a řekla mu tím pisklavým vodovým hláskem, ať jde pryč. Tohle je ženská záležitost. Nedbal na to, co je a co není dovoleno, a pomohl jí přivést dítě na svět.

Měla hroznou bolest a hlasitě křičela, až se divil, kolik života v ní ještě zůstalo, když tak strašně krvácela, ale dítě z ní vyšlo rychle.

Ne. Prosím, nech mě procitnout.

Vzal dítě a ukázal jí ho, ale její oči byly prázdné a vlasy ztuhlé a suché. Dítě nekřičelo ani se nehýbalo, ať ho hnětl jak chtěl.

Položil dítě a uhodil pěstí do skalní stěny. Chraptivě vykřikl a schoulil se vedle své ženy, která teď byla úplně tichá.

Snažil se ji zahřívát, i když jeskyni naplnil kouř a uhlíky začaly šednout a Sluneční pták složil křídla a usnul.

To dítě by byla jeho dcera, největší dar od Matky Snů. Příliš se nelišilo od ostatních dětí z vesnice, i když mělo malý nos a vystupující bradu. Nejspíš by z ní vyrostla Plochá tvář. Zkusil zakrýt díru v hlavičce dítěte suchou trávou. Tady dítě asi zasáhla rána oštěpem. Sundal si kožešinu,

nu, která mu kryla šíji, tu nejlepší a nejměkčí ze všech, a dítě do ní zabalil. Pak ho ukryl dozadu do jeskyně.

Vzpomněl si, jak ten muž sténal, když mu šlápl na šíji, ale nepomáhalo to.

Bylo po všem. Už v dávných dobách, které znají jenom pověsti, se vždycky pohřbívalo v jeskyních. Dokud se lidé nepřestěhovali do dřevěných vesnic a nezačali žít jako Ploché tváře, i když se teď říká, že vesnice vynalezli Lidé. Tohle byl starý způsob, jak umřít a být pohřben, takhle vzadu v jeskyni, to bylo úplně v pořádku. Lidé ze snu dítě najdou a vezmou ho domů, vždyť tam chybělo jenom chvíli, tak se možná brzy narodí znovu.

Jeho žena už vychladla jako skály kolem. Upravil jí ruce a nohy, urovnal zmuchlané kůži a kožešiny, odhrnul uvolněnou masku, která stále lpěla na jejím obočí, pohlédl do jejích matných, slepých očí. Na truchlení neměl sílu.

Po chvíli mu začalo být horko. Odhodil kožešiny, už je nepotřeboval. Třeba je jí také horko. Stáhl kožešiny i své ženě, takže zůstala skoro nahá. Tak ji Lidé ze snů poznají lépe.

Doufal, že se Lidé ze snů z její rodiny dohodnou s těmi z jeho rodiny. Rád by byl i v tom místě ze snů znovu s ní.

Možná spolu zase najdou svoje dítě. Věřil, že Lidé ze snů pro ně dokážou udělat spoustu dobrých věcí.

Možná to, možná ono, spoustu věcí, lepších věcí. Bylo mu stále tepleji.

Na chvíli přestal všechny nenávidět. Upíral zrak do tmy, která skrývala obličej jeho ženy, a šeptal pazourková slova, slova zahánějící tmu, jako by chtěl vykřesat dalšího Slunečního ptáka. Bylo dobré, že se nemusel hýbat. Bylo tak teplo. Pak do jeskyně vstoupil jeho otec a zavolal na něj jeho pravým jménem.

Mitch stál v šortkách před přívěsem a hleděl na měsíc a hvězdy nad Kumašem. Tiše se vysmrkal. Časné ráno bylo

chladné a tiché. Pot na jeho obličej a kůži pomalu usychal. Otrásl se. Naskočila mu husí kůže po celém těle. V křoví za přívěsem zašustilo pár křepelek.

Kaye otevřela skleněné dveře. Zaskřípalo to a zasyčelo. Vyšla ven a v županu přistoupila k němu.

"Nastydneš," řekl a ovinul jí paži kolem ramen. Otok na jazyce v posledních dnech ustoupil. Na levé straně mu zůstal zvláštní hřeben, ale mluvilo se mu lépe.

"Postel je úplně promočená," řekla. Byla tak oblá, tak odlišná od té drobné, štíhlé Kaye, kterou si pořád představoval. Její teplo a vůně naplnily vzduch kolem něj jako výpary z tučné polévky. "Sny?" zeptala se.

"Ten nejhorší," odpověděl. "Myslím, že to byl ten poslední."

"Jsou všechny stejné?"

"Ne, každý je jiný."

"Jack by jistě rád slyšel všechny krvavé podrobnosti," řekla Kaye.

"A ty ne?"

"Ach já," vyhrkla Kaye. "Je nějak neklidná, Mitchi. Mluv na ni."

87 KAPITOLA

Kumašský kraj, Východní Washington

18. května

Kaye měla pravidelné kontrakce. Mitch zavolal na středisko, aby se ujistil, že je všechno připraveno a že doktor Chambers už je na cestě ze svého cihlového domu na se-
verním konci rezervace. Kaye skládala do tašky toaletní potřeby a na poslední chvíli tam přidávala pár věcí, které by si chtěla vzít na sebe později. Mitch zatím zavolal doktorce Galbreathovou, ale ozval se mu jen záznamník.

"Určitě je už na cestě," řekl a složil telefon. Pokud policie doktorku Galbreathovou zadrží na kontrolním stanovišti u hlavní silnice - což bylo pravděpodobné a Mitch nad tím mohl jen bezmocně zuřit - potom měl Jack v záloze jiný plán. Zařídil, aby na ni čekali dva muži pět mil jižně od policejní kontroly; ti ji pak propašují do rezervace po cestě mezi nízkými kopci.

Mitch vytáhl krabici a vyhrabal z ní malý digitální fotoaparát, který kdysi používal k zachycení detailů nalezišť.

Zkontroloval, jestli má nabitě baterie.

Kaye stála v obýváku s rukou na břiše a mělce dýchala. Usmála se, když vešel.

"Mám takový strach," řekla. "Proč?"

"Bože, ty se ještě ptáš proč?"

"Dopadne to dobře," řekl Mitch, ale byl přitom bledý jako stěna.

"Proto taky máš tak ledové ruce," poznamenala Kaye. "Začalo to předčasně. Možná jde jenom o falešný poplach."

Vzápětí vydala podivný zvuk a sáhla si mezi nohy. "Myslím, že mi právě otekla voda. Vezmu si pár ručníků."

"Kašli na ručníky!" vykřikl Mitch. Pomohl jí do toyoty. Posunula si pás pod břicho. Ať to není jako v těch snech, pomyslela si. Ta myšlenka se stala jistým druhem modlitby, opakovala si ji pořád dokola.

"O Augustinovi nikdo nic neví," řekla, když Mitch zabočil na dlážděnou cestu a jejich dvě míle dlouhá cesta na středisko začala.

"Proč bychom o něm měli něco vědět?"

"Třeba nás zkusí zastavit."

Vrhl na ni zvláštní pohled. "To je skoro tak bláznivé jako moje sny."

"Je to zrůda, Mitchi. Děsí mě."

"Taky ho nemám rád, ale zas taková příšera není."

"Myslí si, že jsme nemocní," vyhrkla a po tváři se jí kutálely slzy. Zkřivila tvář.

"Další?" přeptal se Mitch.

Kývla. "To je v pořádku. Po dvaceti minutách." Potkali Jackovu dodávku, přijíždějící od Východní hřebenové cesty, a zastavili, aby se domluvili skrz okénka. Sue Jacka doprovázela. Jack vyjel za nimi.

"Chtěla bych, aby byla Sue u toho, společně s tebou," řekla Kaye. "Jestli to dobře dopadne, bude to pro ni o hodně lehčí."

"Skvěle. Jenže já nejsem zrovna odborník."

Kaye se usmála a znovu bolestně zkřivila tvář.

Pokoj číslo jedna na kumašské Klinice Zdraví byl rychle přeměněn v porodní místnost. Dovnitř přivezli nemocniční postel a chirurgickou sálovou lampu na vysokém ocelovém stojanu.

Porodní asistentka, kyprá žena středních let s vystupujícími licními kostmi jménem Mary Handová, připravila podnos s nástroji a pomohla Kaye převléknout se do nemocniční košile. Anesteziolog doktor Pound, černovlasý mladý muž s tupým nosem a unaveným výrazem, dorazil za půl hodiny a radil se s Chambersem. Mitch zatím drtil v umyvadle led v plastickém sáčku. Potom led přendal do hrnku.

"Bude to brzy?" zeptala se Kaye Chamberse, když ji vyšetřil.

"Ještě ne," odpověděl. "Zatím jste otevřená na čtyři centimetry."

Sue si přitáhla židli. Na její vysoké postavě nebylo těhotenství tolik znát. Jack na ni zavolal ode dveří, obrátila se k němu. Hodil jí malou tašku, strčil ruce do kapes, pokývl Mitchovi a vytratil se. Sue položila tašku na stůl u postele. "Ostýchá se vejít," vysvětlila Kaye. "Myslí si, že tohle je ženská záležitost."

Kaye zvedla hlavu, aby viděla na tašku. Byla kožená a převázaná šňůrkou s korálky. "Co je v ní?"

"Všelijaké věci. Některé hezky voní, jiné zase ne." "Jack je medicinman?"

"Bože, to ne," zavrtěla hlavou Sue. "Myslíš, že bych si ho pak vzala? Ale pár věcí zná, a dost užitečných."

"Mitch a já bychom rádi přirozený porod," řekla Kaye doktoru Poundovi, když si dovnitř přitáhl svůj vozík s nádržkami, hadičkami a stříkačkami.

"Ovšem," usmál se anesteziolog. "Jsem tady jenom pro všechny případy."

Chambers vysvětlil Kaye a Mitchovi, že asi pět mil odtud bydlí žena, která právě začíná rodit. Nejde o SHEVA těhotenství. "Trvá na tom, že chce rodit doma. Mají vanu s horkou vodou a vůbec všechno, co je potřeba. Asi tam během večera budu muset na chvíli zaskočit. Povídala jste, že přijede doktorka Galbreathová." "Už by měla být na cestě," řekl Mitch. "No, doufejme, že to vyjde. Dítě je hlavičkou dolů. Za pár minut připojíme monitor. Všechny vymoženosti velké nemocnice, paní Langová."

Chambers si vzal Mitche stranou. Vrhл pohled na jeho masku, očima odhadoval její obrysy.

"Okouzující, co?" zeptal se Mitch nervózně. "Zatím jsem rodil čtyři SHEVA děti," řekl lékař. "Jsem si jist, že znáte rizika, ale asi bych vám měl podrobněji vy-

světlit některé komplikace, k nimž by mohlo dojít, abychom na ně byli připraveni."

Mitch přikývl a sevřel chvějící se ruce. "Ani jedno z dětí se nenarodilo živé. Dvě z nich vypadaly úplně normálně, neměly žádné viditelné defekty, prostě jen... byly mrtvé." Chambers upíral na Mitche kritický pohled. "Mně se tyhle vyhlídky nelíbí." Mitch zčervenál. "S námi je to jiné."

"U matky se může rozvinout šok, když se porod zkomplikuje. Má to něco společného s hormonálními signály, které vysílá SHEVA plod v ohrožení. Nikdo neví proč, tkáň dítěte jsou naprosto odlišné. Některé ženy to špatně snášejí. Kdyby k tomu došlo, provedu císařský řez a vytáhnu dítě, jak nejrychleji to půjde." Položil Mitchovi ruku na rameno. Zapípal mu pager. "V rámci preventivních opatření musíme zacházet velice opatrně se všemi tekutinami a tkáněmi. Všichni si nasadí protivirové filtrační masky, i vy. Pohybujeme se na neznámém území, pane Rafelsone. Teď mě laskavě omluvte."

Sue krmila Kaye ledem a bavily se přitom s hlavami u sebe. Zdálo se, že je to soukromé, takže Mitch vycouval. Stejně si potřeboval trochu utřídit některé složité pocity.

Došel do haly. Jack seděl na židli u starého karetního stolku a civěl na hromádku časopisů National Geographics.

Světlo zářivek všemu dodávalo chladné modré zbarvení.

"Vypadáš šíleně," řekl Jack.

"Už málem podepsali úmrtní list." Mitchovi se třásl hlas.

"Jo," přisvědčil Jack. "Sue a já si myslíme, že to radši odbudeme doma. Bez doktorů."

"Když on tvrdí, že je to nebezpečné."

"Možná je, ale už jsme to tak dělali dřív," prohlásil Jack.

"Kdy?"

"Tvoje sny přece," řekl Jack. "Ty mumie. Před mnoha tisíci lety."

Mitch si sedl na druhou židli a položil si hlavu na stůl. "To nebyla zrovna šťastná doba."

"Pověz mi o tom," vybídl ho Jack.

Mitch mu vyprávěl svůj poslední sen. Jack pozorně poslouchal.

"To byl zlý sen," prohlásil pak. "O tomhle Sue nebudu vykládat."

"Pověz mi něco povzbudivého," požádal Mitch suše.

"Zkoušel jsem si přivolat sny, aby mi pomohly přijít na to, co mám dělat," řekl Jack. "Jenže se mi pořád zdá jenom o velkých nemocnicích a velkých doktorech, jak do Sue šňouchají. Plete se mi do toho svět bílých lidí. Takže ti nejsem k ničemu." Jack se poškrábal v obočí. "Nikdo není dost starý na to, aby nám v tomhle poradil. Můj národ sice žije v téhle zemi odpradáвна, ale můj dědeček povídal, že duchové nám k tomu nemají co říct. Ani oni si to už nepamatují."

Mitch prohrábl rukou hromádku časopisů. Jeden spadl na podlahu a vydal přitom mlaskavý zvuk. "To nedává smysl, Jacku."

Kaye ležela na zádech a dívala se, jak Chambers zapojuje monitory. Pravidelné pípání a tep, viditelný na pásce přístroje u lůžka, jí dodávaly jistotu.

Mitch se vrátil s nanukem, sundal z něj obal a podal jí ho. Led ze šálku už snědla, a teď vděčně pojídala sladkou malinovou dřev.

"Po Galbreathové ani stopy," řekl Mitch.

"Zvládneme to," prohlásila Kaye. "Pět centimetrů, a víc se zatím neotvírá... Tolik péče o jednu matku."

"Ale jakou matku!" Mitch jí začal masírovat paže, aby ji zbavil napětí, a postupoval k ramenům.

"Matka všech matek," zamumlala, když přišla další kontrakce. Překonala ji a podala mu prázdnou špejli od nanuku.

"Ještě jeden, prosím."

Kaye si dokonale prohlédla každý čtvereční palec stropu. Jednu chvíli opatrně slezla z postele a prošla se po pokoji. Kovový stojan s monitory přitom pevně svírala rukou a zpod županu se jí k němu táhly dráty. Vlasy měla ztuhlé, kůži mastnou a oči jí pálily. Mitch vzhledl od časopisu, ve kterém si četl, když se přikolébala do čekárny. Umyla si obličej. Mitch už stál u dveří. "Je mi dobře," ujistila ho.

"Zblázním se, když ti nepomůžu," řekl Mitch.

"To si ani nepřeji," pravila. Sedla si na kraj postele a několikrát se zhluboka nadechla. Chambers jim slíbil, že bude za hodinu zpátky. Vešla Mary Handová. S plynovou maskou na obličeji připomínala nějakého supermoderního vojáka, který očekává plynový útok. Řekla Kaye, ať si zase lehne, a prohlédla ji. Blaženě se usmála a Kaye si pomyslela: Bože můj, už to bude. Ale porodní asistentka zakroutila hlavou. "Pořád jen pět centimetrů. To je v pořádku. Je to vaše první dítě." Její hlas tlumila maska.

Kaye se znovu zahleděla na strop a další kontrakce ji zalila jako vlna. Mitch ji povzbuzoval, ať jen vyfukuje vzduch po troškách, dokud bolest nepomine. Hrozně ji bolelo v zádech. Na jednu hořkou chvíli na konci kontrakce si připadala chycená v pasti a rozzlobená a napadlo ji, jaké to bude, až se něco pokazí. Kdyby umřela, kdyby dítě přežilo, ale bez matky... Co když měl Augustin pravdu a ona i její dítě představují zdroj nějaké strašlivé choroby... Proč nikdo nic nepotvrdil, přemítala. Proč k tomu věda mlčí, proč se k tomu tak či onak nevyjádří? Nuceně se uklidnila pomalým dýcháním a pokusila se odpočívat.

Když znovu otevřela oči, Mitch dřímá na židli u postele. Hodiny ukazovaly půlnoc. Zůstanu v tomhle pokoji navždycky.

Potřebovala jít znovu do koupelny. "Mitchi," ozvala se. Neprobudil se. Ohlédla se po Mary Handové, ale byli v místnosti sami. Monitor pípá a vypouští pásku. "Mitchi!"

Škubl sebou, vyskočil na nohy a ospale jí pomohl do koupelny. Chtěla se před odjezdem na kliniku vyprázdnit, ale tělo nespolupracovalo. Tránilo ji to. Cítila směs hněvu a úžasu nad svým stavem. Tělo převzalo kontrolu, ale vůbec si nebyla jistá, jestli ví, co má dělat. Jsem jenom tělo. Mysl je iluze. Maso je zmatené.

Mitch přecházel po pokoji a upíjel mizernou kávu z nemocniční haly. Do paměti se mu vrylo chladné namodralé světlo zářivek. Připadalo mu, že nikdy neviděl slunce. Obočí ho hrozně svědilo. Zalézt do jeskyně. Upadnout do zimního spánku. Ona porodí, zatímco budeme spát. Tak to dělají medvědi. Medvědi se vyvíjejí ve spánku. Je to mnohem lepší metoda.

Dostavila se Sue a vystřídalá ho u Kaye. Vyšel ven a postál pod jasnou, hvězdnatou oblohou. I tady, na tak řídké obydlí, ho oslepovaly pouliční lampy a omezovaly nekonečnost vesmíru.

Bože, tak daleko jsem došel, a přitom se nic nezměnilo. Jsem ženatý, budu otcem, a přitom nemám zaměstnání, žiju z - Přerušil tenhle směr myšlenek, zamával rukama, aby mu nervy, roztřesené z kávy, přestaly drnčet. Myšlenky volně plynuly. Vzpomněl si na svou první zkušenost se sexem, jak se bál, aby dívka neotěhotněla, pak zase na rozhovor s ředitelem Hayerova muzea předtím, než ho vyhodili, a zase na Jacka, který se snažil všechno pochopit z indiánského hlediska.

Mitch neznal jiné hledisko než vědecké. Po celý život se snažil o objektivitu, snažil se oprostít od jednoduchých řešení ve vyježděných kolejkách, aby viděl jasně, co jeho vykopávky odhalily. Prodával kousky vlastního života za něco, co patrně vůbec nepostihovalo podstatu životů dávno mrtvých lidí. Jack věřil v koloběh života, kde nikdo nikdy nebyl úplně oddělen od ostatních. Mitch tomu věřit nedokázal. Jen doufal, že má Jack pravdu.

Vzduch hezky voněl. Přál si, aby sem mohl vzít Kaye, aby se taky nadýchala čerstvého vzduchu, jenže potom přijela malá dodávka a on ucítil výfukové plyny a spálený olej.

Kaye mezi kontrakcemi dřímala, ale vždycky jen na pár minut. Byly dvě hodiny v noci a ona měla branku otevřenou stále jen na pět centimetrů. Než začala dřímát, vrátil se Chambers, prohlédl ji, chvíli se díval na pásku monitoru a povzbudivě se usmál. "Brzy zkusíme dát pitocin. To věci trochu urychlí. Říkáme tomu Bardahl pro miminka." Kaye netušila, co je to Bardahl, a nerozuměla mu.

Mary Handová uchopila její ruku, potřela ji lihem, našla žílu a napíchla ji jehlou, pak jehlu přilepila náplastí, připojila hadičku a na další stojan zavěsila infuzi s fyziologickým roztokem. Na podnos u postele, pokrytý kusem modrého papíru na jedno použití, připravila ampulky s léky.

Kaye za normálních okolností nenáviděla všechny injekce a stříkačky, ale tohle v porovnání s celkovým nepohodlím už neznamenal vůbec nic. Připadalo jí, že se Mitch vzdaluje, i když seděl u ní a masíroval jí šíji nebo jí nesl další led. Podívala se na něj a spatřila ne svého manžela, ne milence, ale prostě jenom muže, jenom další postavu, která přišla a odešla z jejího pomačkaného, stlačeného a nekonečného života. Zamračila se na jeho záda, když hovořil se sestrou. Pokusila se soustředit a znovu najít cit, který by ho zařadil do té skládačky, ale jako by ho něco odválo. Byla zbavena všech společenských pocitů.

Další kontrakce. "Do prdele!" vyjekla.

Mary Handová ji zkontrolovala a zůstala stát s vážným výrazem. "Už doktor Chambers řekl, kdy se chystá aplikovat pitocin?"

Kaye zavrtěla hlavou, neschopna odpovědi. Mary Handová odešla, aby sehnala Chamberse. Mitch zůstal u ní. Přišla Sue a sedla si na židli. Kaye zavřela oči a zjistila, že její vesmír utonul v temnotě a tak se scvrkl, až to v ní probouzelo

paniku. Chtěla, aby to už bylo za ní. Žádné menstruační křeče nedosahovaly síly těchto kontrakcí. Uprostřed stahu měla pocit, že se jí přelomí záda.

Věděla, že všechno spočívá jenom v mase a duch neznamená vůbec nic.

"Všichni jsme se takhle narodili," řekla Sue Mitchovi. "Dobře že jsi tu. Jack také slibuje, že bude při porodu se mnou, i když to u nás není zvykem."

"Ženská záležitost," podotkl Mitch. Sueina maska ho fascinovala. Sue vstala a protáhla se. Se svou vysokou postavou, vystupujícím, ale proporcionálně vyrovnaným břichem představovala esenci ženské síly, sebejistou, obdařenou klidem filosofa.

Kaye zasténala. Mitch se k ní naklonil a laskal jí šíji. Ležela na boku; pokoušela se najít polohu, v níž by se cítila pohodlně. "Bože, dejte mi tu drogu," zaprosila se slabým úsměvem.

"Ty máš ale smysl pro humor," řekl Mitch.

"Myslím to vážně. Ne, nemyslím. Nevím, co myslím. Kde je Felicity?"

"Jack přijel před pár minutami. Poslal ven další vozy, ale ještě od nich nemá žádné zprávy."

"Potřebuju Felicity. Nevím, co si Chambers myslí. Dejte mi něco, ať už se to stane."

Mitch se cítil bídne a bezmocně. Byli vydáni na pospas západní medicíně - v takové podobě, jaká byla k dispozici u Pěti kmenů. Upřímně řečeno, neměl v Chamberse plnou důvěru.

"Ach zatraceně, do prdele," zaječela Kaye a překulila se na záda. Tvář měla tak zkřivenou, že ji Mitch nepoznával.

Sedm hodin. Kaye oteklýma očima pohlédla na hodiny na stěně. Už to trvá přes dvanáct hodin. Nepamatovala si, kdy přijeli. Odpoledne? Asi ano. Přes dvanáct hodin. A pořád nic. Matka jí jednou, když byla ještě malá holka, vyprávěla, že její porodní bolesti trvaly přes třicet hodin. Na tvoje zdraví, mami. Bože, kéž bys tu byla se mnou!

Sue v místnosti nebyla. Mitch jí masíroval paži, pokoušeje se uvolnit napětí, pak přešel na druhou paži. Cítila k němu jakousi vzdálenou sympatii, ale vážně pochybovala, že by se s ním ještě někdy chtěla milovat. Proč na to vůbec myslet.

Kaye si připadala jako obrovský balón, který brzy pukne. Chtělo se jí čurat, a když na to pomyslela, hned to také provedla a bylo jí to jedno. Přišla Mary Handová a vyměnila pod ní promočenou papírovou podložku.

Vešel doktor Chambers a řekl Mary, ať začne s pitocinem. Mary vložila ampulku do příslušné nádržky a nastavila přístroj, kontrolující rychlost infuze. Kaye se o celou proceduru velmi zajímala. Bardahl pro miminka. Matně si vybavovala seznam peptidů a glykoproteinů, které Judita našla ve velkém proteinovém komplexu. Špatná zpráva pro ženy. Možná.

Možná.

V jejím vesmíru zbyla jen bolest. Kaye seděla na vrcholu bolesti jako malá, ohromená muška na obrovském gumovém míči. Nejasně slyšela, jak kolem ní obchází anesteziolog.

Slyšela, jak Mitch hovoří s lékařem. Byla u ní Mary Handová. "Už jste skoro připravena. Osm centimetrů," řekla. Chambers prohlásil něco naprosto nepodstatného, něco o zachycení pupečnickové krve pro případnou pozdější transfuzi, kdyby ji dítě potřebovalo, nebo pro vědecké účely: krve z pupeční šňůry,, bohaté na kmenové buňky.

"Udělejte to," řekla Kaye.

"Co?" zeptal se Mitch. Chambers se jí zeptal, jestli si přeje epidurální anestezii.

"Bože, chci," odpověděla bez sebemenšího pocitu viny, že to nevydržela.

Otočili ji na bok. "Nehýbejte se," řekl anesteziolog, jak jen se jmenoval. Nevzpomínala si. Před ní se objevila Sueina tvář.

"Jack povídal, že už ji vezou."

"Koho?" zeptala se Kaye.

"Doktorku Galbreathovou."

"Fajn." Kaye si pomyslela, že by ji to mělo zajímat.

"Nechtěli ji pustit do karantény."

"Bastardi," sykl Mitch.

"Bastardi," vyslovila Kaye neslyšně.

Ucítila v zádech jehlu. Další kontrakce. Roztrásla se. Anesteziolog zaklel a omluvil se. "Vedle. Musíte ležet klidně." Záda ji bolela. Na tom nebylo nic nového. Mitch jí přiložil na čelo studený obklad. Moderní medicína. Propadla z moderní medicíny.

"Ach, do prdele!"

Někde v dálce téměř mimo dosah jejího vnímání se ozvaly hlasy vzdálených andělů.

"Felicity je tady," řekl Mitch a jeho obličej, vznášející se nad ní, zářil úlevou. Ale doktorka Galbreathová a doktor Chambers se hádali a anesteziolog do sporu také zasahoval.

"Žádný epidurál," prohlásila Galbreathová. "Dejte pryč ten pitocin, okamžitě. Jak dlouho to trvá? Kolik toho dostala?" Chambers četl čísla na přístroji, Mary Handová něco prováděla s hadičkami. Přístroj zapípal. Kaye pohlédla na hodiny.

Sedm třicet. Co to znamená? Čas. Aha, čas.

"Musí to zvládnout sama," řekla Galbreathová. Chambers jí podrážděně odsekl, pár tichých, ostrých slov pod tou ošklivou maskou, ale Kaye ho neposlouchala.

Odmítali jí dát léky.

Felicity se naklonila nad Kaye a vstoupila do jejího zorného pole. Neměla masku. Velká chirurgická lampa svítila a Felicity neměla na tváři masku, díky bohu.

"Díky," vydechla Kaye.

"Možná mi teď moc vděčná nebudete, drahoušku," řekla Felicity. "Jestli to dítě chcete, musíme to všechno zvládnout bez léků. Žádný pitocin, žádná anestezie. Jsem ráda, že jsem to stihla. Zabíjí je to, Kaye. Chápete?"

Kaye udělala nechápavý obličej.

"Znamená to pro ně jednu zatracenou ránu za druhou, jasné, zlato? Jsou tak choulostivé, tyhle nové děti."

Chambers si stěžoval na cizí zasahování, ale slyšela Jacka a Mitche, jejich hlasy se pomalu vytrácely, jak ho odváděli z místnosti. Mary Handová pohlédla na Felicity, očekávajíc příkazy.

"Přece jen je to CDC k něčemu dobré," vysvětlila jí Felicity. "Rozeslali speciální oběžníky o dětech, narozených živě. Žádné léky, obzvláště ne anestetika. Dokonce ani aspirin. Tyhle děti to nesnášejí." Usilovně něco prováděla Kaye mezi nohama. "Episiotomie," obrátila se k Mary. "Žádná lokální anestezie. Vydržte, zlato. Tohle bude bolet, asi jako kdybyste ještě jednou přišla o panenství. Devět centimetrů. Mitchi, znáte postup."

Dotáhni to na deset. Dýchej, vydýchej to. Vydrž, uť, dotáhni to na deset. Kayino tělo bylo jako kůň, který sice ví, jak má běžet, ale ocení trochu vedení. Mitch je blízko u ní, zuřivě ji tře. Sevřela mu ruku a pak i paži, až se bolestně zašklebil. Tlačila. Dotáhni to na deset. Vydýchej to.

"Výborně. Už jde hlavička. Tady ji máme. Bože, to to trvalo, taková dlouhá, divná cesta, co? Mary, pupečník. Tohle je potíž. Je tady trochu tma. Ještě jednou, Kaye. Do toho, zlato. Ted'."

Udělala to a něco se uvolnilo, nějaký silný proud, dýňové semínko mezi sevřenými prsty, výbuch bolesti, úleva, ještě bolest, bolest. Nohy se jí třásly. Do lýtky jí chytila křeč, ale sotva si jí všimla. Zalila ji vlna štěstí, vítané prázdnoty, a pak bodnutí jako nožem v kostrči.

"Tady je, Kaye. Je živá."

Kaye zaslechla tenký nářek, pak zvuk sání a něco jako melodické zahvízdání.

Felicity zvedla dítě, růžové a zakrvácené, pupeční šňůra ještě volně visela mezi Kayinými nohama. Kaye se podívala na svou dceru a na okamžik necítila nic, a pak se jí oťřelo o duši něco obrovského a načechnutého jako peří.

Mary Handová jí dítě položila na břicho na modrý papír a hbitě je očistila.

Mitch se díval na všechnu tu krev a na dítě.

Vrátil se Chambers, stále ještě v masce, ale Mitch ho ignoroval. Soustředil se jen na Kaye a na dítě, tak maličké, jak se vrtí. Vytryskly mu slzy vyčerpání a úlevy a tekly mu po lících. Hrdlo měl tak stažené, až to bolelo, a nějak přeplněné.

Srdce mu bušilo. Objal Kaye a ona mu objetí vrátila, a nemalou silou.

"Nekapejte jí nic do očí," nařizovala Felicity Mary. "Tohle je nová hra s novými pravidly."

Mary v masce šťastně přikývla.

"Placentu," řekla Felicity. Mary už držela ocelový podnos.

Kaye si nikdy nebyla jistá, jestli by z ní byla dobrá matka. Ted' už na tom vůbec nezáleželo. Dívala se, jak dítě zvedají a měří, a myslela si: nepodívala jsem se jí pořádně na obličej. Byl celý svraštělý.

Felicity držela v rukou tampón namočený v lihu a chirurgickou jehlu. Štípalo to, když ji zašívala. Kaye se to nelíbilo, ale jen zavřela oči.

Mary Handová prováděla různé malé testy, dokončila umývání dítěte, zatímco Chambers odebíral krev z pupeční šňůry. Felicity ukázala Mitchovi, kde má šňůru přerušnout, pak odnesla dítě zpátky Kaye. Mary jí pomohla vyhrnout košili přes nalité prsy a podala jí dítě.

"Můžu ji kojit?" zeptala se Kaye. Její hlas byl sotva hlasitější než chraptivý šepot.

"Jestli ne, pak máme po našem velkém experimentu," usmála se Felicity. "Do toho, zlato. Máte to, co potřebuje."

Ukázala Kaye, jak má pohladit dítě po tvářičce. Maličké růžové rty se otevřely a pevně uchopily velkou hnědou bradavku. Mitchovi klesla čelist. Kaye by se nad jeho výrazem ráda rozesmála, ale pak se zase soustředila na ten droboučký obličejík a dychtivě zkoumala, jak její dcera vypadá. Sue stála u ní a povzbuzovala matku i dítě tichými, šťastnými zvuky.

Mitch se díval na holčičku a pozorně sledoval, jak saje z Kayina prsu. V nitru se mu rozhostil blažený klid. Bylo dokonáno; všechno teprve začínalo. Rozhodně teď měl něco, čeho se mohl chytit, střed, pevný bod.

Dítě mělo červený a svraštělý obličej, ale zato spoustu vlásků, jemných, hedvábných, světle červenohnědých. Oči mělo zavřené, víčka soustředěně, zaujatě stisknutá.

"Devět liber," oznámila Mary. "Osm podle Apgarové. To je dobré skóre."

"Bože můj, je na světě," řekla najednou Sue, ruka jí vylétla k ústům, jako by si právě s úžasem uvědomila, co se stalo.

Mitch se na ni hloupě zazubil, pak si sedl vedle Kaye a dítěte a položil bradu Kaye na paži. Jeho tvář dělila od obličejku dítěte jen pár palců.

Felicity dokončila ošetření. Chambers přikázal Mary, ať všechna prostěradla a jednorázový materiál stáhne do speciálních pytlů na spálení. Mary mu tiše vyhověla. "Je jako zázrak," promluvil Mitch. Holčička se pokusila otočit hlavu po hlase, otevřela oči a hledala ho.

"Tvůj táta," řekla Kaye. Z bradavky jí odkapávalo husté žluté mlezivo. Holčičce klesla hlava, ale po jemném postrčení Kayina prstu se znovu přísála. "Zvedla hlavičku," pravila Kaye užasle.

"Je nádherná," ozvala se Sue. "Blahopřeju." Felicity se chvíli bavila se Sue, Kaye, Mitch a dítě vyplňovali jasně osvětlený kruh pod chirurgickou lampou. "Je tady," řekla Kaye. "Je tady," potvrdil Mitch. "Dokázali jsme to." "Tys to dokázala."

Jejich dcera znovu zvedla hlavu a doširoka otevřela oči. "Podívejte se na to," vyhrkl Chambers. Felicity se předklonila, skoro se srazila hlavou se Sue.

Mitch fascinovaně opětoval pohled své dcery. Měla žlutohnědé duhovky se zlatými skvrnkami. Naklonil se dopředu. "Tady jsem," oslovil dítě.

Kaye se natáhla, aby holčičku znovu přiměla najít bradavku, ale dítě se tentokrát bránilo, hlavička se mu kymácela, ale projevovalo překvapivou sílu.

"Ahoj, Mitchi," řekla otcí jeho dcera, její hlásek se podobal zamňoukání kotěte, bylo to stěží víc než písknutí, ale velmi zřetelné.

Zjezily se mu vlasy na šíji. Felicity Galbreathová zalapala po dechu a uskočila, jako by ji něco bodlo.

Mitch se opřel o kraj postele a zůstal stát. Trásl se. Dítě u Kayina prsu mu na okamžik připadalo jako něco, co nedokáže snést; nejen nečekané, ale nesprávné. Chtělo se mu utéct. Ale přesto nemohl od maličké holčičky odtrhnout zrak. V prsou cítil horko. Rysy její drobounké tváře se nějakým způsobem zaostřily. Zdálo se, že se snaží ještě promluvit, malinké růžové rty se jí špulily a stahovaly na stranu. V koutku se jí objevila mléčně žlutá bublina. Malé světlehnědé a žluté tečky jí zbarvily tváře a čelo.

Hlavička se jí překulila, teď se dívala do tváře Kaye. Prostor mezi jejíma očima teď svraštilo zmatené zamračení.

Mitch Rafelson vztáhl velkou kostnatou ruku a dotkl se dítěte mozolnatými prsty. Pak se sklonil a políbil nejdřív Kaye, potom dítě, a velice něžně holčičku pohladil po spánku. Palcem natočil její růžové rty zpátky k přetékající bradavce.

Vydala tichý vzdech, tenké hvízdnutí, a se zavrtěním se znovu přísála k matčinu prsu a začala usilovně pít. Dokonalé zlatohnědé prstíky se sevřely v malé pěstičky.

Mitch zatelefonoval Samovi a Abby do Oregonu a oznámil jim novinky. Sotva se dokázal soustředit na jejich slova; na otcův rozechvělý hlas, na matčin pronikavý výkřik radosti a úlevy. Chvíli si povídali, pak jim řekl, že sotva stojí na nohou. "Potřebujeme spát."

Kaye a dítě už spaly. Chambers jim řekl, že zůstanou v nemocnici ještě dva dny. Mitch hned požádal, jestli by nemohl spát s nimi na přistýlce, ale Felicity a Sue ho přesvědčily, že všechno bude v pořádku.

"Běž domů a odpočiň si," radila mu Sue. "Mají se dobře."

Mitch nejistě přešlápl. "Zavolají mi, kdyby se něco stalo?" "Zavoláme," odpověděla Mary Handová, která prošla kolem s pytlím prádla.

"Pošlu sem dva přátele, aby celý den hlídali před střediskem," slíbil Jack.

"Potřebuju se někde ubytovat," ozvala se Felicity. "Ještě bych je zítra chtěla prohlédnout." "Můžete bydlet u nás," nabídl se Jack. Mitchovi se podlamovaly nohy, když odcházel ze střediska k toyotě.

V přívěsu prospal celé odpoledne a večer. Když se probudil, stmívalo se. Klekl si na gauči a vyhlédl širokým oknem ven na křoví a štěrky na dvoře a ke vzdáleným kopcům.

Pak se osprchoval, oholil a oblékl. Vyhledal pár věcí, které by se Kaye a dítěti mohly hodit a na které zapomněli.

Podíval se na sebe do zrcadla v koupelně. Rozplakal se.

Potom šel tím osamělým soumrakem pěšky na kliniku. Vzduch byl jasný a čistý a voněl šalvějí, trávou, prachem a vodou z mělkého potoka. Minul dům, kde čtyři muži vyndávali motor ze starého forda a používali k tomu dub a kladku na řetězu. Muži mu pokývali a rychle odvrátili zrak. Věděli, kdo je; věděli také, co se stalo. Necítili se v jeho společnosti právě příjemně a nezamlouvala se jim ani ta událost. Přidal do kroku. Svědilo ho obočí a tváře. Masky se už hodně uvolnila. Brzy odpadne. Když pohnul jazykem v ústech a dotkl se dásní a tváří, byl to zvláštní, jiný pocit. Celá vlastní hlava mu připadala jiná.

Nejvíce ze všeho si přál vidět zase Kaye a dítě, holčičku, svou dceru, a ujistit se, že jsou opravdové.

88 KAPITOLA

Arlington, Virginie

Svatební slavnost se rozprostřela po větší části dvora o ploše půl akru. Den byl horký a zamžený, střídal chvíle slunečního svitu a zatažené oblohy. Mark Augustin stál se svou nevěstou už čtyřicet minut před frontou gratulantů a rozdával úsměvy, stisky rukou a zdvořilá objetí. Kolem se procházeli senátoři a zástupci Kongresu a přívětivě rozprávěli. Muži a ženy ve stejných černobílých livrejích roznášeli po golfové zeleném, dokonale upraveném trávníku podnosy se šampaňským a jednohubkami. Augustin hleděl na svou nevěstu s neměnným úsměvem; sám věděl nejlépe, co uvnitř skutečně cítí: lásku a úlevu a pocit úspěchu; i když to všechno bylo trochu chladné. Tvář, kterou předváděl hostům a těm nemnoha reportérům, kteří vyhráli své pozvánky v loterii tisku, byla klidná, vyjadřovala vroucí lásku a vědomí povinnosti.

Stejně se mu po celý den cosi vtíralo do mysli, dokonce i při svatebním obřadu. Trochu zbrebtal prosté řádky svého

slibu, což v předních řadách v kapli vyvolalo slabou vlnu smíchu.

Děti se rodily živé. V karanténních nemocnicích, na vybraných klinikách Komise, a dokonce v soukromých ústavech přicházely na svět nové děti.

Občas ho napadlo, že se přece jen mohl mýlit. Byl to jen takový prchavý nápad, něco jako zasněžení, dokud se nedověděl, že dítě Kaye Langové se narodilo živé a že lékařka u porodu postupovala podle oběžníků, rozesílaných Střediskem pro potírání chorob, právě podle zprávy epidemiologického týmu, která byla sestavena podle jeho pokynů. Speciální postupy, speciální opatření; tyhle děti byly jiné.

Dosud se na klinikách Komise sešlo čtyřicet SHEVA dětí osamělých matek nebo rodičů, které Komise nesledovala.

Anonymní, živí nalezenci, kteří se teď nacházeli v jeho péči.

Řada gratulantů skončila. Nohy už měl otačené z těsných černých bot, vhodných k obleku. Objal nevěstu, něco jí pošeptal do ucha a mávl na Florence Leightonovou, aby s ním šla do hlavní budovy.

"Co nám posílají z Alergií a infekčních nemocí?" zeptal se. Paní Leightonová otevřela aktovku, kterou nosila s sebou celý den, a podala mu čerstvý fax.

"Čekala jsem na vhodnou příležitost," řekla. "Prezident už volal, blahopřeje vám a chce se s vámi setkat v Bílém domě někdy během večera, jak nejdřív to bude možné."

Augustin si přečetl fax. "Kaye Langová má dítě," vzhledl se zvednutým obočím.

"Slyšela jsem," řekla paní Leightonová. Nasadila profesionální, pozorný a nicneříkající výraz.

"Měli bychom ji poslat blahopřání," mnil Augustin. "Udělám to," pravila paní Leightonová. Augustin zavrtěl hlavou.

"Ne, neuděláte. Zatím musíme dodržovat určité zásady." "Ano, pane," odpověděla. "Vyřídíte prezidentovi, že jsem v osm u něj." "A co Alyson?" zeptala se paní Leightonová. "Provdala se za mě, ne?" odpověděl Augustin. "Věděla, do čeho jde."

89 KAPITOLA

Kumašský kraj, Východní Washington

Mitch podpíral Kaye na její kolébaké procházce z jedné strany pokoje na druhou.

"Jak ji pojmenujete?" zeptala se Felicity. Seděla na jediné bleděmodré plastové židli a jemně houpala spící dítě v náručí. Kaye s očekáváním vzhledla k Mitchovi. Otázka pojmenování dítěte v ní probouzela pocit zranitelnosti, jako by to byla tak velká čest, že si ji nezaslouží ani matka.

"To ty ses přitom nadřela nejvíc," pravil Mitch s úsměvem. "Je to tvoje právo."

"Musíme se ale shodnout," namítla Kaye.

"Tak to zkus."

"Je něco jako nový druh hvězdy," řekla Kaye. Nohy měla pořád ještě nejisté. Vlastní žaludek jí připadal ochablý a bolel. Chvillemi ji zabolelo mezi nohama, a to se pak cítila trochu nemocná, ale všechno se rychle zlepšovalo. Sedla si na kraj postele. "Moje babička se jmenovala Stella. To znamená hvězda. Myslela jsem, že bychom jí mohli dát jméno Stella Nova."

Mitch si vzal dítě od Felicity. "Stella Nova," opakoval.

"Zní to odvážně," mínla Felicity. "Líbí se mi to."

"Je to její jméno," rozhodl Mitch a zvedl si holčičku k obličeji. Cítil vůni její hlavy, vlhké teplo jejích vlásků. Voněla matkou a ještě něčím dalším. Vnímál celé vodopády pocitů, které se v jeho nitru řinuly dolů a jako stavební kameny zapadaly přesně na správné místo, tvoříce pevné základy jakési nové budovy.

"Domáhá se tvé pozornosti, i když spí," řekla Kaye. Napůl nevědomky si sáhla na obličej a odtrhla visící kousek masky. Tím odkryla novou kůži, jemnou a růžovou, zářící drobnými melanofory.

Felicity přistoupila blíž a pozorně si ji prohlížela. "Nemůžu uvěřit, že vidím to, co vidím," prohlásila. "To já bych se měla cítit poctěna."

Stella otevřela oči a zachvěla se jakoby úlekem. Věnovala otci dlouhý, zamyšlený pohled, pak propukla v pláč. Její pláč byl hlasitý a znepokojivý. Mitch ji rychle podal Kaye, ta si odhrnula šaty. Dítě se uklidnilo a přestalo plakat. Kaye znovu vychutnávala zázrak kojení a téměř smyslně roztomilé dítě u svého prsu. Oči dítěte chvíli sledovaly matku, pak holčička otočila hlavu, aniž by pustila bradavku, a zahleděla se na Felicity a Mitche. Ty oči se zlatými skvrnkami v Mitchovi vyvolávaly pocit, že uvnitř taje.

"Je úžasně vyspělá," řekla Felicity. "Okouzluje."

"A co jste čekala?" zeptala se Kaye měkce a hlas jí přitom slabě zazvonil. Mitch s úžasem rozeznal v matčině hlase něco ze zvuků, které vydávalo dítě.

Stella Nova při pití slabě zacvrlikala, jako nějaký malý roztomilý ptáček. Při kmení si pozpěvovala, jako by tím dávala najevo spokojenost a požitek.

Mitch neklidně pohnul jazykem v ústech. "Jak tohle dělá?" zeptal se.

"To nevím," řekla Kaye. Bylo jasné, že ji to v téhle chvíli nezajímá.

"V leckterém ohledu působí jako zhruba šestiměsíční dítě," řekla Felicity Mitchovi, když přenášel zavazadla z toyoty do přívěsu. "Dokáže už zaostřit zrak, rozeznat tváře... hlasy..." Udělala si pro sebe hmm, jako by se chtěla vyhnout jedné

věci, která Stellu skutečně odlišovala od jiných novorozeňat.

"Od té doby už nepromluvila," pravil Mitch.

Felicity mu podržela venkovní dveře. "Možná jsme měli halucinace."

Kaye položila spící dítě do malé kolébky v koutě obývacího pokoje. Upravila pokrývku na kolébce a se slabým zasténáním se narovnála. "Slyšeli jsme dobře." Přistoupila k Mitchovi a zvedla čár masky z jeho obličeje.

"Au," udělal. "Ještě to není připravené."

"Podívej," prohlásila Kaye, najednou úplně vědeckým tónem. "Máme melanofory. Ona má taky melanofory. Většina, možná že všichni noví rodiče je mají. A naše jazyky... Spojily se s něčím, co je v našich hlavách nové." Poklepala si na spánek. "Dostali jsme výbavu na to, abychom s ní mohli komunikovat jako se sobě rovným."

Felicity zjevně překvapila ta náhlá proměna Kaye z čerstvé matky v objektivní, pozorně zkoumající Kaye Langovou.

Kaye jí vrátila pohled s úsměvem. "Nestrávila jsem těhotenství jako spokojená kravička," řekla. "Soudě podle těch nových nástrojů to s naší dcerou nebudeme mít snadné."

"Jak to?" zeptala se Felicity.

"Protože nás v mnoha ohledech předčí," řekla Kaye.

"Možná ve všech," doplnil Mitch.

"To jistě nemyslíte doslova," namítla Felicity. "Přinejmenším se nenarodila se schopností chodit. To zbarvení pokožky - melanofory, jak tomu říkáte - by možná..." Mávla rukou, neschopna dokončit myšlenku.

"Nejde jenom o barvu," řekl Mitch. "Já je cítím."

"Já taky," přidala se Kaye. "Mění se. Představ si tu ubohou dívku." Vrhla pohled na Mitche. Přikývl a pak vyprávěl Felicity o jejich setkání s trojicí mladých tuláků v Západní Virginii.

"Kdybych ještě pracovala pro CDC, pustila bych se do zřizování psychiatrických stanic pro rodiče, kterým jejich děti umřely," uvažovala Kaye. "Asi budou muset čelit docela novému způsobu žalu."

"Všichni mají vybavení, a přitom nikoho, s kým by si povídali," přikývl Mitch.

Felicity se zhluboka nadechla a přitiskla si dlaně k čelu. "Zabývám se pediatrií už dvaadvacet let," řekla. "Ale teď mám dojem, že bych to měla vzdát a schovat se někde v pralese."

"Dejte té ubohé ženě sklenici vody," pravila Kaye. "Nebo byste radši víno? Já bych si skleničku dala, Mitchi. Už přes rok jsem se nenapila." Obrátila se k Felicity. "Zmiňoval se ten obězník o zákazu alkoholu?"

"Ne, s tím nejsou žádné potíže," odpověděla Felicity. "Dala bych si to víno, prosím."

V kuchyni se Kaye přitiskla tváří k Mitchovi. Upřela na něj zrak, její oči se na chvíli rozostřily. Tváře jí tepaly světlehnědou a zlatou barvou.

"Ježíši," vydechl Mitch.

"Sundej si tu masku," řekla Kaye. "Potom si opravdu budeme mít co ukázat."

90 KAPITOLA

Kumašský kraj, Východní Washington

"Nazvěme to slavností Krásného nového druhu," prohlásil Wendell Packer, když vstoupil do dveří a podal Kaye kytici růží. Následoval Oliver Merton s bonboniérou a širokým úsměvem a očima bystře prozkoumal vnitřek přívěsu.

"Kde máte ten svůj malý zázrak?"

"Spí," odpověděla Kaye a přijala jeho objetí. "Kdo je tu ještě?" zavolala vesele.

"Propašovali jsme dovnitř Wendella, Olivera a Marii," ozvala se Eileen Ripperová. "A koukněme se..."

Rozpřáhla paže a ukázala na starou zaprášenou dodávku, zaparkovanou na šterkové cestě pod osamělým dubem.

Christopher Dicken se s obtížemi soukal ze sedadla spolujezdce. Překážely mu ztuhlé nohy. Vzal si od Marie Konigové berly a obrátil se k přívěsu. Jeho jediné vidoucí oko utkvělo na Kaye a jí bylo na okamžik do pláče. Ale on zvedl berlu a zamával na ni, takže se na něj usmála.

"Je to tady samý hrbol," zavolal.

Kaye se protáhla kolem Mitche a běžela ho ostýchavě obejmout. Eileen a Mitch zůstali spolu stát ve dveřích, zatímco si Kaye a Christopher povídali.

"Staří přátelé?" zeptala se Eileen.

"Patrně duševní spřízněnost," řekl Mitch. Rád zase Christophera viděl, ale nemohl si pomoci, jako muž přitom pocítil bodnutí obav.

Obývací pokoj byl pro ně příliš malý, a tak se Wendell opřel ramenem o skříňku v předsíni a díval se na ostatní odtud. Marie s Oliverem seděli na pohovce pod největším oknem. Christopher se usadil na modré plastické židli, s Eileen na jedné z opěrek. Mitch se vynořil z kuchyně s rukama plnými skleniček a láhví šampaňského. Oliver mu pomohl rozložit je na kulatém stolku u pohovky a vytáhl zátku.

"Z letiště?" zeptal se Mitch.

"V Portlandu. Neměli tam zrovna velký výběr," odpověděl Oliver.

Kaye přinesla Stellu v růžovém proutěném košíku a položila ji na malý odřený stolek. Holčička byla vzhůru. Oči jí ospale bloudily po pokoji, vypouštěla malé bublinky slin. Hlavička se jí trochu kymácela. Kaye se sehnula, aby jí

upravila pyžámko.

Christopher na ni zíral jako na zjevení. "Kaye..." začal a hlas se mu zlomil.

"To není potřeba." Kaye se dotkla jeho ruky se zarudlými jizvami.

"Ale je to potřeba. Vím, že si nezasloužím být tady s vámi, s Mitchem a s ní."

"Ššš," řekla Kaye. "Vždyť jste u toho byl od samého začátku."

Christopher se usmál. "Díky."

"Kolik už jí je?" zeptala se šeptem Eileen.

"Tři týdny," odpověděla Kaye.

Marie jako první podala Stelle prst. Prstíky dítěte se kolem něj pevně sevřely a jemně zatahaly. Stella se usmála.

"Pořád má ten reflex," poznamenal Oliver.

"Mlč, prosím tě," řekla Eileen. "Je to ještě dítě, Olivere."

"Jistě, ale vypadá tak..."

"Nádherně," navrhla Eileen.

"Odlišně," trval na svém Oliver.

"Já už to teď ani nevnímám," řekla Kaye. Dobře věděla, o čem mluví, ale cítila se tak trochu v obranném postavení.

"My jsme teď taky odlišní," podotkl Mitch.

"Vypadáte oba báječně, skoro stylově," řekla Marie. "Jednou z toho bude velká móda, jen až vás uvidí někdo z módního časopisu. Malá, hezká Kaye..."

"Drsný, pohledný Mitch," doplnila Eileen.

"S tvářemi jako olihně," dokončila Kaye. Zasmáli se a Stella se v košíku zavrtěla. Pak tiše zatrylkovala a v pokoji opět nastalo ticho. Věnovala každému z hostů po řadě dlouhý pohled, hlavička se jí kývala, jak je postupně sledovala kolem pokoje, až se v kruhu vrátila ke Kaye, a znovu sebou cukla, když zahlédla Mitche. Usmála se na něj. Mitch cítil, jak se mu tváře zbarvily, jako by mu pod kůži proudila teplá voda. Zbytek masky mu odpadl před osmi dny a pohled na dceru pro něj představoval úžasný zážitek.

"Můj bože," vyhrkl Oliver.

Marie na ně zírala s otevřenou pusou.

Stella Nova vysílala dolů po tvářích vlny světlehnědé a zlaté barvy, zorničky se jí nepatrně rozšířily a svaly kolem očí a očních víček stahovaly kůži v jemných a složitých křivkách.

"Bude nás učit mluvit," prohlásila Kaye hrdě.

"Je prostě úžasná," řekla Eileen. "Nikdy jsem neviděla krásnější dítě."

Oliver požádal o dovození jít blíž a naklonil se, aby si Stellu prohlédl zblízka. "Vlastně nemá tak veliké oči, jenom tak vypadají."

"Oliver si myslí, že příští lidé budou vypadat jako mimozemšťané z létajících talířů," prozradila Eileen.

"Mimozemšťané?" Oliver se zatvářil pobouřeně. "Takové tvrzení rozhodně popírám, Eileen."

"Je naprosto lidská," ohradila se Kaye. "Není odlišná, není jen vzdáleně příbuzná, nic takového. Je to naše dítě."

"Ovšem," Eileen zčervenala.

"Promiň," řekla Kaye. "Už tady venku žijeme moc dlouho a měli jsme spoustu času na přemýšlení."

"Tak o tom taky něco vím," ozval se Christopher.

"Má vážně úžasný nos," poznamenal Oliver. "Tak jemný, a přitom u kořene široký. A ten tvar - fakt myslím, že z ní vyroste krasavice."

Stella ho věčně pozorovala, na tvářích se jí neobjevily žádné barvy. Pak se znučeně odvrátila a začala hledat Kaye.

Kaye se posunula do jejího zorného pole.

"Mama," zašvitořila Stella.

"Ach bože," řekl Oliver už podruhé.

Wendell s Oliverem zajeli do obchodu Malé stříbro a nakoupili sendviče. Všichni jedli u malého piknikového stolku za přívěsem. Ke konci odpoledne se ochladilo. Christopher moc nemluvil, jen se trochu ztuhle usmíval, když hovořili ostatní. Seděl na rozviklané kempinkové sedačce na suchém trávníku a tiše pojídal svůj sendvič.

Mitch k němu přistoupil a sedl si k němu na travu. "Stella spí," řekl. "Kaye je u ní."

Christopher se usmál a napil se z plechovky 7UP. "Rád byste věděl, co mě sem přivedlo."

"Fajn," kývl Mitch. "Pro začátek."

"Překvapuje mě, že Kaye tak snadno odpouští."

"Hodně jsme se změnili," řekl Mitch. "Ale je fakt, že jste se na nás tehdy vykašlal."

"Já se taky hodně změnil," pravil Christopher. "Teď se teprve pokouším dát svůj život zase dohromady. Pozitíří odjíždím do Mexika. Do Ensenady, jižně od San Diega. Sám."

"Ne na dovolenou?"

"Rád bych se podíval na ten laterální přenos starých retrovirů."

"To je přece nesmysl," prohlásil Mitch. "Vymysleli si to, aby udrželi Pracovní skupinu v chodu."

"Ale něco z toho je skutečné," řekl Christopher. "Zatím vím o padesáti případech. Mark není zrůda."

"Tím si nejsem tak jistý." Mitch upřel zachmuřený pohled do pusté krajiny za přívěsem.

"Jenže já si myslím, že tu infekci nezpůsobil virus, který našli. Probral jsem staré záznamy z Mexika a objevil jsem podobné případy před třiceti lety."

"Doufám, že v tom brzy zjednáte jasno. Tady se nám docela líbilo, ale za jiných okolností by se nám dařilo líp."

Kaye vyšla z přívěsu s přenosným dětským monitorem.

Marie jí podala sendvič na papírovém tácku. Kaye se připojila k Mitchovi a Christopherovi.

"Co říkáte na náš trávník?" zeptala se.

"Zabývá se teď mexickými chorobami," oznámil jí Mitch.

"Myslela jsem, že jste u Pracovní skupiny skončil."

"To ano. Ty případy jsou skutečné, Kaye, jenomže já si nemyslím, že by souvisely s infekcí SHEVA. Prodělali jsme v tomhle ohledu už tolik proměn a obrátů - herpes viry, virus Epstein-Barrové... Předpokládám, že jste se nějak dostali k oběžníku CDC o anestezii."

"Naše lékařka ho dostala," řekl Mitch.

"Nebýt toho, byli bychom Stellu ztratili," dodala Kaye.

"Teď už se rodí víc živých SHEVA dětí. Augustin se s tím musí nějak vyrovnat. Já chci jenom trochu pomoci vyjasnit situaci tím, že zjistím, co se děje v Mexiku. Všechny ty případy jsou právě tam."

"Myslíte, že pocházejí z jiného zdroje?" zeptala se Kaye.

"Chystám se na to přijít. Teď už můžu trochu chodit. Najmu si asistenta."

"Jak? Nejste přece bohatý."

"Dostal jsem finanční výpomoc od jistého bohatého podivína z New Yorku."

Mitchovi se rozšířily oči. "Snad ne od Williama Daneyho?"

"Právě od toho. Oliver a Brock se chystají zorganizovat žurnalistický puč. Myslí si, že bych mohl sehnat nějaké důkazy. Je to práce, ve kterou věřím. Když se tak dívám na Stellu... Stella Nova tomu všemu dodává smysl. Dřív mi prostě chyběla víra."

Wendell a Marie vyšli ze stínu dubu a Wendell vytáhl z papírového sáčku časopis. "Říkali jsme si, že by se ti to možná líbilo." Marie podala časopis Kaye.

Podívala se na obálku a hlasitě se rozesmála. Byl to výtisk časopisu WIRED a na jasně oranžovém pozadí měl češtinou siluetu schouleného plodu se zeleným otazníkem. Pod tím nápis: Člověk, verze 3.0: virus nebo upgrade?

Přistoupil k nim Oliver. "Už jsem to viděl," řekl. "WIRED poslední dobou nemá ve Washingtonu příliš velký vliv. Skoro všechny nové zprávy jsou dost depresivní."

"My víme." Kaye si odhodila z čela pramen vlasů, které jí rozfoukal vítr.

"Ale tu a tam se vyskytne i něco dobrého. Podle Brocka National Geographic a Nature dokonaly prověřování jeho článků o innsbruckých neandrtálcích a chystají se je během šesti měsíců publikovat. Brock má v úmyslu nazvat svou studii Prokazatelná evoluční událost čili vznik nového poddruhu a zmíní se o viru SHEVA, i když ne na prvním místě. Už vám Christopher pověděl o Daneym?"

Kaye přikývla.

"Provedeme parádní úhybný manévra," prohlásil Oliver a oči se mu leskly. "Christopher musí vystopovat ten virus z Mexika a přechytračit sedm státních laboratoří."

"Vy to dokážete," řekl Mitch Christopherovi. "Tuhle záležitost jste přece objevil jako první, dokonce před Kaye."

Hosté se chystali na dlouhou zpáteční cestu z rezervace přes severní pustiny. Mitch pomohl Christopherovi na sedadlo vedle řidiče, stiskl si ruce. Kaye držela v náručí rozespalou Stellu a objímala se s ostatními. Mitch spatřil Jackovu dodávku, jak se valí po prашné cestě.

Sue s manželem nebyla. Brzdy dodávky zakvílely, Jack zastavil na cestě, těsně u kraje. Mitch popošel blíž, Jack otevřel dvířka, ale nevystoupil.

"Jak se má Sue?"

"Ještě pořád drží pohromadě," odpověděl Jack. "Chambers nemůže použít žádné léky, aby jí vyvolal porod. Doktorka Galbreathová ji pozoruje. Jenom čekáme."

"Rádi bychom ji viděli," řekl Mitch.

"Nemá z toho moc velkou radost. V jednom kuse na mě štěká. Možná bude zítra líp. Teď musím vaše přátele protáhnout po staré cestě ven z rezervace."

"Jsme ti moc zavázáni, Jacku," poděkoval mu Mitch.

Jack zamrkal a ohmul rty, což byl jeho způsob pokrčení ramen. "Odpoledne jsme měli zvláštní schůzku," pravil. "Ta stará ženská z Ponyů po nás zase jede. Pár chlapů z kasina utvořilo skupinu. Úplně se zbláznili. Tvrdí, že nás tahle karanténa zničí. Neposlouchají mě. Že prý jsem zaujatý."

"Co s tím?"

"Sue říká, že jsou zbrklí, jenomže oni mají svoje důvody. Jenom jsem ti to chtěl říct. Musíme být připraveni na všechno."

Mitch a Kaye mávali odjíždějícím přátelům a dívali se za nimi, jak se vzdalují po cestě. Nad krajem se rozhostila noc. Kaye seděla v dosud vyhrátém skládacím křesílku pod dubem a krmila Stellu, dokud nenastal čas vyměnit jí plenky.

Vyměňování plenek Mitche vždycky vrátilo zpátky na zem. Když svou dceru pečlivě čistil a utíral, líbezně si prozpěvovala hláskem jako pěnkava ve větvích, rozevlátých ve větru. Tvářičky a čelo se jí zbarvily téměř do červena, jak byla spokojená, a pevně ho chytala za prsty.

Potom Stellu zvedl a nosil ji, jemně ji houpal a chodil s ní za Kaye, která balila špinavé plenky do plastového pytle a nesla ho do prádelny. Kaye se cestou k přistřešku, kde stály pračky, ohlédla přes rameno. "Co ti říkal Jack?"

Mitch jí to převyprávěl.

"Budeme žít jako tuláci," pravila věčně. Očekávala horší zprávy. "Dnes večer si zase sbalíme věci."

91 KAPITOLA

Kumašský kraj, Východní Washington

Mitch se vzbudil ze zdravého spánku beze snů a posadil se na posteli. Naslouchal. "Cože?" zamumlal.

Kaye ležela vedle něj, nehýbala se, jen tiše pochrupovala. Pohlédl přes lůžko na Stellinu postýlku, přišroubovanou ke stěně, a na hodiny vedle ní. V jejich světle mu ruce zezelenaly. Byly dvě hodiny patnáct minut.

Aniž by o tom přemýšlel, přesunul se na konec postele a vstal, jenom v boxerkách, a protíral si oči. Přisahal by, že někdo něco řekl, ale teď bylo v přívěsu ticho. A pak mu náhle začalo bušit srdce a v poplachu pumpovat krev do paží a nohou. Ohlédl se přes rameno na Kaye, zauvažoval, zda ji má vzbudit, a rozhodl se, že ji nechá spát.

Mitchovi bylo jasné, že teď prohlédne celý jejich příbytek, ujistí se, že nehrozí žádné nebezpečí, dokáže sám sobě, že venku nikdo nechodí a nechystá žádné úklady. Tohle věděl, aniž by se nad tím nějak zvlášť zamýšlel, a byl na takovou situaci připraven. Sáh po kusu ocelové tyče, kterou měl uloženou pod postelí. Nikdy v životě nevlastnil pistoli, ani by ji neuměl použít, a jak tak mířil do obývacího pokoje, přemítal, jestli to od něj není hloupé.

Zachvěl se chladem. Měnilo se počasí, na obloze se objevovaly mraky; oknem nad pohovkou neviděl hvězdy. V koupelně zakopl o kbelík s plenkami. A vtom najednou pochopil, že ho vzbudilo něco uvnitř příbytku.

Vrátil se do ložnice. Kolébka s dítětem, napůl ukrytá v mělkém výklenku na Kayině straně postele, z nějakého důvodu víc vystupovala z temnoty.

Jeho oči už trochu přivykly tmě, ale kolébku nevnímal

očima. Začichal; teklo mu z nosu. Znovu začichal a naklonil se nad kolébku, pak ucouvl a hlasitě kýchl.

"Co se děje?" Kaye se v posteli posadila. "Mitchi?"

"Nevím," odpověděl.

"Volal jsi na mě?"

"Ne."

"To Stella?"

"Je potichu. Myslím, že spí."

"Rozsviť."

Připadalo mu to jako rozumné řešení. Rozsvítil světlo na stropě. Stella se na něj dívala z kolébky, zlatohnědé oči dokořán, ručky zaťaté do pěstí. Rty měla rozevřené a špulila je trochu jako Marilyn Monroe, ale byla potichu.

Kaye přelezla na konec lůžka a pohlédla na dceru.

Stella tichounce zavrkala. Očima je pozorně sledovala, zaostřovala chvíli na ně, chvíli jinam, tu a tam zašilhala. Bylo však jasné, že je vidí a že jí nic nechybí.

"Asi je jí smutno," řekla Kaye. "Krmila jsem ji před hodinou."

"Že by byla telepatka?" zeptal se Mitch. "Zavolala nás svou myslí?" Znovu začichal a znovu kýchl. Okno ložnice bylo zavřené. "Co to tady cítím?"

Kaye si dřepala ke kolébce a zvedla Stellu. Přitulila si ji k sobě a pohlédla na Mitche, rty se jí stáhly dozadu, téměř divoce zavrčela. Pak také kýchla.

Stella znovu zavrkala.

"Možná má průjem," řekla Kaye. "Čichni si."

Mitch si Stellu od ní vzal. Dítě se zavrtělo a pohlédlo na něj se svrastělým obočím. Mitch by přísahal, že se rozzářilo, a také že na něj předtím někdo volal jménem, buď v pokoji, nebo někde venku. Teď byl opravdu vystrašený.

"Možná je skutečně ze Star Treku," prohlásil. Znovu začichal a rty se mu zkroutily.

"No jasně," pravila Kaye skepticky. "Neboj se, není telepat." Vzala dítě, které začalo mávat pěstičkami, docela spokojeno s pozdvižením kolem sebe, a odnesla ho do kuchyně. "Dřív se mělo za to, že je lidé nemají, ale před pár lety vědci objevili, že je přece jen máme." "Co že to máme?" zeptal se Mitch. "Funkční vomeronasální orgány. Na spodině nosní dutiny. Vylučují určité molekuly... vomeroferiny. Něco jako feromony. Podle mého odhadu se ty naše o hodně vylepšily." Potěžkala dítě. "To, jak stahuješ rty -." "Tys to udělala taky," hájil se Mitch. "To je právě vomeronasální odpověď. Doma jsme měli kočku, která to dělala, když ucítila něco zajímavého - mrtvou myš nebo podpaží mé matky." Zvedla dítě, které tiše vypísklo, očichala mu hlavičku, šíji, břicho. Pak ještě jednou za ušima. "Čichni si tady," vybidla ho.

Mitch ji poslechl, vzápětí se odtáhl a potlačil kýchnutí. Jemně Stelle sáhl za uši. Znehybněla; tohle se jí nelíbilo. Začala nabírat k pláči. "Ne," řekla zcela zřetelně. "Ne."

Kaye si uvolnila podprsenku a dala Stelle napít, než se opravdu rozpláče.

Mitch odtáhl prst. Jeho špička byla trochu mastná, asi jako by sáhl za ucho dospívajícímu, ne miminku. Ale tohle nebyl normální kožní maz. Zdál se trochu voskovější a hrubší, když ho promnul mezi prsty, a byl cítit jako pižmo. "Feromony," řekl. "Nebo jak že jsi to říkala?" "Vomeroferiny. Tím nás přivolala. Máme se toho hodně co učit," dodala Kaye ospale. Vzala si Stellu do postele. "A ty ses probudil první," zamumlala. "Vždycky jsi měl dobrý čich. Dobrou noc."

Mitch si sáhl za uši a očichal svůj prst. Najednou zase kýchl, zůstal stát u postele, byl úplně vzhůru a v nose i na patře ho páliło.

Necelou hodinu po tom, co se dostal zpátky do postele a usnul, ho znovu něco vzbudilo. Vyskočil z postele a okamžitě si začal natahovat kalhoty. Bylo ještě tma. Poklepal Kaye na nohu.

"Nákladáky," řekl. Nestačil si ani dopnout košili, když kdosi zabušil na přední dveře. Kaye posunula Stellu doprostřed postele a chvatně si navlékla kalhoty a svetr.

Mitch otevřel s nezapnutými knoflíčky košile. Na verandě stál Jack, rty stažené do tvrdého obráceného U, klobouk do čela, téměř skrývající oči. "Sue už začíná rodit," řekl. "Musím se vrátit na kliniku."

"Hned tam budeme," odpověděl Mitch. "Je tam Galbreathová?"

"Nepřijde. Musíte odtud vypadnout. Správní rada o vás včera hlasovala, když jsem byl se Sue."

"Jak -" začal Mitch, ale pak spatřil tři nákladáky a sedm mužů na štěrku a hlíně příjezdové cesty.

"Rozhodli, že děti jsou nemocné," řekl Jack nešťastně. "Chtějí, aby se o ně postarala vláda."

"Chtějí zpátky svou ztracenou práci," prohlásil Mitch.

"Nemluví se mnou." Jack se silným prstem dotkl své masky. "Přesvědčil jsem je, aby vás nechali jít. Já s vámi nemůžu, ale tihle hoši vás doprovodí po prašné cestě až k dálnici." Jack bezmocně zvedl ruce. "Sue si přála, aby Kaye byla u ní. Já bych si to taky přál. Ale musím jít."

"Díky," řekl Mitch.

Kaye vyšla ven s dítětem v automobilové sedačce. "Jsem připravena. Chtěla bych ještě zajít za Sue."

"To nejde," namítl Jack. "Spískala to ta bába z Ponyů. Měli jsme ji poslat až na pobřeží."

"To není jenom v ní," řekl Mitch.

"Sue mě potřebuje!" vykřikla Kaye.

"Vůbec vás k ní nepustí," pravil Jack nešťastně. "Je tam

moc lidí. Slyšeli ve zprávách o mrtvých Mexičanech u San Diega. Nedá se nic dělat. Jejich myšlenky jsou teď tvrdé jako kámen. Nejspíš po nás pak půjdou."

Kaye si protřela oči. Cítila hněv a zklamání. "Pověz jí, že ji máme rádi," řekla. "A děkujeme za všechno, Jacku. Vyříd' ji to."

"Vyřídím. Teď už musím jít."

Sedm mužů ustoupilo a nechalo Jacka projít k jeho dodávce. Nastartoval a prudce vůz otočil, rozstříkl kolem sebe prach a štěrky.

"Naše toyota je v lepším stavu," prohlásil Mitch. Pod pozorným dohledem sedmi mužů odvěkl jejich dva kufrы k dodávce. Něco si pro sebe mumlali a drželi se v bezpečné vzdálenosti od Kaye, která vynesla v náručí Stellu. Připoutala ji do sedačky na zadní sedadlo. Někteří z mužů uhýbali pohledy a prováděli rukama drobná gesta. Vklouzla do auta k dítěti.

Dva vozy měly držáky k upevnění zbraní. Muži byli ozbrojeni brokovnicemi a loveckými puškami. Kaye se stáhlo hrdlo, když se usazovala do auta ke Stelle. Vytáhla okénko nahoru a připnula si pás. A pak seděla a cítila hustý, kyselý pach vlastního strachu.

Mitch vynesl ven její laptop a krabici s papíry a strčil je dozadu, přibouchl víko kufru. Kaye tiskla tlačítka na mobilu.

"Nedělej to," řekl Mitch chraptivě, usedaje na místo řidiče. "Budou vědět, kde jsme. Zavoláme z nějakého veřejného telefonu, jakmile se dostaneme na dálnici."

Skvrnky na Kayiných tvářích se na okamžik zbarvily rudě.

Mitch na ni upřel užaslý pohled. "Jsme tady cizí," zamumlal. Nastartoval motor. Muži naskákali do tří dodávek a vyjeli před nimi po cestě.

"Máš nějaké hotové peníze na benzín?" zeptal se Mitch.

"V kabelce," odpověděla Kaye. "Nechceš platit kreditkou?"

Mitch se vyhnul odpovědi. "Máme skoro plnou nádrž."

Stella krátce vyjekla, potom zůstala potichu. Nad nízkými kopci začalo růžově svítat, úsvit barvil i roztroušené duby. Na obzoru se hromadila roztřepená oblaka, vpředu viděli záclony deště. Světlo rozbřesku pod těmi těžkými černými mraky se zdálo jasné a neskutečné.

Prašná cesta k severu byla hrbolatá, ale nikoli nesjízdná. Dodávky je doprovázely až na samý konec cesty, kde tabule oznamovala hranici rezervace a shodou okolností také doporučovala kasino Divoký orel. Ohnutá a zkroucená ohrada z ostnatého drátu se ztrácela ve smutném, polehlém porostu kosodřeviny.

Tlustá břicha mraků začala cedit drobné mrholení, déšť dopadal na čelní sklo a v prachu tam dělal cestičky, zkroucené jako hadi. Vyjeli na násep dálnice a zamířili k východu. Zalil je proud jasného ranního světla, poslední, který toho dne zahlédli, a sledoval je jako reflektor, dokud Mitch s toyotou zrychloval na dvouprouté silnici.

"Líbilo se mi tam," ozvala se Kaye ochraptěle. "V tom přívěsu jsem byla šťastnější než kdekoli jinde za celý život."

"Z nepřízně osudu jenom kveteš," poznamenal Mitch, natáhl se dozadu a chytil ji za ruku.

"To díky tobě tak dobře prospívám," řekla Kaye. "A díky Stelle."

92 KAPITOLA

Severovýchodní Oregon

Kaye vyšla z telefonní budky. Zastavili na úzkém parkovišti u nákupního střediska v Bendu, aby si na trhu nakoupili potraviny. Kaye se chvíli věnovala nákupům a pak zavolala Marii Konigové. Mitch čekal v autě se Stellou.

"Arizona ještě nezřídila Úřad pro mimořádné události," oznámila Kaye. "A co Idaho?"

"Tam už ho mají dva dny. A v Kanadě taky." Stella v bezpečnostní sedačce vydala jeden ze svých hvízdavých a cvrlikavých zvuků. Mitch ji před pár minutami přebalil; potom obyčejně začínalo její vystoupení. Už si na její melodické prozpěvování pomalu zvykal. Dokázala vydat dva různé tóny současně, jako by jeden rozštípla a umístila výš a přitom i níž; působilo to, jako by se hádaly dvě flétny. Kaye se podívala oknem dovnitř. Zdálo se, jako by se dítě nacházelo v

jiném světě, soustředěno na objevování tónů, které dokáže vytvořit.

"V tržnici na mě tak zírali!" vyhrkla Kaye. "Připadala jsem si jako malomocná. Ne, ještě hůř, jako negr." Procedila to slovo mezi sevřenými zuby. Hodila tašku s potravinami na zadní sedadlo a napjatou rukou se v ní začala hrabat.

"Vyzvedla jsem si u bankomatu peníze a nakoupila. Jídlo, a taky tohle." Vytáhla lahvičky s mejkapem, podkladovým krémem a pudrem. "Kvůli těm našim skvrnkám. Jenom nevím, co uděláme s tím jejím zpíváním." Mitch si sedl za volant. "Pojedme," řekla Kaye. "Než někdo zavolá policii." "Tak zlé to zase není." Mitch nastartoval auto. "Že ne?" vykřikla.

"Jsem poznamenaní! Když nás chytí, dají Stellu do tábora, prokrista! Bůh ví, co Augustin naplánoval pro nás, pro rodiče! Tak už to pochop, Mitchi!" Mitch mlčky vyjel z parkoviště.

"Promiň," řekla Kaye a hlas se jí zlomil. "Je mi to hrozně líto, Mitchi, ale já mám takový strach. Musíme si všechno promyslet a pořádně naplánovat."

Táhly se za nimi mraky, nebe bylo šedé a nepřetržitě přšelo. Hranici Kalifornie překročili v noci, zastavili na opuštěné prašné cestě a přespali v autě, zatímco jim na střechu bubnoval déšť.

Ráno Kaye nanasla Mitchovi na tváře mejkap. On jí neobratně natřel obličej krémem a Kaye si pak naličení opravila ve zrcátě.

"Dnes si najmeme pokoj v motelu," řekl Mitch.

"Proč tak riskovat?"

"Myslím, že vypadáme pěkně." Povzbudivě se usmál. "Stella potřebuje vykoupat a my taky. Nejsme zvířata a já se odmítám chovat jako zvíře."

Kaye si to promýšlela, zatímco krmila Stellu. "Tak dobře," přisvědčila nakonec.

"Pojedeme do Arizony, pak třeba až do Mexika nebo ještě dál na jih. Najdeme místo, kde budeme moct žít, dokud se tady všechno neuklidní."

"A kdy to asi tak bude?" zeptala se Kaye měkce.

To Mitch nevěděl, a tak neodpověděl. Po opuštěné farmářské cestě dojel zpátky na dálnici. Mraky se trhaly a jasné ranní světlo zalévalo lesy a louky kolem silnice.

"Slunce!" řekla Stella a energicky zamávala pěstičkami.

EPILOG

Tucson, Arizona O tři roky později

Baculatá holčička s krátkými hnědými vlasy, snědou pletí a šmouhami pudru na obličejí stála v uličce a zvědavě vyhlížela mezi zaprášenými garážemi. Tiše si pro sebe pískala melodii, v níž se protkávaly dvě variace Mozartova klavírního tria. Náhodný pozorovatel, který by se na ni nepodíval zblízka, by si ji mohl splést s ostatními latinskoamerickými dětmi, které si hrály na ulicích a pobíhaly kolem.

Stella měla zakázáno takhle se vzdalovat od domku, který si její rodiče najali, i když to bylo jen pár set kroků. Svět v uličce byl pro ni nový. Pozorně začíhala; dělala to pokaždé, ale dosud nikdy nenašla to, co hledala.

Dnes však uslyšela vzrušené hlasy hrajících si dětí, a to bylo také lákavé. Přešla přes rudé čtverce betonu podél stěny garáže se štukovou omítkou, otevřela kovové dveře a na malém zadním dvorku spatřila děti, jak si házejí napůl nafouknutým míčem na košíkovou. Děti přerušily hru a zadívaly se na ni.

"Kdo jsi?" zeptala se jí černovlasá, asi sedmi nebo osmiletá dívka.

"Stella," odpověděla zřetelně. "A ty?"

"My si tady hrajeme."

"Můžu si hrát s vámi?"

"Máš špinavý obličej."

"To se dá utřít, koukej." Stella si setřela pudr rukávem. Na látce zůstaly narůžovělé, jakoby masité skvrny. "Dneska je pěkně horko, co?"

Asi desetiletý chlapec se na ni kriticky zahleděl. "Máš tady nějaké skvrny."

"To jsou pihy," vysvětlila Stella. Matka jí kdysi poradila, aby to tak před lidmi říkala.

"Můžeš si s námi hrát," řekla jiná holčička, také asi desetiletá. Byla vysoká a měla hubené nohy. "Kolik je ti?"

"Tři."

"Nemluvíš jako tříletá."

"Umím číst a pískat. Poslouchej." Zapískala dva tóny současně a se zájmem sledovala, co tomu budou říkat.

"Ježíši," vyhrkl chlapec.

Jeho úžas Stelle zalichotil. Vysoká hubená dívka jí hodila míč, Stella ho obratně chytila a zasmála se. "Tohle se mi líbí!" Tvář jí zalil jemný odstín béžové a zlaté. Chlapec na ni hleděl s pusou dokořán, pak si sedl a díval se, jak si děvčata hrají na trávě, vysušené horkým létem. Stellu při každém pohybu doprovázela příjemná pižmová vůně.

Kaye už podruhé horečně prohledávala všechny místnosti a skříně a volala přítomjméno své dcery. Když Stellu uložila k odpolednímu spánku, zabrala se do čtení časopisu a neslyšela, jak holčička odchází. Stella byla dost chytrá na to, aby nevyběhla na silnici; nehrozilo jí žádné bezprostřední nebezpečí, ale v téhle chudé čtvrti stále vládly silné předsudky vůči dětem jako ona a také strach z nemoci, které někdy následovaly po vlně SHEVA těhotenství.

Ty nemoci byly skutečné; nová vzplanutí chorob, způsobených dávnými retroviry; někdy i smrtících. Christopher Dicken to před třemi lety objevil v Mexiku a téměř ho to stálo život. Nebezpečí pominulo několik měsíců po narození, ale Mark Augustin měl pravdu. Dary Přírody měly vždycky dvě strany. Kdyby Stellu zahlédl policista, nebo kdyby o ní někdo podal zprávu, byly by potíže. Kaye zavolala Mitchovi, který pracoval v prodejně chevroletů pár mil od domu. Řekl jí, že jede okamžitě domů.

Děti se nikdy nesetkaly s nikým jako tahle zvláštní holčička. V její společnosti se cítily dobře, přátelsky naladěné, a nevěděly proč, ani se o to nestaraly. Dívky si vykládaly o šatech a zpěvácích a zpěvačkách a Stella některé napodobovala, obzvlášť Selay Sammi. Jako imitátor byla dokonalá. Chlapec postával stranou a soustředěně se mračil. Mladší z dívek odběhla vedle a přivedla své kamarády, ti zase zavolali další, a brzy bylo na dvorku plno dětí. Chlapci si hráli na četníky a na zloděje a Stella hru doprovázela zvukovými efekty a ještě čímsi navíc; svou přítomností děti současně uklidňovala a dodávala jim energii. Některé už musely domů a Stella jim říkala, že se s nimi moc ráda seznámila, a očíhovala je za ušima; smály se tomu a rozpačitě se odtahovaly, ale nikdo se kvůli tomu nezlobil. Všichni žasli nad zlatými a hnědými skvrnkami na jejím obličejí. Stella se zdála naprosto spokojená a šťastná, i když dosud nikdy nebyla mezi tolika dětmi. Když jí dvě devítileté dívky, dvojčata, položily každá jinou otázku, odpověděla na obě současně. Tomu, co řekla, málem rozuměly. Propukly v smích a vyptávaly se té legrační baculaté holčičky, kde se tohleto naučila. Zachmuřený výraz staršího chlapce se změnil v odhodlaný. Už věděl, co má dělat.

Kaye a Mitch procházeli ulicemi a volali ji jménem. Neodvážili se požádat o pomoc policii; nakonec byl i v Arizoně zřízen Úřad pro mimořádné události a už i odtud posílali nové děti do Iowy, kde je shromažďovali a zkoumali. Kaye byla celá bez sebe. "Vždyť to byla stěží minuta, jenom -" "Najdeme ji," řekl Mitch, ale vlastní tvář ho zradila. Ve svém tmavomodrém obleku tady na prašné ulici mezi malými, starými domky vypadal nemístně. Horký suchý vítr jim vysušoval pot. "Tohle tak nesnáším," opakoval už postě jako nějakou mantru, jako součást své vnitřní hořkosti. Se Stellou se cítil úplný; Kaye mu mohla částečně vrátit starý život. Ale když zůstal sám, naplnilo ho napětí až po okraj a v duchu si znovu a znovu opakoval, jak tohle všechno nenávidí. Kaye ho vzala za paži a znovu mu řekla, jak je jí to líto. "To není tvoje vina," řekl, ale stejně byl moc rozzlobený.

Hubená dívka Stelle ukázala, jak se tančí. Stella znala spoustu hudby k baletu; její oblíbený skladatel byl Prokofjev, a teď se z ní linuly všechny ty obtížné a komplikované hudební pasáže ve formě pípání, hvízdání a kvokavých zvuků. Malý plavovlasý chlapec, menší než Stella, se držel těsně u ní a hnědé oči měl obrovské samým zaujetím. "Na co si budeme hrát teď?" zeptala se vysoká dívka, když ji balet přestal bavit. "Můžu přinést monopoly," navrhl osmiletý chlapec s obyčejnými, běžnými pihami na tvářích. "A co kdybychom si zahráli Othemo?" zeptala se Stella.

Už hledali hodinu. Kaye se na okamžik zastavila na rozbitém chodníku a naslouchala. Ulička za jejich domy ústila právě do této ulice. Zdálo se jí, že slyší hlasy hrajících si dětí. Spousty dětí. Spolu s Mitchem rychle prošli mezi garážemi a prkennými ohradami a pokoušeli se zachytit Stellin hlas nebo některý z jejich četných zvuků. Mitch dceru uslyšel první. Strčil do kovových dveří a otevřel je, vstoupili. Malý dvorek byl plný dětí, tlačily se tam jako ptáčci u krmítka. Kaye okamžitě postřehla, že Stella není středem pozornosti; byla tam prostě jen přítomna, trochu bokem, a hrála Othemo, hru s balíčky karet, které po stisknutí vydávaly zvuky. Když se zvuky shodovaly nebo dávaly dohromady melodii, hráč je odložil. Vyhrával ten, kdo jako první vyřadil všechny karty. Tahle hra patřila ke Stelliným oblíbeným. Mitch stál za Kaye. Dcera je hned nezahlédla. Šťastně si vykládala s dvojčaty a ještě jedním chlapcem. "Jdu pro ni," řekl Mitch. "Počkej," zarazila ho Kaye. Stella vypadala tak šťastně. Stálo za to riskovat ještě pár minut. Pak Stella vzhledla, vyskočila na nohy a hudební kartičky jí vypadly z rukou. Zakroužila hlavou a začichala. Mitch spatřil jiné dítě, chlapce, jak vchází na dvorek přední brankou. Mohl být zhruba ve Stellině věku. Kaye ho také uviděla a okamžitě ho poznala. Vtom uslyšeli nějakou ženu, jak cosi vykřikuje španělsky, a Kaye hned věděla, co to znamená. "Musíme odtud zmizet," řekl Mitch. "Ještě ne." Kaye ho zadržela. "Ještě chvíličku. Prosím. Koukej!" Stella a chlapec se k sobě přiblížili. Ostatní děti postupně utichly. Stella chlapce chvíli obcházela, ve tváři měla na

okamžik neurčitý, prázdný výraz. Chlapec tiše vzdychal a hrudník se mu zvedal, jako by dlouho běžel. Otřel si obličej rukávem, na který předtím plivl. Pak se naklonil dopředu a očichal Stellu za uchem. Stella mu to oplátila, vzali se za ruce. "Jmenuju se Stella Nova," řekla Stella. "Odkud jsi?"

Chlapec se jen usmál a obličej se mu zahýbal tak, jak to Stella nikdy neviděla. Zjistila, že její tvář odpovídá stejným způsobem. Cítila, jak jí do kůže proudí krev, a nahlas se zasmála, byl to nadšený, pronikavý výkřik. Tolik toho z něj cítila - jeho rodinu, jeho domov, jídlo, které vařila jeho matka, také jeho kočky - a když se mu dívala do tváře, rozuměla něčemu z toho, co jí sděloval. Ten chlapec byl tak zajímavý! Skvrnky na jejich obličejích se divoce zbarvily, téměř jakoby nahodile. Viděla, jak se mu v duhovkách objevují zlaté flíčky, třela si prsty o jeho dlaně a vnímala jeho kůži, každé zachvění, kterým jí odpovídal.

Chlapec hovořil současně lánanou angličtinou a španělštinou. Ústa se mu pohybovala způsobem, který byl Stelle povědomý, tvořila zvuky, které procházely po obou stranách jazyka s vystupujícím valem uprostřed. Stella uměla trochu španělsky a zkusila mu odpovědět. Chlapec si vzrušeně poskočil; rozuměl jí! Mluvit s lidmi Stelle obvykle připadalo otravné, ale teď to bude ještě horší, protože najednou věděla, jak má rozhovor vypadat doopravdy. Pak zahlédla Kaye a Mitche.

Současně s tím Kaye uviděla ženu v okně kuchyně, jak telefonuje. Ta žena z toho vůbec neměla radost.

"Pojďme už," řekl Mitch, a tentokrát se Kaye nevzpírala.

"Kam teď jedeme?" ozvala se Stella ze své bezpečnostní sedačky vzadu v chevroletu Lumina. Mitch řídil, mířili na jih.

"Možná do Mexika," odpověděla Kaye.

"Chtěla bych vidět jiné děti, jako byl ten kluk," řekla Stella a rozzlobeně našpulila rty.

Kaye zavřela oči a znovu viděla chlapcovu vyděšenou matku, jak ho vleče pryč od Stelly, i její zlý pohled; své dítě milovala a nenáviděla současně. Není naděje, že by se ti

dva mohli znovu setkat. A také tu ženu v okně, příliš vystrašenou na to, aby vyšla ven a promluvila s ní.

"Určitě je uvidíš," pravila Kaye zasněně. "Moc ti to s tím chlapečkem slušelo."

"Já vím," řekla Stella. "Patřil ke mně."

Kaye se opřela o opěradlo a pohlédla na dceru. Oči měla suché; o tomhle už přemýšlela mnohokrát a hodně dlouho. Zato Mitch si otřel oči hřbetem ruky.

"Proč jsme museli odjet?" zeptala se Stella.

"Je to tak kruté, držet ji od nich dál," řekla Kaye Mitchovi.

"A co teda uděláme, pošleme ji do Iowy? Mám svou dceru rád a chci být její otec a mít ji u sebe. Mít normální rodinu."

"Já vím," promluvila Kaye vzdáleným hlasem. "Já vím."

"Takových jako ten kluk je víc, Kaye?" zeptala se Stella.

"Asi sto tisíc," odpověděla Kaye. "Už jsme ti to říkali."

"Chtěla bych mluvit s nimi se všemi," řekla Stella.

"Možná by to dokázala," usmála se Kaye na Mitche.

"Ten kluk mi vyprávěl o své kočce," vedla si svou Stella. "Má dvě koťátka. A ty děti mě měly rády, Kaye, mami, opravdu mě měly rády."

"Já vím. A vypadala jsi mezi nimi moc krásně." Kaye cítila obrovskou hrdost, a přitom ji kvůli dceři bolelo srdce.

"Pojďme do Iowy, Mitchi," navrhla Stella.

"Dnes ještě ne, králíčku," řekl Mitch.

Dálnice před nimi ubíhala pouští.

"Žádné policejní sirény," konstatoval suše Mitch.

"Takže jsme to zase zvládli, Mitchi?" zeptala se Stella.

Doslov

V tomto románu jsem věnoval značné úsilí tomu, aby věda byla přesná a spekulace přijatelné. Pokračující revoluce v biologii pochopitelně zdaleka nekončí a je velmi pravděpodobné, že mnohé ze zde uváděných hypotéz se ukáží jako nesprávné.

Když jsem prováděl svůj vlastní průzkum a hovořil s vědci po celém světě, dospěl jsem k neotřesitelnému závěru, že vývojovou biologii čeká velká změna - a nikoli v příštích desetiletích, ale během několika let.

I nyní, když už končím s korekturami, objevují se ve vědecké literatuře články, které podporují mnohé z uváděných hypotetických podrobností. Octomilky, jak se zdá, se dokážou během několika málo generací přizpůsobit obrovským změnám klimatu. Důsledky této skutečnosti jsou stále diskutabilní. Poslední článek, který vyšel v prosinci a v lednu 1998-99 v časopise New Scientist, zdůrazňuje, jak mohou lidské endogenní retroviry přispívat k šíření HIV, původce AIDS; Eric Towler z Mezinárodní společnosti pro využití vědy (Science Applications International Corporation) tvrdí, že má důkaz o tom, že enzymy HERV-K mohou pomáhat HIV vyhnout se účinným lékům. Což se podobá mechanismu, jímž si viry vyměňují své 'nástroje', který tolik děsí Marka Augustina.

Záhada, která se tu odhaluje, bude zcela fascinující; skutečně se nacházíme na pokraji objevu tajemství života.

Stručný úvod do biologie

Lidé patří mezi metazoa, to znamená, že se skládají z mnoha buněk. Většina našich buněk má jádro (nucleus), které obsahuje plán celého organismu. Tento plán je uložen v DNA (kyselině deoxyribonukleové); DNA a její doplňky - pomocné proteiny a organely - tvoří molekulární počítač, v němž je uložena veškerá paměť potřebná k vybudování celého individuálního organismu.

Proteiny (bílkoviny) jsou molekulární stroje, které jsou schopny provést neuvěřitelně složité úkony. Jsou to motory života; DNA slouží jako vzor, podle něhož jsou tyto motory sestrojovány.

DNA eukaryotických buněk se skládá ze dvou propletených vláken - "dvojitě šroubovice" - a je těsně sbalena do komplexní struktury zvané chromatin, uspořádané do chromozomů v každém buněčném jádře. S několika málo výjimkami jako například erytrocyty a specializované imunitní buňky je DNA identická a kompletní v každé buňce organismu. Vědci odhadují, že lidský genom - úplný soubor genetických instrukcí - se skládá ze šedesáti tisíc až sta tisíc genů. Geny jsou dědičné znaky; gen bývá často definován jako segment DNA, obsahující kód pro protein či proteiny. Tento kód je transkribován (přepsán) do vlákna RNA (kyseliny ribonukleové); pak ribozomy použijí RNA k translaci (překladi) původních instrukcí DNA a syntéze proteinů. (Některé geny mají jinou funkci, jako třeba vytváření RNA, která je součástí ribozomů.)

Mnoho vědců se domnívá, že původní molekulou kódu života byla RNA a že DNA představuje až pozdější úpravu. I když většina buněk každého organismu obsahuje identickou DNA, během růstu a vývoje se DNA exprimuje v různých buňkách různými způsoby. Takto se z identických embryonálních buněk vytvářejí odlišné tkáně.

Když je DNA přepsána do RNA, velká část nukleotidů, které nekódují žádný protein, zvaných introny, je odstřižena ze segmentů RNA. Zbývající segmenty jsou spojeny; jejich funkcí je kódování proteinů a říká se jim exony. V čerstvě přepsaném úseku RNA mohou být tyto exony spojeny různými způsoby, aby docházelo ke vzniku různých proteinů. Takto může jediný gen vytvářet za odlišných podmínek zcela odlišné produkty.

Bakterie jsou drobné jednobuněčné organismy. Jejich DNA není uložena v jádře, ale volně rozložena uvnitř buňky. Jejich genom neobsahuje žádné introny, pouze exony, což z nich dělá velmi elegantní a kompaktní droboučké živočichy. Bakterie se mohou chovat jako společenské organismy; různé druhy mohou současně vzájemně spolupracovat a soutěžit při hledání a využití zdrojů ve svém životním prostředí. V přírodě bakterie často společně budují "města" biofilmů; patrně jste se s nimi už setkali ve formě slizkých povlaků na zkažené zelenině ve vaší ledničce. Biofilmy se také mohou vyskytovat ve střevech, v močovém ústrojí, na zubech, kde občas působí potíže, a specializovaná společenství bakterií zase naopak chrání vaši kůži, ústní dutinu a další části těla. Bakterie jsou neobyčejně důležité, a přestože některé z nich vyvolávají choroby, jiné jsou nezbytné pro naši existenci. Někteří biologové se domnívají, že bakterie stály u zrodu všech životních forem a že eukaryotické buňky - například ty naše - se odvozují z dávných kolonií bakterií. V tomto smyslu bychom mohli představovat něco jako vesmírnou loď pro bakterie.

Bakterie si navzájem vyměňují malé kruhové smyčky DNA, zvané plazmidy. Plazmidy doplňují bakteriální genom a umožňují jim rychlou odpověď na hrozby z prostředí, jako například antibiotika. Plazmidy vytvářejí univerzální knihovny, které používají bakterie různých typů k efektivnějšímu přežití.

Bakterie a téměř všechny ostatní organismy mohou být napadeny virem. Viry jsou velmi malé, obvykle opouzdřené úseky DNA nebo RNA, které se samy nemohou rozmnožovat. Místo toho se zmocní rozmnožovacího aparátu buňky a donutí ho vytvářet nové viry. Viry, napadající bakterie, se nazývají bakteriofágy ("pojídači bakterií") nebo jen fagy. Mnoho fágů přenáší mezi svými bakteriálními hostiteli genetický materiál, a právě tak to provádějí i některé viry u rostlin a živočichů.

Je možné, že viry původně pocházejí z úseků DNA uvnitř buněk, které se mohou volně pohybovat, jak uvnitř, tak vně chromozomů. Viry jsou v podstatě potulné segmenty genetického materiálu, které se naučily "navléknout si skafandry" a opustit buňku.

Slovníček odborných výrazů

Aminokyselina: stavební kámen bílkovin. Většina živých organismů používá pouze dvacet aminokyselin.

Antibiotika: rozsáhlá skupina látek, vytvářených mnoha různými typy organismů, se schopností zabíjet bakterie. Antibiotika nepůsobí na viry.

Antigen: cizorodá látka nebo část cizího organismu, která vyvolává tvorbu protilátek jako součást imunitní odpovědi.

Bakterie: prokaryonta; drobné živé buňky, jejichž genetický materiál není umístěn v jádře. Bakterie v přírodě plní důležité funkce a jsou základem potravních řetězců.

Bakteriocin: jedna z mnoha látek, vytvářených bakteriemi, které zabíjejí jiné bakterie.

Bakteriofag: viz fag

Chromozom: uspořádání pevně sbalené a stočené DNA. Diploidní buňky (např. somatické buňky u lidí) mají dvě sady po třiceti chromozomech; haploidní (gamety - spermie nebo vajíčka) jen jednu sadu.

DNA: kyselina deoxyribonukleová, slavná dvoušroubovicová molekula, která kóduje bílkoviny a další součásti, které pomáhají vytvářet fenotyp čili stavbu organismu.

ERV čili endogenní retrovirus: virus, který vloží svůj genetický materiál do DNA hostitele. Provirus, integrovaný do DNA, může být dlouhou dobu nečinný. ERV jsou patrně velmi staré a z některých zbývají pouze zlomky, které už

ztratily schopnost vytvořit infekční viry.

Exon: úsek DNA, který kóduje tvorbu proteinů nebo RNA.

Fág: virus, který používá bakterie jako hostitele. Mnoho druhů fágů své hostitele téměř okamžitě zabíjí; ty se dají použít jako antibakteriální prostředky. Existují fágy, které jsou pro určité kmeny bakterií specifické. Fágy a bakterie mezi sebou neustále závodí - z hlediska evoluce se snaží jeden druhého předstihnout. (Viz Lyzogenní fág.)

Fenotyp: stavba organismu nebo určité skupiny organismů. Genotyp, vyjádřený a vyvíjející se v daném životním prostředí, určuje fenotyp.

Gameta: pohlavní buňka, vajíčko nebo spermie, která má schopnost spojit se s protikladnou gametou - vajíčko se spermií - a vytvořit zygotu.

Gen: definice genu se mění. V současné době je definován jako "úsek DNA nebo RNA se specifickou funkcí".

Konkrétně si gen můžeme představit jako úsek DNA, který kóduje určitý molekulární produkt, obvykle protein.

Kromě nukleotidů, které kódují protein, se gen skládá také ze segmentů, určujících, kolik a jakého druhu proteinu se vytvoří a kdy k tomu dojde. Geny mohou na základě odlišných podnětů určovat tvorbu různých kombinací proteinů. V jistém smyslu je gen něco jako maličká továrna a současně i počítač uvnitř mnohem větší továrny-počítače, to jest genomu. Genom: souhrn genetického materiálu individuálního organismu.

Genotyp: geneticky určený charakter organismu nebo skupiny organismů.

HERV čili lidské endogenní retroviry: v našem genetickém materiálu se nacházejí pozůstatky po retrovirových infekcích. Někteří badatelé odhadují, že až třetina genomu se skládá ze starých retrovirů. Není známo, že by tyto geny starých virů vytvářely infekční částice (viriony), které se mohou pohybovat od buňky k buňce - čili mít schopnost laterální či horizontální transmise. Některé HERV však produkují částice podobné virům uvnitř buňky a dosud není známo, zda tyto částice vyvolávají obtíže nebo mají nějakou určenou funkci. Všechny HERV jsou součástí genomu a přenášejí se vertikálně, když se rozmnožujeme, z rodiče na potomka. Až dosud se jako nejlepší vysvětlení přítomnosti HERV v genomu jeví infekce pohlavních buněk. (ERV, endogenní retroviry, se nacházejí také v mnoha jiných organismech.)

Homozom: kompletní souhrn veškerého použitelného genetického materiálu jak uvnitř, tak vně buňky či organismu.

Bakterie si vyměňují kruhové smyčky DNA, zvané plasmidy, a některé jejich geny patrně přenášejí lyzogenní fágy; tento souhrn genetického materiálu tvoří bakteriální homozom.

Imunitní odpověď (imunita, imunizace): povolání a uspořádání obranných buněk organismu k odvrácení nebezpečí a zničení patogenů čili virů nebo bakterií, vyvolávajících choroby. Imunitní odpověď může také rozpoznat jako cizorodé nepatogenní buňky, které nejsou běžnou součástí tkání, například ji mohou vyvolat transplantované orgány, a ty jsou posléze odmítnuty.

Intron: úsek DNA, který nekóduje tvorbu proteinů. U většiny eukaryotických buněk se geny skládají ze směsi intronů a exonů. Introny jsou z transkribované messenger RNA (mRNA) vystříženy ještě předtím, než je zpracována na ribozomech; ribozomy používají kód, obsažený v mRNA, k vytváření proteinů z aminokyselin. Bakterie introny nemají. Kromaňonec: raný typ současného člověka, Homo sapiens sapiens, z Cro-Magnonu ve Francii. Homo označuje rod, sapiens druh, sapiens poddruh.

Lyzogenní fág: fág, který přilne ke stěně bakterie a vpraví do bakteriálního hostitele svůj genetický materiál. Ten uvnitř buňky vytvoří smyčku, spojí se s hostitelovou DNA a nějakou dobu v ní nečinně přetrvává. Během tohoto stadia hostitelská bakterie produkuje profága, čili spojený genom fága a svůj vlastní. Poškození nebo "stres", jemuž je vystavena hostitelská bakterie, může vyvolat transkripci fágových genů, dochází k replikaci nových fágů a ty se pak uvolňují pomocí rozpadu buňky. V tomto stadiu se nazývají lytické fágy. Lyzogenní/lytické fágy mohou také transkribovat a přenášet geny hostitele, společně se svými vlastními, z jedné bakterie do druhé.

U mnoha bakterií, vyvolávajících závažná lidská onemocnění (např. choleru), působí jako spouštěcí mechanismus přenos genetického materiálu pomocí lyzogenních fágů. Takové fágy jsou pochopitelně ve své přirozené formě nebezpečné a nedají se použít k potlačení bakteriálních patogenů.

Marker: charakteristické, jedinečné uspořádání bazí nebo charakteristický gen uvnitř chromozomu.

Mutace: změna v genu nebo segmentu DNA. Může být náhodná, zbytečná nebo i nebezpečná; také může být užitečná a vést k vytváření účinnějšího proteinu. Mutace někdy způsobí variace fenotypu čili stavby organismu. Náhodné mutace buďto nemívají žádný efekt, nebo jsou pro organismus škodlivé.

Neandrtálec: Homo sapiens neandertalensis. Pravděpodobně předchůdce dnešního člověka. V současné době se antropologové a genetici zabývají otázkou, zda jsou neandrtálci našimi předky. Tuto debatu vyvolala mitochondriální DNA, získaná z kosterních nálezů. Důkazy jsou však pravděpodobně zavádějící, protože zatím prostě nevíme, jak se druhy a poddruhy od sebe oddělují a vyvíjejí.

Patogen: organismus, vyvolávající onemocnění. Existuje mnoho druhů patogenů: viry, bakterie, houby, protozoa (prvoci), metazoa (například hlísti).

Pohlavní chromozomy: u lidí jde o chromozomy X a Y. Při dvou chromozomech X vzniká ženské pohlaví, při X a Y mužské. Jiné druhy mají jiné typy pohlavních chromozomů.

Pohyblivé elementy: pohyblivé úseky DNA. Transpozony se mohou přesunovat nebo kopírovat svou DNA z místa na místo podél DNA za použití DNA polymerázy. Retrotranspozony mají vlastní reverzní transkriptázu, která jim v rámci genomu poskytuje jistou autonomii. Barbara McClintocková a další ukázali, že pohyblivé elementy mohou způsobovat polymorfismus u rostlin; ale jiní

vědci se domnívají, že častěji se jedná o takzvané "sobecké geny", duplikované, aniž by přinášely organismu užitek.

Podle jiných názorů pohyblivé elementy v DNA přispívají k inovacím v genomech, a snad dokonce k regulaci vývoje.

Protein: bílkovina. Geny často kódují proteiny, které formují a ovládají všechny organismy. Proteiny jsou molekulární stroje, vytvořené z řetězců dvaceti různých aminokyselin. Proteiny mohou vytvářet řetězce nebo shluky. Kolagen, enzymy, některé hormony, keratin, protilátky -to je jen několik příkladů různých typů proteinů.

Protilátka: molekula, která se připojí k antigenu, inaktivuje ho a přiláká k vetřelci ostatní obranné mechanismy.

Provirus: genetický kód viru, dosud zapojeného do hostitelské DNA.

Retrotranspozon, retropozon, retrogen: viz pohyblivé elementy.

Retrovirus: RNA-virus, který připojí svůj kód k DNA hostitele za účelem pozdější replikace. K té může dojít až po letech. AIDS a další choroby jsou vyvolávány retroviry.

RNA: kyselina ribonukleová. Komplementární kopie DNA; messenger RNA čili mRNA slouží na ribozomech ke stavbě bílkovin.

Současný člověk: Homo sapiens sapiens. Rod Homo, druh sapiens, poddruh sapiens.

SHEVA (HERV-DL3, SHERVA-DL3): fiktivní lidský endogenní retrovirus, který může vytvářet infekční virové partikule čili viriony; jde o infekční HERV. Žádný takový HERV není dosud znám.

Sekvenování: určení sekvence molekul v polymeru (například v bílkovině nebo nukleové kyselině); v genetice se jedná o zjištění pořadí bazí v genu nebo v úseku DNA

či RNA, popřípadě v celém genomu. Během několika let budeme znát toto pořadí v celém lidském genomu.

Transpozon: viz pohyblivé elementy.

Trizomie, trizomální: mající v diploidní buňce třetí kopii chromozomu navíc. Trizomie 21. chromozomu u člověka vede k Downovu syndromu.

Vakcína: látka, vyvolávající imunitní odpověď vůči choroboplodnému organismu.

Virion: infekční virová částice.

Virus: neživá, ale organicky aktivní částice, schopná vstupu do buňky a využití její rozmnožovací kapacity k produkci dalších virových částic. Viry se skládají z DNA nebo RNA a obvykle mají proteinový obal čili kapsidu. Tato kapsida může mít ještě další pouzdro. Známe stovky tisíc virů a pravděpodobně ještě milióny nebyly popsány.

Zygota: kombinace dvou gamet; oplodněné vajíčko.

Poděkování

Obzvlášť děkuji Marku E. Minie, Ph.D., za to, že mě uvedl do Puget Sound Biotech Society a představil mnoha jejím členům. Jedním z prvních kontaktů byla Dr. Elizabeth Kutterová z fakulty biologie Evergreen State College v Olympii, stát Washington. Pomohla mi s detaily, týkajícími se její specializace - bakteriofágů, a také s mnoha fakty o Gruzii, což je její oblíbené místo na Zemi. Její asistenti, Mark Allan Mueller a Elizabeth Thomasová, mi pomáhali svou konstruktivní kritikou a povzbuzovali mě. Naše diskuse byly velmi poučné.

Mark E. Minie mě rovněž seznámil s Dr. Dennisem Schwartzem, jehož práce o chemii počátku života možná jednou budou považovány za převratné.

Tuto knihu četlo a podrobilo kritice mnoho dalších vědců a přátel, někteří mě provedli po svých pracovištích. Dr. Dominic Esposito z Národního ústavu zdraví mi ukázal areál NIH a pomohl mi svými hojnými poznámkami. Také jeho přátelé, Dr. Melanie Simpsonová a Martin Kevorkian, mi poskytli užitečné rady.

Benoit Leblanc, Ph.D., spolupracovník Dr. Davida Clarka v NIH v Laboratoři buněčné a vývojové biologie, knihu také přečetl a opravil v textu mnoho chyb.

Brian W.J. Mahy, Ph.D., Sc.D., ředitel katedry virových a rickettsiových chorob CDC, byl tak laskav, že se se mnou podělil o své názory na viry a jejich možný příspěvek k vývoji. Také podrobil své kritice další náčrt knihy. Barbara Reynoldsová z Kanceláře pro veřejné informace CDC mi domluvila prohlídku zařízení v Clifton Road 1600.

Dr. Joe Miller z Tech University Health Sciences Center v Texasu si přečetl první verzi knihy a doplnil detaily o chemii lidských hormonů a vomeronasálních receptorech.

Julian Davies, emeritní profesor University of British Columbia, si laskavě přečetl poslední verzi knihy.

Katie a Charlie Potterovi mi poskytli moudré rady o horolezectví, jeho historii a také patřičné výrazy.

I s veškerou pomocí těchto vynikajících čtenářů samozřejmě mohly v textu zůstat některé omyly. Ty patří mně, nikoli jim. Na každém kroku této cesty mi vědci vyjadřovali podporu, ale měli i pochybnosti o mých teoriích, někdy i velmi závažné. Jejich pomoc rozhodně neznamená, že by souhlasili s teoriemi, uváděnými v knize Darwinovo rádio.

Bear, Gregory Dale

Význačný americký autor hard-SF, narodil se 20. 8. 1951 v kalifornském San Diegu, jeho otec byl námořník, což mu v dětství umožnilo navštívit Japonsko, Filipíny a Aljašku. V letech 1988- 1990 zastával funkci předsedy organizace Science Fiction Writers of America, jeho žena Astrid je dcerou známého spisovatele Poula Andersona. Debutoval povídkou Destroyers (1967) ve Famous Science Fiction, na "plný úvazek" píše od roku 1975. Jeho první román Hegira (1979) se odehrává na ohromném uměle vytvořeném dutém světě stejného jména. V hororovém románu Psychlone (1979 = Lost Souls) je vědec Larry Fowler na stopě ničivé síly, která dokázala zabít všechny obyvatele malého městečka v Novém Mexiku během několika sekund. V románu Beyond Heaven's River (1980) je japonský bojový pilot přenesen během druhé světové války do čtyři sta let vzdálené morálně velmi složité budoucnosti. V románu Strength of Stones (1981, přepr. 1988) se vyhnaní lidé snaží dostat zpátky do rajských měst putujících neúrodnou pouští. Do magického světa Říše se dostane současný mladík Michael Perrin v netradiční fantasy The Infinity Concerto (1984, č. Nedokončený koncert/přip. Laser), pokračování The Serpent Mage (1986) sleduje snahu obyvatel zničené Říše najít bezpečný azyl na Zemi. Oba tituly společně vyšly jako Songs of Earth and Power (1992). Do světa seriálu Star Trek

zavítal románem Corona (1984), v němž se posádka hvězdné lodi Enterprise opět snaží zachránit celý vesmír. První skutečně významnou delší prací se stal titul Blood Music (1985 - Prix Apollo, nom. Hugo a Nebula, č. Hudba krve/přip. Laser), v němž se vědci Vergilu Ulamovi podaří vypěstovat ve vlastním těle civilizaci mikroskopických inteligentních bytostí, které se začnou nekontrolovatelně šířit po jeho okolí. Motiv tajemného vesmírného tělesa rozvíjí romány Eon (1985, č. Eon/Laser 1996) a Eternity (1988, č. Věčnost/Laser 1998), tentokrát jde o lidi z budoucnosti, vytvořený hyperprostorový tunel s přístupem do různých alternativních světů. Jeden z nich tajně otevře početná skupina kolonistů v románu Legacy (1995), získají tak přístup do pozemsky vypadajícího světa, jehož ekosystém je však velmi neobvyklý a následky styku s ním jsou nepředvídatelné. Úvodní svazky série vyšly také společně v knize Eon & Eternity (1999). Samoreproduktivní mimozemské stroje zcela zničí planetu Zemi v románu The Forge of God (1987 - nom. Hugo a Nebula), mladí lidé žijící ve vesmíru prahnou po pomstě v pokračování nazvaném Anvil of Stars (1992). Možný vznik filmového zpracování série s sebou přinesl i dosud zcela nepotvrzený plán na vznik dalšího příběhu z tohoto prostředí. Ve světě míru, prosperity a technologicky zajištěného duševního zdraví spáchá známý básník Emmanuel Goldsmith hrůznou vraždu, detektivní pátrání odkrývající jeho motivy popisuje román Queen Of Angels (1990 - nom. Hugo). Ve volně navazující novele Heads (1990 - Seiun) je popsán život na kolonizovaném Měsíci a do téhož světa je zasazen také román Moving Mars (1993 - Nebula, nom. Hugo), v němž autor sleduje sociální bouře na osídleném Marsu a snahu o nové uspořádání tamní společnosti. Cyklus prozatím uzavírá román Slant (1997) z prostředí zdánlivě utopické budoucnosti, ve které nanotechnologie umožnily lidem změnit sebe a celé okolí. Známý cyklus Isaaca Asimova rozvíjí román ze série Second Foundation Trilogy: Foundation and Chaos (1998, č. Nadace a chaos/Návrat 2002). Další výpravu do Ztraceného světa spisovatele Arthura Conana Doylea líčí román Dinosaur Summer (1998), jehož děj se podle vnitřní chronologie odehrává o padesát let později. V lidské DNA se ukrývající retrovirus umožní lidstvu v románu Darwin's Radio (1999 - Nebula, nom. Hugo) dosáhnout nového stupně v biologickém vývoji. Geneticky upravení jedinci se však v nedávno vydaném pokračování Darwin's Children (2003) stanou trnem v oku "obyčejné" populace. Do světa filmového seriálu Star Wars zavítal románem Rogue Planet (2000). V thrilleru Vitali s (2002) se badatel na poli bakteriologie pokouší odhalit lidstvu tak vytoužené tajemství věčného života, aby se vzápětí stal terčem vražedných útoků snažících se za každou cenu jeho nadějný výzkum zastavit. Kratší práce shrnul v souborech The Wind from a Burning Woman (1983 = The Venging), Early Harvest (1988), Tangents (1989) a Bear's Fantasies: Six Short Stories in Old Paradigms (1992). Nejznámější jsou tituly Petra {Omni 1982 - nom. Nebula a WFA, č. Petra - Ikarie 3/93 a Zrcadlovky/Laser 2000), Hardfought (IASFM 1983 - Nebula, nom. Hugo), Blood Music (Analog 1983 - Hugo, Nebula, č. Hudba krve - Ikarie 2/91), Tangents (Omni 1986 - Hugo, Nebula a Seiun, č. Tangenty - Ikarie 9/95) a Sisters (Tangents 1989 - nom. Nebula). Jako zručný editor se představil při sestavování úspěšné antologie New Legends (1995). V současnosti je považován za jednoho z nejvýznamnějších spisovatelů hard-SF, jeho nápaditá tvorba často propracovanými technickými detaily překračuje hranice zábavné povahy žánru, vydání Bearových prací se tak dnes u nás stalo velmi vítanou a bohužel příliš vzácnou příležitostí poznat moderní SF v její krystalické podobě.

Martin Šust